

81

14BGP2

**GUJARATI CHRISTIAN FELLOWSHIP
OF PHILADELPHIA
425 CENTRAL AVE.
CHELTENHAM, PA 19012-2103**

પિતરનો પહેલો પત્ર

(સતાવણીમાં અમર આશા)

100 100 100 100 100

100 100 100 100 100

પિતરનો પહેલો પત્ર

(સતાવણીમાં અમર આશા)

લેખક :

ઈમાનુએલ જી. ક્રિશ્ચિયન

૨૦૦૩

પ્રકાશક અને પ્રાપ્તિસ્થાન :

ગુજરાત ટ્રાક્ટ એન્ડ બુક સોસાયટી

સાહિત્ય સેવાસદન, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬

◆ પિતરનો પહેલો પત્ર
(સતાવણીમાં અમર આશા)

◆ લેખક :
ઈમાનુએલ કિશ્ચિયન

◆ પ્રથમ આવૃત્તિ :
ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩

◆ નકલ : ૧૦૦૦

◆ મૂલ્ય : રૂ. ૧૨૫-૦૦

◆ પ્રકાશક :
ગુજરાત ટ્રાક્ટ એન્ડ બુક સોસાયટી
સાહિત્ય સેવા સદન,
ગુજરાત કોલેજ પાસે, એલિસબ્રિજ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

© સર્વાધિકાર લેખકને સ્વાધિન

◆ મુદ્રક :
શ્રી. જોસેફ બેન્જામીન
જેન્સન કોમ્પ્યુટર્સ,
૨, મહાવીર એસ્ટેટ, ભગત ધાણા દાળની સામે,
અનુપમ થીએટર પાછળ, ખોખરા, અમદાવાદ-૮.
ફોન : ૦૭૯-૩૦૯૧૩૦૫૭

અર્પણ

મારા પ્રભુ તથા મારા તારનાર
પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તન,
જે હતા, જે છે, અને જે આવનાર છે
જે એકલા જ માન, મહિમા તથા સામર્થ્ય પામવાને યોગ્ય છે
તેમની સેવામાં, તેમના મહિમા માટે
ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળીની આત્મિક ઉન્નતિ માટે

સ્વર્ગસ્થ શ્રી. એમ. એમ. દાસઅંકલની
સ્નેહસ્મૃતિમાં
જેમણે પોતાનું સમગ્ર જીવન
ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળીની સેવામાં વાપર્યું

**It is gratefully acknowledged
that a generous gift of \$1,250 was provided
by
the Northwest Bible Church of
Dallas, Texas
to cover the full publication
cost of this book**

બે બોલ....

પ્રભુનાં જીવંત તથા જીવનદાયક વચનોના ખુલાસાનું આ એક બીજું પુસ્તક ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળીના હાથમાં સમર્પિત કરતાં ઘણો જ આનંદ અનુભવું છું. આ પહેલાં સભાશિક્ષક, અયૂબ તથા યંશાયનાં પુસ્તકોના ખુલાસાઓને ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળીએ જેવો ઉષ્માભર્યો આવકાર આપ્યો છે તેવો જ આવકાર આ પુસ્તકને પણ મળશે તેવી મારી ખાતરી છે.

અખ્રિસ્તીઓ તરફથી આવતી સતાવણી એ ખ્રિસ્તી મંડળીના ઈતિહાસનો એક અનિવાર્ય ભાગ છે અને તે સતાવણી માત્ર ભૂતકાળનો ઈતિહાસ જ નથી પણ ચાલુ વર્તમાન સમયની એક હકીકત છે. ખાસ કરીને છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોથી ભારતમાં, અને તે પણ વિશેષ કરીને ગુજરાતમાં, ખ્રિસ્તી મંડળીની સતાવણીનું જે વાતાવણ ફેલાઈ રહ્યું છે, તે સંદર્ભમાં પહેલી સદીમાં સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલા ખ્રિસ્તીઓને સંબોધીને લખાયેલા પિતરના પહેલા પત્રનો આ ખુલાસો ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળી માટે પ્રોત્સાહન તથા પ્રેરણાદાયક બની રહેશે તેવી આશા તથા પ્રાર્થના છે.

આગળની ત્રણ કોમેન્ટરીઓની જેમ આ કોમેન્ટરીમાં પણ શરૂઆતની પ્રસ્તાવનામાં પુસ્તકના મધ્યવર્તી વિચારની છણાવટ અને આ પત્રમાં આવતા ઈશ્વરવિદ્યાને લગતા કેટલાક મુખ્ય વિચારોની રજૂઆત કરવામાં આવી છે, અને તે સાથે લેખક તથા પત્ર લખાવાના સમય બાબતમાં ચર્ચા રજૂ કરી છે. પુસ્તકના મુખ્ય ભાગમાં પુસ્તકની દરેક કલમની કલમવાર સમજૂતી આપવામાં આવી છે. કલમોની સમજૂતીમાં આપણા જૂના ગુજરાતી ભાષાંતરનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અને તેને કેન્દ્રમાં રાખીને સમજૂતી આપવામાં આવી છે. વાચકની સગવડ માટે કલમો સમજાવતાં પહેલાં મૂળ કલમો ટાંકવામાં આવી છે. તેમ છતાં સમજૂતીમાં બાઈબલના બીજા ભાગોમાંથી ટાંકેલી કલમો જોવા માટે આ ખુલાસાનું પુસ્તક વાંચતી વખતે બાઈબલ સાથે રાખવું મદદરૂપ થઈ પડશે.

આપણા ગુજરાતી બાઈબલ ઉપરાંત સંપૂર્ણ બાઈબલ તથા ઈન્ટરનેશનલ બાઈબલ સોસાયટી (ઈ. બા. સો.) ન્હાતેમ જ ઘણી અંગ્રેજી આવૃત્તિઓના અનુવાદોની પણ નોંધ લેવામાં આવી છે. તો પણ સમજૂતીનો મુખ્ય આધાર મૂળ ગ્રીક ભાષા પર રાખવામાં આવ્યો છે. કોઈ કોઈ સ્થળે યોગ્ય લાગ્યું ત્યાં મૂળ ગ્રીક ભાષાનો અર્થ વધારે આધારભૂત રીતે વ્યક્ત થઈ શકે તે માટે ગુજરાતી બાઈબલના શબ્દોનું નવું ભાષાંતર સૂચવવામાં આવ્યું છે.

પુસ્તકની મૂળ હસ્તપ્રત ધ્યાનથી વાંચી તેમાં જરૂર પ્રમાણેના ફેરફારો કરવાનાં

અમૂલ્ય સૂચનો આપવા માટે મારા વડીલો શ્રી એમ. એમ. દાસ અંકલ તથા રેવ. ડો. સેમ્યુલ ગામડિયા તેમ જ મિત્રો શ્રી અને શ્રીમતિ હેમીલ્ટનભાઈ પરમાર તથા મારા નાના ભાઈ કર્નેલ્યસ ક્રિસ્ટી એ બધાંનો પુષ્કળ આભાર માનું છું. અલબત્ત પુસ્તકમાં રહેલી ત્રુટીઓ માટે મારા સિવાય બીજું કોઈ જવાબદાર હોઈ શકે નહિ. આ પ્રસંગે સ્વર્સ્થ અંકલ દાસને યાદ કરતાં તેમના જીવન માટે તથા પ્રભુએ પોતાના મહિમા માટે તેમના જીવનનો જે રીતે ઉપયોગ કર્યો છે તે માટે ઈશ્વરપિતાની સ્તુતિ કરું છું અને આ પુસ્તક તેમને સાદર અર્પણ કરવામાં આવ્યું છે.

પુસ્તકની મૂળ હસ્તપ્રત કમ્પ્યુટરમાં ટાઈપ કરવાના કાર્ય મારફતે મારાં પત્ની વાયોલેટે ઘણો મોટો ફાળો આપ્યો છે. મારા લેખનકાર્યમાં તથા બીજા સઘળા સેવાકાર્યમાં મારાં પત્ની તથા ત્રણ દીકરાઓ અને સમગ્ર કુટુંબ તરફથી મળતા સહકાર તથા પ્રોત્સાહન માટે ઈશ્વરપિતાની સ્તુતિ કરું છું.

આ પુસ્તકના પ્રકાશનખર્ચ માટે અમેરિકામાં હું અને મારાં પત્ની જે મંડળીનાં સભ્ય છીએ તે મંડળી તરફથી ડો. ૧,૨૫૦ નું ઉદાર દાન આપવામાં આવ્યું છે તે માટે મંડળીના આગેવાનોનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું. આ દાન આપવા પાછળ તેમનો હેતુ એ હતો કે આ પુસ્તક બહુ જ ઓછા મૂલ્યથી ગુજરાતની ખ્રિસ્તી જનતાને ઉપલબ્ધ કરી શકાય અને આશા છે કે ખ્રિસ્તી જનતા તેનો બહોળા પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરીને તેનો લાભ લેશે.

પુસ્તકના પ્રકાશનકાર્ય માટે ટ્રાકટ સોસાયટી તથા તેના સર્વ સંચાલકોનો આભાર માનું છું. તેમના તરફથી મારા આ લેખનકાર્યમાં જે સહકાર તથા સતત પ્રોત્સાહન મળતાં રહે છે તે માટે ઈશ્વરપિતાની સ્તુતિ કરું છું. તે સાથે આ પુસ્તકને આવા સુંદર સ્વરૂપમાં રજૂ કરવા માટે જેન્સન કમ્પ્યુટરના શ્રી જોસેફભાઈનો પણ આભારી છું.

ઈશ્વરપિતા ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળીને તેમના વિશ્વાસમાં, જ્ઞાનમાં અને પ્રેમમાં વધુને વધુ દૃઢ કરી આશીર્વાદિત કરવા મારા આ નમ્ર પ્રયાસને સફળ કરે તેવી આશા અને અંતરની પ્રાર્થના સાથે આ પુસ્તક ગુજરાતની ખ્રિસ્તી મંડળીના હાથમાં સમર્પિત કરું છું.

માર્ચ, ૨૦૦૨

— ઈમાનુએલ ક્રિશ્ચિયન

પ્રકાશકના બે બોલ....

૧ પિતર અને એફેસીઓને પત્રોનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કરવાથી ખ્યાલ આવે છે કે આશિયામાઈનોરના સંતોને આ પત્રો લખાયા હતા. ૧ પિતરનો મધ્યવર્તિ વિચાર “કૃપા” છે (૫-૧૨). જો કે કૃપા શબ્દ દરેક અધ્યાયમાં વપરાયો છે. (૧:૨, ૧૦, ૧૩, ૨:૧૯-૨૦, પ્રશંસાપાત્ર, આવકારપાત્ર - “thankworthy” અને ‘acceptable’ શબ્દોનો અર્થ - અનુવાદ, મૂળ ગ્રીક શબ્દ પ્રમાણે કૃપા થાય છે - ૩:૭, ૪:૧૦, ૫:૫, ૧૦, ૧૨) પિતરનો મૂળભૂત હેતુ એ છે કે, (તે શિક્ષણ દ્વારા જણાવે છે કે) દેવની કૃપા પૂરતી થઈ રહે છે. ૧ પિતરનો પત્ર લખ્યા પછી પિતરને પકડવામાં આવ્યો. ૨ પિતર ૧:૧૩-૨૧ એ ત્યારપથીની સ્થિતિ જણાવે છે. પિતર દુર્મત જે પ્રવર્તતો હતો તેની સામે પણ ચેતવણીરૂપે શિક્ષણ આપે છે. (૨ પિતર ૩:૧૭) આમ બન્ને પત્રો મંડળી જે પરિસ્થિતિનો સામનો કરી રહી હતી તેનું ચિત્ર રજૂ કરે છે. ૧ પિતર પ્રમાણે શેતાન ગર્જના કરનાર સિંહની જેમ આવી શકે છે. અને ૨ પિતર પ્રમાણે શેતાન જૂઠા સિક્ષણ દ્વારા તેના બાળકોને છેતરી શકે છે. ખ્રિસ્તના બાળકો ઈશ્વરની કૃપા પર આધાર રાખી શકે છે. આવા જ લોકો આખરે વિજય પ્રાપ્ત કરી શકે છે. તેથી આ બન્ને પત્રોને સારાંશરૂપે આ પ્રમાણે વર્ણવી શકીએ કે, ૧ પિતર - કૃપા વિશે જણાવે છે, ૨ પિતર દેવનું જ્ઞાન વિશે જણાવે છે. તેથી પિતર કહે છે કે દેવની કૃપા અને જ્ઞાન બન્નેમાં વધતા જાઓ (૨ પિતર ૩:૧૮)

તેથી વર્તમાન સમયની મંડળીને માટે આ પત્ર (બન્ને પત્રો) ખૂબ મૂલ્યવાન શિક્ષણ પૂરું પાડે છે. દરેક વિશ્વાસી - ખ્રિસ્તી વ્યક્તિએ તેનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કરવો જોઈએ. અને સર્વ કૃપાનો અને જ્ઞાનનો દેવ સહાય તથા મદદ અવશ્ય કરશે. ડૉ. ઈમાનુએલ કિશ્ચિયનની આ ૧ પિતર પરની કોમેન્ટરીએ દિશામાં ખૂબ મહત્વની મદદ કરનારી બની રહેશે. ડૉ. ઈમાનુએલ કિશ્ચિયનની અગાઉ લખાયેલી કોમેન્ટરીથી તેઓનો પરીચય આપણને મળી જ ગયો છે. ૧ પિતરની કોમેન્ટરી તેજ દિશામાં તેઓની પ્રાર્થના સહિત તથા કાળજીપૂર્વક કરવામાં આવેલી સેવા છે. તેઓના આ ખાસ પ્રકારના સમર્પણને આપણે બિરદાવીએ છીએ. વિશેષ ડૉ. ઈમાનુએલ કિશ્ચિયનની ગુજરાતી ખ્રિસ્તી સમાજને મળેલી ઈશ્વરની એક ઉત્તમ ભેટ છે તે રીતે સ્વીકારતા પ્રભુનો જ તેમના જીવન અને સાહિત્યના માધ્યમ દ્વારા થતી સેવા માટે આભાર માનીએ છીએ.

અંતમાં, આ કોમેન્ટરીને તમારી સમક્ષ મૂકતા ગુજરાત ટ્રાક્ટ એન્ડ બુક સોસાયટી આનંદની અને આભારની લાગણી અનુભવે છે. આ પુસ્તકના પ્રકાશનમાં તેઓની મહેનતથી નોર્થવેસ્ટ બાઈબલ ચર્ચ ઓફ ડલાસ, ટેક્સાસ તરફથી ૧૨૫૦ ડોલરનું દાન આ પુસ્તકના પ્રકાશન માટે મળેલ છે. તેથી ડૉ. િમાનુએલ ક્રિશ્ચિયનના તથા ઉપર જણાવેલ મંડળીના આપણે આભારી છીએ. પ્રભુ ૧ પિતરના કોમેન્ટરીના વાંચન - અભ્યાસ દ્વારા તેના વાંચકોને સ્વર્ગીય આશીર્વાદ આપે એજ શુભેચ્છા તથા પ્રાર્થના છે.

સાહિત્ય સેવાદન

એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૬

ઓક્ટો. ૨૦૦૩

પ્રભુમાં આપનો

રેવ. હેમંતકુમાર જે. પરમાર

સેક્રેટરી

અનુક્રમણિકા

પ્રકરણ ૧.	પ્રસ્તાવના	૧
	ખ્રિસ્તી સતાવણી	૧
	સતાવણીથી આશ્ચર્ય પામશો ના	૪
	સતાવણીમાં સજીવન આશા	૫
	સતાવણીનો આશીર્વાદ	૯
	સતાવણીમાં આનંદ	૧૧
	સતાવણીમાં ખ્રિસ્તી વર્તન	૧૩
	૧. આત્મિક રીતે વિશ્વાસમાં દઢ	૧૩
	૨. નૈતિક રીતે અણીશુદ્ધ જીવન	૧૩
	૩. સામાજિક વ્યવહારોમાં આધીનતા આધીનતામાં ખ્રિસ્તનો નમૂનો	૧૬
	૪. મંડળીમાં ભાઈચારો	૧૯
	૫. પોતાને ઈશ્વરના હાથમાં સોંપી દો	૨૦
	ત્રિએક ઈશ્વર	૨૧
	ઈશ્વરપિતા	૨૨
	ઈસુ ખ્રિસ્ત	૨૪
	પવિત્ર આત્મા	૨૬
	પૂર્વપસંદગી	૨૬
	પત્રનો લેખક	૩૨
	પત્ર લખવાનો સમય	૩૫
	પત્ર લખવાનું સ્થળ	૩૬
	પત્ર કોને સંબોધીને લખવામાં આવ્યો છે?	૩૬
પ્રકરણ ૨.	૧:૧-૨ શરૂઆતની સલામ તથા આશીર્વચન	૪૦
	૧:૩-૧૨ કેવું મહાન તારણ!	૪૯

પ્રકરણ ૩.	તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ (૧:૧૩-૨:૧૦)	૭૪
	૧:૧૩-૧૬ તમે સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ	૭૪
	૧:૧૭-૨૧ તમે ઈશ્વરની બીક રાખો	૭૯
	૧:૨૨-૨૫ તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો	૮૭
	૨:૧-૧૦ તમે તમારા વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ પામતા જાઓ	૯૩
	૨:૧-૩ આત્મિક દૂધ	૯૩
	૨:૪-૧૦ જીવંત પથ્થરો અને પવિત્ર યાજકવર્ગ	૯૭
પ્રકરણ ૪.	તારણ પામેલાંઓનું જીવન બહારના લોકોની સમક્ષ (૨:૧૧-૩:૧૨)	૧૧૫
	૨:૧૧-૧૨ દુનિયાના લોકો સમક્ષ સાક્ષી	૧૧૫
	૨:૧૩-૩:૭ ખ્રિસ્તી માણસની આધીનતા	૧૨૦
	૨:૧૩-૧૭ સરકારી અધિકારીઓને આધીન થાઓ	૧૨૦
	૨:૧૮-૨૦ તમારા માલિકોને અધીન થાઓ	૧૨૬
	૨:૨૧-૨૫ ખ્રિસ્તને પગલે ચાલો	૧૩૧
	૩:૧-૭ પતિ-પત્નીના અરસપરસ સંબંધો	૧૪૨
	૩:૮-૧૨ દુષ્ટતાથી દૂર રહો	૧૫૫
પ્રકરણ ૫.	તારણ પામેલાંઓના વિશ્વાસની કસોટી (૩:૧૩-૫:૧૧)	૧૬૭
	૩:૧૩-૧૭ સારું કરવા છતાં સહન કરવા તૈયાર રહો	૧૬૮
	૩:૧૮-૨૨ ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું	૧૭૮
	૪:૧-૬ જીવનનું ધ્યેય વાસના નહિ, ઈશ્વરની ઈચ્છા	૧૮૯
	૪:૭-૧૧ આવનાર અંતના સંદર્ભમાં ખ્રિસ્તી જીવન મંડળીના સભ્યો સાથેના સંબંધો	૨૧૦
	૪:૧૨-૧૯ ખ્રિસ્તને ખાતર દુઃખ સહેવાનો આનંદ	૨૨૦
	૫:૧-૫ નમ્રતાથી એકબીજાની સેવા કરો	૨૩૮
	૫:૬-૧૧ નમ્ર થઈને વિશ્વાસમાં મક્કમ રહેજો	૨૫૧
	૫:૧૨-૧૪ છેલ્લા બે બોલ અને આશીર્વાચન	૨૬૩

પ્રકરણ ૧

પ્રસ્તાવના

ખ્રિસ્તી સતાવણી

ટર્ટુલિયન નામના શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીના એક આગેવાને (જીવનકાળ લગભગ ઈ. સ. ૧૪૫-૨૨૦) કહેલું કે શહીદોનું રક્ત ખ્રિસ્તી મંડળીની વૃદ્ધિ માટે ખાતર પૂરું પાડે છે. અર્થાત, સતાવણી ખ્રિસ્તી મંડળીની વૃદ્ધિને રોકતી નથી, પણ ખ્રિસ્તી મંડળીને આગળ વધારે છે.

સતાવણી મંડળી માટે નવી કે નવાઈની વાત નથી. મંડળી જેમનું નામ ધારણ કરે છે તે ઈસુ ખ્રિસ્તની સાથે તેમના સમયના લોકોએ જેવો વ્યવહાર કર્યો, તેવો જ વ્યવહાર લોકોએ તેમની મંડળી સાથે કરવાનું ચાલુ રાખ્યું છે. તે પોતાના લોકોની પાસે આવ્યા, પણ તેમના પોતાના લોકોએ જ તેમનો અંગીકાર કર્યો નહિ (યોહ. ૧:૧૧). લોકોએ તેમને “ખાવરો ને દારૂબાજ, દાણીઓનો તથા પાપીઓનો મિત્ર” તરીકે ઓળખ્યા (લૂ. ૭:૩૪). લોકોએ તેમના પર ભૂત વળગેલા હોવાનો તથા પાગલ હોવાનો આક્ષેપ મૂક્યો (યોહ. ૧૦:૨૦) અને ઈશ્વરનિંદા વગેરેના જૂઠા આક્ષેપો મૂકી છેવટે તેમને વધસ્તાંભે જડાવી દીધા.

આવી જ ગેરસમજૂતી ખ્રિસ્તી મંડળી બાબતમાં પણ થતી આવી છે. મંડળીની શરૂઆત જ ખ્રિસ્તી લોકો અંગે ગેરસમજૂતીથી થયેલી. પચાસમાના દિવસે જ્યારે શિષ્યો પર પવિત્ર આત્મા આવ્યો અને તેઓ અન્ય ભાષાઓ બોલવા લાગ્યા, ત્યારે લોકોએ તેમની ઠહામશ્કરી કરી અને એમ જ માન્યું કે એ લોકો દારૂ પીધેલા છે (પ્રે. કૃ. ૨:૧-૧૩). એક બાજુ મંડળીની વૃદ્ધિ થતી ગઈ, તો સાથે સાથે મંડળીની સતાવણીની શરૂઆત પણ થઈ ગઈ. યહૂદી અધિકારીઓએ પ્રેરિતોને કેદમાં નાખ્યા, કોરડાનો માર માર્યો અને

ઈસુને નામે બોલવાની સખત મના ફરમાવી (પ્રે. કૃ. અધ્યાય ૪-૬). પ્રેરિતોનાં કૃત્યોના અધ્યાય સાતમાં સ્તેફનને પથ્થરે મારવાની વાત છે. ત્યાર પછી તરત જ શાઉલ મારફતે મંડળીની ભારે સતાવણીની વાત છે, "શાઉલે મંડળી પર ભારે ત્રાસ વર્તાવ્યો, એટલે ઘેરઘેરથી પુરુષો તથા સ્ત્રીઓને ઘસડી લઈ જઈને બંદીખાનામાં નાખ્યાં" (પ્રે. કૃ. ૮:૩; તેમ જ ૨૨:૪-૫; ૨૬:૯-૧૧ જ્યાં પાઉલ પ્રેરિત પોતે આ બાબતની સાક્ષી આપે છે).

શાઉલનું પાઉલ પ્રેરિત તરીકે બદલાણ થાય છે ત્યાર પછી તેના પોતાના જાતિભાઈઓ તરફથી તેને થયેલી સતાવણીની વાત તે પોતાના પત્રોમાં અવારનવાર કરે છે, "વિપત્તિઓ વેઠીને, તંગીઓ સહીને, સંકટો ઉઠાવીને, ફટકા ખાઈને, કેદ ભોગવીને, હુગામા સહીને, કષ્ટ વેઠીને, ઉજાગરા કરીને, લાંઘણ વેઠીને" કામ કર્યાની તે વાત કરે છે (૨ કોરિ. ૬:૪-૫; તેમ જ ૧ કોરિ. ૪:૯; ૧૫:૩૨; ૨ કોરિ. ૪:૯; ૧૧:૨૩-૨૭). પોતાના એક પત્રમાં તે લખે છે, "મને તો એમ ભાસે છે કે હવે ઈશ્વરે સહુથી છેલ્લા અમો પ્રેરિતોને મરણદંડ પામનારાના જેવા આગળ ધર્યાં છે; કેમ કે અમે જગતની, દૂતોની તથા માણસોની નજરે તમાશાના જેવા થયા છીએ" (૧ કોરિ. ૪:૯).

એ જ રીતે પાઉલ પ્રેરિતે સ્થાપેલી મંડળીઓના લોકોએ ભોગવેલી સતાવણીની પણ તે વાત કરે છે. જેમ કે થેરસલોનિકીની મંડળીને લખતાં તે કહે છે, "તમે ઘણી વિપત્તિઓ વેઠીને પવિત્ર આત્માના આનંદસહિત પ્રભુની વાત સ્વીકારી" (૧ થેસ. ૧:૬; તેમ જ ૨:૧૪; ૩:૩; ૨ થેસ. ૧:૪). રોમનોને પત્રમાં પાઉલ પ્રેરિત ખ્રિસ્ત તથા અકુલાની વાત કરે છે જેમણે પાઉલને માટે પોતાનો જીવ જોખમમાં મૂક્યો હતો (રોમ. ૧૬:૩-૪). એ જ પત્રમાં બીજે પાઉલ પ્રેરિત ખ્રિસ્તના પ્રેમને લીધે આવતી વિપત્તિ, વેદના, સતાવણી, ભૂખમરો, નગ્નતા, જોખમ ને તરવારની વાત કરે છે (રોમ. ૮:૩૫). પિતર પોતાના સમયની વિશ્વવ્યાપી સતાવણીનો અછડતો ઉલ્લેખ કરતાં કહે છે, "કેમ કે પૃથ્વી પરના તમારા ભાઈઓ પર એ જ પ્રકારનાં દુઃખો પડે છે, તે તમે જાણો છો" (૧ પિત. ૫:૯).

ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયમાં જ્યાં સુધી લોકો ખ્રિસ્તી ધર્મને યહૂદી ધર્મનો જ એક ફાંટો માનતા હતા ત્યાં સુધી ખ્રિસ્તી ધર્મને રોમન સરકારની હકૂમત હેઠળ રક્ષણ મળતું રહ્યું. પણ થોડા જ સમયમાં યહૂદી તથા ખ્રિસ્તી ધર્મો વચ્ચેની ખાઈ વધવા લાગી અને બન્ને ધર્મો વચ્ચેનું વૈમનસ્ય જગજાહેર થયું. ત્યાર પછીના સમયમાં ખ્રિસ્તી ધર્મ યહૂદી ધર્મનો એક ભાગ મનાવાને બદલે ગેરકાયદેસર ધર્મ બની ગયો અને તેને રોમન સામ્રાજ્ય તરફથી રક્ષણ મળવાને બદલે રોમન સત્તાધારીઓ યહૂદી આગેવાનોનો ખુશ રાખવા માટે ખ્રિસ્તીઓને સતાવવા લાગ્યા. "આશરે તે જ વેળાએ હેરોદ રાજાએ મંડળીના કેટલાકની સતાવણી કરવા હાથ લંબાવ્યા. તેણે યોહાનના ભાઈ યાકૂબને તરવારથી મારી નાખાવ્યો (ઈ. સ. ૪૪). યહૂદીઓને એ વાત ગમે છે તે જોઈને

તેણે પિતરને પણ પકડયો” (પ્રે. કૃ. ૧૨:૧-૩).

રોમન સત્તાધારીઓની સાથે સાથે સર્વસામાન્ય લોકો પણ ખ્રિસ્તીઓ તરફ ધૃષ્ટા વ્યક્ત કરવા લાગ્યા તથા તેમને સામાજિક રીતે સતાવવા લાગ્યા કારણ ખ્રિસ્તીઓ મૂર્તિપૂજા સાથે સંકળાયેલા ઘણા સામાજિક વ્યવહારોથી અલિપ્ત રહેતા હતા. નીરો નામનો રોમન બાદશાહ, જેણે શરૂઆતનાં દસ વર્ષ સારી રીતે રાજ્યવ્યવહાર ચલાવેલો, તે પાછળથી એક ગાંડા માણસની જેમ ખ્રિસ્તીઓનો વિરોધી બની ગયો. રોમની ભયંકર આગ (ઈ. સ. ૬૪) માટે તેણે ખોટી રીતે ખ્રિસ્તીઓ પર દોષ ઢોળ્યો. પરિણામે ખ્રિસ્તીઓની ભયંકર સતાવણી શરૂ થઈ. ટાસીટસ નામનો પહેલી સદીનો ઈતિહાસકાર લખે છે કે નીરોના સમયમાં ખ્રિસ્તીઓને પ્રાણીઓનાં ચામડાંમાં સીવીને રીબાઈ રીબાઈને મરે ત્યાં સુધી તાપમાં નાખી રાખવામાં આવતા, પાંજરામાં પૂરી તેમની પર વિકરાળ ભૂખ્યા કૂતરાઓ છોડવામાં આવતા, નીરોના બાગમાં રાત્રિ દરમિયાન ઉજાણીઓમાં અજવાળું પૂરું પાડવા ખ્રિસ્તીઓને મોટા થાંભલાઓ પર બાંધી મશાલની જેમ સળગાવવામાં આવતા.

નીરો બાદશાહના સમયની આ ભયંકર સતાવણીની શરૂઆત થઈ તે પહેલાંના સમય દરમિયાન પિતરે આશિયા માઈનોર વિસ્તારના ખ્રિસ્તીઓને સંબોધીને તેનો પહેલો પત્ર લખેલો. ખ્રિસ્તી મંડળીની સતાવણીને ધ્યાનમાં રાખીને આખા બાઈબલમાં લખાયેલું જો કોઈ પુસ્તક હોય તો તે પિતરનો આ પત્ર છે. આખા પત્રની પશ્ચાદ્ભૂમિકામાં ખ્રિસ્તી લોકોની સતાવણીનો વિષય રહેલો છે. ક્યારેક ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીનો સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ઉલ્લેખ છે, તો ક્યારેક આડકતરી રીતે. પત્રના વાચકો કાં તો સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહ્યા છે કે થોડા જ સમયમાં તેમના પર ભારે સતાવણી આવવાની છે. પાંચ અધ્યાયના આ ટૂંકા પત્રમાં (૧૦૫ કલમો) પિતર સતાવણીનો પંદર વખત ઉલ્લેખ કરે છે અને સતાવણી માટે જૂદા જૂદા આઠ ગ્રીક શબ્દો વાપરે છે.

પત્રમાંથી એ વાત સ્પષ્ટ થાય છે કે પિતર ખ્રિસ્તી હોવાને કારણે થતી સતાવણીની વાત કરે છે. તે કહે છે, “જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય” (૪:૧૪), અને “ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે જો કોઈને સહેવું પડે” (૪:૧૬). અર્થાત, વર્તમાન સમયમાં ભારતમાં બની રહ્યું છે તેમ જ પિતરના સમયના લોકોની માત્ર ખ્રિસ્તી નામ ધારણ કરવાથી, ખ્રિસ્તી તરીકે ઓળખાવાને કારણે સતાવણી કરવામાં આવતી હતી.

વર્તમાન સમયમાં ભારતમાં ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીનું જે મોજું ફેલાઈ રહ્યું છે તે સંદર્ભમાં પિતરનો આ પત્ર ભારતની ખ્રિસ્તી મંડળી માટે બહુ જ વ્યવહારુ માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે. ભારતની ખ્રિસ્તી મંડળી અત્યારે જેવી પરિસ્થિતિમાં થઈને પસાર થઈ રહી છે, તેવી જ પરિસ્થિતિમાં આ પત્રના વાચકો પસાર થઈ રહ્યા હતા. એટલે પિતરે તેમને આપેલી સલાહ આપણને સ્પષ્ટ રીતે લાગુ પડે છે.

સતાવણીથી આશ્ચર્ય પામશો ના

પિતર પોતાના વાયકોને સંબોધીને લખે છે "વહાલાઓ, તમારી કસોટી કરવાને સારુ તમારા પર જે અગ્નિરૂપી દુઃખ પડે છે, તેમાં જાણે તમને કંઈ નવું થયું હોય એમ સમજીને આશ્ચર્ય ન પામો" (૪:૧૨). સતાવણી ખ્રિસ્તી મંડળી માટે નવાઈની વાત નથી. મંડળીની શરૂઆતના ઈતિહાસથી જ સતાવણી થતી આવી છે, આજે પણ થાય છે ને થતી જ રહેશે તેમાં કોઈ શક નથી, સતાવણી એ ખ્રિસ્તી મંડળીના ઈતિહાસનો અનિવાર્ય ભાગ છે.

સતાવણી તે મંડળીના ઈતિહાસનો અનિવાર્ય ભાગ છે કારણ ખ્રિસ્તી મંડળી જગતમાં એવા લોકો મધ્યે તથા એવા વાતાવરણમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે જેમનાં મૂલ્યો સાથે મંડળીને કોઈ લાગભાગ નથી. જે કારણથી ઈસુ ખ્રિસ્તની સતાવણી કરવામાં આવી તે જ કારણથી ઈસુ ખ્રિસ્તના નામે ઓળખાતા લોકોની સતાવણી કરવામાં આવે છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "જો જગત તમારા પર દ્રેષ રાખે છે તો તમારા અગાઉ તેણે મારા પર દ્રેષ રાખ્યો છે, એ તમે જાણો છો. જો તમે જગતના હોત તો જગત પોતાનાંના ઉપર પ્રેમ રાખત; પરંતુ તમે જગતના નથી, પણ મેં તમને જગતમાંથી પસંદ કર્યા છે, તે માટે જગત તમારા પર દ્રેષ રાખે છે. દાસ પોતાના શેઠથી મોટો નથી... જો તેઓ મારી પૂઠે પડ્યા, તો તેઓ તમારી પૂઠે પણ પડશે; જો તેઓએ મારાં વચનો પાળ્યાં તો તેઓ તમારાં પણ પાળશે. પણ એ અધું મારા નામની ખાતર તેઓ તમને કરશે, કેમ કે તેઓ મારા મોકલનારને ઓળખતા નથી" (યોહ. ૧૫:૧૮-૨૧). તે જ વાત યાદ કરતાં યોહાન પોતાના પત્રમાં કહે છે, "ભાઈઓ, જો જગત તમારા પર દ્રેષ કરે તો તેથી આશ્ચર્ય ન પામો" (૧ યોહ. ૩:૧૩).

મંડળી જગતમાં છે પણ જગતની નથી તે સૂચવવા માટે પિતર ખ્રિસ્તી લોકો માટે "પરદેશી તરીકે રહેનારા" શબ્દો વાપરે છે (૧:૨) તથા તેમને જગતના લોકોથી "પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા દૂર રહો" તેવી સલાહ આપે છે (૨:૧૧). અર્થાત્ જેમ પરદેશી કે પ્રવાસી માણસ મૂળ વતનીઓ કરતાં જૂદા જ તરી આવે છે તેમ ખ્રિસ્તી માણસના આચારવિચાર, રહેણીકરણી, ધારાધોરણો તથા મૂલ્યો જગતના લોકો કરતાં જૂદાં જ હોય છે, હોવાં જોઈએ. જગતના લોકોનાં ધારાધોરણો, આચારવિચારો જૂદા છે, તેમના જીવનનું ધ્યેય અલગ છે, બંનેનાં મૂલ્યો વચ્ચે આભજમીનનો તફાવત છે.

અખ્રિસ્તી લોકો, જેમને માટે પિતર "વિદેશીઓ" શબ્દ વાપરે છે (૨:૧૨; ૪:૩); તેઓ વ્યભિચારમાં, વિષયભોગમાં, મદ્યપાનમાં, મોજશોખમાં તથા ધિક્કારપાત્ર મૂર્તિપૂજામાં મગ્ન હોય છે (૪:૩). પણ ખ્રિસ્તી લોકોને સંબોધીને પિતર કહે છે, "આ બાબતમાં તમે તેઓની સાથે તે જ દુરાચારના પૂરમાં ઘસી પડતા નથી, તેથી તેઓ આશ્ચર્ય પામીને તમારી નિંદા કરે છે (૪:૪). એટલે તેમને પિતરની સલાહ છે, "વહાલાઓ, હું તમને

વિનંતી કરું છું કે, જે દૈહિક વિષયો આત્માની સામે લડે છે, તેઓથી તમે, પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા, દૂર રહો; અને વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ શુદ્ધ રાખો” (૨:૧૧-૧૨).

જો ખ્રિસ્તી મંડળીની સતાવણી ના થતી હોય તો તેનું મૂળ કારણ એ કે મંડળી તથા જગતના લોકોના જીવનવ્યવહારમાં કોઈ ફેર નથી. જો મંડળી તથા જગતના લોકો વચ્ચે કોઈ તફાવત ન હોય તો જગતના લોકોએ મંડળીની સતાવણી કરવાની કોઈ જરૂર રહેતી નથી. એ જ રીતે જો ખ્રિસ્તી મંડળી જગતના લોકોને સુવાર્તા આપવાની પોતાની મૂળભૂત ફરજ મૂકીને સુષુપ્ત અવસ્થામાં પડી હોય, તો જગતના લોકોએ તેની સતાવણી કરવાની કોઈ જરૂર રહેતી નથી. પાઉલ પ્રેરિત જ્યાં જ્યાં ગયો ત્યાં ત્યાં લોકોએ ભારે વિરોધ કરી ઊહાપોહ મચાવ્યો (પ્રે.કૃ. ૧૩:૫૦; ૧૪:૨-૭, ૧૯; ૧૬:૧૯-૨૪; ૧૯:૨૯; ૨૧:૩૦-૩૧; ૨૩:૯; વગેરે). લોકો તેની વાત સાંભળીને તટસ્થ રહી શક્યા નહિ. કારણ પાઉલ પ્રેરિતના જીવનનો મુદ્રાલેખ હતો, “મને જીવવું તે ખ્રિસ્ત, અને મરવું તે લાભ છે” (ફિલિ. ૧:૨૧), અને “અફસોસ છે મને જો હું સુવાર્તા પ્રગટ ન કરું” (૧ કોરિ. ૯:૧૬). જો ખ્રિસ્તી મંડળી, સંસ્થા કે વ્યક્તિ પોતાની ઈશ્વરદત્ત ફરજનું પાલન કરશે તો તેનો જરૂર વિરોધ થશે અને સતાવણી આવશે. પણ જો સતાવણી આવતી નથી તો આપણે આત્મપરીક્ષા કરવાની જરૂર છે કે શું આપણે આપણી ફરજ ચૂકી ગયા છીએ ?

પિતર કહે છે, “જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય, તો તમને ધન્ય છે; કેમ કે મહિમાનો તથા ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર રહે છે? (૪:૧૪). અર્થાત્ લોકોની નિંદા તથા સતાવણી દ્વારા એ સ્પષ્ટ થાય છે કે મંડળીમાં ઈશ્વરનો આત્મા કાર્ય કરી રહ્યો છે તથા મંડળીના લોકો ઈશ્વરની સેવામાં ધગશ ધરાવે છે. તેથી ઊલટું ખ્રિસ્તના નામને લીધે નિંદા કે સતાવણી ના થતી હોય તો તેનો અર્થ એ કે ઈશ્વરનો આત્મા મંડળીમાં કાર્ય કરી રહ્યો નથી અને મંડળી નિદ્રાવસ્થામાં પડી છે. કારણ જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, “જેઓ ખ્રિસ્ત ઈસુમાં ભક્તિભાવથી ચાલવા માગે છે તેઓ સઘળા પર સતાવણી થશે જ” (૨ તિમ. ૩:૧૨).

સતાવણીમાં સજીવન આશા

પિતરનો આ પત્ર સજીવન આશાના પત્ર તરીકે ઓળખાવવામાં આવ્યો છે. પિતર જે કાંઈ કહે છે તે સઘળાની પશ્ચાદ્ભૂમિકામાં વિશ્વાસીની અમર આશા રહેલી છે, જેનો આધાર છે ઈસુ ખ્રિસ્ત પરનો વિશ્વાસ. પત્રની શરૂઆતમાં જ પિતર કહે છે; “આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર તથા પિતાને ધન્યવાદ હો; તેમણે પોતે ઘણી દયા રાખીને મૂએલાંમાંથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન કરીને સજીવન આશાને સારુ, અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા વતનને સારુ આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છે” (૧:૩-૪).

પાઉલ પ્રેરિતની જેમ આ પત્રમાં પિતરના કહેવાનો સાર છે, "આશામાં આનંદ કરો; સંકટમાં ધીરજ રાખો" (રોમ. ૧૨:૧૨). આ આશા તેમના ખ્રિસ્તી જીવનનો આધાર છે. આ આશા સતાવણીમાં ટકી રહેવા પાછળનું પરિબળ છે. આ એવો અતૂટ સોનેરી તાંતણો છે જે ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં પણ તેમના વિશ્વાસને ટકાવી રાખે છે.

આમ તો આશા શબ્દના અર્થમાં અનિશ્ચિતતાનો ભાવ રહેલો છે. જે બાબત માટે આપણને ચોક્કસ ખાતરી નથી હોતી તે બાબત માટે આપણે આશા શબ્દ વાપરીએ છીએ. જેમ કે થોડા દિવસોમાં તમને મળવાની આશા રાખું છું, આશા છે કે તમે બધાં ક્ષેમકુશળ હશો, વગેરે જગાએ આપણને તે બાબતની ચોક્કસ ખાતરી ન હોવાને કારણે આપણે આશા શબ્દ વાપરીએ છીએ. પણ પિતર આ પત્રમાં જે આશાની વાત કરે છે તેમાં એવી કોઈ અનિશ્ચિતતાનો ભાવ નથી. તે આશાનો અર્થ છે ભવિષ્યમાં ખાતરીપૂર્વક જે વસ્તુઓ મળવાની છે તેની ધીરજથી વાટ જોવી. કારણ બાઈબલમાં, ખાસ કરીને નવા કરારમાં, આશા ઈશ્વર પરના વિશ્વાસ સાથે સંકળાયેલી છે અને વિશ્વાસની વ્યાખ્યા આપતાં હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક કહે છે, "હવે વિશ્વાસ તો જે વસ્તુઓની આશા આપણે રાખીએ છીએ તેની ખાતરી છે, અને અદૃશ્ય વસ્તુઓની સાબિતી છે" (હિબ્રુ ૧૧:૧).

આશાનો પાયો છે ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન. પત્રની શરૂઆતમાં જ પિતર કહે છે કે ઈશ્વરે "મૂએલામાંથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન કરીને સજીવન આશાને સારુ... આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છે (૧:૩-૪). ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન એ આશાનો પાયો એટલા માટે છે કે તેમના પુનરુત્થાનને કારણે વિશ્વાસીના પુનરુત્થાનની તથા આ જીવન પછીના અનંતજીવનની ખાતરી મળે છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાન સિવાય આપણો વિશ્વાસ વ્યર્થ છે અને ખ્રિસ્તમાં વિશ્વાસ કરીને જેઓ મૃત્યુ પામ્યાં છે તેઓ સદાકાળ માટે નાશ પામ્યાં છે અને જો આપણે કેવળ આ જિંદગી માટે જ ખ્રિસ્ત પર આશા રાખી હોય, તો સર્વ માણસોના કરતાં આપણે વધારે દયાપાત્ર છીએ. પણ ખ્રિસ્ત તો મૂએલામાંથી ઊઠ્યા છે અને તે ઊઠી ગયેલાંનું પ્રથમફળ થયા છે એટલે ખ્રિસ્તદ્વારા સઘળા સજીવન થશે (૧ કોરિ. ૧૫:૧૨-૨૨). પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં પાઉલ પ્રેરિતે આ જ આશાનો સંદેશો વારંવાર આપ્યા કર્યો (પ્રે. ક્ર. ૨૩:૬; ૨૪:૧૫; ૨૬:૬-૮; વગેરે).

વિશ્વાસી માણસ શાની ખાતરીપૂર્વક રાહ જોઈ રહ્યો છે? એક તો, ઈશ્વરના સાન્નિધ્યમાં અનંતજીવનની. ઉપર કરિથીઓને પત્રમાં નોંધ્યું તેમ ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન કરીને ઈશ્વરે વિશ્વાસીને ખાતરી આપી છે કે તેનું પણ પુનરુત્થાન થશે અને અનંતકાળ ઈશ્વરના સાન્નિધ્યમાં આનંદ કરતાં વિતાવશે. પાઉલ પ્રેરિત લખે છે કે એ બાબતનો પ્રચાર કરવા તે પ્રેરિત થયો છે કે, "અનંતજીવન વિધેનું જે વચન, જે ઈશ્વર કદી જૂઠું બોલી શકતા નથી તેમણે અનાદિકાળથી આપ્યું, તે અનંતજીવનની આશામાં ઈશ્વરે પસંદ કરેલાઓનો વિશ્વાસ" દઢ કરે (તિત. ૧:૨).

બીજું, વિશ્વાસી માણસ ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનની ખાતરીપૂર્વક રાહ જોઈ રહ્યો છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, તેમ વિશ્વાસી માણસ “ધન્ય આશાપ્રાપ્તિની ઘડીની અને મહાન ઈશ્વર તથા આપણા તારનાર ઈસુ ખ્રિસ્તના મહિમાના પ્રગટ થવાની વાટ” જોઈ રહ્યો છે (તિત. ૨:૧૩). એ જ વાત કરતાં પિતર પોતાના વાયકોને હિંમત તથા પ્રોત્સાહન આપે છે, “એ માટે તમે પોતાના મનની કમર બાંધીને સાવધ રહો, અને ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તમારા પર જે કૃપા થશે તેની પૂર્ણ આશા રાખો” (૧:૧૩ જ્યાં આશા શબ્દ લગભગ ખાતરીના અર્થમાં વપરાયો છે, તે બાબતની ખાતરી રાખો).

ત્રીજું કે, વિશ્વાસી માણસ ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાને સમયે તેમના તરફથી મળનાર શાબાશીની ખાતરીપૂર્વક રાહ જોઈ રહ્યો છે. પિતર કહે છે કે સતાવણી મારફતે તમારા વિશ્વાસની અગ્નિપરીક્ષા એટલા માટે થાય છે કે ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે તમારો વિશ્વાસ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય (૧:૭). ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન સમયે વિશ્વાસી માણસ ઈસુ ખ્રિસ્તનો જેવો મહિમા છે તેવા જ મહિમાના ભાગીદાર થવાની આશા રાખે છે. પિતર પોતાને “ખ્રિસ્તનાં દુઃખોનો સાક્ષી તથા પ્રગટ થનાર મહિમાનો ભાગીદાર” તરીકે ઓળખાવે છે (૫:૧).

ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાના સમયે તેમના તરફથી મળનારી શાબાશી તથા તેમના મહિમામાં ભાગીદાર થવાની આશા ઉપરાંત વિશ્વાસી માણસ “અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા વારસાની” આશા રાખે છે, જે વારસો આપણે ઈશ્વરના સાન્નિધ્યમાં જઈએ ત્યાં સુધી આપણે સારુ આકાશમાં રાખી મૂકેલો છે, અને તે આપણને આપવામાં આવે ત્યાં સુધી ઈશ્વર પોતાની કૃપાથી આપણને વિશ્વાસથી સંભાળી રાખે છે (૧:૩-૫). આ વારસામાં શું રાખી મૂકેલું છે? આ પછી ૧:૨, ૮ એ કલમોની સમજૂતીમાં જોઈશું તેમ આ વારસામાં આપણા આત્માઓનું તારણ, જે તારણ ઈશ્વરે કૃપા તથા દયા કરીને આપણા માટે સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી નક્કી કરી રાખેલું. એ તારણની સાથે આવે છે અનંતજીવન અને ઈશ્વરની સંગતમાં અનંતકાળનો વાસ જ્યાં આનંદ, આનંદ અને આનંદ જ હશે.

આ મહિમાવાન વારસાની વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે કે તમને એટલા માટે તેડવામાં આવ્યા છે કે તમે “તેમના નોતરાની આશા શી છે, પવિત્રોમાં તેમના વારસાના મહિમાની સંપત્તિ શી છે ... તે તમે જાણો” (એફે. ૧:૧૮-૧૯). આ અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનાર વારસાની ખ્રિસ્તી માણસ ખાતરીપૂર્વક રાહ જોઈ રહ્યો હોવાને કારણે તે આ પૃથ્વી ઉપરનાં દૃશ્ય વાનાંઓને ધ્યાનમાં રાખીને નહિ, પણ સ્વર્ગમાંના અદૃશ્ય વાનાંઓને ધ્યાનમાં રાખીને પોતાનું જીવન જીવે છે. કારણ “જે દૃશ્ય છે તે ક્ષણિક છે, પણ જે અદૃશ્ય છે તે સદાકાલિક છે” (૨કોરિં. ૪:૧૮). “જે વાનાં આંખે જોયાં નથી, અને કાને સાંભળ્યા નથી, જેઓ માણસના મનમાં પેઠાં નથી, જે વાનાં

ઈશ્વરે પોતાના પર પ્રેમ કરનારાઓને સારુ સિધ્ધ કર્યાં છે અને તે વાનાં ઈશ્વરે પવિત્ર આત્માની મદદથી આપણને જણાવ્યાં છે” (કરિ. ૩:૯-૧૦).

અને એટલે જ આ સજીવન આશા તે વિશ્વાસીના માટે મોટા આનંદનું કારણ છે. વિશ્વાસી વર્તમાન સમયમાં વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણ થયાથી દુઃખી થતો હોવા છતાં ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તેના વિશ્વાસના બદલામાં તેને ઈસુ ખ્રિસ્ત તરફથી જે સ્તુતિ, માન તથા મહિમા મળવાનાં છે તેમાં પુષ્કળ ઉલ્લાસથી આનંદ કરે છે. પૃથ્વી ઉપરનાં દુઃખો માટે તે ચિંતા કરતો નથી, પણ ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે તેમના તરફથી શાબાશીનો જે આનંદ મળવાનો છે તેના વિચારમાત્રથી તે હરખાય છે, આનંદોલ્લાસ કરે છે (૪:૧૩-૧૪). પાઉલ પ્રિતિ કહે છે કે “આપણે વિપત્તિમાં પણ આનંદ કરીએ છીએ; કેમ કે આપણે જાણીએ છીએ કે વિપત્તિ ધીરજને, અને ધીરજ અનુભવને, અને અનુભવ આશાને ઉત્પન્ન કરે છે; અને આશા શરમાવતી નથી” (રોમ. ૫:૩-૫).

એટલું જ નહિ, પણ આશાને કારણે સતાવણીનો સામનો કરવાની હિંમત આવે છે, ઉલ્લાસ આવે છે, ધગશ આવે છે; જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “તેથી અમને એવી આશા હોવાથી અમે બહુ હિંમતથી બોલીએ છીએ” (૨ કરિ. ૩:૧૨) અને હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક કહે છે તે પ્રમાણે ઈશ્વરનાં વચનોમાં મૂકેલી આશાને કારણે “આગળ મૂકેલી આશા પકડવા સારુ આશ્રયને માટે દોડનારાને ઘણું ઉત્તેજન મળે છે. તે આશા આપણા આત્માને સારુ લંગર સરખી, સ્થિર તથા અચળ, અને પડદા પાછળના સ્થાનમાં પેસનારી છે” અને પોતાના વાયકોને પ્રોત્સાહન આપે છે કે, “તમારામાંનો દરેક તમારી આશા પરિપૂર્ણ થવાને માટે એવો જ ઉત્સાહ અંત સુધી દેખાડે; માટે તમે મંદ ન પડો, પણ જેઓ વિશ્વાસ તથા ધીરજથી વચનોના વારસ છે તેઓનું અનુકરણ કરો” (હિબ્રુ. ૧૦:૧૮-૧૯, ૧૧-૧૨). પિતરની પોતાના વાયકોને ખાતરી છે કે, “સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે” (૫:૧૦).

અને એટલે એ આશા વિશ્વાસીના પવિત્ર જીવનનું એક મુખ્ય કારણ છે. જેમ યોહાન પોતાના પત્રમાં કહે છે, “આપણે એટલું તો જાણીએ છીએ કે જ્યારે તે પ્રગટ થશે, ત્યારે તેમના જેવાં આપણે થઈશું; કેમ કે જેવા તે છે તેવા આપણે તેમને જોઈશું અને જે તેમના પર એવી આશા રાખે છે તે દરેક જેમ તે શુદ્ધ છે તેમ પોતાને શુદ્ધ કરે છે” (૧ યોહા. ૩:૨-૩). તેમ જ પિતર કહે છે, “જેમણે તમને તેડ્યા છે તે જેવા પવિત્ર છે તેવા તમે પણ સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ” અને “તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો” કારણ એક વખત આપણે તેમની સામા ઊભા રહેવાનું છે (૧:૧૪-૧૭).

જ્યારે ખ્રિસ્તી માણસ આ આશામાં જીવે છે ત્યારે તેનાં પરિણામો; અદૃશ્ય વાનાં પર

દષ્ટિ, તારનારની શાબાશીને ધ્યાનમાં રાખીને જીવાતું જીવન, ઉલ્લાસથી ઊભરાતો આનંદ, સતાવણીમાં પણ અડીખમ વિશ્વાસ અને આશાને અનુરૂપ પવિત્ર જીવન, એ બધું જોઈને અવિશ્વાસી માણસ તેના તરફ આકર્ષાયા સિવાય રહી શકે નહિ, તેનો ખુલાસો પૂછ્યા સિવાય રહી શકે નહિ. તે સમયે વિશ્વાસીને પોતાની આશા પાછળનું કારણ તથા પોતાના વિશ્વાસનું કારણ ઈસુ ખ્રિસ્ત વિષે સુવાર્તા આપવાની તકો મળે છે. જો વિશ્વાસી માણસ "ખ્રિસ્તને પોતાના પ્રભુ તરીકે પોતાના અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનશે" તો જે આશા તે રાખે છે તેનો ખુલાસો લોકો માગશે જ, જેનો નમ્રતાથી તથા સત્યતાથી પ્રત્યુત્તર આપવાને તેણે સદા તૈયાર રહેવાનું છે (૩:૧૫).

સતાવણીનો આશીર્વાદ

પિતરના પત્રમાં, તથા બાઈબલમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઈશ્વરના લોકોની વિધર્મીઓ દ્વારા સતાવણી એ ઈશ્વરની યોજનાનો એક ભાગ છે અને સતાવણી પાછળ ઈશ્વરનો હેતુ છે પોતાના લોકોને આશીર્વાદ આપવાનો. પિતર કહે છે, "જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુઃખ વેઠે છે" (૪:૧૮), અર્થાત્ તેમની સતાવણી પાછળ ઈશ્વરની ઈચ્છા રહેલી છે. તેમ જ, "હમણાં થોડી જ વાર સુધી અગત્યના કારણથી નાના પ્રકારનાં પરીક્ષણ થયાથી તમે દુઃખી થયા છો" (૧:૬). અર્થાત્, તેમની સતાવણી પાછળ અગત્યનું કારણ રહેલું છે, કોઈ ખાસ હેતુથી ઈશ્વર તેમના પર સતાવણી આવવા દે છે.

સતાવણી કરનારાઓ એમ માનતા હોય કે તેઓ ઈશ્વરના લોકોને કેવા હેરાન કરે છે! પણ તેમને ખ્યાલ નથી કે ઈશ્વરના હાથમાં તેઓ કઠપૂતળીની જેમ નાચી રહ્યા છે અને ઈશ્વર તેમનો ઉપયોગ પોતાના લોકોને આશીર્વાદ આપવા કરી રહ્યા છે. જેમ યૂસફે પોતાના ભાઈઓને સંબોધીને કહેલું, "હવે તમે મને અહીં વેચી દીધો, એને લીધે તમે દિલગીર ન થાઓ, ને તમારા મનમાં બળાપો ન કરો; કેમ કે જાન બચાવવાને ઈશ્વરે તમારી આગળ મને મોકલ્યો ... એ માટે તમે તો નહિ, પણ ઈશ્વરે મને અહીં મોકલ્યો" અને, "તમે તો મારું ભૂંડું કરવા ચાહ્યું હતું, પણ ઈશ્વરે તેમાં ભલું કરવાનું ધાર્યું કે જેમ આજે થયું છે તેમ, તે ઘણા લોકના જાન બચાવે" (ઉત. ૪૫:૫,૮; ૫૦:૨૦). એ જ રીતે ખ્રિસ્તી સતાવણી પાછળ ઈશ્વરનો શુભ આશય રહેલો હોય છે, પછી તે પિતરના સમયના વિશ્વાસીઓની સતાવણી હોય કે એકવીસમી સદીમાં રહેતા વિશ્વાસીઓની સતાવણી હોય.

ખ્રિસ્તી સતાવણીના સૌથી મોટા આશીર્વાદની વાત કરતાં પિતર કહે છે, "જેથી તમારા વિશ્વાસની પરીક્ષા જે અગ્નિથી પરખાયેલા નાશવંત સોના કરતાં બહુ મૂલ્યવાન છે તે ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય" (૧:૭). અર્થાત્ સતાવણી મારફતે ઈશ્વર પોતાના લોકોને વિશ્વાસમાં દઢ તથા મજબૂત કરે છે. સતાવણીને સમયે બે બાબત બને છે. એક તો જેઓ નામધારી ખ્રિસ્તીઓ છે તે ઊઘાડા

પડે છે અને જેઓએ ખરા અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી પોતાનાં જીવનો તેમના હાથમાં મૂક્યાં છે તેઓ વિશ્વાસમાં વધુ દૃઢ તથા મજબૂત થાય છે. જેમ યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે, "મારા ભાઈઓ, જ્યારે તમને તરેહ તરેહનાં પરીક્ષણો થાય છે ત્યારે તેમાં પૂરો આનંદ માનો; કેમ કે તમે જાણો છો કે તમારા વિશ્વાસની પરીક્ષામાં પાર ઊતર્યાથી ધીરજ ઉત્પન્ન થાય છે. તમે પરિપક્વ તથા સંપૂર્ણ થાઓ, અને કશામાં અપૂર્ણ રહો નહિ, માટે ધીરજને પોતાનું કામ પૂરેપૂરું કરવા દો" (યાકૂ. ૧:૨-૪).

સતાવણીને કારણે વિશ્વાસી પોતાના વિશ્વાસમાં દૃઢ થાય છે તેનાં બે પરિણામો આવે છે. એક તો, તેનું જીવન આનંદ તથા શાંતિથી ઊભરાઈ જાય છે તથા ગમે તેટલી સતાવણીમાં પણ પોતાના વિશ્વાસમાં તે આનંદ કરે છે (૧:૬) તથા "અવાચ્ય તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાય છે" (૧:૮). બીજું કે, ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન સમયે તેઓ હિંમતભેર પોતાના તારનાર સમક્ષ ઊભા રહી શકશે અને તેમનો વિશ્વાસ "ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થશે" (૧:૭).

સતાવણી દરમિયાન વિશ્વાસમાં દૃઢ રીતે ટકી રહીને વિશ્વાસી માણસ એ દર્શાવે છે કે માણસના જીવનનો હેતુ માત્ર આ પૃથ્વી ઉપરનાં વાનાંને માટે નથી. તેનું લક્ષ્ય અનંતકાલિક વાનાં પર લાગેલું છે જે ધ્યાનમાં રાખીને પૃથ્વી ઉપરના આ ટૂંક જીવન દરમિયાન આવતી કોઈપણ મુસીબત સહન કરવા તે તૈયાર છે. મહિમાના કદી કરમાઈ ન જનાર મુગટ (૫:૪)ની સરખામણીમાં પૃથ્વી ઉપરનાં સંકટો કાંઈ વિસાતમાં નથી. સતાવણી કે પરીક્ષણ "હમણાં થોડી જ વાર સુધી" (૧:૬) છે, પણ ઈશ્વર તરફથી મળનાર સ્તુતિ, માન તથા મહિમા અનંતકાલિક છે.

જેમ પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, "એ કારણથી અમે નાહિંમત થતા નથી; પણ જો કે અમારું બાહ્ય મનુષ્યત્વ ક્ષય પામે છે, તોપણ અમારું આંતરિક મનુષ્યત્વ રોજ રોજ નવું થતું જાય છે. કેમ કે અમારી જૂજ તથા ક્ષણિક વિપત્તિ અમારે સારુ અત્યંત વધારે સદાકાલિક તથા ભારે મહિમા ઉત્પન્ન કરે છે; કેમ કે જે વસ્તુઓ દૃશ્ય છે તેમના પર નજર ન રાખતાં જે અદૃશ્ય છે તેમના પર અમે લક્ષ રાખીએ છીએ; કેમ કે જે દૃશ્ય છે તે ક્ષણિક છે, પણ જે અદૃશ્ય છે તે સદાકાલિક છે" (૨ કોરિ. ૪:૧૬-૧૮). સતાવણી ક્યારેય આવકાર્ય બાબત નથી; પણ સતાવણી દ્વારા ઈશ્વર વિશ્વાસીને તેના વિશ્વાસમાં દૃઢ કરી તેના જીવનમાં પોતાનો હેતુ સિધ્ધ કરે છે.

સતાવણીનો બીજો આશીર્વાદ છે સતાવણી કરનારાઓના સંદર્ભમાં. સતાવણી એક બાજુ વિશ્વાસીને તેના વિશ્વાસમાં દૃઢ તથા મજબૂત કરી સઘળા આત્મિક આશીર્વાદોનો ભાગીદાર બનાવે છે, તો બીજી બાજુ અવિશ્વાસીઓને ખ્રિસ્તના વિશ્વાસમાં આવવાની તકો પૂરી પાડે છે. ગમે તેવી ભારે સતાવણીમાં પણ આનંદ તથા શાંતિ અનુભવતા, પોતાના સતાવનારાઓને શાપ નહિ પણ ઊલટું આશીર્વાદ આપતા, ખ્રિસ્તીઓનાં

જીવન જોઈને તેમને સતાવનારાઓ આશ્ચર્ય અનુભવ્યા સિવાય રહી શકે નહિ. તે સંજોગોમાં વિશ્વાસીઓને પોતાના વિશ્વાસની સ્પષ્ટતા કરવાની તથા તે બાબતમાં સાક્ષી આપવાની ઘણી તકો મળે છે. પિતર કહે છે, “તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા; પણ ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારાં અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો; અને જે આશા તમે રાખો છો તેનો ખુલાસો જો કોઈ માગે તો તેને નમ્રતાથી તથા સત્યતાથી પ્રત્યુત્તર આપવાને સદા તૈયાર રહો” (૩:૧૪-૧૫).

સતાવણીમાં થઈને પસાર થયેલી મંડળીને પિતરની સલાહ છે, “વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો; જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે” (૨:૧૨). આ કલમની સમજૂતીમાં જોઈશું તેમ તેઓ ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરવા પાછળનું કારણ એ કે અત્યારે જેઓ વિશ્વાસીઓને સતાવે છે તેઓ વિશ્વાસીઓનાં રૂડાં કામ જોઈને વિશ્વાસમાં મેળવાયા હશે, પરિણામે અનંતકાળના નાશમાંથી બચી ગયા હશે જે બાબત માટે તેઓ ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરતા હશે. એ જ રીતે ખ્રિસ્તી પત્નીઓને પિતરની સલાહ છે, “સ્ત્રીઓ, તમે તમારા પતિઓને આધીન રહો; કે જેથી જો કોઈ પતિ સુવાર્તાનાં વચન માનનાર ન હોય, તો તેઓ પોતાની સ્ત્રીઓનાં આચરણથી, એટલે તમારાં મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ જોઈને સુવાર્તાનાં વચન વગર (સુવાર્તામાં) મેળવી લેવાય” (૩:૧-૨).

“ન્યાયીપણાને લીધે જેઓની સતાવણી કરાઈ છે તેઓને ધન્ય છે” તે સંદર્ભમાં વાત કરતાં ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને આ જ અર્થમાં કહેલું કે “તમે જગતનું અજવાળું છો. પહાડ પર વસાવેલું નગર સંતાઈ રહી શકતું નથી. અને દીવો કરીને તેને માપ તળે નહિ, પણ દીવી પર મૂકવામાં આવે છે, ત્યારે ઘરમાંનાં બધાંને તે અજવાળું આપે છે. તેમ જ તમે તમારું અજવાળું લોકોની આગળ એવું પ્રકાશવા દો કે તેઓ તમારી રૂડી કરણીઓ જોઈને આકાશમાંના તમારા પિતાની સ્તુતિ કરે” (માથ. ૫:૧૦-૧૬; તેમ જ માર્ક ૪:૨૧; લુ:૫૦; લૂ. ૮:૧૬; ૧૧:૩૩; ૧૪:૩૪-૩૫).

સતાવણીમાં આનંદ

ઉપર કહ્યું તેમ સતાવણી જો મંડળીની જાગૃતિની નિશાની હોય, તો ખ્રિસ્તી સતાવણી એ દુઃખનો નહિ, પણ આનંદનો વિષય છે. પિતર ખ્રિસ્તી સતાવણીને ખ્રિસ્તી જીવનના એક લઠાવા તરીકે રજૂ કરે છે; શરમનો વિષય નહિ પણ ઈશ્વરની સ્તુતિના કારણ તરીકે રજૂ કરે છે. તે કહે છે સતાવણીમાં “જાણે તમને કંઈ નવું થયું હોય, એમ સમજીને આશ્ચર્ય ન પામો; પણ એને બદલે ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના તમે ભાગીદાર છો, એને લીધે હરખાઓ” (૪:૧૩). તેમ જ, “ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે જો કોઈને સહેવું પડે છે, તો તેથી શરમાય નહિ; પણ તે નામમાં ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે” (૪:૧૬).

ખ્રિસ્તના નામને લીધે સતાવણી સહન કરવી પડે તે વાતને પિતર એક મોટી ધન્યતા માને છે, "જો તમે ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરો છો, તો તમને ધન્ય છે" (૩:૧૪). તેમ જ, "ખ્રિસ્તના નામને લીધે જો તમારી નિંદા થતી હોય તો તમને ધન્ય છે" (૪:૧૪). પોતાના પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલાં વચનો પિતર ભૂલી શકે નહિ કે, "ન્યાયીપણાને લીધે જેઓની સતાવણી કરાઈ છે તેઓને ધન્ય છે; કેમ કે આકાશનું રાજ્ય તેઓનું છે. જ્યારે લોક તમારી નિંદા કરશે, ને પૂઠે લાગશે, ને મારે લીધે તમારી વિરુદ્ધ તરેહ તરેહની ભૂંડી વાત અસત્યતાથી કહેશે, ત્યારે તમને ધન્ય છે, તમે આનંદ કરો તથા ઘણા હરખાઓ; કેમ કે આકાશમાં તમારો બદલો મોટો છે" (માથ. ૫:૧૦-૧૨).

પિતરે પોતે પોતાના પ્રભુનાં આ વચનોનો પોતાના જીવનમાં પૂરો અમલ કરેલો. શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીમાં પિતર તથા બીજા પ્રેરિતોનું સુવાર્તાપ્રચાર કરવાને લીધે યહૂદી આગેવાનોએ અપમાન કર્યું તથા માર માર્યો ત્યારે "તે નામને લીધે (ઈસુ ખ્રિસ્તના નામને લીધે) અપમાન પામવા જોગ ગણાયા, તેથી હરખાતા હરખાતા તેઓ સભામાંથી ચાલ્યા ગયા" (પ્રે. કૃ. ૫:૪૧). અને એવી જ સલાહ પિતર અહીં પોતાના વાયકોને આપે છે.

આનંદ માટે જે બે ગ્રીક શબ્દોનો પિતરે ઉપયોગ કર્યો છે તેમાં માણસના ઈશ્વર સાથેના સંબંધને કારણે હૃદયમાં ઊભરાતા ઊંડા આનંદનો અર્થ છે. આ એવો આનંદ છે કે જે દુનિયાની કોઈપણ મુસીબત ઝુંટવી લઈ શકે નહિ. અને એટલે જ પિતર સતાવણીના સંદર્ભમાં ભરપૂર આનંદની વાત કરે છે, "એમાં (ઈશ્વરે આપેલા તારણમાં) તમે બહુ આનંદ કરો છો, જો કે હમણાં થોડી જ વાર સુધી અગત્યના કારણથી વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણ થયાથી તમે દુઃખી થયા છો" (૧:૬). તેમ જ, "હમણાં જો કે તમે તેમને (ઈસુ ખ્રિસ્તને) જોતા નથી, તોપણ તેમના પર વિશ્વાસ રાખો છો; તમે તેમનામાં અવાચ્ય તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાઓ છો" (૧:૮). આ કલમોની (તેમ જ ૪:૧૩) સમજૂતીમાં નોંધીશું તેમ પિતર ઈશ્વર તરફથી આવતા આત્મિક આનંદની વાત કરે છે જે વિશ્વાસીના હૃદયમાં ઊભરાતો આનંદ છે અને દુઃખ ભોગવવા છતાં પુષ્કળ આનંદ કરવાના સંદર્ભમાં વાત કરે છે.

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યો માટે પ્રાર્થના કરતાં કહેલું, "મારો આનંદ તેઓમાં સંપૂર્ણ થાય, માટે હું જગતમાં એ વાતો કરું છું... જગતે તેઓના પર દ્રેષ કર્યો છે, કેમ કે જેમ હું જગતનો નથી, તેમ તેઓ પણ જગતના નથી" (યોહ. ૧૭:૧૩-૧૪). જ્યારે યહૂદી આગેવાનોએ પાઉલ તથા બાર્નાબાસની સતાવણી કરાવી, અને તેઓને પોતાની સરહદમાંથી કાઢી મૂક્યા ત્યારે "શિષ્યો આનંદથી તથા પવિત્ર આત્માથી ભરપૂર હતા" (પ્રે. કૃ. ૧૩:૫૨). પાઉલ પ્રેરિત કરિંથીઓને લખતાં કહે છે, "અમારી સર્વ વિપત્તિમાં મારું અંતઃકરણ આનંદથી ઊભરાઈ જાય છે" (૨ કરિં. ૭:૪), તેમ જ યાકૂબ પોતાના પત્રમાં

કહે છે, “મારા ભાઈઓ, જ્યારે તમને તરેહ તરેહનાં પરીક્ષણો થાય છે ત્યારે તેમાં પૂરો આનંદ માનો” (યાકૂ. ૧:૨૭).

પિતર કહે છે વિદેશીઓ, એટલે કે, અખ્રિસ્તીઓ, વ્યભિચાર, વિષયભોગ, મદ્યપાન, મોજશોખ વગેરે દુન્યવી ચીજોમાં આનંદ માને છે (૪:૩). તેથી ઊલટું વિશ્વાસીનો આનંદ ઈશ્વરમાં છે. વિશ્વાસીના આનંદનો આધાર તેના ઈશ્વર સાથેના સંબંધ પર રહેલો છે, બાહ્ય દુન્યવી વસ્તુઓ પર નહિ. એટલે ગમે તેવા સંજોગામાં પણ વિશ્વાસી ઊભરાતા આનંદનો અનુભવ કરી શકે છે.

સતાવણીમાં ખ્રિસ્તી વર્તન

સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલા ખ્રિસ્તે સમાજે, વ્યક્તિગત રીતે તેમ જ મંડળી તરીકે સામુહિક રીતે, કેવું વર્તન કરવું જોઈએ તે પિતરના આ પત્રનો એક મુખ્ય વિષય છે જેનાં વિવિધ પાસાંઓનો વિચાર કરીશું.

૧. આત્મિક રીતે વિશ્વાસમાં દઢ

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને અગાઉથી ચેતવણી આપેલી કે, “મારા નામને લીધે સહુ તમારો દ્રેષ કરશે; પણ જે અંત સુધી ટકશે તે જ તારણ પામશે” (માથ. ૧૦:૨૨; ૨૪:૧૩; માર્ક ૧૩:૧૩). સતાવણીમાં કોણ ટકી શકે? જેઓ ખ્રિસ્તી વિશ્વાસમાં દઢ હોય તેઓ જ જાનહાનિ કે કોઈપણ જાતના નુકસાનની દરકાર કર્યા સિવાય દઢ રહી શકે. એટલે પિતરની સલાહ છે, “એ માટે સઘળી દુષ્ટતા, કપટ દંભ, અદેખાઈ તથા સઘળા પ્રકારની નિંદા દૂર કરીને, નવાં જન્મેલાં બાળકોની જેમ નિષ્કપટ આત્મિક દૂધની ઈચ્છા રાખો; જેથી...તે વડે તમે તારણ મેળવતાં સુધી વધો” (૨:૧-૩).

જેમ બાળક સતત દૂધ માટે ઝંખે છે તેમ ઈશ્વરનાં વચનોના અભ્યાસ તથા મનન માટે ઝંખવાની વાત છે કે જે દ્વારા ખ્રિસ્તી માણસ પોતાના વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ પામે અને પરિણામે ગમે તેવા ઝંઝાવાત સામે ટકી શકે. જેમ કે, “વરસાદ વરસ્યો, ને રેલ આવી, ને વાવાઝોડાં થયાં, ને તે ઘર પર સપાટા લાગ્યા; પણ તેનો પાયો ખડક પર નાખેલો હતો, માટે તે પડ્યું નહિ” (માથ. ૭:૨૫). એટલે પિતર કહે છે, “સાવચેત થાઓ, જાગતા રહો; કેમ કે તમારો વૈરી શેતાન જાગનાર સિંહની પેઠે કોઈ મળે તેને ગળી જવાને શોધતો ફરે છે. તમે વિશ્વાસમાં દઢ રહીને તેની સામા થાઓ, કેમ કે પૃથ્વી પરના તમારા ભાઈઓ પર એ જ પ્રકારનાં દુ:ખો પડે છે, તે તમે જાણો છો” (૫:૮-૯).

૨. નૈતિક રીતે અણીશુદ્ધ જીવન

પિતર જે સતાવણીની વાત કરે છે તે એવી સતાવણી નથી કે માણસે પોતાના દુરાચારને કારણે હાથે કરીને વહોરી લીધી હોય. પોતાના જ ખરાબ વર્તનને કારણે કે કોઈ

કાયદાભંગને કારણે જ્યારે માણસને સતાવવામાં આવે તે સતાવણી ન કહેવાય, પણ યોગ્ય રીતે કરવામાં આવેલી શિક્ષા કહેવાય. જે સતાવણીની પિતર આ પત્રમાં વાત કરે છે તે "ખ્રિસ્તના નામને લીધે" (૪:૧૪) કે, "ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે" થતી સતાવણી છે. પિતર કહે છે કે, "ખૂની, દુષ્કર્મી, ચોર અથવા બીજા માણસોના કામમાં ઘાલમેલ કરનાર તરીકે તમારામાંના કોઈને શિક્ષા ન થાય; પણ ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે જો કોઈને સહેવું પડે છે, તો તેથી શરમાય નહિ; પણ તે નામમાં તે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે" (૪:૧૫-૧૬).

ખ્રિસ્તી માણસના નૈતિક રીતે અણીશુદ્ધ જીવનનો આધાર ઈશ્વરના પોતાના ચારિત્ર્ય પર રહેલો છે. ખ્રિસ્તી વ્યક્તિને નવો જન્મ આપવામાં આવ્યો છે (૧:૪) અને તે હવે ઈશ્વરનું બાળક બન્યો છે એટલે બાપ જેવા બેટા તે નિયમ પ્રમાણે પોતાના ઈશ્વરપિતાના જેવું પવિત્ર જીવન તેણે ગાળવાનું છે. એટલે પિતર કહે છે, "આજ્ઞાંકિત છોકરાં જેવા થાઓ, અને તમારી પૂર્વની (નવા જન્મ પામ્યા પહેલાંની) અજ્ઞાન અવસ્થામાં રાખેલી દુર્વાસનાની રૂએ ન વર્તો; પણ જેમણે તમને તેજ્યા છે તે જેવા પવિત્ર છે તેવા તમે પણ સર્વ પ્રકારના આચરણમાં પવિત્ર થાઓ; કેમ કે લખેલું છે કે, હું પવિત્ર છું, માટે તમે પવિત્ર થાઓ" (૧:૧૪-૧૬).

પવિત્ર જીવનની પાછળનું મૂળ કારણ છે ઈશ્વર પ્રત્યેનો અંતરના ઊંડાણનો આભારીભાવ. ઈશ્વરે ખ્રિસ્તી માણસના હકમાં જે અદ્ભુત કાર્ય કર્યું છે, તેના ઉપર કૃપા કરી તેને અનંતકાલિક મરણમાંથી છોડાવી અનંતજીવનનો વારસો આપ્યો છે, તે માટે ખ્રિસ્તી માણસનું અંતર આભારીભાવથી ઊભરાઈ જાય છે અને પરિણામે તે ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવે છે અને તેના જીવનમાં એવું કશું ન હોય કે જેનાથી ઈશ્વરના આત્માને દુઃખ લાગે તે બાબતની તે સંભાળ રાખે છે. રોમનોને પત્રના પહેલા અગિયાર અધ્યાયમાં પાઉલ પ્રેરિત તારણ પામેલાઓ ઉપર ઈશ્વરની અદ્ભુત કૃપા તથા અપાર પ્રેમનું વર્ણન કરે છે, "આપણે જ્યારે પાપી હતા ત્યારે ખ્રિસ્ત આપણે સારુ મરણ પામ્યા અને એમ કરવામાં ઈશ્વરે આપણા પર પોતાનો પ્રેમ પ્રગટ કર્યો" (રોમ. ૫:૮). એટલે બારમા અધ્યાયની શરૂઆતમાં પાઉલ પ્રેરિત કહે, "તેથી, ભાઈઓ, હું તમને વિનંતી કરીને કહું છું કે, ઈશ્વરની દયાની ખાતર તમે તમારાં શરીરોનું જીવતું, પવિત્ર તથા ઈશ્વરને પસંદ પડે એવું, અર્પણ કરો; એ તમારી બુદ્ધિપૂર્વકની સેવા છે. આ જગતનું રૂપ તમે ન ધરો; પણ તમારાં મનથી નવીનતાને યોગ્ય તમે પૂર્ણ રીતે રૂપાંતર પામો, જેથી ઈશ્વરની સારી તથા માન્ય તથા સંપૂર્ણ ઈચ્છા શી છે, તે તમે પારખી શકો" (રોમ. ૧૨:૧-૨).

એવી જ વાત કરતાં પિતર કહે છે, "લાકડા પર તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લીધાં, જેથી આપણે પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામીને ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ" (૨:૨૪). તેમજ, "હવે ખ્રિસ્તે આપણે સારુ દેહમાં દુઃખ સહ્યું છે, માટે તમે પણ એવું જ મન

રાખીને હથિયારબંધ થાઓ; કેમ કે જેણે દેહમાં દુઃખ સહ્યું છે તે પાપથી મુક્ત થયો છે; કે જેથી તે ત્યાર પછી દેહમાંનો બાકી રહેલો વખત માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે નહિ, પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે ગુજારે” (૪:૧-૨).

બીજું, કે, ઈશ્વર પ્રત્યે આભારીભાવ ઉપરાંત ઈશ્વર પ્રત્યે આદરપૂર્વકનો ભય પણ ખ્રિસ્તી માણસના પવિત્ર જીવન પાછળનું કારણ છે. પિતર કહે છે, “અને જે પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે, તેમને જો તમે પિતા કહીને વિનંતી કરો છો, તો તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો” (૧:૧૭). ખ્રિસ્તી માણસે પોતાના મનમાં સતત એ ખ્યાલ રાખવાનો છે કે એક દિવસે તેણે ઈશ્વરની સામે ઊભા રહેવાનું છે તથા પોતાનાં સઘળાં કાર્યોનો હિસાબ આપવાનો છે. એ ધ્યાનમાં રાખીને તેણે પોતાનું પૃથ્વી ઉપરનું બાકીનું જીવન વિતાવવાનું છે. વળી અહીં પિતર પિતાની બીકની વાત કરે છે, જેમાં પિતાની શિક્ષાની બીકને કારણે બળજબરીથી સારું કરવાની નહિ, પણ પિતા પ્રત્યે આદરભાવ હોવાને કારણે સ્વેચ્છાપૂર્વક તેમને પસંદ પડે તેવું વર્તન કરવાની વાત છે.

સતાવણીમાં થઈને પસાર થયેલા ખ્રિસ્તીઓને સંબોધતાં પિતર કહે છે કે તેમનો જન્મ ઈશ્વરના કુટુંબમાં થયેલો છે, એટલે તેમણે ઈશ્વરના કુટુંબના સભ્યોને છાજે તેવી રીતે જીવન જીવવાનું છે કે જેથી વિધર્મીઓમાં ઈશ્વરના નામને કલંક ન લાગે. પિતર કહે છે કે તમારો નવો જન્મ થયેલો છે અને તમે હવે ઈશ્વરના કુટુંબના સભ્યો છો “એ માટે સઘળી દુષ્ટતા, કપટ, દંભ, અદેખાઈ તથા સઘળા પ્રકારની નિંદા દૂર કરીને, નવાં જન્મેલાં બાળકોની પેઠે નિષ્કપટ આત્મિક દૂધની ઈચ્છા રાખો” કે જેથી તમે તમારા વિશ્વાસમાં વધુ ને વધુ દઢ થતાં જાવ (૨:૧). તમારું જીવન જેઓ ઈશ્વરની આજ્ઞા માનીને ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરતા નથી એ લોકોના જેવું ન હોવું જોઈએ. કારણ “તમે તો પસંદ કરેલી જાતિ, રાજમાન્ય યાજકવર્ગ, પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક છો કે, જેથી જેમણે અંધકારમાંથી પોતાના આશ્ચર્યકારક પ્રકાશમાં આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે તેમના સદ્ગુણો તમે પ્રગટ કરો” અને “વહાલાઓ, હું તમને વિનંતી કરીને કહું છું કે, જે દૈહિક વિષયો આત્માની સામે લડે છે, તેઓથી તમે, પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા, દૂર રહો; અને વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો; જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે” (૨:૯-૧૨).

ખ્રિસ્તી માણસના જીવનનું ધ્યેય વાસના નહિ પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા પોતાના જીવનમાં પૂરી કરવાનું તથા ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવવાનું છે. ખ્રિસ્તના નામથી ઓળખાતા, ખ્રિસ્તી કહેવાતા, લોકો અખ્રિસ્તીઓના જેવું જીવન જીવી શકે નહિ. ઈશ્વરે તેમને પાપથી મુક્ત કર્યા છે, “કે જેથી તે ત્યાર પછી દેહમાંનો બાકી રહેલો

વખત માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે નહિ, પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે ગુજારે” (૪:૨). પિતર આ લોકોને સંબોધીને કહે છે, “કેમ કે જેમાં વિદેશીઓ આનંદ માને છે એવાં કૃત્યો કરવામાં તમે તમારા આયુષ્યનો જેટલો વખત ગુમાવ્યો છે તે બસ છે; તે વખતે તમે વ્યભિચારમાં, વિષયભોગમાં, મધપાનમાં, મોજશોખમાં તથા ઘિકારપાત્ર મૂર્તિપૂજામાં મગ્ન હતા. (પણ હવે) આ બાબતમાં તમે તેઓની સાથે તે જ દુરાચારના પૂરમાં ધસી પડતા નથી, તેથી તેઓ આશ્ચર્ય પામીને તમારી નિંદા કરે છે” (૪:૩-૪).

આખા પત્રમાં પિતરના કહેવાનો મુખ્ય સૂર એ છે કે ભલે ગમે તેટલી સતાવણી આવે, પણ તમારાં જીવન બાબતમાં “ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી છે કે સારું કરીને મૂર્ખ માણસોની અજ્ઞાનતાની વાતોને તમે બંધ પાડો” (૨:૧૫) અને “જ્યારે પાપ કરવાને લીધે તમે માર ખાઓ છો ત્યારે જો સહન કરો છો, તો તેમાં પ્રશંસાપાત્ર શું છે? પણ સારું કરવાને લીધે જ્યારે તમે દુઃખ ભોગવો છો, ત્યારે જો તે સહન કરો છો, તો એ ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે. કારણ કે એને માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે” (૨:૨૦-૨૧). ખ્રિસ્તી માણસ કે સમાજનું એવું અસામાજિક કે અજૂગતું વર્તન ન હોવું જોઈએ કે જેને કારણે અખ્રિસ્તી લોકોને તેમને સતાવવાનું વાજબી કારણ મળે.

૩. સામાજિક વ્યવહારોમાં આધીનતા

ખ્રિસ્તી સતાવણીને સમયે ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ માટે ત્રીજી મહત્વની વાત પિતર કરે છે તે છે સામાજિક વ્યવહારોમાં આધીનતા. ગમે તેવી સતાવણી આવે, ખ્રિસ્તી માણસ સામાજિક કે રાજકીય કાયદાઓનું ઉલ્લંઘન કરી શકે નહિ સિવાય કે તે ઈશ્વરના નિયમો કે ધારાધોરણોથી વિપરિત હોય. ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ ઈશ્વરને આધીન છે અને બીજાં બધાં બંધનોથી મુક્ત છે. પણ તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે તે ગમે તેવું વર્તન કરે. પિતર કહે છે, “સ્વતંત્ર હોવા છતાં દુષ્ટતાને છાવરવાને માટે તમારી સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ ન કરો, પણ ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો” (૨:૧૬).

રાજકીય આધીનતાની વાત કરતાં પિતર કહે છે, “તમે માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તાને પ્રભુને ખાતર આધીન રહો; રાજાને સર્વોપરી સમજીને તેને આધીન રહો; વળી ભૂંડું કરનારાઓને દંડ કરવાને તથા સારું કરનારાઓનાં વખાણ કરવાને તેણે નીમેલા અધિકારીઓને તમે આધીન રહો” (૨:૧૩-૧૪). પિતરના સમયમાં રોમન સરકારની હકૂમત ચાલતી હતી તેમ જ ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ યહૂદી અધિકારીઓને ખુશ રાખવા રોમન સરકારે ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી શરૂ કરેલી. તેમ છતાં પિતર “પ્રભુની ખાતર” અર્થાત ખ્રિસ્તીઓના ગેરકાયદેસરના વર્તનથી ઈશ્વરના નામને કલંક ન લાગે તે માટે, માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તાને આધીન રહેવાની વાત કરે છે.

આપણા વર્તમાન સંદર્ભમાં જોતાં લોકશાહી સરકારે ઘડેલા કાયદાઓ, જ્યાં સુધી

ઈશ્વરના નિયમોથી કે નૈતિક ધારાધોરણોથી વિપરિત ન હોય ત્યાં સુધી, તેનું ઉલ્લંઘન કરવાની ખ્રિસ્તી માણસ કે સમાજને માટે કોઈ જરૂર નથી. જેમ રોમન હકૂમત આપખુદી હતી જેમાં નાગરિકોને કોઈ અધિકાર આપવામાં નહોતા આવતા, તેમ જ લોકશાહી સરકારમાં પણ બહુમતી સત્તા આપખુદીભર્યું વર્તન કરે અને લઘુમતીઓના અધિકારો છીનવવાઈ જાય તેવું બને. તેવા સંજોગોમાં નાગરિક અધિકારોનો ઉપયોગ કરી લોકશાહી રીતે વિરોધ દર્શાવી શકાય. પણ તે રીતે ઘણી વાર મુશ્કેલીનું નિવારણ ન પણ થાય. વાડ જ ચીભડું ગળે ત્યાં ફરિયાદ કોને કરવી! તે સંજોગોમાં ખ્રિસ્તી માણસે તથા સમાજે પોતાના નાગરિક અધિકારો જતા કરીને પણ દરેક પ્રકારની સત્તાને પ્રભુને ખાતર આધીન રહી સારી સાક્ષી આપવાની છે.

એ જ રીતે સામાજિક સંબંધોમાં ખ્રિસ્તી ચાકરોને પિતરનો આદેશ છે કે, "ચાકરો, તમે પૂરું ભય રાખીને તમારા શેઠોને આધીન થાઓ" (૨:૧૮). આગળ રાજકીય આધીનતાની બાબતમાં કહ્યું તેમ અહીં પણ "કેવળ જેઓ ભલા તથા માયાળુ છે તેઓને જ નહિ; પણ વળી જેઓ કડક છે તેમને પણ આધીન થાઓ" તેવી વાત છે. અર્થાત્ જેમ ખ્રિસ્તીઓની સત્તાવણી કરતી રાજકીય સત્તાને આધીન થવાની વાત કરેલી, તેમ જ કઠોર ઘણીપણું કરતા માલિકોને "અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન" કરવું પડે તોપણ આધીન થવાની વાત છે. વળી "પૂરું ભય રાખીને," અર્થાત્ ઈશ્વરની બીક રાખીને (કલમની સમજૂતી જુઓ), તેમ જ "ઈશ્વર તરફના ભક્તિભાવને લીધે" આધીન થવાની વાત છે. અખ્રિસ્તી માલિકને ખ્રિસ્તી નોકરિયાત માટે ફરિયાદ કરવાનું કોઈ કારણ ન મળવું જોઈએ; પણ ખ્રિસ્તી માણસે જેની નોકરીમાં હોય તેને પૂરેપૂરું વફાદાર રહેવાનું છે, ભલે તે માલિક તેને ખોટી રીતે પજવતો હોય.

એ જ રીતે કૌટુંબિક સંબંધોમાં સ્ત્રીઓએ પતિઓને આધીન રહેવાની તથા પતિઓએ સ્ત્રીઓ સાથે સમજણપૂર્વકનો વ્યવહાર કરવાની પિતર વાત કરે છે (૩:૧-૭). તેમાં પણ સ્ત્રીઓએ પતિઓને આધીન રહેવાની વાત વિસ્તારપૂર્વક રજૂ કરી તે પર ખાસ ભાર મૂક્યો છે. જેમ માલિકોની બાબતમાં કડક માલિકને પણ આધીન રહેવાની વાત હતી, તેમ જ અહીં પણ "સુવાર્તાનાં વચન ન માનનાર" પતિને પણ આધીન રહેવાની વાત છે કે જેથી તમારાં મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ જોઈને આ પતિઓ સુવાર્તાનાં વચનો વગર પણ ખ્રિસ્તમાં મેળવી લેવાય (૩:૧-૨).

ખ્રિસ્તી માણસની આધીનતા પાછળનું મૂળ કારણ છે તેની ઈશ્વર પ્રત્યેની આધીનતા. તેણે પોતાનું જીવન ઈશ્વરને સંપૂર્ણપણે સમર્પિત કરી દીધું છે તેથી તે પોતાના અધિકારોને નહિ, પણ ઈશ્વરના મહિમાને ધ્યાનમાં રાખીને વર્તે છે. એટલે પિતર દરેક પ્રકારની આધીનતામાં, પછી તે રાજકીય હોય, સામાજિક હોય કે કૌટુંબિક હોય, ખ્રિસ્તી માણસના ઈશ્વર સાથેના સંબંધ ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. રાજકીય રીતે

“દરેક પ્રકારની સત્તાને પ્રભુને ખાતર આધીન રહેવાનો આદેશ આપે છે (૨:૧૩). સામાજિક રીતે ઈશ્વરનું “પૂરું ભય રાખીને” (૨:૧૮) શેઠોને આધીન થવાની તથા “ઈશ્વર તરફના ભક્તિભાવને લીધે” (૨:૧૯) કડક માલિકો તરફથી અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવાની વાત કરે છે. એ જ રીતે કૌટુંબિક સંબંધોમાં ખ્રિસ્તી પત્નીએ અખ્રિસ્તી પતિને પણ પતિને પોતાના સદાયરણથી ખ્રિસ્તમાં મેળવી લેવાના આશયથી આધીન થવાની વાત છે (૩:૨).

આધીનતામાં ખ્રિસ્તનો પોતાનો નમૂનો

અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવું પડે તો પણ આધીન થવાની બાબતમાં પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તનો નમૂનો રજૂ કરે છે. “કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમોને નમૂનો આપ્યો છે. તેમણે કંઈ પાપ કર્યું નહિ, અને તેમના મોંમાં કદી કંઈ કપટ માલૂમ પણું નહિ. તેમણે નિંદા સહન કરીને સામી નિંદા કરી નહિ; દુઃખો સહન કરીને ધમકી આપી નહિ; પણ અદલ ન્યાય કરનારને પોતાને સોંપી દીધા” (૨:૨૧-૨૨). જેમ પાઉલ પ્રેરિત નમ્રતાની બાબતમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનો નમૂનો રજૂ કરે છે (ફિલિ. ૨:૫-૮), તેમ જ અન્યાયથી દુઃખ સહન કરવાની બાબતમાં પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તનો નમૂનો રજૂ કરે છે.

ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખ સહન પાછળ માત્ર આપણને નમૂનો આપવાનો જ હેતુ નહોતો, તેની પાછળ મુખ્ય હેતુ હતો આપણું તારણ સિદ્ધ કરવાનો. એટલે ઉપરના ફકરામાં ઈસુ ખ્રિસ્તના વાજબી કારણ સિવાય અન્યાયથી દુઃખ સહન કરવાની વાત કર્યા પછી તરત જ તેમના દુઃખ સહન પાછળનો મુખ્ય હેતુ રજૂ કરે છે, “લાકડા પર તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લીધાં, જેથી આપણે પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામીને ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ; તેમના ઘાઓથી તમે સાજા થયા” (૨:૨૪). ઈસુ ખ્રિસ્તે અન્યાયથી દુઃખ સહન કરવા બાબતમાં આપણને આપેલા નમૂના તથા તે દુઃખસહન મારફતે સિદ્ધ કરેલા તારણની વાત કરતાં પિતર કહે છે, “કેમ કે જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય, તો ભૂરું કરવાને લીધે દુઃખ સહેવું એ કરતાં રૂડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેવું એ વધારે સારું છે. કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ એક વેળા પાપોને સારું, એટલે ન્યાયીએ અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યું કે, જેથી તે આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડે” (૩:૧૭-૧૮).

બન્ને ફકરાઓમાં (૨:૨૧-૨૪ તથા ૩:૧૭-૧૮) ખ્રિસ્તના દુઃખસહનની વાત કરતાં પિતર તેમણે આપણે માટે દુઃખ સહન કર્યું તે વાત પર ભાર મૂકે છે. તેમણે આપણાં પાપ માથે લીધાં (૨:૨૪), તેમણે દુઃખ સહ્યું કે, “જેથી તે આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડે” (૩:૧૮). પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે જો ખ્રિસ્તે આપણા માટે આટલું બધું સહન કર્યું તો ખ્રિસ્તના માટે થોડી સતાવણી સહન કરવા કેમ ન તૈયાર રહીએ?

૪. મંડળીમાં ભાઈચારો

સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલી મંડળી માટે ચોથી મહત્વની બાબત જે પર પિતર ભાર મૂકે છે તે છે મંડળીમાં અરસપરસના સંબંધોમાં ભાઈચારો. જ્યારે ખ્રિસ્તીઓને બહારના લોકો તરફથી મુસીબતો જ મળતી હોય ને જરૂરના સમયે કોઈ સહાયતા મળવાની શક્યતા ન હોય, ત્યારે તેમણે એકબીજા સાથેનો વિરોધ કે વિખવાદ છોડીને અરસપરસની પડખે ઊભા રહેવાની ખાસ જરૂર રહે છે. એટલે ખ્રિસ્તી સમાજમાં અરસપરસના પ્રેમભર્યા સંબંધો, એકમેકની સહાય કરવાની ઘગશ તથા નમ્રતાપૂર્વક સેવા કરવાની તૈયારી પર પિતર અવારનવાર ભાર મૂકે છે.

મંડળીમાં અરસપરસના પ્રેમભાવભર્યા સંબંધોની વાતમાં પણ તેમના ઈશ્વર સાથે બંધાયેલા સંબંધનો આધાર છે. પિતર કહે છે, "તમે સત્યને આધીન રહીને ભાઈઓ પરની નિષ્કપટ પ્રીતિને માટે તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે, માટે ખરા અંતઃકરણથી એકબીજા પર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો" (૧:૨૨). તેવી જ વાત કરતાં પાછળથી કહે છે, "વિશેષ કરીને તમે એકબીજા પર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો; કેમ કે પ્રીતિ પાપના પુંજને ઢાંકે છે" (૪:૮). તેમ જ "તમે સર્વ એક મનનાં, બીજાના સુખદુઃખમાં ભાગ લેનારાં, ભાઈઓ પર પ્રીતિ રાખનારાં, કરુણાળુ તથા નમ્ર થાઓ" (૩:૮).

એકબીજા પર પ્રેમભાવ કરવાની બાબતમાં પિતર કેટલીક વ્યવહારુ બાબતોનો ઉલ્લેખ કરે છે. જેમ કે, "જીવ ક્યવ્યાયા વગર તમે એકબીજાને પરોણા રાખો" (૪:૯). કારણ જેમ અત્યારે બને છે તેમ જ પહેલી સદીમાં પણ કોઈ વ્યક્તિ ખ્રિસ્તનો સ્વીકાર કરે ત્યારે તેને તેના કુટુંબમાંથી અને ઘરમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવે તેમ બને. તે સંજોગોમાં મંડળીના લોકોએ એકમેકને સહારો આપવાની ઘણી જરૂર રહેતી. બીજી વ્યવહારુ બાબત છે પોતાને ઈશ્વર તરફથી મળેલી શક્તિ તથા આવડતનો ઉપયોગ કરી એકમેકની સેવા કરવી તે. જે માણસને બોધ કરવાનું કૃપાદાન હોય તે તે પ્રમાણેની સેવા કરે. એ જ પ્રમાણે મંડળીના વડીલોએ મંડળીના લોકોની પર અધ્યક્ષનું કામ ફરજ પડ્યાથી નહિ, પણ ખુશીથી; નીચ લોભને સારુ નહિ, પણ હોંસથી કરવાનું છે અને જુવાનોએ વડીલોને આધીન થવાનું ને સઘળાએ એકબીજાની સેવા કરવા નમ્રતા પહેરી લેવાની છે (૫:૧-૫).

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને બોધ આપતાં તેમના અરસપરસના પ્રેમની વાત પર ઘણો ભાર મૂકેલો, "હું તમને નવી આજ્ઞા આપું છું કે, તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો; જેવો મેં તમારા પર પ્રેમ રાખ્યો તેવો તમે પણ એકબીજા પર પ્રેમ રાખો, જો તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો, તો તેથી સર્વ માણસો જાણશે કે તમે મારા શિષ્યો છો" (યોહ. ૧૩:૩૪-૩૫; તેમ જ યોહ. ૧૫:૧૨,૧૭). આ જ વાત યાદ કરતાં યોહાન પોતાના પત્રમાં લખે છે, "જેમ તેમણે આપણને આજ્ઞા આપી છે, તેમ આપણે એકબીજા પર પ્રેમ રાખીએ" (૧ યોહ.

૩:૨૩). તેમ જ, "જે ઈશ્વર પર પ્રેમ રાખે છે, તેણે પોતાના ભાઈ ઉપર પણ પ્રેમ રાખવો જોઈએ, એવી આજ્ઞા તેમના તરફથી આપણને મળી છે" (૧ યોહ. ૪:૨૧). તેમ જ તેના બીજા પત્રમાં યોહાન કહે છે, "હવે, બાઈ હું તને નવી આજ્ઞા લખું છું એમ નહિ, પણ આરંભથી જે આજ્ઞા આપણને મળેલી છે તે લખીને તને વિનંતી કરું છું કે, આપણે માંહોમાંહે પ્રેમ રાખીએ" (૨યોહ. ૫). ખાસ કરીને સતાવણીને સમયે મંડળીમાં અરસપરસના પ્રેમભાવનું પરિણામ એ હશે કે, "સર્વ બાબતમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વર મહિમાવાન થાય" (૪:૧૧).

૫. પોતાને ઈશ્વરના હાથમાં સોંપી દો

જેમ અયૂબની બાબતમાં શેતાન ઈશ્વરની પરવાનગી સિવાય અયૂબને સ્પર્શી શકતો નથી, અને જ્યારે સ્પર્શ છે ત્યારે ઈશ્વરે મૂકેલી મર્યાદાથી વિશેષ હાનિ કરી શકતો નથી, તેમ જ પિતર એ વાત પર ભાર મૂકે છે કે ઈશ્વર પોતાના લોકોની સંભાળ લે છે અને ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય તેમના લોકોનો કોઈ વાળ વાંકો કરી શકતું નથી. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને તેમની આવનાર સતાવણીના સંદર્ભમાં વાત કરતાં કહેલું, "શરીરને જેઓ મારી નાખે છે, પણ આત્માને મારી નાખી શકતા નથી, તેઓથી બીહો મા; પણ એના કરતાં આત્મા તથા શરીર એ બન્નેનો નાશ નરકમાં જે કરી શકે છે તેમનાથી બીહો. પૈસાની બે ચલ્લી વેચાતી નથી શું? તોપણ તમારા પિતાની ઈચ્છા વગર તેમાંથી એકે ભોંય પર પડનાર નથી. અને તમારા માથાના વાળ પણ બધા ગણેલા છે. તે માટે બીહો મા; ઘણી ચલ્લીઓ કરતાં તમે મૂલ્યવાન છો. માટે માણસોની આગળ જે કોઈ મને કબૂલ કરશે, તેને હું પણ મારા આકાશમાંના પિતાની આગળ કબૂલ કરીશ. પણ માણસોની આગળ જે કોઈ મારો નકાર કરશે, તેનો નકાર હું પણ મારા આકાશમાંના પિતાની આગળ કરીશ" (માથ. ૧૦:૨૮-૩૩). આવા જ અર્થમાં પિતર પોતાના વાચકોને સંબોધીને લખે છે, "તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા; પણ ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારાં અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો" (૩:૧૪-૧૫).

ઈસુ ખ્રિસ્તનો નમૂનો રજૂ કરતાં પિતર કહે છે, "તેમણે નિંદા સહન કરીને સામી નિંદા કરી નહિ; દુઃખો સહન કરીને ધમકી આપી નહિ; પણ અદલ ન્યાય કરનારને પોતાને સોંપી દીધા" (૨:૨૩). તેમ જ વાચકોને પિતરની સલાહ છે, "માટે જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુઃખ વેઠે છે, તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે" (૪:૧૯). તેમ જ, "એ માટે ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો કે તે તમને યોગ્ય સમયે ઉચ્ચપદે મૂકે. તમારી સર્વ ચિંતા તેમના પર નાખો, કેમ કે તે તમારી સંભાળ રાખે છે" (૫:૬-૭). સતાવણીને સમયે જો તેઓ વિશ્વાસમાં દૃઢ રહેશે, તો છેવટે ઈશ્વર તેમને આત્મિક આશીર્વાદથી ભરપૂર કરશે, "સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ

બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે” (૫:૧૦). તેમ જ, “જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે તે તમને મળશે ત્યાં સુધી ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડે વિશ્વાસથી તમને સંભાળી રાખવામાં આવે છે” (૧:૫).

સતાવણીને સમયે પોતાની જાતને ઈશ્વરના હાથમાં સોંપી દેવાનો એક અર્થ એ કે સતાવણી કરનારના હિંસક વર્તનના બદલામાં સામે હિંસક વર્તન કરવાનું નહિ. જ્યારે ખોટા આરોપો કરવામાં આવે, અદાલતમાં યોગ્ય દાદ ન મળે, નોકરી વગેરે જગાઓએ હડાહડ અન્યાય સહેવો પડે, તેવા સંજોગોમાં ખ્રિસ્તી માણસને તેમનું વેર લેવાની તીવ્ર ભાવના ઉદ્ભવે તે માનવ સ્વભાવની દૃષ્ટિએ સ્વાભાવિક છે. પણ વૈર વાળવું એ ઈશ્વરનું કામ છે, માણસનું નહિ. કારણ, “જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેને તેઓ હિંસાબ આપશે” (૪:૫). અને “કેમ કે ન્યાયકરણનો આરંભ ઈશ્વરની મંડળીમાં થાય, તો ઈશ્વરની સુવાર્તા જેઓ માનતા નથી તેઓના શા હાલ થશે? અને જો ન્યાયી માણસનો ઉદ્ધાર મુશ્કેલીથી થાય છે, તો અધર્મી અને પાપી માણસનું ઠેકાણું ક્યાં પડશે? માટે જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુઃખ વેઠે છે, તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે” (૪:૧૭-૧૮).

સતાવણીને સમયે ખ્રિસ્તી સમાજે ઈંટનો જવાબ પથ્થરથી નહિ, પણ પથ્થરનો જવાબ પ્રેમથી આપવાનો છે. પિતર કહે છે, “ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ ને નિંદાને બદલે નિંદા ન કરો; પણ તેથી ઊલટું આશીર્વાદ આપો; કેમ કે તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ, એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે” (૩:૯). પાઉલ પ્રેરિતે આ જ વાત કરતાં લગભગ આવા જ શબ્દોમાં કહેલું, “ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડું ન કરો. સઘળાં માણસોની નજરમાં જે શોભે છે, તે કરવાને કાળજી રાખો, જો બની શકે, તો ગમે તેમ કરીને સઘળાં માણસોની સાથે હળીમળીને ચાલો. ઓ વહાલાઓ, સામું વૈર ન વાળો, પણ ઈશ્વરના કોપને સારુ માર્ગ મૂકો; કેમ કે લખેલું છે કે, પ્રભુ કહે છે કે, વૈર વાળવું એ મારું કામ છે; હું બદલો લઈશ. પણ જો તારો વૈરી ભૂખ્યો હોય તો તેને ખવાડ; જો તરસ્યો હોય તો તેને પાણી પા; એમ કરવાથી તું તેના માથા ઉપર ઘગઘગતા અંગારાના ઢગલા કરીશ, ભૂંડાથી તું હારી ન જા, પણ સારાથી ભૂંડાનો પરાજય કર” (રોમ. ૧૨:૧૭-૨૧).

ત્રિએક ઈશ્વર

પિતરનો આ પત્ર સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલી અને જેના ઉપર હજી વધારે સતાવણી ઝઝૂમી રહી હતી તેવી મંડળીને પ્રોત્સાહન આપવાના વ્યવહારુ પ્રયોજનથી લખવામાં આવ્યો છે. તેમ છતાં તેમાં ઈશ્વરવિદ્યાની ગહન વાતો દેખાયા સિવાય રહેતી નથી. પિતરના આ પત્રોમાંથી ત્રિએક ઈશ્વરના ખ્યાલો સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય છે.

ઈશ્વરપિતા

પિતરના આ પત્રમાં ઈશ્વરપિતા કેન્દ્રસ્થાને રહેલા છે તથા સઘળી બાબતમાં તેમનો હાથ હોવાની રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

આપણા બાઈબલમાં પત્રની શરૂઆત થાય છે ઈશ્વરપિતાના ઉલ્લેખથી (મૂળમાં બીજી કલમમાં આવે છે). તે જેમ પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના પિતા છે (૧:૩), તેમ જ દરેક વિશ્વાસીના પણ પિતા છે. ઈશ્વર વિશ્વાસીના પિતા એ રીતે કે તેમણે આપણને અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા વારસાને માટે પુનર્જન્મ આપ્યો (૧:૪) તથા ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન વડે આપણને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે (૧:૨૩). યોહાન પોતાની સુવાર્તામાં કહે છે તેમ જેઓ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરે છે તેઓ ઈશ્વરનાં બાળકો બને છે અને તેમનો જન્મ "લોહીથી નહિ કે દેહની ઈચ્છાથી નહિ કે માણસની ઈચ્છાથી નહિ, પણ ઈશ્વરથી" થાય છે (યોહ. ૧:૧૨-૧૩). પિતરનો આ પત્ર એ લોકોને સંબોધીને લખાયો છે જેઓ નવો જન્મ પામી ઈશ્વરનાં બાળકો બન્યાં છે (૨:૧).

માણસના તારણમાં ઈશ્વર કેન્દ્રસ્થાને છે; તેમનાથી માણસના તારણની પ્રક્રિયાની શરૂઆત થાય છે અને તેમનામાં જ માણસના તારણનો હેતુ પરિપૂર્ણ થાય છે. તારણ પામનારાંઓને તે અગાઉથી જાણે છે કારણ તેમણે જ તારણ પામનારાંઓની પસંદગી કરેલી છે (૧:૧), તેમણે જ માણસના ઉદ્ધારનો માર્ગ સૃષ્ટિના નિર્માણ પહેલાં સિધ્ધ કરી રાખ્યો હતો તથા તારનાર ખ્રિસ્તને જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ કરનાર તથા યોગ્ય સમયે ખ્રિસ્તને તારનાર તરીકે પ્રગટ કરનાર તે ઈશ્વર પોતે જ છે (૧:૨૦). તેમણે જ "મૂલ્યવાન એવો ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર" અગાઉથી પસંદ કરેલો અને "જે તેના પર વિશ્વાસ કરે છે તે શરમાશે નહિ" (૨:૬). તેમણે જ ખ્રિસ્ત, જે નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ હલવાન જેવા છે, તેમના મૂલ્યવાન રક્તથી માણસનો ઉદ્ધાર કર્યો (૧:૧૯) તથા આપણને અંધકારમાંથી પોતાના આશ્ચર્યકારક પ્રકાશમાં આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું (૨:૯). ઈશ્વર તારણ માટે માણસને પસંદ કરે છે અને આ રીતે પસંદ કરેલા જ તારણ પામે છે એટલું જ નહિ, પણ તેથી ઊલટું માણસને નાશને માટે નિર્માણ કરનાર પણ ઈશ્વર જ છે; "તેઓ આજ્ઞા માનતા નથી, તેથી તેઓ વચન વિષે ઠોકર ખાય છે; એને માટે તેઓ નિર્માણ થયા હતા" (૨:૮; કલમની સંમજૂતી વાંચો).

માત્ર તારણની બાબતમાં જ નહિ; માણસના જીવનની સઘળી બાબતોમાં ઈશ્વર કેન્દ્રસ્થાને છે. વિશ્વાસીના જીવનમાં આવતી સતાવણી તથા મુસીબતો પણ ઈશ્વરની યોજના અનુસાર હોય છે તથા તે પાછળ ઈશ્વરનો શુભ હેતુ હોય છે (૧:૭; કલમની સંમજૂતી જુઓ). ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય વિશ્વાસીના જીવનમાં કોઈ મુસીબત આવતી નથી (૨:૧૫; ૩:૧૭). પોતાના લોકો ઉપર આવતી મુસીબતોમાં ઈશ્વર તેમની સંભાળ

રાખે છે તથા સઘળી જરૂરિયાતોમાં તેમને પોતાનું બળ પૂરું પાડે છે (૧:૫; ૫:૧૦).

આ પત્રમાં ઈશ્વરની કૃપા ઉપર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. પાંચ અધ્યાયના ટૂંકા પત્રમાં કૃપા શબ્દ દસ વખત વપરાયો છે તથા દરેક અધ્યાયમાં એક કે વધારે વખત કૃપાનો ઉલ્લેખ છે (૧:૨, ૧૦, ૧૩; ૨:૧૯ પ્રશંસાપાત્ર; ૩:૭; ૪:૧૦; ૫:૫, ૧૦, ૧૨). કૃપાથી તેમનું તારણ થયું છે (૧:૧૦; એફ. ૨:૮-૯) અને ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન સમયે મળનારી કૃપાને લક્ષમાં રાખીને વિશ્વાસી માણસ ગમે તેવી સતાવણી સહન કરવા તૈયાર રહે છે (૨:૧૯-૨૦). મંડળીમાં એકબીજાની સેવા કરવાનાં કૃપાદાન પણ ઈશ્વર પાસેથી જ મળે છે (૪:૧૦) તથા નમ્રતાથી સેવા કરનાર પર ઈશ્વરની પૂરી કૃપા હોય છે (૫:૫). તે કૃપામાં વિશ્વાસી માણસે છેવટ સુધી સ્થિર રહેવાનું છે (૫:૧૨) તથા “સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે” (૫:૧૦).

વિશ્વાસી માણસના જીવનનો સઘળો આધાર ઈશ્વર પર છે. તેના જીવનમાં તથા જીવનના સર્વ સંજોગોમાં ઈશ્વર જ સર્વોપરી તથા સર્વસતાધીશ છે. ઈશ્વરની ઈચ્છાથી જ તેના જીવનમાં સતાવણી આવે છે, સતાવણીમાં ઈશ્વર જ પોતાની કૃપાથી સંભાળી રાખે છે. સતાવણી કરનારાઓની સાથેના વ્યવહારમાં પણ વિશ્વાસી માણસનો ઈશ્વર પરનો ભરોસો આધારભૂત છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે વેર વાળવાને બદલે પોતાને અદલ ન્યાય કરનાર ઈશ્વરને સોંપી દીધેલા તેમ જ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરનાર વ્યક્તિ સતાવણી કરનાર પર વેર વાળવાની ભાવના રાખતો નથી, પણ તેમનો ન્યાય છેવટે ઈશ્વર પર છોડી દે છે (૪:૫), સતાવણીમાં પણ તેમની આશા ઈશ્વર પર છે (૩:૫).

ઈશ્વરના જ્ઞાનને સર્વોચ્ચ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. ઈશ્વર વાચકોના માત્ર સન્માન તથા પ્રેમનું જ પાત્ર નહિ, પણ આદરપૂર્વકના ભયનું પણ પાત્ર છે; “જે પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે, તેમને જો તમે પિતા કહીને વિનંતી કરો છો, તો તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો” (૧:૧૭). ઈશ્વર સાથેનો તેમનો સંબંધ બીજા બધા માનવસંબંધો નક્કી કરે છે. સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં તેમણે ઈશ્વરની જેમ પવિત્ર થવાનું છે (૧:૧૪-૧૫); માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તાને પ્રભુને ખાતર આધીન રહેવાનું છે (૨:૧૩); ઈશ્વર તરફના ભક્તિભાવને કારણે અન્યાય વેઠીને પણ માલિકોને આધીન રહેવાનું છે (૨:૧૯); જીવનનો બાકીનો વખત માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે નહિ, પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે ગુજારવાનો છે (૪:૨); ઈશ્વરની અનેક પ્રકારની કૃપાના સારા કારભારીઓ થવાનું છે (૪:૧૦); ઈશ્વરના વચન પ્રમાણે બોધ અને ઈશ્વરે આપેલા સામર્થ્ય પ્રમાણે સેવા કરવાની છે (૪:૧૦-૧૧). તેમણે સર્વ

બાબતોમાં ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તવાનું છે (૨:૧૬) તેથી સર્વ બાબતમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વરને મહિમા મળે (૪:૧૧) તથા વિદેશીઓ તેમનાં સારાં કામ જોઈને છેવટે ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે (૨:૧૨).

પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત

પિતરના આ પત્રમાં ઈશ્વરપિતાનો ઉલ્લેખ ૩૯ વખત થયો છે, તો ઈસુ ખ્રિસ્તનો ઉલ્લેખ ૨૩ વખત થયો છે. તેમ છતાં આખા પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત તથા તેમનું દુઃખસહન કેન્દ્રસ્થાને છે. તેમના રક્તના છંટકાવથી વિશ્વાસીઓને પવિત્ર કરવામાં આવ્યા છે તથા તેમના પરના વિશ્વાસથી તેઓ "પસંદ કરેલી જાતિ, રાજમાન્ય યાજકવર્ગ, પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક બન્યા છે" (૧:૧; ૨:૯). તે જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ થયેલા હતા અને પ્રબોધકોએ તેમના દ્વારા થનારી કૃપા વિષે જૂના કરારમાં શોધ કરેલી અને તે છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થયા (૧:૨૦, ૧૧). તેમણે દુઃખ સહન કર્યું તથા મૃત્યુ પામ્યા, મૃત્યુમાંથી સજીવન થયા અને આકાશમાં ચઢી ગયા જ્યાં ઈશ્વરપિતાની જમણી તરફ બેઠેલા છે (૩:૧૮-૨૨), જ્યાંથી તે ફરી જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવા આવવાના છે (૪:૫).

ઈસુ ખ્રિસ્ત થોડા સમય માટે નજરે દેખાતા નથી (૧:૮), કારણ તે અત્યારે સ્વર્ગમાં ઈશ્વરપિતાને જમણે હાથે બેઠેલા છે (૩:૨૨). પણ તે એક સમયે ફરી પ્રગટ થશે (૧:૭). તેમનું પ્રગટ થવું તે વિશ્વાસીના તારણનું પ્રગટ થવું છે (૧:૫), મહિમાનું પ્રગટ થવું છે, જ્યારે વિશ્વાસીઓને મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ મળશે (૫:૪). વર્તમાનમાં પણ ખ્રિસ્તની સાથે તેઓ આ મહિમાના ભાગીદાર છે (૫:૧). જો કે તે મહિમા અત્યારે દેખાતો કે અનુભવાતો નથી, પણ જીવનના વિપરિત સંજોગોમાં જ્યારે તેમની સતાવણી થઈ રહી છે ત્યારે તે મહિમાનો આત્મા તેમના પર રહે છે (૪:૧૪). જ્યારે તેઓ પોતાના તારનારને ફરી જોશે ત્યારે આનંદોલ્લાસ કરશે (૪:૧૩). પણ વર્તમાનમાં પોતાના તારનારનાં દુઃખોમાં ભાગ લેવાના લ્હાવા માટે તેઓ આનંદ કરે છે (૪:૧, ૧૩); કારણ તેમનું લક્ષ્ય આ પૃથ્વી ઉપરના નાશવંત જીવન ઉપર નહિ, પણ સ્વર્ગમાં તેમને માટે રાખી મૂકેલા આવિનાશી વારસા પર છે (૧:૪-૫).

ખ્રિસ્તમાં પ્રબોધકોની સઘળી વાતોની પરિપૂર્તિ છે. તે પ્રબોધક યશાયાએ જેનું વિસ્તારથી વર્ણન કરેલું તે આપણાં અપરાધોને લીધે વીંધાયેલો તથા આપણાં પાપોને લીધે કચડાયેલો યહોવાનો સેવક છે (૨:૨૪-૨૫); કે ઈશ્વરે પસંદ કરેલો મૂલ્યવાન એવો ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર છે (યશા. ૨૮:૧૬; ૧ પિત. ૨:૬); નિર્ગમનના પુસ્તકમાં જેનું વર્ણન કર્યું છે તે નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ હલવાન છે (૧:૧૯; નિર્ગ. ૧૨:૧-૫); લેવીયના પુસ્તકમાં જેનું વર્ણન કર્યું છે જેના ઉપર લોકોનાં પાપ મૂકવામાં આવેલાં તે બકરો છે (૨:૨૪; લેવી. ૧૬:૧૦).

પિતરના આ પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તની મુખ્ય રજૂઆત છે દુઃખસહન કરનાર તારનાર જે આપણને નમૂનો પૂરો પાડે છે, "કારણ કે એને માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે; કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમોને નમૂનો આપ્યો છે" (૨:૨૧). તેમ જ, "કેમ કે જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય, તો ભૂંડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેલું એ કરતાં રૂંડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેલું એ વધારે સારું છે. કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ એક વેળા પાપોને સારુ એટલે ન્યાયીએ અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યું કે, જેથી તે આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડે" (૩:૧૭-૧૮). સ્વર્ગનો મહિમા પામતાં પહેલાં જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે દુઃખસહનનો માર્ગ લીધો, તે જ માર્ગ તેમના શિષ્યો માટે પણ નિર્ધારિત થયેલો છે.

અલબત્ત, દુઃખસહન તે ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે છેવટની બાબત નહોતી. છેવટની બાબત તો હતી સ્વર્ગીય મહિમા. એ જ રીતે વિશ્વાસીઓ માટે છેવટની બાબત છે કે "તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ, એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે" (૩:૯). તેમ જ "સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે" (૫:૧૦). ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનનો છેવટનો હેતુ એ હતો કે "જેથી તે આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડે" (૩:૧૮); અર્થાત્ ઈશ્વરમાં માત્ર વિશ્વાસ તથા આશા જ નહિ (૧:૨૧), પણ સ્વર્ગમાં ઈશ્વરના સાન્નિધ્યમાં અનંતકાલિક વાસ. ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે પોતાનો હેતુ પૂરો કરી ઈશ્વરના સાન્નિધ્યમાં બેઠા છે પણ વિશ્વાસીઓના "પાળક તથા અધ્યક્ષ" (૨:૨૫) તરીકે તે પોતાના લોકોને ત્યાં દોરી જાય છે. જ્યારે તે પોતાનાં ઘેટાંને ઈશ્વર પાસે દોરી જશે ત્યારે તેમનું તારણ પૂરેપૂરા અર્થમાં પરિપૂર્ણ થશે અને ત્યાં સુધી ઘેટાંએ સઘળી બાબતમાં તેમને અનુસરતા રહેવાનું છે. તેમનું તે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે તે તેમને મળશે ત્યાં સુધી ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડે વિશ્વાસથી તેમને સંભાળી રાખવામાં આવે છે (૧:૫).

ઈસુ ખ્રિસ્તનું ફરી આવવું તે પિતરના આ પત્રમાં અગ્રસ્થાને છે. વિશ્વાસીઓને તેમના પ્રગટ થવાના સમય સુધી ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડે વિશ્વાસથી સંભાળી રાખવામાં આવ્યા છે (૧:૫). જો તેઓ વિશ્વાસમાં ટકી રહેશે તો ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે તેઓ તેમની પાસેથી સ્તુતિ, મહિમા તથા માન મેળવશે (૧:૭). ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તેમના પર થનારી કૃપાની આશામાં વિશ્વાસીઓ જીવન પસાર કરે છે (૧:૧૩). વિદેશી લોકોમાં તેમનાં આચરણ સારાં રાખવાનાં છે કે જેથી અત્યારે જે લોકો તેમને સતાવી રહ્યા છે તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે (૨:૧૨). તેમનું આવવાનું નજદીક છે તેમ માનાંને તેમણે સંયમી તથા સાવધ રહીને પ્રાર્થનામય જીવન ગાળવાનું છે (૪:૭). ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગ લેવો તે હલાવો છે કારણ તેમના

પ્રસ્તાવના

આવવાને સમયે તેઓ બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરશે (૪:૧૩). તથા જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ વિશ્વાસીઓને મળશે (૫:૪).

ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનનો વિચાર વિશ્વાસી માણસને પોતાના વિશ્વાસમાં ટકી રહેવાનું, વિદેશીઓમાં સદાચારી જીવન જીવવાનું, તથા ગમે તેવી સત્તાવણીમાં ડચ્ચા સિવાય હિંમતથી સામનો કરવાનું પરિબળ પૂરું પાડે છે.

પવિત્ર આત્મા

પિતરના આ પત્રમાં પવિત્ર આત્માનો માત્ર ચાર વખત ઉલ્લેખ થયેલો છે (૧:૧, ૧૧, ૧૨; ૪:૧૪). ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવા સારુ ઈશ્વરે જેઓને પસંદ કર્યાં છે તેઓમાં ઈશ્વરનો આત્મા કામ કરે છે અને જ્યારે તેઓ આત્માના તે કાર્યને આધીન થાય છે ત્યારે તેઓ નવા જન્મનો અનુભવ કરે છે (૧:૧, તે કલમની સમજૂતી જુઓ).

પવિત્ર આત્માનો એક જગાએ પિતર "ખ્રિસ્તના આત્મા" તરીકે ઉલ્લેખ કરે છે, જે જૂના કરારમાં પ્રબોધકોમાં કાર્યશીલ હતો. પ્રબોધકોએ આ આત્માની પ્રેરણાથી ખ્રિસ્તના આવવા સંબંધી તથા તેમના દુઃખસહન, મૃત્યુ અને ત્યાર પછી આવનાર મહિમા સંબંધી અગાઉથી વાત કરેલી (૧:૧૧), અને તે બાબતના સમાચાર આકાશમાંથી મોકલેલા આ જ પવિત્ર આત્માની સહાયથી સુવાર્તા પ્રગટ કરીને પિતરના પત્રના વાચકોને જણાવવામાં આવ્યા (૧:૧૨).

સત્તાવણી દરમિયાન પવિત્ર આત્મા વિશ્વાસીઓની સાથે હોવાની પિતર વાત કરે છે, "જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય, તો તમને ધન્ય છે; કેમ કે મહિમાનો તથા ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર રહે છે" (૪:૧૪). જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "જ્યારે તેઓ તમને લઈ જઈને પરસ્વાધીન કરશે, ત્યારે શું બોલીએ તે વિષે અગાઉથી ચિંતા ન કરો; ... કેમ કે બોલનાર તે તમે નહિ, પણ પવિત્ર આત્મા છે (માર્ક ૧૩:૧૧; તેમ જ માથ. ૧૦:૧૯-૨૦; લૂ. ૧૨:૧૧-૧૨). તોપણ પિતર અહીં પવિત્ર આત્મા વિશ્વાસીઓની સત્તાવણીમાં તેમને દોરવણી તથા બળ પૂરું પાડશે તેથી વિશેષ આગળ જઈને તેમના છેવટે આવનાર મહિમાની વાત કરે છે, જે મહિમાનો ઉલ્લેખ પિતરે આ પત્રમાં ઘણી વાર કર્યો છે (દા. ત. ૫:૪).

પૂર્વપસંદગી

પિતરના આ પત્રની શરૂઆત ઈશ્વરે તારણ પામેલા લોકોની કરેલી પૂર્વપસંદગીના ઈશ્વરવિધાના સિદ્ધાંતની રજૂઆતથી થાય છે. પત્રની પહેલી જ કલમમાં (મૂળમાં બીજી કલમ) પિતર લખે છે તેમ, "ઈશ્વર પિતાના પૂર્વજ્ઞાન પ્રમાણે આત્માના

પવિત્રીકરણથી આજ્ઞાકિત થવા સારુ, અને ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવા સારુ, પસંદ કરવામાં આવેલા” લોકોને સંબોધીને આ પત્ર લખવામાં આવ્યો છે (૧:૧). પસંદ કરવામાં આવેલા માટે મૂળમાં વપરાયેલો ગ્રીક શબ્દ એકલેકટોઈસ એ નવા કરારમાં ખાસ નિર્ધારિત અર્થમાં વપરાયો છે જેનો અર્થ છે જેમનું તારણ કરવા માટે ઈશ્વરે તેમને અનાદિકાળથી, સૃષ્ટિના મંડાણના સમય પહેલાં પસંદ કરી રાખ્યા હતા, નિર્ધારિત કર્યા હતા.

જૂના કરારમાં આ ખ્યાલ ખાસ કરીને ઈસ્રાએલી પ્રજાના સંદર્ભમાં રજૂ થયો છે. મૂસા ઈસ્રાએલી લોકોને સંબોધતાં કહે છે; “તું યહોવા તારા ઈશ્વરની પવિત્ર પ્રજા છે; યહોવા તારા ઈશ્વરે તને પૃથ્વીની સપાટી પરની સર્વ પ્રજાઓમાંથી પોતાની ખાસ પ્રજા થવા સારુ પસંદ કર્યો છે” (પુન. ૭:૬; તેમ જ પુન. ૧૪:૨; ૧૮:૫; ૨૧:૫; ગી. શા. ૩૩:૧૨; ૫શા. ૧૪:૧; ૪૧:૮-૯; ૪૪:૧; ૪૫:૪; હઝ. ૨૦:૫). તે ઉપરાંત ઈશ્વરે કેટલીક વ્યક્તિઓને પોતાના ખાસ કાર્ય માટે પસંદ કરી તે અર્થમાં પણ આ શબ્દ વપરાયો છે, જેમ કે, ઈબ્રાહિમ (નહે. ૯:૭); મૂસા (ગી. શા. ૧૦૬:૨૩); દાઉદ (૧ રા. ૮:૧૬; ૧ કાળ. ૨૮:૪; ૨ કાળ. ૬:૬; ગી. શા. ૭૮:૭૦); શાઉલ (૨ શમુ. ૨૬:૬); વગેરે. પસંદ કરવા માટેનો મૂળ હિબ્રુ શબ્દ બાખાર જૂના કરારમાં જૂદા જૂદા રૂપમાં ૧૯૮ વખત વપરાયો છે.

નવા કરારમાં આ ખ્યાલ ખાસ કરીને તારણ પામેલા કે તારણ પામનાર લોકોના સંદર્ભમાં વાપરવામાં આવે છે અને આગળ કહ્યું તેમ કેટલાક લોકોને ઈશ્વરે અનાદિકાળથી તારણ પામવા માટે પસંદ કર્યા છે. પસંદ કરેલા શબ્દો આ અર્થમાં પિતરના પત્રમાં ત્રણ વખત વપરાયા છે (૧:૧; ૨:૯; ૫:૧૩). આ ઉપરાંત આ ખ્યાલ વ્યક્ત કરવા વપરાતો બીજો શબ્દ પૂર્વનિર્મિત કે અગાઉથી નિર્માણ થયેલા હોવું આ પત્રમાં એક વાર વપરાયો છે જ્યાં ઈસુ ખ્રિસ્તના માણસના તારણને અર્થ અગાઉથી નિર્માણિત થયાની વાત છે (૧:૨૦). તે ઉપરાંત તેડવામાં આવેલા શબ્દ એક વખત વપરાયો છે (૨:૨૧).

ઈશ્વર કેટલાકને તારણ પામવા અગાઉથી પસંદ કરે અને આ રીતે પસંદ કરાયેલાઓનું જ તારણ થાય ને બાકીનાનું ન થાય તે પૂર્વપસંદગીનો સિદ્ધાંત માણસની સમજશક્તિમાં આવે તેવો નથી, પણ તે સિદ્ધાંત બાઈબલમાં સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. એકેસીઓને લખેલા પત્રના શરૂઆતના ભાગમાં પાઉલ પ્રેરિત આ વાત અવારનવાર રજૂ કરે છે. “તેમણે (ઈશ્વરે) જગતના મંડાણની અગાઉ આપણને એમનામાં (ઈસુ ખ્રિસ્તમાં) પસંદ કર્યા છે, એ સારુ કે આપણે તેમની આગળ પ્રીતિમાં પવિત્ર તથા નિર્દોષ થઈએ” (એફે. ૧:૪); “તેમણે પોતાની ઈચ્છા તથા પ્રસન્નતા પ્રમાણે, પોતાને સારુ, આપણને ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા પુત્રો તરીકે ગણાવાને અગાઉથી નિર્માણ કર્યા” (કલમ ૫); “જે પોતાની ઈચ્છાના સંકલ્પ પ્રમાણે સર્વ કરે છે, તેમના સંકલ્પ પ્રમાણે આપણે અગાઉથી નિર્મિત થયા હતા” (કલમ ૧૧). રોમનોને પત્રમાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “વળી જેઓને

તેમણે (ઈશ્વરે) અગાઉથી મુકરર કર્યા, તેઓને તેમણે ન્યાયી પણ ઠરાવ્યા; અને જેઓને તેમણે ન્યાયી ઠરાવ્યા, તેઓને તેમણે મહિમાવંત પણ કર્યા (રોમ. ૮ :૩૦).

પાઉલ પ્રેરિતના સંદેશાના પ્રતિભાવમાં એક જગાએ નોંધવામાં આવ્યું છે, "એ સાંભળીને વિદેશીઓએ ખુશ થઈને ઈશ્વરનું વચન મહિમાવાન માન્યું; અને અનંતજીવનન સારુ જેટલા નિર્માણ થયેલા હતા તેટલાએ વિશ્વાસ કર્યો" (પ્રે. કૃ. ૧૩:૪). આ ઉપરાંત માથ્થી ૨૪:૨૨, ૨૪, ૩૧; માર્ક ૧૩:૨૦, ૨૨, ૨૭; લૂક ૧૮:૭; કલોસી ૩:૧૨; ૧ તિમોથી ૫:૨૧; ૨ તિમોથી ૨:૧૦; તિતસ ૧:૨; ૨ યોહાન ૧,૧૩; વગેરે જગાએ અગાઉથી પસંદ કરાયેલા હોવાનો ખ્યાલ વ્યક્ત થયો છે. તેમ જ રોમન ૮:૩૦; ૧ કોરિંથી ૧:૯; ૭:૧૮,૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૪; ગલાતી ૫:૧૩; એફેસી ૪:૧, ૪; કલોસી ૩:૧૫; ૧ તિમોથી ૬:૧૨; ડિબ્રૂ. ૫:૪; ૯:૧૫; ૧ યોહાન ૩:૧ વગેરે જગાએ તેડાયેલા શબ્દ આ જ અર્થમાં વપરાયો છે.

તારણ પામવા માટે ઈશ્વર અમુક લોકોની પસંદગી કરે તેનું કારણ એ નહિ કે આ લોકો જેમની આ રીતની પસંદગી કરવામાં આવી છે તેઓ જેમની આ રીતે પસંદગી કરવામાં આવી નથી તેમના કરતાં વધારે સારા છે ને ખાસ લાયકાત ધરાવે છે. ઈસ્રાએલી પ્રજાની પસંદગી બાબતમાં મૂસા કહે છે "યહોવાએ તમારા પર પ્રીતિ કરી તથા તમને પસંદ કર્યા એનું કારણ એ ન હતું કે બીજી કોઈ પ્રજા કરતાં તમે સંખ્યામાં વિશેષ હતા; કેમ કે તમે તો બીજી બધી પ્રજાઓ કરતાં થોડા હતા" (પુન. ૭:૭). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે "તમે (ઈશ્વરની) કૃપાથી વિશ્વાસદ્વારા તારણ પામેલા છો; અને એ તમારાથી નથી, તે તો ઈશ્વરનું દાન છે; કરણીઓથી નહિ, રખેને કોઈ અભિમાન કરે" (એફે. ૨:૮-૯). એસાવ તથા યાકૂબના સંદર્ભમાં પાઉલ પ્રેરિત નોંધે છે, "છોકરાઓના જનમ્યા પહેલાં જ્યારે તેઓએ હજુ કંઈ પણ સારું કે ભૂંડું કર્યું નહોતું ત્યારે ઈશ્વરનો સંકલ્પ જે તેમની પસંદગી પ્રમાણે છે તે, કરણીઓ પર નહિ, પણ તેડું કરનારની (ઈશ્વરની પોતાની) ઈચ્છા પર આધાર રાખે માટે તેને કહેવામાં આવ્યું કે વડો નાનાની ચાકરી કરશે" (રોમ. ૯:૧૧-૧૨).

ઈશ્વર આ રીતે અમુક લોકોને તારણ માટે પસંદ કરે અને એટલાનું જ તારણ થાય ને બાકીનાં રહી જાય તે કેવી રીતે યોગ્ય કહેવાય? આનો જવાબ એ કે, ઉપર જણાવ્યું તે પ્રમાણે, તારણ પામવા માટે માણસ લાયકાત ધરાવતો નથી. કારણ "સઘળાંએ પાપ કર્યું છે, અને ઈશ્વરના મહિમા વિષે સઘળા અધૂરા રહે છે" (રોમ. ૩:૨૩). તારણ સો એ સો ટકા ઈશ્વરથી જ થાય છે, તેમાં માણસનો કોઈ હાથ કે લાયકાત રહેતી નથી. સઘળાંએ પાપ કર્યું હોવાથી સઘળાં નાશમાં જવા લાયક છે. તેમાંથી કેટલાંક ઉપર કૃપા કરી ઈશ્વર બચાવે છે. કોઈપણ માણસ ઈશ્વરે મારું તારણ કરવું જ જોઈએ તેવો દાવો કરી શકે નહિ.

તોપણ એ સવાલ તો રહે છે જ કે જો બધાં જ નાશમાં જવા લાયક હોય તો ઈશ્વર થોડાંનો કેમ બચાવ કરે ને બાકીનાંનો કેમ નાશ થવા દે? આનો જવાબ આપણી પાસે

નથી. ઈશ્વર ઈશ્વર છે અને પોતાની મરજી પ્રમાણે વર્તે છે ને તેમ કરતાં કોઈ તેમને અટકાવી શકે નહિ. પાઉલ પ્રેરિત ઈશ્વરના શબ્દો ટાંકે છે, "જેના ઉપર હું દયા કરવા ચાહું, તેના ઉપર હું દયા કરીશ; અને જેના ઉપર હું કરુણા કરવા ચાહું, તેના ઉપર હું કરુણા કરીશ" (રોમ. ૯:૧૫; નિર્ગ. ૩૩:૧૯). "માટે ચાહે તેના ઉપર તે દયા કરે છે, અને ચાહે તેને તે હઠીલો કરે છે" (રોમ. ૯:૧૮).

ઈશ્વર આવું કેમ કરે? તે સવાલનો જવાબ આપતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "અરે માણસ, તું વળી કોણ છે કે ઈશ્વરને સવાલ પૂછે? જે ઘડેલું છે, તે શું પોતાના ઘડનારને પૂછશે કે તે મને એવું કેમ બનાવ્યું? શું કુંભારને એકનાએક ગારાના એક ભાગનું ઉત્તમ કાર્યને માટે તથા બીજાનું હલકા કામને માટે પાત્ર ઘડવાને ગારા ઉપર અધિકાર નથી? (રોમ. ૯:૨૦-૨૧).

બીજી વાત એ પણ ધ્યાનમાં રાખવાની કે માણસ પાપમાં પડેલો હોવાને કારણે પોતાની ઈચ્છાથી ઈશ્વર તરફ ફરતો નથી. જ્યાં સુધી ઈશ્વર તેના હૃદયમાં કામ ન કરે ત્યાં સુધી તે ઈશ્વરથી દૂર જ રહેવાનો. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "જે મારા બાપે મને મોકલ્યો છે, તેમના ખેંચ્યા વિના કોઈ માણસ મારી પાસે આવી નથી શકતો" (યોહ. ૬:૪૪). તેમ જ, "તમે મને પસંદ કર્યો નથી, પણ મેં તમને પસંદ કર્યાં છે, તેમને નીમ્યાં છે કે, તમે જઈને ફળ આપો..." (યોહ. ૧૫:૧૬); "મેં તમને જગતમાંથી પસંદ કર્યાં છે" (યોહ. ૧૫:૧૯). "મારા પિતાએ મને સઘળું સોંપ્યું છે; અને પિતા વગર દીકરાને કોઈ જાણતો નથી, ને દીકરા વગર, તથા જેને દીકરો પ્રગટ કરવા ચાહે તેના વગર, પિતાને કોઈ જાણતો નથી" (માથ. ૧૧:૨૭; લૂ. ૧૦:૨૨).

પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, "જગતમાં ગણાતા ઘણા જ્ઞાનીઓને, ઘણા પરાક્રમીઓને, ઘણા કુલીનોને તેડવામાં આવ્યા નથી; પણ ઈશ્વરે જ્ઞાનીઓને શરમાવવા સારુ જગતના મૂર્ખોને પસંદ કર્યાં છે, અને શક્તિમાનોને શરમાવવા સારુ જગતના નિર્બળોને પસંદ કર્યાં છે; અને જેઓ મોટા મનાય છે તેઓને નહિ જેવા કરવા સારુ, ઈશ્વરે જગતના અકુલીનોને, ધિક્કાર પામેલાઓને તથા જેઓ કંઈ વિસાતમાં નથી તેઓને પસંદ કર્યાં છે કે, કોઈ મનુષ્ય તેમની આગળ અભિમાન કરે નહિ. પણ ઈશ્વરની કૃપાથી તમે ઈસુ ખ્રિસ્તમાં છો" (૧ કોરિ. ૧:૨૭-૩૦).

તારણ પામનારાઓને ઈશ્વરે સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી પસંદ કર્યાં છે તેનો અર્થ એ નહિ કે આવા પસંદ કરેલાંઓનું જનમતાંની સાથે તારણ થઈ જાય છે. વિશ્વાસ કરવાની જવાબદારી માણસની છે ને માણસ જ્યાં સુધી વિશ્વાસ ન કરે ત્યાં સુધી તારણ પામી શકતો નથી. બાઈબલમાં સ્પષ્ટ રીતે વિશ્વાસ કરો ને તારણ પ્રાપ્ત કરો તેવી આજ્ઞા ઓપવામાં આવી છે (પ્રે. કૃ. ૧૬:૩૧). ઈશ્વર "સર્વ સ્થળે સઘળાં માણસોને પસ્તાવો કરવાની આજ્ઞા કરે છે" અને જે લોકો આ રીતે પસ્તાવો કરી ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરવાનો

ઈનકાર કરે છે તેઓને માટે તેમણે એક દિવસ નિર્માણ કર્યો છે કે જે દિવસે તે પોતાના નીમેલા માણસદ્વારા જગતનો અદલ ઈનસાફ કરશે (પ્રે. કૃ. ૧૭:૩૦-૩૧). માણસ "કૃપાથી વિશ્વાસદ્વારા તારણ પામે" છે (એફ. ૨:૮). ઈસુ ખ્રિસ્ત "પોતાનાંની પાસે આવ્યા, પણ પોતાના લોકોએ તેમનો અંગીકાર કર્યો નહિ. પણ જેટલાંએ તેમનો અંગીકાર કર્યો, એટલે જેટલાં તેમના નામ પર વિશ્વાસ કરે છે, તેટલાંને (અને, તેટલાંને જ) તેમણે ઈશ્વરનાં છોકરાં થવાનો અધિકાર આપ્યો" (યોહ. ૧:૧૧-૧૨).

માણસ વિશ્વાસ કર્યા સિવાય તારણ પામી શકતો નથી તથા વિશ્વાસ કરવો કે ન કરવો તે તેની પોતાની મરજીની વાત છે. જે વિશ્વાસ કરે છે તે તારણ પામે છે, ને વિશ્વાસ નથી કરતો તે તારણ પામતો નથી (માર્ક ૧૬:૧૬). પણ ખુબીની વાત એ છે કે આ વિશ્વાસ પણ ઈશ્વરથી જ મળે છે, પવિત્ર આત્મા જ્યારે માણસના હૃદયમાં કામ કરે છે ત્યારે જ માણસ વિશ્વાસ કરી શકે છે. માણસનો નવો જન્મ માણસની ઈચ્છાથી નહિ પણ ઈશ્વરની ઈચ્છાથી જ થાય છે (યોહ. ૧:૧૩; ૩:૫-૮). જેમ હલવાનનો વધ પૃથ્વીનો પાયો નાખવામાં આવ્યો તે પહેલાં નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો (યશા. ૫૩:૧-૧૨; યોહ. ૧:૨૮; પ્રક. ૧૩:૮), તેમ છતાં તેમને પરસ્વાધીન કરનાર યહૂદા ઈસ્કારિયોત કે તેમને યહૂદી આગેવાનોના હાથમાં સુપરત કરનાર પિલાત તેમનાં કાર્યો માટે પૂરેપૂરા જવાબદાર હતા, તેમ જ ઈશ્વરે તારણ પામેલાંઓની પસંદગી સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી કરેલી છે (પ્રક. ૧૩:૮), તોપણ પસંદ કરાયેલા જ્યાં સુધી વિશ્વાસ ન કરે ત્યાં સુધી તારણ પામતા નથી. તારણ સો એ સો ટકા ઈશ્વરનું કાર્ય છે ને સાથે સાથે વિશ્વાસ કરવાની માણસની જવાબદારી છે. આ બન્નેનો સમન્વય માણસની બુદ્ધિથી પર છે, પણ બાઈબલ એ વાતની સ્પષ્ટ રજૂઆત કરે છે.

બીજો સવાલ એ પણ થાય કે જો ઈશ્વરે કોણ તારણ પામશે તે પહેલેથી જ નક્કી કરેલું છે તો પછી આપણે સુવાર્તાપ્રચાર કરવાની શી જરૂર? આનો જવાબ એ કે પોતાના પસંદ કરાયેલાં માણસોનું તારણ સાધવા ઈશ્વર માણસોનો પોતાના સાધન તરીકે ઉપયોગ કરે છે. જે માણસનું તારણ કરવાનું ઈશ્વરે અગાઉથી નિર્માણ કરેલું છે તે માણસ ક્યારે, કેવી રીતે, કોના ઉપદેશ દ્વારા તારણ પામશે તે પણ ઈશ્વરે અગાઉથી નિર્માણ કરેલું છે. કોઈ માણસના તારણની ઈશ્વરની અનાદિકાળથી થયેલી યોજનામાં સુવાર્તાપ્રચાર મારફતે માણસ હિસ્સો મેળવે તેથી વિશેષ ધન્યતા બીજી કઈ હોઈ શકે? એટલે આપણી પ્રાર્થનાઓ, આપણાં દાનો, આપણાં સુવાર્તાપ્રચાર વગેરે કાર્યો ઈશ્વર માણસોનું તારણ કરવાની પોતાની યોજના પૂરી કરવા વાપરે છે.

એટલે જ બાઈબલમાં સ્પષ્ટ રીતે સુવાર્તાપ્રચારની આજ્ઞા કરવામાં આવી છે (માથ. ૨૮:૧૯-૨૦; માર્ક ૧૬:૧૫-૧૬; વગેરે). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "જે કોઈ પ્રભુને નામે વિનંતી કરશે તે તારણ પામશે. પણ જેના ઉપર તેઓએ વિશ્વાસ કર્યો નથી, તેને તેઓ

કેમ વિનંતી કરશે? વળી જેને વિષે તેઓએ સાંભળ્યું નથી, તેના ઉપર તેઓ કેમ વિશ્વાસ કરશે? વળી ઉપદેશક વગર તેઓ કેમ સાંભળશે? વળી તેઓના મોકલ્યા વગર તેઓ કેમ કરીને ઉપદેશ કરશે? (રોમ. ૧૦:૧૩-૧૫). પાઉલ પ્રેરિત બીજે કહે છે, "જો હું સુવાર્તા પ્રગટ કરું તો તેમાં મારે અભિમાન રાખવાનું કોઈ કારણ નથી, કેમ કે એમ કરવું મારી ફરજ છે; અને જો હું સુવાર્તા પ્રગટ ન કરું; તો મને અફસોસ છે" (૧ કોરિ. ૯:૧૬).

એટલે, આપણે પૂરેપૂરી રીતે સમજી શકીએ કે ન સમજી શકીએ, તારણ માટે માણસની પૂર્વપસંદગીનો સિધ્ધાંત બાઈબલમાં સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે. જેઓનું તારણ થયેલું છે તેઓએ અભિમાન કરવાનું કોઈ કારણ નથી. કારણ તારણ ઈશ્વરની કૃપામાત્રથી જ છે. જેઓનું તારણ નથી થયું, તેમણે ઈશ્વરનો દોષ કાઢવાનો નથી, કારણ "વિશ્વાસ કર ને તું તારણ પામીશ" તે સ્પષ્ટ વિધાન છે. માણસના તારણની ઈશ્વરની અકળ યોજનાનો ઉપસંહાર કરતાં પાઉલ પ્રેરિત પોકારી ઉઠે છે, "આહા! ઈશ્વરની બુદ્ધિની તથા જ્ઞાનની સંપત્તિ કેવી અગાધ છે! તેમના ઠરાવો કેવા ગૂઢ, ને તેમના માર્ગો કેવા અગમ્ય છે? કેમ કે પ્રભુનું મન કોણે જાણ્યું છે? અથવા તેમનો મંત્રી કોણ થયો છે? અથવા કોણે તેમને પહેલાં કંઈ આપ્યું કે, તે તેને પાછું ભરી આપવામાં આવે? કેમ કે તેમનામાંથી તથા તેમના વડે, તથા તેમને અર્થ, સર્વસ્વ છે. તેમને સર્વકાળ મહિમા હો" (રોમ. ૧૧:૩૩-૩૬).

મલિલગન કહે છે, "ઈશ્વર પોતાના સર્વશક્તિમાનપણાના એકાદ મહાન કાર્ય વડે તમામ માણસોના હૃદયોનું બદલાણ કરી શકે, અગર તેમણે એમ કરવું જોઈએ, એવું તો કોઈ કહેતું જ નથી. પરંતુ તે એવું ન કરે તો પસંદગી સિવાય તે બીજી કંઈ રીતે "ઘણા દીકરાઓને ગૌરવમાં લાવે" (હિબ્રૂ. ૨:૧૦)? જે એક વાત આપણે હંમેશાં ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ તે એ છે કે આપણી સાથે તેમ જ બીજાઓની સાથે ઈશ્વરનો જે વર્તાવ છે તે આપણે સમજી શકીએ કે સમજી ન શકીએ તોપણ, જો આપણે તેમના રાજ્યમાં પ્રવેશ પામ્યાં હોઈએ કે પામવાની ઈચ્છા રાખતાં હોઈએ તો, એ પ્રવેશ ઈશ્વરની કૃપાથી જ છે; તેમને આપણે શોધ્યા નથી, અને તેમને માટે આપણે લાયક પણ નથી. તારણ કૃપાથી જ છે, અને એ બાબતમાં ઈશ્વરનું પૂર્વજ્ઞાન, પૂર્વનિર્મિતકરણ અને પસંદગી સમાયેલાં છે. એવું જો ન હોય તો ઈશ્વર પોતાના વિશ્વમાં લાચાર છે" (ખ્રિસ્તી ઈશ્વરવિદ્યાનાં તત્ત્વો, પાન ૧૫૮).

અલબત્ત, પિતર પોતાનો પત્ર "ઈશ્વરના પસંદ કરાયેલાઓ" ને સંબોધીને લખે છે અને આ હકીકત તરફ તેઓનું ધ્યાન દોરવાની પાછળ પિતરનો હેતુ તેમને હિંમત તથા પ્રોત્સાહન આપવાનો છે. જ્યારે આ લોકો સખત સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહ્યા છે અને આથીયે ભારે સતાવણી તેમના પર ઝઝૂમી રહી છે ત્યારે પિતર તેમને આ હકીકતની યાદ દેવડાવીને તેમને કહે છે કે તમને જેમણે તારણ માટે પસંદ કર્યા છે તે

વિશ્વાસુ છે અને તે તમને તમારી મુસીબતોમાં તમને એકલા નહિ છોડી દે, પણ તમારી સાથે રહેશે અને આ મુસીબતો પણ તેમની અનાદિકાળની યોજના પ્રમાણે જ છે અને મુસીબતો મારફતે તમને આશીર્વાદ જ આપવાનો તેમનો હેતુ છે. ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં એવું કશું બની શકતું નથી જે ઈશ્વરના પ્રેમાળ હાથમાં થઈને પસાર ન થયું હોય અને જેનો ઉપયોગ ઈશ્વર પોતાના લોકના આશીર્વાદ માટે ન કરી શકે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “આપણે જાણીએ છીએ કે જેઓ ઈશ્વરના પર પ્રેમ રાખે છે, જેઓ તેમના સંકલ્પ પ્રમાણે તેડાયેલા છે, તેઓને એકદરે સઘળું હિતકારક નીવડે છે” (રોમ. ૮:૨૮).

લેખક

પિતરના પહેલા પત્રનો લેખક કોણ? આ સવાલ જ વિચિત્ર લાગે! પિતરના પહેલા પત્રનો લેખક વળી પિતર, બીજું કોણ? પત્રની શરૂઆતમાં જ તેના લેખકની નામ સાથે સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે; “લખિતંગ ઈસુ ખ્રિસ્તનો પ્રેરિત પિતર” (૧:૨). તે સમયમાં મોટા ભાગના પત્રોની શરૂઆત આ જ રીતે લેખકના નામના ઉલ્લેખથી થતી (નવા કરારના બધા પત્રોની શરૂઆત જુઓ). આજે પણ ખ્રિસ્તી સમાજમાં આપણે પત્રોની શરૂઆત લગભગ આવી જ રીતે કરીએ છીએ, “ખ્રિસ્તમાં ઘણાં જ વહાલાં... ને યાદ કરી પત્ર લખનાર... તરફથી પ્રેમી સલામ”.

ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ આ પત્રના લેખક તરીકે ઈસુ ખ્રિસ્તના શિષ્યોમાંના એક પિતરને માનવામાં આવ્યો છે. ઈ. સ. ૮૫ની આસપાસ થઈ ગયેલા રોમના કલેમેન્ટ આ પત્રથી પરિચિત છે. પોલિકાર્પ નામનો શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીનો બિશપ (આસરે ઈ. સ. ૬૯-૧૧૫), જે ઈસુ ખ્રિસ્તના શિષ્ય યોહાનના શિષ્યોમાંનો એક હતો, તે પોતાના “ફિલિપ્પીઓને પત્ર” નામના પુસ્તકમાં ૧ પિતર ૧:૮; ૨:૨૨, ૨૪ અને ૩:૯ ટાંકે છે. એ જ રીતે પેપિઆસ નામનો બીજો બિશપ (લગભગ ઈ. સ. ૬૦-૧૩૦) પિતરનો આ પત્રના લેખક તથા માર્ક અને પિતરની મિત્રતાનો (૧ પિત. ૫:૧૩) ઉલ્લેખ કરે છે. ઈરેનિયસ પોતાના પુસ્તક “વિતંડાવાદના વિરોધમાં” પિતરનો નામથી ઉલ્લેખ કરી ૧ પિતર ૧:૮ ટાંકે છે, “પિતર તેના પત્રમાં કહે છે, તેમને ન જોયા છતાં પણ તમે તેમના પર પ્રીતિ રાખો છો...”.

આ પત્રમાં પિતર ચારે સુવાર્તાઓમાં રજૂ થયેલા વિચારોનો સીધો કે આડકતરો નિર્દેશ કરે છે તે પરથી પણ જણાય છે કે આ પત્રનો લેખક એ જ પિતર છે જે ઈસુ ખ્રિસ્તના પૃથ્વી ઉપરના જીવન દરમિયાન તેમની સાથે હતો તથા તેમના બાર શિષ્યોમાંનો એક હતો (૧ પિત. ૧:૧૦-૧૨ને લૂ. ૨૪:૨૫-૨૬ સાથે; ૧:૧૬ને માથ. ૫:૪૮ સાથે; ૧:૧૭ને માથ. ૨૨:૧૬ સાથે; ૧:૧૮ને માર્ક ૧૦:૪૫ સાથે; ૧:૨૨ને યોહ. ૧૫:૧૨ સાથે; ૩:૯ને માથ. ૫:૩૯ સાથે અને ૫:૭ને માથ. ૬:૨૫-૩૪ સાથે સરખાવો).

એ જ રીતે પિતર પોતાના આ પત્રમાં જે કહે છે તેમાંની ઘણી વાતો પ્રેરિતોનાં કૃત્યોના પુસ્તકમાં તેણે આપેલા સંદેશાઓમાં વ્યક્ત થતી વાતો સાથે મળતી આવે છે (૧ પિત. ૧:૩, ૨૧ ને પ્રે. કૃ. ૨:૩૨; ૩:૧૫ સાથે; ૧:૧૭ને ૧૦:૩૪ સાથે; ૧:૨૦ને ૨:૧૭, ૨૩; ૩:૧૮સાથે; ૨:૪ ને ૪:૧૧ સાથે; અને ૩:૧૯ને ૨:૨૭ સાથે સરખાવો). આ પત્રમાં ૧:૧૭માં પિતર કહે છે કે ઈશ્વર પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે. તે જ વાત પિતર પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૧૦:૩૪માં પિતર કહે છે કે “ઈશ્વર પક્ષપાતી નથી” અને બંને જગાએ પક્ષપાત માટે એક જ શબ્દ વપરાયો છે.

પિતર પોતાને “ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના સાક્ષી તરીકે ઓળખાવે છે (૫:૧), જે વાત ઈસુ ખ્રિસ્તના મુકદ્દમા તથા દુઃખસહન દરમિયાન તેની હાજરી સાથે મળતી આવે છે (માથ. ૨૬:૫૮; ૬૭-૬૯; માર્ક ૧૪:૫૪; લૂ. ૨૨:૫૪, ૬૧). તેમ જ “તેમણે નિંદા સહન કરીને સામી નિંદા કરી નહિ; દુઃખો સહન કરીને સામી ધમકી આપી નહિ; પણ અદલ ન્યાય કરનારને પોતાને સોંપી દીધો” (૨:૨૬), તે વાતમાં પણ પિતર પોતે નજરે જોયેલી વાતની રજૂઆત કરતો લાગે છે. ૫:૮માં તે કહે છે, “જાગતા રહો” જે ગેથસેમાને બાગમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે શિષ્યોને આપેલા આદેશની યાદ આપે છે અને બંને જગાએ એક જ શબ્દ વપરાયો છે.

વળી, પ્રભુ ઈસુએ પિતરને આજ્ઞા આપેલી કે, “તું તારા ફર્યા પછી તારા ભાઈઓને સ્થિર કરજે” (લૂ. ૨૨:૩૨), અને “મારાં ઘેટાંને પાળ” (યોહ. ૨૧:૧૫-૧૭). જાણે આ પત્ર મારફતે પિતર પ્રભુએ તેને સોંપેલું તે સેવાકાર્ય કરે છે તથા પોતાના ભાઈઓને પ્રભુમાં સ્થિર ઊભા રહેવા પ્રોત્સાહન આપે છે (૫:૧-૨).

૫:૧૩માં પિતર બાબિલોનમાંથી, અર્થાત્ રોમમાંથી (તે કલમની સમજૂતી જુઓ), આ પત્ર લખતો હોવાનો ઉલ્લેખ કરે છે જે વાત પિતર પોતાના છેલ્લા દિવસોમાં રોમમાં હતો અને ત્યાં તેનો વધ કરવામાં આવ્યો હતો તે પ્રાચીન પ્રણાલિકા સાથે મળતી આવે છે.

૨ પિતર ૩:૧માં પિતર કહે છે, “વહાલાંઓ, હવે આ બીજો પત્ર હું તમારા ઉપર લખું છું” જ્યાં સ્પષ્ટ રીતે પિતર પોતાના આ પહેલા પત્રનો ઉલ્લેખ કરતો જણાય છે. એ રીતે આ બંને પત્રોનો એક જ લેખક છે, ઈસુ ખ્રિસ્તના શિષ્યોમાંનો એક સિમોન પિતર.

પિતર આ પત્રનો લેખક ન હોઈ શકે તે બાબતના સમર્થનમાં એવી દલીલ રજૂ કરવામાં આવે છે કે આ પત્રની ગ્રીક ભાષા સુસંસ્કૃત તથા સાહિત્યિક રીતે બહુ જ ઉમદા કોટીની છે, જેનો ઉપયોગ અણઘડ માછીમાર એવો પિતર કરી શકે નહિ. અલબત્ત, એ વાત સાચી કે આ પત્રની ભાષા ઉમદા કોટીની છે તથા પિતર ગાલીલના ગામડાનો હતો તે વાત છાની રહી શકે તેવી નહોતી (માથ. ૨૬:૭૩; માર્ક ૧૪:૬૦; લૂ. ૨૨:૫૮). પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં તેને માટે “અભણ તથા અજ્ઞાન” શબ્દો વપરાયા છે (પ્રે. કૃ. ૪:૧૩).

તોપણ પિતર એક સામાન્ય માછીમાર નહોતો, માછીમારોમાં આગેવાન હતો (લૂ.

પ:પ-૭) તથા પોતાના વ્યાપારધંધામાં આગળ પડતો માણસ હતો. એટલે તે તેની પોતાની માતૃભાષા અરેમિક ઉપરાંત ગ્રીક ભાષામાં સારી રીતે વ્યવહાર કરી શકતો હશે. જોસીફસ નામનો પહેલી સદીનો ઈતિહાસકાર જણાવે છે કે તેના સમયમાં ગુલામો પણ ઈયે છે તો ગ્રીક ભાષામાં સારી આવડત કેળવી શકતા ને સામાન્યમાં સામાન્ય માણસ માટે ગ્રીક ભાષા પર કાબૂ હોવો તે સામાન્ય વાત હતી (એન્ટીકવીટી ૨૦:૨૬૩ જે યુડમ પોતાની કોમેન્ટરીમાં ટાંકે છે). પ્રેરિતોનાં કૃત્યોના પુસ્તકમાં પિતરની નીડરતાપૂર્વક બોલવાની છટાનો સારો ખ્યાલ આવે છે.

પ્રેરિતોનાં કૃત્યોનાં પુસ્તકમાં (૪:૧૩) યોહાન તથા પિતર બન્ને માટે “અભણ તથા અજ્ઞાન માણસો” એવા શબ્દો વપરાયા છે. તેમ છતાં યોહાન પોતાની સુવાર્તામાં તત્વજ્ઞાનની ગહન વાતોનું નિરૂપણ કરે છે (જો કે તેની ભાષા સાદી છે). “અભણ તથા અજ્ઞાન” નો અર્થ એ નહિ કે તેઓ બિલકુલ અભણ હતા કે લખીવાંચી શકે નહિ. એનો અર્થ એટલો જ કે તે લોકો પાસે શિક્ષણની ઊંચી ડિગ્રીઓ નહોતી, જેવી પાઉલ પ્રેરિત પાસે હતી. જૂના કરારના ગ્રીક ભાષાંતર સપ્તતિમાંથી તે અવારનવાર ટાંકે છે (૧:૨૪-૨૫; ૨:૬-૧૦; ૩:૧૦-૧૨, ૧૪; ૪:૧૮). તે પરથી જણાય છે કે તે ગ્રીક ભાષાનો સારો અભ્યાસી હતો..

તે ઉપરાંત શક્ય છે કે આ પત્ર લખવામાં તેણે પોતાના સાથીસેવક સિલ્વાનસની સહાયતા લીધી હોય (પ:૧૨). “સિલ્વાનસ હસ્તક લખ્યું છે” તેનો અર્થ સ્પષ્ટ નથી કે સિલ્વાનસ મારફતે તેણે આ પત્ર લખાવ્યો કે સિલ્વાનસ મારફતે મોકલ્યો. શક્ય છે કે તેની મારફતે તેણે આ પત્ર લખાવ્યો પણ હોય અને મોકલ્યો પણ હોય. આ સિલ્વાનસ જો પ્રેરિતોનાં કૃત્યોના પુસ્તકમાં જેનો સિલાસ તરીકે ઉલ્લેખ છે તે જ વ્યક્તિ હોય તો તે શરૂઆતની મંડળીના આગેવાનોમાંનો એક હતો (પ્રે. કૃ. ૧૫:૨૨) તથા તેણે પાઉલ પ્રેરિતના સાથીસેવક તરીકે સેવાકાર્ય કરેલું (પ્રે. કૃ. ૧૫:૨૨-૩૫; ૧ થેસ. ૧:૧; ૨ થેસ. ૧:૧).

પિતર આ પત્રનો લેખક ન હોઈ શકે તે મતના સમર્થનમાં બીજી એક એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે પિતરના આ પત્રમાં રોમન સત્તા દ્વારા વિશ્વવ્યાપી ખ્રિસ્તી સત્તાવણીની શરૂઆત થઈ છે જે ખરેખર તો ઈ. સ. ૭૦માં રોમન બાદશાહ નીરોના સમયથી શરૂ થઈ એટલે ઈ. સ. ૬૪માં શહીદ થયેલા પિતરે આ પત્ર લખ્યો હોય તે સંભવિત નથી. પણ પિતર આ પત્રમાં રોમન સામ્રાજ્ય દ્વારા થયેલી વિશ્વવ્યાપી સત્તાવણીની વાત કરતો જ નથી. પિતર અહીં જે સત્તાવણીની વાત કરે છે તે રોમન સામ્રાજ્યે વ્યવસ્થિત તથા વ્યાપક રૂપમાં શરૂ કરેલી સત્તાવણીની પહેલાંના સમયનો નિર્દેશ કરે છે.

પિતરના પત્રમાં વ્યક્ત થતું ખ્રિસ્તી લોકો પ્રત્યે સામાન્ય જનતાનું વિરોધી વલણ ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ હતું અને આ સત્તાવણી ધીમે ધીમે વધતી ગઈ જેને નીરોના સમયથી શરૂ કરીને સત્તાધારી રાજકીય પીઠબળ મળ્યું તથા તેનો વિશ્વવ્યાપી

વિસ્તાર થયો. ખરેખર તો પિતર પોતાના વાયકોને રોમન સરકારને સહકાર આપવાની સલાહ આપે છે (૨:૧૩-૧૭), જે પરથી જણાય છે કે રોમન સત્તા હજી ખુલ્લાંખુલ્લી રીતે ખ્રિસ્તીઓ સામે પડી નથી. જે સતાવણીની પિતર વાત કરે છે તેમાંની મોટા ભાગની શાબ્દિક તથા સામાજિક સતાવણી છે (૨:૧૨; ૧૫, ૨૬; ૩:૯, ૧૬; ૪:૪, ૧૪). જો કે સતાવણી માટે પિતર “અગ્નિરૂપી દુઃખ” શબ્દો વાપરે છે (૪:૧૨), પણ કોઈ ભારે કે હિંસક સતાવણીનું વર્ણન કરતો નથી. એટલે આ વાત પિતર આ પત્રનો લેખક નહિ હોવા કરતાં લેખક હોવાની વાતને વધારે સમર્થન આપે છે.

કટલાક વિવેચકો, દા. ત. ગોપેલ્ટ, એવી દલીલ કરે છે કે જે વિસ્તારના લોકોને સંબોધીને આ પત્ર લખવામાં આવ્યો છે (૧:૨), તે વિસ્તારમાં મોટા ભાગના બિનયહૂદી લોકો વસતા હતા જ્યાં પાઉલ પ્રેરિતે સુવાર્તાપ્રચારનું કામ કરેલું. ગલાતી ૨:૭-૯ પ્રમાણે પાઉલ પ્રેરિતે બિનયહૂદીઓ મધ્યે સુવાર્તાપ્રચાર કરેલો જ્યારે પિતરે યહૂદીઓ મધ્યે. એટલે ગલાતી ૨:૧૧-૧૪માં પાઉલ તથા પિતર (કેફા) વચ્ચે ઊભો થયેલો વિવાદ જોતાં પિતર આ વિસ્તારના લોકોને સંબોધીને પત્ર લખે તે યોગ્ય લાગતું નથી. પણ પિતરના આ પત્ર લખવાને સમયે આ વિવાદને ઓછામાં ઓછાં દસેક વર્ષ પસાર થઈ ગયાં હતાં અને તે દરમિયાન યહૂદીઓ તથા બિનયહૂદીઓ વચ્ચેનું અંતર ઘણું ઓછું થઈ ગયું હશે.

તેમ જ ૧ પિતર ૧:૧૨માંથી જણાય છે તેમ પિતર પોતે એ વાતની નોંધ લે છે કે તેણે પોતે નહિ પણ બીજાઓએ આ વિસ્તારમાં સુવાર્તાપ્રચાર કરેલો. એટલું જ નહિ, પણ વાયકોની ઓળખ બાબતમાં આપણે નોંધ્યું છે અને પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૧૬:૬-૭ માંથી જણાય છે કે પાઉલ પ્રેરિતે પણ આ વિસ્તારમાં સુવાર્તાપ્રચાર કર્યો હોય તે સંભવિત નથી. એટલે આ વિસ્તારના લોકો ઉપર પિતર આવા પત્ર લખે તેમાં કશું જ અસંભવિત કે અજુગતું નથી. પાઉલ પ્રેરિત જેના સેવાકાર્યનું તેડું મુખ્યત્વે બિનયહૂદીઓમાં હતું તેણે પણ ઘણી જગાએ યહૂદી ધર્મસ્થાનોમાં જઈ સુવાર્તાપ્રચાર કરેલો જ (પ્રે. કૃ. ૧૩:૧૩-૪૧; ૧૪:૧-૭; ૧૭:૧-૨; ૧૮:૪; વગેરે).

ઉપર જોયું તેમ પિતર આ પત્રનો લેખક નહિ હોવા બાબતમાં જે દલીલો રજૂ કરવામાં આવે છે તેમાં કોઈ વજૂદ નથી એટલે પત્રમાં સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યા પ્રમાણે (૧:૨) તથા શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીની સાક્ષી પ્રમાણે ઈસુ ખ્રિસ્તના બાર શિષ્યોમાંનો એક પિતર જ આ પત્રનો લેખક હોવાની વાત સ્પષ્ટ થાય છે.

પત્ર લખવાનો સમય

ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ઈસુ ખ્રિસ્તના બાર શિષ્યોમાંનો એક પિતર આ પત્રનો લેખક છે. સામાન્ય રીતે માનવામાં આવે છે કે ઈ. સ. ૬૪માં રોમન બાદશાહ નીરોએ પિતરનો વધ કરેલો. ઈ. સ. ૬૪ના જુલાઈ માસમાં રોમમાં મોટી આગ ફાટી નીકળેલી

તેનો દોષ ખોટી રીતે ખ્રિસ્તીઓ પર ઢોળવામાં આવેલો, અને રોમના બાદશાહ નીરોના હુકમથી ઘણા ખ્રિસ્તીઓનો ફૂર રીતે વધ કરવામાં આવેલો. એમ માનવામાં આવે છે કે પિતર આ સમયે શહીદ થયેલો. ઉપર લેખકની ચર્ચામાં આપણે જોયું તે પ્રમાણે રોમન સરકાર દ્વારા શરૂ થયેલી વ્યાપક સતાવણીના સમય પહેલાં આ પત્ર લખાયેલો છે એ રીતે આ પત્રનો સમય ઈ. સ. ૬૩-૬૪નો હોવો જોઈએ. જે વિદ્વાનો આ પત્રના લેખક તરીકે પિતરનો સ્વીકાર કરે છે તેઓ બધા જ મોડામાં મોડો ઈ. સ. ૬૮માં, અર્થાત ઈ. સ. ૬૩-૬૮ની વચ્ચેના ગાળામાં, આ પત્ર લખાયો હશે તેમ માને છે.

પત્ર લખવાનું સ્થળ

૧ પિતર ૫:૧૩માં પત્રને અંતે પિતર લખે છે; “બાબિલોનમાંની મંડળી તમને સલામ કહે છે”. આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પિતર જ્યારે આ પત્ર લખી રહ્યો છે ત્યારે તે બાબિલોનમાં છે. પણ મોટા ભાગના વિદ્વાનો માને છે કે આ ખાલદીઓનું પાટનગર પ્રાચીન શહેર બાબિલોન નથી, કારણ પહેલી સદીમાં તેનું અસ્તિત્વ નહીવત થઈ ગયેલું તથા પિતરે તે બાબિલોનની ક્યારેય મુલાકાત લીધી હોવાની કે ત્યાં ખ્રિસ્તી મંડળી હોવાની નોંધ ક્યાંય મળતી નથી.

પ્રકટીકરણના પુસ્તકમાં રોમનો બાબિલોનના નામથી ઉલ્લેખ થયો છે (પ્રક. ૧૬:૧૯; ૧૭:૫; ૧૮:૨). જૂના કરારમાં અને એ જ રીતે નવા કરારમાં બાબિલોનની ઈશ્વરવિરોધી સત્તાના પ્રતીક તરીકે રજૂઆત કરવામાં આવી છે. આગળ લેખક તથા સમયની ચર્ચામાં જોયું કે પિતર તેના જીવનના છેલ્લા સમયે રોમમાં હતો તથા તે ત્યાં શહીદ થયો હતો. એટલે આ પત્ર રોમમાંથી લખાયો છે. ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી તથા તેમના પ્રત્યેના વિરોધી વલણને કારણે ઘણીવાર આ રીતે આવી ગુપ્ત સાંકેતિક ભાષાનો ઉપયોગ થતો.

પત્ર કોને સંબોધીને લખવામાં આવ્યો છે?

જેમને સંબોધીને આ પત્ર લખવામાં આવ્યો છે તેમનો પિતર પત્રની શરૂઆતમાં જ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ઉલ્લેખ કરે છે; “પોન્તસ, ગલાતિયા, કપ્પદોકિયા, આસિયા, અને બિથૂનિયામાં વિખેરાયેલા પરદેશી તરીકે રહેનાર” લોકોને સંબોધીને આ પત્ર લખવામાં આવ્યો છે (૧:૨). આ કલમમાં જે પાંચ વિસ્તારોનો નામથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે પાંચે પ્રાંતો પ્રાચીન એસિયા માઈનોર નામથી ઓળખાતા વિસ્તારમાં આવેલા હતા, જ્યાં અત્યારે ટર્કી દેશ આવેલો છે. આપણા બાઈબલના છેલ્લા પાન પર પાઉલ પ્રેરિતની મિશનરી મુસાફરીઓનો જે નકશો આપેલો છે તેના ઉત્તરપૂર્વ ભાગમાં આ પાંચે પ્રાંતો જોઈ શકો છો. આ પાંચે પ્રાંતોના આખા વિસ્તારમાં તે સમયે રોમન સામ્રાજ્ય ચાલતું હતું. આ બહોળા વિસ્તારની વિવિધ મંડળીઓને સંબોધીને આ પત્ર લખાયો છે.

આ વિસ્તારમાં મંડળીઓ કોણે સ્થાપી તથા ક્યારે સ્થાપવામાં આવેલી તે બાબતમાં અત્યારે આપણી પાસે કોઈ ઐતિહાસિક માહિતી નથી. પણ એતો સ્પષ્ટ છે કે ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ આ મંડળીઓની સ્થાપના થએલી હોવી જોઈએ. કારણ જે મંડળીઓને સંબોધીને પિતર આ પત્ર લખે છે તે સુસ્થાપિત તથા વ્યવસ્થિત થયેલી મંડળીઓ છે જે તેમાં વડીલો, અધ્યક્ષો વગેરેની વ્યવસ્થાથી (૫:૧-૪) સ્પષ્ટ થાય છે.

પાઉલ પ્રેરિતે ગલાતિયા પ્રાંતનાં પીસીદિયાના અંત્યોખ, ઈકોનિયા, લુસ્ત્રા અને દર્બે શહેરોમાં તેની પહેલી મિશનરી મુસાફરી દરમિયાન મંડળીઓ સ્થાપી હોવાનો પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં ઉલ્લેખ છે (૧૩:૧૩-૧૪:૨૩; ૧૬:૬). પાઉલ પ્રેરિતનો ગલાતિઓની મંડળીને પત્ર આ મંડળીઓને સંબોધીને લખાયેલો છે. પણ એસિયા માઈનોરના બહુ જ થોડા વિસ્તારની પાઉલ પ્રેરિતે મુલાકાત લીધી હતી. મિસિયા, બિથૂનિયા, પોન્તસ, કપ્પદોકિયા વગેરે વિસ્તારોમાં તેણે ક્યારેય પગ મૂક્યો નહોતો. આસિયામાં માત્ર એફેસસમાં જ તેના ગયાની નોંધ છે. આસિયા માઈનોરમાં ઘણી મંડળીઓ હતી જે પાઉલ પ્રેરિતની અસર હેઠળ સ્થપાયેલી નહોતી. પવિત્ર આત્માએ પાઉલ પ્રેરિતને બિથૂનિયામાં જતાં રોકેલો તેની પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં સ્પષ્ટ નોંધ છે (૧૬:૭). પાઉલ પ્રેરિત માટે આ વિસ્તારોમાં જવાનું કારણ કદાચ એટલા માટે નહોતું કે ત્યાં પવિત્ર આત્માનું કામ પૂરજોશમાં ચાલતું જ હતું, અને પાઉલ પ્રેરિતનો નિયમ હતો કે "જ્યાં ખ્રિસ્તનું નામ જાણવામાં આવ્યું હતું ત્યાં બોધ કરવો નહિ" (રોમ. ૧૫:૧૯-૨૦).

આ વિસ્તારોમાં પિતરે પોતે પણ મંડળીઓ સ્થાપી હોવાનો પ્રેરિતોનાં કૃત્યોના પુસ્તકમાં કે બીજે ક્યાંય ઉલ્લેખ મળતો નથી. પત્રમાં પિતર લખે છે, "જેઓએ તમને સુવાર્તા પ્રગટ કરી તેઓની મારફતે (તે બાબતોના સમાચાર) તમને હમણાં જણાવવામાં આવ્યા" (૧:૧૨), તે પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ લોકોને તેણે પોતે સુવાર્તાનો સંદેશો પહોંચાડ્યો નહોતો.

પચાસમાના દિવસે જ્યારે પ્રેરિતો પવિત્ર આત્માથી ભરપૂર થઈને અન્ય ભાષાઓમાં બોલવા લાગ્યા ત્યારે ત્યાં વિવિધ વિસ્તારોના જે લોકો હાજર હતા તેમાં ઉપરના પાંચ વિસ્તારોમાંથી કપ્પદોકિયા, આસિયા તથા પોન્તસ એ ત્રણ વિસ્તારના લોકોનો ઉલ્લેખ છે (પ્રે. કૃ. ૨:૯). આ લોકોએ પિતરના જ મોઢે સુવાર્તાનો જોરદાર સંદેશો સાંભળેલો ને તેમાંથી ઘણાએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યો હશે ને પાંતપાંતાના પ્રદેશમાં જઈ સુવાર્તાનો સંદેશો ફેલાવી મંડળીઓ સ્થાપી હશે.

આ વિસ્તારની મંડળીઓ પિતરે સ્થાપી નહોતી, તોપણ પત્રમાં જે રીતે પિતર આ લોકોને સંબોધે છે તે પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પિતર આ લોકોથી પરિચિત છે તથા આ લોકો પિતરથી પરિચિત છે. પત્રમાં બે વખત પિતર તેમને "વહાલાઓ" કરીને સંબોધે છે (૨:૧૧;

૪:૧૨). પિતરનો બીજો પત્ર જે આ જ લોકોને સંબોધીને લખાયો છે (૨ પિત. ૩:૧) ત્યાં "વહાલાઓ" શબ્દ ચાર વખત વપરાયો છે (૨ પિત. ૩:૧, ૮, ૧૪, ૧૭). આ લોકો પોતાના વિશ્વાસમાં કેવા દૃઢ છે તેની પિતર અવારનવાર નોંધ લે છે (૧:૧, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૨૧, ૨૨; ૨:૫; વગેરે). આ મંડળીઓએ પિતર વિષે સાંભળ્યું હશે ને તેનાથી સુપરિચિત હશે ને એ જ રીતે પિતરે પણ તેમના વિશ્વાસ વિષે જાણ્યું હશે. એટલે પિતરને તેના સ્વામીએ આપેલા આદેશ પ્રમાણે (યોહ. ૨૧:૧૫-૧૭) આ મંડળીઓને પ્રોત્સાહન આપતો આ પત્ર લખતાં ખચકાટ થતો નથી.

જે મંડળીઓને સંબોધીને આ પત્ર લખવામાં આવ્યો છે તે મંડળીઓના ખ્રિસ્તી લોકો મૂળ યહૂદીઓમાંથી ખ્રિસ્તી થયેલા કે ગ્રીકભાષી બિનયહૂદી હતા તે સવાલ ઊભો કરવામાં આવે છે. પત્રમાંથી એવા કેટલાક નિર્દેશો મળે છે કે તે યહૂદીઓમાંથી આવેલા ખ્રિસ્તીઓને સંબોધવામાં આવ્યો હોય, જેમકે, આ લોકોનું વર્ણન કરતાં પિતર તેમને માટે આ બધા વિસ્તારોમાં વિખેરાયેલા શબ્દ વાપરે છે. વિખેરાયેલા માટે મૂળમાં *ડીઆસ્પોરા* શબ્દ છે જે શબ્દ નવા કરારમાં બીજે પોતાના વતન પાલેસ્ટાઈનથી બહાર રહેનારા યહૂદી પ્રજાના લોકો માટે વપરાયો છે. યોહાન ૭:૩૫માં આ જ શબ્દનું "ગ્રીકોમાં વેરાઈ ગયેલા" ભાષાંતર છે, અર્થાત્ પોતાના વતનથી દૂર બિનયહૂદી એવા ગ્રીક લોકોમાં જઈને છૂટાછવાયા વસેલા યહૂદી લોકો. યાકૂબ પોતાના પત્રમાં આ શબ્દ આ જ અર્થમાં વાપરે છે, "વિખેરાઈ ગયેલાં ભારે કૂળ" (યાકૂ. ૧:૧; તેમ જ યોહ. ૧૧:૫૨, પ્રે. કૃ. ૮:૪; ૧૧:૧૯). તેમ જ ૨:૯માં પિતર આ લોકોનું જૂના કરારમાં ઈસ્લાએલી પ્રજા માટે વપરાતા શબ્દોમાં જ વર્ણન કરે છે.

તોપણ, પત્રમાંથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે આ મંડળીઓના મોટા ભાગના લોક ગ્રીકભાષી બિનયહૂદીઓમાંથી આવેલા લોકો હશે. વિખેરાયેલા શબ્દ પિતરના આ પત્રમાં દેશવિદેશમાં વિખેરાયેલા યહૂદીઓના રૂઢ અર્થમાં વપરાયો નથી; પણ આ જગત ખ્રિસ્તી લોકોનું મૂળ વતન નથી, તેમાં ખ્રિસ્તીઓ પરદેશીં તરીકે રહે છે તેવા સાંકેતિક અર્થમાં વપરાયો છે. અવારનવાર પિતર આ ખ્રિસ્તી લોકો પરદેશી તરીકે વિદેશી લોકોમાં વસે છે તેવો ઉલ્લેખ કરે છે (૧:૨, ૧૭; ૨:૧૧; ૪:૩).

તે ઉપરાંત પિતર આ લોકોનું જે શબ્દોમાં વર્ણન કરે છે તેવા શબ્દો ઈશ્વરની પસંદ કરેલી યહૂદી પ્રજા માટે વાપરી શકાય નહિ. જેમ કે તેમના ખ્રિસ્તી બન્યા પહેલાંનાં અજ્ઞાન અવસ્થાનાં આચરણોનો તે ઉલ્લેખ કરે છે (૧:૧૪). ૧:૧૮માં તેમના પૂર્વજોનાં અવસ્થા આચરણોનો ઉલ્લેખ છે જે યહૂદી આદિપિતાઓ માટે વાપરી શકાય નહિ. ૨:૨૦માં તેમને માટે કહેવામાં આવ્યું છે; "તમે પહેલાં પ્રજા જ નહોતા, પણ હાલ તમે ઈશ્વરની પ્રજા છો; તમે દયા પામેલા નહોતા, પણ હાલ તમે દયા પામ્યા છો" જે કલમમાં હોશિયા ૨:૨૩ના શબ્દો છે જેનું અર્થઘટન પાઉલ પ્રેરિત બિનયહૂદી વિદેશીઓના

સંદર્ભમાં કરે છે (રોમ. ૯:૨૪-૨૫). ૩:૬માં આ મંડળીઓની સ્ત્રીઓ દૈહિક અર્થમાં નહિ, પણ આંતરિક રૂપાંતરને કારણે સારાની દીકરીઓ કહેવામાં આવી છે. ૪:૩-૪માં આ લોકો પહેલાં વિદેશીઓના જેવાં જ કૃત્યો કરવામાં મગ્ન હતા તેવો ઉલ્લેખ છે.

આ બધા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ગ્રીકભાષી બિનચહૂદી લોકોમાંથી આવેલા ખ્રિસ્તીઓને સંબોધીને આ પત્ર લખાયો છે. અલબત્ત, વાયકોમાં ચહૂદીઓમાંથી આવેલા ખ્રિસ્તીઓ નહીં હોય તેમ કહેવાય નહિ. પણ મોટા ભાગના બિનચહૂદી ખ્રિસ્તીઓ હતા. પિતર તેમને માટે ચહૂદીઓમાંથી કે બિનચહૂદીઓમાંથી આવેલા એવો કોઈ તફાવત પાડતો નથી. છેલ્લી કલમમાંથી જણાય છે તેમ તમ સર્વન સંબોધીને તે લખે છે, ચહૂદી કે બિનચહૂદી એવો કોઈ ભેદ રહ્યો નથી, ખ્રિસ્તી મંડળી તરીકે તેમને સંબોધે છે.

પ્રકરણ ૨

કેવું મહાન તારણ !

૧:૧-૨ શરૂઆતની સલામ

આગલા પ્રકરણમાં આપણે નોંધ્યું તેમ પ્રથમ સદીમાં લખાયેલા મોટા ભાગના પત્રોની શરૂઆત લગભગ એક સરખી રીતે થતી જેમાં ત્રણ બાબતોનો સમાવેશ થતો. લેખકનું નામ, જેમને સંબોધીને પત્ર લખાયો હોય તેમનો ઉલ્લેખ તથા સલામ કે અભિવાદન. આજે પણ ખ્રિસ્તી સમાજમાં આપણે આવી જ રીતે પત્રોની શરૂઆત કરીએ છીએ.

૧:૧ ઈશ્વર પિતાના પૂર્વજ્ઞાન પ્રમાણે આત્માના પવિત્રીકરણથી આજ્ઞાકિત થવા સારુ, અને ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવા સારુ, પસંદ કરવામાં આવેલા, ૨ પોન્તસ, ગલાતિયા, કપ્પદોકિયા, આસિયા, અને બિથૂનિયામાં વિખેરાયેલા પરદેશી તરીકે રહેનારા જોગ લખિતંગ ઈસુ ખ્રિસ્તનો પ્રેરિત પિતર: તમારા પર પુષ્કળ કૃપા તથા શાંતિ થાઓ.

મૂળ ગ્રીક ભાષામાં પત્રની શરૂઆત લેખકના નામથી થાય છે; પિતર, ઈસુ ખ્રિસ્તનો પ્રેરિત. લેખક પોતાનું નામ તથા ઓળખાણ આપે છે તેમાંથી તે બાબત નિશંક રીતે સ્પષ્ટ થાય છે કે આ તે જ પિતર છે કે જે ઈસુ ખ્રિસ્તના બાર શિષ્યોમાંનો એક હતો. આ પત્રનો લેખક કોણ તે વિષયની ચર્ચામાં પ્રસ્તાવનાના પ્રકરણમાં આપણે જોયું તેમ ઈસુ ખ્રિસ્તનો શિષ્ય પિતર પોતે આ પત્રનો લેખક હોવાની બાબતમાં ઘણા અર્વાચીન વિવેચકોએ શક ઊભો કર્યો છે. પણ જો આપણે પત્રની શરૂઆતમાં જ જેનો ઉલ્લેખ થયો છે તે, પત્રમાંથી મળતા બીજા આડકતરા પૂરાવા, તેમ જ શરૂઆતથી જ ખ્રિસ્તી મંડળીએ આ બાબતમાં આપેલી સાક્ષી સ્વીકારીએ તો પિતર પોતે આ પત્રનો લેખક હોવા

બાબતમાં કોઈ સવાલ રહેતો નથી.

પિતર પોતાને માટે ઈસુ ખ્રિસ્તનો પ્રેરિત શબ્દો વાપરે છે. પ્રેરિત શબ્દ સૌ પ્રથમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પોતાના બાર શિષ્યો માટે વાપરેલો (લૂ. ૬:૧૩). પ્રેરિત શબ્દનો અર્થ છે મોકલાયેલો, જેને પોતાના માલિકે ખાસ કાર્ય માટે પસંદ કરીને મોકલ્યો છે તે વ્યક્તિ. તેના મૂળ તથા મર્યાદિત અર્થમાં નવા કરારમાં આ શબ્દ માત્ર એ લોકો માટે વપરાયો છે જેમને ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પસંદ કરીને મોકલ્યા હોય, અને ઈસુ ખ્રિસ્તનું યોહાનથી બાપ્તિસ્મા થયું ત્યારથી શરૂ કરીને તેમના પુનરુત્થાન સુધીના સમય દરમિયાન ઈસુ ખ્રિસ્તના સાન્નિધ્યમાં રહ્યા હોય (યોહ. ૧૫:૨૭; પ્રે. કૃ. ૧:૨૧-૨૨). પણ પાછળથી આ શબ્દ તેના વધારે વ્યાપક અર્થમાં વપરાવા લાગ્યો. જેમકે પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૧૪:૧૪માં બાર્નાબાસ તથા પાઉલ માટે “પ્રેરિતો” શબ્દ વપરાયો છે, કારણ તેમને અંત્યોખની મંડળીએ પવિત્ર આત્માની દોરવણીથી સેવાકાર્ય માટે અલગ કરીને મોકલેલા (પ્રે. કૃ. ૧૩:૧-૩). એપાફ્રોદિતસ માટે પાઉલ “તમારો મોકલેલો” શબ્દો વાપરે છે તે માટે મૂળમાં પ્રેરિત શબ્દ છે (ફિલિ. ૨:૨૫). પણ પિતર જ્યારે પ્રસ્તુત કલમમાં પોતાને માટે ઈસુ ખ્રિસ્તનો પ્રેરિત એવા શબ્દો વાપરે છે ત્યારે તે પહેલા મર્યાદિત અર્થમાં વાપરે છે. ઈસુ ખ્રિસ્તના પૃથ્વી ઉપરના તેમના સેવાકાર્યના સમય દરમિયાન પિતર તેમની સાથે હતો તથા ઈસુ ખ્રિસ્તે પસંદ કરીને મોકલેલા બાર શિષ્યોમાંનો તે એક હતો. પચાસમાના દિવસ પછી ઈસુ ખ્રિસ્તના બાર શિષ્યો, (સિવાય કે યહૂદા ઈસ્કરિયોતને બદલે માથિયાસ; પ્રે. કૃ. ૧:૨૫-૨૬) પ્રેરિતો તરીકે સેવા કરવા લાગ્યા.

ઈસુ ખ્રિસ્તનો પ્રેરિત શબ્દો અગત્યના છે, કારણ તેમાંથી સૂચવાય છે કે આ પ્રેરિતોની નિમણૂક “માણસથી નહિ, પણ ઈસુ ખ્રિસ્તથી તથા ઈશ્વર પિતા જેમણે તેમને મૂએલાંમાંથી ઉઠાડ્યા તેમનાથી” થયેલી હતી (ગલ. ૧:૧). પાઉલ પ્રેરિત પ્રેરિત તરીકે તેની પસંદગી ઈશ્વરથી થયેલી, માણસોથી નહિ, તે ભારપૂર્વક વ્યક્ત કરતાં કહે છે, “ઈશ્વર જેમણે મને મારા જન્મના દિવસથી જ જુદો કર્યો હતો, તથા પોતાની કૃપાથી મને બોલાવ્યો હતો તેમને જ્યારે પસંદ પડ્યું કે પોતાના દીકરાને તે મારામાં પ્રગટ કરે, જેથી હું તેમની સુવાર્તા વિદેશીઓમાં પ્રગટ કરું; ત્યારે તરત જ કોઈપણ માણસની સલાહ પૂછ્યા વગર, અને મારાથી અગાઉ જે પ્રેરિતો હતા તેઓની પાસે (તેમની મંજૂરી માટે) યરૂશાલેમ ગયા વગર હું અરબસ્તાન ચાલ્યો ગયો” (ગલ. ૧:૧૫-૧૭). પ્રેરિતો ઈશ્વરના તથા ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રતિનિધિ તરીકે ઈશ્વરનાં વચનો બોલ્યા તથા તેમણે લખેલાં વચનોનો ઈશ્વરપ્રેરિત વચનો તરીકે પવિત્ર શાસ્ત્રમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો (પ્રે. કૃ. ૫:૩-૪; રોમ. ૨:૧૬; ૧ કરિ. ૨:૧૩; ૧૪:૩૬; ૨ કરિ. ૧૩:૩; ગલ. ૧:૮-૯; ૧ થેસ. ૨:૧૩; ૪:૮, ૧૫; ૨ થેસ. ૩:૬, ૧૪; ૨ પિત. ૩:૨, ૧૬).

લેખક તરીકે પોતાનો પરિચય આપ્યા પછી બાકીની કલમ ૧ તથા ૨માં જેમને

કેવું મહાન તારણ !

સંબોધીને આ પત્ર લખવામાં આવ્યો છે તેમનો પિતર થોડી વધારે વિગતથી ઉલ્લેખ કરે છે. આ પત્રના વાચકો માટે બે મુખ્ય શબ્દો વપરાયા છે; પસંદ કરવામાં આવેલા અને પરદેશી તરીકે રહેનારા. પહેલામાં તેમનો ઈશ્વર સાથેનો સંબંધ વ્યક્ત થાય છે, તો બીજામાં તેમનો જગત સાથેનો સંબંધ વ્યક્ત થાય છે. પસંદ કરવામાં સૃષ્ટિના મંડાણ પહેલાં ઈશ્વરે અમુક લોકોનો ઉદ્ધાર કરવા તેમની પસંદગી કરી તે વાત છે (ઈશ્વરવિદ્યાના આ મહત્વના સિધ્ધાંતની વિગતવાર સમજૂતી પ્રસ્તાવનાના પ્રકરણમાં વાંચો).

પસંદ કરવામાં આવેલા શબ્દોમાં કોણે પસંદ કર્યા તે જણાવ્યું નથી, પણ સંદર્ભમાંથી એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે પસંદ કરનાર ઈશ્વર પોતે છે. માણસની કોઈ વિશિષ્ટ લાયકાત કે ગુણવત્તાને કારણે નહિ, પણ ઈશ્વરની પોતાની ઈચ્છા તથા કૃપાને કારણે આ પસંદગી કરવામાં આવી છે. આ શબ્દ (મૂળમાં એક શબ્દ એકલોકટોઈસ)ના ઉલ્લેખ મારફતે પિતરનો હેતુ ઈશ્વરની આ અદ્ભુત કૃપાની વાચકોને યાદ દેવડાવવાનો અને તે મારફતે તેમને હિંમત તથા પ્રોત્સાહન આપવાનો છે. ઈશ્વરે કરેલી તેમની પસંદગીને ધ્યાનમાં રાખી પિતર તેમને ઘણાં પ્રોત્સાહનજનક વચનો આપે છે (૧:૧૫; ૨:૮, ૨૧; ૩:૯; ૫:૧૦). ખાસ કરીને ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીના સંદર્ભમાં ઈશ્વરે કરેલી તેમની પસંદગીની વાત વાચકોને માટે હિંમતદાયક છે; “સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે” (૫:૧૦).

આવા જ સંદર્ભમાં પાઉલ પ્રેરિત પણ લખે છે, “વળી આપણે જાણીએ છીએ કે જેઓ ઈશ્વરના ઉપર પ્રેમ રાખે છે, જેઓ તેમના સંકલ્પ પ્રમાણે તેડાયેલા છે, તેઓને એકદરે સઘળું હિતકારક નિવડે છે”; “જો ઈશ્વર આપણા પક્ષમાં છે તો આપણી સામો કોણ?” ઈશ્વરના પસંદ કરેલા ઉપર કોણ દોષ મૂકશે?; “ખ્રિસ્તના પ્રેમથી આપણને કોણ જુદા પાડશે? શું વિપત્તિ કે, વેદના કે, સતાવણી કે, દુકાળ કે, નગ્નતા કે, જોખમ કે, તરવાર?” (રોમ. ૮:૨૮-૩૯). તેમ જ “પોતાના જે લોકોને ઈશ્વરે અગાઉથી પસંદ કર્યા હતા તેઓને તેમણે તજી દીધા નથી” (રોમ. ૧૧:૨). યશાયા પ્રબોધક ઈશ્વરના જ શબ્દોમાં ઈશ્વરના પસંદ કરેલા લોકોને સંબોધીને કહે છે, “પણ હવે, હે યાકૂબ, તારો ઉત્પન્નકર્તા એવું કહે છે કે તું બીશ મા, કેમ કે મેં તારો ઉદ્ધાર કર્યો છે; મેં તારું નામ લઈને તને બોલાવ્યો છે, તું મારો છે. તું પાણીઓમાં થઈને જઈશ, ત્યારે હું તારી સાથે હોઈશ; તું નદીઓમાં થઈને જઈશ, ત્યારે તેઓ તને ડુબાડશે નહિ; તું અગ્નિમાં ચાલીશ, ત્યારે તને આંચ લાગશે નહિ; અને જવાળા તને બાળશે નહિ. કેમ કે હું યહોવા તારો ઈશ્વર છું... કેમ કે તું મારી દષ્ટિમાં મૂલ્યવાન થયો છે. તું સન્માન પામેલો છે, ને મેં તારા પર પ્રીતિ કરી છે” (યશા. ૪૩:૧-૪).

અલબત્ત, બાઈબલમાં ક્યાંય એવું વચન નથી આપ્યું કે ઈશ્વરના લોકો પર વિપત્તિ

કે સતાવણી આવશે જ નહિ; પણ વિપત્તિમાં કે સતાવણીમાં રક્ષણ કરવાનું વચન આપ્યું છે. ઉપર યશાયાના વચનમાં પાણીઓમાં થઈને જતાં કે અગ્નિમાં ચાલતાં બચાવવાની વાત છે, પાણીઓમાં થઈને ન જવું પડે કે અગ્નિમાં ન ચાલવું પડે તેવા બચાવની વાત નથી. "તમારે લીધે અમે આખો દિવસ માર્યા જઈએ છીએ; કપાવાનાં ઘેટાંના જેવા અમે ગણાયેલા છીએ. તોપણ જેમણે આપણા પર પ્રેમ રાખ્યો છે, તેમને આશરે આપણે એ બધી બાબતોમાં વિશેષ જય પામીએ છીએ" (રોમ. ૮:૩૬-૩૭).

તેમની પસંદગી ઈશ્વર પિતાના પૂર્વજ્ઞાન પ્રમાણ કરવામાં આવી છે. પૂર્વજ્ઞાન એટલે પહેલેથી જ્ઞાન હોવું, જે તે બનાવ કે કાર્ય કરવામાં આવે કે બને તે પહેલાં તેની જાણ હોવી. ઈશ્વર સર્વજ્ઞ હોવાથી દૂર દૂરના ભાવિમાં બનનારા બનાવ સૃષ્ટિની શરૂઆત પહેલેથી જ જાણે છે. પણ પિતર ઈશ્વરના પૂર્વજ્ઞાનને તારણ માટે ઈશ્વરની પસંદગી સાથે જોડે છે. અર્થાત તારણ માટે જેમની પસંદગી કરવામાં આવી છે તે ઈશ્વર પહેલેથી જ જાણે છે. પણ અહીં માત્ર અગાઉથી ખબર હોવાની જ વાત નથી. ઈશ્વરને કોઈ બનાવનું અગાઉથી જ્ઞાન હોવામાં તે બનાવ ઈશ્વરે પોતે અગાઉથી નિર્માણ કર્યા હોવાનો અર્થ છે. જેમ કે આ પછી કલમ ૨૦માં આ જ મૂળ શબ્દનો "જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ થયેલો" અર્થ કર્યો છે.

ઈશ્વરને પૂર્વજ્ઞાન હોવું એટલે કે ઈશ્વરે પૂર્વનિર્માણ કર્યું છે, તે બનાવ બનશે જ તેવો ઈશ્વરે સંકલ્પ કર્યો છે. એટલે સંપૂર્ણ બાઈબલ "પિતા પરમેશ્વરે પોતાના સંકલ્પ અનુસાર તેમને પસંદ કર્યા છે" તેમાં પૂર્વજ્ઞાનને બદલે સંકલ્પ શબ્દ વાપરે છે. પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૨:૨૩માં પિતર પૂર્વજ્ઞાન તથા સંકલ્પ બન્ને શબ્દો એક સાથે વાપરે છે, "ઈશ્વરના સંકલ્પ તથા પૂર્વજ્ઞાન પ્રમાણે તેમને (ઈસુ ખ્રિસ્તને) પરસ્વાધીન કરવામાં આવ્યા". પાઉલ પ્રેરિતોનાં લખાણોમાં આ શબ્દનો ઉપરનો અર્થ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય છે, "કેમ કે જેઓને તે (ઈશ્વર પિતા) અગાઉથી જાણતા હતા તેઓને વિષે તેમણે અગાઉથી ઠરાવ્યું પણ હતું કે, તેઓ તેમના દીકરાની પ્રતિમા જેવા થાય" (રોમ. ૮:૨૯). તેમ જ, "એ પ્રમાણે તેમણે (ઈશ્વરે) જગતના મંડાણ અગાઉ આપણને એમનામાં (ઈસુ ખ્રિસ્તમાં) પસંદ કર્યા છે ...તેમણે પોતાની ઈચ્છા તથા પસંદગી પ્રમાણે પોતાને સારુ આપણને ઈસુ ખ્રિસ્તદ્વારા પુત્રો તરીકે ગણાવાને અગાઉથી નિર્માણ કર્યા" (એફે. ૧:૪-પટ્ટે.

પૂર્વજ્ઞાનનો અર્થ એવો પણ નહિ કે જે લોકો ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરવાના છે તે અગાઉથી જાણતા હોવાને કારણે ઈશ્વરે તેમને તારણ માટે પસંદ કર્યા. કારણ તો પછી ઈશ્વરનું પૂર્વજ્ઞાન તથા પૂર્વનિર્માણ માણસના કાર્ય ઉપર આધારિત રહે ને ઈશ્વર સર્વશક્તિમાન ગણાય નહિ. પણ તેથી ઊલટું ઈશ્વરે જેઓને પૂર્વનિર્માણ કર્યા છે તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી તારણના ભાગીદાર થશે.

આ શબ્દના ઉપયોગ પાછળ પણ પિતરનો હેતુ વાયકોને હિંમત તથા પ્રોત્સાહન

કેવું મહાન તારણ !

આપવાનો છે. જે ઈશ્વરે જગતના મંડાણ અગાઉ તેમને જાણ્યા તથા ઉદ્ધાર માટે પસંદ કર્યા, તે ઈશ્વર તેમના જીવનમાં આવતા બધા જ પ્રસંગોથી માહિતગાર છે. એટલું જ નહિ, તે બધા જ પ્રસંગો ઈશ્વરે તેમના છેવટના ભલા માટે નિર્મિત કર્યા છે તથા દરેક સંજોગમાં તે તેમની સાથે છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિતના શબ્દો આગળ નોંધ્યા તેમ, "જેઓ તેમના સંકલ્પ પ્રમાણે તેડાયેલા છે (અર્થાત્ જેઓ તેમના પૂર્વજ્ઞાન પ્રમાણે પસંદ કરાયેલા છે), તેઓને એકંદરે સઘળું હિતકારક નિવડે છે" (રોમ. ૮:૨૮). ઈશ્વરના પૂર્વજ્ઞાન તથા પૂર્વનિર્માણની વાત પોતાને અંગત રીતે લાગુ પાડતાં ગીતકર્તા કહે છે, "જ્યારે મને અદૃશ્ય રીતે રચવામાં આવ્યો, અને પૃથ્વી પરના છેક નીચલા ભાગમાં (એટલે, ગર્ભસ્થાનમાં) વિવિધ કરામતથી મને ગોઠવવામાં આવ્યો, ત્યારે પણ મારું ખોળિયું તમને અજાણ્યું ન હતું. મારો ગર્ભ તમારી આંખોએ જોયો છે, અને મારું એક અંગ થયેલું ન હતું, ત્યારે પણ તેઓ સર્વ, તેમ તેઓના ઠરાવેલા સમયો તમારા પુસ્તકમાં લખેલા હતા", અગાઉથી નિર્માણ કરેલા હતા (ગી. શા. ૧૩૮:૧૫-૧૬).

ઈશ્વર પિતાએ પોતાના પૂર્વજ્ઞાનથી સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી કેટલાકને તારણ માટે પસંદ કર્યા છે. પણ તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે આ રીતે પસંદ કરાયેલા જન્મતાંની સાથે જ તારણ પ્રાપ્ત કરે. દુનિયામાં આજે એવા કેટલાય લોકો હશે કે જેમને ઈશ્વરે સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી તારણ માટે પસંદ કર્યા છે, પણ હજી સુધી તેઓએ એ તારણનો અનુભવ કર્યો નથી. કોઈપણ વ્યક્તિના જીવનમાં ઈશ્વરના તારણની યોજના ત્યારે પૂરી થાય છે જ્યારે તેના હૃદયમાં પવિત્ર આત્મા કાર્ય કરે છે અને તે વ્યક્તિ ઈશ્વરના તારણની યોજનાનો અંગત રીતે સ્વીકાર કરે છે. આ વાત કલમ ૧ના બાકીના શબ્દોમાં વ્યક્ત થઈ છે. આત્માના પવિત્રીકરણથી આજ્ઞાકિત થવા સારુ અને ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવા સારુ.

આ શબ્દોમાં માણસના તારણની પ્રક્રિયાની અતિસંક્ષેપ રજૂઆત છે. આપણા બાઈબલના ભાષાંતરમાં સૂચવાય છે તેમ તારણની પ્રક્રિયામાં ત્રણ બાબતો સમાયેલી છે; એક તો, ઈશ્વરના પવિત્ર આત્મા દ્વારા માણસનું પવિત્રકરણ, બીજું, માણસનું આજ્ઞાકિત થવું, ને ત્રીજું, ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી માણસનું છંટાવું. આત્માના પવિત્રીકરણથી એટલે પવિત્ર આત્મા દ્વારા થતા પવિત્રીકરણથી. "તમે આત્માના પ્રભાવથી પવિત્ર થાઓ" (સંપૂર્ણ બાઈબલ). પવિત્રીકરણ કે પવિત્ર થવું એટલે દુનિયાથી અલગ થઈ, પાપની મલિનતાથી શુદ્ધ થઈ સંપૂર્ણપણે ઈશ્વર માટે અળગા થવું.

પાઉલ પ્રેરિત આ વાત લગભગ આવા જ શબ્દોમાં કહે છે, "આત્માના પવિત્રીકરણ વડે તથા સત્ય પરના વિશ્વાસ વડે તારણને અર્થ ઈશ્વરે તમને આરંભથી પસંદ કર્યા છે" (૨ થેસ. ૨:૧૩). તેમ જ તિતસને પત્રમાં કહે છે કે, જ્યારે આપણે અજ્ઞાન, અનાજ્ઞાકિત તથા વિલાસી જીવન જીવતા હતા ત્યારે આપણા પર કૃપા કરીને "આપણાં પોતાનાં કરેલાં

ન્યાયીપણાનાં કૃત્યોથી નહિ, પણ તેમની દયાથી, પુનર્જન્મના સ્નાનથી તથા પવિત્ર આત્માથી થયેલા નવિનીકરણથી તેમણે (ઈશ્વરે) આપણને તાર્યા” (તિત. ૩:૩-૫). માણસના તારણના કાર્યમાં પવિત્ર આત્માનો શો ફાળો છે તે આ શબ્દોમાં વ્યક્ત થાય છે. પવિત્ર આત્મા જ્યારે માણસના હૃદયમાં કામ કરે છે ત્યારે માણસ ઈશ્વર તરફ વળે છે અને સાચા અર્થમાં તારણનો અનુભવ કરે છે.

જ્યારે પવિત્ર આત્મા માણસના હૃદયમાં કામ કરે છે ત્યારે માણસની ફરજ છે કે તે આધીન થાય, આજ્ઞાકિત થાય; જેમ હવે પછી પિતર કહે છે; “તમે સત્યને આધીન રહીને ...તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે” (૧:૨૨). આજ્ઞાકિત કોને થવાનું તે અહીં સ્પષ્ટ કર્યું નથી. કેટલાંક ભાષાંતરો પછીના વાક્યમાં આવતા ઈસુ ખ્રિસ્ત શબ્દો આજ્ઞાકિત થવા તથા લોહીના છંટકાવ બન્નેને લાગુ પાડે છે; “ઈસુને આધીન થઈને તેમના લોહીનું પ્રોક્ષણ (શુદ્ધિકરણ) પામો” (સંપૂર્ણ બાઈબલ). તેમજ, “ઈસુ ખ્રિસ્તના લોહી વડે શુદ્ધ કરે છે, અને તેમની (ઈસુ ખ્રિસ્તની) આધીનતામાં દોરી જાય છે” (ઈ. બા. સો.). પણ મૂળ ગ્રીક વાક્યરચનામાં “આજ્ઞાકિત થવા તથા ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટકાવ” એમ બે અલગ બાબતો રજૂ કરી છે. એટલે અહીં ઈસુ ખ્રિસ્તને આજ્ઞાકિત થવા કરતાં ઈશ્વરપિતાને આજ્ઞાકિત થવાનો અર્થ વધારે બંધબેસતો આવે છે. પવિત્ર આત્મા જ્યારે માણસના હૃદયમાં કામ કરે છે ત્યારે માણસ ઈશ્વરને આધીન થઈ તેમની તરફ વળે છે ને તારણનો અનુભવ કરે છે. આગળ કહ્યું તેમ ઈશ્વરે તારણ માટે માણસની પસંદગી સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી કરી રાખી છે, પણ તેનો વાસ્તવિક અમલ માણસના વિશ્વાસથી થાય છે. એ રીતે માણસની સ્વતંત્ર ઈચ્છા તથા તેની વિચારપૂર્વક સ્વીકાર કરવાની જવાબદારી અહીં દર્શાવાઈ છે. જ્યારે માણસ સુવાર્તા સાંભળે ને પવિત્ર આત્મા તેના હૃદયમાં કામ કરે ત્યારે તેની એ જવાબદારી છે કે પવિત્ર આત્માને આધીન થઈ તે સુવાર્તાનો સ્વીકાર કરે.

ત્રીજી બાબત, ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવું. જ્યારે માણસ પવિત્ર આત્માને આધીન થઈ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરે છે, ત્યારે વધસ્તંભ પર વહેવડાવવામાં આવેલા ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી તેનાં પાપો ધોવાઈ જાય છે, કારણ “રક્ત વહેવડાવ્યા સિવાય પાપોની માફી મળતી નથી” (હિબ્રૂ ૯:૨૨; લે. ૧૭:૧૧). પિતર હવે પછી કહે છે, “વિનાશી વસ્તુઓ વડે એટલે રૂપા તથા સોના વડે નહિ; પણ ખ્રિસ્ત, જે નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ હલવાન જેવા છે, તેમના મૂલ્યવાન રક્તથી તમારો ઉદ્ધાર કરવામાં આવ્યો છે” (કલમ ૧૮-૧૯).

રક્તથી છંટાવું નો ખ્યાલ જૂના કરારમાંથી લેવામાં આવ્યો છે. બળદના રક્તને લોકો પર છાંટી મૂસાએ કહ્યું, “જુઓ, તમારી સાથે યહોવાએ આ સર્વ વચનો સંબંધી જે કરાર કર્યાં છે, તેનું આ રક્ત છે” (નિર્ગ. ૨૪:૮). પણ નવા કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત આ વાત

કેવું મહાન તારણ !

પોતાના વધસ્તંભ પર વહેવડાવવામાં આવેલા રક્તને લાગુ પાડે છે, “નવા કરારનું એ મારું લોહી છે, જે પાપોની માફીને અર્થ ઘણાઓને સારુ વહેવડાવવામાં આવે છે” (માથ. ૨૬:૨૮; માર્ક ૧૪:૨૪; લૂ. ૨૨:૨૦; ૧ કરિ. ૧૧:૨૫). હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક આ બાબતમાં કહે છે, “ખ્રિસ્ત બકરાના તથા વાછરડાના રક્તથી નહિ, પણ પોતાના જ રક્તથી, માણસોને સારુ સનાતન ઉદ્ધાર મેળવીને પરમપવિત્રસ્થાનમાં એક જ વખત ગયા હતા. કેમ કે જો બકરાઓનું તથા ગોઘાઓનું રક્ત તથા વાછરડીની રાખ અપવિત્રો પર છાંટવાથી શરીરને શુદ્ધ કરીને પવિત્ર કરે છે; તો ખ્રિસ્ત, જેમણે સનાતન આત્માથી પોતાના પંડુનો દોષ વગરનું બલિદાન ઈશ્વરને આપ્યું, તેમનું રક્ત તમારા હૃદયને...કેટલું બધું વિશેષ શુદ્ધ કરશે?” (હિબ્રુ. ૯:૧૧-૧૪).

ઈસુ ખ્રિસ્તે સમગ્ર સૃષ્ટિના સઘળા લોકોના ઉદ્ધાર માટે વધસ્તંભ ઉપર બલિદાન આપ્યું, જેમ કે યોહાન બાપ્તિસ્ત ઈસુ ખ્રિસ્તને જોઈને કહે છે, “જુઓ, ઈશ્વરનું હલવાન કે, જે જગતનું પાપ હરણ કરે છે” (યોહ. ૧:૨૯). તેમ જ, “તે આપણાં પાપનું પ્રાયશ્ચિત્ત છે; અને કેવળ આપણાં જ નહિ પણ આખા જગતનાં પાપનું તે પ્રાયશ્ચિત્ત છે” (૧ યોહ. ૨:૨). પણ તેનો અર્થ એ નહિ કે ઈસુ ખ્રિસ્તના વધસ્તંભ પરના મૃત્યુથી વિશ્વના સઘળા લોકોનો આપોઆપ ઉદ્ધાર થઈ ગયો. તે માટે માણસે વ્યક્તિગત રીતે ઈસુ ખ્રિસ્તનો પોતાના અંગત તારનાર તરીકે સ્વીકાર કરવાનો રહ્યો; “પ્રભુ ઈસુ પર વિશ્વાસ કર એટલે તું તથા તારા ઘરનાં સર્વ માણસો તારણ પામશે” (પ્રે. કૃ. ૧૬:૩૧).

માણસના તારણના કાર્યમાં ઈશ્વરપિતા, ઈશ્વર પુત્ર તથા ઈશ્વર પવિત્ર આત્મા એમ ત્રિએક ઈશ્વર સંકળાયેલા છે તથા ત્રણેનો તેમાં આગવો ફાળો છે તે વાત અહીં સરસ રીતે વ્યક્ત થાય છે. ઈશ્વર પિતા પોતાના સંકલ્પ તથા પોતાની સ્વતંત્ર મરજી અનુસાર માણસને સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉ તારણ માટે પસંદ કરે છે. પવિત્ર આત્મા માણસના હૃદયમાં કામ કરી તેને ઈશ્વર તરફ ખેંચે છે; ને જે માણસ તેને આધીન થાય છે તેનાં પાપ ઈશ્વર પુત્રના વધસ્તંભ પર વહેવડાવવામાં આવેલા લોહીના છંટકાવથી શુદ્ધ થાય છે ને તે માણસનો ઉદ્ધાર થાય છે. વોરેન વીઅર્સબી પોતાના પુસ્તકમાં કહે છે તેમ માણસના તારણની યોજના ઈશ્વરે સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી કરી રાખી છે. ૨૦૦૦ વર્ષ પહેલાં વધસ્તંભ પર ઈસુ ખ્રિસ્તના મૃત્યુથી તે યોજના પૂરી થઈ. આજે જ્યારે માણસ પવિત્ર આત્માને આધીન થઈ ઈસુ ખ્રિસ્તનો અંગત તારનાર તરીકે સ્વીકાર કરે છે ત્યારે વ્યક્તિગત રીતે તેના જીવનમાં તારણની યોજનાનો અમલ થાય છે.

તે સાથે અહીં માણસના તારણના કાર્યમાં માણસની પોતાની જવાબદારી પણ વ્યક્ત થાય છે. જ્યારે પવિત્ર આત્મા માણસના હૃદયમાં કામ કરે ત્યારે તેની જવાબદારી એ છે કે તે પવિત્ર આત્માને આધીન થાય. પણ જ્યારે માણસ પવિત્ર આત્માના કાર્યને આધીન થતો નથી, ત્યારે તે તારણનો અનુભવ કરી શકતો નથી. એટલે જ ઈસુ ખ્રિસ્તે

કહેલું કે, "એ માટે હું તમને કહું છું કે, હરેક પાપ તથા દુર્ભાર્ષણ માણસોને માફ કરાશે; પણ પવિત્ર આત્માની વિરુદ્ધ જે દુર્ભાર્ષણ તે માણસને માફ નહિ કરાશે" (માથ. ૧૨:૩૧). ઈશ્વર તો માણસને પોતાની પાછળ ફેરવવા તેની પાછળ પાછળ જાય છે, જેમ પેલા ઉડાઉ દીકરાનો પિતા તેની રાહ જોતો હતો કે ક્યારે મારો દીકરો પાછો આવે ને તેને મારા સઘળા આશીર્વાદોનો ભાગીદાર કરું.

આગલી કલમમાં વાયકોના ઈશ્વર સાથેના સંબંધની વાત કર્યા પછી હવે કલમ ૨માં તેમના દુનિયા સાથેના સંબંધની વાત કરે છે. આ કલમમાં વાયકો માટેના મુખ્ય શબ્દો છે વિખેરાયેલા પરદેશી તરીકે રહેનારા. તેઓ ક્યાં ક્યાં વિખેરાયેલા છે તે પ્રદેશોનો નામ સાથે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે; પોન્તસ, ગલાતિયા, કપ્પદોકિયા, આસિયા અને બિથૂનિયામાં વિખેરાયેલા. પ્રસ્તાવનાના પ્રકરણમાં આ વિસ્તારો તથા તેમાં સ્થપાયેલી મંડળીઓ વિષે આપણે વાત કરી. ત્યાં આપણે એ પણ જોયું કે વિખેરાયેલા માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ *ડીઆસ્પોરા* આમ તો સામાન્ય રીતે પોતાના વતનથી બહાર રહેનારા યહૂદી લોકો માટે વપરાય છે. પણ પિતર તે શબ્દોનો અહીં સાંકેતિક અર્થમાં ઉપયોગ કરે છે.

આ પહેલાં આપણે નોંધ્યું કે પસંદ કરવામાં આવેલા શબ્દોમાં આ લોકોના ઈશ્વર સાથેના સંબંધ ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, તો પરદેશી તરીકે રહેનારા શબ્દોમાં આ લોકોના દુનિયા સાથેના સંબંધ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. પરદેશી તરીકે રહેનારા શબ્દોમાં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે આ જગત ખ્રિસ્તી લોકોનું મૂળ વતન નથી. તેમનું સાચું વતન આ પૃથ્વી પર નહિ, પણ સ્વર્ગમાં છે. ત્યાં જ તેમનું ખરું દ્રવ્ય છે (માથ. ૬:૨૦), ત્યાં જ તેમને બદલો મળશે (માથ. ૫:૧૨), ત્યાં જ તેમનાં નામ લખાયેલાં છે (લૂ. ૧૦:૨૦; હિબ્રૂ. ૧૨:૨૩), ત્યાંથી જ એક સમયે ઈસુ ખ્રિસ્ત તેમને લેવા આવશે (પ્રે. કૃ. ૧:૧૧; ૧ થેસ. ૧:૧૦; ૪:૧૬; ૨ થેસ. ૧:૭) અને ત્યાર પછી નવા આકાશ તથા નવી પૃથ્વીનું સર્જન થશે જ્યાં તેઓ સદાકાળ ઈશ્વરની સમક્ષતામાં રહેશે. પૃથ્વી ઉપર તો તેમણે થોડા સમયના પ્રવાસીઓ તરીકે, પોતાના વતનથી દૂર રહેવાનું છે. પિતર પોતાના વાયકોને આ બાબતની અવારનવાર યાદ દેવડાવે છે, "તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો" (૧:૧૭); વિધર્મી લોકોથી તમે "પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા દૂર રહો" (૨:૧૧).

ખ્રિસ્તી માણસે આ જગતમાં પરદેશી તથા પ્રવાસી તરીકે રહેવાના પ્રતીકમાં મુખ્યત્વે ત્રણ બાબતો વ્યક્ત થાય છે. એક તો, આ જગત તમારું કાયમી નિવાસસ્થાન નથી એટલે તેમાં તમારું મન પરોવો નહિ. તમારું કાયમી નિવાસસ્થાન તો સ્વર્ગમાં છે એટલે સ્વર્ગની, ઈશ્વરની, વાતોમાં તમારું ધ્યાન પરોવો. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહ્યું કે વિધર્મીઓ, એટલે કે અખ્રિસ્તીઓ, દુન્યવી વાતો પાછળ આંધળી દોટ લગાવે છે, પણ તમે દુન્યવી વાતોની ચિંતા કરવાને બદલે ઈશ્વરના રાજ્ય તથા તેમના ન્યાયીપણાને જીવનમાં પ્રથમ સ્થાન આપો (માથ. ૬:૩૨-૩૩).

જેમ કે ઈબ્રાહિમની બાબતમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે "વિશ્વાસથી તેણે જાણે કે પરદેશી હોય તેમ વચનના પ્રદેશમાં પ્રવાસ કર્યો...કેમ કે જે શહેરને પાયો છે, જેના યોજનાર તથા બાંધનાર ઈશ્વર છે, તેની (એટલે, પોતાના કાયમી નિવાસસ્થાન સ્વર્ગની) તે આશા રાખતો હતો" (હિબ્રુ ૧૧:૯-૧૦). તેમ જ મૂસા, "વિશ્વાસથી મૂસાએ મોટો થયા પછી ફારૂનની દીકરીનો પુત્ર ગણાવા ના પાડી; પાપનું ક્ષણિક સુખ ભોગવવા કરતાં ઈશ્વરના લોકોની સાથે દુઃખ ભોગવવાનું તેણે પસંદ કર્યું. મિસરમાંના દ્રવ્યભંડાર કરતાં ખ્રિસ્તની સાથે નિંદા સહન કરવી તે સંપત્તિ અધિક છે તેમ તેણે માન્યું; કેમ કે જે ફળ મળવાનું હતું (અર્થાત્ સ્વર્ગીય વારસો) તે તરફ જ તેણે લક્ષ રાખ્યું" (હિબ્રુ ૧૧:૨૪-૨૬).

જગતમાં પરદેશી કે પ્રવાસી તરીકે રહેવાના પ્રતીકનો બીજો અર્થ એ કે ઈશ્વરને નામે ઓળખાતા લોકોનું જીવન જગતના લોકો જેવું નહિ, પણ ઈશ્વરના મહિમાને છાજે તેવું હોવું જોઈએ. જેમ પરદેશી કે પ્રવાસી માણસ તે પ્રદેશના કાયમી રહેનારા મૂળ વતનીઓ કરતાં જુદો તરી આવે છે કારણ તેના વ્યવહારો, તેનું વર્તન, તેના રીતરિવાજો વગેરે મૂળ વતનીઓ કરતાં જુદા જ હોય છે. તેમ જ ખ્રિસ્તી માણસનો સમગ્ર જીવનવ્યવહાર જગતના લોકો કરતાં જુદો જ હોવો જોઈએ. વિદેશીઓ, જગતના લોકો, જેમાં આનંદ માને છે તેવાં કૃત્યો કરવામાં, મોજશોખમાં કે દુરાચારોમાં ખ્રિસ્તી લોકો સામેલ થઈ શકે નહિ, કારણ તેમણે પોતાનાં કૃત્યોનો હિસાબ પોતાના માલિકને આપવાનો છે (૧ પિત. ૪:૩-૫). "જે દૈહિક વિષયો આત્માની સામે લડે છે તેઓથી તમે, પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા, દૂર રહો; અને વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો" (૨:૧૧-૧૨). જેમ પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે; "આ જગતનું રૂપ તમે ન ધરો, પણ તમારાં મનથી નવીનતાને યોગે તમે પૂર્ણ રીતે રૂપાંતર પામો, જેથી ઈશ્વરની સારી, તથા માન્ય તથા સંપૂર્ણ ઈચ્છા શી છે, તે તમે પારખી શકો" (રોમ. ૧૨:૨).

જગતમાં પરદેશી તથા પ્રવાસી તરીકે રહેવામાં ત્રીજો, અને પિતરના આ પત્રમાં જેની ઉપર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે તે, અર્થ એ કે પરદેશી તથા પ્રવાસી તરીકે રહેતા ખ્રિસ્તીઓનું જીવન જગતના વતનીઓ કરતાં જુદું તરી આવતું હોવાને કારણે તેમને જગતના લોકો તરફથી સતાવણી આવવાની જ. પિતર પોતોના વાયકોને કહે છે, "તમે તેઓની સાથે તે જ દુરાચારના પૂરમાં ધસી પડતા નથી, તેથી તેઓ આશ્ચર્ય પામીને તમારી નિંદા કરે છે" (૪:૪). પિતર તેમને કહે છે, "જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય તો, તમને ધન્ય છે" (૪:૧૪). કારણ લોકોની નિંદા તથા સતાવણી મારફતે એ વ્યક્ત થાય છે કે તમે તેમના જેવા દુરાચારમાં જીવતા નથી. એટલે જ ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ કહેલું, "જ્યારે લોક તમારી નિંદા કરશે, ને પૂઠે લાગશે, ને મારે લીધે તરેહ તરેહની ભૂડી વાત અસત્યતાથી કહેશે, ત્યારે તમને ધન્ય છે. (લોકો જ્યારે આવી વાતો કરે ત્યારે) તમે આનંદ કરો અને ઘણા હરખાઓ; કેમ કે આકાશમાં તમારો બદલો મોટો

છે” (માથ. ૫:૧૧-૧૨). સતાવણી ખ્રિસ્તી માણસ માટે આનંદનો વિષય છે, કેમ કે તેનાથી સાબિત થાય છે કે તેનું જીવન ઈશ્વરનાં ધારાધોરણોને અનુરૂપ છે, જગતનાં મૂલ્યોને અનુરૂપ નહિ.

છેલ્લે તે સમયના સર્વસામાન્ય ખ્રિસ્તી અભિવાદનથી પિતર પત્રના પ્રારંભિક સંબોધનનો અંત લાવે છે, તમારા પર પુષ્કળ કૃપા તથા શાંતિ થાઓ. અલબત્ત, કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈશ્વર તમને પુષ્કળ કૃપા તથા શાંતિ આપો. પાઉલ પ્રેરિતના તેરે તેર પત્રની શરૂઆતમાં આવું જ અભિવાદન છે, “ઈશ્વર પિતા તરફથી તથા આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત તરફથી તમને કૃપા તથા શાંતિ હો” (રોમ. ૧:૭; ૧ કરિં. ૧:૩; ૨ કરિં. ૧:૨; વગેરે).

કૃપા એટલે માણસ ઉપર ઈશ્વરની મહેરબાની, કોઈપણ લાયકાત વગર મફત મળતી કૃપા જેનાથી ઈશ્વર માણસનું તારણ કરે છે એટલું જ નહિ પણ માણસના જીવનને ટકાવી રાખે છે, તેની સર્વ જરૂરિયાતો પૂરી પાડે છે. શાંતિ અંતરના ઊડાણની ભરપૂર શાંતિ જે માણસના ઈશ્વર સાથેના નિકટના સંબંધથી પ્રાપ્ત થાય છે. કૃપા માણસના જીવનને ઈશ્વરના આશીર્વાદોથી ભરી દે છે, શાંતિ તે આશીર્વાદોનો પૂરો ઉપભોગ કરવાની પૂર્વભૂમિકા ઊભી કરે છે. એટલે જ બધી જ જગાએ કૃપાનો પહેલો ઉલ્લેખ છે, પછી શાંતિ. ઈશ્વરની કૃપા સિવાય શાંતિ હોઈ શકે નહિ. પિતરનું પત્ર લખવાનું મુખ્ય પ્રયોજન જ એ છે કે વાયકો ગમે તેવી બાહ્ય પરિસ્થિતિ હોવા છતાં, ભારે સતાવણીના સંજોગોમાં પણ, ઈશ્વરની પુષ્કળ કૃપા તથા શાંતિ અનુભવે.

૧:૩-૧૨ કેવું મહાન તારણ!

વ્યાકરણની દ્રષ્ટિએ કલમ ૩-૧૨ એક સર્ળંગ લાંબું વાક્ય છે. તેમાં ઉચ્ચ કોટીની ભવ્ય ભાષામાં પિતર ઈશ્વરે આપેલા તારણની મહાનતાનું વર્ણન કરે છે. એફેસીઓને પત્રમાં પાઉલ પ્રેરિત ૧:૩-૧૪માં બાર કલમોમાં એક સર્ળંગ લાંબા વાક્યમાં લગભગ આવી જ રજૂઆત કરે છે. લેખક ઈશ્વરની મહાન કૃપા માટે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરવામાં એટલો બધો ઉત્સાહિત થઈ જાય છે કે જાણે એક જ શ્વાસમાં શબ્દોનો ઢગલો વેરી દે છે.

વાયકોના તારણ માટે ઈશ્વરની પૂર્વપસંદગીના ઉલ્લેખથી પત્રની શરૂઆત કર્યા પછી હવે આ દસ કલમોમાં તે તારણની મહાનતાનું વર્ણન કરે છે તથા તે માટે ઈશ્વર પિતાની સ્તુતિ કરે છે. તારણની મહાનતાના વર્ણનમાં પિતર મુખ્યત્વે બે બાબત પર ભાર મૂકે છે; એ તારણને કારણે અનંતકાલિક ભવ્ય ભાવિની આશા તથા એ ભવ્ય ભાવિની આશાને કારણે વર્તમાનમાં પુષ્કળ મુશ્કેલીઓ છતાં ભરપૂર આનંદ. કલમ ૩-૫માં પિતર ઈશ્વરના મહાન તારણ માટે ઈશ્વર પિતાની સ્તુતિ કરે છે જેને કારણે વાયકો આકાશના અવિનાશી વતનના ભાગીદાર બન્યા છે. કલમ ૬-૮માં એ વાત પર ભાર

કેવું મહાન તારણ !

મૂક્યો છે કે આકાશના અવિનાશી વતનની આશામાં વર્તમાનમાં ગમે તેટલાં ભારે દુઃખો તથા મુશ્કેલીઓ સહન કરવાનું આસાન બને છે, એટલું જ નહિ પુષ્કળ મુશ્કેલીઓમાં પણ ઈશ્વરનાં માણસો ભરપૂર આનંદ મેળવી શકે છે. કલમ ૧૦-૧૨ માં પિતર એ બાબત જણાવે છે કે ઈશ્વરે તેમને આપેલું તારણ એટલું મહાન છે કે તેની શોધ પ્રાચીનકાળથી ઈશ્વરના પ્રબોધકો કરતા આવ્યા છે અને તે બાબતની નિરીક્ષા કરવાની ઈચ્છા દૂતો પણ રાખે છે.

કલમ ૧ની વિવેચનામાં આપણે નોંધેલું કે માણસના તારણમાં ઈશ્વરપિતાની પૂર્વપસંદગી, પવિત્ર આત્માને માણસનું આજ્ઞાકિતપણું તથા ઈસુ ખ્રિસ્તનું રક્ત, એમ ત્રિએક પરમેશ્વર સંકળાયેલા છે. તે જ રીતે તારણની મહાનતા પર વિચાર કરતાં આ દસ કલમોમાં પિતર ત્રિએક ઈશ્વરની રજૂઆત કરે છે. પહેલી ત્રણ કલમો (૩-૫)માં ઈશ્વરપિતાની સ્તુતિ દ્વારા ઈશ્વર કેન્દ્રસ્થાને છે, પછીની ચાર કલમો (૬-૯)માં ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી પ્રગટ થવાની વાત મારફતે ઈસુ ખ્રિસ્ત કેન્દ્રસ્થાને છે અને છેલ્લી ત્રણ કલમો (૧૦-૧૨)માં પ્રબોધકોની તપાસની વાતમાં ખ્રિસ્તનો આત્મા, પવિત્ર આત્મા, કેન્દ્રસ્થાને છે.

પહેલી બે કલમોની વિવેચનામાં આપણે એ પણ નોંધેલું કે ઈશ્વરની પૂર્વપસંદગીની વાત મારફતે કલમ ૧માં વાચકોના ઈશ્વર સાથેના સંબંધની વાત છે, તો કલમ ૨માં પરદેશી તરીકે રહેવાની વાત મારફતે તેમના જગત સાથેના સંબંધની વાત છે. ઈશ્વર સાથેના તેમના સંબંધની વાતનો વિસ્તાર આ દસ કલમો (૩-૧૨)માં કરવામાં આવ્યો છે. જ્યારે તેમના જગત સાથેના સંબંધની વાતનો વિસ્તાર ૧: ૧૩થી શરૂ કરીને પત્રના છેવટના ભાગ સુધી કરવામાં આવ્યો છે. આ રીતે જોતાં આ પહેલાંની કલમ ૧-૨માં પિતરે જાણે આખા પત્રનો ટૂંક સાર આપી દીધો છે.

૧:૩ આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર તથા પિતાને ધન્યવાદ હો; તેમણે પોતે ઘણી દયા રાખીને મૂએલાંમાંથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન કરીને સજીવન આશાને સારુ, * અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા વતનને માટે આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છે, તે વતન તમારે સારુ આકાશમાં રાખી મૂકેલું છે, † અને જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે તે તમને મળશે ત્યાં સુધી ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડે વિશ્વાસથી તમને સંભાળી રાખવામાં આવે છે.

કલમ ૩ની, અને એ રીતે આ ફકરાની શરૂઆત ઈશ્વરની સ્તુતિનાં વચનોથી થાય છે. મૂળમાં ધન્ય હો, શબ્દોથી કલમની શરૂઆત થાય છે જેમાં ઈશ્વરની સ્તુતિ ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. ઈશ્વરભક્ત હૃદયના ઊડાણમાંથી તથા પૂરા ભક્તિભાવથી ઈશ્વરની સ્તુતિના ઉદ્ગાર કાઢે છે. જૂના કરારમાં ઘણી જગાએ આ રીતે ઈશ્વરની

મહાનતા તથા તેમણે આપણા હકમાં કરેલાં મહાન કાર્યો માટે ઈશ્વરની સ્તુતિના ઉદ્દગાર જોવા મળે છે (ઉત. ૯:૨૬; ૧૪:૨૦; ૨૪:૨૭; ૩૫ ૪:૧૪; ૧ શમુ. ૨૫:૩૨; ૧ રા. ૧:૪૮; ગી. શા. ૨૮:૬; ૩૧:૨૧; ૪૧:૧૩; ૬૬:૨૦; ૭૨:૧૮; વગેરે). નવા કરારમાં પાઉલ પ્રેરિત આ રીતે જ પોતાના પત્રોમાં ઈશ્વરે આપેલા મહાન તારણ માટે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરવા લાગી જાય છે (૨ કોરિ. ૧:૩; એફ. ૧:૩).

ઈશ્વર માટે પિતર પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર તથા પિતા શબ્દો વાપરે છે; "જે આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના પિતા અને ઈશ્વર છે" (ઈ. બા. સો). ઈશ્વરનો પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથે બેવડો સંબંધ છે, તે તેમના ઈશ્વર પણ છે ને પિતા પણ છે. લેન્ડકી પોતાની વિવેચનામાં જણાવે છે કે ઈસુ ખ્રિસ્ત માનવ તરીકે અવતરેલા તેથી ઈશ્વર તે તેમના ઈશ્વર હતા. સાથે સાથે તે પોતે ઈશ્વર હતા જે ઈશ્વર તેમના પિતા હોવાની વાતથી વ્યક્ત થાય છે. ઈશ્વર એ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર હોવાની વાત નવા કરારમાં બીજે પણ વ્યક્ત થાય છે. જેમ કે એફેસી ૧:૧૭માં "આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર" શબ્દો છે. યોહાન ૨૦:૧૭માં ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે ઈશ્વર માટે "મારા પિતા તથા તમારા પિતા, અને મારા ઈશ્વર તથા તમારા ઈશ્વર" શબ્દો વાપરે છે (તેમ જ માથ. ૨૭:૪૬; માર્ક ૧૫:૩૪). પાઉલ પ્રેરિત ત્રણ જગ્યાએ "આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર તથા પિતા" શબ્દો વાપરે છે (૧. કોરિ. ૧:૩; ૧૧:૩૧; એફ. ૧:૩). એ જ રીતે ઈસુ ખ્રિસ્તે ઈશ્વરને પિતા તરીકે સંબોધ્યા, જેમ કે યોહાન ૫:૧૭; ૧૦:૨૯-૩૯ અને તે મારફતે પોતે તથા ઈશ્વર વચ્ચે એકતા હોવાનો, પોતે સાક્ષાત ઈશ્વર હોવાનો, તેમણે દાવો કર્યો (યોહ. ૧૦:૨૯-૩૯માં આ વાત સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય છે તે વાંચો).

પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે પિતર આપણા શબ્દ વાપરે છે અને તેમાં વાચકોનો તથા પોતાનો સમાવેશ કરે છે. આ શબ્દ મારફતે તેમનો ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથેનો, અને તે રીતે સમગ્ર વિશ્વના ઈશ્વર સાથેનો અંગત સંબંધ વ્યક્ત થયો છે. મંડળીને સતાવણીને સમયે હિંમત આપવા આ પત્ર લખાયો છે તે સંદર્ભમાં આપણા શબ્દ બહુ મહત્વનો બની રહે છે.

બાકીની કલમ ૩ કલમ ૪ સાથે જોડાઈ સળંગ વાક્ય બનાવે છે, તેમણે પોતે ઘણી દયા રાખીને... આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છે. આપણા બાઈબલમાં તેમણે દયા રાખીને મૂએલાંમાંથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન કર્યું તેવો ખોટો અર્થ વ્યક્ત થવાની શક્યતા છે, જ્યારે મૂળ અર્થ એ છે કે તેમણે આપણા પર દયા રાખીને... આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો. જેમ કલમ ૧માં જોયું તેમ પુનર્જન્મ મારફતે તારણ પામવામાં માણસની કોઈ લાયકાત નહિ, ઈશ્વરની સ્વતંત્ર મરજી જ કારણભૂત છે. એટલે તારણના કાર્યમાં ઈશ્વરની ઘણી દયાનો પિતર ઉલ્લેખ કરે છે. દયા તથા કૃપામાં મૂળભૂત તફાવત છે. માણસ પાપની શિક્ષાને લાયક છે. પાપનું વેતન મરણ છે (રોમ. ૬:૨૩). પણ ઈશ્વર તેના પર દયા કરી

કેવું મહાન તારણ !

તે શિક્ષા આપવાનું માંડી વાળે છે. તેથી ઊલટું માણસ પાપી હોવાને કારણે તારણ પામવા લાયક નથી, પણ ઈશ્વર કૃપા કરીને તારણ પૂરું પાડે છે, "કેમ કે તમે કૃપાથી વિશ્વાસદાર તારણ પામેલા છો; અને એ તમારાથી નથી, એ તો ઈશ્વરનું દાન છે" (એફે. ૨:૮).

એટલે દયા તથા કૃપા એક જ સિક્કાની બે બાજુઓ છે. દયા એટલે જે શિક્ષાને માણસ લાયક છે તે તેને આપવામાં આવતી નથી, અને કૃપા એટલે જે તારણ માટે માણસ લાયક નથી તે તેને આપવામાં આવે છે. પાઉલ પ્રેરિત દયા તથા કૃપા બન્ને શબ્દો સાથે વાપરીને લગભગ આવી જ વાત કરે છે, "તમે બીજાઓના જેવાં કોપનાં છોકરાં હતાં; પણ ઈશ્વર, જે કરુણા (દયા)થી ભરપૂર છે, તેમણે આપણા પર પ્રેમ રાખ્યો, તેમના અત્યંત પ્રેમને લીધે, આપણે પાપમાં મૂએલા હતા ત્યારે ખ્રિસ્તની સાથે આપણને સજીવન કર્યા. કૃપાથી તમે તારણ પામેલા છો" (એફે. ૨:૩-૫).

આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છ તેમાં પુનર્જન્મ આપ્યો છ માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ આનાગેન્નાઓ આપ્ના નવા કરારમાં માત્ર પિતરના આ પત્રમાં જ બે વખત વપરાયો છે, આ કલમમાં અને કલમ ૨૩માં. નવા કરારમાં સામાન્ય રીતે નવો જન્મ પામવાની વાત કરવામાં આવી છે (દા. ત. યોહ. ૩:૩, ૭). જ્યારે પિતર અહીં તથા કલમ ૨૩માં ઈશ્વર નવો જન્મ આપે છે તેવી વાત કરે છે અને એ રીતે માણસની નવો જન્મ સ્વીકારવાની ક્રિયા કરતાં ઈશ્વરની નવો જન્મ આપવાની વાત પર વિશેષ ભાર મૂકે છે.

જ્યારે માણસના હૃદયમાં પવિત્ર આત્મા કામ કરે છે ને માણસ તેને આધીન થઈ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરે છે ત્યારે તેનો નવો જન્મ થાય છે, ત્યારે તે આત્મિક અનંતજીવનનો વારસ બને છે, ખ્રિસ્તમાં તેની નવી ઉત્પત્તિ થાય છે (૨ કોરિ. ૫:૭). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "માંસ તથા રક્ત ઈશ્વરના રાજ્યનો વારસો પામી શકતાં નથી" (૧ કોરિ. ૧૫:૫૦). જ્યાં સુધી માણસનો આત્મિક રીતે નવો જન્મ ન થયો હોય, ત્યાં સુધી તે ઈશ્વરનું રાજ્ય જોઈ શકતું નથી (યોહ. ૩:૩, ૫). "જે દેહથી જન્મેલું છે તે દેહ છે, જે આત્માથી જન્મેલું છે તે આત્મા છે" (યોહ. ૩:૬).

મૂએલાંમાંથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન એ સઘળાનો આધાર છે. આમ તો ઈસુ ખ્રિસ્તના વધસ્તંભ પર વહેવડાવવામાં આવેલા રક્તથી માણસનાં પાપોની માફી મળે છે તથા ઉદ્ધાર થાય છે. પણ ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન ન થયું હોત તો ઈસુ ખ્રિસ્તનું વધસ્તંભ પરનું મૃત્યુ એક શહીદી સિવાય વિશેષ મહત્વ ધરાવતું ન હોત. પુનરુત્થાન મારફતે એ સિદ્ધ થયું કે ઈસુ ખ્રિસ્ત ઈશ્વરના નિષ્કલંક અવતાર હતા જે માણસનાં પાપો માટે મૃત્યુ પામ્યા. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "તે મનુષ્યદેહે તો દાઉદના વંશજ હતા (દાઉદના વંશમાં એક સામાન્ય મનુષ્ય તરીકે જન્મ લીધેલો), પણ પવિત્ર આત્માને પ્રતાપે મૂએલાંમાંથી પાછા ઊઠયાથી પરાક્રમમાં ઈશ્વરના દીકરા ઠર્યા છે" (રોમ. ૧:૪). તેમ જ, "જો ખ્રિસ્ત (મૂએલાંમાંથી) ઊઠયા નથી, તો તમારો વિશ્વાસ વ્યર્થ છે; હજી સુધી

તમે તમારા પાપમાં જ છો” (૧ કરિ. ૧૫:૧૭).

સજીવન આશાને સારુ... આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છ તેમાં સજીવન આશા એટલે એવી આશા કે જે અમર છે અથવા તો અમર જીવનની આશા તેવા બન્ને અર્થ થઈ શકે. આ આશા સજીવન છે, અમર છે તેનો ક્યારેય અંત આવવાનો નથી. કારણ આ આશાનો આધાર ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન ઉપર છે (૧:૨૩-૨૪). વળી આ સજીવન આશા તે અનંતકાળના જીવનની આશા છે. જેમ ઈશ્વરે ઈસુ ખ્રિસ્તને મૂએલામાંથી ઊઠાડ્યા અને તેમને મહિમા આપ્યો, તેમ જ તે આપણને પણ મૂએલામાંથી ઊઠાડશે તથા મહિમામય સ્વર્ગીય જીવનમાં લઈ જશે (૧:૨૧). સામાન્ય રીતે આશા શબ્દમાં અનિશ્ચિતતાનો અર્થ સમાયેલો હોય છે. પણ નવા કરારમાં જ્યારે આશા શબ્દ વાપરવામાં આવે છે ત્યારે તેમાં કોઈ અનિશ્ચિતતાનો નહિ, પણ ખાતરી હોવાનો અર્થ હોય છે. કારણ ઈસુ ખ્રિસ્તને મૂએલામાંથી ઊઠાડીને ઈશ્વરે આ આશા પૂરી થવાની ખાતરી આપી છે. જેમ હિબ્રુઓને પત્રમાં લખ્યું છે, “એ આશા આપણા આત્માને સારુ લંગર સરખી, સ્થિર તથા અચળ... છે” (હિબ્રુ. ૬:૧૯).

ઈશ્વરે આપણને પુનર્જન્મ આપીને એક તો અનંતજીવનની એવી આશા આપી છે જેનો ક્યારેય અંત આવવાનો નથી. બીજું, અવિનાશી, નિર્ભળ, કરમાઈ ન જનારા વતનને માટ આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છે, આપણા આ ગુજરાતી ભાષાંતરમાં બે શબ્દોની નોંધ લેવાની છે. એક તો, વતન માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દમાં રહેવાના કોઈ સ્થળનો અર્થ નથી, પણ ગ્રીક શબ્દ *કલેરોનોમિઆ* નો અર્થ છે વારસો. જેમ કે, “ખેડૂતોએ દીકરાને જોઈને માંડોમાંડે કહ્યું કે, એ તો વારસ છે ચાલો, આપણે એને મારી નાખીએ, ન એનો વારસો લઈ લઈએ” (માથ. ૨૧:૩૮; માર્ક ૧૨:૯૭; લૂ. ૨૦:૧૪), ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ છે.

બીજું કે, આકાશ માટેના મૂળ શબ્દ *હુરાનોસ* નો અર્થ ભૌતિક આકાશ થઈ શકે છે, જેમ કે માથ્થી ૧૬:૨, ૩; ૨૪:૨૯, ૩૦ વગેરે જગાએ તારાવાળા આકાશ માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે. પણ મોટે ભાગે નવા કરારમાં આ શબ્દ ભૌતિક આકાશના અર્થમાં નહિ, પણ સ્વર્ગના અર્થમાં વપરાયો છે, જેમકે આ જગાએ. એટલે અહીં ભૌતિક આકાશમાં આવેલા કોઈ સ્થળની નહિ, પણ આપણા વારસાની વાત છે, જે આપણે સારુ સ્વર્ગમાં રાખી મૂકેલો છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “આપણે ઈશ્વરનાં છોકરાં છીએ; હવે જો છોકરાં છીએ, તો વારસ પણ છીએ; એટલે ઈશ્વરના વારસ છીએ; અને ખ્રિસ્તની સંઘાતે વારસાના ભાગીદાર છીએ” (રોમ. ૮:૧૭).

આ વારસામાં શું રાખી મૂકેલું છે? કલમ ૯માં જોઈશું તે પ્રમાણે આપણા આત્માઓનું તારણ, જે તારણ ઈશ્વરે કૃપા તથા દયા કરીને આપણે માટે સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી નક્કી કરી રાખેલું. એ તારણની સાથે આવે છે અનંતજીવન અને ઈશ્વરની સંગતમાં

અનંતકાળનો વાસ જ્યાં આનંદ, આનંદ તથા આનંદ જ હશે. આ વારસો તમારે સારુ સ્વર્ગમાં રાખી મૂકેલો છે. રાખી મૂકેલો છે માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દનો અર્થ છે કોઈ ખાસ હેતુ માટે વસ્તુને સાચવીને એક બાજુ રાખી મૂકવી. જેમ કે પાપ કરનાર દૂતોને ન્યાયકરણના દિવસ સુધી રાખી મૂકવા (૨ પિત. ૨:૪); અન્યાયીઓને ન્યાયકાળ સુધી શિક્ષાને સારુ રાખી મૂકવા (૨ પિત. ૨:૧૦); “તેઓને સારુ ઘોર અંધકાર રાખી મૂકેલો છે” (૨ પિત. ૨:૧૭), ત્યાં બધે ખાસ પ્રયોજન માટે તે માટે યોગ્ય સમય આવતાં સુધી એક બાજુ સાચવીને રાખી મૂકવાની વાત છે (તેમ જ યહૂદા ૬, ૧૩). ત્યાં બધે આ લોકોને શિક્ષા માટે રાખી મૂકવાની વાત છે. પણ પિતરની પ્રસ્તુત કલમમાં તેથી ઊલટું તારણ પામેલા લોકોને માટે વારસો સાચવીને રાખી મૂકવાની વાત છે. યહૂદા આવા જ અર્થમાં આ શબ્દ વાપરે છે, “ઈશ્વર પિતાને વહાલા, તથા ઈસુ ખ્રિસ્તને માટે રાખી મૂકવામાં આવેલા” (યહૂ. ૧).

આ વારસા માટે ત્રણ વિશેષણો વાપરવામાં આવ્યાં છે; અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારો વારસો. અવિનાશી, જેનો ક્યારે નાશ થવાનો નથી. ઉપર કહ્યું તેમ આ વારસો તે અનંતકાળ માટે સ્વર્ગમાં ઈશ્વરના સાન્નિધ્યમાં જીવનનો વારસો છે, જેનો ક્યારેય અંત આવવાનો નથી. નિર્મળમાં કોઈપણ જાતની મલિનતાથી દૂષિત નહિ હોવાનો અર્થ છે. મૂળ ગ્રીક શબ્દ આમીઆન્ટોસ નવા કરારમાં આ સિવાય બીજે ત્રણ વખત વપરાયો છે (હિબ્રૂ. ૭:૨૬; ૧૩:૪; યાકૂ. ૧:૨૭). હિબ્રૂઓના પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના સંદર્ભમાં વપરાયો છે જે “પવિત્ર, નિર્દોષ તથા નિષ્કલંક છે” (હિબ્રૂ. ૭:૨૬).

ત્રીજું આ કરમાઈ ન જનારો વારસો છે. આ પછી પિતર કહે છે, “જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ તમને મળશે” (પ:૪; આ માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં આ બે જ જગ્યાએ વપરાયો છે). ઈસુ ખ્રિસ્તે પૃથ્વી ઉપરના વારસા તથા સ્વર્ગના વારસા વચ્ચે તફાવત બતાવતાં આવી જ વાત કરેલી, “પૃથ્વી પર પોતાને સારુ દ્રવ્ય એકઠું ન કરો, જ્યાં કીડા તથા કાટ નાશ કરે છે, ને જ્યાં ચોરો ખાતર પાડીને ચોરી જાય છે. પણ તમે પોતાને સારુ આકાશમાં દ્રવ્ય એકઠું કરો, જ્યાં કીડા અથવા કાટ નાશ નથી કરતા, ને જ્યાં ચોરો ખાતર પાડીને ચોરી જતા નથી” (માથ. ૬:૧૯-૨૦).

વારસાને અંગે છેલ્લે એક વાત નોંધવાની કે હિબ્રૂ સંસ્કૃતિમાં, આપણી સંસ્કૃતિની જેમ જ, જ્યારે ઘરઘણીનું અવસાન થાય ત્યારે જ વારસદાર વારસો મેળવવા હકદાર થતો. આ રીતે જોતાં ઈશ્વર પિતાનું તો ક્યારેય અવસાન થવાનું નથી અને તે વારસો તેમનાં બાળકોને ક્યારેય મળવાનો નથી તેવો ખ્યાલ ઊભો થાય. પણ નવા કરારમાં વારસાની વાત મોટે ભાગે હિબ્રૂ સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં નહિ, પણ તે સમયના પ્રવર્તમાન રોમન કાયદાના સંદર્ભમાં કરવામાં આવી છે. રોમન કાયદા પ્રમાણે પિતાના અવસાનથી

નહિ, બાળકના તે કુટુંબમાં જન્મથી વારસાનો હક પ્રાપ્ત થતો. પિતા સંપત્તિનો વ્યવહાર ચલાવતો, પણ દીકરાઓનો તે સંપત્તિ ઉપર પૂરો અધિકાર રહેતો. દાખલા તરીકે, ઉડાઉ દીકરો પિતાને જીવતેજીવ પોતાના હકનો દાવો કરે છે ને તેના પિતા કોઈ જાતની આનાકાની સિવાય તેના હકની મિલકત તેને આપી દે છે (લૂ. ૧૫:૧૨). પાછળથી મોટા દીકરાને પણ પિતા કહે છે, "દીકરા, તું નિત્ય મારી સાથે છે અને મારું સઘળું તારું જ છે" (લૂ. ૧૫:૩૧).

એ રીતે જે ક્ષણે માણસ નવો જન્મ પામી ઈશ્વરના કુટુંબનો સભ્ય બને છે તે જ ક્ષણથી તે આ વારસાનો હકદાર બને છે. એટલે જ્યાં જ્યાં સ્વર્ગીય વારસાની વાત કરવામાં આવી છે, ત્યાં ભવિષ્યકાળ નહિ, વર્તમાનકાળ વપરાયો છે (રોમ. ૮:૧૨-૧૭; ગલ. ૩:૨૮; એફે. ૩:૬; વગેરે). જીવનનો પૂરો આનંદ તથા શાંતિ, ઈશ્વર પિતાની સતત સંગત, ઈશ્વરની ભક્તિમાં જીવન એ બધાં વાનાં માટે ખ્રિસ્તી માણસે મૃત્યુ પામ્યા પછી સ્વર્ગમાં જાય ત્યાં સુધી રાહ જોવાની જરૂર નથી. તે બધાં વાનાં ઈશ્વર અત્યારે જ ભરપૂરતાથી આપે છે. પણ જ્યારે ઈશ્વરની પાસે જઈશું ત્યારે તે વારસો તેના પૂરેપૂરા નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા રૂપમાં આપવામાં આવશે, "મારા પિતાના આશીર્વાદિતો આવો, જે રાજ્ય જગતનો પાયો નાખ્યા અગાઉ તમારે સારું તૈયાર કરેલું છે તેનો વારસો લો" (માથ. ૨૫:૩૪).

કલમ ૫માં આકાશમાં રાખી મૂકેલો આ વારસો તેના છેવટના તથા પૂરેપૂરા રૂપમાં આપણને ક્યારે આપવામાં આવશે તે વાત આગળ વધારી છે. જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે તેમાં ભૂતકાળમાં જે ક્ષણે માણસે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી તારણ પ્રાપ્ત કર્યું તે ભૂતકાળના તારણની વાત નથી; પણ ભવિષ્યકાળના સંદર્ભમાં છે. તેનો સંબંધ ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન સાથે છે. તારણ શબ્દ નવા કરારમાં ભૂત, વર્તમાન તથા ભાવિ એમ ત્રણ કાળના સંદર્ભમાં રજૂ કરાયો છે. ભૂતકાળમાં જે ક્ષણે માણસે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યો ત્યારે તેણે તારણ પ્રાપ્ત કર્યું. જે લોકોને સંબોધીને પિતર લખે છે તેઓનું ભૂતકાળમાં તારણ થયેલું છે (કલમ ૧). પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૧૬:૩૧; એફેસી ૨:૮ વગેરે જગાએ આ તારણની વાત છે. આ તારણ પ્રાપ્ત કરેલો માણસ પાપની શિક્ષામાંથી બચી ગયેલો છે (રોમ. ૮:૧).

વર્તમાનમાં તારણ એટલે પાપની ગુલામીમાંથી મુક્તિ. તારણ પામેલ માણસ પાપની પકડમાંથી, પાપની ગુલામીમાંથી મુક્ત થયો હોવાથી તે સતત પાપમાં રહેતો નથી. વર્તમાન તારણની વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "પણ હમણાં પાપથી મુક્ત થયેલા, અને ઈશ્વરના દાસ થયેલા હોવાથી તમને આ ફળ મળે છે કે તમે પવિત્ર થાઓ છો, અને પરિણામે તમને અનંતજીવન મળે છે" (રોમ. ૬:૨૨).

ભાવિ તારણ એટલે પાપની અસરમાંથી સંપૂર્ણ મુક્તિ. જ્યાં સુધી માણસ આ પૃથ્વી

ઉપર છે ત્યાં સુધી પાપની અસરમાંથી સંપૂર્ણ મુક્ત થઈ શકતો નથી (રોમ. ૭:૧૪-૨૪). પણ જ્યારે ઈસુ ખ્રિસ્તના સાન્નિધ્યમાં જઈશું ત્યારે પાપની અસરમાંથી, તેની હાજરીમાંથી સંપૂર્ણ મુક્ત થઈશું ને પાપ કરવાની કોઈ શક્યતા જ નહિ રહે. ત્યારે માણસ તેના પૂરેપૂરા તથા છેવટના અર્થમાં સંપૂર્ણ તારણ પ્રાપ્ત કરશે. પિતર આ ભવિષ્યના તારણના અર્થમાં અહીં વાત કરે છે કે, "જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ તમને મળશે" (પ:૨). એટલે, આ તારણનો સંબંધ ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન સાથે છે.

આ તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે, હમણાં જ પ્રગટ થવાનું છે, તેવી વાત કરે છે, કારણ મંડળીની શરૂઆતના સમયથી ખ્રિસ્તી લોકો એમ માનતા આવ્યા છે કે ઈસુ ખ્રિસ્તનું ફરી આવવું એકદમ નજદીકમાં જ છે. ખ્રિસ્તના આવવાનો, અને એ રીતે વિશ્વાસીઓના છેવટના તારણનો તેમ જ અવિશ્વાસીઓના ન્યાયકાળનો, સમય પાસે જ આવ્યો છે તેવી વાત પિતર અવારનવાર કરે છે. જેમ કે, આ પછી કલમ ૬માં હમણાં થોડી જ વાર સુધી...તમે દુઃખી થયા છો"; તેમ જ ૪:૫માં "જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે"; ૪:૭માં "પણ સર્વનો અંત પાસે આવ્યો છે"; ૪:૧૭માં "કેમ કે ન્યાયકરણનો આરંભ ઈશ્વરની મંડળીથી થાય, એવો સમય પાસે આવ્યો છે"; ૫:૭માં "તમે થોડી વાર સહન કરો" એવા શબ્દો વાપરે છે. તેના બીજા પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવામાં વિલંબ થતાં લોકોની ફરિયાદોનો તે પ્રત્યુત્તર આપે છે (રપિત. ૩:૮-૧૦). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે તે ક્યારે પાછા આવવાના છે તેનો ચોક્કસ સમય આપ્યો નથી, પણ તેમના આવવા માટે સતત તૈયાર રહેવાની તેમણે ચેતવણી આપેલી (માથ્થી અધ્યાય ૨૪-૨૫; વગેરે). તેમ જ નવા કરારના બીજા લેખકોએ આવી ચેતવણી આપેલી છે (૧ થેસ. ૫:૧-૧૧).

આ તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થાય ત્યાં સુધી, અર્થાત્ આપણા તારનાર પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવા સુધી, તમને સંભાળી રાખવામાં આવે છે. આગલી કલમમાં તેમને માટે વારસો રાખી મૂકવાની વાત હતી, જ્યારે અહીં તે વારસો તેમને આપવાનો સમય આવે ત્યાં સુધી, ઈસુ ખ્રિસ્તના આગમનના સમય સુધી, તેમને પોતાને સંભાળી રાખવાની વાત છે. વારસો રાખી મૂકવામાં આવેલો છે, ને વારસદારો સંભાળી રાખવામાં આવ્યા છે. નથી વારસો ખોવાઈ જવાનો, કે નથી વારસદારોને કોઈ હાનિ થવાની.

સંભાળી રાખવા માટેનો મૂળ શબ્દ લશ્કરી તાકાતથી સાચવી રાખવાનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે. જેમ કે શહેર પર લશ્કરી ચોકી બેસાડવા આ શબ્દ વપરાયો છે (૨ કરિં. ૧૧:૩૨). તેમ જ વિશ્વાસ આવ્યા પહેલાં આપણને નિયમને "પરહેજ કરવામાં આવ્યા હતા" નિયમની ચોકીદારી હેઠળ રાખવામાં આવ્યા હતા (ગલ. ૩:૨૩), ત્યાં પણ આ જ શબ્દ છે. અર્થાત્ જેમ મોટું સૈન્ય શહેરનું રક્ષણ કરે, તેમ આ વારસદારોનું રક્ષણ કરવામાં

આવે છે કે જેથી તેમનો વાળ પણ વાંકો ન થાય.

કોણ તેમનું રક્ષણ કરે છે? બે વાત. એક તો, **ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડ.** ઈશ્વરનું પોતાનું સામર્થ્ય તેમનું રક્ષણ કરે છે. સામર્થ્ય માટેના મૂળ શબ્દ **ડુનામીસ**, જેમાંથી અંગ્રેજી શબ્દ **ડાઈનામાઈટ** ઉતરી આવેલો છે, તેમાં ભારે પરાક્રમી સામર્થ્યનો અર્થ છે. ઈશ્વર પોતાના ભારે સામર્થ્યથી પોતાના લોકોને સંભાળી રાખે છે, ત્યારે છે કોઈ એવી તાકાત કે જે તેમનો વાળ વાંકો કરી શકે? પિતરના આ પત્રના વાચકો માટે જ્યારે તેઓ સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે આથી વધારે આશ્વાસનદાયક વાત બીજી કઈ હોઈ શકે? જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "જો ઈશ્વર આપણા પક્ષમાં છે, તો આપણી સામે કોણ?" આપણી સામે કોણ ટકી શકે? (રોમ. ૮:૩૧).

બીજી વાત જેનાથી તેમને સંભાળી રાખવામાં આવે છે તે, **વિશ્વાસથી**, તેમના પોતાના વિશ્વાસથી. ઈશ્વરનું સામર્થ્ય તથા માણસનો વિશ્વાસ અહીં સાથે સાથે કામ કરે છે. અહીં તારણ પામવા માટેના શરૂઆતના વિશ્વાસની વાત નથી, પણ ખ્રિસ્તી માણસના વિશ્વાસમય જીવનની વાત છે જેનાથી તે ઈશ્વર પર તથા તેમનાં વચનો પર પૂરેપૂરો ભરોસો રાખી જીવનના ગમે તેવા વિપરિત સંજોગોમાં પણ ડગતો નથી. હિબ્રુઓના પત્રના ૧૧મા અધ્યાયમાં વિશ્વાસથી ટકી રહેલા માણસોના ઘણા દાખલા આપવામાં આવ્યા છે. છેલ્લા સમયે મુસીબતો આવતાં વિશ્વાસમાં ટકી રહેવા માટે ચેતવણી આપતાં ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "ભાઈ ભાઈને તથા બાપ છોકરાને મરણદંડને સારુ પરસ્વાધીન કરશે; અને છોકરાં પોતાનાં માબાપની સામે ઊઠશે, ને તેઓને મારી નખાવશે અને મારા નામને લીધે સહુ તમારો દ્વેષ કરશે; પણ જે અંત સુધી ટકશે તે જ તારણ પામશે" (માર્ક ૧૩:૧૨-૧૩; તેમ જ માથ. ૧૦:૨૧-૨૨). વિશ્વાસમાં છેવટ સુધી ટકી રહેવાની વાત કરતાં હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક પણ કહે છે, "કેમ કે જો આપણે આરંભમાં રાખેલો ભરોસો અંત સુધી દૃઢ રાખીએ, તો આપણે ખ્રિસ્તના ભાગીદાર થયા છીએ" (હિબ્રુ ૩:૧૪). ઈશ્વરનાં વચનોનું સતત મનન, ઈશ્વર સાથે નિકટનો સંબંધ, ઈશ્વરમય જીવન વગેરે દ્વારા આ વિશ્વાસ પ્રાપ્ત થાય છે તથા જીવનમાં વ્યક્ત થાય છે.

એટલે, પિતરનો આ કલમમાં કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતાના લોકોને લેવા આવશે ત્યારે આપણે પાપનાં તથા સંસારનાં સઘળાં બંધનોમાંથી મુક્ત થઈ પૂરેપૂરું તારણ પ્રાપ્ત કરીશું. તેમના આવવાના સમય સુધી ઈશ્વર પોતાના સામર્થ્યથી તમારું રક્ષણ કરશે, તમને સંભાળી રાખશે એટલે તમે તમારા વિશ્વાસમાં દૃઢ રહો, ડગી જશો નહિ, કે "જેથી તમારા વિશ્વાસની પરીક્ષા જે અગ્નિથી પરખાયેલા નાશવંત સોના કરતાં બહુ મૂલ્યવાન છે તે ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય" (કલમ ૭).

કેવું મહાન તારણ !

૧: ૬ એમાં તમે બહુ આનંદ કરો છો, જો કે હમણાં થોડી જ વાર સુધી અગત્યના કારણથી નાના પ્રકારનાં પરીક્ષણ થયાથી તમે દુઃખી થયા છો, ° જેથી તમારા વિશ્વાસની પરીક્ષા જે અગ્નિથી પરખાયેલા નાશવંત સોના કરતાં બહુ મૂલ્યવાન છે તે ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય. ° તેમને ન જોયા છતાં પણ તમે તેમના પર પ્રીતિ રાખો છો; હમણાં જોકે તમે તેમને જોતા નથી, તોપણ તેમના પર વિશ્વાસ રાખો છો; તમે તેમનામાં અવાચ્ય તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાઓ છો; ° અને તમે તમારા વિશ્વાસનું ફળ, એટલે તમારા આત્માઓનું તારણ, પામો છો.

આગલી ત્રણ કલમો (કલમ ૩-૫)માં પિતરે ઈશ્વરના મહાન તારણની ને તે તારણ છેવટે પૂરેપૂરા અર્થમાં સિદ્ધ થતાં સુધી ઈશ્વરના સામર્થ્યથી તેમના લોકોની સંભાળની વાત કરી. હવે કલમ ૬-૮માં એ વાત રજૂ કરે છે કે સ્વર્ગમાંના અવિનાશી વતનની આશામાં વર્તમાનમાં ગમે તેટલાં ભારે દુઃખો તથા સતાવણી સહન કરવાનું આસાન બને છે. એટલું જ નહિ, પુષ્કળ મુશ્કેલીઓમાં પણ ઈશ્વરનાં માણસો ભરપૂર આનંદ મેળવી શકે છે.

કલમ ૬ની શરૂઆતમાં આવતો એમાં શબ્દનો સંબંધ આગલી ત્રણ કલમો સાથે છે. ઈશ્વરે આપણને સજીવન આશા આપી છે, અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારો વારસો આપણા માટે સાચવી રાખ્યો છે અને ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે આપણું તારણ પૂરેપૂરું સિદ્ધ થાય ત્યાં સુધી આપણને સંભાળી રાખવાના છે એમાં, એ વાતોમાં, તમે બહુ આનંદ કરો છો. બહુ આનંદ કરવા માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ આગલ્લીઆઓ આપણા ગુજરાતી શબ્દ ગલગલિયાં સાથે મળતો આવે છે. પુષ્કળ આનંદને કારણે પેટમાં ગલગલિયાં થાય કે કોઈ ગલિઓ પાડે ને માણસ બેકાબૂ બની જોરથી હસ્યા વગર રહે નહિ, તેવો જ અર્થ આ ગ્રીક શબ્દમાં છે. પુષ્કળ ઊભરાતા આનંદની વાત છે.

આમાં આત્મિક, ઈશ્વર તરફથી આવતા, આનંદનો અર્થ છે અને આ શબ્દ બિનખ્રિસ્તી ગ્રીક સાહિત્યમાં વપરાયો નથી. આ પત્રમાં આ શબ્દ દુઃખ ભોગવવા છતાં પુષ્કળ આનંદ કરવાના સંદર્ભમાં વપરાયો છે (૧:૬, ૮; ૪:૧૩). ઈસુ ખ્રિસ્તની ધન્યતાઓમાં આ જ સંદર્ભમાં આ શબ્દ વપરાયો છે, "ન્યાયીપણાને લીધે જેઓની સતાવણી કરાઈ છે તેઓને ધન્ય છે... તમે આનંદ કરો તથા ઘણા હરખાઓ; કેમ કે આકાશમાં તમારો બદલો મોટો છે" (માથ. ૫:૧૦-૧૨). તે સિવાય ઈશ્વરની વ્યક્તિ ઉપર થયેલી અપાર કૃપાના સંદર્ભમાં પણ આ શબ્દ વપરાયો છે. જેમ કે મરિયમ ઈશ્વરની કૃપા માટે સ્તુતિ કરતાં ગીતમાં કહે છે, "મારો જીવ પ્રભુને મોટો માને છે, અને ઈશ્વર મારા તારનારમાં મારો આત્મા હરખાયો છે" (લૂ. ૧:૪૬-૪૭).

આ કલમમાં પિતર વિરોધાભાસ વ્યક્ત કરે છે, તમે બહુ આનંદ કરો છો, જોકે... તમે દુઃખી થયા છો. આ મારફતે ખ્રિસ્તી જીવનની એક મૂળભૂત લાક્ષણિકતા વ્યક્ત થઈ છે. એક બાજુ શારીરિક તથા માનસિક વેદના, તો સાથે સાથે પુષ્કળ ઊભરાતો આનંદ. ખ્રિસ્તી માણસનો આનંદ બાહ્ય સંજોગો ઉપર આધાર રાખતો નહિ હોવાથી આ શક્ય બને છે. બાહ્ય સંજોગો માણસને વિપત્તિ તથા પીડા ઊભી કરે છે, પણ તેના હૃદયમાં જે ઊભરાતો આનંદ છે તે ઈશ્વરના વિશ્વાસમાં દઢ હોવાને કારણે ક્યારેય નષ્ટ થતો નથી.

આ દુઃખી થવાનું કારણ છે પરીક્ષણ. પરીક્ષણ શબ્દ નવા કરારમાં બે અર્થમાં વપરાયો છે. એક તો, માણસને પાપમાં પાડવા તેને આપવામાં આવતી લાલચના અર્થમાં. શેતાને આ અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનું પરીક્ષણ કર્યું (જોકે તેમાં તે સફળ થયો નહિ, માથ. ૪:૧-૧૧). તેમ જ શેતાન વિશ્વાસીનું પરીક્ષણ કરે છે (૧ કરિ. ૭:૫; ગલ. ૬:૧; ૧ થેસ. ૩:૫; ૧ તિમ. ૬:૯). તેથી ઊલટું ઈશ્વર માણસની આત્મિક પ્રગતિ માટે ને તેને વિશ્વાસમાં દઢ કરવા તેના પર કસોટીઓ (પરીક્ષણ માટેનો જ મૂળ શબ્દ) આવવા દે છે કે મોકલે છે, જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત પર આવેલાં સંકટો (પ્રે. કૃ. ૨૦:૧૯). યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે કે ઈશ્વર ક્યારેય માણસને પાપમાં પાડવાના પ્રયોજનથી પરીક્ષણમાં નાખતા નથી (યાકૂ. ૧:૧૪-૧૫). પિતર અહીં ઈશ્વરની યોજના પ્રમાણે આવેલાં પરીક્ષણો કે સંકટોની વાત કરે છે જેની પાછળ ઈશ્વરનો હેતુ માણસને પાપમાં પાડવાનો નહિ, વિશ્વાસમાં દઢ કરી આશીર્વાદિત કરવાનો છે, જેમકે પ:૧૦માં પિતર કહે છે.

આ પરીક્ષણો માટે પિતર કેટલીક વાત નોંધે છે. એક તો, આ પરીક્ષણો લાંબો સમય ચાલતાં નથી, જે હમણાં થોડી જ વાર સુધી શબ્દોથી સૂચવાય છે. આ જ વાત ફરીથી કરતાં પિતર આ પછી કહે છે, "સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે" (પ:૧૦). પાઉલ પ્રેરિત આવા જ અર્થમાં કહે છે, "કેમ કે અમારી જૂજ તથા ક્ષણિક વિપત્તિ અમારે સારુ અત્યંત વધારે સદાકાલિક તથા ભારે મહિમા ઉત્પન્ન કરે છે" (૨ કરિ. ૪:૧૭).

બીજું કે, આ પરીક્ષણો અગત્યના કારણથી આવે છે. મૂળ શબ્દોનો અર્થ છે, જરૂર હોય તો કે જરૂર પ્રમાણ. અર્થાત્ ઈશ્વરને એમ લાગે કે આપણને આપણા વિશ્વાસમાં દઢ કરવા તથા આત્મિક પ્રગતિ પમાડવા કસોટીના સમયમાં થઈને પસાર કરવાની જરૂર છે, તો તે આપણા પર કસોટી આવવા દે છે. આગળ કહ્યું તેમ ઈશ્વર તરફથી આવતી કસોટીઓની પાછળ હંમેશ શુભ હેતુ રહેલો હોય છે. ખ્રિસ્તી માણસ પર આવતી કસોટી ઈશ્વરની યોજના તથા ખાસ હેતુ સિવાય આવતી નથી. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાનાં સંકટો બાબતમાં શિષ્યોને કહેલું, "હું યરૂશાલેમમાં જાઉં ને વડીલો તથા મુખ્ય યાજકો તથા શાસ્ત્રીઓને હાથે ઘણું વેઠું, ને માર્યો જાઉં, ને ત્રીજે દહાડે પાછો ઊઠું, એ જરૂરનું છે"

(માથ. ૧૬:૨૧). અલબત્ત, ઈસુ ખ્રિસ્તનાં સંકટો તેમના પોતાના માટે નહિ, માણસોનાં પાપનિવારણ માટે જરૂરી હતાં. જ્યારે આપણાં સંકટો આપણા પોતાની આત્મિક ઉન્નતિ માટે જરૂરી હોય છે. જરૂર પ્રમાણ શબ્દોનો અર્થ એ પણ કે જરૂર હોય તેટલી જ, તેથી વધારે નહિ. જેમ ઈશ્વરે અયૂબ પર મુસીબતો લાવવા માટે હદ ઠરાવી હતી, તેમ આપણી ઉપર આવતી મુસીબતોની ઈશ્વરે હદ ઠરાવેલી છે.

ત્રીજુ કે, નાના પ્રકારનાં પરીક્ષણો છે. મૂળ ગ્રીક શબ્દનો અર્થ છે રંગબેરંગી જે શબ્દ ચિતાની ચામડી માટે કે વિવિધ રંગોથી વણેલા ઝભ્ભા માટે વપરાતો શબ્દ છે ("નવા કરારના શબ્દોનો અભ્યાસ"; વી-સે-ટ). વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણોના અર્થમાં આ શબ્દ અહીં વપરાયો છે. આ જ શબ્દ પિતર આ પછી ઈશ્વરની વિવિધ કૃપા (વિવિધ કૃપાદાન) માટે વાપરે છે (ઃ૧૦). જેમ પરીક્ષણો વિવિધ પ્રકારનાં છે, તેમ જ ઈશ્વરની કૃપા પણ વિવિધ પ્રકારની છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિતને ઈશ્વરે કહેલું, "તારે વાસ્તે મારી કૃપા બસ છે" (૨ કોરિ. ૧૨:૯). આ જ મૂળ શબ્દ એફેસી ૩:૧૧માં ઈશ્વરના "બહુ પ્રકારના જ્ઞાન" માટે વપરાયો છે.

કલમ ૭માં વાક્ય આગળ વધે છે જેમાં આ પરીક્ષણો પાછળ રહેલો ઈશ્વરનો હેતુ વધારે સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કર્યો છે. જેથી શબ્દ આ કલમને આગલી કલમ સાથે જોડે છે, ઈશ્વર હમણાં થોડી વાર માટે જરૂર પ્રમાણે વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણો તમારા પર આવવા દે છે કે, જેથી તમારા વિશ્વાસની પરીક્ષા ... થાય. પરીક્ષા માટે આગળ કલમ ૬માં વપરાયેલા પરીક્ષણ કરતાં મૂળમાં જુદો શબ્દ છે. પરીક્ષા માટે અહીં વપરાયેલો મૂળ ગ્રીક શબ્દ ડોકીમીઓન નવા કરારમાં માત્ર અહીં તથા યાકૂબ ૧:૩માં એ બે જ જગાએ વપરાયો છે, જેમાં ખરાપણાની પરખ કરવાનો અર્થ છે. બન્ને જગાએ વિશ્વાસની પરીક્ષામાં પાર ઉતર્યા પછી આવનાર હકારાત્મક પરિણામોની વાત છે. યાકૂબ ૧:૩માં વિશ્વાસની પરીક્ષામાં પાર ઉતર્યાથી ધીરજ ઉત્પન્ન થાય છે જેનાથી માણસ પરિપક્વ તથા સંપૂર્ણ થાય છે અને ક્ષામાં અપૂર્ણ રહેતો નથી. પિતરના પત્રમાં અહીં સોનાની જેમ તેમનો વિશ્વાસ કસાવાથી માણસ છેવટે ઈશ્વરની પ્રશંસાને પાત્ર બને છે. સોનું સૌથી વધારે મૂલ્યવાન તથા શુદ્ધ ધાતુ ગણાતું હોવાને કારણે માણસના ચારિત્ર્યની, અહીં વિશ્વાસની, કસોટી માટે સોનાના પ્રતીકનો બાઈબલમાં ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. ગીતકર્તા કહે છે, "કેમ કે, હે ઈશ્વર, તમે અમને પારખ્યા છે, જેમ રૂપું કસાય છે તેમ તમે અમને કસ્યા છે" (ગી. શા. ૬૬:૧૦; તેમ જ; નીતિ. ૧૭:૩; ૨૭:૨૧; ઝખ. ૧૩:૯; માલ. ૩:૩; વગેરે).

કલમ ૬માં નોંધ્યું તેમ પરીક્ષણો કાં તો ઈશ્વર તરફથી આવે, કાં તો શેતાન તરફથી પણ આવે. ઈશ્વરનો શુભ હેતુ હોય છે, શેતાનનો બૂરો હેતુ હોય છે. પણ જે કસોટીની વાત પિતર અહીં (તથા યાકૂબ ૧:૩માં) કરે છે તે માત્ર ઈશ્વર તરફથી જ આવે અને તેના

સારા પરિણામ માટે જ હોય. આ કસોટીમાં વસ્તુ કે વ્યક્તિ કેવી ખરાબ છે તે જોવાનો નહિ, પણ કેટલી ખરી છે તે જોવાનો હેતુ હોય છે, જેમ સોનાને કસવામાં તેનું ખરાપણું પારખવાનું હોય છે, પારખ ખરાપણું જોવા માટે છે, ખોટું છે તે પૂરવાર કરવા માટે નહિ. શેતાન અયૂબ પર તે કેવો દંભી છે તે પૂરવાર કરવા, કસોટીઓ લાવે છે, જ્યારે ઈશ્વર મારો સેવક કેવો ખરો છે તે શેતાનને બતાવવા તે કસોટીઓ આવવા દે છે.

વળી, એ પણ નોંધવું રહ્યું કે ખરાપણાની પારખ ઈશ્વરની જાણ માટે નથી કે જેથી પારખ કર્યા પછી જ ઈશ્વરને ખબર પડે કે મારો સેવક કેટલામાં છે. ઈશ્વર સર્વજ્ઞ હોવાથી તેમણે આવી પારખ કરવાની જરૂર પડતી નથી (યોહ. ૨:૨૫). ખરાપણાની પારખ જેની પારખ થાય છે તેની પોતાની જાણ માટે, તેને તેના પોતાના વિશ્વાસમાં દબ કરવા માટે હોય છે. ઉપર અયૂબની બાબતમાં, કે ઈશ્વરે “ઈબ્રાહિમની પરીક્ષા કરી” (ઉત. ૨૨:૧-૧૯) ત્યાં ઈબ્રાહિમ બાબતમાં, ઈશ્વરને તો પહેલેથી જ ખબર છે કે પોતાના સેવકનો પ્રતિભાવ શું હશે. પણ કસોટીમાં પાર થયા પછી માણસના વિશ્વાસમાં જે થોડીઘણી પણ કમી હોય તે જતી રહે છે. જેમ ઈશ્વર ઈસ્રાએલને સંબોધીને કહે છે, “જુઓ, મેં તને ચોખ્ખો કર્યો છે, પણ રૂપાની પેઠે નહિ; વિપત્તિરૂપી ભઠ્ઠીમાં તને કસ્યો છે” (યશા. ૪૮:૧૦).

ઈશ્વર ખ્રિસ્તી માણસના વિશ્વાસની પારખ કરે છે કારણ તેમની દ્રષ્ટિમાં માણસનો વિશ્વાસ અગ્નિથી પરખાયેલા નાશવંત સોના કરતાં બહુ મૂલ્યવાન છે. પિતર અહીં એવા સોનાની વાત કરે છે જે અગ્નિથી પરખાયેલું છે જેથી અણીશુદ્ધ પૂરવાર થયું છે અને તેને કારણે તેનું મૂલ્ય સર્વોત્તમ છે. પણ ઈશ્વરની દ્રષ્ટિએ ખ્રિસ્તી માણસના વિશ્વાસનું મૂલ્ય તો આવા સોના કરતાં ક્યાંય ચઢી જાય તેવું છે. વિશ્વાસનું મૂલ્ય સર્વોત્તમ સોના કરતાં પણ વધારે છે, કારણ સોનું એક પાર્થિવ વસ્તુ હોવાને કારણે છેવટે નાશ પામશે, જ્યારે “વિશ્વાસ... ટકી રહે છે” (૧ કરિ. ૧૩:૧૩), તેનો ક્યારેય અંત આવશે નહિ. આ પછી પણ પિતર કહે છે કે તમારો ઉધ્ધાર “વિનાશી વસ્તુઓ વડે, એટલે રૂપા અથવા સોના વડે નહિ”, પણ ખ્રિસ્તના મૂલ્યવાન રક્તથી કરવામાં આવ્યો છે (૧:૧૮-૧૯). યાકૂબ પણ કહે છે, “હવે ચાલો, શ્રીમંતો, તમારા પર પડનારાં સંકટોને લીધે તમે હાય હાય કરો અને રડો, તમારી દોલત સડી ગઈ છે, અને તમારાં લૂગડાં ઊધઈ ખાઈ ગઈ છે. તમારું સોનું તથા રૂપું કટાઈ ગયું છે” (યાકૂ. ૫:૧-૩).

શારીરિક સતાવણીને સમયે માણસ પોતાનો જીવ બચાવવા કે મિલકત સાચવવા પોતાના વિશ્વાસનો ત્યાગ કરે. પણ પિતર કહે છે આ વિશ્વાસનું મૂલ્ય દુનિયાની કિંમતીમાં કિંમતી વસ્તુઓ કરતાં ક્યાંય ચઢિયાતું છે, જેનાથી માણસ પોતાનો જીવ અનંતકાળ માટે બચાવશે, કારણ માણસ આખું જગત મેળવે, પણ પોતાનો જીવ ગુમાવે તો તેને શો લાભ? (માથ. ૧૬:૨૫-૨૬).

કેવું મહાન તારણ !

ઈશ્વર આ વિશ્વાસને વિપત્તિઓની અગ્નિપરીક્ષામાં પસાર કરી શુદ્ધ તથા નિર્ભંગ કરે છે કે જેથી ત, તે વિશ્વાસ, ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન, તથા મહિમા યોગ્ય થાય. ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાની વાતનો આ પહેલાં કલમ પમાં આડકતરો ઉલ્લેખ હતો જ; અને આ પછી તેનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ છે જ (૧:૧૩; ૪:૧૩). પાઉલ પ્રેરિત અવારનવાર ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની તથા ઈશ્વરના લોકો, જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી પુનર્જન્મ પ્રાપ્ત કર્યો છે તેઓના તેમની સાથે અનંતકાળ સુધી રહેવાની વાત કરે છે (૧ કરિ. ૧:૭; ૧ થેસ. ૪:૧૩-૧૮; ૨ થેસ. ૧:૭).

જ્યારે ઈસુ ખ્રિસ્ત પાછા આવે ત્યારે તમારો વિશ્વાસ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય. કોનાં સ્તુતિ, માન તથા મહિમા? ઈશ્વરનાં કે વિશ્વાસીનાં? અલબત્ત, છેવટના અર્થમાં એકલા ઈશ્વર જ સ્તુતિ, માન તથા મહિમાને યોગ્ય છે (પ્રક. ૪:૧૧; ૫:૧૨; વગેરે), અને ઈસુ ખ્રિસ્તની સમક્ષ ઊભા રહેતાં આપણે તેમની આપણા પર થયેલી અપાર કૃપા માટે તેમને સ્તુતિ, માન તથા મહિમા આપ્યા સિવાય રહી શકીશું નહિ. પણ પિતરના આ પત્રમાં સંદર્ભ જોતાં તે સમયે ઈશ્વર તરફથી પોતાના વિશ્વાસુ સેવકોને મળનાર સ્તુતિ, માન, તથા મહિમાની અહીં વાત છે.

ખરેખર તો સ્તુતિ માટે મૂળમાં બે ગ્રીક શબ્દો છે. તેમાંનો એક માત્ર ઈશ્વરની જ સ્તુતિ તથા આરાધનાના અર્થમાં નવા કરારમાં નવ વખત વપરાયો છે અને ક્યારેય માણસની સ્તુતિના અર્થમાં નહિ (લૂ. ૨:૧૩, ૨૦; ૧૯:૩૭; ૨૪:૫૩; પ્રે. કૃ. ૨:૪૭; ૩:૮, ૯; રોમ. ૧૫:૧૧). જ્યારે પિતરે જે શબ્દ વાપર્યો છે તેનો ઉપયોગ ઈશ્વરના તથા માણસના બન્નેના સંદર્ભમાં થઈ શકે અને જ્યારે માણસના સંદર્ભમાં તેનો ઉપયોગ થાય છે ત્યારે સામાન્ય રીતે તેનો અર્થ વખાણ કે પ્રશંસા કે શાબાશી કરવામાં આવ્યો છે (લૂ. ૧૬:૮; રોમ. ૨:૨૯; ૧૩:૩). ૧ કરિથી ૪:૫માં પ્રભુને આવવાને સમયે ઈશ્વર માણસોનાં વખાણ કરશે તે સંદર્ભમાં આ શબ્દ વપરાયો છે. આ પહેલાં કલમ ૪માં અવિનાશી, નિર્મળ તથા કદી ન કરમાઈ જનાર સ્વર્ગીય વારસાની વાત તેણે કરી જ છે. આ પછી આ જ શબ્દ પિતર સરકારી અમલદારો તરફથી સારું કરનારાઓનાં વખાણ માટે વાપરે છે (૨:૧૪). એટલે પિતરનો કહેવાનો અર્થ એ છે કે મુશ્કેલીને સમયે વિશ્વાસમાં ટકી રહેશો તો છેવટે આપણા તારનાર પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત તરફથી શાબાશી પ્રાપ્ત કરશો (માથ. ૨૫:૨૧, ૨૩, ૩૪).

એ જ રીતે મહિમાની બાબતમાં, આ પછી ૫:૧માં પિતર પોતાને માટે કહે છે કે, હું "પ્રગટ થનાર મહિમાનો ભાગીદાર છું", તેમજ "જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી ન કરમાઈ જનાર મુગટ તમને મળશે" (૫:૪). એ જ રીતે પાઉલ પ્રેરિત કહે છે કે, તે વખતે આપણે તેમની સાથે મહિમા પ્રાપ્ત કરીશું (રોમ. ૮:૧૭; કલો. ૩:૪; વગેરે).

કલમ ૮માં ખ્રિસ્તી વ્યક્તિના વિશ્વાસ તથા આનંદની વાત વધારે ભારપૂર્વક રજૂ કરી છે. કલમ ૭માં ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાની વેળાએ તેમના તરફથી વિશ્વાસીને મળનાર પ્રશંસા, માન ને મહિમાની વાત કરી. હવે આ કલમમાં પિતર તેમના વર્તમાન આનંદની વાત કરે છે. ભરપૂર આનંદ તથા મહિમા પ્રાપ્ત કરવા માટે ખ્રિસ્તી માણસે મૃત્યુ પામ્યા પછી સ્વર્ગમાં જવાની કે ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાના સમયની રાહ જોવાની જરૂર નથી. તે આનંદ તે અત્યારે જ પ્રાપ્ત કરી શકે છે તેની આ કલમમાં વાત છે.

ખ્રિસ્તી માણસના ભરપૂર આનંદનો આધાર બે વસ્તુ પર છે; ઈસુખ્રિસ્ત ઉપર પ્રેમ તથા તેમના પર વિશ્વાસ. એટલે પોતાના વાયકો માટે પિતર લખે છે; તેમને ન જોયા છતાં પણ તમે તેમના પર પ્રીતિ રાખો છો. પિતરે તો ઈસુ ખ્રિસ્તને સાક્ષાત્ જોયેલા. પત્રની શરૂઆતમાં તે પોતાને ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રેરિત તરીકે ઓળખાવે છે અને પ્રેરિત હોવા માટેની મુખ્ય લાયકાત એ હતી કે ઈસુ ખ્રિસ્તના પૃથ્વી ઉપરના જીવન દરમિયાન તેમની સાથે રહ્યા હોય (પ્રે. કૃ. ૧:૨૧-૨૨; ૧ કરિં. ૮:૧). યોહાન લખે છે, "શબ્દ સદેહ થઈને આપણામાં વસ્યો અને પિતાના એકાકીજનિત દીકરાના મહિમા જેવો તેનો મહિમા અમે જોયો" (યોહ. ૧:૧૪).

પણ આ પત્રના વાયકોએ એ લઠાવો માણ્યો ન હતો. તેમ છતાં તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તના શિષ્ય બન્યા અને તેમના પર પ્રેમ કરતા હતા. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે થોમાને કહેલું, "તે મને જોયો છે, માટે તે વિશ્વાસ કર્યો છે; જેઓએ જોયા વિના વિશ્વાસ કર્યો છે તેઓને ધન્ય છે" (યોહ. ૨૦:૨૯). સામાન્ય રીતે માણસ જે વાતો દ્રશ્ય છે તે પર પ્રેમ રાખે છે અને એટલે જ આપણે ઈશ્વર કરતાં દુન્યવી વાનાં પર વધારે પ્રેમ કરીએ છીએ. પણ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "જે વસ્તુઓ દ્રશ્ય છે તેમના પર નજર ન રાખતાં જે અદ્રશ્ય છે તેમના પર અમે લક્ષ રાખીએ છીએ; કેમ કે જે દ્રશ્ય છે ક્ષણિક છે, પણ જે અદ્રશ્ય છે તે સદાકાલિક છે" (૨ કરિં. ૪:૧૮).

ઈસુ ખ્રિસ્ત પર પ્રીતિ રાખવામાં તેમને જીવનમાં પ્રથમ સ્થાન આપવું, જીવનના કપરા સંજોગોમાં પણ તેમના ઉપરના પ્રેમમાંથી ચલિત ન થવું, સતાવણીના સંજોગોમાં તેમના પ્રત્યેના પ્રેમમાં ઓટ ન આવવી તેવો અર્થ છે.

ખ્રિસ્તી જીવનના ભરપૂર આનંદનો બીજો આધાર તે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર અડગ વિશ્વાસ; તમે તેમને જોતા નથી, તોપણ તેમના પર વિશ્વાસ રાખો છો. ઉપર તમે તેમને જોયા નથી માં પિતરે તેમને જેમ ભૂતકાળમાં શારીરિક સ્વરૂપમાં જોયેલા તેમ તમે જોયા નથી તેવી વાત છે. જ્યારે અહીં અત્યારે પણ, હજી પણ, વર્તમાનમાં તમે જોતા નથી તેવી વાત છે. "તમે ઈસુને જોયા નથી... અત્યારે પણ તમે તેમને જોતા નથી" (સંપૂર્ણ બાઈબલ). ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તેમને પ્રશંસા, માન તથા મહિમા પ્રાપ્ત થશે. પણ ત્યાં સુધી શું? તે આવે ત્યાં સુધી તેમના વિશ્વાસમાં મક્કમ રહી તેમને પસંદ

કેવું મહાન તારણ !

પડે તેવું જીવન જીવતા રહેવાનું.

આગળ આનંદની જેમ વિશ્વાસ પણ તેમની સતાવણીના સંદર્ભમાં છે. જેમ અયૂબ કહે છે, "ગમે તે થાય, હા, મારો જીવ જાય, તોપણ હું ડરતો નથી. તે મને મારી નાખે, તોપણ હું તેમની રાહ જોઈશ" (અયૂ. ૧૩:૧૪-૧૫). તેમ જ હબાક્કુક, "જો કે અંજીરીને મોર ન આવે, ને દ્રાક્ષાવેલાઓને દ્રાક્ષા ન લાગે; જૈતુનની પેદાશ ન થાય, ખેતરોમાં કંઈ અન્ન પાકે નહિ; વાડામાંથી ઘેટાંબકરાં નાશ પામે, ને કોડમાં કંઈ ઢોરઢાંક રહે નહિ; તોપણ હું યહોવામાં ઊર્ધ્વ પામીશ; હું મારા મોક્ષદાતા ઈશ્વરમાં આનંદ કરીશ" (હબા. ૩:૧૭-૧૮).

ઈસુ ખ્રિસ્ત પર ભરપૂર પ્રેમ તથા અડગ વિશ્વાસનું પરિણામ, તમે તેનામાં અવાચ્ય તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાઓ છો. ઊભરાતા આનંદથી જીવન છલોછલ ભરાઈ જવાનો અર્થ છે. ઉપર કલમ ૬માં આનંદ માટે જે શબ્દ હતો, આગલ્લીઆઓ, તે જ શબ્દ અહીં છે. ત્યાં ભવિષ્યની ભવ્ય આશાને કારણે ઊભરાતા આનંદની વાત હતી, જ્યારે અહીં ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથે વર્તમાન સંબંધને કારણે આવતા ઊભરાતા આનંદની વાત છે.

આ આનંદનું વર્ણન કરતાં પિતર કેટલાક શબ્દો વાપરે છે. એક તો, આ આનંદ એમનામાં, ઈસુ ખ્રિસ્તમાં છે. કલમ ૬માં કહેલું તેમ ગ્રીક શબ્દ આગલ્લીઆઓ ઈશ્વર તરફથી આવતા આત્મિક આનંદનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે. સાચો આનંદ બાહ્ય, દૃશ્ય, વસ્તુઓમાં નહિ, પણ અદૃશ્ય તથા અવિનાશી વસ્તુઓમાં અને ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથેના સંબંધમાં સમાયેલો છે. જેમ ઉપર હબાક્કુકની કલમમાંથી વ્યક્ત થાય છે તેમ બાહ્ય વસ્તુઓ બધી જ લઈ લેવામાં આવે "તોપણ હું યહોવામાં ઊર્ધ્વ પામીશ; હું મારા મોક્ષદાતા ઈશ્વરમાં આનંદ કરીશ" તેમ જ ગીતકર્તા ઈશ્વરને સંબોધીને કહે છે; "તમે મને જીવનનો માર્ગ જણાવશો; તમારી સંમુખ સંપૂર્ણ આનંદ છે; તમારા જમણા હાથમાં અનંતકાળ ટકનારાં સુખદાયક વાનાં છે" (ગી. શા. ૧૬:૧૧).

બીજું કે, આ આનંદ અવાચ્ય આનંદ છે, એવો અલૌકિક આનંદ છે કે જેનું વર્ણન કરવા માનવીય ભાષામાં કોઈ શબ્દો નથી. આ આનંદ એવો અવાચ્ય છે કે તેનું વર્ણન કરતાં અવાચ્ય માટે પિતર અહીં એવો શબ્દ વાપરે છે કે જે આખા નવા કરારમાં બીજે ક્યાંય મળતો નથી. અદ્વિતીય અને અજોડ આનંદ માટે અજોડ શબ્દ! આવા અવાચ્ય તથા ભરપૂર આનંદનું ચિત્ર રજૂ કરતાં યશાયા કહે છે, "તમે આનંદસહિત નીકળી જશો, ને શાંતિથી તમને બહાર લઈ જવામાં આવશે; તમારી આગળ પર્વતો તથા ટેકરીઓ ઊર્ધ્વનાદ કરવા માંડશે, અને ખેતરોનાં સર્વ જાડ તાળી પાડશે" (યશા. ૫૫:૧૨).

ત્રીજું કે, આ આનંદ મહિમાથી ભરપૂર આનંદ છે, જેમાં ઉપરના શબ્દોની જેમ જ તેના અલૌકિક હોવાનો અર્થ છે. ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે આ લોકો પ્રશંસા, માન

તથા મહિમા મેળવશે (કલમ ૭). પણ અત્યારે શું? તે મહિમાથી ભરપૂર આનંદ તેઓ અત્યારે જ મેળવી શકે છે. જેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રેમમાં તથા વિશ્વાસમાં દઢ થયેલા છે તેઓને સ્વર્ગીય આનંદ અત્યારે જ પ્રાપ્ત થાય છે, તે માટે તેમણે ભવિષ્યની રાહ જોવાની રહેતી નથી. જેમ દાઉદ ભક્ત કહે છે, "તમે મારા માથા પર તેલ ચોળ્યું છે; મારો પ્યાલો ઊભરાઈ જાય છે" (ગી. શા. ૨૩:૫). અર્થાત્ મારું જીવન તમે આનંદથી એટલું બધું હર્યુભર્યું કરી દીધું છે ને આશીર્વાદોનો એટલો ઢગલો કરી દીધો છે કે મારા જીવનમાં સમાવી શકતો નથી. આ છે ખ્રિસ્તી માણસનો ભરપૂર આનંદ, પછી બાહ્ય સંજોગો ભલે ગમે તેવા વિપરિત હોય.

કલમ ૯માં વાક્ય આગળ ચાલુ જ છે. કલમ ૮ માં ઈસુ ખ્રિસ્ત પ્રત્યેના પ્રેમ તથા વિશ્વાસથી મળતા અવાચ્ય તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાવાની વાત કરી. હવે વાતનો દોર ચાલુ રાખતાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પરના વિશ્વાસને કારણે છેવટના સંપૂર્ણ તારણની વાત કરે છે. તમે ... પામો છો માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દમાં માણસની મહેનતનો યોગ્ય બદલો કે ઈનામ મેળવવાનો અર્થ છે. આ પછી પ:૪માં ઈનામ તરીકે મળનાર મહિમાના મુગટની વાત છે ત્યાં આ શબ્દ ફરી એક વાર વપરાયો છે. તેથી ઊલટું ર પિતર ૨:૧૨માં અન્યાયનું યોગ્ય ફળ મેળવવામાં આ જ શબ્દ છે (તેમ જ ૨ કરિં. પ:૨૦; એફ. ૬:૮; હિબ્રૂ. ૧૧:૧૩). ફળ માટેના મૂળ શબ્દમાં પણ છેવટનું ધ્યેય, છેવટે આવનાર પરિણામનો અર્થ છે. એટલે અહીં તેમના વિશ્વાસના બદલામાં, વિશ્વાસના ફળરૂપે, તેમને મળતા આત્મિક તારણની વાત છે.

પામો છો ક્રિયાપદમાં વર્તમાનકાળ છે, અર્થાત્ હાલમાં, અત્યારે, તમે આ તારણનો અનુભવ કરો છો. કલમ ૫માં છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થનારા તારણની વાત હતી. પણ આ બન્ને વચ્ચે કોઈ વિરોધ નથી. ખ્રિસ્તી માણસ મૃત્યુ પામી ઈશ્વરની હાજરીમાં જાય કે ઈસુ ખ્રિસ્ત આવીને તેમની હાજરીમાં લઈ જાય ત્યારે છેવટના તથા પૂરેપૂરા અર્થમાં તે તારણને અનુભવ કરશે. પણ તેણે પોતાના તારણનું ફળ ભોગવવા તે પોતે મૃત્યુ પામે કે ઈસુ ખ્રિસ્ત ફરી આવે ત્યાં સુધી રાહ જોવાની જરૂર નથી. તે તારણનું ફળ ખ્રિસ્તી માણસ આજે અને અત્યારે જ ભોગવી શકે છે, જેમ આગલી કલમમાં વર્તમાનમાં ઊભરાતા આનંદની વાત કરેલી. સ્પર્જને કહેલું, "થોડો વિશ્વાસ માણસના આત્માને સ્વર્ગમાં લઈ જાય છે, પૂરો તથા ભરપૂર વિશ્વાસ સ્વર્ગને માણસના આત્મામાં લઈ આવે છે". પિતર અહીં એવા ભરપૂર વિશ્વાસની વાત કરે છે જે મારફતે છેવટે મળનાર ભરપૂર તારણનો અનુભવ માણસ આજે ને અત્યારે જ કરી શકે.

અત્યાર સુધીમાં વિશ્વાસ શબ્દનો આ અધ્યાયમાં આ ચોથો ઉપયોગ છે. ખ્રિસ્તી માણસને વિશ્વાસથી સંભાળી રાખવામાં આવે છે (કલમ ૫); વિશ્વાસ તે અગ્નિથી પરખાયેલા સોના કરતાં પણ વિશેષ મૂલ્યવાન છે (કલમ ૭); વિશ્વાસથી તેઓ અવાચ્ય

કેવું મહાન તારણ !

તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાય છે (કલમ ૮); ને વિશ્વાસથી તેઓ તેમના આત્માઓનું તારણ પામે છે. આ દુનિયામાં પરદેશી તરીકે રહેતા હોવાને કારણે વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણોથી દુઃખી થતા ખ્રિસ્તીઓને ઈશ્વર પોતાના અલૌકિક સામર્થ્યથી સંભાળી રાખે છે, પણ સાથે સાથે એ જરૂરી છે કે તેઓ પોતાના વિશ્વાસમાં દૃઢ તથા મજબૂત રહે. પ્રારંભિક વિશ્વાસથી જે માણસનો ઉદ્ધાર થયો છે તે છેવટે સ્વર્ગનો વારસો મેળવશે; પણ વિશ્વાસમાં સતત વૃદ્ધિ પામતો રહેતો વિશ્વાસી વર્તમાનમાં જ સ્વર્ગીય આનંદ ભોગવી શકશે, જેમ ઉપર સ્પર્જનનું વાક્ય નોંધ્યું.

૧:૧૦ જે પ્રબોધકોએ તમારા પર થવાની કૃપા વિષે ભવિષ્યવચન કહ્યાં તેઓએ તે તારણ વિષે ખંતથી તપાસીને શોધ કરી; ^{૧૧} તેઓમાં રહેલા ખ્રિસ્તના આત્માએ ખ્રિસ્તનાં દુઃખ તથા તે પછીના મહિમા વિષે અગાઉથી સાક્ષી પૂરી, ત્યારે તેણે ક્યો અથવા કેવો સમય બતાવ્યો હતો એની તપાસ તેઓ કરતા હતા. ^{૧૨} તે બાબતો પ્રસિધ્ધ કરીને તેઓએ પોતાની જ નહિ પણ તમારી સેવા કરી હતી, એવું તેઓને પ્રગટ કરવામાં આવ્યું હતું; તે બાબતોના સમાચાર આકાશમાંથી મોકલેલા પવિત્ર આત્માની સહાયથી જેઓએ તમને સુવાર્તા પ્રગટ કરી તેઓની મારફતે તમને હમણાં જણાવવામાં આવ્યા; તે બાબતોની નિરીક્ષા કરવાની ઈચ્છા દૂતો પણ રાખે છે.

પિતર આ ફકરામાં (કલમ ૩-૧૨) ઈશ્વરના મહાન તારણની વાત આગળ વધારે છે. અત્યાર સુધી તે તારણની મહાનતાનો વિચાર વાયકોના પોતાના સંદર્ભમાં કર્યો. હવે આ ત્રણ કલમોમાં પિતર એ બાબત જણાવે છે કે ઈશ્વરે તેમને આપેલું તારણ એટલું મહાન છે કે તેની શોધ પ્રાચીન કાળથી પ્રબોધકો કરતા આવ્યા છે અને તે બાબતની નિરીક્ષા કરવાની ઈચ્છા દૂતો પણ રાખે છે. અલબત્ત, તારણની મહાનતા મારફતે તેમના પર થયેલી ઈશ્વરની અપાર કૃપાની મહાનતા બતાવી છે. જે વાતો જોવાની તથા સમજવાની પ્રબોધકો ઝંખના રાખતા હતા તે તમારા માટે પરિપૂર્ણ થયેલી છે.

જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહ્યું, "તમારી આંખોને ધન્ય છે, કેમ કે તેઓ જુએ છે; અને તમારા કાનોને ધન્ય છે, કેમ કે તેઓ સાંભળે છે. કારણ કે હું તમને ખચીત કહું છું કે, તમે જે જે જુઓ છો તે તે ઘણા પ્રબોધકોએ તથા ન્યાયીઓએ જોવા ચાહ્યાં, પણ જોયાં નહિ; અને તમે જે જે સાંભળો છો તે સાંભળવા તેઓએ ચાહ્યાં, પણ સાંભળ્યાં નહિ" (માથ. ૧૩:૧૬-૧૭; લૂ. ૧૦:૨૩-૨૪). પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે કે, ખ્રિસ્તની સુવાર્તાનો મર્મ "જેમ હમણાં તેમના પવિત્ર પ્રેરિતોને તથા પ્રબોધકોને આત્માથી થયેલો છે, તેમ આગલા જમાનાઓમાં માણસોના જાણવામાં આવ્યો નહોતો" (એફે. ૩:૫).

કલમ ૧૦ની શરૂઆતમાં જે પ્રબોધકોએ માં જે શબ્દ મૂળમાં પ્રબોધકો સાથે નહિ,

પણ આગલી કલમના તારણ સાથે જાય છે, જે તારણ વિષે પ્રબોધકોએ ખંતથી તપાસીને શોધ કરી અને તમારા પર થવાની કૃપા વિષે તેઓએ ભવિષ્યવચન કહ્યાં (સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર આ શબ્દક્રમ બરાબર વ્યક્ત કરે છે, ઈ. બા. સો.નું ભાષાંતર મૂળનો માત્ર ભાવાર્થ આપે છે ને પૂરો અર્થ વ્યક્ત કરતું નથી). આ પહેલાં કહેલું તેમ કલમ ૩-૧૨ સર્ળંગ એક વાક્ય છે અને એટલે કલમ ૧૦નું વાક્ય કલમ ૯ સાથે જ શબ્દથી જોડવામાં આવ્યું છે.

આપણને મળેલા તારણ વિષે ભૂતકાળમાં પ્રબોધકોએ શું કર્યું તે બાબતમાં પિતર બે વાત નોંધે છે. એક તો, આ તારણ વિષે તેમણે ખંતથી તપાસીને શોધ કરી. મૂળમાં બે શબ્દો સાથે સાથે મૂક્યા છે, તપાસ કરી અને શોધ કરી અને બન્નેનો સંયુક્ત અર્થ જેમ આપણા બાઈબલમાં વ્યક્ત થાય છે તેમ ભારે મહેનતપૂર્વક ને ખંતપૂર્વક પૂરેપૂરી તપાસ કરવી. આખા નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ જગ્યાએ આ બન્ને શબ્દો આ રીતે એક સાથે વપરાયા છે ને તે મારફતે પ્રબોધકો કેટલી ચીવટથી આ બાબતની શોધ કર્યાં કરતા હતા તે અર્થ વ્યક્ત થયો છે.

બીજું કે, તેઓએ ભવિષ્યવચન કહ્યાં અથવા પ્રબોધ કર્યો. પ્રબોધકનું મુખ્ય કાર્ય ઈશ્વરના પ્રતિનિધિ તરીકે ઈશ્વરનો સંદેશ માણસોને આપવાનું હતું (ગ્રીક શબ્દ પ્રો-ફેટેસ માં પ્રો એટલે ને બદલે અને ફેટેસ એટલે બોલનાર; અર્થાત્ કોઈના, એટલે કે ઈશ્વરના, પ્રતિનિધિ તરીકે બોલનાર). પણ ઘણી વાર પ્રબોધક ભવિષ્યમાં આવનાર બનાવોની પોતાના સમકાલીન લોકો આગળ જાહેરાત કરતા ને તે મારફતે કાં તો તેમને ચેતવણી આપતા, કાં તો હિંમત તથા ધીરજ રાખવા પ્રોત્સાહન આપતા.

પ્રબોધકોએ શી બાબતમાં ખંતથી શોધ કરી તથા ભવિષ્યવચન કહ્યાં તે બાકીની કલમમાં જણાવ્યું છે; તે તારણ વિષે તથા તમારા પર થવાની કૃપા વિષે. તારણ તથા કૃપા અહીં સમાનાર્થી શબ્દો તરીકે વપરાયા છે, ઈશ્વરની કૃપાથી તેમને પ્રાપ્ત થયેલા તારણ વિષે પ્રબોધકોએ ખંતથી શોધ કરીને ભવિષ્યવચન કહ્યાં. કલમ ૩-૪માં કહેલું તેમ ઈશ્વરે દયા કરીને આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો. કલમ ૧માં કહ્યું તેમ આપણી કોઈ જ વિશેષ લાયકાત સિવાય તારણ માટે આપણને પસંદ કર્યાં. સાથે સાથે અહીં કૃપામાં માત્ર તારણનો જ નહિ, તારણ સાથે આવતા ઈશ્વરના બાકીના સઘળા આશીર્વાદોનો પણ અર્થ છે, જેનું વર્ણન આગલી કલમોમાં પિતરે કર્યું. આ કૃપાથી તે આપણને ટકાવી રાખે છે (કલમ ૫), જીવનનો ભરપૂર આનંદ આપે છે (કલમ ૮-૯), તેમની સેવામાં વાપરવા વિવિધ કૃપાદાનો આપે છે (૪:૧૦), નમ્ર માણસો પર કૃપા કરી તેમને આશીર્વાદિત કરે છે (૫:૫), આપણને તેમનામાં પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરતા રહે છે (૫:૧૦).

કલમ ૧૧માં જૂના કરારના પ્રબોધકોની શોધના વિષયની વિશેષ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે. કલમ ૧૦માં તારણની શોધની વાત હતી, કેવી રીતે તે તારણ મળશે વગેરે

કેવું મહાન તારણ !

સવાલો તેમને થતા હશે. જ્યારે આ કલમમાં જેમની મારફતે તારણ પ્રાપ્ત થવાનું હતું તે ઈસુ ખ્રિસ્તના અંગે તેઓની શોધની વાત છે.

પ્રબોધકોની શોધ તેઓમાં રહેલા ખ્રિસ્તના આત્મા મારફતે હતી, અર્થાત્ પવિત્ર આત્મા તેમને આ શોધમાં દોરતો હતો તથા ભાવિ બાબતો અંગે જણાવતો હતો. જેમ પિતર પોતાના બીજા પત્રમાં કહે છે, "પ્રથમ તમારે એ જાણવું કે, પવિત્ર લેખમાંનું કોઈ પણ ભવિષ્યવચન મનુષ્યપ્રેરિત નથી. કેમ કે ભવિષ્યવચન માણસની ઈચ્છા પ્રમાણે કદી આવ્યું નથી; પણ પવિત્ર આત્માની પ્રેરણાથી માણસો ઈશ્વરનાં વચન બોલ્યાં" (૨ પિત. ૧:૨૦-૨૧). પવિત્ર આત્માનો પિતર અહીં ખ્રિસ્તના આત્મા તરીકે ઉલ્લેખ કરે છે. રોમન ૮:૯માં આવો જ પ્રયોગ છે. તેમ જ ફિલિપી ૧:૧૯માં "ઈસુ ખ્રિસ્તનો આત્મા"; પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૧૬:૭માં "ઈસુનો આત્મા" તથા ગલાતી ૪:૬માં ઈશ્વરના "પુત્રનો આત્મા" એ રીતે ઉલ્લેખ છે.

ખ્રિસ્તના આત્માએ પ્રબોધકોને ખ્રિસ્તનાં દુઃખ તથા તે પછીના મહિમા વિષે અગાઉથી સાક્ષી પૂરી હતી, ખ્રિસ્તના આવવાના ઘણા સમય પહેલાં જાણ કરી હતી. પિતર ખ્રિસ્તે સહન કરેલાં દુઃખોનો અવારનવાર ઉલ્લેખ કરે છે (૨:૨૧; ૩:૧૮; ૪:૧, ૧૩; ૫:૧). જૂના કરારના પ્રબોધકોએ આવનાર ખ્રિસ્તે દુઃખ સહન કરવું પડશે તે વાત અગાઉથી જાણાવી હતી (ઉત. ૩:૧૫; ગી. શા. ૨૨:૧, ૭-૮, ૧૮; ૩૪:૧૮-૨૦; ૬૯:૨૧; ૫૦:૬; ૫૨:૧૪-૧૫; ૫૩:૧-૧૨; ઝખ. ૧૨:૧૦; ૧૩:૭; વગેરે). પ્રબોધકોએ તેમના દુઃખસહન વિષે અગાઉથી લખ્યું હોવાનો ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે ઉલ્લેખ કરેલો, "માણસના દીકરા વિષે એમ કેમ લખેલું છે કે તેણે ઘણું દુઃખ સહેવું ને તુચ્છકાર પામવો ?" (માર્ક ૯:૧૨). પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં પિતર પોતાના સંદેશામાં કહે છે, "પણ ઈશ્વરે બધા પ્રબોધકોનાં મુખદ્વારા આગળથી જે કહ્યું હતું કે, તેમનો ખ્રિસ્ત દુઃખ સહશે, એ તે રીતે પૂર્ણ થયું" (પ્રે. કૃ. ૩:૧૮).

એ જ રીતે પવિત્ર આત્માએ પ્રબોધકો દ્વારા ખ્રિસ્તના આવનાર મહિમા વિષે અગાઉથી જાણ કરી. આ પછી ખ્રિસ્તના મહિમાની વાત કરતાં પિતર કહે છે, ઈશ્વરે "તેમને મૂએલામાંથી ઉઠાડ્યા, અને મહિમા આપ્યો" (૧:૨૧). તે જ રીતે તેમના પુનરાગમન વખતે પ્રગટ થનાર મહિમાની પણ વાત કરે છે (૪:૧૩). તેમના મહિમામાં માત્ર પુનરુત્થાનનો જ નહિ, પણ અત્યારે ઈશ્વરપિતાની સાથે તેમના રાજ્યાસન પર બેસવાની વાત (હિબ્રૂ. ૧:૩; પ્રક. ૩:૨૧), તેમના મહિમામય પુનરાગમનની વાત (૧ પિત. ૪:૧૩; કલો. ૩:૪; ૧ તિમ. ૨:૧૩), પ્રચંડ તાકાતથી દુષ્ટોના ન્યાયની વાત (પ્રક. ૨૦:૧૧-૧૫) તથા છેવટે અવિનાશી રાજ્યાસન પર બેસવાની વાત (પ્રક. ૨૧:૧-૮) તે બધાનો સમાવેશ થાય છે. એટલે જ પિતર મહિમા માટેનો મૂળ શબ્દ બહુવચનમાં આપે છે (આ સિવાય નવા કરારમાં બીજે ક્યાંય આ શબ્દ બહુવચનમાં વપરાયો નથી). જૂના કરારના

પ્રબોધકોએ ખ્રિસ્તનાં દુઃખો પછી આવનાર ભવ્ય મહિમાની અગાઉથી જાણ કરી હતી (ગી. શા. ૨; ૧૬:૧૦; ૨૨:૨૨; ૪૫:૭; ૧૧૦:૧, ૪; યશા. ૯:૬; ૪૦:૩-૫, ૯-૧૧; ૪૨:૧-૪; ૬૧:૧-૩; યર્મિ. ૩૩:૧૪, ૧૫; હઝ. ૩૪:૨૩; દા. ૭:૧૩-૧૪; વગેરે).

પિતર એ વાત સ્પષ્ટ કરે છે કે ખ્રિસ્તનાં દુઃખો પહેલાં અને તે પછી મહિમા. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહ્યું, "ઓ અણસમજુઓ, તથા પ્રબોધકોએ જે કહ્યું છે તે સર્વ પર વિશ્વાસ કરવામાં મંદબુદ્ધિનાઓ! શું ખ્રિસ્તે એ બધું સહેવું અને પોતાના મહિમામાં પેસવું જોઈતું નહોતું?" (લૂ. ૨૪:૨૫-૨૬). યશાયાએ પણ કહેલું, "તે માટે હું મહાન પુરુષોની સાથે તેને હિસ્સો વહેંચી આપીશ, અને પરાક્રમીઓની સાથે તે લૂંટ વહેંચશે; કારણ કે તેણે પોતાનો આત્મા મરણ પામતાં સુધી રેડી દીધો, અને તે અપરાધીઓમાં ગણાયો" (યશા. ૫૩:૧૨). પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, "માણસના આકારમાં પ્રગટ થઈને, મરણને, હા, વધસ્તંભના મરણને, આધીન થઈને, પોતાને નમ્ર કર્યાં, અને લીધે ઈશ્વરે તેમને ઘણા ઊંચા કર્યાં, અને સર્વ નામો કરતાં તેમણે તેમને એવું શ્રેષ્ઠ નામ આપ્યું કે, આકાશમાંનાં, ભૂમિ પરનાં તથા ભૂમિ તળેનાં સર્વ ઈસુને નામે ઘૂંટણે પડીને નમ્મે; અને ઈશ્વર પિતાના મહિમાને અર્થ દરેક જીભ કબૂલ કરે કે ઈસુ ખ્રિસ્ત પ્રભુ છે" (ફિલિ. ૨:૯-૧૧). અલબત્ત, પહેલાં દુઃખ ત્યાર પછી મહિમા એ મારફતે આડકતરી રીતે પિતરનો હેતુ તેના વાયકોને હિંમત આપવાનો છે. વર્તમાનમાં ભલે દુઃખો સહન કરવાં પડે, પણ ખ્રિસ્તની જેમ જ છેવટે મહિમા પ્રાપ્ત કરીશું, જો વિશ્વાસમાં દૃઢ રહીને ટકી રહીશું તો. ખ્રિસ્તનું દુઃખસહન વાયકો માટે એક નમૂનારૂપ છે, "કારણ કે એને માટે (દુઃખ સહન કરવા માટે) તમને તેડવામાં આવ્યા છે; કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમોને નમૂનો આપ્યો છે" (૨:૨૧; તેમ જ ૩:૧૮; ૪:૧, ૧૩; ૫:૧).

જ્યારે પવિત્ર આત્માએ આ રીતે પ્રબોધકોને ખ્રિસ્તના દુઃખસહન તથા ત્યાર પછી આવનાર મહિમાની વાત કરી ત્યારે તેણે (પવિત્ર આત્માએ) કયો અથવા કેવો સમય બતાવ્યો હતો તેની તપાસ તેઓ કરતા હતા. અર્થાત્ પ્રબોધકો એ જાણવા માગતા હતા કે આ કયા સમય થશે ને કેવા સંજોગોમાં થશે, "ત્યારે એ ક્યારે અને કયા સંજોગોમાં બનવાનું છે એ શોધી કાઢવાનો તેમણે પ્રયત્ન કર્યો હતો" (સંપૂર્ણ બાઈબલ). તપાસ કરવા માટે આગલી કલમમાં બે જુદા જુદા શબ્દો હતા, અહીં ત્રીજો શબ્દ છે. તપાસ કરવા માટે અહીં જે શબ્દ વપરાયો છે તે નવા કરારમાં બીજે શાસ્ત્રનાં લખાણોનો અભ્યાસ કરી તેમાં તપાસ કરવાના અર્થમાં વપરાયો છે. જેમ કે ઈસુ ખ્રિસ્તે યહૂદી ધર્મગુરુઓને કહ્યું, "તમે શાસ્ત્ર તપાસી જુઓ... મારે વિષે શાહેદી આપનાર તે એ જ છે" (યોહ. ૫:૩૯). તેમ જ શાસ્ત્રીઓ નિકોદેમસને કહે છે, "શોધ કરીને જો, કેમ કે કોઈ પ્રબોધક ગાલીલમાંથી ઉત્પન્ન થવાનો નથી" (યોહ. ૭:૫૨).

કેવું મહાન તારણ !

જેમ આજે આપણે ઈસુ ખ્રિસ્તના આવ્યા પછીના સમયમાં જીવતા હોવાને કારણે તેમનાં પ્રથમ આગમન સમયે તેમનાં દુઃખો તથા બીજા આગમન સમયે તેમનો મહિમા એમ અલગ અલગ સમયની વાત સમજીએ છીએ, તેમ જૂના કરારના પ્રબોધકો આગળ તે વાત સ્પષ્ટ કરવામાં આવી ન હતી. એટલે તેમની સમજમાં એ વાત ઉતરે તેવી નહોતી કે આવનાર ખ્રિસ્તનું એક બાજુ દુઃખ સહન કરનાર તથા તિરસ્કાર પામનાર તરીકે અને બીજી બાજુ મહિમા પ્રાપ્ત કરનાર તરીકે કેવી રીતે વર્ણન કરી શકાય? તે વાતો તેમના માટે અંત સમય આવે ત્યાં સુધી બંધ તથા મુદ્રિત કરવામાં આવેલી હતી” (દા. ૧૨:૪-૯).

પાઉલ પ્રેરિત લખે છે કે, ખ્રિસ્તનો મર્મ જેમ હમણાં (ઈસુ ખ્રિસ્તના આવ્યા પછીના સમયમાં) તેમના પવિત્ર પ્રેરિતોને તથા પ્રબોધકોને આત્માથી પ્રગટ થયેલો છે, તેમ આગલા જમાનાઓમાં માણસોના જાણવામાં આવ્યો નહોતો (એફે. ૩:૫). ઈસુ ખ્રિસ્તના આવ્યા પછી પણ તેમના શિષ્યો આ વાત સમજી શક્યા નહોતા અને ઈસુ ખ્રિસ્તે તેમને વારંવાર સમજાવવી પડી હતી તેમ છતાં તેમને ગળે ઉતરતી નહોતી (માથ. ૧૬:૨૧-૨૩; માર્ક ૮:૩૧; તેમ જ માથ. ૧૭:૧૨, ૧૩; માર્ક ૮:૩૧-૩૩; લૂ. ૯:૨૨; ૨૪:૨૬, ૪૫-૪૬).

કલમ ૧૨માં જૂના કરારના પ્રબોધકોએ તમારા પર થવાની કૃપા વિષે ભવિષ્યવચન કહ્યાં તે વાત ચાલુ છે. પણ તેમાં વિશેષ વાત એ રજૂ કરી છે કે જૂના કરારના પ્રબોધકોનું ઈશ્વરનાં વચનો પ્રગટ કરવાનું સેવાકાર્ય તેમના પોતાના સમય કરતાં વિશેષ નવા કરારના સમયને લાગુ પડે છે.

કલમની શરૂઆતમાં આવતા તે બાબતો પ્રસિધ્ધ કરીન શબ્દો મૂળમાં નથી, પણ આગલી કલમો (૧૦-૧૨) સાથે આ કલમનો સંદર્ભ સ્પષ્ટ કરવા ઉમેરવામાં આવ્યા છે. મૂળમાં પહેલું વાક્ય છે, તેઓને પ્રગટ કરવામાં આવ્યું હતું કે તેઓએ પોતાની નહિ પણ તમારી સેવા કરી હતી. તેઓને કોણે પ્રગટ કર્યું તે પિતર સ્પષ્ટ કરતો નથી, પણ સંદર્ભમાંથી સ્પષ્ટ જ છે કે ઈશ્વરે પોતે પવિત્ર આત્મા દ્વારા તેમને પ્રગટ કરેલું, “ઈશ્વરે તેમને જણાવ્યું હતું કે...” (સંપૂર્ણ બાઈબલ). પ્રગટ કરવા માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ **આપોકાલુપ્ટો** (પ્રગટ કરવું) અને તેની સાથે સંકળાયેલો શબ્દ **આપોકાલુપ્સીસ** (પ્રકટીકરણ) એ બે શબ્દો નવા કરારમાં કુલ ૪૪ વખત વપરાયા છે અને ક્યારેય માણસના કાર્ય તરીકે નહિ, પણ દરેક વખત દેવી પ્રકટીકરણના અર્થમાં વપરાયા છે. કાં તો ઈશ્વર (માથ. ૧૧:૨૫; ૧૬:૧૭; ફિલિ. ૩:૧૫), કે ઈસુ ખ્રિસ્ત (માથ. ૧૧:૨૭; ગલ. ૧:૧૨) કે પવિત્ર આત્મા (૧ કોરિ. ૨:૧૦; એફે. ૩:૫) દ્વારા જે આ પ્રકટીકરણ થાય છે.

તેઓને પ્રગટ કરવામાં આવ્યું હતું કે તેઓએ પોતાની જ નહિ પણ તમારી સેવા કરી હતી. આપણા ભાષાંતરમાં પોતાની જ માં જ ઉમેરવામાં આવ્યો છે, જે મૂળમાં નથી. અલબત્ત, પિતરના કહેવાનો અર્થ એ નથી કે પ્રબોધકોના સેવાકાર્યનો હેતુ ભવિષ્યના

લોકો માટે જ હતો ને તેમનો ઉપદેશ તેમના પોતાના સમયના લોકોને લાગુ પડતો નહોતો. પણ આગલી બે કલમોમાં જણાવ્યા પ્રમાણે પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે આવનાર ખ્રિસ્ત વિષે તેમણે જાહેર કરેલી સઘળી વાતો તેમના સમયમાં નહિ, પણ આવનાર સમયમાં પૂરી થશે અને ખ્રિસ્તની સુવાર્તાનો આશીર્વાદ તેમના પછી આવનાર સમયના લોકોને પૂરેપૂરા અર્થમાં લાગુ પડશે તે વાતથી તેઓ સભાન હતા. તેઓ "હજી નહિ" ના સમયમાં જીવતા હતા. જેમ બલામ પોતાની ભવિષ્યવાણીમાં કહે છે, "હું તેને જોઉં છું, પણ હમણાં નહિ; હું તેને દેખું છું, પણ સન્નિધ નહિ; યાકૂબમાંથી તારો ઝબકી નીકળશે, અને ઈસ્રાએલમાંથી રાજદંડ ઊભો થશે" (ગણ. ૨૪:૧૭; તેમ જ પુન. ૧૮:૧૫; દા. ૯:૨૪-૨૭; હબા. ૨:૧-૩; યો. ૨:૨૮૬ વગેરે). તો પણ પ્રબોધકો તથા તેમના સમયના લોકોને તેમની આ વાતોની જાહેરાતોથી આશ્વાસન તથા હિંમત મળેલાં જ (જેમ કે હિબ્રૂ ૧૧:૧૩ સ્પષ્ટ કરે છે) અને એ રીતે પ્રબોધકોએ પોતાના સમયના લોકોની પણ સેવા કરેલી જ.

સેવા કરી માટેના મૂળ શબ્દ *ડીઆકોનો* માં બીજાઓની સેવા અને સરભરા કરવાનો અર્થ છે. માર્ક ૯:૩૫માં સૌનો સેવક થવા, સેવા કરવા માટે આ શબ્દ વપરાયો છે (તેમ જ રોમ. ૧૫:૨૫; ૧ કરિ. ૧૬:૧૫; ૨ કરિ. ૩:૩; ૧ તિમ. ૩:૧૦; હિબ્રૂ ૬:૧૦). પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૬:૨માં "ભાણા પીરસવાની સેવા" માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે. આ પ્રકારની સેવા કાયમ બીજાના લાભ માટે હોય છે, સેવા કરનારના પોતાના લાભ માટે નહિ. તેમ છતાં સેવા કરનાર માણસ તેનો આનંદ અને આશીર્વાદ મેળવ્યા સિવાય રહેતો નથી. તેમ જ પ્રબોધકોએ ખ્રિસ્ત વિષેની વાતો જાહેર કરી તમારી સેવા કરી, તોપણ તેનો આશીર્વાદ તેઓને મળ્યો તો ખરો જ.

તે બાબતના સમાચાર... તમને હમણાં જણાવવામાં આવ્યા તે શબ્દોમાં પિતર હવે વાયકોના પોતાના સમયની વાત કરે છે. ભૂતકાળમાં આ વિગતો તેમને પૂરેપૂરી જણાવવામાં આવી નહોતી, પણ હમણાં તમને જણાવવામાં આવી છે. હમણાં શબ્દનો આ અધ્યાયમાં આ ત્રીજો ઉપયોગ છે. આ પહેલાં ભવિષ્યના મહિમાની સાથે તેમની વર્તમાન મુશ્કેલ પરિસ્થિતિના સંદર્ભમાં હમણાં શબ્દ બે વખત વાપરેલો (કલમ ૬, ૮), જ્યારે અહીં તેથી ઊલટું ભૂતકાળના લોકોને જે લાભ નહોતો મળ્યો તે હમણાં તમને મળ્યો છે તે અર્થમાં વાપરે છે અને આ બીજા અર્થમાં આ પછી પણ વાપરશે (૨:૧૦, ૨૫; ૩:૨૧).

પિતરના સમયના આ લોકોને સુવાર્તાના આ સમાચાર જણાવવામાં માનવીય વ્યક્તિઓ તથા ઈશ્વરની સહાય બન્ને સંકળાયેલાં હતાં. આ સમાચાર તેમને જેઓએ તમને સુવાર્તા પ્રગટ કરી તેઓની મારફત જણાવવામાં આવ્યા. આ લોકોને કોણે સુવાર્તાપ્રચાર કર્યો તે પિતર જણાવતો નથી, પણ શબ્દરચના પરથી, પ્રસ્તાવનાના

કેવું મહાન તારણ !

પ્રકરણમાં લેખકની ચર્ચામાં આપણે દર્શાવેલું તેમ, એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે તેમને સુવાર્તાપ્રચાર કરનાર વ્યક્તિઓમાં પિતર પોતે નહોતો, નહીં તો સુવાર્તાપ્રચાર કરનારાઓનો તે ત્રીજા પુરુષમાં ઉલ્લેખ ન કરત.

આ સુવાર્તાપ્રચારનું કામ આકાશમાંથી મોકલેલા પવિત્ર આત્માની સહાયથી કરવામાં આવેલું. આકાશમાંથી મોકલેલા શબ્દો મારફતે એમ લાગે છે કે પિતર અહીં પચાસમાને દિવસે સ્વર્ગમાંથી ઉતરી આવેલ પવિત્ર આત્માનો ઉલ્લેખ કરે છે. પિતર પોતે ત્યાં હાજર હતો (પ્રે. કૃ. ૨:૧-૪). સ્વર્ગારોહણ પહેલાં ઈસુ ખ્રિસ્તે શિષ્યોને કહેલું કે પવિત્ર આત્મા તમારા પર આવશે ત્યારે તમે સામર્થ્ય પામશો ને યરૂશાલેમથી શરૂ કરીને પૃથ્વીના છેડા સુધી તમે મારા સાક્ષી થશો (પ્રે. કૃ. ૧:૮). અલબત્ત, અહીં તેમની આગળ માત્ર સુવાર્તા પ્રગટ થયાનો જ અર્થ નથી; વાયકોએ સુવાર્તાનો સ્વીકાર કર્યો, નવા જન્મનો અનુભવ પામ્યા તથા તેના સઘળા આત્મિક લાભો મેળવ્યા તેવો અર્થ છે, જે માત્ર પવિત્ર આત્માની સહાયથી જ થઈ શકે. પિતરે આ બાબતનો ઉલ્લેખ પત્રની શરૂઆતમાં જ પહેલી કલમમાં કરેલો. આ રીતના સુવાર્તાપ્રચારના કાર્યમાં પવિત્ર આત્માના ફાળાનો નવા કરારમાં અવારનવાર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે (૧ કરિ. ૨:૪; ૧ થેસ. ૧:૫; હિબ્રૂ. ૨:૪).

અહીં એ નોંધનીય છે કે જે પવિત્ર આત્માએ જૂના કરારના પ્રબોધકોને ખ્રિસ્તના આગમન અંગે જાણ કરી (કલમ ૧૧), તે જ પવિત્ર આત્માએ ખ્રિસ્તના આગમન પછી તેમની સુવાર્તા પ્રગટ કરી. જૂના કરારમાં પવિત્ર આત્મા આવનારી બાબતો જણાવે છે, નવા કરારમાં બની ગયેલી બાબતો જણાવે છે.

છેલ્લે આપણને આપવામાં આવેલું તારણ કેટલું મહાન છે તે વ્યક્ત કરવા પિતર કહે છે, તે બાબતોની નિરીક્ષા કરવાની ઈચ્છા દૂતો પણ રાખે છે. દૂતો જે બાબતોની ઝંખના રાખે છે પણ નથી મેળવી શકતા, તે બાબતો ઈશ્વરે આપણને આપી છે. આપણા ઉપર ઈશ્વરની કેટલી કૃપા તથા કેટલો બધો આશીર્વાદ કે દૂતો જેવા દૂતોને જે લાભ નથી મળ્યો, તે લાભ ઈશ્વરે આપણને આપ્યો છે! જેમ જે વાતો પ્રબોધકોએ પ્રગટ કરી તે તેમના કરતાં વિશેષ આપણા લાભ માટે હતી, તેમ જ જે સુવાર્તાનો સંદેશ દૂતોએ પ્રગટ કર્યો, તે તેમના પોતાના કરતાં "જે માણસો વિષે ઈશ્વર પ્રસન્ન છે" તેઓના લાભ માટે હતો (લૂ. ૨:૧૩-૧૪). માણસના તારણમાં ઈશ્વરના દૂતો આનંદ કરે છે (લૂ. ૫:૭, ૧૦), પણ તે તારણનો આનંદ મેળવી શકતા નથી. જેમ પ્રબોધકોએ તેમની પોતાની નહિ, પણ આપણી સેવા કરી, તેમ જ દૂતો પણ "તારણનો વારસો પામનારાઓની સેવા કરનારા આત્માઓ" છે (હિબ્રૂ. ૧:૧૪).

નિરીક્ષા કરવા માટેના મૂળ શબ્દમાં એકદમ નીચા વળી પુષ્કળ ધ્યાનપૂર્વક જોવાનો અર્થ છે. લૂક ૨૪:૧૨ તથા યોહાન ૨૦:૫, ૧૧માં આ જ શબ્દ ઈસુ ખ્રિસ્તની ખાલી કબરમાં નીચા વળી જોવા માટે વપરાયો છે. યાકૂબ ૧:૨૫માં ઈશ્વરના નિયમને

બહુ જ ધ્યાનપૂર્વક નિહાળી તેને અમલમાં મૂકવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે. એ રીતે અહીં દૂતોની ઊંડી જિજ્ઞાસા તથા તીવ્ર ઝંખનાનો અર્થ વ્યક્ત થાય છે ને પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે દૂતો જેની આટલી બધી ઝંખના રાખવા છતાં પણ મેળવી શકતા નથી તે ઈશ્વરે આપણને કૃપા કરીને આપ્યું છે.

એટલે પત્રની આ પહેલી બાર કલમોમાં પિતર આપણને મળેલા તારણની મહાનતાની સુંદર રજૂઆત કરે છે. ઈશ્વરે પોતાની અકળ ઈચ્છાથી આપણા ઉપર કૃપા કરી આપણને ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવા સારુ પૃથ્વીના મંડાણ અગાઉ પસંદ કર્યા (કલમ ૧). આપણા પર દયા કરી પુનરુત્થાન પામેલા ખ્રિસ્તમાં પુનર્જન્મ આપી સ્વર્ગીય વારસાના તથા ગૌરવી ને મહિમાવાન વતનના ભાગીદાર કર્યા, અને એ તારણની છેલ્લા કાળમાં પૂરેપૂરી પ્રાપ્તિ થાય ત્યાં સુધી આપણને સંભાળી રાખે છે. જો કે અત્યારે થોડાં પરીક્ષણોમાં થઈને પસાર થવું પડે. પણ તેની પાછળ પણ ઈશ્વરનો ઉમદા હેતુ એ છે કે આપણે આપણા વિશ્વાસમાં દૃઢ થઈ ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવા સુધી ટકી રહીએ ને તેમની પાસેથી પ્રશંસા મેળવીએ. જે વાતોની પ્રબોધકો ખંતથી શોધ કરતા હતા પણ તેનો લાભ મેળવી શક્યા નહોતા, જે વાતો દૂતો માત્ર દૂરથી જ નિહાળે છે, તે વાતો ઈશ્વરે આપણને આપી છે. પિતર પોકારી ઊઠે છે, "આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર તથા પિતાને ધન્યવાદ હો" (કલમ ૩), તેમાં શી નવાઈ!

આ બાર કલમો બાકીના પત્રનો આધાર છે. આ અદ્ભુત તારણને અનુરૂપ આપણું જીવન હોવું જોઈએ તે પિતરના બાકીના પત્રનો સંદેશ છે.

પ્રકરણ ૩

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ (૧:૧૩-૨:૧૦)

ઈશ્વરે આપણને આપેલા મહાન તારણનું પહેલી બાર કલમોમાં વર્ણન કરી પિતરે બાકીના પત્રમાં જે કહેવા માગે છે તેનો પાયો નાખ્યો છે. બાકીના પત્રમાં આ મહાન તારણને અનુરૂપ આપણું જીવન કેવું હોવું જોઈએ તે વાત છે. સૌથી પ્રથમ આ વિભાગમાં (૧:૧૩-૨:૧૦) તારણ પામેલાંઓની જીવનપદ્ધતિની રજૂઆત છે.

આ વિભાગમાં ખ્રિસ્તી માણસના આત્મિક જીવનને લગતી ચાર બાબતો રજૂ કરવામાં આવી છે. ૧. તમે સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ (૧:૧૩-૧૬). ૨. તમે તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત ઈશ્વરની બીકમાં કાઢો (૧:૧૭-૨૧). ૩. તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો (૧:૨૨-૨૫) અને ૪. તમે તારણ મેળવતાં સુધી વધો (૨:૧-૧૦).

૧:૧૩-૧૬ તમે સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ

તારણ પામેલ માણસનો સંબંધ ઈશ્વર સાથે છે, જગત સાથે નહિ. જગતમાં તે પરદેશી કે પ્રવાસી તરીકે રહેતો હોવાને કારણે તેનું જીવન જગતના લોકોને અનુરૂપ નહિ, પણ ઈશ્વરના મહિમાને છાજે તેવું હોવું જોઈએ. આ ફકરાનો મુખ્ય વિચાર છે "તે જેવા પવિત્ર છે તેવા તમે પણ સર્વ પ્રકારના આચરણમાં થાઓ" (કલમ ૧૫).

૧:૧૩ એ માટે તમે પોતાના મનની કમર બાંધીને સાવધ રહો, અને ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તમારા પર જે કૃપા થશે તેની પૂર્ણ આશા રાખો.
૧૪ આજ્ઞાકિત છોકરાં જેવા થાઓ, અને તમારી પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થામાં રાખેલી દુર્વાસનાની રૂએ ન વર્તો; ૧૫ પણ જેમણે તમને તેડ્યા છે, તે જેવા પવિત્ર છે તેવા

તમે પણ સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ;^{૧૬} કેમ કે લખેલું છે કે, હું પવિત્ર છું, માટે તમે પવિત્ર થાઓ.

કલમ ૧૩ની શરૂઆત એ માટ શબ્દોથી થાય છે જે તેને આગલી બાર કલમો સાથે જોડે છે. કેમ કે ઈશ્વરે આપણા પર કૃપા કરીને આટલું મહાન તારણ આપ્યું છે તથા સ્વર્ગનો મહાન વારસો અને જીવંત આશા આપી છે, એટલા માટે આપણું જીવન તેને અનુરૂપ હોવું જોઈએ.

પોતાના મનની કમર બાંધીને સાવધ રહો શબ્દોમાં સુંદર શબ્દચિત્ર રજૂ થયું છે. કામ કરવા તૈયાર થતાં માણસ કપડાં ઊંચાં ખોસીને કમરે મજબૂત બાંધીને સજજ થતો. જેમ કે એલિયા કમર બાંધીને દોડે છે (૧ રા. ૧૮:૪૬), એલિયા ગેહઝીને કમર બાંધીને શૂનામ્મી પાસે દોડી જવા આજ્ઞા કરે છે (૨ રા. ૪:૨૮) અને એક પ્રબોધકને સમોથ-ગિલયાદ જવા દોડાવે છે (૨ રા. ૮:૧), ઈશ્વર યર્મિયાને કમર બાંધીને પ્રબોધ કરવા તૈયાર થવા ફરમાવે છે (યર્મિ. ૧:૧૭).

ઉપરનાં બધાં જ ઉદાહરણોમાં શારીરિક અર્થમાં કમર બાંધીને કોઈ શારીરિક પ્રવૃત્તિ માટે તૈયાર થવાનો અર્થ છે, જ્યારે નવા કરારમાં અને આ કલમમાં તેનો પ્રતીકાત્મક અર્થમાં પ્રયોગ થયો છે. એટલે પિતર મનની કમર બાંધીને સાવધ રહેવાની વાત કરે છે. જેમ માણસ કમર બાંધીને શારીરિક પ્રવૃત્તિ માટે તૈયાર થાય, તેમ મનના વિચારોને કાબૂમાં લાવી એકચિત્ત થવાનો, જીવનમાં એક ધ્યેય રાખવાનો અર્થ છે. આ જ અર્થમાં નવા કરારમાં સૌથી પ્રથમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને સંબોધીને આ પ્રતીક વાપરેલું, "તમારી કમરો બાંધેલી તથા તમારા દીવા સળગેલા રાખો" (લૂ. ૧૨:૩૫) જે શબ્દો પિતરના મનમાં રમતા હશે.

નિર્ગમન ૧૨:૧૧માં આ પ્રતીકનો શારીરિક તથા આલંકારિક બન્ને અર્થમાં ઉપયોગ થયો છે. મિસરમાંથી નાસી છૂટતાં પહેલાં પારખાનું ભોજન તેમણે કમર બાંધીને, પગરખાં પહેરીને તથા લાકડી હાથમાં રાખીને જલદી જલદી ખાવાનું હાંપું જેમાં શબ્દશઃ અર્થમાં તેમણે આમ કરવાનું હાંપું. પણ તેની પાછળનો હેતુ તેમણે મિસર છોડીને નાસી છૂટવાની પૂરી તૈયારી રાખવાનો હતો. એ જ રીતે પિતર કહે છે કે પરદેશી તથા પ્રવાસી તરીકે આ દુનિયામાં ખ્રિસ્તી માણસે પોતાના મનની કમર બાંધેલી રાખવાની છે કે જેથી જે અવિનાશી છે તે તરફ તેનું પૂરેપૂરું લક્ષ રહે અને તેનું મન દુન્યવી વસ્તુઓમાં ડામાડોળ ન થાય.

સાવધ રહો માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે દારૂના નશાથી મુક્ત. એટલે અહીં સૌમ્ય, શાંત, ઠરેલ તથા હડાપણવાળા હોવાનો અર્થ છે. પાઉલ પ્રેરિત આ જ શબ્દનો ઉપયોગ બે વખત કરતાં કહે છે, "આપણે જાગીએ અને સાવધ રહીએ કેમ કે ઊંધનારાઓ રાતે ઊંધે છે, ને છાકટા રાતે છાકટા થાય છે, પણ આપણે દહાડાના છીંએ, માટે ... સાવધ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

રહીએ” (૧ થેસ. ૫:૬-૮). પિતર આ જ શબ્દ આ પછી બે વખત વાપરે છે, “પણ સર્વનો અંત પાસે આવ્યો છે, માટે તમે સંયમી થાઓ, ને સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરો” (૪:૭) અને “સાવચેત થાઓ (આ જ મૂળ શબ્દ), જાગતા રહો; કેમ કે તમારો વૈરી શેતાન ગાજનાર સિંહની પેઠે કોઈ મળે તેને ગળી જવાને ફરતો રહે છે” (૫:૮). ત્રણે જગાએ પિતરનો કહેવાનો અર્થ એક જ છે.

બીજી વાત, ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તમારા પર જે કૃપા થશે તેની પૂર્ણ આશા રાખો, અર્થાત ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનના સંદર્ભમાં તમારા જીવનની સઘળી બાબતોની અગ્રિમતા નક્કી કરો. ખ્રિસ્તી જીવન વર્તમાન દૃશ્ય વસ્તુઓની આશામાં નહિ, પણ અવિનાશી અદૃશ્ય વસ્તુઓની આશામાં રહેલું છે. ઈસુ ખ્રિસ્ત જ્યારે ફરીથી આવશે ત્યારે આપણે તેમની સમક્ષ ઊભા રહીશું ને જેમણે પોતાનું જીવન તેમને મળવાની તેયારીમાં વિતાવ્યું છે તેમને માટે પ્રશંસા, માન તથા મહિમા હશે. ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરાગમન પિતરના પત્રમાં એક મહત્વનો વિચાર છે (૧:૫, ૭ વગેરે).

તમારા પર કૃપા થશે તેમાં ભાવિ કૃપાની વાત છે. ૧:૧-૩માં ભૂતકાળમાં ઈશ્વરની થયેલી કૃપા તથા દયાની વાત હતી જે મારફતે તેમણે આપણને તારણ માટે પસંદ કર્યા અને પુનર્જન્મ આપ્યો. એ જ રીતે વર્તમાન જીવનમાં ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવવા ઈશ્વર પૂરતી કૃપા આપે છે, જેમ કે ૫:૫, ૧૦, ૧૨માં પિતર જણાવે છે. આ કલમમાં અને મોટે ભાગે ૩:૭માં, ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન વખતે મળનારી કૃપાની વાત છે જેમાં ઈશ્વર પોતાનાં બાળકો ઉપર કૃપા કરી તેમને તેમના સ્વર્ગીય વારસાના ભાગીદાર બનાવશે તેવો અર્થ છે (૧:૫, ૭). પાઉલ પ્રેરિત આ કલમના જેવી જ વાત કરતાં કહે છે “અધર્મ તથા વિષયવાસનાનો ત્યાગ કરીને હાલના જમાનામાં ઠાવકાઈથી, પ્રામાણિકપણે તથા ભક્તિભાવ રાખીને વર્તવું; અને ધન્ય આશાપ્રાપ્તિની ઘડીની, અને મહાન ઈશ્વર તથા આપણા તારનાર ઈસુ ખ્રિસ્તના મહિમાના પ્રગટ થવાની વાટ જોવી” (તિત. ૨:૧૨-૧૩).

એટલે પિતરનો આ કલમમાં કહેવાનો અર્થ એ છે કે માનસિક રીતે સજજ થાઓ, ઠાવકાઈથી વર્તો ને ઈસુ ખ્રિસ્તને મળવાની આશામાં જીવો. આ જ વાત હવેની ત્રણ કલમોમાં વિકસાવવામાં આવી છે.

કલમ ૧૪ માં નકારાત્મક વિધાન છે, ને કલમ ૧૫માં હકારાત્મક. બન્ને કલમોમાં ઈશ્વરનાં બાળકોનું જીવન કેવું શુદ્ધ તથા પવિત્ર હોવું જોઈએ તે વાત છે.

આજ્ઞાકિત છોકરાંને બદલે મૂળમાં આજ્ઞાકિતપણાનાં છોકરાં શબ્દો છે જેમાં આજ્ઞાકિત છોકરાં કરતાં વધારે ઊંડો અર્થ વ્યક્ત થાય છે. આજ્ઞાકિતપણાનાં છોકરાં એટલે એવાં છોકરાં જેમનો આજ્ઞાકિત થવા માટે પુનર્જન્મ થયેલો છે. કલમ ૧માં જોયું તેમ જ્યારે માણસ પોતાના હૃદયમાં પવિત્ર આત્માના કાર્યને આધીન થાય છે ત્યારે તેનો

પુનર્જન્મ થાય છે. તે જ અર્થમાં પિતર અહીં વાત કરે છે આ જ અર્થમાં લૂક ૧૬:૮માં "અજવાળાના દીકરા", યોહાન ૧૨:૩૬માં "પ્રકાશના દીકરા", એફેસી ૫:૮માં "પ્રકાશનાં સંતાનો" અને ૧ થેસ્સાલોનીકી ૫:૫માં "અજવાળાના દીકરા" અને "દહાડાના દીકરા" શબ્દો વપરાયા છે. આથી ઊલટું એફેસી ૨:૬માં "આજ્ઞાભંગના દીકરા" તથા ૨ પિતર ૨:૧૪માં "શાપનાં છોકરાં" શબ્દો વપરાયા છે. જ્યારે માણસ પોતાના હૃદયમાં પવિત્ર આત્માના કામને આધીન થઈ નવો જન્મ પામે છે ત્યારે તેનું બાકીનું સમગ્ર જીવન ઈશ્વરની આજ્ઞાધીનતામાં જાય છે, જેમ યોહાન કહે છે; "જો આપણે તેમની આજ્ઞાઓ પાળીએ, તો એ ઉપરથી આપણને માલૂમ પડે છે કે આપણે તેમને ઓળખીએ છીએ. જે કહે છે હું તેમને ઓળખું છું, પણ તેમની આજ્ઞા પાળતો નથી, તે જૂઠો છે, અને તેનામાં સત્ય નથી" (૧ યોહ. ૨:૩-૪).

આજ્ઞાકિતપણાનાં છોકરાં છો એટલે તમારી પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થામાં રાખેલી દુર્વાર્સનાની રૂએ ન વર્તો. દુર્વાર્સના માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દમાં ત્રીવ્ર ઝંખનાનો અર્થ છે જે ક્યારેક સારી બાબત માટે ત્રીવ્ર ઝંખના તરીકે વપરાયો છે (દા. ત. લૂક ૨૨:૧૫માં શિષ્યો પારખા ખાવાની ત્રીવ્ર ઝંખનાની વાત ઈસુ ખ્રિસ્ત કરે છે ત્યાં આ જ શબ્દ છે; તેમ જ ફિલિપ્પી ૧:૨૩માં આ દેહ છોડી ખ્રિસ્તની સાથે રહેવાની પાઉલ પ્રેરિતની ઝંખના માટે આ જ શબ્દ છે; તેમ જ ૧ થેસ્સલોનીકી ૨:૧૭માં). પણ મોટે ભાગે આ શબ્દ ખરાબ બાબતોની લાલસાના અર્થમાં વપરાયો છે. આ પછી ૨:૧૧માં "દૈહિક વિષયો" માટે દૈહિક દુર્વાર્સનાઓ શબ્દ છે જ્યાં આ જ ગ્રીક શબ્દ વપરાયો છે. તેમ જ ૪:૨માં "માણસોના ભૂંડા વિકારો" માટે તથા ૪:૩માં "વિષયભોગ" માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે. આવા પ્રકારની દુન્યવી વાસનાઓ માણસને ઈશ્વરથી દૂર રાખે છે (માર્ક ૪:૧૯; ગલ. ૫:૧૬).

આ લોકો પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થામાં આવી દુર્વાર્સનાઓમાં રચ્યાપચ્યા રહેતા હતા (૪:૩). પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થા શબ્દોમાં તેમના પુનર્જન્મના અનુભવ પહેલાંના સમયનો નિર્દેશ છે જ્યારે તેમને ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું શું છે તથા ન પસંદ પડે તેવું શું છે તેવું સારાનરસાનું ભાન નહોતું. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "તે વખતે તમે ઈશ્વર વિષે અજાણ્યા હોવાથી, જેઓ ખરેખર દેવો નથી તેઓના દાસ હતા" (ગલ. ૪:૮). પણ હવે તેઓ એવું બહાનું કાઢી શકે તેમ નથી. એટલે જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "કપટવાસનાઓથી ભ્રષ્ટ થતું તમારી આગલી વર્તણૂકનું જૂનું માણસપણું દૂર કરો, અને તમારી મનોવૃત્તિઓમાં નવા થાઓ" (એફે. ૪:૨૨). તેમ જ, "આ જગતનું રૂપ તમે ન ધરો; પણ તમારાં મનથી નવીનતાને યોગે તમે પૂર્ણ રીતે રૂપાંતર પામો, જેથી ઈશ્વરની સારી તથા માન્ય તથા સંપૂર્ણ ઈચ્છા શી છે તે તમે પારખી શકો" (રોમ. ૧૨:૨).

અજ્ઞાન અવસ્થા એ શબ્દો બાઈબલમાં જૂના તથા નવા કરારમાં સામાન્ય રીત બિનચલૂદી લોકો માટે વપરાય છે; કારણ વિદેશીઓ એક સાચા ઈશ્વરને જાણતા નથી

(ગી. શા. ૭૮:૬; યર્મિ. ૧૦:૨૫; પ્રે. કૃ. ૧૭:૩૦; ગલ. ૪:૮; એફે. ૪:૧૮; ૧ થેસ. ૪:૪). આ ઉપરથી તથા ૪:૩ વગેરેમાં તેમના પાછલા જીવનવ્યવહારનું જે વર્ણન કર્યું છે તે ઉપરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે જે લોકોને સંબોધીને પિતર આ પત્ર લખે છે તેઓમાંના મોટા ભાગના બિનયલ્હૂદી લોકોમાંથી ખ્રિસ્તી બનેલા છે (પ્રસ્તાવનાના પ્રકરણમાં પત્ર કોને સંબોધીને લખાયો છે તેની ચર્ચા વાંચો). અલબત્ત, પિતરના કહેવાનો અર્થ બધાંને લાગુ પડે છે. જેમ ઉપર રોમન ૧૨:૨માં નોંધ્યું તેમ પુનર્જન્મ પામેલા માણસના જીવનમાં તેના પહેલાંના જીવનથી ધરમૂળનો તફાવત છે.

કલમ ૧૫માં આ જ વાત હકારાત્મક રૂપમાં વ્યક્ત કરી છે. હવે તમારે પહેલાંની જેમ દુર્વાસનાઓભર્યું જીવન જીવવાનું નથી (કલમ ૧૪), પણ પવિત્રતાભર્યું જીવન જીવવાનું છે (કલમ ૧૫). આ તફાવત કલમની શરૂઆતમાં પણ શબ્દથી વ્યક્ત થયો છે.

જેમણે તમને તેજા છ અર્થાત્ ઈશ્વર. પત્રની શરૂઆતમાં જ તારણ પામવા માટે ઈશ્વરના પસંદ કરવામાં આવેલા શબ્દો વાપરેલા. તેજા છ શબ્દ પિતર આ પત્રમાં અવારનવાર વાપરે છે (૨:૮ "આમંત્રણ આપ્યું છે; ૨:૨૧ "તેડવામાં આવ્યા છે"; ૩:૮ "તેડવામાં આવ્યા છે"; ૫:૧૦ "બોલાવ્યા છે"; તેમ જ ૨ પિત. ૧:૩ "બોલાવ્યા છે"). પિતર એ વાત ભારપૂર્વક કહેવા માગે છે કે માણસનું તારણ ઈશ્વરની કૃપાથી થાય છે, માણસની પોતાની ઈચ્છાથી નહિ. જેમ યોહાન કહે છે, "તેઓ લોહીથી નહિ કે, દેહની ઈચ્છાથી નહિ કે, માણસની ઈચ્છાથી નહિ, પણ ઈશ્વરથી જન્મ પામ્યા" (યોહ. ૧:૧૩). એ જ રીતે ઈશ્વરે આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો હોવાની વાત પિતર કરે છે (૧:૪).

તે જેવા પવિત્ર છે. પવિત્ર હોવું તે ઈશ્વરનો મૂળભૂત સ્વભાવ છે. જેમ યશાયાના પુસ્તકમાં છે, "પવિત્ર, પવિત્ર, પવિત્ર છે સૈન્યોના પ્રભુ યહોવા; આખી પૃથ્વી તેમના ગૌરવથી ભરપૂર છે" (યશા. ૬:૩). યશાયાના પુસ્તકમાં "ઈસ્ત્રાએલના પવિત્ર" શબ્દો ત્રીસેક વાર વપરાયા છે જે મારફતે એ સૂચવાયું છે કે ઈશ્વર પવિત્ર હોવાથી પાપ સાંખી શકે નહિ, ખાસ કરીને તેમના પસંદ કરેલા લોકોમાં. એટલે પિતર એ વાત પર ભાર મૂકે છે કે તેવા તમે પણ પવિત્ર થાઓ. પવિત્ર હોવામાં મૂળ અર્થ છે કોઈપણ વ્યક્તિ કે વસ્તુને બીજી બધી બાબતથી અલગ કરી ઈશ્વરના સેવાના કાર્ય માટે અર્પણ કરવું. એટલે તેમાં બે પાસાં છે; એક તો અલગતા, સઘળા પ્રકારની મલિનતા કે બીજા ઉપયોગથી અલગ કરવું. અને બીજું, સમર્પિતતા; ઈશ્વરના અને એક માત્ર ઈશ્વરના જ સેવાકાર્યમાં તે પાત્રનો ઉપયોગ કરવો.

જૂના કરારમાં આ રીતે વાસણોને તથા માણસોને ઈશ્વરના સેવાકાર્યમાં સમર્પિત કરવામાં આવતાં અને આ રીતે સમર્પિત થયેલી વસ્તુ કે વ્યક્તિ બીજા કાર્યમાં વાપરી શકાય નહિ (જેમ કે નિર્ગ. ૪૦:૧-૧૬). એટલે પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈશ્વરના લોકો દુનિયાની સઘળી મલિનતાથી પોતાને અલગ કરી ઈશ્વરને સંપૂર્ણ સમર્પિત થઈ

જાવ ને તેમનાં જીવનો માત્ર તેમની સેવામાં જ વાપરે. જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી પ્રજાને ઈશ્વરે આવો જ આદેશ આપેલો; “એ માટે તમે મારા ફરમાનનો અમલ કરો, એ સારુ કે તમારી અગાઉ જે અમંગળ રિવાજો પળાતા હતા, તેઓમાંનો કોઈપણ તમે ન પાળો, ને તેઓ વડે પોતાને અશુદ્ધ ન કરો, હું યહોવા તમારો ઈશ્વર છું” (લેવી. ૧૮:૩૦) અને તેમને અવારનવાર કહેલું, “તમે પવિત્ર થાઓ; કેમ કે હું યહોવા તમારો ઈશ્વર પવિત્ર છું” (લેવી. ૧૧:૪૫; ૧૯:૨; ૨૦:૭; ૨૧:૮). એ જ શબ્દો પિતર અહીં વાપરે છે. જૂના કરારના ઈસ્રાએલી લોકોની જેમ જ આ લોકોને ઈશ્વરે પસંદ કર્યા છે (૧:૧), તેમને ઈશ્વરે પોતાના “પવિત્ર યાજકવર્ગ” બનાવ્યા છે (૨:૫). તેઓ ઈશ્વરની “પસંદ કરેલી જાતિ... પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક છે કે, જેથી જેમણે અંધકારમાંથી પોતાના આશ્ચર્યકારક પ્રકાશમાં આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે, તેમના સદ્ગુણો તમે પ્રગટ કરો” (૨:૯).

સર્વ આચરણોમાં પવિત્ર થાઓ શબ્દોમાં આચરણ માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ નવા કરારમાં તેર વખત વપરાયો છે તેમાંથી પિતરના બે પત્રોમાં આઠ વખત; પહેલા પત્રમાં પાંચ વખત અને બીજામાં ત્રણ વખત. ગ્રીક શબ્દનો અર્થ છે જીવનપદ્ધતિ, જીવનના સઘળા વ્યવહાર. અર્થાત જીવનનો એવો કોઈ અંશ ન હોય કે જે મલિનતાથી દૂષિત થયો હોય અને ઈશ્વરની સેવામાં પૂરેપૂરો સમર્પિત ન થયો હોય. જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “માટે તમે ખાઓ કે, પીઓ કે જે કંઈ કરો તે સર્વ ઈશ્વરના મહિમાને અર્થ કરો” (૧ કોરિ. ૧૦:૩૧). તેમ જ “વચનથી કે કાર્યથી જે કંઈ તમે કરો, તે સર્વ પ્રભુ ઈસુને નામે કરો, અને તે દ્વારા ઈશ્વર પિતાની આભારસ્તુતિ કરો” (કલો. ૩:૧૭). ઈશ્વરના પસંદ કરેલા પવિત્ર લોક તરીકે તમારું આચરણ કેવું હોવું જોઈએ તે બાબત પિતર અવારનવાર કહે છે (૧:૧૫, ૧૮; ૨:૧૨; ૩:૧, ૨, ૧૬).

કલમ ૧૭માં, ઉપર નોંધ્યું તેમ, પિતર જૂના કરારના શબ્દો ટાંકે છે, કેમ કે લખેલું છે કે, હું પવિત્ર છું માટે તમે પવિત્ર થાઓ (લેવી. ૧૧:૪૫; ૧૯:૨; ૨૦:૭; ૨૧:૮). જેમ જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી પ્રજા પ્રભુના ખાસ લોક તથા પસંદ કરેલી પ્રજા હતી, તેમ જ નવા કરારમાં ઈશ્વરે તારણ પામેલા લોકોની મંડળીને પોતાના ખાસ લોક તથા પસંદ કરેલી પ્રજા તરીકે નીમ્યા છે અને તેમની પાસેથી ઉમદા પ્રકારના જીવનવ્યવહારની, ઈશ્વરના ચારિત્ર્યને છાજે તેવા પવિત્ર આચરણની, અપેક્ષા રાખે છે (૨:૯).

૧:૧૭-૨૧ તમે ઈશ્વરની બીક રાખો

આ ફકરામાં પણ લગભગ આગલા ફકરા જેવી જ વાત છે. આગલા ફકરામાં ઈશ્વર જેમ પવિત્ર છે તેમ જ તમે પણ પવિત્ર થાઓ તેવો અનુરોધ હતો, જ્યારે આ ફકરામાં એ પવિત્રતાના પાયામાં રહેલી ઈશ્વરની બીકની રજૂઆત કરવામાં આવી છે; જેમ અયૂબ કહે છે, “પ્રભુનો ભય તે જ જ્ઞાન છે; અને દુષ્ટતાથી દૂર રહેવું એ જ બુદ્ધિ છે” (અયૂ.

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

૨૮:૨૮; તેમ જ ગી. શા. ૧૧૧:૧૦; નીતિ. ૧:૭; ૯:૧૦). ઈશ્વરની બીક રાખવા પાછળ પિતર નકારાત્મક તથા હકારાત્મક બન્ને જાતનાં કારણ આપે છે (કલમ ૧૭). કલમ ૧૮-૨૧માં તેમાંના હકારાત્મક કારણની વિશેષ વિસ્તારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે.

૧:૧૦ અને જે પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે, તેમને જો તમે પિતા કહીને વિનંતી કરો છો, તો તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો. ^{૧૮} કેમ કે તમે જાણો છો કે તમારા પૂર્વજોથી ચાલતાં આવેલાં અવરથા આચરણથી વિનાશી વસ્તુઓ વડે, એટલે રૂપા અથવા સોના વડે નહિ; ^{૧૯} પણ ખ્રિસ્ત, જે નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ હલવાન જેવા છે, તેમના મૂલ્યવાન રક્તથી, તમારો ઉદ્ધાર કરવામાં આવ્યો છે; ^{૨૦} તે તો જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ થયેલા હતા ખરા, પણ તમારે સારુ આ છેલ્લા કાળમાં તે પ્રગટ થયા. ^{૨૧} તે દ્વારા તમે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરો છો, તેમણે તેમને મૂએલાંમાંથી ઉઠાડ્યા, અને મહિમા આપ્યો કે, જેથી તમારો વિશ્વાસ તથા આશા ઈશ્વર પર થાય.

કલમ ૧૭માં, ઉપર કહ્યું તેમ, ઈશ્વરની બીક માટે નકારાત્મક અને હકારાત્મક કારણ આપવામાં આવ્યાં છે. એક તો, તેમની શિક્ષાની બીક. ઈશ્વરની એક તટસ્થ ન્યાયાધીશ તરીકે રજૂઆત છે જે દરેકને તેમનાં કાર્યો પ્રમાણે યોગ્ય બદલો આપશે. સાથે સાથે ઈશ્વરની એક પિતા તરીકે રજૂઆત કરીને ઈશ્વરની બીક માટે હકારાત્મક કારણ પણ આપ્યું છે.

જે પક્ષપાત વગર ... ન્યાય કરે છે તેમાં ઈશ્વરની એક તટસ્થ ન્યાયાધીશ તરીકે રજૂઆત છે, જે જૂના તથા નવા કરારમાં જોવા મળે છે. મૂસાએ આવી જ વાત કરતાં કહેલું કે ઈશ્વર “કોઈની આંખની શરમ રાખતા નથી, તેમ લાંચ લેતા નથી” (પુન. ૧૦:૧૭). પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં પિતર પોતાના સંદેશામાં યહૂદી કે બિનયહૂદી વચ્ચે ઈશ્વર પક્ષપાત નથી કરતા તેવી રજૂઆત કરતાં કહેલું “ઈશ્વર પક્ષપાતી નથી” (પ્રે. કૃ. ૧૦:૩૪). આ જ અર્થમાં પાઉલ પ્રેરિત આ વાત રજૂ કરે છે (રોમ. ૨:૧૧) અને બીજે કહે છે, “જે ભૂંડું કરે છે તેને તેની ભૂંડાઈનું ફળ મળશે, અને પ્રભુને ત્યાં પક્ષપાત નથી” (કલો. ૩:૨૫). પક્ષપાત વગર માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે મોં ની શરમ રાખ્યા સિવાય જે રૂઢિપ્રયોગ આપણે ગુજરાતીમાં એ જ અર્થમાં વાપરીએ છીએ.

તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે તેમાં સારાં કામનો સારો બદલો તથા ભૂંડાં કામનો બદલો શિક્ષા બન્ને અર્થ વ્યક્ત થઈ શકે. પણ આ સંદર્ભમાં પિતર ઈશ્વરની બીકની વાત કરતો હોવાને કારણે મુખ્યત્વે ખરાબ કામ માટે શિક્ષાનો અર્થ છે, જેમ ઉપર રોમન ૨:૧૧માં નોંધ્યું. આ જ અર્થમાં સુલેમાન કહે છે, “શું તે દરેક માણસને તેની કરણી પ્રમાણે ફળ આપશે નહિ?” (નીતિ. ૨૪:૧૨). ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ કહેલું, “માણસનો દીકરો

પોતાના પિતાના મહિમાએ પોતાના દૂતો સુધ્ધાં આવશે, ત્યારે તે પ્રત્યેકને તેનાં કામ પ્રમાણે બદલો ભરી આપશે” (માથ. ૧૬:૨૭; તેમ જ રોમ. ૨:૬; ૨ તિમ. ૪:૧૪; વગેરે).

ખ્રિસ્તી માણસે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી તેનાં પાપોની માફી તથા સાર્વકાલિક ઉદ્ધાર મેળવી લીધો હોવાને કારણે તેણે પોતાનાં પાપોની અનંતકાલિક શિક્ષાની બીક રાખવાની રહેતી નથી (રોમ. ૮:૧; વગેરે). તોપણ તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે તે ગમે તેવું વર્તન કરે તો ઈશ્વર તે સાંખી લે. એક સમય એવો આવશે કે જ્યારે, પાઉલ પ્રેરિત ખ્રિસ્તીઓને સંબોધતાં કહે છે તેમ “આપણ સર્વને ઈશ્વરના ન્યાયાસનની આગળ ઊભા રહેવું પડશે” અને “આપણ દરેકને પોતપોતાનો હિસાબ ઈશ્વરને આપવો પડશે” (રોમ. ૧૪:૧૦-૧૨; ૨ કોરિ. ૫:૧૦).

પણ અહીં પિતર આપણે જ્યારે ઈસુ ખ્રિસ્ત સમક્ષ ઊભા રહીશું તે સમયના ભવિષ્યના ન્યાયની જ વાત નથી કરતો. તેનો મુખ્ય અર્થ વર્તમાન સાથે છે; દરેકનો ન્યાય કરશે એમ નહિ પણ દરેકનો ન્યાય કરે છે તેવા શબ્દો તે વાપરે છે. ઈશ્વર પ્રત્યેના પ્રેમને કારણે કરેલાં સારાં કામનો બદલો જેમ ઈશ્વર અત્યારે તેમના આશીર્વાદ તથા જીવનમાં આનંદ તથા શાંતિમાં આપે છે, તેમ જ ખરાબ કામની શિક્ષામાં ક્યારેક શારીરિક શિક્ષા (જેમ કે વ્યભિચારી જીવનને કારણે આવતાં કે નશાગીરીને કારણે આવતાં શારીરિક પરિણામો) હોય કે જીવનમાં શાંતિ કે આનંદનો અભાવ હોય.

તેમન, આ ઈશ્વરને, જો તમે પિતા કહીને વિનંતી કરો છો, તો. અહીં જો તેમને તમે પિતા તરીકે વિનંતી કરતા હો તો તેમની બીક રાખવાની, નહિ તો નહિ, તેવો અર્થ નથી. પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે તમે તેમને પિતા તરીકે વિનંતી કરતા હોવાને કારણે તેમની બીક રાખો. આમ તો સૃષ્ટિના સર્જક તરીકે ઈશ્વર સમગ્ર માનવજાતના પિતા છે. પણ આત્મિક અર્થમાં જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરીને નવા જન્મનો અનુભવ કર્યો છે તેઓ જ ઈશ્વરને પિતા તરીકે સંબોધવાનો અધિકાર મેળવે છે (યોહ. ૧:૧૨; વગેરે). પિતર અહીં વિશ્વાસીઓને સંબોધીને વાત કરે છે (૧:૧-૨), એટલે તેઓ બધાંને ઈશ્વરને પિતા તરીકે સંબોધવાનો અધિકાર આપવામાં આવેલો છે.

જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી લોકને સમગ્ર પ્રજા તરીકે સામૂહિક રીતે ઈશ્વરનાં છોકરાં તરીકે સંબોધવામાં આવેલા (યશા. ૧:૨-૩; માલ. ૧:૬; વગેરે). જ્યારે નવા કરારમાં દરેક વિશ્વાસીનો વ્યક્તિગત રીતે ઈશ્વર સાથે પિતા-પુત્રનો સંબંધ હોવાની વાત ઈસુ ખ્રિસ્તે કરી. પોતાના શિષ્યોને શિક્ષણ આપતાં તેમણે ઈશ્વરને “આકાશમાંના બાપ” તરીકે સંબોધવા દોરવણી આપી (લૂ. ૧૧:૨). જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “જેટલા ઈશ્વરના આત્માથી દોરાય છે, તેટલા ઈશ્વરના દીકરા છે. કેમ કે ફરીથી તમને ભય લાગે તેવો દાસત્વનો આત્મા તમને મળ્યો નથી; પણ તમને દતકપુત્રપણાનો આત્મા મળ્યો છે, તેને લીધે આપણે અબ્બા, બાપ એવી હાંક મારીએ છીએ” (રોમ. ૮:૧૪-૧૫; ગલ. ૪:૬).

તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત અર્થાત આ પૃથ્વી ઉપરના ટૂંક સમય દરમિયાન. પત્રની શરૂઆતમાં જ પિતરે કહેલું કે આ લોકો જગતમાં પરદેશી તરીકે રહેનારા છે તથા તેમના પરદેશી અને પ્રવાસી હોવાનો તે અવારનવાર ઉલ્લેખ કરે છે. કલમ ૨ની સમજૂતીમાં પરદેશી હોવાનો અર્થ સમજાવેલો તે વાંચો. તમારા પ્રવાસનો વખત બીકમાં ક્રઢો, અર્થાત આ પૃથ્વી પરનું તમારું જીવન ઈશ્વરની બીકમાં જીવો. આ પછી કહે છે તેમ, "સ્વતંત્ર હોવા છતાં દુષ્ટતાને છાવરવાને માટે તમારી સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ ન કરો, પણ ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો... ઈશ્વરનું ભય રાખો" (૨:૧૬-૧૭). તે જ રીતે અરસપરસના સંબંધોમાં પણ ઈશ્વરની બીક રાખીને વર્તવાનું છે (૨:૧૮).

બીકનો અર્થ અહીં કોઈ ત્રાસદાયક વસ્તુ કે વ્યક્તિનો ભય હોવાનો નથી, પણ આદરયુક્ત સન્માન હોવાનો અર્થ છે જેમાં શિક્ષાનો ભય છે (ન્યાયાધીશનું પ્રતીક), પણ તેથી વિશેષ પિતા તરીકેનું સન્માન હોવાને કારણે તેમને ખોટું ન લાગે તેવું વર્તન નહિ કરવાની પૂરી સાવચેતી રાખવાનો અર્થ છે. એટલે પિતર ઈશ્વરને ન્યાયાધીશ તથા પિતા બન્ને તરીકે અહીં રજૂ કરે છે. ખ્રિસ્તી માણસ માત્ર શિક્ષા ટાળવાના પ્રયોજનથી જ પાપથી દૂર નથી રહેતો, તેના પાપથી દૂર રહેવા પાછળ તેનો ઈશ્વરપિતા પ્રત્યેનો આદર તથા પ્રેમ, તેમને ખોટું ન લાગે, તેમનું દિલ ન દૂભાય તેવી સાવચેતી રાખવાનો હેતુ હોય છે અને જેઓ આ રીતના આદરભાવ તથા સન્માનથી જીવે છે તેમણે બીજા કશાથી બીવાનું રહેતું નથી. જેમ આ પછી પત્નીઓને સંબોધીને પિતર કહે છે "જો તમે રૂડું કરો છો, અને કંઈ પણ ભયથી ગભરાતી નથી, તો તમે તેની (સારાની) દીકરીઓ છો" (૩:૬). જે માણસ ઈશ્વરની બીક રાખે છે, તેણે બીજા કશાથી બીવાનું રહેતું નથી.

કલમ ૧૭માં ઈશ્વરની બીક રાખવા માટે બે કારણો આપ્યાં, એક તેમની શિક્ષાની બીક તથા બીજું પિતા હોવાનો આદર. હવે કલમ ૧૮-૨૧માં ઈશ્વરના તથા તેમના લોકોના પિતાપુત્ર સંબંધની તથા તે સંબંધ કેવી રીતે સ્થાપવામાં આવ્યો તે બાબતની થોડા વિસ્તારથી રજૂઆત કરી છે. કલમ ૧૯માં ઈશ્વરની પસંદગીની વાત કરેલી, જ્યારે આ કલમોમાં તે પસંદગીને પરિણામે થયેલા તેમના ઉદ્ધારની વિગતવાર રજૂઆત છે.

કલમ ૧૮-૧૯ એક સળંગ વાક્ય છે (મૂળ ગ્રીકમાં કલમ ૧૭-૨૧ સળંગ એક વાક્ય છે) જેમાં કલમ ૧૯ને અંતે આવતા તમારો ઉદ્ધાર કરવામાં આવ્યો છે તે શબ્દો કલમનો મૂળ વિચાર વ્યક્ત કરે છે. કલમ ૧૮માં નકારાત્મક ભાષામાં કંઈ બાબતોથી તમારો ઉદ્ધાર કરવામાં નથી આવ્યો તે વાત છે, તો કલમ ૧૯માં શેનાથી તમારો ઉદ્ધાર થયો છે તે વાત છે.

ઉદ્ધાર કરવા માટેના મૂળ શબ્દ લુટ્ટોઓ માં કોઈ વ્યક્તિને કોઈની ગુલામીગીરીમાંથી મૂલ્ય ચૂકવીને છૂટો કરવાનો અર્થ છે, જેમ કે મિસરની ગુલામગીરીમાંથી ઈશ્વરે ઈસ્રાએલી લોકોને છોડાવ્યા (પુન. ૧૫:૨૫). નવા કરારમાં જ્યાં જ્યાં આ કે તેની સાથે

સંબંધિત બીજા શબ્દો વપરાયા છે ત્યાં બધે આ જ અર્થ છે (માથ. ૨૦:૨૮; માર્ક ૧૦:૪૫; લૂ. ૧:૬૮; ૨:૩૮; ૨૪:૨૧; તિત. ૨:૧૪; હિબ્રૂ ૯:૧૨).

આ લોકોનો શેમાંથી છુટકારો કરાવામાં આવ્યો છે તે બાબતમાં કહે છે, તમારા પૂર્વજોથી ચાલતાં આવેલાં અવરથા આચરણથી. આ પહેલાં કલમ ૧૫માં આચરણ શબ્દ વપરાયેલો તે જ શબ્દ આ કલમમાં છે. તમારા પૂર્વજોથી ચાલતાં આવેલાં અર્થાત્ પેઢી દરપેઢીથી ચાલતા આવેલા રીતરિવાજો જે ઈશ્વરનાં ધારાધોરણોથી વિપરિત હતા. પ્રસ્તાવનામાં વાચકોની ઓળખની ચર્ચા કરતાં આપણે જોયેલું તેમ આ શબ્દો પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે વાચકો યહૂદીઓમાંથી નહિ, પણ બિનયહૂદીઓમાંથી ખ્રિસ્તી બનેલા લોકો હોવા જોઈએ, કારણ યહૂદી પૂર્વજો માટે તથા તેમના રીતરીવાજો માટે આવા શબ્દો વાપરવામાં ન આવે.

પૂર્વજોનાં આચરણને અવરથા કહેવામાં આવ્યાં છે. અવરથા એટલે જેમાંથી કોઈ જ ફાયદો મળી શકે નહિ તેવાં. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "જ્યારે તમે પાપના દાસ હતા ત્યારે તમે ન્યાયીપણાથી સ્વતંત્ર હતા. તો જે કામોથી તમે હમણાં શરમાઓ છો, તેથી (તે કામો કરવાથી) તમને તે વખતે શું ફળ હતું? કેમ કે તે કામોનું પરિણામ મરણ છે" (રોમ. ૨૦-૨૧). તેમનાં આ કૃત્યોનો ઉલ્લેખ પિતર ૪:૩માં કરે છે.

ઉદ્ધારની તથા શેમાંથી ઉદ્ધાર કરવામાં આવ્યો છે તેની વાત કર્યા પછી પિતર ઉદ્ધારની કિંમતની વાત કરે છે. પહેલાં નકારાત્મક શબ્દોમાં, વિનાશી વસ્તુઓ વડે, એટલે રૂપા અથવા સોના વડે નહિ. આ પહેલાં તેમના વિશ્વાસની વાત કરતાં તેને નાશવંત સોના કરતાં વિશેષ મૂલ્યવાન કહેલો (કલમ ૭). એ જ રીતે અહીં તેમના ઉદ્ધારની કિંમતની વાત કરતાં રૂપા તથા સોનાને વિનાશી વસ્તુઓ તરીકે રજૂ કરે છે. કલમ ૭માં જણાવેલું તેમ સોનું તથા રૂપું આમ તો સૌથી વધારે લાંબો સમય ટકી રહેનારી તથા સૌથી વધારે મૂલ્યવાન ધાતુઓ માનવામાં આવે છે. પણ પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે બધી જ ભૌતિક વસ્તુઓ, પછી માણસની દૃષ્ટિએ તેમનું મૂલ્ય ભલેને ગમે તેટલું ઊંચું હોય, આત્મિક લાભ માટે શૂન્યવત્ છે, તેનાથી માણસ પોતાનું આત્મિક જીવન ખરીદી શકતો નથી. જેમ પિતરે સિમોન જાદુગરને કહેલું, "ઈશ્વરનું દાન પૈસાથી વેચાતું લેવાનું તેં ધાર્યું માટે તારી સાથે તારા પૈસા નાશ પામો. આ વાતમાં તારે લાગભાગ નથી" (પ્રે. કૃ. ૮:૨૦-૨૧). આત્માનું મૂલ્ય આખા જગતની સઘળી સંપત્તિ કરતાં પણ ઘણું વિશેષ છે, કેમ કે "માણસ પોતાના જીવને બદલે શું આપશે?" (માથ. ૧૬:૨૬).

કલમ ૧૯ની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે જે આગલી કલમ સાથે તેનો સ્પષ્ટ વિરોધ બતાવે છે. તમારો ઉદ્ધાર સોનારૂપા જેવી વસ્તુઓ વડે નહિ, પણ ખ્રિસ્તના મૂલ્યવાન રક્તથી કરવામાં આવ્યો છે. પ્રકટીકરણના પુસ્તકમાં હલવાનને સંબોધીને કહેવામાં આવ્યું છે, "તને મારી નાખવામાં આવ્યો હતો, ને તે તારા રક્તથી ઈશ્વરને સારુ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

સર્વ કુળોના, ભાષાના, પ્રજાના તથા દેશોમાંના લોકોને વેચાતા લીધા છે” (પ્ર. ક. પ:૯). આ પછી ૨:૨૧-૨૫માં ખ્રિસ્તે તેમને માટે આપેલા બલિદાનની ફરીથી વાત કરી છે (તેમ જ ૩:૧૮; ૪:૧, ૧૩; ૫:૧).

ખ્રિસ્ત જે નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ હલવાન જેવા છે તેમાં જૂના કરારની પાપાર્થપણોમાં હલવાનનો વધ કરવાની રીતનો નિર્દેશ છે, જેમાં ખોડખાંપણ વગરના ઘેટા કે બકરાનું અર્પણ કરવામાં આવતું: “જે ગોપશુ અથવા ઘેટુંબકડું કંઈ ખોડખાંપણવાળું કે કૂબડું હોય તેનો યજ્ઞ તું યહોવા તારા ઈશ્વરને ન યદાવ; કેમ કે યહોવા તારા ઈશ્વરને તે અમંગળ લાગે છે” (પુન. ૧૭:૧; તેમ જ નિર્ગ. ૧૨:૫; ૨૧:૧; લે. ૨૨:૧૭-૨૫; વગેરે). પણ જેમ હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક કહે છે તેમ, “જે અર્પણો તથા બલિદાનો આપવામાં આવતાં હતાં, તેઓ ભજન કરનારનું અંત:કરણ સંપૂર્ણ પવિત્ર કરવાને સમર્થ નહોતાં... એટલે ખ્રિસ્ત... બકરાના તથા વાઘરડાના રક્તથી નહિ, પણ પોતાના જ રક્તથી, માણસોને સારુ સનાતન ઉદ્ધાર મેળવીને પરમપવિત્રસ્થાનમાં એક જ વખત ગયા હતા” (હિબ્રુ ૯:૯-૧૨). એટલે જ યોહાન બાપ્તિસ્ત પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તને જોતાં જ પોકારી ઉઠે છે, “જુઓ, ઈશ્વરનું હલવાન કે, જે જગતનું પાપ હરણ કરે છે!” (યોહ. ૧:૨૯).

આ બે કલમો (૧૮-૧૯)માં પિતરના કહેવાનો ભાવાર્થ એ છે કે આપણે માત્ર શિક્ષાની બીકથી જ ઈશ્વરને આદીન થતા નથી, પણ ઈશ્વરે આપણા ઉદ્ધારને માટે જે ભારે ક્રિમત ચૂકવી છે તે ધ્યાનમાં રાખી તેમના પ્રત્યેના ભારે તથા હૃદયના ઊડાણના આભારીભાવથી તેમને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવવાનો નિર્ધાર કરીએ છીએ. જેમ ગીતકર્તાએ કહ્યું છે, “જો મારું હોત જગત તમામ તો તે પ્રેમ કાજ છે જૂજ અર્પણ, એવો અજબ ને દિવ્ય પ્રેમ માગે મારાં તન, મન ને ધન”.

કલમ ૨૦માં ઈસુ ખ્રિસ્તના અર્પણની વાત આગળ વધારી છે. તેમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનો નામથી ઉલ્લેખ નથી, પણ સંદર્ભમાંથી એ સ્પષ્ટ જ છે કે કલમ ૨૦-૨૧માં ઈસુ ખ્રિસ્તની જ વાત છે. તે તો જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ થયેલા હતા તેમાં આપણા ગુજરાતી શબ્દ નિર્માણ થયેલા માટે એ જ મૂળ શબ્દ છે જે પહેલી કલમમાં પૂર્વજ્ઞાન માટે હતો. ત્યાં સમજાવેલું તેમ ઈશ્વરને પહેલેથી જ્ઞાન હોવું તેનો અર્થ એ કે ઈશ્વરે તે બનાવ બનવાનું પહેલેથી નિર્માણ કરેલું હોવું. ઈસુ ખ્રિસ્ત નિર્માણ થયેલા હતા તેમાં કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈશ્વર પિતાએ ઈસુ ખ્રિસ્તને અપણાં પાપોની માફી તથા ઉદ્ધાર માટે અગાઉથી નિર્ધારિત કરી રાખ્યા હતા. પિતરે પોતાના સંદેશમાં કહેલું, “ઈશ્વરના સંકલ્પ તથા પૂર્વજ્ઞાન પ્રમાણે તેમને પરસ્વાધીન કરવામાં આવ્યા (પ્ર. કૃ. ૨:૨૩).

જગતના મંડાણ અગાઉ અર્થાત્ સૃષ્ટિનું સર્જન થયું તે પહેલાં, અનાદિકાળથી, ઈશ્વરે માણસના તારણની યોજના કરી રાખી હતી તથા તારનારને નક્કી કરી રાખ્યા હતા. માણસ પાપમાં પડ્યો પછી ઈશ્વરે આ યોજના કરી એમ નહિ, માણસની ઉત્પત્તિ

કે સૃષ્ટિની પણ ઉત્પત્તિની પહેલાં ઈશ્વરે આ યોજના ઘડી રાખી હતી. જેમ તારણ પામનારાઓને ઈશ્વરે અનાદિકાળથી પસંદ કરી રાખ્યા હતા (૧ પિત. ૧:૧; એફ. ૧:૪); જેમ તારણ પામનારાઓનો અવિનાશી વારસો પૃથ્વીના મંડાણ અગાઉ તૈયાર કરી રાખવામાં આવ્યો છે (માથ. ૨૫:૩૪) અને જેમ તારણ પામનારાઓનાં નામ સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી હલવાનના જીવનપુસ્તકમાં લખાયેલાં છે (પ્રક. ૧૩:૮; ૧૭:૮); તેમ જ હલવાનનું નિર્માણ જગતના મંડાણ અગાઉ ઈશ્વરે કરી રાખેલું હતું.

પણ... આ છેલ્લા કાળમાં તે પ્રગટ થયા, સમયની શરૂઆત પહેલાં જેમનું નિર્માણ કરી રાખ્યું હતું તેમને ઈશ્વરે છેલ્લા કાળમાં, સમયની સંપૂર્ણતામાં, પૃથ્વી પર સદેહે મોકલીને પ્રગટ કર્યા. "સમય પૂરા થયો ત્યારે ઈશ્વરે સ્ત્રીથી જન્મેલો, અને નિયમને આધીન જન્મેલો, એવો પોતાનો પુત્ર મોકલ્યો" (ગલ. ૪:૪). "આદિએ શબ્દ હતો, અને શબ્દ ઈશ્વરની સંઘાતે હતો, અને શબ્દ ઈશ્વર હતો". અને એ જ "શબ્દ સદેહ થઈને આપણામાં વસ્યો" (યોહ. ૧:૧, ૧૪). હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક કહે છે, "આ છેલ્લા સમયમાં પુત્ર કે, જેને તેમણે સઘળાંનો વારસ ઠરાવ્યો, અને વળી જેના વડે તેમણે જગતોને ઉત્પન્ન કર્યા; તે દ્વારા આપણી સાથે (ઈશ્વર) બોલ્યા" (૧:૨).

તમારે સારુ શબ્દોથી પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તના ઉદ્ધારની વાત વાચકોને લાગુ પાડે છે, કારણ જેમ હલવાનને જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ કરવામાં આવ્યું હતું, તેમ વાચકોને ઈશ્વરે જગતના મંડાણ અગાઉ તેમના ઉદ્ધાર માટે પસંદ કરી રાખ્યા હતા. પ્રબોધકો તે તારનારની શોધ જ કરતા રહ્યા, પણ આપણને તે આશીર્વાદ મળ્યો (કલમ ૧૦-૧૨). "એ સઘળાં વિશ્વાસમાં મરણ પામ્યાં, તેમને વચનોનાં ફળ મળ્યાં નહિ", "કેમ કે ઈશ્વરે આપણે માટે એથી વિશેષ સારું કંઈક નિર્માણ કર્યું હતું" (હિબ્રુ. ૧૧:૧૩, ૩૮-૪૦).

કલમ ૨૧માં ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વરે વિશ્વાસીઓના હકમાં કરેલા કામની નોંધ સાથે આ ફકરાનો અંત આવે છે. તે દ્વારા તમે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરો છો તેમાં તે દ્વારા એટલે ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા. આગળ કહ્યું તેમ કલમ ૧૭-૨૧ મૂળમાં એક સર્ગ વાક્ય છે અને આ કલમ આગલી કલમ સાથે જોડાયેલી છે; ...તમારે સારુ આ છેલ્લા કાળમાં તે પ્રગટ થયા, જેમના દ્વારા તમે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરો છો. વિશ્વાસીઓનો ઈશ્વર સાથેનો સંબંધ ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે છે, જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "મારા આશ્રય વિના બાપની પાસે કોઈ આવતું નથી" (યોહ. ૧૪:૬). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે ઈશ્વરે જગતનું સમાધાન કરાવ્યું (૨ કોરિ. ૫:૧૮-૧૯). એટલે જ્યારે માણસ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરે છે ત્યારે તે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરે છે.

તેમણે તેમને મૂએલામાંથી ઉઠાડ્યા અને મહિમા આપ્યો. કલમની શરૂઆતમાં તથા અંતમાં વિશ્વાસીઓના ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે ઈશ્વર પર વિશ્વાસની વાત છે.

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

વચ્ચેના ભાગમાં કલમ ૧૯માં ઈસુ ખ્રિસ્તના બલિદાનની વાત શરૂ કરેલી તે પૂરી કરી છે. કલમ ૨૦ તથા ૧૯માં (ઊલટા ક્રમમાં) તેમના આ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થયાની ને વધસ્તંભ પર બલિદાનની વાત છે. આ કલમમાં પુનરુત્થાન તથા ત્યાર પછીના મહિમાની વાત સાથે તે વાત પૂરી કરી છે.

ઈસુ ખ્રિસ્તના જન્મ, જીવન તથા મૃત્યુ પાછળ માનવના ઉદ્ધારની ઈશ્વરની યોજના હતી તે વાત તેમના પુનરુત્થાન સિવાય સિદ્ધ થઈ ન હોત, કારણ "જો ખ્રિસ્ત ઊઠ્યા નથી, તો તમારો વિશ્વાસ વ્યર્થ છે. હજી સુધી તમે તમારા પાપમાં જ છો" (૧ કરિ. ૧૫:૧૭). એટલે ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન એ ખ્રિસ્તી વિશ્વાસનો પાયો છે, "જો તું તારે મોઢે ઈસુને પ્રભુ તરીકે કબૂલ કરીશ, અને ઈશ્વરે તેમને મૂએલામાંથી ઊઠાડ્યા, એવો વિશ્વાસ તારા અંતઃકરણમાં રાખીશ, તો તું તારણ પામીશ" (રોમ. ૧૦:૯). ઈશ્વરના પૂર્વસંકલ્પ પ્રમાણે તે વધસ્તંભે જડાયા ને ઈશ્વરે જ પોતે તેમને મરણમાંથી સજીવન કર્યા તે વાત નવા કરારમાં અવારનવાર કરવામાં આવી છે (પ્રે. કૃ. ૨:૨૪, ૩:૨૬, ૩:૧૫; ૪:૧૦; ૧૦:૪૦; રોમ. ૪:૨૪-૨૫; ૮:૨૧; ૧ કરિ. ૬:૧૪; ૧૫:૧૫; ૨ કરિ. ૪:૧૪; વગેરે).

પુનરુત્થાન તથા મહિમા આપવાની વાત એકમેક સાથે સંકળાયેલી છે. પુનરુત્થાન દ્વારા તથા ત્યાર પછી મહિમા આપ્યો; મહિમા આપવામાં પુનરુત્થાનની વાત આવી જાય છે. તેમનું પુનરુત્થાન, સ્વર્ગારોહણ તથા ઈશ્વરને જમણે હાથે બેસવું તે બધું તેમાં આવી જાય છે. જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, ઈશ્વરે પોતાનું સામર્થ્ય "ખ્રિસ્તમાં દેખાડીને તેમને મૂએલામાંથી ઊઠાડ્યા, અને સર્વ રાજસત્તા, અધિકાર, પરાક્રમ, ધણીપણું અને કેવળ આ કાળમાંનું નહિ, પણ ભવિષ્યકાળમાંનું દરેક નામ જે હોય, તે સર્વ કરતાં ઊંચા કરીને પોતાની જમણી ગમ સ્વર્ગીય સ્થાનોમાં તેમને બેસાડ્યા; વળી સઘળાંને તેમણે (ઈશ્વરે) તેમના (ઈસુ ખ્રિસ્તના) પગો તળે રાખ્યાં..." (એફે. ૧:૨૦, ૨૨; તેમ જ ફિલિ. ૨:૯-૧૧).

મૂએલામાંથી ઊઠાડીને મહિમા આપવામાં એવો અર્થ વ્યક્ત થાય કે પુનરુત્થાન પહેલાં જે મહિમા ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસે નહોતો તે મહિમા ઈશ્વરે તેમને આપ્યો. પણ હકીકતમાં તો આ મહિમા અનાદિકાળથી ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસે હતો, તે મહિમાનો થોડા સમય માટે ત્યાગ કરી તે પૃથ્વી ઉપર આવ્યા હતા. (ફિલિ. ૨:૬-૮), અને પુનરુત્થાન પછી સ્વર્ગમાં ચઢી જઈને તે મહિમા તેમણે પાછો ગ્રહણ કર્યો. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાની પ્રાર્થનામાં ઈશ્વર પિતાને સંબોધીને કહેલું, "જે કામ કરવાનું તમે મને સોંપ્યું છે તે પૂરું કરીને મેં તમને પૃથ્વી પર મહિમાવાન કર્યાં છે. અને હવે, હે બાપ, જગત ઉત્પન્ન થયા અગાઉ તમારી સાથે જે મહિમા હું ભોગવતો હતો તે વડે તમે હમણાં પોતાની સાથે મને મહિમાવાન કરો" (યોહ. ૧૭:૪-૫; તેમ જ યોહ. ૧:૧; ૧૨:૪૧; વગેરે).

જેથી તમારો વિશ્વાસ તથા આશા ઈશ્વર પર થાય તેમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે ઈશ્વરે વિશ્વાસીઓના હકમાં કરેલું કામ, જેનું વર્ણન કલમ ૧૮-૨૧માં છે, તેનો ઉપસંહાર

કરવામાં આવ્યો છે. ઈશ્વરે આ સઘળું કર્યું કે જેથી તમારો વિશ્વાસ તથા આશા ઈશ્વર પર થાય. **વિશ્વાસ તથા આશા** એકબીજા સાથે સંકળાયેલાં છે, વિશ્વાસ હોવાને કારણે આશા રાખીએ છીએ. જેમ હિબ્રુઓનો લેખક કહે છે, "વિશ્વાસ તો જે વસ્તુઓની આશા આપણે રાખીએ છીએ તેની ખાતરી છે; અને અદૃશ્ય વસ્તુઓની સાબિતી છે" (હિબ્રુ ૧૧:૧). વિશ્વાસ તથા આશા ખ્રિસ્તી જીવનનાં સંચાલક બળો છે. વિશ્વાસ તથા આશાને આધારે ખ્રિસ્તી માણસ ગમે તેવા કપરા સંજોગોમાં ટકી રહી શકે છે, જે આ આખા પત્રનો મુખ્ય વિચાર છે જે પિતરે આ પહેલાં કલમ ૩-૯માં વિસ્તારપૂર્વક રજૂ કર્યાં.

૧:૨૨-૨૫ તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો

તમે સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ (૧૩-૧૬), અને તમે તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત ઈશ્વરની બીકમાં કાઢો (૧૭-૨૧). તે બે વાત કર્યા પછી હવે આ ફકરામાં એકબીજા પ્રત્યેના પ્રેમનો આદેશ આપ્યો છે. જેમ ઉપરના બે આદેશોનો આધાર ઈશ્વરે આપણા હકમાં કરેલા કાર્ય, આપણો ઉદ્ધાર હતો, તેમ જ અરસપરસના પ્રેમની વાતનો આધાર પણ ઈશ્વરે આપેલો પુનર્જન્મ છે. કલમ ૨૨માં અરસપરસ પ્રેમ રાખવાનો આદેશ છે, કલમ ૨૩-૨૫માં ઈશ્વરના અવિનાશી વચનથી થયેલા પુનર્જન્મની વાત છે (જેમ કલમ ૧૭માં આદેશ હતો અને કલમ ૧૮-૨૧માં ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે ઈશ્વરે આપણા માટે કરેલા તારણની વાત હતી. કલમ ૧૮ અને ૨૩ બન્ને કેમ કે શબ્દોથી શરૂ થાય છે).

૧:૨૨ તમે સત્યને આધીન રહીને ભાઈઓ પરની નિષ્કપટ પ્રીતિને માટે તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે, માટે ખરા અંત:કરણથી એકબીજા ઉપર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો; ^{૨૩} કેમ કે વિનાશી બીજથી નહિ, પણ અવિનાશીથી, ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન વડે, તમને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે. ^{૨૪} કેમ કે, સઘળાં પ્રાણી ઘાસના સરખાં છે, અને તેઓનું સઘળું ગૌરવ ઘાસના ફૂલ સરખું છે. ઘાસ સુકાઈ જાય છે, ને તેનું ફૂલ ખરી પડે છે. ^{૨૫} પણ પ્રભુનું વચન સદાકાળ રહે છે. અને જે સુવાર્તાનું વચન તમને પ્રગટ કરવામાં આવ્યું તે એ જ છે.

કલમ ૨૨માં અનુરોધ કરવામાં આવ્યો છે અને તે પછીની કલમોમાં (૨૩-૨૫) તેની પાછળનું કારણ આપવામાં આવ્યું છે. કલમનું મુખ્ય વાક્ય છે, માટે ખરા અંત:કરણથી એકબીજા ઉપર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો. ભાઈઓ પર અરસપરસ પ્રેમ એ પિતરના આ પત્રના મુખ્ય વિચારોમાંનો એક છે. આ પહેલાં ઈસુ ખ્રિસ્ત ઉપરના પ્રેમની વાત કરી (કલમ ૮). આ કલમમાં અને હવે પછી બીજી ચાર વખત અરસપરસના પ્રેમની વાત કરે છે. ૩:૮માં તે કહે છે, "તમે સર્વ એક મનનાં, બીજાના સુખદુ:ખમાં ભાગ લેનારાં,

ભાઈઓ પર પ્રીતિ રાખનારાં, કરુણાળુ તથા નમ્ર થાઓ". જ્યારે ખ્રિસ્તી મંડળી સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહી હતી અને વિશેષ ગંભીર સતાવણી તેમના ઉપર ઝગૂમી રહી હતી, ત્યારે એ અત્યંત જરૂરી હતું કે તેઓ એકમેકના પ્રેમના બંધનમાં બરાબર બંધાયેલા હોય. મંડળીએ એક બનીને સતાવણી સામે અડગ ઊભા રહેવાની જરૂર હતી. એટલે પિતર અવારનવાર બંધુપ્રેમની વાત કરે છે.

સાથે સાથે એ વાત પણ નોંધવાની કે આગલી કલમમાં (કલમ ૨૧) વિશ્વાસ તથા આશાની વાત કરી, જે ઈશ્વર સાથેનો તેમનો સંબંધ વ્યક્ત કરે છે. હવે આ કલમમાં તે અરસપરસના પ્રેમની વાત કરે છે જે માણસો સાથેનો તેમનો સંબંધ વ્યક્ત કરે છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત વિશ્વાસ, આશા તથા પ્રેમ છેવટ સુધી ટકી રહેનારી વસ્તુઓ તરીકે એક સાથે રજૂ કરે છે (૧ કરિ. ૧૩:૧૩; તેમ જ ૧ થેસ. ૧:૩; ૫:૮; કલો. ૧:૩), તેમ જ પિતર આ કલમોમાં એ ત્રણેનો એક સાથે ઉલ્લેખ કરે છે. ઈસુ ખ્રિસ્ત પરનો વિશ્વાસ, આકાશમાં રાખી મૂકેલી આશા તથા સંતો પરનો પ્રેમ (કલો. ૧:૩), એ ત્રણ પાયા ખ્રિસ્તી જીવનનો આધાર છે, અને ત્રણ પાયાના સ્ટૂલની જેમ તેમાંથી એક પણ પાયો ન હોય તો ખ્રિસ્તી જીવન ટકી શકે નહિ.

કેવા પ્રકારનો પ્રેમ છે તે દર્શાવવા પિતર કહે છે, એક તો ખરા અંતઃકરણથી. અર્થાત્ માત્ર બાહ્ય દેખાવ પૂરતું જ નહિ, મનના ઊંડાણથી, પૂરા ભાવપૂર્વક. ફરોશીઓના દંભ માટે યશાયાના શબ્દો ટાંકી ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "આ લોક પોતાના હોઠથી મને માન આપે છે, પણ તેઓનાં મન મારાથી વેગળાં જ રહે છે" (માથ. ૧૫:૮). બીજું, આગ્રહથી. અહીં વપરાયેલા મૂળ શબ્દનો અર્થ છે છેવટની હદ સુધી. જેમ શરતમાં ઉતરેલો ખેલાડી બીજા કરતાં આગળ આવવા પોતાની શક્તિના અંશેઅંશનો ઉપયોગ કરે છે ને પૂરી તાકાતથી ઝગૂમે છે, તેમ છેવટની હદ સુધીનો પ્રેમ કરવાની વાત છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે એટલા આગ્રહથી પ્રાર્થના કરી કે તેમનો પરસેવો લોહીનાં ટીપાં જેવો થયો (લૂ. ૨૨:૪૪), ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ બીજા રૂપમાં વપરાયો છે. આ પછી ૪:૮માં પિતર આ જ શબ્દ ફરીથી વાપરે છે, "તમે એકબીજા પર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો". ખરા અંતઃકરણથી તથા આગ્રહથી તે બન્નેનો સંયુક્ત અર્થ છે, ખરા હૃદયનો ભરપૂર પ્રેમ. જેમ ઈશ્વર પ્રત્યેના પ્રેમની વાત કરતાં જૂના કરારના શબ્દો ટાંકીને ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "તારા ઈશ્વર પ્રભુ પર તારા ખરા અંતઃકરણથી તથા તારા ખરા જીવથી તથા તારા પૂરા સામર્થ્યથી તથા તારા ખરા મનથી પ્રેમ રાખવો" (લૂ. ૧૦:૨૭; પુન. ૬:૫) અને એવો જ પ્રેમ અરસપરસ રાખવાનો છે.

બાકીની કલમમાં આ પ્રેમનો દૈવી સ્ત્રોત બતાવ્યો છે જેનું આ પછી કલમ ૨૩-૨૫માં વિસ્તારથી વર્ણન કર્યું છે, તમે સત્યને આધીન રહીને... તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છ એટલે તમે આવો પ્રેમ કરી શકો તેમ છો. સત્યને આધીન રહેવામાં ઈસુ ખ્રિસ્તની સુવાર્તા પરના તેમના વિશ્વાસની વાત છે. પત્રની શરૂઆતમાં જ તેમના "આત્માના

પવિત્રીકરણથી આજ્ઞાકિત થવા” ની વાત કરેલી (૧:૧). પાઉલ પ્રેરિત આ અર્થમાં કહે છે, “તમે પણ સત્યનું વચન એટલે તમારા તારણની સુવાર્તા સાંભળીને, અને તેના પર વિશ્વાસ રાખીને તેનામાં વચનના પવિત્ર આત્માથી મુદ્રાકિત થયા” (એફે. ૧:૧૩; તેમ જ ૧ થેસ. ૨:૧૦, ૧૨, ૧૩).

સત્યને આધીન રહીને તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે, અર્થાત્ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરવાને લીધે તમે પોતે પવિત્ર બનેલા છો, “પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક છો” (૨:૯). પવિત્ર કરવા માટેનો મૂળ શબ્દ જૂના કરારના શુદ્ધિકરણના અર્થમાં વપરાતો શબ્દ છે, જેમ કે યોહાન ૧૧:૫૫માં પાસ્ખાપર્વમાં ભાગ લેતાં પહેલાં કરવામાં આવતા શુદ્ધિકરણ માટે આ શબ્દ વપરાયો છે. પણ ઈસુ ખ્રિસ્ત આ જ શબ્દ બીજે આંતરિક અને આત્મિક શુદ્ધિના અર્થમાં વાપરે છે (યોહ. ૧૩:૧૦; ૧૫:૩; ૧૭:૧૯). યોહાન ૧૭:૧૯માં અહીંની જેમ જ “સત્યથી પવિત્ર થવા” ની વાત છે. યાકૂબ પોતાના પત્રમાં આવી જ આંતરિક તથા આત્મિક પવિત્રતાની વાત કરે છે (યાકૂ. ૪:૮; તેમ જ ૧ યોહ. ૩:૩). એટલે પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી નવા જન્મનો અનુભવ કર્યો છે, તેઓ સાચા અર્થમાં શુદ્ધ તથા પવિત્ર થયા છે એટલે તેઓ હૃદયના ઊડાણથી પૂરેપૂરો પ્રેમ દર્શાવી શકે છે.

સત્યને આધીન રહીને મન પવિત્ર કરવાનું બાહ્ય તથા દૃશ્ય પરિણામ ભાઈઓ પરની નિષ્કપટ પ્રીતિ. ભાઈઓ પરની પ્રીતિ માટે મૂળમાં એક શબ્દ છે, ફીલાડેલ્ફીઆ જેમાં ફીલોસ એટલે પ્રેમ અને અડેલ્ફોસ એટલે ભાઈ એમ બે શબ્દો સંયુક્ત રીતે વપરાયા છે. અલબત્ત, ભાઈઓ માં અહીં શારીરિક સગાઈનો અર્થ નથી, પણ ઈશ્વરના કુટુંબના સભ્યો હોવાનો અર્થ છે. જૂના કરારમાં હિબ્રૂ જાતિના લોકોને એકબીજાના ભાઈઓ ગણવામાં આવતા (પુન. ૧૫:૩, ૧૨; વગેરે). નવા કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે આ શબ્દ શિષ્યોના અરસપરસના સંબંધ માટે વાપર્યો (માથ. ૨૩:૮).

શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીના સભ્યો એકબીજાના ભાઈઓ તરીકે ઓળખાતા હતા (પ્રે. કૃ ૧:૧૫; ૧૪:૨). પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રમાં ખ્રિસ્તીઓને અવારનવાર ભાઈઓ શબ્દથી સંબોધે છે (રોમ. ૭:૧, ૧૦:૧; ૧૨:૧; વગેરે). ખ્રિસ્તી કુટુંબમાં જન્મ (નવો જન્મ) પામેલા હોવાને કારણે અને એક જ પિતા (ઈશ્વર)નાં સંતાન હોવાને કારણે આત્મિક સંબંધના અર્થમાં આ શબ્દ વપરાયો છે અને પિતર ભાઈઓ પરના પ્રેમનો આદેશ અવારનવાર આપે છે (૨:૧૭; ૩:૮; ૪:૮). નવા કરારમાં બીજે ઘણી જગ્યાએ ભાઈઓ પરના અરસપરસના પ્રેમનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે. યોહાન પોતાના પત્રમાં ત્યાં સુધી કહે છે કે, “આપણે ભાઈઓ પર પ્રીતિ રાખીએ છીએ, એથી આપણે જાણીએ છીએ કે મરણમાંથી નીકળીને આપણે જીવનમાં આવ્યા છીએ. જે પ્રેમ રાખતો નથી તે મરણમાં રહે છે” (૧ યો. ૩:૧૪).

નિષ્કપટ પ્રીતિ શબ્દમાં નિષ્કપટ નો અર્થ છે કોઈપણ જાતના દંભ સિવાય. આગળ ખરા અંતઃકરણથી શબ્દોમાં લગભગ આવો જ અર્થ છે. પણ ત્યાં પ્રેમના ઉદ્ભવસ્થાનની વાત છે. જ્યારે અહીં તેની બીજાઓની આગળ નિષ્કપટ રજૂઆતની વાત છે. અલબત્ત, આ બન્ને શબ્દો એકબીજાની સાથે અર્થની દૃષ્ટિએ સંકળાયેલા છે; ખરા અંતઃકરણથી આવતો પ્રેમ નિષ્કપટ હોય, ને નિષ્કપટ પ્રેમ ખરા અંતઃકરણમાંથી જ આવે.

આપણા ભાષાંતરમાં પ્રીતિ શબ્દ જે બે વખત વ્યક્ત થયો છે તે બે જૂદા જૂદા ગ્રીક શબ્દોનું ભાષાંતર છે પહેલો શબ્દ ઉપર નોંધ્યું તેમ ફીલાડેલ્ફીઆ છે જે આ પછી બે વખત વપરાયો છે (૧:૨૨; ૩:૮). બીજો શબ્દ છ આગાપ જે આ પહેલાં એક વખત (૧:૮) અને આ પછી બે વખત વપરાયો છે. ફીલાડેલ્ફીઆ ભાઈઓ પ્રત્યેના અરસપરસના પ્રેમનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે. જ્યારે આગાપ શબ્દમાં વધારે ઉમદા તથા દૈવી પ્રકારના પ્રેમની વાત છે જે ઈશ્વર તરફથી આવે છે. "ઈશ્વર પ્રેમ છે" (૧ યો. ૪:૧૬), "ઈશ્વરે જગત પર પ્રેમ કર્યો" (યોહ. ૩:૧૬; ૧ યોહ. ૪:૯-૧૦; રોમ. ૫:૬-૮; રોમ. ૮:૨૯ વગેરે), અને બદલામાં એવા જ પ્રેમની માણસ પાસેથી અપેક્ષા રાખે છે, જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "પ્રેમ (આગાપે) માં ચાલો, જેમ ખ્રિસ્તે તમારા પર પ્રીતિ (આગાપે) રાખી, અને ઈશ્વરની આગળ સુવાસને અર્થ, આપણી ખાતર સ્વાપર્ણ કરીને પોતાનું બલિદાન આપ્યું તેમ" (એફે. ૫:૨); અને "હું તમને નવી આજ્ઞા આપું છું, તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો; જેવો મેં તમારા પર પ્રેમ રાખ્યો તેવો તમે પણ એકબીજા પર પ્રેમ રાખો" (યોહ. ૧૩:૩૪). પિતર એવા જ પ્રેમની અહીં વાત કરે છે તથા પાઉલ પ્રેરિત પોતાના બધા જ પત્રોમાં આવા જ પ્રેમની વાત કરે છે (રોમ. ૧૨:૯-૧૦; ૧ કોરિ. ૧૩; ૨ કોરિ. ૮:૨૪; ગલ. ૫:૧૩-૧૪; એફે. ૫:૨; વગેરે).

આ કલમમાં સત્યને આધીન રહી મન પવિત્ર કરવાની જે વાત કરી છે તેનો વિસ્તાર પછીની ત્રણ કલમોમાં કર્યો છે.

કલમ ૨૩ ની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે જે તેને આગલી કલમમાં વ્યક્ત કરેલા વિચાર સાથે જોડે છે. તમે એકબીજા પર ખરા અંતઃકરણથી તથા આગ્રહથી પ્રેમ કરો; કેમ કે ...તમને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે. જે માણસે ઈશ્વરના અલૌકિક પ્રેમનો અનુભવ નથી કર્યો તે માણસ પોતે પોતાની માનવીય શક્તિ અનુસાર આવો દૈવી પ્રેમ કરી શકે નહિ. પણ તમારો તો પુનર્જન્મ થયેલો છે અને તમે ઈશ્વરના પ્રેમનો અનુભવ કરેલો છે, એટલે તમે આવો પ્રેમ અરસપરસ કરી શકો છો. આ પહેલાં પિતરે પુનર્જન્મની વાત કરેલી (કલમ ૪). ત્યાં ભવિષ્યની આજ્ઞાનો અર્થ હતો. જ્યારે અહીં વર્તમાન જીવનમાં તેના લાગુકરણનો અર્થ છે. તમારો નવો જન્મ થયો હોવાથી નવા માણસપણાને અનુરૂપ જીવન જીવો અને ભાઈઓ પર ખરા અંતઃકરણથી આગ્રહપૂર્વક પ્રેમ કરો.

બાકીની કલમમાં આ પુનર્જન્મ શેનાથી આપવામાં આવ્યો છે તે વાત નકારાત્મક અને હકારાત્મક શબ્દોમાં કરી છે. વિનાશી બીજથી નહિ. એટલે કે, શારીરિક સંબંધથી નહિ. વિનાશી માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે જેમાં સડો આવે અને નાશ પામે તેવું. આ પહેલાં કલમ ૧૮માં સોનારૂપા માટે આ જ શબ્દ વપરાયેલો જ્યાં કાટથી નષ્ટ થવાનો અર્થ હતો. તેથી ઊલટું અવિનાશી બીજથી તમને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે, જેનો ક્યારેય નાશ થવાનો નથી. આ પહેલાં કલમ ૪માં અવિનાશી વારસા માટે આ જ શબ્દ વાપર્યો છે. અવિનાશી વારસો અવિનાશી બીજથી પુનર્જન્મ પામેલાંને જ મળે.

આ અવિનાશી બીજ તે ઈશ્વરનું જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન. અર્થાત્ સુવાર્તાનો સંદેશો જે તેમની આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યો તે સંદેશો સાંભળવાથી, ઈશ્વરના વચને જ્યારે તેમના હૃદયમાં કાર્ય કર્યું ત્યારે તેમનો પુનર્જન્મ થયો. જેમ યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે, "તેમણે પોતાની ઈચ્છાથી સત્યના વચનદ્વારા આપણને જન્મ આપ્યો છે" (યાકૂ. ૧:૧૮). આ જન્મ "લોહીથી નહિ કે, દેહની ઈચ્છાથી નહિ કે, માણસની ઈચ્છાથી નહિ (અર્થાત્ વિનાશી બીજથી નહિ), પણ ઈશ્વરથી થયેલો છે (યોહ. ૧:૧૩). "જે દેહથી જન્મેલું છે તે દેહ છે; અને જે આત્માથી જન્મેલું છે તે આત્મા છે" (યોહ. ૩:૬).

ઈશ્વરના વચન માટે બે વિશેષણો વાપર્યાં છે; જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર. જીવંત માં અસરકારક હોવાનો, ક્યારેય નિષ્ફળ નહિ જવાનો, અર્થ છે, જ્યાર સદાકાળમાં ક્યારેય તેનો અંત નહિ આવવાનો અર્થ છે. "ઈશ્વરનું વચન જીવંત, સમર્થ તથા બેધારી તરવાર કરતાં પણ તીક્ષ્ણ છે, તે જીવ તથા આત્માને અને સાંધા તથા મજ્જાને જુદાં પાડે એટલે સુધી વીંધનારું છે, અને હૃદયના વિચારો ને તથા ભાવનાઓને પારખનાર છે" (હિબ્રૂ. ૪:૧૨). તેમ જ ઈશ્વરના શબ્દોમાં યશાયા કહે છે, "મારું વચન જે મારા મુખમાંથી નીકળ્યું છે તે સફળ થશે; મેં જે ચાંચ્યું છે તે કર્યા વિના, ને જે હેતુથી મેં તેને મોકલ્યું હતું તેમાં સફળ થયા વિના, તે ફોકટ મારી પાસે પાછું વળશે નહિ" (યશા. ૫૫:૧૧). અને આ બીજથી જેનો જન્મ થયો છે તેનામાં આ બીજ કાયમ રહે છે ને તે તેના આચરણમાં દેખાયા સિવાય રહેતું નથી (૧ યોહ. ૩:૯-૧૦).

કલમ ૨૪-૨૫ માં યશાયાના પુસ્તકમાંથી અવતરણ આંપીને વિનાશી વસ્તુઓ (કલમ ૨૪) તથા અવિનાશી એવું ઈશ્વરનું વચન (કલમ ૨૫) વચ્ચે તફાવત બતાવ્યો છે. વિનાશી ક્ષણિક છે (કલમ ૨૪), અવિનાશી સાર્વાલિક છે (કલમ ૨૫).

કલમની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે કારણ આ બે કલમોમાં ઈશ્વરનું વચન જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર છે, તે બાબતની જૂના કરારની કલમ ટાંકીને સાબિતી આપવામાં આવી છે. સઘળાં પ્રાણી ઘાસ સરખાં છ તેમાં સઘળાં પ્રાણીની નહિ, માનવજાતની વાત છે. માનવમાત્ર ઘાસ સમાન છે તેવો અર્થ છે. યશાયા ૪૦:૬, જે

કલમ અહીં ટાંકવામાં આવી છે, ત્યાં આપણા બાઈબલમાં “સર્વ મનુષ્ય ઘાસ જ છે” તેવું ભાષાંતર છે. જેમ ઘાસ માત્ર થોડો જ સમય ટકે છે, તેમ મનુષ્યનું જીવન ક્ષણભંગુર છે. અયૂબ આવી જ સરખામણી કરે છે, “સ્ત્રીજન્ય મનુષ્ય અલ્પાયુ અને સંકટથી ભરપૂર છે. તે ફૂલની પેઠે ખીલે છે, અને તેને કાપી નાખવામાં આવે છે; વળી તે છાયાની પેઠે જતું રહે છે, અને સ્થિર રહેતું નથી” (અયૂ. ૧૪:૧-૨).

તેઓનું સઘળું ગૌરવ ઘાસના ફૂલ સરખું છે તેમાં એ જ વાત બીજા શબ્દોમાં બેવડાવી તે બાબત વિશેષ ભારપૂર્વક રજૂ કરી છે. ગૌરવ માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે મહિમા જે પિતરના આ પત્રમાં અગિયાર વખત વપરાયો છે અને આ સિવાય બધે તેનું “મહિમા” ભાષાંતર છે (૧:૭, ૧૧, ૨૧; ૪:૧૧, ૧૩, ૧૪; ૫:૧, ૪, ૧૦, ૧૧), અને આ એક જ જગાએ પિતર ક્ષણભંગુર મહિમાની વાત કરે છે. બાકી બધે આ પત્રમાં પિતર સદાકાળ ટકનાર મહિમાની, કાં તો ઈસુ ખ્રિસ્તના કાં તો ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે મળનાર વિશ્વાસીના મહિમાની, વાત કરે છે. અર્થાત્ માણસોનો એવો મહિમા છે તો ખરો જ જે સદાકાળ ટકનારો છે. પણ આ કલમમાં દુનિયા પરના ક્ષણિક મહિમાની વાત છે. જેમ યોહાન પોતાના પત્રમાં કહે છે, “જગત તથા તેની લાલસા જતાં રહે છે; પણ જે ઈશ્વરની ઈચ્છા પૂર્ણ કરે છે તે સદા રહે છે” (૧ યોહ. ૧:૧૭). એટલે કલમ ૨૩ તથા ૨૪માં જેનો પુનર્જન્મ થયો છે તે માણસ (કલમ ૨૩) અને જેનો પુનર્જન્મ નથી થયો તે માણસ વચ્ચે તફાવત બતાવ્યો છે અને કલમ ૧૭-૧૮માં જણાવ્યા પ્રમાણે તમે અવિનાશી બીજથી જન્મેલા હોવાને કારણે તમારાં આચરણ તે પ્રમાણેનાં હોય તેવો તેના કહેવાનો ભાવાર્થ છે.

યાકૂબ ૧:૧૦-૧૧માં આ જ રીતે યશાયા ૪૦:૬-૮ ટાંકવામાં આવી છે. પણ ત્યાં શ્રીમંત માણસના ક્ષણિક વૈભવના સંદર્ભમાં વાત કરી છે, જ્યારે અહીં સમગ્ર માનવજાતના સંદર્ભમાં. પણ મૂળ ભાવાર્થ એક જ છે. યાકૂબ માનવજીવનને ધૂમર સાથે પણ સરખાવે છે (યાકૂ. ૪:૧૪).

કલમ ૨૫ કલમ ૨૪ સાથે વિરોધ વ્યક્ત કરે છે માનવમાત્ર ક્ષણભંગુર છે, પણ પ્રભુનું વચન સદાકાળ રહે છે. એટલે પ્રભુના વચનથી જેમનો પુનર્જન્મ થયો છે (કલમ ૨૩) તેઓ પણ સદાકાળ રહેશે. ગીતશાસ્ત્ર ૧૦૨:૧૧-૧૨માં ગીતકર્તા પોતાની તથા ઈશ્વરની વચ્ચે આવો જ તફાવત વ્યક્ત કરે છે, “મારા દિવસો નમતી છાયાના જેવા છે, અને ઘાસની પેઠે હું ચીમળાઈ ગયો છું, પણ, હે યહોવા, તમે સર્વકાળ ટકનાર છો; તમારું સ્મરણ પેઢી દરપેઢી રહેશે.”

કલમ ૨૩-૨૫માં ક્ષણભંગુર માનવજાતની સરખામણીમાં સદાકાળ ઈશ્વરના સદાકાળ ટકનારા જીવંત વચનનું વર્ણન કર્યા પછી પિતર કહે છે અને જે સુવાર્તાનું વચન તમને પ્રગટ કરવામાં આવ્યું તે એ જ છે. પ્રભુના એ જ અવિનાશી, જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચનની સુવાર્તા તમને પ્રગટ કરવામાં આવી, તમે પવિત્ર આત્માના તમારા

હટયમાં થયેલા કાર્યને આધીન થઈને તે સુવાર્તાનો સ્વીકાર કર્યો (કલમ ૧), એટલે તમારો મહિમા તો અવિનાશી મહિમા છે (૧:૭; પ:૧, ૪, ૧૦). "સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે" (પ:૧૦).

૨:૧-૧૦ તમે તમારા વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ પામતા જાઓ

પહેલા અધ્યાયની પહેલી બાર કલમોમાં ઈશ્વરે આપણને આપેલા મહાન તારણની વાત કર્યા પછી ૧:૧૩થી શરૂ કરીને પિતર તે મહાન તારણને અનુરૂપ ખ્રિસ્તી જીવનના સિધ્ધાંતો આપે છે. અત્યાર સુધી તેણે ખ્રિસ્તી જીવન માટેના વ્યાવહારિક સિધ્ધાંતોની વાત કરી; તમે સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ, તમારું જીવન ઈશ્વરની બીકમાં જીવો અને તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો. હવે આ અધ્યાયની શરૂઆતના ભાગમાં તે તારણ તથા તે તારણને કારણે ઈશ્વર સાથે સ્થપાયેલા આપણા સંબંધની વાત તરફ તે પાછો વળે છે અને તે તારણમાં વધુ ને વધુ વૃદ્ધિ પામતા જવાની સલાહ આપે છે. પહેલી ત્રણ કલમોમાં ભેળસેળ વગરના આત્મિક દૂધનું પાન કરી આત્મિક જીવનમાં વૃદ્ધિની વાત કરી છે. તો કલમ ૪-૧૦માં ખૂણાના મૂલ્યવાન એવા મુખ્ય પથ્થર ઈસુ ખ્રિસ્તની ઉપર બંધાતા મકાનમાં આત્મિક પથ્થરોની જેમ ચણાવાની વાત છે. બન્ને પ્રતીકોમાં ખ્રિસ્તી જીવનમાં આત્મિક વૃદ્ધિ પામતા જવાની વાત છે.

૨:૧-૩ આત્મિક દૂધ

૨:૧ એ માટે સઘળી દુષ્ટતા, કપટ, દંભ, અદેખાઈ તથા સઘળા પ્રકારની નિંદા દૂર કરીને,^૨ નવા જ-મેલાં બાળકોની પેઠે નિષ્કપટ આત્મિક દૂધની ઈચ્છા રાખો;
^૩ જેથી જો તમને એવો અનુભવ થયો હોય કે પ્રભુ દયાળુ છે તો તે વડે તમે તારણ મેળવતાં સુધી વધો.

કલમ ૧ ની શરૂઆત મૂળમાં દૂર કરીને શબ્દોથી થાય છે, દૂર કરી દો, એ માટે એ સઘળી દુષ્ટતા, કપટ, દંભ, અદેખાઈ તથા સઘળા પ્રકારની નિંદા! એ રીતે આ સઘળી બાબતો દૂર કરવાની વાત ઉપર પુષ્કળ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. કોઈપણ સારું ગ્રહણ કરતાં પહેલાં ખોટું દૂર કરવાનું હોય છે. આત્મિક વૃદ્ધિ ત્યારે જ આવે જ્યારે કાંટાઝાંખરાં, વૃદ્ધિને અટકાવતી વસ્તુઓ દૂર કરવામાં આવે. દૂર કરવા માટે વપરાયેલા મૂળ શબ્દમાં એક જગાએથી ઉપાડીને દૂર મૂકી દેવાનો અર્થ છે. જેમ કે પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૭:૫૮માં કપડાં કાઢીને જમીન ઉપર મૂકી દેવા માટે આ શબ્દ વપરાયો છે. પણ સામાન્ય રીતે આ શબ્દ ખરાબ વસ્તુઓ તજી દેવાના અર્થમાં વપરાય છે; "આપણે અંધકારનાં કામો તજી દઈને પ્રકાશનાં હથિયારો સજીએ (રોમ. ૧૩:૧૨); તેમ જ "જૂનું માણસપણું દૂર કરો

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

અને નવું માણસપણું...પહેરી લો" (એફ. ૪:૨૨; તેમ જ એફ. ૪:૨૫; કલો. ૩:૮ હિબ્રૂ. ૧૨:૧; યાકૂ. ૧:૨૧).

આ બધા સંદર્ભોમાં ગંદા કપડાં દૂર કરી નવાં કપડાં પહેરવાનો ભાવાર્થ રહેલો છે. ખ્રિસ્તી માણસની આત્મિક વૃદ્ધિમાં આડે આવતી બાબતોનો ત્યાગ કરવાની વાત છે, જેમ કે, "આપણે પણ દરેક જાતનો બોજો તથા વળગી રહેનાર પાપ નાખી દઈએ, અને આપણે સારું ઠરાવેલી શરતમાં ધીરજથી દોડીએ" (હિબ્રૂ. ૧૨:૧ જ્યાં આ જ મૂળ શબ્દ છે).

એ માટે શબ્દો આ કલમને ૧:૩-૧૨ સાથે જોડે છે. તે ફકરામાં આપણા તારણની મહાનતાની વાત કરી તે તારણના સંદર્ભમાં વ્યવહારુ ખ્રિસ્તી જીવન માટે પિતર સલાહ આપે છે. ૧:૧૩ ની શરૂઆત પણ આ જ રીતે થયેલી (૧:૧૩ તથા ૨:૧માં એ માટે માટે અલગ શબ્દો છે).

પિતર પાંચ બાબતોનો ઉલ્લેખ કરે છે જે ખ્રિસ્તી માણસે ફગાવી દેવાની છે. એક તો, સઘળી દુષ્ટતા. દુષ્ટતા માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ભૂંડાઈ તથા સાથે વપરાયેલો સઘળો શબ્દ જાતજાતની ભૂંડાઈનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે જેમાં આ પછી દર્શાવેલી બાબતો પણ આવી જાય. કલમ ૧૬માં આ શબ્દનો ફરી ઉપયોગ છે, જ્યાં દુષ્ટતાને બદલે ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તવાની સલાહ છે. કપટમાં કોઈને હાનિ કરવાના ઈરાદાથી બીજાને ગેરરસ્તે દોરવાનો અર્થ છે. આ પછી ૩:૧૦માં હોઠોથી કપટી વાતો બોલવાના સંદર્ભમાં આ શબ્દ વપરાયો છે. આ પછી કલમ ૨૨માં પણ "મોંમાં કપટ" મારફતે બોલવા દ્વારા છેતરવાનો અર્થ છે. ઈસુ ખ્રિસ્તને દગાથી પકડવાની યોજનામાં (માથ. ૨૬:૪; માર્ક ૧૪:૧) આ જ શબ્દ વપરાયો છે જ્યાં તેનો અર્થ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થયો છે. દંભમાં બાહ્યાડંબરનો અર્થ છે. બિનચહુદી ખ્રિસ્તીઓ સાથે આભડછેટ રાખવા માટે પિતરને પાઉલ પ્રેરિતે દંભ કરવા માટે ઠપકો આપેલો (ગલ. ૨:૧૩-૧૪)! અદેખાઈમાં બીજાનું સારું જોઈ મનમાં બળવાની વાત છે.

સઘળા પ્રકારની નિંદા શબ્દોમાં કોઈને માટે સાચી ન હોય તેવી ખોટી વાતો બદઈરાદાથી ફેલાવવાનો અર્થ છે. આ પછી કલમ ૧૨માં "દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ લોકો બોલે" તેમાં તથા ૩:૧૬માં "તમારું (ખોટી રીતે) ભૂંડું બોલાય છે" તેમાં આ જ મૂળ શબ્દો છે. ઉપરનાં ચાર દૂષણો, દુષ્ટતા, કપટ, દંભ તથા અદેખાઈ, સામાન્ય રીતે માણસના હૃદયમાં અનુભવાતા ભાવો છે. જ્યારે નિંદા એ બહાર દેખાઈ આવતી બાબત છે. અર્થાત નિંદાની પાછળ મૂળમાં દુષ્ટતા, કપટ, દંભ, તથા અદેખાઈ રહેલાં છે.

કલમ ૨માં હવે ઊલટું પાસું રજૂ કરે છે. જેમ ચોખ્ખાં કપડાં પહેરતાં પહેલાં ગંદાં કપડાં કાઢી નાખવાં પડે, તેમ આ કલમમાં બતાવેલી વાત કરતાં પહેલાં કલમ ૧માં બતાવેલી વાતો દૂર કરવી પડે.

નવાં જન્મેલા બાળકોની પેઠે નિષ્કપટ આત્મિક દૂધની ઈચ્છા રાખો તે શબ્દોમાં ખ્રિસ્તી જીવનમાં વૃદ્ધિ માટે આત્મિક ખોરાકની વાત કરવામાં આવી છે. પિતરે આ પહેલાં તેમના પુનર્જન્મની વાત કરી (૧:૪, ૨૩). પણ અહીં નવાં જન્મેલાં બાળકો શબ્દો સરખામણી માટે વપરાયા છે, તેના કહેવાનો અર્થ એ નથી કે તમે હજી બાળકો છો; પણ તેના કહેવાનો અર્થ એ છે કે જેમ નવાં જન્મેલાં બાળક દૂધની ઈચ્છા રાખે છે તેમ તમે નિષ્કપટ આત્મિક દૂધની ઈચ્છા રાખો. તેના કહેવાનો અર્થ એ પણ નથી કે તમે હજી આત્મિક રીતે બાળકો જ છો ને વૃદ્ધિની જરૂર છે, જે અર્થમાં પાઉલ પ્રેરિત દૂધ છોડીને નક્કર ખોરાક લેવાની વાત કરે છે (૧ કરિ. ૩:૧-૩) અને હિબ્રુઓનો લેખક પણ દૂધના પ્રતીકનો નકારાત્મક અર્થમાં ઉપયોગ કરે છે, "જે કોઈ દૂધ પીએ છે તે ન્યાયીપણા સંબંધી બિનઅનુભવી છે કેમ કે તે બાળક જ છે" (હિબ્રુ. ૫:૧૩). પણ અહીં એવા કોઈ ઠપકાનો અર્થ નથી. સરખામણી એ વાતની છે કે જેમ બાળકોને દૂધની તીવ્ર ઝંખના હોય છે, તેમ તમે પણ આત્મિક ખોરાકની તીવ્ર ઝંખના રાખો.

એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે અહીં શારીરિક અર્થમાં દૂધ પીવાની વાત નથી. અહીં આત્મિક દૂધની વાત છે. પિતર દૂધ મારફતે કઈ બાબતનો ઉલ્લેખ કરે છે તે સ્પષ્ટ નથી. એટલે વિવેચકો વિવિધ અનુમાનો કરે છે. પણ સંદર્ભમાંથી એ સ્પષ્ટ જ છે કે અહીં ઈશ્વરના વચનની વાત છે. ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનારા વચન વડે તેમને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે (૧:૨૩) અને એ જ જીવંત તથા સદાકાળ રહેનારા વચનથી તેઓ તેમના નવા જીવનમાં વૃદ્ધિ પામતા જશે. અચૂબ કહે છે, "મારા આવશ્યક ખોરાક કરતાં તેમના (ઈશ્વરના) મુખના શબ્દો મેં વિશેષ આવશ્યક ગણીને સંઘરી રાખ્યા છે" (અચૂ. ૨૩:૧૨).

ગીતશાસ્ત્રમાં એવા માણસનું વર્ણન છે જે યહોવાના નિયમશાસ્ત્રથી હર્ષ પામે છે ને રાતદિવસ સતત તેનું મનન કર્યાં કરે છે, પરિણામે "તે નદીની પાસે રોપાયેલા ઝાડના જેવો થશે જે પોતાનાં ફળ પોતાની ઋતુ પ્રમાણે આપે છે, જેનાં પાંદડાં કદી પણ ચીમળાતાં નથી; વળી જે કઈ તે કરે છે તે સફળ થાય છે" (ગી. શા. ૧:૨-૩). ગીતશાસ્ત્રના પુસ્તકમાં ઈશ્વરના વચનની ઝંખનાની અવારનવાર વાત કરી છે (૧૯:૧૦; ૧૧૯:૧૬, ૨૪, ૩૫, ૩૭, ૪૮, ૭૨, ૯૨, ૯૭, ૧૦૩, ૧૧૧, ૧૧૩, ૧૨૭, ૧૫૯, ૧૬૭, ૧૭૪).

આ દૂધને માટે નિષ્કપટ શબ્દ વાપર્યો છે, જે આગલી કલમમાં વપરાયેલો તેજ શબ્દ આગળ નકારાત્મક અવ્યય લગાડીને વપરાયો છે. અહીં તેનો અર્થ છે ભેળસેળ વગરનું. જેમ દૂધમાં પાણી ભેળવીને પાતળું કરવામાં આવે તેવું નહિ, પણ શુદ્ધ અને સાત્વિક. પાઉલ પ્રેરિત પોતાના બોધની વાત કરતાં કહે છે, "અમારા બોધમાં છળ કે અશુદ્ધતા કે કપટ નહોતું" (૧ થેસ. ૨:૩).

જેમ નિરોગી અને તંદુરસ્ત બાળક દૂધ માટે રજ્યા સિવાય રહે નહિ, તેમ જેનું ખ્રિસ્તી

જીવન તંદુરસ્ત છે તે આત્મિક ખોરાક એવાં ઈશ્વરનાં વચનોની ઝંખના સિવાય રહે નહિ. તેથી ઊલટું બાળક દૂધ પીવાનું બંધ કરે તે તેના શરીરમાં કોઈક રોગ હોવાની નિશાની છે, તેમ જ ખ્રિસ્તી કહેવાતો માણસ ઈશ્વરનાં વચનોનો અભ્યાસ તથા મનન કરવાની ઈચ્છા ન રાખે, તે પણ આત્મિક ખામી સૂચવે છે, આત્મિક જીવનનો અભાવ સૂચવે છે.

કલમ ઉમાં દૂધની વાત ચાલુ છે. નિષ્કપટ આત્મિક દૂધની તીવ્ર ઝંખના રાખો, તે દૂધનો આહાર સતત કરતા રહો કે જેથી તે વડ, તે દૂધના સતત આહાર વડે, તમે તારણ મેળવતાં સુધી વધો. અલબત્ત, અહીં શરૂઆતના તારણના અનુભવની વાત નથી. પણ આ પહેલાં ૧:૫, ૭, ૮, ૧૩ એ બધી કલમોમાં જણાવેલું તેમ ઈસુ ખ્રિસ્તના આગમન સુધી તે તારણમાં વૃદ્ધિ પામતા રહેવાની વાત છે. શારીરિક રીતે નવું જન્મેલું બાળક લાંબો સમય બાળક રહેતું નથી, તે વૃદ્ધિ પામ્યા સિવાય રહી શકતું નથી. પણ આત્મિક રીતે ખ્રિસ્તના કુટુંબમાં જન્મેલાં ઘણાં બાળકો બાલ્યાવસ્થામાં જ રહે છે ને વિકાસ પામતાં જ નથી (૧ કરિ. ૩:૧-૩; હિબ્રૂ. ૫:૧૨-૧૩).

ખ્રિસ્તી માણસ ખ્રિસ્તમાં ભલેને ગમે તેટલો આગળ વધે, પણ તેણે આત્મિક ખોરાકની તથા સતત વૃદ્ધિની જરૂર રહેવાની જ. જેમ બાળક પુખ્ત વયનું થયા પછી પણ ખોરાક સિવાય રહી શકતું નથી, તેમ ગમે તેટલી વૃદ્ધિ થાય પણ આત્મિક ખોરાક તો લેવો જ પડે. એટલે તારણ મેળવતાં સુધી શબ્દો છે, અર્થાત્ ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થતાં સુધી (૧:૫). ખરેખર તો જેમ માણસ આત્મિક વૃદ્ધિ પામતો જશે તેમ તેમ તેને વધારે ને વધારે આત્મિક ખોરાકની લગન લાગશે.

જો તમને એવો અનુભવ થયો હોય કે પ્રભુ દયાળુ છે તો વાક્યમાં નાનાં બાળકોની જેમ આત્મિક દૂધની ઝંખનાની પાછળનું કારણ આપ્યું છે. જો તમને પ્રભુ કેવા દયાળુ છે તે વાતનો અનુભવ થયો હશે, તો તમને તેમની વધારે ને વધારે સંગત કરવાનું મન થયા સિવાય રહેશે નહિ તેવો ભાવો વર્થ છે. જો ... તો વાળા વાક્ય મારફતે કહેવાનો અર્થ એવો નથી કે કદાચ તમને એવો અનુભવ થયો હોય કે ન પણ થયો હોય. પણ આ પહેલાં ૧:૭માં આવી જ વાક્યરચના હતી ત્યાં સમજાવેલું તેમ કહેવાનો અર્થ એ છે કે પ્રભુ કેવા દયાળુ છે તેનો અનુભવ તમને થયેલો જ છે, એટલે હવે તેમને વધુ ને વધુ જાણવાનો પ્રયાસ કરતા રહો ને આત્મિક વૃદ્ધિ પામી એ અનુભવનો આનંદ વધુ ને વધુ માણતા રહો.

અનુભવ શબ્દમાં સ્વાદ ચાખવાનો અર્થ છે. એક વખત માણસે કોઈ વસ્તુનો સ્વાદ અનુભવથી ચાખ્યો હોય ને, તે વસ્તુનો સ્વાદ તેને ગમી ગયો હોય, તો તે વસ્તુ મેળવવા તે સતત ઝંખતો રહે. પિતર કહે છે, તમારો તો અનુભવ છે કે પ્રભુ કેવા દયાળુ, ઉત્તમ છે. તો તેમનાં વચનો મારફતે તેમની વધારે ને વધારે ઝંખના રાખતા રહો. જેઓએ ઈશ્વરનાં

વચનોનો અભ્યાસ કરી ઈશ્વરની સંગતનો અનુભવ કર્યો છે તેઓ જ તેની મધુરતા જાણી શકે છે (માથ. ૧૩:૪૪, ૪૫).

પિતર આ વાક્યમાં ગીતશાસ્ત્ર ૩૪:૮ ટાંકે છે "અનુભવ કરો ને જુઓ કે યહોવા ઉત્તમ છે". પણ ત્યાં જે યહોવા શબ્દ છે તેને બદલે અહીં પ્રભુ શબ્દ વાપરે છે, જે ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે વપરાતો શબ્દ છે. આડકતરી રીતે યહોવા અને ઈસુ ખ્રિસ્તની એકતાનો અર્થ વ્યક્ત થાય છે. બીજું કે દયાળ માટે ગ્રીક શબ્દ છે કેરોસ જ્યારે ખ્રિસ્ત માટે ગ્રીક શબ્દ છે ક્રિસોસ. આ રીતે શબ્દસામ્ય દ્વારા પિતરે સુંદર શબ્દચિત્ર ઊભું કર્યું છે.

દયાળ શબ્દમાં દયાળુ હોવા કરતાં કેટલોય વિશેષ અર્થ છે, તેમાં ઉત્તમતા, સુંદરતા, શ્રેષ્ઠતા સર્વ અર્થ સમાયેલા છે. ઈશ્વરની સંગતથી આવતાં ભરપૂર શાંતિ તથા આનંદનો પણ તેમાં સમાવેશ થાય છે.

૨:૪-૧૦ જીવંત પથ્થરો અને પવિત્ર યાજકવર્ગ

આગલા ફકરામાં (કલમ ૧-૩) શરૂ કરેલી વૃદ્ધિની વાત અહીં ચાલુ જ છે. પણ ત્યાં આત્મિક દૂધના નિયમિત આહાર મારફતે વ્યક્તિગત વૃદ્ધિની વાત હતી. જ્યારે અહીં ખ્રિસ્તી મંડળીની સામૂહિક વૃદ્ધિની વાત છે. મંડળીને અહીં એક મકાનની સાથે સરખાવી છે. આ મકાનના પાયાનો મુખ્ય પથ્થર તે ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે છે, જ્યારે દરેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ એ પાયા ઉપર બાંધવામાં આવતા મકાનનો એક એક પથ્થર છે. એ જીવંત પથ્થર તરીકે આત્મિક દશામાં ચણાતા જાય છે.

જે મકાનની વાત છે તે કોઈ સામાન્ય મકાન નહિ, પણ ઈશ્વરની ભક્તિ કરવાનું મંદિર છે. આ મંદિરના સંદર્ભમાં દરેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ જીવંત પથ્થર છે. એટલું જ નહિ, પણ મંદિરના સેવાકાર્યમાં ભાગ લેનાર યાજક પણ છે. આખા ફકરામાં આ બન્ને વાતો, મકાનના જીવંત પથ્થરો અને મંદિરમાં સેવા કરનાર યાજકો, સાથે સાથે રજૂ કરી છે. તોપણ કલમ ૪-૮માં મકાનમાં બંધાતા જીવંત પથ્થરોની વાત મુખ્ય છે, તો કલમ ૯-૧૦માં મંદિરમાં સેવા કરતા યાજકવર્ગની વાત મુખ્ય છે.

૨:૪ જે જીવંત પથ્થર છે, જેને માણસોએ નકાર્યો હતો ખરો, પણ જે ઈશ્વરથી પસંદ કરાયેલો તથા મૂલ્યવાન છે, ૫ તેની પાસે આવીને તમે પણ જીવંત પથ્થરોના જેવા આત્મિક ઘરમાં ચણાયા છો, અને જે આત્મિક યજ્ઞો ઈસુ ખ્રિસ્તદ્વારા ઈશ્વરને પ્રસન્ન છે એ યજ્ઞો કરવાને માટે તમે પવિત્ર યાજકવર્ગ થયા છો. ૬ કારણ કે શાસ્ત્રમાં લખેલું છે કે, જુઓ પસંદ કરેલો તથા મૂલ્યવાન એવો ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર હું સિયોનમાં મૂકું છું; જે તેના પર વિશ્વાસ કરે છે તે શરમાશે નહિ. ૭ માટે તમો વિશ્વાસ કરનારાઓને સારુ તે મૂલ્યવાન છે; પણ અવિશ્વાસીઓને સારુ તો જે પથ્થરને બાંધનારાઓએ નકાર્યો હતો, તે જ ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર થયો છે; ૮ અને ઠેસ ખવડાવનાર પથ્થર તથા ઠોકર ખવડાવનાર

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

ખડક થયો છે; તેઓ આજ્ઞા માનતા નથી, તેથી તેઓ વચન વિષે ઠોકર ખાય છે; એને માટે પણ તેઓ નિર્માણ થયા હતા.

કલમ ૪માં ઈસુ ખ્રિસ્તની જીવંત પથ્થર તરીકે રજૂઆત છે. આ કલમ આગલી કલમની સાથે જોડાયેલી છે અને એક સળંગ વાક્યનો ભાગ છે (કલમ ૧-૬ મૂળમાં એક સળંગ વાક્ય છે). આ કલમની શરૂઆત આ પછીની કલમની શરૂઆતમાં આવતા "તેની પાસે આવીને" શબ્દોથી થાય છે, ... પ્રભુ દયાળુ છે... જેની પાસે આવીને, જે જીવંત પથ્થર છે.... તેમ સળંગ વાક્ય છે. પણ ગુજરાતી વાક્યરચના સરળ કરવા આપણા ભાષાંતરમાં યોગ્ય ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે.

જે જીવંત પથ્થર છે તેનો સંબંધ ઉપર કહ્યું તેમ આગલી કલમના "પ્રભુ દયાળુ છે" શબ્દો સાથે છે, પ્રભુ દયાળુ છે ... જે પ્રભુ જીવંત પથ્થર છે. કલમ ૫-૮માંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અહીં ઈસુ ખ્રિસ્તનો સંદર્ભ છે, અને તેમનું જીવંત પથ્થર તરીકે વર્ણન છે. પથ્થર આમ તો નિર્જીવ વસ્તુ છે, તેની સાથે જીવંત વિશેષણ બંધબેસતું ન લાગે અને આ સિવાય બાઈબલમાં બીજે ક્યાંય જીવંત શબ્દ પથ્થરની સાથે વપરાયો નથી. પણ એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે પિતર અહીં નિર્જીવ પથ્થરની નહિ, જીવંત ઈશ્વર એવા ઈસુ ખ્રિસ્તની વાત કરે છે. આમ તો બાઈબલમાં ઈશ્વરનો પથ્થરનાં બનાવેલાં બીજાં નિર્જીવ દેવદેવીઓથી વિરોધ બતાવવામાં આવ્યો છે (યશા. ૩૭:૧૯; પ્રે. કૃ. ૧૭:૨૯; વગેરે). પણ જૂના કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્તની ઈશ્વરના પસંદ કરેલા મૂલ્યવાન પથ્થર તરીકેની રજૂઆત છે તે અર્થમાં પિતર આ પ્રતીકનો ઉપયોગ કરે છે અને હવે પછીની કલમ ૬-૮માં જૂના કરારની કલમો ટાંકે છે.

આ જીવંત પથ્થર છે. આ પહેલાં સજીવન (કે, જીવંત) આશાના (૧:૩) અને ઈશ્વરના જીવંત વચનના (૧:૨૩) સંદર્ભમાં પિતરે જીવંત શબ્દ વાપર્યો જ છે. જીવંત અર્થાત જે સદાકાળ માટે જીવંત છે, જેનો ક્યારેય નાશ થવાનો નથી. તે ઉપરાંત જીવંત એટલે જીવન આપનાર, જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાને જીવંતી રોટલી તરીકે ઓળખાવ્યા ને જે કોઈ એ રોટલી ખાય તે સદા જીવંતો રહેશે તેમ કહેલું (યોહ. ૬:૫૧). તેમ જ, "ઈશ્વરે આપણને અનંતજીવન આપ્યું છે ને આ જીવન તેમના પુત્રમાં છે. જેને ઈશ્વરનો પુત્ર છે તેને જીવન છે" (૧ યોહ. ૫:૧૧-૧૨). જીવંત આશા, જીવંત વચન અને જીવંત પથ્થર એ ત્રણે એકમેક સાથે સંકળાયેલાં છે. જીવંત વચનથી જન્મ પામીને (૧:૨૩) માણસ જીવંત પથ્થર પાસે આવે છે (૨:૪-૫) અને જીવંત આશા પ્રાપ્ત કરે છે.

પથ્થર માટે વપરાયેલો મૂળ ગ્રીક શબ્દ લીથોસ સામાન્ય રીતે ઘાટધૂટ વગરના પથરા માટે નહિ, પણ મકાનના બાંધકામ માટે કારીગરે કોતરીને તૈયાર કરેલા પથ્થર માટે વપરાય છે. જેમ કે યરૂશાલેમના મંદિરના પથ્થરોની વાત કરતાં તે માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (માથ. ૨૪:૨; માર્ક ૧૩:૨; લૂ. ૧૯:૪૪). જેમ આ પછીની કલમોમાં બતાવ્યું

છે તેમ મકાનના બાંધકામમાં વપરાતા ખૂણાના મુખ્ય પથ્થરની અહીં વાત છે. એ જ રીતે ઈશ્વરની મંડળીના આત્મિક મકાનની બાંધણીમાં વપરાતા પથ્થરો માટે પણ આ જ શબ્દ વપરાયો છે (કલમ ૫).

આ પથ્થરનું મૂલ્યાંકન પહેલાં માણસની દષ્ટિથી અને પછી ઈશ્વરની દષ્ટિથી કરવામાં આવ્યું છે. માણસોથી તો એ નકારાયેલો હતો. આ પછી કલમ ૭, જેમાં ગીતશાસ્ત્ર ૧૧૮:૨૨ ટાંકવામાં આવી છે "બાંધનારાઓએ" તેના કરેલા નકારની વાત છે. અર્થાત્ માણસોના નકારમાં મુખ્યત્વે યહૂદી ધર્મના આગેવાનોએ ઈસુ ખ્રિસ્તના કરેલા નકારનો અર્થ છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે યહૂદી ધર્મના વડીલો, યાજકો તથા શાસ્ત્રીઓને સંબોધતાં તેમણે પોતાના કરેલા નકારના સંદર્ભમાં ગીતશાસ્ત્રની આ કલમ ટાંકેલી (માથ. ૨૧:૨૨-૨૪; માર્ક ૧૨:૧૦-૧૧; લૂક. ૨૦:૧૭-૧૮). પિતરે પોતે યહૂદી અધિકારીઓ, વડીલો, શાસ્ત્રીઓ તથા પ્રમુખ યાજકને સંબોધીને કહેલું, "જે પથ્થર તમો બાંધનારાઓએ બાતલ કર્યો હતો તે એ જ છે, તે ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર થયો છે" (પ્રે. કૃ. ૪:૧૧). યોહાન કહે છે તેમ "તે પોતાનાંની પાસે આવ્યા, પણ પોતાના લોકોએ તેમનો અંગીકાર કર્યો નહિ" (યોહ. ૧:૧૧).

તે સાથે દુનિયાના મોટા ભાગના લોકોએ ઈસુ ખ્રિસ્તના કરેલા નકારનો પણ અહીં અર્થ છે. આજે પણ મોટા ભાગના લોકો, માત્ર ભારતમાં જ નહિ, વિશ્વના બધા જ દેશોમાં, ઈસુ ખ્રિસ્તનો સ્વીકાર કરવા તૈયાર નથી. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે કહેલું તેમ નાશનો માર્ગ પહોંચો છે ને તેમાં જનારા ઘણા છે, તેથી ઊલટું જીવનનો માર્ગ સાંકડો છે ને તેમાં જનારા થોડા જ છે (માથ. ૭:૧૩-૧૪; લૂ. ૧૩:૨૩-૨૪). નકાર્યો માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે જોયા તપાસ્યા પછી નાપસંદ કર્યો. આ પહેલાં ૧:૭માં અગ્નિથી પરખાયેલા સોના માટે આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે. જેમ માણસ સોનાની પરખ કરી તેને નકામું માની ફેંકી દે, તેમ લોકોએ આ પથ્થર નકામો માની ફેંકી દીધો. અર્થાત્ જોઈ વિચારીને, જાણીસમજીને તેમણે તેનો નકાર કર્યો. તે નકારનું કારણ પાઉલ પ્રેરિત જણાવે છે તેમ એ કે ઈશ્વરના આ કાર્યમાં તેઓને મૂર્ખતા જ જણાઈ, "નાશ પામનારાઓને તો વધસ્તંભની વાત મૂર્ખતા જ છે" (૧ કોરિ. ૧:૧૮).

માણસોથી નકારાયેલો. તેથી ઊલટું ઈશ્વરથી પસંદ કરાયેલો. આ પહેલાં પત્રની શરૂઆતમાં પસંદ કરાયેલા શબ્દ વિશ્વાસીઓ માટે વપરાયેલો (૧:૧). તે જ શબ્દ અહીં વપરાયો છે. જેમ ઈશ્વરે વિશ્વાસીઓને પૃથ્વીના મંડાણ અગાઉથી તારણ પામવા માટે પસંદ કરેલા, તેમજ તારનારને પણ પસંદ કરેલા. આ છે "સૃષ્ટિના મંડાણથી મારી નખાયેલું હલવાન" (પ્રક. ૧૩:૮). તે ઉપરાંત પસંદ કરાયેલામાં ઈશ્વરને ખાસ પ્રિય તથા મનપસંદ હોવાનો અર્થ પણ છે. જેમ કે યશાયાએ કહેલું, "જુઓ, આ મારો સેવક, એને હું નિભાવી રાખું છું; એ મારો પસંદ કરેલો છે, એના પર મારો જીવ સંતુષ્ટ છે"

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

(યશા. ૪૨:૧, જે નવા કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના સંદર્ભમાં ટાંકવામાં આવી છે, માથ. ૩:૧૭; ૧૭:૫; માર્ક ૧:૧૧; લૂ. ૩:૨૨).

મૂલ્યવાન માં કિમતી હોવાનો અર્થ છે. આ પહેલાં આ જ શબ્દ ઈસુ ખ્રિસ્તના મૂલ્યવાન રક્ત માટે વપરાયેલો. માણસોની દૃષ્ટિએ તેની કોઈ કિમત નહિ; ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ તેના કરતાં વધારે મૂલ્યવાન બીજી કોઈ ચીજ નહિ. આ છે માણસોના અને ઈશ્વરના મૂલ્યાંકનમાં મૂળભૂત તફાવત. "માણસોમાં જે ઉત્તમ ગણેલું છે, તે ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં કંટાળારૂપ છે" (લૂ. ૧૬:૧૫).

આ પથ્થર માટે જે ત્રણ વિશેષણો વાપર્યાં છે, જીવંત, પસંદ કરાયેલો અને **મૂલ્યવાન**, એ ત્રણે વિશેષણો આ પહેલાં વાયકોના સંદર્ભમાં વપરાયેલાં છે. તેઓ ઈશ્વરથી પસંદ કરવામાં આવેલા છે (૧:૧). તેમની પાસે જીવંત આશા છે (૧:૩). તેમની પાસે મૂલ્યવાન વિશ્વાસ છે (૧:૭). જેમ ઈશ્વરના પસંદ કરેલા મૂલ્યવાન પથ્થરની પરિસ્થિતિ હતી, તેવી જ ઈશ્વરના લોકોની આ દુનિયામાં પરિસ્થિતિ છે. દુનિયાના લોકો ભલે તેમનો તિરસ્કાર કરે અને તેમના વિષે તરેહતરેહની વાતો અસત્યતાથી કહે (૨:૧૨; વગેરે). પણ ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ તો તેઓ "પસંદ કરેલી જાતિ, રાજમાન્ય યાજકવર્ગ, પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક છે" (૨:૮).

કલમ પમાં આગલી કલમની વાત આગળ વધારી છે અને તે જીવંત પથ્થર સાથે વિશ્વાસીઓના સંબંધની વાત કરી છે. તેની પાસે **આવીન**, અર્થાત્ ઈશ્વરના પસંદ કરાયેલા તથા મૂલ્યવાન એવા એ જીવંત પથ્થર પાસે આવીને. પાસે **આવવા** માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દમાં ઈશ્વરની પાસે, અને ખાસ કરીને ઈશ્વરની વેદીની પાસે, યાજક અર્પણ કરવા આવે તેવો અર્થ સમાયેલો છે. જેમ કે દયા પામવા માટે કૃપાસનની પાસે આવવા માટે (હિબ્રૂ. ૪:૧૬); ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે ઈશ્વરની પાસે આવવા માટે (હિબ્રૂ. ૭:૨૫); અર્પણ કરવા વેદી પાસે આવવા માટે (હિબ્રૂ. ૧૦:૧, ૨૨; તેમ જ ૧૧:૬; ૧૨:૧૮, ૨૨) આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે.

તમે પણ જીવંત પથ્થરોના જેવા બન્યા છો. કલમ ૪માં જીવંત પથ્થર (એ. વ.) માટે જે શબ્દો હતા તે જ આ કલમમાં જીવંત પથ્થરો (બ. વ.) માટે વપરાયા છે. અર્થાત્ જેમ ઈસુ ખ્રિસ્ત જીવંત પથ્થર છે, તેમ જ તેમની પર વિશ્વાસ કરનારા લોકો પણ જીવંત પથ્થરો છે. અલબત્ત, ઈસુ ખ્રિસ્ત જીવંત પથ્થર હોવામાં જીવતા હોવા ઉપરાંત જીવન આપવાનો પણ અર્થ છે, જ્યારે તેમના પર વિશ્વાસ કરનારના સંદર્ભમાં જીવતા હોવાનો જ અર્થ છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે શિષ્યોને કહેલું, "હું જીવું છું, માટે તમે પણ જીવશો" (યોહ. ૧૪:૧૯). ઈસુ ખ્રિસ્તમાં જીવન છે, તે જીવન તેમના પર વિશ્વાસ કરનારાઓને પણ મળે છે; કારણ ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન વડે તેમને નવો જન્મ આપવામાં આવ્યો છે (૧:૨૩). "ખ્રિસ્ત આપણું જીવન છે" (કલો. ૩:૪).

આત્મિક ઘરમાં યજ્ઞાયા છો તેમાં આત્મિક ઘર એટલે ઈશ્વરનું મંદિર જે કોઈ એક ભૌગોલિક સ્થાને આવેલું ભૌતિક મંદિર નહિ, પણ ઈશ્વરની ભક્તિ કરતા લોકોનો સમૂહ, ખ્રિસ્તી મંડળી. આ પછી ૪:૧૭માં મૂળમાં ઘર માટે વપરાયેલો આ જ શબ્દ વપરાયો છે, પણ આપણા ગુજરાતી ભાષાંતરમાં વાજબી રીતે જ તેનો "ઈશ્વરની મંડળી" અર્થ કર્યો છે. બીજે આ શબ્દ યરૂશાલેમમાં આવેલા ભૌતિક મંદિર માટે વપરાયો છે (માથ. ૧૨:૪; ૨૧:૧૩; માર્ક ૨:૨૬; લૂ. ૧૧:૫૧; યોહ. ૨:૧૬; વગેરે). પણ અહીં પિતર આત્મિક શબ્દ વાપરે છે તેથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અહીં તે ભૌતિક મંદિરની વાત નથી. ઘર માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ ઘરકુટુંબ પણ થઈ શકે અને તે અર્થમાં આ શબ્દ બીજે વપરાયો છે, જેમ કે કર્નેલિયસના ઘરકુટુંબ માટે (પ્રે. કૃ. ૧૦:૨), સ્તેફાનસના કુટુંબ માટે (૧ કરિ. ૧:૧૬; તેમ જ પ્રે. કૃ. ૧૧:૧૪; વગેરે). એટલે અહીં ઈશ્વરનું કુટુંબ, વિશ્વાસ કરનારા લોકોનો સમૂહ, તે અર્થ છે જે અર્થ આ પછી ૪:૧૭માં પણ છે.

આત્મિક માટે ઉપર કલમ ૨માં વપરાયેલા આત્મિક દૂધ કરતાં અહીં જુદો શબ્દ છે. ત્યાં લોગીકોન મૂળ શબ્દ છે જેનો સંબંધ લોગોસ એટલે ઈશ્વરના વચન સાથે છે. જ્યારે અહીં ન્યુમાટીકોસ શબ્દ છે, જેનો અર્થ ન્યુમા એટલે પવિત્ર આત્મા સાથે છે, જે આ કલમમાં બે વાર વપરાયો છે; આત્મિક ઘરમાં આત્મિક યજ્ઞો. આ ઘર આત્મિક ઘર છે, કારણ તે પવિત્ર આત્માનું નિવાસસ્થાન છે. પાઉલ પ્રેરિત દરેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિનું શરીર પવિત્ર આત્માનું નિવાસસ્થાન છે તેવી વાત કરે છે (૧ કરિ. ૩:૧૬; ૬:૧૯; ૨ કરિ. ૬:૧૬). જ્યારે પિતર અહીં ઈશ્વરની મંડળી પવિત્ર આત્માનું નિવાસસ્થાન છે તેવી વાત કરે છે. પણ બન્નેમાં અર્થની દૃષ્ટિએ ખાસ ફરક નથી. વ્યક્તિગત રીતે દરેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ, તથા સામૂહિક રીતે ખ્રિસ્તી મંડળી પવિત્ર આત્માનું નિવાસસ્થાન છે.

પિતર અહીં મંડળીને ઈશ્વરનું આત્મિક મંદિર તથા વ્યક્તિગત ખ્રિસ્તી વ્યક્તિને તે મંદિરના બાંધકામમાં વપરાતા જીવંત પથ્થરોની સાથે સરખાવે છે. તેને બદલે પાઉલ પ્રેરિતનાં લખાણોમાં મંડળીને ખ્રિસ્તના શરીર તથા વ્યક્તિગત ખ્રિસ્તી વ્યક્તિને તે શરીરના અવયવોની સાથે સરખાવવામાં આવ્યા છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "આપણે ઘણા હોવા છતાં ખ્રિસ્તમાં એક શરીર છીએ અને અરસપરસ એકબીજાના અવયવો છીએ" (રોમ. ૧૧:૫). તેમ જ, "હવે તમે ખ્રિસ્તનું શરીર, અને તેના (તે શરીરના) જુદા જુદા અવયવો છો" (૧ કરિ. ૧૨:૨૭). એફેસીઓને પત્રમાં તે કહે છે કે, ઈશ્વરે ખ્રિસ્તને "સર્વ પર મંડળીના શિર તરીકે નિર્માણ કર્યા; તે (એટલે મંડળી) તો તેમનું (ખ્રિસ્તનું) શરીર છે" (એફે. ૧:૨૨-૨૩).

તોપણ પાઉલ પ્રેરિત અહીં પિતરની જેમ જ મંડળીને ઈશ્વરના પવિત્ર મંદિર તથા વ્યક્તિગત ખ્રિસ્તી વ્યક્તિને તેનામાં યજ્ઞાયેલા બાંધકામ સાથે સરખાવે છે જ, "ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે તો ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર છે; તેમનામાં દરેક બાંધણી એકબીજાની સાથે

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

યોગ્ય રીતે જોડાઈને પ્રભુમાં વધતાં વધતાં પવિત્ર મંદિર બને છે; તેનામાં (તે મંદિરમાં) તમે પણ ઈશ્વરના નિવાસને માટે આત્મામાં એકબીજાની સાથે જોડાઈને બંધાતા જાઓ છો” (એફે. ૨:૨૦-૨૨).

અને આત્મિક યજ્ઞો... કરવાને માટે તમે પવિત્ર યાજકવર્ગ થયા છો તેમાં ચિત્ર થોડું બદલાયું છે. આગલી પંક્તિમાં મંડળી ઈશ્વરનું આત્મિક મંદિર તથા વ્યક્તિગત ખ્રિસ્તીઓ તે મંદિરમાં યજ્ઞાતા જીવંત પથ્થરો એવું ચિત્ર હતું. જ્યારે અહીં ખ્રિસ્તી વ્યક્તિઓ તે મંદિરમાં યજ્ઞો કરતા યાજકો હોય તેવું ચિત્ર છે. જેમ ઈશ્વરના ભૌતિક મંદિરમાં ભૌતિક યજ્ઞો યદાવવામાં આવતા હતા, તેમ ઈશ્વરના આત્મિક મંદિરમાં આત્મિક યજ્ઞો યદાવવામાં આવે છે. જેમ ભૌતિક મંદિરમાં યજ્ઞો યદાવવા માટે યાજકો હતા, તેમ આ આત્મિક મંદિરમાં યજ્ઞો યદાવવા માટે યાજકો છે. પણ જૂના કરારના ભૌતિક મંદિરમાં જે કોઈ ઈચ્છે તે યાજક બની શકતો નહિ, તેમની ખાસ નિમણૂક કરવામાં આવતી. “હારુનના જે દીકરાઓ ધૂપ બાળવા સારુ અભિષિક્ત થયેલા” હોય તેઓ જ તે કાર્ય કરી શકતા (૨ કાળ. ૨૬:૧૬-૨૧). જ્યારે નવા કરારમાં ઈશ્વરના આત્મિક મંદિરમાં દરેક વિશ્વાસી વ્યક્તિ યાજક તરીકે કાર્ય કરી શકે છે.

પ્રત્યેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ યાજક હોવાની વાત નવા કરારમાં માત્ર પિતરના આ પત્રમાં (૨:૫, ૯) તથા પ્રક્ટીકરણના પુસ્તકમાં જ જોવા મળે છે (પ્રક. ૧:૬; ૫:૧૦; ૨૦:૬). પણ નવા કરારના મુખ્ય સિદ્ધાંતોમાંનો આ એક સિદ્ધાંત છે. યાજકવર્ગ શબ્દ માત્ર પિતરના આ પત્રમાં જ છે (૨:૫, ૯), જેમાં મંડળીના સામુહિક યાજકકાર્યનો અર્થ છે. જ્યારે ઉપર ટાંકેલા પ્રક્ટીકરણના સંદર્ભોમાં દરેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિગત રીતે યાજક હોવાની વાત છે. પિતરનો હેતુ ખ્રિસ્તી મંડળીની અરસપરસ એકતા તથા પ્રેમસંબંધ પર ભાર મૂકવાનો છે, કારણ સતાવણીના સમયમાં તેમણે એક બનીને સતાવણીનો સામનો કરવાનો છે.

આ યાજકવર્ગ પવિત્ર યાજકવર્ગ છે, જેમ પિતરે આ પહેલાં ભારપૂર્વક કહેલું, “જેમણે તમને તેજ્યા છે, તે જેવા પવિત્ર છે તેવા તમે પણ સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ” (૧:૧૫). અને આ આ પછી કલમ ૯માં પણ કહે છે કે તમે ઈશ્વરની પસંદ કરેલી પવિત્ર પ્રજા છો એટલે તેમના સદ્ગુણો પ્રગટ કરો. જૂના કરારની વ્યવસ્થામાં યાજક પાસેથી પવિત્રતાની ખાસ અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી અને પવિત્રસ્થાનમાં પ્રવેશ કરતાં પહેલાં તેણે શુદ્ધિકરણની ખાસ વિધિ કરવી પડતી હતી, અને તે માટેના વિગતવાર નિયમો લેવીયના પુસ્તકમાં આપેલા છે. તો તે જ રીતે નવા કરારના સંદર્ભમાં પણ એવી જ પવિત્રતાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. પણ તફાવત એટલો કે જૂના કરારમાં શરીરના શુદ્ધિકરણ વગેરે મારફતે બાહ્ય પવિત્રતા ઉપર ભાર મૂકવામાં આવેલો, જ્યારે નવા કરારમાં હૃદયની શુદ્ધિ મારફતે આત્મિક પવિત્રતા, જે માણસના આચરણ દ્વારા વ્યક્ત થાય છે તે ઉપર ભાર મૂક્યો છે.

યજ્ઞો કરવા માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દનો અર્થ છે વેદી ઉપર અર્પણ કરવાની વસ્તુ ઉપાડીને લઈ જવી. એટલે જૂના કરારમાં અર્પણો “ચઢાવવા” શબ્દ વપરાતો (પુન. ૧૨:૧૩-૧૪; વગેરે). આ પછી કલમ ૨૪માં ઈસુ ખ્રિસ્તે આપણાં પાપ માથે લીધાં કે ઉપાડી લીધાં, ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ છે. એટલે અહીં એમ કહેવાનો અર્થ છે કે જેમ જૂના કરારની વ્યવસ્થામાં યાજ્ઞક બલિદાન ઉપાડીને વેદી પર ચઢાવતો, તેમ જ નવા કરારની વ્યવસ્થામાં દરેક વિશ્વાસીએ ઈશ્વરને બલિદાનો ચઢાવવાનાં છે.

અલબત્ત, અહીં જૂના કરારની જેમ ભૌતિક મંદિરમાં ભૌતિક યજ્ઞોની વાત નથી, પણ આત્મિક ઘરમાં આત્મિક યજ્ઞોની વાત છે. હવેથી પશુનાં બલિદાનોની જરૂર નથી, કારણ ઈસુ ખ્રિસ્તના એક વખતના બલિદાનથી તે કામ કાયમને માટે પૂરું થયું (હિબ્રૂ. ૯:૧૨, ૨૫-૨૮). નવા કરારમાં ખ્રિસ્તી માણસ માટે વિવિધ પ્રકારના આત્મિક યજ્ઞોનો ઉલ્લેખ છે; જેમ કે “શરીરોનું જીવતું, પવિત્ર તથા ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું અર્પણ (રોમ. ૧૨:૧); બીજાઓને ઈશ્વર તરફ વાળવાનું અર્પણ (રોમ. ૧૫:૧૫); ઈશ્વરની સ્તુતિ તથા પ્રશંસાનું અર્પણ (હિબ્રૂ. ૧૩:૧૫); આપણી જાતનું સ્વાર્પણ અને બીજાઓની સેવામાં આત્મત્યાગનું અર્પણ (એફે. ૫:૧-૨; ફિલિ. ૨:૧૭); બીજાઓને મદદ કરવાનું તથા એવાં ભલાં કામોનું અર્પણ (હિબ્રૂ. ૧૩:૧૩); ભૌતિક વાનાં ઈશ્વરની સેવામાં વાપરવાનું અર્પણ (હિબ્રૂ. ૧૩:૧૬; ફિલિ. ૪:૧૮).

પિતરે પોતે આ પત્રમાં એવાં કેટલાંક અર્પણોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. જેમ કે ઈશ્વરના સદ્ગુણો પ્રગટ કરવા (૨:૯); રૂડાં કામ (૨:૧૨); ઈશ્વરની બીક (૧:૧૭; ૨:૧૭); ઈશ્વરને માટે દુ:ખસહન (૨:૧૯); દીનતા અને નમ્રતા (૩:૪). જૂના કરારમાં જ્યાં ભૌતિક બલિદાનોની વ્યવસ્થા હતી, ત્યાં પણ ભૌતિક બલિદાનો કરતાં આત્મિક બલિદાનોથી ઈશ્વર વધારે પ્રસન્ન થતા હતા (ગી. શા. ૫૦:૧૩-૧૪, ૨૩; ૫૧:૧૭; ૧૪૧:૨; વગેરે). જૂના તથા નવા બંને કરારોમાં સર્વસામાન્ય નિયમ આ કે, “પોતાની વાણી પળાયાથી યહોવા જેટલા રાજી થાય છે, તેટલા દહનાર્પણો તથા યજ્ઞોથી તે થાય છે શું? જો, યજ્ઞ કરતાં આજ્ઞાપાલન સારું છે, અને ઘેટાંની ચરબી કરતાં વચન માનવું સારું છે” (૧ શમુ. ૧૫:૨૨).

આ આત્મિક યજ્ઞો સંબંધી બે બાબતો નોંધવામાં આવી છે. એક તો, આ યજ્ઞો ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા કરવામાં આવે છે. આ શબ્દોના બે અર્થ છે. એક એ કે, માત્ર ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે જ ઈશ્વર પાસે જઈ શકાય. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, “મારા આશ્રય વિના પિતાની પાસે કોઈ આવતું નથી” (યોહ. ૧૬:૬). પિતર પોતે પણ આ પછી કહે છે, “તે (ખ્રિસ્ત) આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડે છે” (૩:૧૮). તો ઈસુ ખ્રિસ્તદ્વારા શબ્દોનો બીજો અર્થ એ પણ થઈ શકે કે ઈસુ ખ્રિસ્તે વધસ્તંભ પર પોતાનું બલિદાન આપી આપણા માટે ઈશ્વરની પાસે જવાનો જે માર્ગ ખુલ્લો કર્યો તે તેમના વધસ્તંભ પરના કાર્યને આધારે આપણે ઈશ્વર પાસે જઈ શકીએ છીએ. અલબત્ત, છેવટની દૃષ્ટિએ જોતાં આ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

બન્ને અર્થમાં કોઈ મૂળભૂત તફાવત નથી. પિતરને માટે, તથા નવા કરારના સર્વ લેખકોને માટે, વિશ્વાસી માણસના ઈશ્વર સાથેના સઘળા સંબંધોમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત કેન્દ્રસ્થાને છે. ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા આપણે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરીએ છીએ (૧૨:૨૧) તેમ જ ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વરનો મહિમા કરીએ છીએ (૪:૧૧).

આ આત્મિક યજ્ઞો અંગે બીજી બાબત એ કે તે ઈશ્વરને પ્રસન્ન છ તેવા યજ્ઞો છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "તમારાં શરીરોનું જીવતું, પવિત્ર તથા ઈશ્વરને પસંદ પડ તેવું અર્પણ કરો" (રોમ. ૧૨:૧). આપણાં દાનો અંગે પાઉલ પ્રેરિત લખે છે કે, "તે તો સુગંધીદાર ધૂપ, માન્ય અર્પણ છે, અને તે ઈશ્વરને પ્રિય છે" (ફિલિ. ૪:૧૮). તેમ જ, "આપણે પૂરા ભક્તિભાવથી તથા ગંભીરપણે, શાંત તથા સ્વસ્થ રીતે જીવન ગુજારીએ. કેમ કે ઈશ્વર આપણા તારનારની નજરમાં એ સારું તથા પ્રિય છે" (૧ તિમ. ૨:૩; તેમ જ હિબ્રૂ. ૧૨:૨૮; ૧૩:૧૫; વગેરે). વિશ્વાસી માણસ ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવે તે કરતાં વિશેષ સારું અર્પણ બીજું કયું હોઈ શકે?

કલમ ૬થી શરૂ કરીને કલમ ૮ સુધી કલમ પાંચમાં પિતરે જે વાત કરી તેના સમર્થનમાં જૂના કરારની ત્રણ કલમો ટાંકવામાં આવી છે. કારણ કે, શાસ્ત્રમાં લખેલું છે કે, શબ્દોથી તે ત્રણ કલમોની પ્રસ્તાવના કરી છે. કારણ કે શબ્દો કલમ ૬-૮ને કલમ ૪-૫ સાથે જોડે છે. કલમ ૪-૫માં જે કહ્યું તેનું કલમ ૬-૮માં કારણ નથી આપવામાં આવ્યું, પણ સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે. એટલે ભાવાર્થ એવો છે કે કલમ ૪-૫ની વાત ખરી છે કારણ શાસ્ત્રમાં પણ એમ જ કહ્યું છે.

અહીં પિતર યશાયા ૨૮:૧૬ ટાંકે છે જેમાં ખૂણાના પથ્થરની વાત છે. કલમ ૪ માં માણસોએ નકારેલા પણ ઈશ્વરથી પસંદ કરાયેલા તથા ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં મૂલ્યવાન પથ્થરની જે વાત પિતરે કરી તેને સમર્થન આપતી આ કલમ છે. કલમ ૪માં પથ્થર માટે ઈશ્વરથી પસંદ કરાયેલો તથા મૂલ્યવાન એ બે શબ્દો હતા, તે જ શબ્દો અહીં વપરાયા છે. આ ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર છે, જે વાતનો કલમ ૪માં ઉલ્લેખ નહોતો. ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર એટલે એવો પથ્થર જેને આધારે આખા મકાનનું બાંધકામ ટકી રહે. અયૂબને સંબોધતાં ઈશ્વર પૃથ્વીના સર્જનકાર્યમાં પોતે તેના ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર બેસાડ્યાની વાત કરે છે (અયૂ. ૩૮:૭). અલબત્ત, અહીં કલમ ૪-૫માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે ઈશ્વરના આત્મિક ઘરની ઈશ્વરની મંડળીની વાત છે જેના ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર તે ઈસુ ખ્રિસ્ત છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "પ્રેરિતો તથા પ્રબોધકોના પાયા પર તમે બંધાયેલા છો; ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે તો ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર છે" (એફે. ૨:૨૦-૨૨). અને યશાયાએ આ જ અર્થમાં ખૂણાના મુખ્ય પથ્થરની વાત કરેલી જેને પિતર અહીં પોતાની વાતના સમર્થનમાં ટાંકે છે. ઝખાર્યા આવા જ અર્થમાં કહે છે. "કેમ કે સૈન્યોના પ્રભુ યહોવાએ યહૂદાના વંશરૂપી પોતાના ટોળાની ખબર લીધી છે...તેમાંથી ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર...નીકળી

આવશે" (ઝખ. ૧૦:૩-૪).

સિયોનમાં મૂકુ છું જેમાં સિયોન ઈશ્વરના લોકોની મંડળીનું પ્રતીક છે. જૂના કરારમાં સિયોન યરૂશાલેમનું બીજું નામ હતું. પણ સિયોનને, તેમાં ઈશ્વરનું મંદિર આવેલું હોવાને કારણે, ઈશ્વરનું નિવાસસ્થાન માનવામાં આવતું (યશા. ૮:૧૮; ગી. શા. ૭૪:૨). ગીતશાસ્ત્ર ૧૩૨:૧૩-૧૪માં કહ્યું છે, "કેમ કે યહોવાએ સિયોનને પસંદ કર્યું છે; તેમણે પોતાના નિવાસસ્થાનને સારુ તેને ઈચ્છ્યું છે. આ મારું સદાકાળનું વિશ્રામસ્થાન છે; હું અહીં જ રહીશ; કેમ કે મેં તેને ઈચ્છ્યું છે." સાથે સાથે સિયોનને ઈશ્વરના લોકોના નિવાસસ્થાન તરીકે રજૂ કરાયું છે (ગી. શા. ૭૪:૨; ૯૭:૮; યશા. ૫૧:૧૬; યર્મિ. ૧૪:૧૯). એટલે અહીં ઈશ્વરની મંડળીના બાંધકામમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત ખૂણાના મુખ્ય પથ્થર તરીકે મૂકવામાં આવ્યા છે તેની વાત છે.

જે તેના પર વિશ્વાસ કરે છે તે શરમાશે નહિ તેમાં તેના પર એટલે ખૂણાના મુખ્ય પથ્થર એવા ઈસુ ખ્રિસ્ત પર. કલમ ૭ની શરૂઆતના ભાગથી જણાય છે તેમ પિતર જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યો છે તેમને સંબોધીને લખી રહ્યો છે. એટલે તેના કહેવાનો અર્થ એ છે કે તમે, જેઓએ ખૂણાના મુખ્ય પથ્થર એવા ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યો છે તેમના માટે ક્યારેય શરમાવાનો વખત આવશે નહિ.

પાઉલ પ્રેરિત આ જ કલમ, યશાયા ૨૮:૧૬, પિતરના કરતાં ઊલટા જ અર્થમાં ટાંકે છે. રોમન ૯:૩૩ જ્યાં આ કલમ ટાંકવામાં આવી છે ત્યાં વિશ્વાસ નહિ કરનાર ઈસ્રાએલી લોકોનો સંદર્ભ છે. "તેઓ વિશ્વાસથી નહિ, પણ જાણે નિયમની કરણીઓથી તેને શોધતા હતા, તેઓએ ઠેસ ખવડાવનાર પથ્થરથી ઠોકર ખાધી" (રોમ. ૯:૩૨) અને તે વાતના સંદર્ભમાં પછીની કલમમાં યશાયા ૨૮:૧૬ ટાંકે છે. જ્યારે પિતર એ જ કલમ અહીં વિશ્વાસ કરનારાઓના સંદર્ભમાં ટાંકે છે અને વિશ્વાસ નહિ કરનારાઓની વાત પછીની બે કલમોમાં કરે છે.

કલમ ૭માં વિશ્વાસ કરનારા તથા વિશ્વાસ નહિ કરનારા બન્નેના સંદર્ભમાં ખૂણાના મુખ્ય પથ્થરની વાત છે. માટે તમો વિશ્વાસ કરનારાઓને સારુ તે મૂલ્યવાન છે, તે પથ્થર મૂલ્યવાન છે. મૂલ્યવાન શબ્દ આ ફકરામાં અહીં ત્રીજી વખત વપરાયો છે, ત્રણે વખત પથ્થરના સંદર્ભમાં. પહેલી બે વખત (કલમ ૪, ૬) ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ મૂલ્યવાન હોવાની વાત છે. જ્યારે અહીં વિશ્વાસ કરનારાઓની દૃષ્ટિએ તે મૂલ્યવાન હોવાની વાત છે. આ પથ્થર વિશ્વાસ કરનારાઓને સારુ મૂલ્યવાન છે કારણ તેમણે ઈશ્વર પર ભરોસો રાખીને ઈશ્વરનાં મૂલ્યોને જીવનમાં સ્વીકાર્યા છે. વળી મૂલ્યવાન માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ સન્માન થાય છે તે જોતાં આગલી કલમમાં શરમની વાતથી અહીં ઊલટી વાત કરી છે. જેઓએ આ પથ્થર પર વિશ્વાસ કર્યો છે તેમને માટે ક્યારેય શરમાવાનો વખત નહિ આવે, પણ માન તથા સન્માનનો વખત આવશે. અલબત્ત, આ માન લોકો પાસેથી નહિ,

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

ઈશ્વરની પાસેથી છે (૨:૯-૧૦, ૧૯-૨૦; ૧:૭; ૫:૬, ૧૦).

પણ અવિશ્વાસીઓને સારુ તો શબ્દો વિશ્વાસ કરનારાઓના સન્માન સાથે વિશ્વાસ નહિ કરનારાઓના છેવટે આવનાર નાશનો વિરોધ વ્યક્ત કરે છે. પિતર ફરીથી જૂના કરારમાંથી ટાંકે છે (ગી. શા. ૧૧૮:૨૨). જે પથ્થરને બાંધનારાઓએ નકાર્યો હતો તેમાં નકારવા માટે એ જ મૂળ શબ્દ છે જે કલમ ૪માં વપરાયો હતો જેમાં ત્યાં સમજાવેલું તેમ તપાસ કર્યા પછી જાણીવિચારીને નાપાસ કરીને નકામો માની ફેંકી દેવાનો અર્થ છે.

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે આ કલમ પોતાને લાગુ પાડેલી તથા શાસ્ત્રીઓ તથા ફરોશીઓએ તેમનો વિરોધ કર્યો ત્યારે તેમની આગળ ટાંકેલી. એટલે કલમ ૪માં પણ સમજાવેલું તેમ બાંધનારાઓ એટલે યહૂદી આગેવાનો તથા ધર્મગુરુઓ જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્તને ઓળખ્યા નહિ અને તેમનો નકાર કર્યો (માથ. ૨૧:૪૨; માર્ક ૧૨:૧૦; લૂ. ૨૦:૭). એ જ રીતે પિતરે પોતાના સંદેશામાં યાજકો, અધિકારીઓ, વડીલો તથા શાસ્ત્રીઓને સંબોધીને ગીતશાસ્ત્રની આ જ કલમ ટાંકીને કહેલું, “જે પથ્થર તમો બાંધનારાઓએ બાતલ કર્યો હતો તે એ જ છે, તે ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર થયો છે” (પ્રે. કૃ. ૪:૧૧).

કલમ ૮માં અવિશ્વાસીઓએ પથ્થરના કરેલા નકાર તથા તે નકારનાં પરિણામોની વાત ચાલુ છે. ફરીથી પિતર યશાયાના પુસ્તકમાંથી ટાંકે છે (યશા. ૮:૧૪). વિશ્વાસ કરનારાઓને સારુ તે મૂલ્યવાન ખૂણાનો મુખ્ય પથ્થર છે અને તેમણે ક્યારેય શરમાવાનો વખત આવશે નહિ. તેથી ઊલટું અવિશ્વાસીઓને સારુ તે ઠેસ ખવડાવનાર પથ્થર અને ઠોકર ખવડાવનાર ખડક થયો છે.

આપણા ગુજરાતી ભાષાંતરમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે તેમ મૂળમાં પથ્થર તથા ખડક માટે જુદા જુદા શબ્દો છે; પથ્થર માટે આગલી કલમોમાં વપરાયેલો *લીથોસ* અને ખડક માટે *પેતરોસ*. આગળ જણાવેલું તેમ *લીથોસ* શબ્દમાં મકાનના બાંધકામ માટે ખાસ તૈયાર કરેલા પથ્થરનો અર્થ છે. જ્યારે *પેતરોસ* સામાન્ય રીતે વિશાળ કદના પથ્થર માટે વપરાય છે જેનો મોટો ભાગ જમીનની અંદર દબાયેલો છે. આપણો ખડક શબ્દ એ અર્થ બરાબર વ્યક્ત કરે છે. પણ પ્રસ્તુત પંક્તિમાં તે બન્ને સમાનાર્થી શબ્દો તરીકે વપરાયા છે; અને આ બન્ને શબ્દો ઈસુ ખ્રિસ્તને લાગુ પાડી શકાય. જે પથ્થર બાંધનારાઓએ નકારીને એક બાજુ ફેંકી દીધો હતો, તે હવે તેમના રસ્તામાં ઠોકરરૂપ પડ્યો છે. અને જે ખડક પર તેમણે પોતાના વિશ્વાસનો પાયો નાખવો જોઈતો હતો, તે ખડક હવે તેમના અવિશ્વાસને કારણે તેમને ઠોકરરૂપ બને છે.

તે જ રીતે ઠેસ ખવડાવનાર તથા ઠોકર ખવડાવનાર એ બન્ને શબ્દો સમાનાર્થી શબ્દો છે. રોમન ૧૪:૧૩માં આ બન્ને શબ્દો આ જ રીતે સાથે વપરાયા છે; “કોઈએ પોતાના ભાઈના માર્ગમાં ઠેસ કે ઠોકરરૂપ કશું મૂકવું નહિ”. ઠેસ માટેનો મૂળ શબ્દ બીજે શારીરિક અર્થમાં ઠોકર ખાવાના અર્થમાં વપરાયો છે (માથ. ૪:૬; યોહ. ૧૧:૯, ૧૦). જ્યારે ઠોકર

માટેનો મૂળ શબ્દ ~~સ્ક્રન્ડેલોન~~ શારીરિક અર્થમાં વાપરી ન શકાય તેવો શબ્દ છે. પણ બન્ને શબ્દો, ઉપર કહ્યું તેમ, સમાનાર્થી શબ્દો તરીકે અહીં વપરાયા છે; જેનો અહીં અર્થ છે ભૂલથાપ ખાવી, ભૂલમાં પડવું, સાચું મૂલ્યાંકન નહિ કરી શકવાને બદલે મોટી ભૂલ કરવી, જે બાબત યહૂદી લોકોએ, ખાસ કરીને યહૂદી આગેવાનોએ, ઈસુ ખ્રિસ્તને સાચા અર્થમાં નહિ ઓળખીને કરી.

તેઓએ, ઈસુ ખ્રિસ્તને ઓળખવામાં મોટી ભૂલ કરી તેની પાછળ બે કારણો. એક તો, તેઓ આજ્ઞા માનતા નથી, તેથી તેઓ વચન વિષે ઠોકર ખાય છે, તેમના અનાજ્ઞાકિતપણાને કારણે તેઓ ઈશ્વરના વચન વિષે ઠોકર ખાય છે. ઠોકર ખાવા માટે અહીં ઉપર ઠેસ ખાવા માટે વપરાયેલો શબ્દ ફરી વપરાયો છે, જેમાં ત્યાં જોયું તેમ મોટી ભૂલ કરવાનો અર્થ છે. તેમના ઠોકર ખાવાનું એક કારણ એ કે તેઓએ ઈશ્વરનું વચન સાંભળ્યું નહિ, તેને આધીન થયા નહિ, પરિણામે તે વચનનો સાચો અર્થ સમજ્યા નહિ, ને ભૂલ કરી.

૧:૧માં જોયું તેમ જ્યારે પવિત્ર આત્મા માણસના હૃદયમાં કાર્ય કરે ત્યારે માણસની ફરજ છે કે તે પવિત્ર આત્માને આધીન થાય. ૧:૨૨માં જોયું કે સત્યને આધીન થઈને માણસ પોતાને પવિત્ર કરે છે. એ જ રીતે ૧:૨૩-૨૫માં જોયું તેમ અવિનાશી, જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચનથી માણસનો પુનર્જન્મ થાય છે. તેથી ઊલટું આ પછી ૩:૨૦માં નૂહના સમયમાં માણસોએ ઈશ્વરનું વચન સાંભળ્યું નહિ તેથી આઠ સિવાયનાં બધાં નાશ પામ્યાં તેની વાત છે. ૪:૧૭માં "ઈશ્વરની સુવાર્તા જેઓ માનતા નથી" તેમના છેવટે થનારા હાલની વાત છે. અર્થાત, ઈશ્વરનું વચન માનીને તેને આધીન થવાનું પરિણામ છે અનંતજીવન. તે નહિ માનીને તેને આધીન નહિ થવાનું પરિણામ છે સર્વનાશ, જે આ લોકોએ જીવંત પથ્થર બાબતમાં ભૂલ કરી વહોરી લીધો.

આજ્ઞા નહિ માનવાને લીધે કયા વચન વિષે તેઓએ ભૂલ કરી? સંદર્ભમાં જીવંત પથ્થર ઈસુ ખ્રિસ્તને ઓળખવા બાબતમાં તેમણે ભૂલ કર્યાનો અર્થ છે તે જોતાં જૂના કરારમાં આપેલાં ઈસુ ખ્રિસ્તને લગતાં વચનો નહિ માનવાની વાત જણાય છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહ્યું, "તમે શાસ્ત્ર તપાસી જુઓ છો, કેમ કે તેઓથી તમને અનંતજીવન છે, એમ તમે ધારો છો; અને મારે વિષે શાહેદી આપનાર તે એ જ છે... જો તમે મૂસા પર (એટલે તેણે લખેલાં વચનો પર) વિશ્વાસ કર્યો હોત, તો મારા પર વિશ્વાસ કરત; કેમ કે તેણે મારા વિષે લખેલું છે. પણ જો તમે તેના લેખો પર વિશ્વાસ નથી કરતા, તો મારી વાતો પર તમે કેમ વિશ્વાસ કરશો?" (યોહ. ૫:૩૯-૪૭). ઈસુ ખ્રિસ્તે અવારનવાર પોતા સંબંધી જૂના કરારમાં લખેલી વાતોનો સીધો કે આડકતરો ઉલ્લેખ કર્યો (માર્ક ૧૨:૧૦; લૂ. ૪:૨૧; યોહ. ૨:૨૨; ૭:૩૮, ૪૨; ૧૦:૨૫; ૧૩:૧૮; ૧૭:૧૨; ૧૯:૨૪, ૨૮, ૩૬, ૩૭; વગેરે). એટલે ઈસુ ખ્રિસ્ત સંબંધી ઠોકર ખાવાનું એક કારણ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

એ કે તેઓએ ઈશ્વરનાં વચનો સંબંધી ઠોકર ખાધી.

તેમના ઠોકર ખાવાનું બીજું કારણ એને માટે પણ તેઓ નિર્માણ થયા હતા. પણ શબ્દ તેમના ઠોકર ખાવા માટે એક વધારાનું કારણ રજૂ કરે છે. તેમના ઠોકર ખાવાનું બીજું એ કારણ પણ કે આ માટે તેઓ નિર્માણ થયા હતા. કોણે નિર્માણ કર્યા હતા તે અધ્યાહાર રાખ્યું છે, પણ સંદર્ભમાંથી સ્પષ્ટ જ છે કે આ નિર્માણ કરનાર તે બીજું કોઈ નહિ, પણ ઈશ્વર પોતે જ. નિર્માણ થવામાં અગાઉથી તેમને માટે આ નક્કી જ કરેલું હતું તેવો અર્થ છે.

શાને માટે નિર્માણ થયેલા? સંદર્ભમાંથી સ્પષ્ટ છે કે જીવંત પથ્થર એવા ઈસુ ખ્રિસ્ત બાબતમાં ઠેસ ખાવા તથા ઠોકર ખાવા માટે તેઓ અગાઉથી નિર્માણ થયા હતા. અલબત્ત, આના પરિણામે આવનાર અવિશ્વાસ તથા તે અવિશ્વાસને પરિણામે આવનાર છેવટની સર્વ શિક્ષા અને સર્વનાશ તે બધી બાબત માટે નિર્માણ થયા હોવાનું તેમાં આવી જાય છે. અર્થાત્ અગાઉથી જ ઈશ્વરે નક્કી કરી રાખ્યું હતું કે તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્ત બાબતમાં આવી ભૂલ કરશે અને એ ભૂલનાં પરિણામો ભોગવશે.

પિતરના પત્રમાં તારણ પામવા માટે અગાઉથી પસંદ કરવામાં આવેલા હોવાની વાત પત્રની શરૂઆતમાં જ કરી છે (૧:૧). એ જ રીતે પત્રને અંતે તારણ પામવા અગાઉથી પસંદ કરવામાં આવેલી મંડળીની વાત છે (૫:૧૩). ૨:૨૧માં દુઃખ સહન કરવા અગાઉથી પસંદ કરવાની વાત છે. એ જ રીતે ૧:૨૦માં તારનારની જગતના મંડાણ અગાઉથી નિર્માણ થયાની વાત છે. ત્યાં બધે કાં તો તારણ પામનાર કે તારનારના પૂર્વનિર્મિત હોવાની વાત છે. માત્ર આ એક જ જગાએ તેથી ઊલટું તારણ નહિ પામનારને તે માટે અગાઉથી નિર્માણ કર્યા હોવાની વાત છે. પ્રસ્તાવનાના પ્રકરણમાં આ વિષય પર વિગતવાર ચર્ચા કરી છે તે વાંચો. ખાસ કરીને પિતરના બીજા પત્રમાં વિશ્વાસ નહિ કરનારાઓ માટે અગાઉથી નિર્મિત શિક્ષાની વાત વિગતવાર કરી છે (૨ પિત. ૨:૧, ૩, ૪, ૬, ૯, ૧૨, ૧૭, ૨૦-૨૧; ૩:૭, ૧૬).

અવિશ્વાસીઓના અવિશ્વાસની તથા તેને પરિણામે છેવટે આવનાર શિક્ષાની વાત કરવા પાછળ પિતરનો હેતુ છે વિશ્વાસીઓને સાંત્વન આપવાનો. અત્યારે અવિશ્વાસીઓ તરફથી આવતી સતાવણીનો તેમણે સામનો કરવો પડે છે ખરો, પણ અવિશ્વાસીઓ પર છેવટે આવનારી શિક્ષાની સરખામણીમાં તેમની થોડા સમયની પજવણી કાંઈ વિસાતમાં નથી. બીજા પત્રમાં તે કહે છે તેમ, "પ્રભુ તે ભકતોને પરીક્ષણમાંથી છોડાવવાનું જાણે છે, અને અન્યાયીઓને... ન્યાયકાળ સુધી શિક્ષાને માટે રાખી મૂકવાનું તે જાણે છે" (૨ પિત. ૨:૯-૧૦). આ પત્રમાં પણ તે કહે છે કે, તમારી નિંદા કરનારાઓ "જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેને તેઓ હિસાબ આપશે" (૪:૫). તેમ જ, "ઈશ્વરની સુવાર્તા જેઓ માનતા નથી તેઓના શા હાલ થશે?" (૪:૧૭).

આ સાથે અવિશ્વાસીઓના પૂર્વનિર્માણ મારફતે પિતર એ પણ સ્પષ્ટ કરે છે કે સઘળું ઈશ્વરના હાથમાં છે તથા તેમની ઈચ્છા સિવાય કશું જ થતું નથી. તેમને સતાવનારા અવિશ્વાસીઓ પણ ઈશ્વરના હાથ નીચે તેમના કાબૂમાં રહી કામ કરે છે. તેઓ ઈશ્વરના લોકોને સતાવે છે, કારણ ઈશ્વર કોઈક કારણથી તેમને તેમ કરવા દે છે. એટલે આ પછી પિતર કહે છે તેમ તેમણે તો એટલું જ કરવાનું કે "તમારી સર્વ ચિંતા તેમના પર નાખો, કેમ કે તે તમારી સંભાળ રાખે છે" (૫:૭).

૨:૯ પણ તમે તો પસંદ કરેલી જાતિ, રાજમાન્ય યાજકવર્ગ, પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક છો કે, જેથી જેમણે અંધકારમાંથી પોતાના આશ્રયકારક પ્રકાશમાં આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે, તેમના સદ્ગુણો તમે પ્રગટ કરો. ૧૦ તમે પહેલાં પ્રજા જ નહોતા, પણ હાલ તમે ઈશ્વરની પ્રજા છો; તમે દયા પામેલા નહોતા, પણ હાલ તમે દયા પામ્યા છો.

કલમ ૯માં વિષય બદલાય છે. આગલી બે કલમોમાં વિશ્વાસ નહિ કરવાની તથા વિશ્વાસ નહિ કરવાનાં પરિણામની વાત કરી. હવે આ કલમથી શરૂ કરીને વિશ્વાસ કરનાર તરફ પિતર પાછો વળે છે. ઉપરની બે કલમો સાથે આ કલમોનો વિરોધ દર્શાવવા આ કલમની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે. તેઓ તો ઠોકર ખાવા નિર્માયેલા હતા એટલે તેમણે ઠોકર ખાધી, પણ તમારા માટે તો સર્વશ્રેષ્ઠ આશીર્વાદ જ છે. ખ્રિસ્ત મારફતે તેમને મળેલા વિશિષ્ટ હકો તથા આશીર્વાદોનું કલમ ૯-૧૦ માં વર્ણન છે. નવા કરારની ખ્રિસ્તી મંડળીના આત્મિક આશીર્વાદોનું વર્ણન પિતર અહીં જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી પ્રજા માટે વપરાતા શબ્દોમાં કરે છે.

પસંદ કરેલી જાતિ શબ્દો જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી પ્રજાને માટે વપરાયા છે. ઈસ્રાએલી પ્રજાને ઈશ્વરે પોતાના ખાસ લોક થવા પસંદ કરેલા, "યહોવાએ તમારા પર પ્રીતિ કરી તથા તમને પસંદ કર્યા" (પુન. ૭:૭). તેમ જ યશાયામાં તેમને માટે "મારા લોક, મારા પસંદ કરાયેલાઓ" શબ્દો વાપર્યા છે (યશા. ૪૩:૨૦). એ જ શબ્દો અહીં ખ્રિસ્તી મંડળી માટે વાપરવામાં આવ્યા છે. પસંદ કરવા માટેનો મૂળ શબ્દ આ પહેલાં ત્રણ વખત વપરાયો છે. ૧:૧માં વિશ્વાસીને વ્યક્તિગત રીતે તારણ માટે પસંદ કરવાનો અર્થ હતો. ૨:૪, ૬ એ બે કલમોમાં ઈસુ ખ્રિસ્તને જીવંત પથ્થર તરીકે પસંદ કરવાનો અર્થ હતો. જ્યારે અહીં ખ્રિસ્તી મંડળીની સામૂહિક પસંદગી માટે એ શબ્દ વપરાયો છે. (અહીં મંડળી એટલે કોઈ એક સ્થાનિક મંડળી નહિ; પણ વિશ્વભરમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરનારા લોકોનો સમૂહ).

જાતિ માટે મૂળ ગ્રીક શબ્દ *જેનોસ* મૂળે એક આદિપિતામાંથી ઉત્પન્ન થયેલા લોકોના સમૂહનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે, જેમ કે ઈસ્રાએલી લોકો ઈબ્રાહિમનાં સંતાનો હતાં. ખ્રિસ્તી મંડળી માટે તે વાત શારીરિક નહિ, આત્મિક અર્થમાં લેવાની છે, કારણ દરેક

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

વિશ્વાસીઓનો જન્મ ઈશ્વરથી થયેલો છે (યોહ. ૧:૧૩). આ પહેલાં કહેલું તેમ અવિનાશી બીજથી, એટલે ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન વડે તેમને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે (૧:૨૩). આ બે કલમોમાં વર્ણવેલા બધા જ આત્મિક આશીર્વાદોના મૂળમાં તેઓની ઈશ્વરે પોતાના લોક તરીકે પસંદ કર્યા તોવાની વાત રહેલી છે. તેઓ ઈશ્વરની પસંદ કરેલી જાતિ હોવાને કારણે જ રાજાના યાજકો, પવિત્ર પ્રજા ને પ્રભુના ખાસ લોક બન્યા છે.

રાજમાન્ય યાજકવર્ગ તેમાં રાજાના યાજકો હોવાનો, રાજકીય કક્ષાના યાજકો હોવાનો અર્થ છે. જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી લોકોને ઈશ્વરે કહેલું, "મારે સારુ તેમ યાજકોનું રાજ્ય થશે" (નિર્ગ. ૧૮:૬). જૂના કરારમાં એક જ વ્યક્તિ રાજા તથા યાજક બન્ને સેવાકાર્યો કરી શકતો નહિ. ઉઝિઝયા રાજા ઈશ્વરની આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન કરી યાજકનું કામ કરવા જાય છે ત્યારે તે તત્કાળ શિક્ષાપાત્ર બને છે (૨ કાળ. ૨૬:૧૬-૨૧). પણ ઈસુ ખ્રિસ્ત રાજા તથા યાજક તે બન્ને હોદ્દા સંભાળવાની વાત જૂના તથા નવા કરારમાં છે. ઝખાર્યા ઈસુ ખ્રિસ્તના સંદર્ભમાં રાજ્યાસન ઉપર બેસીને રાજ કરતા યાજકની વાત કરે છે. હિબ્રુઓના પત્રમાં મલ્ખીસદેકના ઘારા પ્રમાણેના રાજા તથા પરાતપર ઈશ્વરના યાજકની વાત કરી છે (હિબ્રુ ૭:૧-૨૮).

ઈસુ ખ્રિસ્તે પ્રાણીઓનાં વારંવાર કરવામાં આવતાં બલિદાનોને બદલે પોતાની જાતનું એક વારનું સદાકાળ માટે બલિદાન કરી ઈશ્વર આગળ આપણા માટે પ્રમુખયાજકનું કામ કર્યું (હિબ્રુ ૪:૧૪-૫:૧૦; ૭:૧-૨૮). અને જ્યારે તે ફરી આવશે ત્યારે દાઉદના રાજ્યાસન પર સદાકાળના રાજા તરફે બિરાજશે (પ્રક. ૨૧:૫; ૨૨:૩; વગેરે). તે વખતે વિશ્વાસીઓ ઈસુ ખ્રિસ્તની સાથે રાજ્યમાં ભાગીદાર થશે ને તેમના યાજકો તરીકે સેવા બજાવશે. જેમ કે પ્રકટીકરણના પુસ્તકમાં કહ્યું છે કે, ઈસુ ખ્રિસ્તે "ઈશ્વર એટલે પોતાના પિતાને સારુ આપણને યાજકોનું રાજ્ય બનાવ્યું" (પ્રક. ૧:૬); "અમારા ઈશ્વરને સારુ તેમને રાજ્ય તથા યાજકો કર્યા છે; અને તેઓ પૃથ્વી ઉપર રાજ કરે છે" (પ્રક. ૫:૧૦) અને "તેઓ ઈશ્વરના તથા ખ્રિસ્તના યાજક થશે, અને તેમની (ઈસુ ખ્રિસ્તની) સાથે હજાર વર્ષ રાજ કરશે" (પ્રક. ૨૦:૬).

આ પહેલાં કલમ પમાં આત્મિક યજ્ઞો કરતા પવિત્ર યાજકવર્ગની વાત હતી. ત્યાં તેમના ઈશ્વર સાથેના સંબંધ ઉપર ભાર હતો, ઈશ્વરની સેવા કરવાના સંદર્ભમાં, તેમની આગળ આત્મિક યજ્ઞો કરવાના અર્થમાં, વાત હતી. જ્યારે અહીં રાજાના યાજકો તરીકે દુનિયાના લોકો આગળ તેમની વર્તણૂક ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. જેમ જૂના કરારના યાજક પાસે લોકો સદાચાર તથા જ્ઞાનની અપેક્ષા રાખતા હતા (માલ. ૨:૬-૭), તેમ જ રાજાના આ યાજકોએ દુનિયાના લોકો આગળ પોતાના રાજાના સદ્ગુણો પ્રગટ કરવાના છે.

પવિત્ર પ્રજા શબ્દો પણ જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી પ્રજા માટે વપરાયેલા. તેમને ઈશ્વરે કહેલું, "તમે મારે સારુ... પવિત્ર દેશજાતિ થશો" (નિર્ગ. ૧૯:૬), તેમ જ, "કેમ કે તું યહોવા તારા ઈશ્વરની પવિત્ર પ્રજા છે..." (પુન. ૭:૬; ૧૪:૨). ઈશ્વરની પવિત્ર પ્રજા હોવામાં દુનિયાના સઘળા લોકથી પાછા ફરી પોતાને માટે પવિત્ર કરવાનો અર્થ છે. જેમ ઈશ્વરની સેવામાં અલગ કરેલાં વાસણો પવિત્ર મનાતાં, તેમ જ ઈશ્વર માટે અલગ કરવામાં આવેલા વિશ્વાસી લોક પવિત્ર છે. અને એ રીતે ઈશ્વરના સંબંધથી પવિત્ર થયેલા હોવાને કારણે જેમ ઈશ્વર પવિત્ર છે તેમ તેમનાં સઘળાં આચરણોમાં તેમણે પણ પવિત્ર થવું જોઈએ તેવો આદેશ આ પહેલાં આપ્યો છે (૧:૧૪-૧૭).

પ્રભુના ખાસ લોક શબ્દો જૂના કરારમાં અવારનવાર ઈસ્રાએલી પ્રજા માટે વપરાયેલા. તેમને કહેવામાં આવેલું, "તારા ઈશ્વરે તને પૃથ્વીની સપાટી પરની સર્વ પ્રજાઓમાંથી પોતાની ખાસ પ્રજા થવા સારુ પસંદ કર્યો છે" (પુન. ૭:૬; ૧૪:૨). તેમ જ, "મેં આ લોકને મારા પોતાને માટે બનાવ્યા છે" (યશા. ૪૩:૨૧). ખાસ લોક માટેના મૂળ શબ્દોનો અર્થ છે મારી માલિકીના લોક, જે મારી મિલકત છે એવા લોક. જેમ માલાખીના પુસ્તકમાં કહ્યું છે, "સૈન્યોના પ્રભુ યહોવા કહે છે કે, તેઓ મારા થશે... તેઓ મારું ખાસ દ્રવ્ય થશે" (માલ. ૩:૧૭). વિશ્વાસી લોક ઈશ્વરની મિલકત છે, કારણ તેમણે ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તની મોટી કિંમત ચૂકવીને તેમને ખરીદી લીધા છે (૧:૧૮-૧૯; જ્યાં ઉદ્ધાર કરવા માટેના મૂળ શબ્દમાં કિંમત ચૂકવી છોડાવવાનો અર્થ છે). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "ઈશ્વરની જે મંડળી તેમણે પોતાના લોહીથી ખરીદી છે" (પ્રે. કૃ. ૨૦:૨૮); તેમજ, "મૂલ્ય આપીને તમને ખરીદવામાં આવ્યા હતા" (૧ કોરિ. ૬:૨૦; ૭:૨૩).

પવિત્ર પ્રજા હોવામાં ઈશ્વર માટે અલગ કરેલા લોક હોવાથી તેમની પવિત્ર પરિસ્થિતિનો અર્થ છે, જ્યારે ઈશ્વરની ખાસ મિલકત હોવામાં તેમના મૂલ્યવાન હોવાનો અર્થ છે. ઈશ્વરે તેમનું એટલું મોટું મૂલ્ય આંક્યું કે સોનારૂપા જેવી વિસાત વગરની વસ્તુઓથી નહિ પણ પોતાના દીકરાના મૂલ્યવાન રક્તથી તેમને ખરીદી લીધા. આ જ અર્થમાં યશાયા ઈશ્વરના શબ્દોમાં કહે છે, "કેમ કે તું મારી દષ્ટિમાં મૂલ્યવાન થયો છે, તું સન્માન પામેલો છે, ને મેં તારા પર પ્રીતિ કરી છે; તે માટે હું તારે બદલે માણસો, અને તારા જીવને બદલે લોકો આપીશ" (યશા. ૪૩:૪). અર્થાત્ તું મારા માટે એટલો મૂલ્યવાન છે કે હું તારા માટે ગમે તેટલી કિંમત ચૂકવવા તૈયાર છું. પોતાના એકાકીજનિત દીકરાને તેમણે પાછો રાખ્યો નહિ (યોહ. ૩:૧૬).

ઈશ્વરે પોતાની મંડળી માટે આટલું બધું કેમ કર્યું? કે જેથી... તેમના સદ્ગુણો તમે પ્રગટ કરો. તેમના એટલે ઈશ્વરના. આ ઈશ્વરે તેમના લાભમાં કરેલા બીજા એક કાર્યનો ઉલ્લેખ કરે છે, જેમણે (તમને) અંધકારમાંથી પોતાના આશ્ચર્યકારક પ્રકાશમાં આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું છે, તે ઈશ્વરના સદ્ગુણો તમે પ્રગટ કરો. ખ્રિસ્તી બન્યા પહેલાં તેઓ

અંધકારમાં હતા, હવે તેઓ પ્રકાશમાં લાવવામાં આવ્યા છે. અંધકાર તથા પ્રકાશનાં પ્રતીકો મારફતે ખ્રિસ્તી બન્યા પહેલાંના જીવનવ્યવહાર તથા ખ્રિસ્તી બન્યા પછીના જીવનવ્યવહાર વચ્ચે આભજમીનનો તફાવત દર્શાવવામાં આવ્યો છે.

પાઉલ પ્રેરિત આ જ પ્રતીકો વાપરીને કહે છે, "તમે સઘળા અજવાળાના દીકરા તથા દહાડાના દીકરા છો; આપણે રાતના તથા અંધકારના નથી. એ માટે બીજાઓની પેઠે આપણે ઊઘીએ નહિ, પણ જાગીએ અને સાવધ રહીએ" (૧ થેસ પ:૫-૬). તેમ જ, "તમે પહેલાં અંધકારરૂપ હતા, પણ હવે પ્રભુમાં પ્રકાશરૂપ છો; પ્રકાશનાં સંતાનોને ઘટે તેમ ચાલો ... વળી અંધારાનાં નિષ્ફળ કામોના સોબતી ન થાઓ ..." (એફે. પ:૭-૧૧). જેમ આ પહેલાં પિતરે કહેલું, "આજ્ઞાકિત છોકરાં જેવા થાઓ, અને તમારી પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થામાં રાખેલી દુર્વાસનાની રૂએ ન વર્તો" (૧:૧૪).

જે પ્રકાશમાં તેઓ આવ્યા છે તે પ્રકાશને આશ્ચર્યકારક પ્રકાશ કહ્યો છે. આશ્ચર્યકારક એટલે અદ્ભુત, અજાયબ. સામાન્ય રીતે આ શબ્દ ઈશ્વરના કાર્ય સંબંધી વપરાય છે (માથ. ૨૧:૪૨; માર્ક ૧૨:૧૧; યોહ. ૮:૩૦; પ્રક. ૧૫:૧, ૩). જે પ્રકાશમાં તેઓ આવ્યા છે તે ઈશ્વરનો એવો પ્રકાશ છે જે માણસની દષ્ટિએ આશ્ચર્યકારક અને અદ્ભુત છે, જે પ્રકાશથી માણસનું જીવન ભર્યુંભર્યું થઈ જાય છે.

આમંત્રણ આપ્યું છે તે મૂળ શબ્દનું સરસ ગુજરાતી ભાષાંતર છે જેમાં ઈશ્વરે આપણને બોલાવીને સન્માન આપવાનો અર્થ વ્યક્ત થાય છે. આ શબ્દ આ પહેલાં ૧:૧૫માં વપરાયેલો જ્યાં તેનું તેજ્યા છ ભાષાંતર હતું, તેમાં પણ આ અર્થ બરાબર વ્યક્ત થયો છે. આ પછી ૨:૨૧; ૩:૮ અને ૫:૧૦માં આ શબ્દ ફરી વપરાયો છે. આ પહેલાં આપણે જોયું છે તેમ માણસ પોતે પોતાની શક્તિથી કે ગુણવત્તાને કારણે નહિ, ઈશ્વરની કૃપાથી તથા તેમના બોલાવાથી જ ઈશ્વરની પાસે આવી શકે છે.

ઈશ્વરે તેમને પોતાના આશ્ચર્યકારક પ્રકાશમાં એટલા માટે તેજ્યા છે કે તેમના સદ્ગુણો તમે પ્રગટ કરો. સદ્ગુણો માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં આ સિવાય બીજે ચાર વખત વપરાયો છે (ફિલિ. ૪:૮; ૧ પિત. ૧:૩, ૫, બે વખત), એમ કુલ પાંચમાંથી ચાર વખત પિતરે વાપર્યો છે. તેનો અર્થ સદ્ગુણ, સાત્વિકતા, ચારિત્ર્ય એવો જુદો જુદો કરવામાં આવ્યો છે. પણ પ્રસ્તુત કલમમાં તેનો અર્થ ઈશ્વરનો મહિમા પ્રગટ કરવાના સંદર્ભમાં છે. ઈશ્વર આપણને અંધકારમાંથી પ્રકાશમાં એટલા માટે લાવ્યા છે કે તેમના મહિમા તથા તેમના ચારિત્ર્યને અનુરૂપ જીવન જીવીને લોકોમાં તેમનો મહિમા પ્રગટ કરીએ, આપણાં સારાં આચરણ જોઈને લોકો ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે (૨:૧૨).

કલમ ૧૦માં ઈશ્વરના આત્મિક આશીર્વાદોનું વર્ણન ચાલુ છે. આ કલમમાં પણ જૂના કરારની કલમ ટાંકી ઈસ્ત્રાએલી પ્રજાના સંદર્ભમાં ઈશ્વરે કરેલી વાત નવા કરારની ખ્રિસ્તી મંડળીના સંદર્ભમાં રજૂ કરવામાં આવી છે.

તમે પહેલાં પ્રજા જ નહોતા, પણ હાલ તમે ઈશ્વરની પ્રજા છો અને તમે દયા પામેલા નહોતા, પણ હાલ તમે દયા પામ્યા છો એ બન્ને પંક્તિઓમાં જુદા જુદા શબ્દોમાં એક જ વાત કહી છે અને તેમના ઉપર થયેલી ઈશ્વરની કૃપા બતાવી છે. પ્રજા માટેનો મૂળ શબ્દ *લાઓસ* જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી પ્રજા માટે જ વપરાતો, બાકીના લોકોને *એથનોસ* એટલે વિદ્યર્થીઓ માનવામાં આવતા. ઈસ્રાએલી લોકો પોતાની જાતને ઈશ્વરની ખાસ પસંદ કરેલી પ્રજા હોવાને કારણે ગર્વની દૃષ્ટિથી જોતા અને બીજા બધા લોકોને ઘૃણાની દૃષ્ટિથી. એટલે મોટા ભાગના બિનયહૂદી લોકોમાંથી આવેલા ખ્રિસ્તી લોકોને સંબોધીને પિતર અહીં કહે છે કે ઈશ્વરની પાસે આવ્યા પહેલાં તમારી કોઈ જ વિસાત નહોતી, પણ હવે તમે ઈશ્વરની ખાસ પસંદ કરેલી પ્રજા બન્યા છો.

એ જ અર્થ બીજી પંક્તિમાં છે. ઈસ્રાએલ પ્રજા ઉપર દયા કરીને ઈશ્વરે તેમને પોતાના લોક બનાવેલા, પણ બિનઈસ્રાએલી લોકો ઈશ્વરની આવી દયા વગરના હતા. પણ ખ્રિસ્તની મારફતે તમે જેઓ પહેલાં દયા પામેલા નહોતા તેઓ તમે હવે ઈશ્વરની દયા પામ્યા છો. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "એ માટે યાદ રાખો કે, તમે પહેલાં દેહ સંબંધી વિદેશી હતા, અને દેહ સંબંધી હાથે કરેલી સુન્નતવાળા (એટલે કે, યહૂદી લોકો) તમને બેસુન્નતી કહેતા હતા; તે સમયે તમે ખ્રિસ્તરહિત, ઈસ્રાએલના પ્રજાપણના હક વગરના, તથા વચનના કરારથી પારકા, જગતમાં આશારહિત તથા ઈશ્વર વગરના, એવા હતા. પણ તમે જેઓ પહેલાં દૂર હતા તે તમે હમણાં ખ્રિસ્ત ઈસુમાં ખ્રિસ્તના લોહીએ કરીને પાસે આવ્યા છો" (એફે. ૨:૧૧-૧૩).

પિતરે અહીં હોશિયા ૨:૨૩ ટાંકી છે. પોતાની પસંદ કરેલી ઈસ્રાએલી પ્રજા પોતાને બેવફા બને છે ત્યારે ઈશ્વર તેમના પર નારાજ થઈને કહે છે, *લો-રૂહામાહ*, તેમના પર હું દયા નહિ કરું અને, *લો-આમ્મી*, તમે મારા લોક નથી (હો. ૧:૮-૯). તોપણ યહોવા કહે છે, હું તેમને તજી દઈશ નહિ, "જે કૃપા પામેલી નહોતી તેના પર હું કૃપા કરીશ; અને જેઓ મારા લોક નહોતા તેઓને હું કહીશ કે, તમે મારી પ્રજા છો" (હો. ૨:૨૩). પિતર એ કલમ ટાંકી એ સૂચવે છે કે આપણે તો ઈશ્વરથી દૂર હતા, અંધારામાં હતા અને અંધારાના લોકો જેવું વર્તતા હતા, આપણે ઈશ્વરને શોધ્યા નહોતા. પણ ઈશ્વર આપણા પર અદ્ભુત કૃપા કરીને આપણને તેમના વાડામાં લાવ્યા ને જેમની કોઈ વિસાત નહોતી એવા આપણા પર દયા કરીને આપણને તેમની પસંદ કરેલી ખાસ પ્રજા બનાવ્યા. પાઉલ પ્રેરિત વિદેશીઓ ઉપર થયેલી ઈશ્વરની અદ્ભુત કૃપાનું વર્ણન કરતાં હોશિયાની આ જ કલમ ટાંકે છે (રોમ. ૯:૨૪-૨૬).

કલમ ૬-૧૦માં પિતરનો મુખ્ય વિચાર એ છે કે ઈસ્રાએલી પ્રજાએ પોતાના અવિશ્વાસને કારણે જે આત્મિક આશીર્વાદો ગુમાવ્યા, તે ઈશ્વરની કૃપાને કારણે ખ્રિસ્તી મંડળીને મળ્યા. ખ્રિસ્ત પોતાની, એટલે યહૂદી પ્રજાની, પાસે આવ્યા, પણ પોતાનાએ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ

તેમનો સ્વીકાર કર્યો નહિ (યોહ. ૧:૧૦). જૂના કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનું દુઃખ સહન કરનાર સેવક તરીકે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં વર્ણન હતું (યશાયા ૫૩; વગેરે). છતાં તેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્તની રોમન સામ્રાજ્યની સામે પડેલા રાજા તરીકેની જ અપેક્ષા રાખી, ને એ અપેક્ષા પૂરી ન થતાં તેમને વંધસ્તંભે જ ડાવડાવ્યા, ને તેમનો અસ્વીકાર કરી આત્મિક આશીર્વાદો ગુમાવ્યા. પણ તેનો અર્થ એ નહિ કે ઈશ્વરે ઈસ્ત્રાએલને સંપૂર્ણ તજી દીધું છે. પાઉલ પ્રેરિત સવાલ કરીને પોતે જ જવાબ આપે છે, "શું ઈશ્વરે પોતાના લોકને (ઈસ્ત્રાએલી પ્રજાને) તજી દીધા છે? ના એવું ન થાઓ (હરગિજ નહિ)" (રોમ. ૧૧:૧).

ઈસ્ત્રાએલનો અવિશ્વાસ પણ ઈશ્વરની યોજના પ્રમાણે જ હતો. તેમના અવિશ્વાસને કારણે વિદેશીઓમાં સુવાર્તા ગઈ અને વિદેશીઓનો ઈશ્વરના લોકોમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો. "ઈશ્વર બધા પર દયા કરે, એ માટે તેમણે બધાને અવિશ્વાસને આધીન ઠરાવ્યા છે" (રોમ. ૧૧:૩૨). છેવટે જ્યારે વિદેશીઓને ઈશ્વર પાસે લાવવાની ઈશ્વરની યોજના પૂરી થશે ત્યારે "તમામ ઈસ્ત્રાએલ તારણ પામશે" (રોમ. ૧૧:૨૬). રોમન અગિયારમા અધ્યાયમાં પાઉલ પ્રેરિત આ વાત વિસ્તારપૂર્વક રજૂ કરે છે. પણ પિતરનો અહીં આ રજૂઆત પાછળનો હેતુ એ બતાવવાનો નથી કે ઈસ્ત્રાએલી લોકો ઈશ્વરના આશીર્વાદોથી વંચિત રહ્યા. પણ તેનો મુખ્ય હેતુ વાયકોને એ યાદ કરાવવાનો છે કે ઈશ્વરે તમારા પર કેટલી બધી કૃપા કરી છે કે તમને આટલા બધા આશીર્વાદો આપ્યા. એટલે તમે તમારા બાકીના જીવનમાં ઈશ્વરનો જ મહિમા કરો ને ગમે તેવી મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ તેમના પરના વિશ્વાસમાં દૃઢ રહો. તે વાત બાકીના પત્રનો મુખ્ય વિષય છે.

પ્રકરણ ૪

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ) ૨:૧૧-૩:૧૨

પિતર પોતાના પત્રની શરૂઆત વાચકોની તારણ માટે ઈશ્વરે કરેલી પસંદગીના ઉલ્લેખથી કરે છે (૧:૧). ત્યાર પછી ૧:૩-૧૨માં એ તારણ કેવું ભવ્ય તથા મહાન છે તેનું વર્ણન કરે છે. જે લોકોએ આવા મહાન તારણનો અનુભવ કર્યો છે તેમનું જીવન એ તારણને અનુરૂપ હોવું જોઈએ તે વાત ૧:૧૩થી કહી છે. ૧:૧૩-૨:૧૦માં તારણ પામેલાંઓના જીવનનું વર્ણન છે તે મુખ્યત્વે ત્રણ બાબતમાં છે, ઈશ્વર સાથેના સંબંધમાં પવિત્ર થાઓ અને તેમની બીકમાં રહો (૧:૧૩-૨૧), એકમેક સાથેના સંબંધમાં એકબીજા પર પ્રેમ રાખો (૧:૨૨-૨૫) અને અંગત જીવનમાં સર્વ પ્રકારે તમારા વિશ્વાસમાં વધતા જાઓ ને આત્મિક આશીર્વાદોમાં દૃઢ થતા જાઓ (૨:૧-૧૦). એ રીતે અત્યાર સુધી ઈશ્વર સાથેના સંબંધમાં અને બીજા ખ્રિસ્તીઓ સાથેના સંબંધમાં તેમનું જીવન કેવું હોવું જોઈએ તે વાત કરી.

હવે ૨:૧૧થી શરૂ કરીને તારણ પામેલાંઓના જીવનનું જે વર્ણન છે તે અવિશ્વાસીઓના સંબંધમાં, દુનિયાના લોકો સાથેના વ્યવહારોમાં તેમનું જીવન કેવું હોવું જોઈએ તે સંદર્ભમાં છે. આ વિભાગની શરૂઆતમાં (૨:૧૧-૧૨) તથા અંતે (૩:૮-૧૨) વિધર્મીઓમાં તેમનાં શુદ્ધ તથા સારાં આચરણની વાત છે. જ્યારે વચ્ચેના મુખ્ય ભાગમાં (૨:૧૩-૩:૭) ખ્રિસ્તી માણસે અખ્રિસ્તી સમાજમાં કેવી નમ્રતા તથા આધીનતામાં રહેવાનું છે તે બાબતની સલાહ છે. આ વિભાગનો (૨:૧૧-૩:૧૨) મુખ્ય સૂર એ છે કે દુનિયાના લોકો સમક્ષ તમારું જીવન અણીશુદ્ધ હોવું જોઈએ કે જેથી તમારા જીવન મારફતે ઈશ્વરનો મહિમા થાય ને તેઓમાંથી ઘણા ખ્રિસ્તમાં મેળવાય.

૨:૧૧ વહાલાંઓ, હું તમને વિનંતી કરું છું કે, જે દૈહિક વિષયો આત્માની સામે લડે છે, તેઓથી તમે, પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા, દૂર રહો; ^{૧૨} અને વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો; જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તેઓ તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે.

કલમ ૧૧ની શરૂઆત વહાલાંઓ શબ્દથી થાય છે, જે શબ્દ નવા કરારના પત્રોમાં લેખક પોતાના વાયકોને વહાલથી સંબોધતાં સામાન્ય રીતે વાપરે છે (રોમ. ૧૨:૧૯; ૧ કરિ. ૧૦:૧૪; ૨ કરિ. ૭:૧; ૧૨:૧૯; ફિલિ. ૨:૧૨; ૪:૧). આ શબ્દના ઉપયોગ મારફતે લેખક વાયકનું ધ્યાન ખેંચવા માગે છે એટલે અગત્યની સલાહ આપતાં પહેલાં સામાન્ય રીતે આ શબ્દ વપરાય છે (૧ પિત. ૪:૧૨; રપિત. ૩:૧, ૮, ૧૪, ૧૭; વગેરે જુઓ). એ જ રીતે હું તમને વિનંતી કરું છું શબ્દો પણ અગત્યની સલાહ, ખાસ કરીને ખ્રિસ્તી આચરણ અંગેની સલાહ, આપતાં પહેલાં વપરાય છે; જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત રોમન ૧૨:૧ની શરૂઆતમાં આ શબ્દો વાપરે છે (તેમ જ ૧ કરિ. ૧:૧૦; ૧ થેસ. ૪:૧).

પિતરની પ્રેમભાવપૂર્વક તથા આગ્રહભરી વિનંતી એ છે કે જે દૈહિક વિષયો આત્માની સામે લડે છે, તેઓથી તમે ... દૂર રહો. વિષયો માટેનો મૂળ શબ્દ આ પહેલાં ૧:૧૪માં વપરાયેલો ત્યાં તેનો અર્થ દુર્વાસનાઓ કર્યો છે (ત્યાં તે શબ્દની સમજૂતી વાંચો). ૧:૧૪ની જેમ જ અહીં પણ કહેવાનો અર્થ એ જ છે કે દુર્વાસનાઓથી દૂર રહો. પણ ત્યાં ઈશ્વરના સંબંધમાં પવિત્ર જીવન હોવા બાબતમાં વાત હતી, જ્યારે અહીં દુનિયાના લોકો આગળ ખ્રિસ્તી જીવન કેવું હોવું જોઈએ તે વાત છે. આ પછી ૪:૨માં ફરીથી આ શબ્દ વપરાયો છે ત્યાં તેનો માણસોના ભૂંડા વિકારો અર્થ કર્યો છે. ત્યાં અખ્રિસ્તી માણસો જેવું ભૂંડાઈથી ભર્યું જીવન જીવે છે તેવું તમારું જીવન ન હોવું જોઈએ તેવો સંદર્ભ છે.

દૈહિક શબ્દનો અર્થ છે શારીરિક કે દેહને લગતું. પણ અહીં શરીરની કુદરતી ક્રિયાઓની વાત નથી અને ભૂખ, તરસ કે જાતીય વૃત્તિ જેવી શારીરિક ક્રિયાઓને ભૂડી ગણવાનો આશય નથી. દૈહિક શબ્દ નવા કરારમાં માણસના પાપી સ્વભાવના અર્થમાં વપરાયો છે. પાઉલ પ્રેરિત આનો સ્પષ્ટ અર્થ આપે છે; "દેહ એટલે તેની દુષ્ટ વાસનાઓ" (રોમ. ૧૩:૧૪), અને બીજે દૈહિક વાસનાઓની યાદી આપે છે: "દેહનાં કામ એટલે વ્યભિચાર, અપવિત્રતા, લંપટપણું, મૂર્તિપૂજા, જાદુ, વૈરભાવ, કજિયાકંકાસ, ઈર્ષ્યા, ક્રોધ, ખટપટ, કુસંપ, પક્ષાપક્ષી, અદેખાઈ, છાકટાઈ, વિલાસ તથા એઓના જેવાં કામ" (ગલ. ૫:૧૯-૨૧). એટલે અહીં આવી વસ્તુઓથી દૂર રહેવાની વાત છે, આ બાબતોને ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં સ્થાન ન હોવું જોઈએ.

આ વિષયો આત્માની સામે લડે છે તેમાં આત્મા અને દેહને એકબીજાનાં વિરોધી

તરીકે રજૂ કર્યા છે. આત્માનો સંબંધ આત્મિક વસ્તુઓની સાથે છે, દેહનો સંબંધ દૈહિક વાસનાઓ સાથે છે, અને આ બે વચ્ચે મેળ હોઈ શકે નહિ, સતત યુદ્ધ ચાલુ જ રહે. વળી, આ તારણ પામેલાંઓના આત્માની વાત છે (૧:૮, ૨૨), જેને તોડી પાડવા માટે આ દૈહિક વાસનાઓ સદા તત્પર હોય છે. હવે છ એ યુદ્ધમાં હડતા સૈન્યનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે. જેમ સૈન્યનો હેતુ સામા પક્ષના સૈનિકોનો સંહાર કરવાનો કે ગુલામ તરીકે પકડવાનો હોય, તેમ દૈહિક વિષયો “આત્માને પાપના નિયમના બંધનમાં લાવે છે” (રોમ. ૭:૨૪). એટલે આત્મા જે સારુ કરવા ઈચ્છે છે તે તે કરી શકતો નથી, પણ દૈહિક વાસનાના બંધનમાં આવી જે ભૂંડું કરવા નથી ઈચ્છતો તે કરે છે (રોમ. ૭:૧૪-૨૪). “દેહ આત્માની વિરુદ્ધ ઈચ્છા કરે છે, અને આત્મા દેહની વિરુદ્ધ; કેમ કે તેઓ પરસ્પર વિરુદ્ધ છે; અને તેથી જે તમે ચાહો તે તમે કરતા નથી” (ગલ. ૫:૧૭). જ્યારે ખ્રિસ્તી માણસ દૈહિક વાસનાઓને વશ થાય છે, ત્યારે તે પોતાનો આનંદ તથા શાંતિ ગુમાવે છે અને સાથે સાથે વિધર્મીઓ આગળ પોતાની સાક્ષી તથા અસરકારકતા ગુમાવે છે.

દૈહિક વાસનાઓથી દૂર ભાગવાનું છે કારણ આ દુનિયામાં તમે પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા છો. બન્ને શબ્દોનો સંયુક્ત અર્થ છે આ દુનિયા તે તમારું કાયમી વતન કે નિવાસસ્થાન નથી. આપણે માત્ર થોડા સમય માટે જ આ દુનિયામાં છીએ. આમાંનો એક પરદેશી શબ્દ પિતરે પત્રની શરૂઆતમાં જ વાપરેલો ત્યાં તેની વિગતવાર સમજૂતી આપેલી. તે જ અર્થ અહીં આ બન્ને શબ્દોના ઉપયોગથી ભારપૂર્વક વ્યક્ત થયો છે. આ સિવાય બાઈબલમાં બીજી જગાએ પણ આ બન્ને શબ્દો એક સાથે વપરાયા છે. ઈબ્રાહિમ પોતાની પત્ની માટે કબરની જગાની વિનંતી કરતાં ત્યાંના વતનીઓને કહે છે, “હું તમારી મધ્યે પરદેશી તથા પ્રવાસી છું” (ઉત. ૨૩:૪ તેને હિબ્રૂ. ૧૧:૯, ૧૩ સાથે સરખાવો). એટલે પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે આ દુનિયામાં આપણે પરદેશી તથા પ્રવાસી હોવાને કારણે આપણું જીવન તથા આચરણ દુનિયાના બીજા લોકો જેવું ન હોવું જોઈએ.

કલમ ૧૨માં તે જ વાત બીજા શબ્દોમાં રજૂ કરી છે. કલમ ૧૧માં નકારાત્મક શબ્દોમાં દુર્વાસનાઓથી દૂર રહેવાની વાત છે, જ્યારે આ કલમમાં હકારાત્મક શબ્દોમાં સદાચરણ રાખવાની વાત છે. સાથે સાથે આગલી કલમમાં આંતરિક સંગ્રામની વાત છે, આત્મા તથા દેહ વચ્ચેનું યુદ્ધ જીતવાની સલાહ છે, જ્યારે આ કલમમાં એ આત્મિક સંગ્રામમાં મેળવેલા વિજયને પરિણામે આવતા બાહ્ય સદાચરણની વાત છે. એ આંતરિક વિગ્રહ જીત્યા પછી જ બાહ્ય સદાચરણ શક્ય બને.

વિદેશી લોકો માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં સામાન્ય રીતે બિનચહૂદી લોકોના અર્થમાં વપરાયો છે (પ્રે. કૃ. ૪:૨૭; ૭:૪૫; ૧૧:૧, ૧૮; વગેરે). પણ અહીં તેના તે શાબ્દિક અર્થમાં નહિ, અખ્રિસ્તી વિધર્મી લોકો માટે, જેમનો જીવનવ્યવહાર દુન્યવી તથા અનૈતિક રીતરસમો અનુસાર છે તેઓને માટે, વપરાયો છે. આ લોકોની મધ્યે તમે વસો

છો ત્યારે તમારાં આચરણ તેમના આચરણ જેવાં ભૂંડાં ન હોય, પણ તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો. જેમ આ પહેલાં ૧:૧૫માં કહેલું, "તમે સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ" ત્યાં ઈશ્વર સાથેના સંબંધમાં પવિત્રતા જાળવવાની વાત હતી, અહીં વિધર્મીઓ આગળ ખ્રિસ્તી સાક્ષી તરીકે આચરણ સારાં રાખવાની વાત છે. ત્યાં પવિત્ર આચરણની વાત હતી, અહીં સારાં આચરણની વાત છે. પિતર અવારનવાર રૂંડાં કામ તથા આચરણ પર ભાર મૂકે છે (૨:૧૫, ૨૦; ૩:૨, ૬, ૧૩, ૧૭; ૪:૧૯). અખ્રિસ્તી લોકોની વચ્ચે રહેતા ખ્રિસ્તીઓએ પોતાના શબ્દોથી કે ઉપદેશોથી જ નહિ, પણ પોતાનાં સારાં આચરણથી ખ્રિસ્તી સાક્ષી આપવાની છે તે પિતરનો એક મુખ્ય વિષય છે.

વિધર્મીઓની વચ્ચે વસતા હોવાથી આચરણ સારાં રાખવા માટેનું પ્રયોજન બાકીની કલમમાં આપ્યું છે, જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તેઓ તમારાં રૂંડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કર. અર્થાત તમે સારાં કામ કરો છો તથા સાડું આચરણ રાખો છો, તેમ છતાં તેઓ તમારી બાબતમાં ગેરસમજ કરી તમને ખોટી રીતે દુષ્ટ સમજે. દુષ્ટ માટે મૂળમાં ભૂંડાં કામ કરનાર શબ્દ છે તે પિતરના આ પત્રમાં ચાર વખત વપરાયો છે, તેમાંથી માત્ર અહીં સાડું કરનારાઓને માટે લોકોની ગેરસમજ માટે વપરાયો છે, બાકી બીજે બધે ખરા અર્થમાં દુષ્કર્મ કરનારના અર્થમાં વપરાયો છે (૨:૧૪; ૩:૧૭; ૪:૧૫).

નવા કરારમાં બીજે આ જ ભૂંડું કરનાર શબ્દ ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે વપરાયો છે, જ્યાં યહૂદી આગેવાનો પિલાતને કહે છે, "જો એ માણસ ભૂંડું કરનાર ન હોત તો અમે એને તને સોંપત નહિ" (યોહ. ૧૮:૩૦). જો નિષ્પાપ તથા નિષ્કલંક ઈશ્વરપુત્ર એવા ઈસુ ખ્રિસ્ત ઉપર ભૂંડું કરનારનો આરોપ મૂકવામાં આવે, તો બીજાની તો વાત જ શી? ખ્રિસ્તી મંડળીના શરૂઆતના સમયથી જ ખ્રિસ્તીઓ પર ખોટું દોષારોપણ કરાતું આવ્યું છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે તેમને અગાઉથી જ ચેતવેલા, "લોક તમારી નિંદા કરશે, ને પૂઠે લાગશે, ને મારે લીધે તમારી વિરુદ્ધ તરેહ તરેહની ભૂંડી વાત અસત્યતાથી કહેશે" (માથ. ૫:૧૧).

વિરુદ્ધ બોલવામાં નિંદાજનક વાતો બોલવાનો અર્થ છે. ૨:૧માં આ માટેના મૂળ શબ્દનો "સઘળા પ્રકારની નિંદા" અર્થ કર્યો હતો. શરૂઆતના ખ્રિસ્તી લોકો પર જાતજાતના ખોટા આરોપો કરવામાં આવતા હતા. તેઓના રીતરિવાજો બહારના લોકોને ગેરકાયદેસર લાગતા (પ્રે. કૃ. ૧૬:૨૦-૨૧); તેઓ ઉપર દેશદ્રોહી હોવાનો આરોપ મૂકવામાં આવતો (પ્રે. કૃ. ૧૭:૬-૭); પ્રભુભોજનમાં વપરાતા લોહી પીવાનું ને ઈસુના શરીરનું માંસ ખાવાનું એવા શબ્દો બહારના લોકોમાં તેઓ માનવભક્ષી હોવાનો ભ્રમ ઊભો કરતા. "ખ્રિસ્તી" નામ ધારણ કરવું તે ઘૃણાની દષ્ટિથી જોવાતું (પ્રે. કૃ. ૧૧:૨૬; ૨૬:૨૮).

આ લોકોનાં મોં કેવી રીતે બંધ કરવાં? જ્યાં બધા જ લોકોમાં તેમની બાબતમાં ગેરસમજૂતી હોય, ત્યાં કોની અને કેટલાંની આગળ ચોખવટ કરવા જવું? પિતર કહે છે,

આ સર્વનો એક જ ઉપાય, તમે તમારે સારાં કામ કરવાનું ચાલુ રાખો. તમારા શબ્દોથી નહિ, પણ તમારાં સારાં જીવનોથી તેમને પ્રત્યુત્તર આપો. એવું ક્યારેય ન થાય કે જે બાબતનો તમારી ઉપર ખોટી રીતે આરોપ કરવામાં આવે છે તે બાબતમાં તેમનો આરોપ સાચો પૂરવાર થાય.

તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે તેમાં તેમનાં સતત રૂડાં કામનું છેવટનું પરિણામ બતાવ્યું છે. આગળ કહ્યું તેમ પિતર અવારનવાર રૂડાં કામ પર ભાર મૂકે છે (૧:૧૫, ૧૮; ૨:૧૨, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૨૦; ૩:૧, ૬, ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૪:૧૯). તેની પાછળનો મુખ્ય હેતુ એ છે કે લોકો ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "તમે તમારું અજવાળું લોકોની આગળ એવું પ્રકાશવા દો કે તેઓ તમારી રૂડી કરણીઓ જોઈને આકાશમાંના તમારા પિતાની સ્તુતિ કરે" (માથ. ૫:૧૬). આ પછી અખ્રિસ્તી પતિની સાથે રહેતી ખ્રિસ્તી પત્નીને પણ પિતર આવી જ સલાહ આપે છે કે, જો તેઓ સુવાર્તાનાં વચન માનનાર ન હોય તો તમારાં મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ જોઈને કશો બોધ સાંભળ્યા વગર જ સુવાર્તામાં મેળવી લેવાય (૩:૧-૨).

ન્યાયકરણને દિવસ માટેના મૂળ શબ્દોનો અર્થ છે અધ્યક્ષતાના દિવસ. આ જ મૂળ શબ્દનો બીજે આપણા બાઈબલમાં અધ્યક્ષ અર્થે કર્યો છે (પ્રે. કૃ. ૧:૨૦; ૧ તિમ. ૩:૨૦). એટલે અહીં અધ્યક્ષની મુલાકાતનો દિવસ, સુપરવાઈઝર સુપરવિઝન કરવા આવે તે દિવસ એવો અર્થ છે ને તે મારફતે ઈસુ ખ્રિસ્તના ન્યાયકરણને દિવસે ફરી આવવાની વાત કરી છે, જ્યારે "જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેમને તેઓ હિસાબ આપશે" (૪:૧૭). પિતરે આ પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વાત અવારનવાર કરી છે (૧:૭, ૧૩; ૪:૧૩; ૫:૧).

તે દિવસે આ લોકો ઈશ્વરની સ્તુતિ કરશે. ન્યાયકરણને દિવસે ઈસુ ખ્રિસ્ત સમક્ષ ઊભા રહેલા અખ્રિસ્તી વિધર્મીઓ ઈશ્વરની સ્તુતિ કેવી રીતે કરી શકે? કારણ તેઓ તે સમયે અખ્રિસ્તી નહિ હોય, તમારાં રૂડાં કામ જોઈને તેઓ ક્યારનાય ખ્રિસ્તી બની ચૂક્યા હશે. અને એટલે પિતરના વાચકો જેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તનો મહિમા પ્રગટ થાય ત્યારે ઉલ્લાસથી આનંદ કરતા હશે (૪:૧૩), તેમ જ તે આનંદમાં તથા ઈશ્વરની સ્તુતિમાં અત્યારે તેમને સતાવતા વિધર્મીઓ પણ જોડાશે. આ પછી અખ્રિસ્તી પતિની સાથે રહેતી ખ્રિસ્તી પત્નીને પણ પિતર આવી જ સલાહ આપે છે કે જો તેઓ સુવાર્તાનાં વચન માનનાર ન હોય તો તમારાં મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ જોઈને કશો બોધ સાંભળ્યા વગર જ સુવાર્તામાં મેળવી લેવાય (૩:૧-૨). આ છે સતાવણી છતાં ચાલુ રહેલાં રૂડાં કામનું છેવટનું પરિણામ!

અખ્રિસ્તીઓ તરફથી આવતી સતાવણીનો ખ્રિસ્તીઓ કેવો પ્રત્યુત્તર આપે છે તેના ઉપર કદાચ તેમના પોતાના શારીરિક જીવન કે મરણનો સવાલ હોય, પણ તેથી વિશેષ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

અખ્રિસ્તીઓના અનંતકાલીન જીવન કે મરણનો સવાલ છે. માથ્થી પ:૧૩-૧૬માં ઈસુ ખ્રિસ્તનાં વચનોમાં પણ આ જ ભાવાર્થ છે કે, જો ખ્રિસ્તી નામથી ઓળખાતો માણસ ખ્રિસ્તી તરીકેનું પોતાનું અજવાળું પ્રકાશતો નથી, તો બહેતર છે કે તે પોતાને ખ્રિસ્તી તરીકે ન ઓળખાવે.

અખ્રિસ્તી સમાજમાં રહેતા ખ્રિસ્તી માણસના જીવનવ્યવહાર અંગે સર્વસામાન્ય વાત કર્યા પછી હવે પછીની થોડી કલમોમાં તેનું વિશિષ્ટ લાગુકરણ કરે છે.

૨:૧૩-૧૭ સરકારી અધિકારીઓને આધીન થાઓ

૨:૧૩ તમે માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તાને પ્રભુની ખાતર આધીન રહો. રાજાને સર્વોપરી સમજીને તેને આધીન રહો;^{૧૪} વળી ભૂંડું કરનારાઓને દંડ કરવાને તથા સારું કરનારાઓનાં વખાણ કરવાને તેણે નીમેલા અધિકારીઓને તમે આધીન થાઓ. ^{૧૫} કેમ કે ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી છે કે સારું કરીને મૂર્ખ માણસોની અજ્ઞાનતાની વાતોને તમે બંધ પાડો. ^{૧૬} સ્વતંત્ર હોવા છતાં દુષ્ટતાને છાવરવાને માટે તમારી સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ ન કરો, પણ ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો. ^{૧૭} તમે સર્વને માન આપો. બંધુમંડળ પર પ્રીતિ રાખો. ઈશ્વરનું ભય રાખો. રાજાનું સન્માન કરો.

કલમ ૧૩માં સરકારી અધિકારીઓને આધીન થવાની વાત ટૂંકમાં રજૂ કરી છે અને ત્યાર પછી કલમ ૧૪-૧૬માં તે બાબતની વિગતો આપી છે, તમે માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તાને...આધીન રહો. મૂળમાં વાક્યની શરૂઆત આધીન રહો આજ્ઞાથી થાય છે અને એ રીતે તે વાત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. આધીન રહો માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે કોઈની હકૂમત હેઠળ પોતાની જાતને મૂકવી. આ સિવાય આ શબ્દ પિતરના આ પત્રમાં છ વખત વપરાયો છે (૨:૧૮; ૩:૧, ૫, ૬, ૨૨, ૫:૫) તે પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે પિતર આ વાત પર ભાર મૂકવા માગે છે. ચાકરોએ પોતાના માલિકોને (૨:૧૮); સ્ત્રીઓએ પોતાના પતિઓને (૩:૧); પ્રાચીન સમયમાં સ્ત્રીઓ તથા સારા પોતાના પતિને (૩:૫, ૬); દૂતો ઈસુ ખ્રિસ્તને (૩:૨૨); જુવાનોએ વડીલોને (૫:૫) આધીન થવાની પિતર વાત કરે છે.

સરકારી અધિકારીઓને આધીન થવાની વાત જૂના તથા નવા કરારોમાં અવારનવાર કરવામાં આવી છે. મહાજ્ઞાની સુલેમાન સલાહ આપે છે, "મારા દીકરા, યહોવાનું તથા રાજાનું ભય રાખ" (નીતિ. ૨૪:૨૧). તેમ જ યર્મિયા યહોવાના શબ્દોમાં કહે છે, "જે નગરમાં મેં તમને બંદીવાસમાં મોકલી દીધા છે તેનું કલ્યાણ શોધો, ને તેને સારું યહોવાને વિનંતી કરો" (યર્મિ. ૨૯:૭). રોમન બાદશાહને આધીનતાનો નિર્દેશ કરતાં ઈસુ ખ્રિસ્તે

કહેલું, "જે કેસરનાં તે કેસરને...ભરી આપો" (માથ. ૨૨:૨૧; માર્ક૧૨:૧૭). પાઉલ પ્રેરિતના પત્રોમાં પણ સરકારી અમલદારોને આધીન થવાની વાત જોવા મળે છે (રોમ. ૧૩:૧-૭). તિમોથીને પત્ર લખતાં પાઉલ પ્રેરિત રાજાઓ માટે પ્રાર્થના કરવાની સૂચના આપે છે (૧ તિમ. ૨:૧).

સરકારી અધિકારીઓ અખ્રિસ્તી કે વિધર્મી હોય એટલા જ કારણથી સરકારી નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરવાની બાઈબલ છૂટ આપતું નથી; પણ સંપૂર્ણ આજ્ઞાધીનતાની આજ્ઞા આપે છે. આમાં એક જ અપવાદ કે જ્યારે સરકારી નિયમ ઈશ્વરના નિયમો કે ધારાધોરણોથી વિપરિત હોય. જેમ કે મિસરની દાઈઓએ ઈશ્વરની બીક રાખી મિસરના રાજાની આજ્ઞા ન પાળી (નિર્ગ. ૧:૧૭); શાદ્રાખ, મેશાખ તથા અબેદ-નગોએ નબૂખાદનેસ્સારની મૂર્તિને નમન કરવાની આજ્ઞાનું છડેચોક ઉલ્લંઘન કર્યું (દા. ૩:૧૨-૧૮); દાનિયેલે દાર્યાવેશ રાજાની આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન કરી એકલા ઈશ્વરને જ પ્રાર્થના કરવાનું ચાલુ રાખ્યું (દા. ૬:૭,૧૦); પિતર તથા યોહાને ઈસુ ખ્રિસ્તના નામમાં બોધ નહિ કરવાની યહૂદી મહાસભાની આજ્ઞા સાંભળી નહિ (પ્રે કૃ. ૪:૧૮-૧૯; ૫:૨૮-૨૯). પણ જ્યાં સુધી સરકારી નિયમો આ રીતે ઈશ્વરનાં ધારાધોરણોથી વિપરિત ન હોય ત્યાં સુધી તેમનું પૂરેપૂરું પાલન કરવાની દરેક ખ્રિસ્તી વ્યક્તિની નાગરિક ફરજ છે. પિતર જ્યારે આ પત્ર લખી રહ્યો છે ત્યારે નીરો નામનો રોમન બાદશાહ રાજ કરતો હતો. તેણે ખ્રિસ્તીઓ ઉપર પાછળથી મોટો કેર વર્તાવેલો. તેમ છતાં પિતર તેને આધીન રહેવાની અહીં આજ્ઞા આપે છે.

આ આધીનતાની આજ્ઞા પાછળનું કારણ આપતાં પિતર કહે છે, પ્રભુને ખાતર. પ્રભુ એટલે પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત જેમ કે આ પહેલાં ૧:૩, અને ૩:૧૫માં જોયેલું. જોકે ઈશ્વર તથા ઈસુ ખ્રિસ્ત વચ્ચે ઘણી વાર તફાવત સ્પષ્ટ નથી (જેમ કે ૧:૨૫; ૨:૩; ૩:૧૨). પ્રભુને ખાતર સરકારી અધિકારીઓને આધીન રહેવામાં એક તો એ અર્થ સમાયેલો છે કે પ્રભુના નામની ખાતર, તેમના નામને બટ્ટો ન લાગે એટલા માટે. આ જ ફકરામાં આ પછી પિતર કહે છે, "ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો" (કલમ ૧૬). આ પહેલાં પણ પિતરે કહેલું કે વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો કે જેથી છેવટે તેઓ ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે (૨:૧૨). જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ કહેલું, "તમે તમારું અજવાળું લોકોની આગળ એવું પ્રકાશવા દો કે તેઓ તમારી રૂડી કરણીઓ જોઈને આકાશમાંનાં તમારા બાપની સ્તુતિ કરે" (માથ. ૫:૧૬).

તે સાથે પ્રભુને ખાતર એટલે પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથેના તમારા સંબંધને ખાતર. પુસ્તકની શરૂઆતમાં જ પિતરે કહેલું તેમ આ લોકો ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાયેલા છે (૧:૧) તથા તેને કારણે અજ્ઞાન અવસ્થામાંથી બહાર નીકળી આવ્યા છે (૧:૧૪) અને તેમણે તેમનાં મન પવિત્ર કર્યાં છે (૧:૨૨). એટલે તેમણે તેમના તારનાર તથા પ્રભુ એવા

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

ઈસુ ખ્રિસ્તને પગલે ચાલવાનું છે (૨:૨૧-૨૩). ખ્રિસ્તી જીવનનો સઘળો આધાર વિશ્વાસીના ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથેના સંબંધ ઉપર રહેલો છે. જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્તને પોતાના અંગત તારનાર તરીકે સ્વીકાર્યા છે તેઓ એ તારનાર સાથેના સંબંધને ખાતર તેમને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવવા બંધાયેલા છે. જેમ આ પછી પિતર કહે છે, "લાકડા પર તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લીધાં, જેથી આપણે પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામીને ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ" (૨:૨૪).

બાકીની આ કલમમાં તથા આ પછીની કલમમાં કોને આધીન થવાનું છે તેમનો ઉલ્લેખ છે, રાજા તથા તેના નીમેલા અધિકારીઓને. રાજાને સર્વોપરી સમજીને તેને આધીન રહો તેમ જ આ પછી કલમ ૧૭માં કહે છે, "રાજાનું સન્માન કરો," બન્ને જગાએ સન્માનપૂર્વક આધીનતાનો આદેશ છે. રાજા એટલે તે સમયનો રોમન બાદશાહ.

કલમ ૧૪માં તેથી આગળ વધીને માત્ર રાજાને જ નહિ, પણ તેણે નીમેલા અધિકારીઓન આધીન થવાનો આદેશ છે. આધીન થાઓ શબ્દો મૂળમાં નથી, પણ ગુજરાતી વાક્યરચના પ્રમાણે આગલી કલમમાંથી લીધા છે.

સરકાર તથા સરકારી અધિકારીઓનાં બે મુખ્ય કામની નોંધ લેવામાં આવી છે. એક, ભૂંડું કરનારાઓને દંડ કરવા તે સરકારનું સૌથી મહત્વનું કામ છે. દંડ કરવા માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે વૈર વાળવું કે બદલો લેવો (૨ રોમ. ૧૨:૧૯; હિબ્રૂ. ૧૦:૩૦). અર્થાત્ ભૂંડું કરનારને તેની ભૂંડાઈની શિક્ષા કરવાની તથા જેના પ્રત્યે ભૂંડાઈ આચરવામાં આવી છે તેને થયેલું નુકસાન ભરપાઈ કરવાની વાત છે.

તેથી ઊલટું સરકારનું બીજું કામ છે, સારું કરનારાઓનાં વખાણ કરવાં. વખાણ માટેનો મૂળ શબ્દ આ પહેલાં ૧૭માં વપરાયેલો જ્યાં ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાને સમયે તેમના તરફથી વિશ્વાસીને મળનાર પ્રશંસાની વાત હતી. તેવો જ અહીં પણ અર્થ છે. સારું કરવામાં નાગરિક તરીકે કાયદા અનુસારની સામાન્ય ફરજનું પાલન કરવા કરતાં વિશેષ કરવાનો અર્થ છે. જેઓ રોજબરોજના જીવનમાં કાયદાનું પાલન કરે છે તેમને સરકાર સામાન્ય રીતે શાબાશી કે કોઈ ખાસ ઈલકાબ આપતી નથી. પણ જેઓ સમાજના લાભ માટે પોતાનાં નાણાં કે સમયનો ભોગ આપે છે કે વિશેષ સેવાઓ બજાવે છે, તેવા લોકોને સરકાર ખાસ સન્માને છે તેની અહીં વાત છે.

પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રોમાં ઉપરના બે આદર્શોની રજૂઆત કરે છે. રોમનોને પત્રમાં તે કહે છે, "સારું કરનારને હાકેમો ભયરૂપ નથી, પણ ભૂંડું કરનારને છે...તું સારું કર, એટલે તેના તરફથી તારાં વખાણ થશે... પણ જો તું ભૂંડું કરે તો ડર રાખ, કેમ કે તે કારણ વિના તરવાર રાખતો નથી; કેમ કે તે ઈશ્વરનો કારભારી છે, એટલે ભૂંડું કરનાર પર તે કોપરૂપી બદલો વાળનાર છે" (રોમ. ૧૨:૩-૪).

ઉપરના બન્ને આદર્શો બધી સરકાર બધે સમયે પાળતી નથી. માણસના પાપી

સ્વભાવને કારણે તથા સત્તાની ભૂખને કારણે માણસે સ્થાપેલી કોઈ ન્યાયવ્યવસ્થા સંપૂર્ણ હોઈ શકે નહિ. સુલેમાન કહે છે, "રાજાની આજ્ઞા પાળ" અને "જે કોઈ રાજાની આજ્ઞા પાળે છે તેને કંઈ હરકત થશે નહિ." પણ પછી કહે છે, "દુષ્ટ કામની વિરુદ્ધ દંડની આજ્ઞા ત્વરાથી અમલમાં મુકાતી નથી તે માટે મનુષ્યોનું અંત:કરણ ભૂંડું કરવામાં સંપૂર્ણ ચોટેલું છે," અને "કેટલાએક નેક માણસોને દુષ્ટના કામનાં ફળ પ્રમાણે ફળ મળે છે; વળી કેટલાએક દુષ્ટ માણસોને નેકીવાનોનાં કામનાં ફળ પ્રમાણે ફળ મળે છે" (સભા. ૮:૨,૫,૧૧,૧૪). એટલે છેવટે તો ખ્રિસ્તી માણસનો આધાર ઈશ્વર પર છે અને ભૂંડાઈને બદલે મળતી શિક્ષા કે સદાચારને બદલે મળતી પ્રશંસા કરતાં આગલી કલમમાં જણાવ્યા પ્રમાણે ઈશ્વરની બીક તથા ઈશ્વર સાથેના સંબંધ ઉપર પિતર ભાર મૂકે છે. પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે, "તે માટે કેવળ કોપની બીકથી જ નહિ, પણ પ્રેરકબુદ્ધિની ખાતર પણ તમારે તેને (રાજાને) આધીન રહેવું જ જોઈએ" (રોમ. ૧૩:૫). એ જ વાત પર પછીની બે કલમોમાં ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે.

કલમ ૧૫ની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે, કારણ આ બે કલમોમાં કલમ ૧૩-૧૪ માં આપેલી રાજાને તથા સરકારી અધિકારીઓને આધીન થવાની આજ્ઞા પાછળનું આગળ વિશેષ કારણ આપ્યું છે, ઈશ્વરની તેમના લોકો માટેની ઈચ્છા. કેમ કે ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી છે કે સારું કરીને મૂર્ખ માણસોની અજ્ઞાનતાની વાતોને તમે બંધ પાડો. આ પહેલાં ૨:૧૨માં કહેલું તેમ જ્યારે તેઓ ખોટી રીતે તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તમે રૂડાં કામ કરવાનું ચાલુ રાખો, તેવી જ વાત અહીં બીજી રીતે રજૂ કરી છે. તે કલમમાં તેઓ છેવટે ઈશ્વરની ઓળખ પામે તેવી વાત હતી, જ્યારે આ કલમમાં તેઓ છેવટે તમારી સાચી ઓળખ પામે તેવી વાત છે. તમારાં સારાં કામ જોઈને છેવટે તેમની બોલતી બંધ થઈ જશે, તમારી વિરુદ્ધ બોલવાનું કોઈ કારણ નહિ રહે.

પિતર આ પત્રમાં અવારનવાર ઈશ્વરની ઈચ્છાને ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીના સંદર્ભમાં રજૂ કરે છે. આ પછી ૩:૧૭માં તે આવી જ વાત કરતાં કહે છે, "કેમ કે જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય, તો ભૂંડું કરવાને લીધે દુ:ખ સહેવું એ કરતાં રૂંડું કરવાને લીધે દુ:ખ સહેવું તે વધારે સારું છે." તેમ જ ૪:૧૮માં, "માટે જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુ:ખ વેઠે છે, તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે". પિતરના પત્રોમાં ઈશ્વર સર્વોપરી છે તથા તેમની ઈચ્છા સિવાય કશું બની શકતું નથી તે વાત રજૂ કરવામાં આવી છે. ખ્રિસ્તી સતાવણી પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા તથા યોજના પ્રમાણે છે અને તેની પાછળ ઈશ્વરનો શુભ આશય છે (૧:૬,૭; વગેરે).

અજ્ઞાનતાની વાતોમાં મૂળમાં ની વાતો શબ્દો નથી, તેમની અજ્ઞાનતા બંધ પાડવાની વાત છે, તેમને છેવટે સચ્ચાઈનું ભાન કરાવવાનો અર્થ છે. અજ્ઞાનતા માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર અહીં અને ૧ કરિ ૧૫:૩૪ એમ બે જગાએ વપરાયો છે.

૧ કરિથી ૧૫:૩૪માં "ઈશ્વર સંબંધી અજ્ઞાનતા" ની વાત છે. તેમ જ અહીં પણ અખ્રિસ્તીઓની ઈશ્વરને નહિ ઓળખવાની વાત છે. તેઓ ઈશ્વરને તથા ઈશ્વરના આદર્શોને જાણતા નહિ હોવાને કારણે, જેઓ ઈશ્વરના આદર્શો પ્રમાણે જીવન જીવે છે તેમની ખોટી રીતે નિંદા કરે છે. પિતરના વાચકો પણ ખ્રિસ્તનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા પહેલાં આવી જ "અજ્ઞાન અવસ્થામાં" હતા તથા દુર્વાસનાની રૂએ વર્તતા હતા (૧:૧૪, જ્યાં અજ્ઞાન માટે જૂદો ગ્રીક શબ્દ છે).

વાતો બંધ પાડો માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે મોઢે ગળણું બાંધવું. આ જ શબ્દ બીજે તેના શાબ્દિક અર્થમાં બળદના મોઢે શીકી બાંધવા માટે વપરાયો છે (૧ કરિ. ૮:૮; ૧ તિમ. ૫:૧૮). પણ અહીં તે તેના સાંકેતિક અર્થમાં વપરાયો છે (તેમ જ માથ. ૨૨:૩૪; માર્ક ૧:૨૫; ૪:૩૮). આપણી ભાષામાં કહેવત છે, ઘડાને મોઢે ગળણું બંધાય, કૂવાને મોઢે ઓછું બંધાય છે? અર્થાત્ તમે એકાદ બે માણસોનાં મોં બંધ કરી શકો, સમગ્ર સમાજના બધા જ લોકોનાં મોં બંધ કરી શકાય નહિ. પણ તેથી ઊલટું પિતર અહીં લોકો ગમે તેટલી નિંદા કરતા હોય, સારાં કામ કરવાનું ચાલુ રાખી સમગ્ર સમાજનું મોં બંધ કરવાની વાત કરે છે.

કલમ ૧૬માં તેથી ઊલટું સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ સ્વચ્છંદતા માટે નહિ કરવાનો આદેશ છે. સ્વતંત્ર હોવા છતાં દુષ્ટતાને છાવરવાને માટે તમારી સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ ન કરો. સ્વતંત્ર હોવામાં જે સ્વતંત્રતાની પિતર વાત કરે છે તે ખ્રિસ્તમાં મળતી આત્મિક સ્વતંત્રતા છે; પાપના દાસત્વમાંથી મળેલી સ્વતંત્રતા છે (યોહ. ૮:૩૧-૩૮; રોમ. ૬:૬-૭). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "પાપ તમારા પર રાજ કરશે નહિ; કેમ કે તમે નિયમને આધીન નથી, પણ કૃપાને આધીન છો" (રોમ. ૬:૧૪). જે માણસ ઈશ્વરના નિયમો તથા ધારાધોરણો પ્રમાણે ચાલે છે, તે બાકીનાં બધાં ધારાધોરણો તથા નિયમોથી સ્વતંત્ર છે.

પણ આનો અર્થ એ તો નહીં જ કે તે ફાવે તેમ વર્તે. દુષ્ટતાને છાવરવા શબ્દોમાં છાવરવા માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ઝભ્મો ઓઢવો (આ ગ્રીક શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર અહીં જ વપરાયો છે). આ શબ્દમાં ઢાંકપિછોડો કરવાનો, ખોટા બહાના તરીકે વાપરવાનો અર્થ છે. અર્થાત્ હું સ્વતંત્ર છું, એટલે તમારા નિયમો કે ધારાધોરણો પાળવા બંધાયેલો નથી, એવું બહાનું કાઢી મન ફાવે તેમ વર્તવું, જે ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ માટે સ્વીકાર્ય હોઈ શકે નહિ. આવી જ વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "કેમ કે, ભાઈઓ, તમને તો સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવાને બોલાવેલા હતા; માત્ર એટલું જ કે તે તમારી સ્વતંત્રતા શારીરિક વિષયભોગને અર્થ ન વાપરો" (ગલ. ૫:૧૩). દુરાચારને પરિણામે આવતી શિક્ષા કે સતાવણી માટે ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ પાસે કોઈ બહાનું નથી. તેથી ઊલટું સદાચારી જીવન જીવવા છતાં સહન કરવાની તૈયારી હોવી તે "ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે" (૨:૨૦).

સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ સ્વચ્છંદતા માટે ન કરો, પણ તેથી ઊલટું ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો. સેવકો માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ગુલામો. ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ સ્વતંત્ર નથી, પણ ઈશ્વરનો ગુલામ છે, કારણ ખ્રિસ્તે ક્રિમત ચૂકવીને તેમને ખરીદી લીધા છે (૧:૧૯; તેમ જ ૧ કરિ. ૭:૨૩). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે કે પહેલાં તમે પાપના દાસ હતા અને તમારા અવયવોને અન્યાય તથા અશુદ્ધતાના ગુલામ બનાવ્યા હતા. હવે તમે સુવાર્તાનો સ્વીકાર કરી તે દાસત્વમાંથી મુક્ત થયા છો અને તમે ન્યાયીપણાના દાસ બન્યા છો. એટલે તમારા અવયવોને પવિત્રતાને તથા ન્યાયીપણાને દાસ તરીકે સૌપો (રોમ. ૬:૧૬-૨૦).

પિતર અહીં, તથા ઉપરની કલમોમાં પાઉલ પ્રેરિત, સ્વતંત્ર તથા દાસ વચ્ચે ઉપરછલ્લો વિરોધાભાસ રજૂ કરે છે. કોઈપણ માણસ એક જ સમયે સ્વતંત્ર અને ગુલામ હોઈ શકે નહિ. જ્યારે અહીં પિતર કહે છે કે તમે સ્વતંત્ર છો અને ખ્રિસ્તના ગુલામ છો. પણ તેમાં ખરેખરો વિરોધ નથી. કારણ પિતર તથા પાઉલ ખ્રિસ્તી માણસની પાપની ગુલામીમાંથી મુક્તિની તથા ઈસુ ખ્રિસ્તના આધિપત્ય હેઠળ જીવવાની વાત કરે છે. ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો તેમાં આગળ કલમ ૧૩માં "પ્રભુને ખાતર" શબ્દોમાં હતો તે જ અર્થ છે; ઈશ્વરના નામને બટ્ટો ન લાગે, પણ તમારાં જીવનોથી વિદ્યર્મીઓમાં ઈશ્વરના નામનો મહિમા થાય તેવું ઉમદા પ્રકારનું જીવન જીવવાની વાત છે.

કલમ ૧૭માં ચાર ટૂંકાં ટૂંકાં વાક્યોમાં ફકરાનો સાર આપી ઉપસંહાર કર્યો છે. તમે સર્વને માન આપો, સર્વની સાથે સન્માનપૂર્વકનો વ્યવહાર કરો. ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ માટે, પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, એ સામાન્ય નિયમ છે કે, "માન આપવામાં પોતાના કરતાં બીજાને અધિક ગણો" (રોમ. ૧૨:૧૦). પ્રભુને ખાતર દરેક પ્રકારની સત્તાને આધીન રહેવાની તથા ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તવાની જે વાત આ ફકરામાં છે તે જોતાં અહીં સર્વને માન આપવામાં ઉમદા પ્રકારના જીવનવ્યવહારનો અર્થ વ્યક્ત થાય છે. ખ્રિસ્તી માણસનું જીવન એવું ઉમદા પ્રકારનું હોય કે જેથી સર્વ આગળ સન્માનભર્યો વ્યવહાર વ્યક્ત થાય.

સર્વને માન આપવાની વાતથી આગળ વધી ખ્રિસ્તી મંડળીના સભ્યો, વિશ્વાસના કુટુંબના સભ્યો, સાથે પ્રેમભર્યા વ્યવહારની વાત કરે છે, બંધુમંડળ પર પ્રીતિ રાખો. બંધુમંડળ કે આ પછી પ:૯માં "ભાઈઓ" માટે વપરાયેલો ગ્રીક શબ્દ આ બે જગા સિવાય નવા કરારમાં બીજે વપરાયો નથી. અલબત્ત, આ વિચાર તો બીજે વ્યક્ત થયો જ છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "ભાઈઓ પ્રત્યે જેવો પ્રેમ ઘટે છે તેવો ગાઢ પ્રેમ એકબીજા પર રાખો" (રોમ. ૧૨:૧૦). આ પહેલાં પણ પિતરે કહેલું, "તમે સત્યને આધીન રહીને ભાઈઓ પરની નિષ્કપટ પ્રીતિને માટે તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે, માટે ખરા અંત:કરણથી એકબીજા ઉપર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો" (૧:૨૨). તેમજ આ પછી ૩:૮; ૪:૮માં આ જ વાત

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

ફરીથી કરી છે. જ્યારે ખ્રિસ્તી મંડળી પર ભારે સતાવણી ઝઝૂમી રહી હતી ત્યારે એકમેક સાથેના ગાઠ પ્રેમભાવની તથા એકતાના બંધનની ખાસ જરૂર હતી, જે પર પિતર અવારનવાર ભાર મૂકે છે.

ઉપરની બન્ને આજ્ઞાઓમાં સમકક્ષ લોકો સાથેના વ્યવહારોની વાત કરી છે, સર્વ સાથે સન્માન તથા ભાઈઓ પર પ્રેમભાવ. હવે પછીનાં બે વિધાનોમાં ભય તથા આધીનતાની વાત છે. ઈશ્વરનું ભય રાખો, ઈશ્વરની પૂરી બીકમાં તમારું જીવન જીવો. જેમ આ પહેલાં પિતરે કહેલું, “જે પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે, તેમને જો તમે પિતા કહીને વિનંતી કરો છો, તો તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો” (૧:૧૭). જેમ તે કલમમાં સમજાવેલું તેમ ભય કે બીકમાં આદરપૂર્વકના સન્માનનો અર્થ છે, ઈશ્વર પ્રત્યેનો આદરભાવ જેને કારણે ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ તેમનું દિલ ન દૂભાયતેવું જીવન જીવવાની સાવચેતી રાખે.

રાજાનું સન્માન કરો. ઈશ્વર માટે પિતર ભયની વાત કરે છે, જ્યારે રાજા માટે સન્માનની. ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ માટે એક માત્ર ઈશ્વર જ ભયપૂર્વકના આદરનું પાત્ર છે, બીજું કોઈ નહિ. સર્વને માન આપો ને રાજાનું સન્માન કરો, પણ આદરપૂર્વકનો ભક્તિભાવસહિતનો ભય માત્ર ઈશ્વરને જ છાજે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ, “જે કેસરનાં છે તે કેસરને, અને જે ઈશ્વરનાં છે તે ઈશ્વરને ભરી આપો” શબ્દોમાં જે તેને યોગ્ય પ્રતિભાવ આપવાની વાત કરી હતી (માથ. ૨૨:૨૧; માર્ક ૧૨:૧૭; લૂ. ૨૦:૨૫).

આ ચારે આજ્ઞાઓની પાછળ જો કોઈ એક મુખ્ય આજ્ઞા હોય તો તે છે ઈશ્વરનું ભય રાખવાની. જેમ ૧:૧૭માં કહેલું તેમ જે ઈશ્વરની બીકમાં જીવન ગાળે છે તે બાકીની બધી બાબતોમાં ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવશે તથા સર્વને માન આપવાની, ભાઈઓ પર પ્રેમભાવ રાખવાની તથા સરકારી રાજ્યવ્યવસ્થાને તાબે થવાની આજ્ઞાઓનું સ્વાભાવિક રીતે જ પાલન કરશે.

૨:૧૮-૨૦ તમારા માલિકોને આધીન થાઓ

૨:૧૮ ચાકરો, તમે પૂરું ભય રાખીને તમારા શેઠોને આધીન થાઓ; કેવળ જેઓ ભલા તથા માયાળુ છે તેઓને જ નહિ, પણ વળી જેઓ કડક છે તેમને પણ આધીન થાઓ. ^{૧૯} કેમ કે જો કોઈ માણસ ઈશ્વર તરફના ભક્તિભાવને લીધે અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહે છે, તો તે ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે. ^{૨૦} કેમ કે જ્યારે પાપ કરવાને લીધે તમે માર ખાઓ છો ત્યારે જો સહન કરો છો, તો તેમાં પ્રશંસાપાત્ર શું છે. પણ સારું કરવાને લીધે જ્યારે તમે દુઃખ ભોગવો છો ત્યારે જો તે સહન કરો છો, તો એ ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે.

આગલા ફકરામાં નાગરિક તરીકે રાજકીય અધિકારીઓને તાબે થવાની વાત હતી. હવે આ ફકરામાં નોકરીમાં પોતાના માલિકોને તાબે થવાની વાત છે. આ સંદર્ભમાં કેટલીક બાબતો નોંધનીય છે. એક તો, પિતરના સમયમાં ગુલામીગીરીની પ્રથા હતી અને એ રીતે જોતાં માલિક અને નોકરિયાતના કરતાં ગુલામ અને શેઠના સંદર્ભમાં પિતર વાત કરે છે. પાઉલ પ્રેરિતે પણ ગુલામો તથા શેઠોના સંદર્ભમાં વાત કરી છે (એફ. ૬:૫-૮; કલો. ૩:૨૨-૪:૧). પણ ત્યાં પાઉલ પ્રેરિત કે અહીં પિતર કે ઈસુ ખ્રિસ્ત ક્યાંય ગુલામીગીરીની પ્રથા સામે વિરોધ વ્યક્ત કરતા નથી; માત્ર તે સંદર્ભમાં ખ્રિસ્તી વ્યક્તિએ કેવો વ્યવહાર કરવો જોઈએ તે બાબતમાં આદેશ આપે છે. ૨:૧૩માં જણાવ્યા પ્રમાણે "માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તા" માં શેઠ-ગુલામની વ્યવસ્થાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

બીજું કે પાઉલ પ્રેરિત ગુલામ તથા દાસો બન્નેને શિખામણ આપે છે, જ્યારે પિતર અહીં માત્ર ગુલામોને જ તેમની ફરજનું ભાન કરાવે છે, માલિકોને કોઈ સલાહ આપતો નથી. તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે તેના સમયના બધા જ માલિકો ગુલામો સાથે બહુ જ સારો વ્યવહાર કરતા હતા એટલે તેમને આવી સલાહની જરૂર નહોતી. પણ આ અધ્યાયમાં પિતરનો હેતુ આધીનતા ઉપર ભાર મૂકવાનો છે; ખ્રિસ્તી નાગરિકો રાજકીય અધિકારીઓને, ખ્રિસ્તી ગુલામો તેમના માલિકોને, ખ્રિસ્તી પત્નીઓ તેમના પતિઓને. ખ્રિસ્તી નાગરિકોના, ખ્રિસ્તી ગુલામોના કે ખ્રિસ્તી પત્નીઓના અધિકારો પર નહિ, પણ તેમની આધીનતાની ફરજ ઉપર તે ભાર મૂકે છે, પછી ભલે સંજોગો વિપરિત હોય. આખા પત્રમાં ખ્રિસ્તીએ વિનાકારણ અયોગ્ય રીતે સત્તાવણી સહન કરવાની વાત ઉપર ભાર છે, અને એ જ રીતે આ ફકરામાં કડક તથા અન્યાયી માલિકને અન્યાય વેઠીને પણ આધીન થવાની સલાહ છે. પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રોમાં ખ્રિસ્તી નોકરો તથા ખ્રિસ્તી માલિકોને સંબોધીને લખે છે, જ્યારે પિતરના પત્રમાં અખ્રિસ્તી શેઠોની સેવામાં રહેલા ખ્રિસ્તી ચાકરોને સંબોધન છે.

કલમ ૧૮ના પહેલા વાક્યમાં ચાકરોએ માલિકોને આધીન થવાની આજ્ઞા છે અને બાકીના ફકરામાં માલિકો ભલેને ગમે તેવા સ્વભાવના હોય, આ આજ્ઞાનું પાલન કરવાનું છે તે વાત થોડા વિસ્તારથી રજૂ કરી છે.

ચાકરો, તમે પુરું ભય રાખીને તમારા શેઠોને આધીન થાઓ તેમાં વપરાયેલો શબ્દ ચાકરો ઘરકામ માટે રાખવામાં આવેલા નોકરો માટે વપરાતો શબ્દ છે. આ શબ્દ આ સિવાય નવા કરારમાં બીજે માત્ર ત્રણ જગાએ વપરાયો (લૂ. ૧૬:૧૩; પ્રે. કૃ. ૧૦:૭; રોમ. ૧૪:૪). પિતર અહીં આ શબ્દ ગુલામોના અર્થમાં વાપરે છે. પણ પિતર અહીં જે કહે છે તે નોકર-માલિકના સઘળા સંબંધોમાં લાગુ પાડી શકાય.

પુરું ભય રાખીને તેમાં કોનો ભય તે વાક્યમાં સ્પષ્ટ નથી કર્યું, શેઠનો ભય કે

ઈશ્વરનો ભય? આગલી કલમમાં નોંધ્યું તેમ પિતર ભય માટેનો મૂળ શબ્દ ઈશ્વરના ભયના સંદર્ભમાં વાપરે છે (૧:૧૭). આ આખા ફકરામાં ખ્રિસ્તી વ્યક્તિનો ઈશ્વર સાથેનો સંબંધ, ઈશ્વર પ્રત્યનો આદરભાવ તથા ભય તે સર્વ આજ્ઞાઓનો આધાર છે. કલમ ૧૩માં “પ્રભુને ખાતર,” કલમ ૧૫માં “ઈશ્વરની ઈચ્છા,” કલમ ૧૬માં “ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો” અને કલમ ૧૭માં “ઈશ્વરનું ભય રાખો” તેવી વાત પિતરે કરી છે. તે જ પ્રમાણે અહીં માલિકોના ભયની નહિ, ઈશ્વરના ભયની વાત છે.

જે ચાકરો માલિકોના ભયથી ચાકરી કરે છે, તે ક્યારેક માલિકને ખુશ કરવાના પ્રયાસથી માત્ર બાહ્ય આડંબર કરે. જ્યારે જે ઈશ્વરની બીકથી ચાકરી કરે છે, તે પૂરેપૂરા ભાવથી પોતાની ફરજ પાળશે. વળી પિતરનો હેતુ માલિકની શિક્ષાના ભયનું નકારાત્મક કારણ આપવાનો નથી, પણ ઈશ્વર પ્રત્યે આદરભાવપૂર્વકની બીકનું હકારાત્મક કારણ આપવાનો છે, જે સાચા અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના નમૂનાને અનુસરવાની વાત પૂરી કરે છે જે વાત પિતરે આ પછીના ફકરામાં કરી છે (કલમ ૨૧-૨૫).

કેવળ જેઓ ભલા તથા માયાળુ છે તેઓને જ નહિ, પણ વળી જેઓ કડક છે તેમને પણ આધીન થાઓ, અર્થાત્ ચાકરની આધીનતાનો આધાર તેનો પોતાનો ઈશ્વર સાથેનો સંબંધ તથા ઈશ્વરની બીક છે, નહિ કે માલિકનું વર્તન. અલબત્ત, ભલા તથા માયાળુ શેઠોને આધીન થવું ઘણું સહેલું છે. પણ પિતરનો ભાર છે કડક માલિકને આધીન થવાની વાત પર, જે હવે પછીની કલમોમાં વધારે સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય છે. માયાળુ માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે સહનશીલ, જેમ કે ફિલિપી ૪:૫માં આ જ શબ્દનો અર્થ સહનશીલતા કર્યો છે. અર્થાત્ એવો માલિક જે ચાકરના દોષો સહન કરી લે, તે તરફ આંખઆડા કાન કરે. પણ પિતરનો કહેવાનો અર્થ અહીં એ છે કે તમારું વર્તન જ એવું ન હોવું જોઈએ કે જેથી તમારા માલિકે તમારા દોષો સહન કરી લેવા પડે.

કડક માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે વક, વાંકો, જેમકે લૂક ૩:૫માં “વાંક સીધું કરવામાં આવશે” ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ છે. અહીં તે શબ્દ કુટિલ કે કપટી હોવાના અર્થમાં વપરાયો છે (જેમ કે પ્રે. કૃ. ૨:૪૦; ફિલિ. ૨:૧૫). આવા માલિકને પિતર ઠપકો આપતો નથી, પણ તેને આધીન થવાનો ચાકરને આદેશ આપે છે.

કલમ ૧૯ અને ૨૦માં આવા કડક માલિકને સ્વેચ્છાથી આધીન થવા માટે બે કારણો આપવામાં આવ્યાં છે, કલમ ૧૯માં એક અને કલમ ૨૦માં બીજું. બન્ને કલમોમાં ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છ શબ્દો આવે છે. આપણા ભાષાંતરમાં આ શબ્દો બન્ને કલમોને અંતે આવે છે. પણ મૂળમાં કલમ ૧૯ની શરૂઆતમાં અને ફરીથી કલમ ૨૦ને અંતે અને એ રીતે બન્ને કારણોની શરૂઆત તથા અંત આ શબ્દોથી કરી તે વાત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે.

પ્રશંસાપાત્ર માટે મૂળમાં જે શબ્દ વપરાયો છે તેનો અર્થ સામાન્ય રીતે કૃપા

કરવામાં આવે છે (૧:૨, ૧૦, ૧૩; ૩:૭; ૪:૧૦; ૫:૫, ૧૦, ૧૨), અને આ બે કલમો સિવાય બધે તેનો અર્થ કૃપા કર્યો છે જ્યાં દરેક જગાએ ઈશ્વર તરફથી મળતી કૃપાનો અર્થ છે. અર્થાત્ અહીં કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈશ્વર આ બાબતને કૃપાપાત્ર માને છે.

ઈશ્વર તરફના ભક્તિભાવને લીધે અન્યાય વેદીને દુઃખ સહે છે તેમાં ભક્તિભાવ માટે વપરાયેલા મૂળ શબ્દનો અર્થ છે અંતઃકરણ કે પ્રેરકબુદ્ધિ. આ શબ્દ પિતરના પત્રમાં આ પછી બે વખત વપરાયો છે. એક વખત તેનો અંતઃકરણ અર્થ કર્યો છે (૩:૧૬) અને એક વખત હૃદય (૩:૨૧). એટલે ઈશ્વર તરફના ભક્તિભાવ શબ્દોનો અહીં અર્થ છે, ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં શુદ્ધ અંતઃકરણ. જેમ પાઉલ પ્રેરિત પોતાના જીવન અંગે સાક્ષી આપતાં કહે છે, "હું આજ દિન સુધી ઈશ્વરની સમક્ષ શુદ્ધ અંતઃકરણથી વર્ત્યો છું" (પ્રે. કૃ. ૨૩:૧); તેમ જ, "હું ઈશ્વરની તથા માણસોની પ્રત્યે હંમેશાં નિર્દોષ અંતઃકરણ રાખવાનો પ્રયાસ કરું છું" (પ્રે. કૃ. ૨૪:૧૬). આખા પત્રમાં ઈશ્વરને શું પસંદ છે, ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં શું સાચું છે તે અનુસાર વર્તવાની પિતરની સલાહ છે, પછી ભલેને ગમે તેટલી સતાવણી કે મુશ્કેલીઓ આવે.

ઈશ્વરનો આવો ખ્યાલ રાખીને અન્યાય વેદીને દુઃખ સહન કરવ તેમાં અન્યાય વેદીન શબ્દો પર ખાસ ભાર છે. પોતાના જ વાંકથી યોગ્ય રીતે આવેલા દુઃખની વાત પછીની કલમમાં કરશે. પણ અહીં કોઈ પણ વાંક વગર અન્યાય વેદીને દુઃખ સહન કરવાની વાત છે, જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "મારે લીધે તમારી વિરુદ્ધ તરેહ તરેહની ભૂંડી વાત અસત્યતાથી કહેશે, ત્યારે તમને ધન્ય છે" (માથ.૫:૧૧).

દુઃખ સહે છે શબ્દોમાં સહે છે માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે બોજ ઉપાડવો અને દુઃખ શબ્દ બહુવચનમાં છે. અર્થાત્ મોટા દુઃખનો ભારે બોજ ઉપાડે છે. દુઃખ શબ્દના બહુવચનમાં વિવિધ પ્રકારનાં દુઃખો તથા મુશ્કેલીઓનો અર્થ પણ વ્યક્ત થાય છે. જેમ કે આ પહેલાં વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણોથી દુઃખી થવાની વાત કરેલી (૧:૬). દુઃખ ઉપાડવું કે સહન કરવું શબ્દો પિતર આ પત્રમાં અવારનવાર વાપરે છે; ખ્રિસ્તના દુઃખસહન માટે (૨:૨૧, ૨૩; ૩:૧૮; ૪:૧૧), તેમજ ખ્રિસ્તનું ઉદાહરણ લઈ વિશ્વાસીના દુઃખસહન માટે (૧:૬; ૨:૧૮, ૨૦; ૩:૧૪, ૧૭; ૪:૧૫, ૧૮; ૫:૧૦). અન્યાયથી દુઃખસહન પિતરના પત્રનો મધ્યવર્તી વિચાર છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે અન્યાયથી દુઃખ સહન કર્યું અને એ જ રીતે વિશ્વાસીએ દુઃખ સહન કરી ખ્રિસ્તના પગલે ચાલવાનું છે. "ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમને નમૂનો આપ્યો છે" (૨:૨૧).

કલમ ૨૦ની શરૂઆત પણ આગલી કલમની જેમ કેમ કે શબ્દોથી થાય છે અને આગલી કલમમાં નોંધ્યું તેમ આ કલમમાં કડક માલિકને આધીન થવા માટે બીજું કારણ આપ્યું છે. આગલી કલમમાં એક કારણ આપ્યું કે અન્યાયથી આવતું દુઃખ વેઠવું તે ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં પ્રશંસાપાત્ર છે. તેથી ઊલટું આ કલમમાં કહે છે, પોતાના જ કોઈ

દોષને લીધે યોગ્ય રીતે શિક્ષા સહન કરવી પડે તેમાં કશું જ પ્રશંસાપાત્ર નથી. ખરેખર તો અહીં જૂદું કારણ નથી, આગલી કલમમાં આપેલા કારણને જ કલમના પહેલા ભાગમાં નકારાત્મક રીતે રજૂ કરી કલમના બીજા ભાગમાં હકારાત્મક શબ્દોમાં પુનરાવર્તન કર્યું છે.

કેમ કે જ્યારે પાપ કરવાને લીધે તમે માર ખાઓ છો તેમાં પાપ માટે વપરાયેલો મૂળ શબ્દ, આપણા ગુજરાતી શબ્દની જેમ જ, માણસની દૃષ્ટિ કરતાં ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ જે ભૂંડું છે તેનો અર્થ વ્યક્ત કરે છે. આ પછી આ જ શબ્દ કલમ ૨૨માં એક વાર અને કલમ ૨૩માં બે વાર વપરાયો છે, ઈસુ ખ્રિસ્તે કાંઈ પાપ કર્યું નહિ પણ આપણાં પાપ માથે લીધાં કે જેથી આપણે પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામીએ. આ કલમમાં પાપ શબ્દ વાપરી પિતર એ સૂચવે છે કે ક્યારેક એ શક્ય છે કે માલિકને તમારો વાંક દેખાય, પણ ખરેખર તમારો વાંક ન હોય ને ખોટી રીતે તમને શિક્ષા કરે. આવી શિક્ષા સહન કરવી તે તો હવે પછીના વાક્યમાં કહે છે તેમ, પ્રશંસાપાત્ર છે. પણ જ્યાં તમારો ખરેખરો દોષ છે, માત્ર માણસની દૃષ્ટિએ જ નહિ ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ પણ, તેની શિક્ષા સહન કરવી પડે તેમાં કશું જ પ્રશંસનીય હોઈ શકે નહિ.

માર ખાઓ છો શબ્દોમાં શારીરિક શિક્ષાનો અર્થ છે. ઈસુ ખ્રિસ્તને મુક્કીઓ મારવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (માથ. ૨૬:૬૭; માર્ક ૧૪:૬૫). પણ તેમાં શારીરિક શિક્ષા ઉપરાંત સામાજિક અપમાન કે આર્થિક નુકસાન એ બધાનો સમાવેશ થઈ જાય છે ૧ કોરિંથી ૪:૧૧માં ઘક્કા ખાવા માટે પાઉલ પ્રેરિત આ જ શબ્દ વાપરે છે તેમાં શારીરિક શિક્ષા કરતાં સામાજિક અપમાનનો અર્થ વ્યક્ત થાય છે.

સહન કરો છો માટે મૂળમાં આગલી કલમમાં દુઃખ સહેવા માટે હતો તેના કરતાં અલગ શબ્દ છે. દુઃખ સહેવામાં, ત્યાં સમજાવેલું તેમ, દુઃખનો ભારે બોજ ઉપાડવાનો અર્થ છે. જ્યારે સહન કરવા માટેના મૂળ શબ્દમાં ની હેઠળ રહો છો તેવો અર્થ છે. અર્થાત્ ગમે તેટલો માર પડવા છતાં તમે આધીનતામાં રહો છો.

તેમાં શું પ્રશંસાપાત્ર છે? સવાલ મારફતે ભારપૂર્વક કહેવાનો અર્થ એ છે કે તેમાં હરગિજ કશું જ પ્રશંસાપાત્ર નથી, બલકે તે વાત તો તમારે માટે ભારે શરમજનક છે. પ્રશંસાપાત્ર શબ્દ આપણા બાઈબલમાં આ બે કલમોમાં ત્રણ વખત વપરાયો છે. કલમ ૧૮માં તથા આ કલમમાં આ પછીના વાક્યમાં પ્રશંસાપાત્ર માટે મૂળમાં કૃપા શબ્દ છે, અર્થાત્ ઈશ્વરની નજરમાં કૃપાપાત્ર હોવાનો અર્થ છે. જ્યારે અહીં પ્રશંસાપાત્ર માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે માનમરતબો, માણસોમાં મહિમા, સન્માનપૂર્વકનું કામ (આ ગ્રીક શબ્દ આખા નવા કરારમાં આ એક જ જગાએ વપરાયો છે). અર્થાત્ ઈશ્વરની નજરમાં તો શું, માણસોની નજરમાં પણ આ બાબત પ્રશંસાપાત્ર નથી.

તેથી ઊલટું સાટું કરવાને લીધે જ્યારે તમે દુઃખ ભોગવો છો ત્યારે જો તે સહન કરો

છો, તો એ ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે, જેમાં આગલી કલમમાં અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવાની વાતનું જ બીજા શબ્દોમાં પુનરાવર્તન છે. આખા પત્રનો આ મુખ્ય સૂર છે. કલમ ૧૯માં પ્રશંસાપાત્ર છે કહેલું, જ્યારે આ કલમમાં ઈશ્વરની નજરમાં શબ્દો ઉમેર્યાં છે. ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે કહેવામાં આવેલું કે "તે ઈશ્વરની તથા માણસોની પ્રસન્નતામાં વધતા ગયા" (લૂ. ૨:૫૨), તેમ જ સારું કરવા માટે સહન કરનાર ઈશ્વરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરે છે.

અહીં સવાલ થાય કે સારું કરવાને લીધે માણસે કયા સંજોગોમાં સહન કરવું પડે? પિતર માલિક-નોકરના સંબંધોની દૃષ્ટિએ વાત કરી રહ્યો છે. એવો કોણ માલિક હોય કે નોકર સારું કરે તેને માટે તેને શિક્ષા કરે? એટલે જેમ આગલા વાક્યમાં પાપની બાબતમાં બતાવેલું તેમ અહીં સારું કરવું તે પણ ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ સારું કરવાની વાત છે, માલિકની દૃષ્ટિએ નહિ. એવી કેટલીય બાબતો હોય કે જે ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ સારી હોય, પણ માલિકના લાભમાં ન હોય જેને કારણે નોકરે સહન કરવાનું આવે તેવી બાબતોની અહીં વાત છે.

આખા ફકરામાં ભલા તથા માયાળુ માલિકનો ઉલ્લેખ છે ખરો, પણ મુખ્ય વાત છે કડક તથા અન્યાયી માલિકની ને તે માલિક તરફથી અન્યાયી રીતે આપવામાં આવતા દુઃખને સહન કરવાની. ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ માટે પોતાના જ દોષથી વાજબી રીતે આવતા દુઃખ માટે કોઈ સ્થાન નથી. પણ ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં જે સારું છે તે કરવા છતાં સહન કરવું પડે તો તે ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે.

અન્યાયથી વિનાકારણ દુઃખસહનની વાત કરતાં કરતાં પિતર હવે પછીના ફકરામાં ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનની વાત કરવા લાગી જાય છે (કલમ ૨૧-૨૫).

૨:૨૧-૨૫ ખ્રિસ્તને પગલે ચાલો

૨:૨૧ કારણ કે એને માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે; કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમોને નમૂનો આપ્યો છે. ^{૨૨} તેમણે કંઈ પાપ કર્યું નહિ, અને તેમના મોંમાં કદી કંઈ કપટ માલૂમ પડ્યું નહિ. ^{૨૩} તેમણે નિંદા સહન કરીને સામી નિંદા કરી નહિ; દુઃખો સહન કરીને ધમકી આપી નહિ; પણ અદલ ન્યાય કરનારને પોતાને સોંપી દીધો. ^{૨૪} લાકડા પર તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લીધાં, જેથી આપણે પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામીને ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ; તેમના ઘાઓથી તમે સાજા થયા. ^{૨૫} કેમ કે તમે ભૂલાં પડેલાં ઘેટાંના જેવા હતા; પણ હવે તમારા જીવોના પાળક તથા અધ્યક્ષની પાસે પાછા આવ્યા છો.

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

કલમ ૧૩-૧૭માં સરકારી અધિકારીઓને આધીન થવાની વાત છે. કલમ ૧૮-૨૦માં ચાકરોએ શેઠોને આધીન થવાની વાત છે. તેમ જ આ પછી ૩ : ૧-૬માં પત્નીઓએ પતિને આધીન થવાની વાત છે. આ રીતે આધીનતાની વાત કરતાં કરતાં વચ્ચે પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખ સહનની વાત કરવા લાગી જાય છે. કારણ “અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવા” ની જે વાત તેણે કલમ ૧૮-૨૮માં કરી તેનો તે સર્વશ્રેષ્ઠ નમૂનો આપવા માગે છે. તમે અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહો (કલમ ૧૮-૨૦), કારણ ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કર્યું અને એમ કરીને તેમણે આપણને નમૂનો આપ્યો (કલમ ૨૧-૨૫).

આ ફકરામાં (કલમ ૨૧-૨૫) ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે પિતર બે બાબતો રજૂ કરે છે. એક તો, કલમ ૨૧-૨૩માં અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવાની બાબતમાં ખ્રિસ્ત આપણે માટે નમૂનારૂપ છે. પણ પિતર એટલું જ કહીને અટકતો નથી. કલમ ૨૪-૨૫માં આગળ વધીને તે કહે છે કે ખ્રિસ્ત આપણા માટે માત્ર નમૂનો જ નથી, તે આપણા તારનાર પણ છે. તેમણે અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કર્યું તે માત્ર નમૂનો આપવા માટે જ નહિ, પણ આપણાં પાપોની માફી અને આપણા આત્મિક ઉદ્ધાર માટે કર્યું. શા માટે પિતર અહીં ઈસુ ખ્રિસ્તના ઉદ્ધારના કાર્યની વાત આ સંદર્ભમાં રજૂ કરે છે તે આપણે ફકરાની વિવેચના કર્યા પછી જોઈશું.

કલમ ૨૧ની શરૂઆત કારણ કે શબ્દોથી થાય છે, જેમ કલમ ૧૮ તથા ૨૦ની કેમ કે શબ્દોથી થયેલી. આ કલમનો, અને એ રીતે આ ફકરાનો સીધો સંબંધ કલમ ૧૮ સાથે છે. કડક તથા અન્યાયી શેઠને આધીન થવા માટે પિતરે અહીં ત્રણ કારણો આપ્યાં છે; ૧. અન્યાય વેઠીને સહેલું દુઃખ ઈશ્વરની નજરમાં પ્રશંસાપાત્ર છે (કલમ ૧૮). ૨. તેથી ઊલટું પોતાના જ પાપને લીધે સહન કરવું પડે તે પ્રશંસાપાત્ર નથી (કલમ ૨૦) અને ૩. ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ અન્યાયથી સહન કરીને આપણને નમૂનો આપ્યો છે કે આપણે તેમને પગલે ચાલીએ (કલમ ૨૧-૨૩).

કારણ કે એને માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છ તેમાં એને માટે એટલે આગલી બે કલમોમાં જેની વાત કરી તે અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવા માટે. તેડવામાં આવ્યા છ માટે મૂળમાં એ જ શબ્દ છે જે પત્રની શરૂઆતમાં (૧:૧) વપરાયેલો જ્યાં તેનો અર્થ પસંદ કરવામાં આવેલા કર્યો છે. અર્થાત્ પિતર અહીં પવિત્ર આત્માના કાર્યને આધીન થઈ ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્ત મારફતે તારણ પ્રાપ્ત કરવા માટે ઈશ્વરની પસંદગીની વાત કરે છે. ઈશ્વરે તમને તારણ આપ્યું તેની પાછળ કેટલાક હેતુઓ રહેલા છે તે હેતુઓમાંનો એક આ હેતુ પણ છે કે તમે અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરો.

આ સિવાયના બીજા હેતુઓ પિતરે પત્રમાં બીજે બતાવ્યા છે. જેમ કે, તેમના સદ્ગુણો પ્રગટ કરો એ માટે ઈશ્વરે તમને પોતાના પ્રકાશમાં આવવાનું આમંત્રણ આપ્યું

છે (૨:૮); તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે (૩:૮; આ જ મૂળ શબ્દ); ઈશ્વરે તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે (૫:૧૦). તે સિવાય નવા કરારમાં બીજે શાંતિને માટે તેડ્યા છે (૧ કરિ. ૭:૧૫); સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવાને બોલાવ્યા છે (ગલ. ૫:૧૩); એક શરીર થવા સારુ તેડાયેલા છે (કલો. ૩:૧૫); અશુદ્ધતાને સારુ નહિ, પણ પવિત્રતાને સારુ તેડાયેલા છે (૧ થેસ. ૪:૭). આ બધી જગાએ માણસના તારણનો અર્થ છે. ઈશ્વરે આપણને સૃષ્ટિના મંડાણ અગાઉથી પસંદ કરી ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે તારણ માટે પસંદ કર્યા (૧:૧) કે જેથી ઈશ્વરના આ બધા હેતુઓ પૂરા થાય. આ પત્રમાં પિતરનો વિષય છે ખ્રિસ્તી સત્તાવણીનો, એટલે અહીં અન્યાય માટે દુ:ખ સહન કરવા તેડાયાની તે વાત કરે છે.

વળી તેડવામાં ઈશ્વરની અનાદિકાળની યોજનાનો અર્થ પણ સમાયેલો છે. ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી છે કે આપણે તેમના નામને લીધે દુ:ખ સહન કરીએ (૨:૧૫; ૩:૧૭; ૪:૧૮). ખ્રિસ્તી સત્તાવણી તારણ પામેલાઓ માટે ઈશ્વરની યોજના અનુસાર છે અને તે ઈશ્વરે પહેલેથી જ નક્કી કરી રાખ્યું છે. ખ્રિસ્તી જીવનનો આ એક ટાળી ન શકાય તેવો ભાગ છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "પોતાનો વધસ્તંભ ઊંચકીને મારી પાછળ જે આવતો નથી તે મારે યોગ્ય નથી (માથ. ૧૦:૩૮; ૧૬:૨૪; માર્ક ૮:૩૪; લૂ. ૯:૨૩; ૧૪:૨૭). "આપણને ઘણાં સંકટમાં થઈને ઈશ્વરના રાજ્યમાં જવું પડે છે" (પ્રે. કૃ. ૧૪:૨૨).

કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું તેમાં આ પાંચ કલમો (૨૧-૨૫)નો મુખ્ય વિચાર રજૂ કર્યા છે. જેમ ખ્રિસ્તે સહન કર્યું તેમ જ તમે પણ સહન કરો. આ પહેલાં "ખ્રિસ્તનાં દુ:ખો" નો પિતરે ઉલ્લેખ કરેલો જ (૧:૧૧). પણ અહીં પહેલી વાર તમારે માટે ઈસુ ખ્રિસ્તે દુ:ખ સહન કરવાની વાત રજૂ કરી છે અને આ પછી પણ તે વાતનો ઉલ્લેખ કરે છે (૩:૧૮; ૪:૧). તમારે માટે સહન કરવાની વાત આ કલમમાં ટૂંકમાં બતાવી છે, જે વાતનો વિસ્તાર કલમ ૨૪-૨૫માં કરવામાં આવ્યો છે. પણ અહીં તમારે માટે શબ્દો વાપરવા પાછળ પિતરનો આશય એ હોય કે જેમ ખ્રિસ્તે તમારે માટે સહન કર્યું તેમ તમે પણ બીજાઓને માટે કે બીજાઓને કારણે દુ:ખ સહન કરો.

તમે તેમને પગલે ચાલો માટે તેમણે તમને નમૂનો આપ્યો છે, તમારા માટે દુ:ખ સહન કરીને તમને નમૂનો આપ્યો કે જેથી તેમને પગલે ચાલીને તમે પણ બીજાઓને માટે દુ:ખ સહન કરો. નમૂના માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર અહીં જ વપરાયો છે, જેનો શબ્દશ: અર્થ છે લખાણની નીચે લખવું, લખાણને એવી રીતે ઘૂંટવું કે જેથી નીચેના કાગળમાં તેની કાર્બન કોપી થાય. એ રીતે આ શબ્દમાં સંભાળપૂર્વક, ચીવટપૂર્વક, બરાબર ધ્યાન રાખીને પગલે પગલે ઈસુ ખ્રિસ્તનો નમૂનો લેવાનો અર્થ છે.

ખ્રિસ્તે આપેલા નમૂનાની વાત કલમ ૨૧માં કર્યા પછી ત્યાર પછીની બે કલમોમાં

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

તેમણે કેવો નમૂનો આપ્યો તેની વાત કરી છે.

કલમ ૨૨માં ઈસુ ખ્રિસ્તની નિષ્પાપીપણાની વાત છે જે કલમ ૨૩માં તેમના નમૂનાની વાતની પ્રસ્તાવના પૂરી પાડે છે. તેમણે કંઈ પાપ કર્યું નહિ, અને તેમના મોંમાં કદી કંઈ કપટ માલૂમ પડ્યું નહિ તેમાં યશાયા પૃ:૯નું સીધું અવતરણ છે, સિવાય કે યશાયા પૃ:૯માં અપકાર શબ્દને બદલે પિતર અહીં પાપ શબ્દ વાપરે છે અને એમ કરીને આ કલમને કલમ ૨૦ સાથે જોડે છે. પાપ કરવાને લીધે તમે માર ખાઓ અને સહન કરો તેમાં શી નવાઈ (કલમ ૨૦)? પણ તેમણે તો કોઈ જ પાપ કર્યું નહોતું છતાં આટલું બધું સહન કર્યું. આ પહેલાં પિતરે ખ્રિસ્તને માટે “નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ” શબ્દો વાપર્યા જ હતા (૧:૧૯).

ઈસુ ખ્રિસ્તના નિષ્પાપ હોવાની વાત નવા કરારમાં અવારનવાર રજૂ કરવામાં આવી છે (માથ. ૨૭:૪; યોહ. ૧૮:૩૮; ૨ કરિ. ૫:૨૧; હિબ્રૂ. ૪:૧૫; ૧ યોહ. ૩:૫; વગેરે). ઈસુ ખ્રિસ્તે અવિશ્વાસી યહૂદીઓને પડકાર આપતાં કહેલું, “તમારામાંનો કોણ મારા પર પાપ સાબિત કરે છે?” (યોહ. ૮:૪૬).

મોંમાં કપટ એટલે દુષ્ટ તથા કપટી વાણી. આ પહેલાં દુષ્ટતા તથા કપટનો સાથે ઉલ્લેખ હતો (૨:૧). આ પછી ૩:૧૦માં પણ પોતાની જીભને દુષ્ટતાથી, અને પોતાના હોઠોને કપટી વાતો બોલવાથી અટકાવવાની વાત છે. માલૂમ પડ્યું નહિ શબ્દોનો અર્થ છે શોધ્યે જણ્યું નહિ. આમ તો તેમનો વાંક શોધવા અને તેમને પોતાની જાળમાં ફસાવવા લોકોએ ઘણા પ્રયાસો કર્યા, પણ ઈસુ ખ્રિસ્તે ક્યારેય તેમને દોષ મૂકવાનું કારણ આપ્યું નહિ (માથ. ૨૬:૬૦; યોહ. ૮:૪૬). પિલાતે પૂરી તપાસ કર્યા પછી વારંવાર જાહેર કર્યું “મને તો એનામાં કંઈ ગુનો માલૂમ પડતો નથી (યોહ. ૧૮:૩૮; ૧૯:૪, ૬) ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે.

બન્ને વાક્યોમાં લગભગ એક જ વાત છે. પણ પહેલા વાક્યમાં કર્મથી પાપ નહિ કરવાની વાત છે, જ્યારે બીજા વાક્યમાં વચનથી પાપ નહિ કરવાની વાત છે. બન્નેનો સંયુક્ત અર્થ છે તે સંપૂર્ણ પાપરહિત હતા, પાપનો છાંટોએ તેમનામાં નહોતો.

કલમ ૨૨ તે કલમ ૨૩ની પ્રસ્તાવનાનું કામ કરે છે. તેમણે કોઈ પાપ કર્યું નહોતું (કલમ ૨૨), તેમ છતાં તેમણે પુષ્કળ દુ:ખો સહન કર્યાં (કલમ ૨૩). તેમ જ તમારે પણ કરવાનું છે. તમે અન્યાય વેઠીને દુ:ખો સહો તો તે પ્રશંસાપાત્ર છે.

કલમનાં પહેલાં બે વાક્યોમાં તેમણે શું ન કર્યું તે અને છેલ્લા વાક્યમાં શું કર્યું તે વાત બતાવી છે. તેમણે નિંદા સહન કરી ન સામી નિંદા કરી નહિ. પિતરના પત્રમાં વાયકોએ વિધર્મીઓ તરફથી સહન કરવી પડતી નિંદાનો વિચાર વ્યક્ત થયો છે. આ પહેલાં લોકો દુષ્ટ સમજીને તેમની વિરુદ્ધ બોલવાની વાત તેણે કરી હતી (૨:૧૧). આ પછી પણ તે કહે છે, “નિંદાને બદલે નિંદા ન કરો” (૩:૯). લોકો તેમના સદાયરણ માટે પણ તેમની નિંદા

કરે છે (૪:૪; તેમ જ ૨:૧૨, ૧૫; ૩:૧૬; ૪:૧૪). આ સંદર્ભમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનો સર્વશ્રેષ્ઠ નમૂનો પિતર રજૂ કરે છે.

આગલી કલમની જેમ આ વાક્યમાં પણ પિતરના મનમાં યશાયા પૃષ્ઠા અધ્યાયની વાત છે, જ્યાં ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે કહ્યું છે, "તેમના પર જુલમ ગુજારવામાં આવ્યો તો પણ તેમણે નમ્ર થઈને પોતાનું મોં ઉઠાડ્યું નહિ...તેમણે તો પોતાનું મોં ઉઠાડ્યું જ નહિ" (યશા. ૫૩:૭).

ઈસુ ખ્રિસ્ત પર ઘણા પ્રકારનું દોષારોપણ કરી તેમની નિંદા કરવામાં આવી હતી. સમરૂની હોવાનો (યોહ. ૮:૪૮); ખાવરો ને દારૂબાજ, દાણીઓ તથા પાપીઓનો મિત્ર હોવાનો (માથ. ૧૧:૧૯); દુર્ભાષણ અને ઈશ્વરનિંદા કરવાનો (માથ. ૨૬:૬૫); ભૂત વળગેલું હોવાનો (યોહ. ૮:૪૮); તેનામાં બાલઝબૂલ હોવાનો તથા ભૂતોના સરદારની મદદથી કામ કરતો હોવાનો (માર્ક ૩:૨૨); લોકોને છેતરવાનો (યોહ. ૭:૧૨, ૪૭); વગેરે. પણ પિતરના સંદર્ભમાં અહીં આ બધા આરોપો કરતાં વધસ્તંભ પર જડાવાને સમયે તેમની કરવામાં આવેલી ઠહામશ્કરીનો અર્થ છે (માથ. ૨૭:૨૮-૩૧, ૩૯-૪૪; માર્ક ૧૪:૬૫; ૧૫:૧૭-૨૦, ૨૯-૩૨; વગેરે).

તેમ જ દુઃખો સહન કરીને ધમકી આપી નહિ. સામાન્ય સંજોગોમાં વધસ્તંભ પર જડાયેલા ગુનેગાર માટે સામી ધમકી આપવી તે અશક્ય બાબત ગણાય. પણ ઈસુ ખ્રિસ્તના સંદર્ભમાં તે પોતાની શક્તિ વાપરીને સહેલાઈથી દુશ્મનોનો સંહાર કરી શક્યા હોત કે પોતાની જાતને બચાવી શક્યા હોત તેવો અર્થ છે. પણ તેમણે તેમ કરવાને બદલે દુઃખ સહન કરવાનું પસંદ કર્યું, જે આદર્શ પિતર પોતાના વાચકો આગળ રજૂ કરે છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પિતરને જ સંબોધીને કહેલું, "શું તું એવું ધારે છે કે હું એવો શક્તિમાન નથી કે જો મારા બાપની પાસે માગું, તો તે હમણાં જ દૂતોની બાર ફોજ કરતાં વધારે મારી પાસે નહિ મોકલી દે?" (માથ. ૨૬:૫૩). ઈસુ ખ્રિસ્તના આ શબ્દો પિતરના મનમાં કદાચ રમતા હશે.

શું શું ન કર્યું તે બે વાક્યોમાં કહ્યા પછી છેલ્લા વાક્યમાં તેમણે શું કર્યું તે બતાવ્યું છે. શું ન કર્યું અને શું કર્યું તે બન્ને વચ્ચેનો વિરોધ વ્યક્ત કરતાં વાક્યની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે; પણ અદલ ન્યાય કરનારને પોતાને સોંપી દીધો. અદલ ન્યાય કરનાર એટલે ઈશ્વર જે યોગ્ય ન્યાય કરે છે. આ પહેલાં ઈશ્વર માટે પિતરે કહેલું, "જે પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે" (૧:૧૭). તેમ જ આ પછી તમારી નિંદા કરનારાઓ "જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેને તેઓ હિસાબ આપશે" (૪:૫) તેવી વાત છે. અલબત્ત, ઈસુ ખ્રિસ્તની બાબતમાં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ નથી કે આ લોકોનો ઈશ્વર ન્યાય કરે અને પોતાને થયેલા અન્યાયનો પૂરેપૂરો બદલો લે તેવી ઈસુ ખ્રિસ્તની ઈચ્છા હતી. પણ તેના કહેવાનો હેતુ એ છે કે જેમ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

ઈસુ ખ્રિસ્તે સઘળી વાત ઈશ્વર પર છોડી દીધી, તેમ જ આપણે પણ આપણી સતાવણીની વાત ઈશ્વર પર છોડવાની છે ને પૂરેપૂરા તેમના ભરોસે રહેવાનું છે.

સોપી દીધો શબ્દમાં મૂળનો અર્થ બરાબર વ્યક્ત થયો છે. મૂળ શબ્દનો અર્થ છે કોઈકના હાથમાં બરાબર કાળજીપૂર્વક સાચવી રાખવા માટે વ્યક્ત કે વસ્તુને સુપરત કરવી. જેમ કે પિલાતે ઈસુ ખ્રિસ્તને યહૂદીઓના હાથમાં વધસ્તંભે જડવા સોપી દીધા માટે મૂળમાં આ જ શબ્દ છે (યોહ. ૧૯:૧૬). આ પછી પિતર આના જેવો જ બીજો શબ્દ વિશ્વાસુઓના સંદર્ભમાં વાપરે છે, "તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોપી દે" (૪:૧૯; મૂળમાં બીજો ગ્રીક શબ્દ છે).

કલમ ૨૪માં વિષય બદલાય છે. કલમ ૨૧-૨૩માં ખ્રિસ્ત આપણો નમૂનો છે તેવી વાત છે. જ્યારે હવે કલમ ૨૪-૨૫માં ખ્રિસ્ત આપણા તારનાર તરીકે રજૂ થયા છે. જો કે કલમ ૨૧માં "ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું" શબ્દોમાં આનો અર્થ સ્પષ્ટ નિર્દેશ હતો. આગળ કલમ ૨૨-૨૩માં હતું તેમ આ બે કલમોમાં પણ યશાયાના પઝમા અધ્યાયની ભાષામાં પિતર રજૂઆત કરે છે, જો કે સીધેસીધા શબ્દો ટાંક્યા નથી.

લાકડા પર તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લીધાં તેમાં વધસ્તંભ માટે લાકડા શબ્દ વાપર્યો છે જે માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ઝાડ કે ઝાડનો કોઈપણ ભાગ, એટલે લાકડું. પિતરે પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં પોતાના સંદેશમાં વધસ્તંભ માટે આ જ મૂળ શબ્દ વાપર્યો છે (પ્રે. કૃ. પ:૩૦; ૧૦:૩૯; જ્યાં બંને જગાએ આપણા બાઈબલમાં તેનું વધસ્તંભ ભાષાંતર છે). તેમ જ પાઉલ પ્રેરિતે પણ આ શબ્દ વાપર્યો છે (પ્રે. કૃ. ૧૩:૨૯; ગલ. ૩:૧૩).

પ્રસ્તુત કલમમાં વધસ્તંભને બદલે ઝાડ શબ્દ વાપરવાની પાછળ પિતરનો ઈરાદો જૂના કરારના નિયમનો સંકેત કરવાનો હોય. જૂના કરારમાં ઈસ્લાએલી લોકોને ઈશ્વરે આજ્ઞા આપેલી કે જો કોઈ માણસ દેહાંતદંડ યોગ્ય પાપ કરે તો તેને ઝાડ પર ટાંગવો, પણ તેની લાસ રાત પડતાં પહેલાં ઉતારીને કબરમાં મૂકવી, કારણ ઝાડ પર "ટંગાયેલો દરેક માણસ ઈશ્વરથી શાપિત છે" (પુન. ૨૧:૨૨-૨૩). પુનર્નિયમની આ કલમ પાઉલ પ્રેરિત ઈસુ ખ્રિસ્તને લાગુ પાડે છે. "ખ્રિસ્તે આપણા વતી શાપિત થઈને, નિયમના શાપથી આપણને છોડાવી લીધા, કેમ કે એમ લખેલું છે કે, જે કોઈ ઝાડ પર ટંગાયેલો છે તે શાપિત છે" (ગલ. ૫:૧૩). ઈસુ ખ્રિસ્તે આપણા વતી પાપોની શિક્ષા ભોગવી તે વાત રજૂ કરવા આથી વધારે અસરકારક ચિત્ર બીજું ન હોઈ શકે!

તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં શબ્દોમાં બે અર્થ સમાયેલા છે. એક તો, આ કામ તેમણે સ્વેચ્છાએ કર્યું, તેમણે પોતે પોતાની ઈચ્છાથી કર્યું. જો કે યહૂદા ઈસ્કારિયોતે તેમને પરસ્વાધીન કર્યા, યહૂદી અધિકારીઓએ તેમના પર કેસ ચલાવવા તેમને રોમન સત્તાને સોંપ્યા, પિલાતે તેમને વધસ્તંભે જડાવવા સૈનિકોને સોંપ્યા. પણ ઈશ્વરની યોજના તથા

ઈસુ ખ્રિસ્તની ઈચ્છા સિવાય આ કાર્ય થઈ શક્યું ન હોત. ઈસુ ખ્રિસ્તે કહ્યું, "હું મારો જીવ આપું છું...કોઈ મારી પાસેથી તે લેતો નથી, પણ હું પોતાની મેળે તે આપું છું" (યોહ. ૧૦:૧૭-૧૮). અગાઉ પિતરે કહેલું તેમ, "તે તો જગતના મંડાણ અગાઉ નિર્માણ થયેલા હતા" (૧:૨૦).

બીજું કે, આ કાર્ય તેમણે પોતે એકલાએ કરવાનું હતું. ન તો આમાં તેમણે બીજાની મદદ લેવાની જરૂર હતી, કે ન તો એવું બીજું કોઈ મળી શકે એવું હતું કે જે સૃષ્ટિના પાપનિવારણના કાર્યમાં તેમની પડખે ઊભો રહી શકે. જેમ યશાયા કહે છે, "યહોવાએ જોયું કે કોઈ માણસ નથી, ને કોઈ મધ્યસ્થ નથી; તે જોઈને તે વિસ્મય પામ્યા. ને તેમણે પોતાને સારુ પોતાને જ ડાઘે તારણ સાધ્યું" (યશા. ૫૮:૧૬; તેમ જ ૬૩:૫).

આપણાં પાપ માથે લીધાં અર્થાત્ આપણાં પાપોની પૂરેપૂરી શિક્ષા તેમણે પોતાના ઉપર ઉપાડી લીધી. માથે લીધાં માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ઉપાડીને લઈ જવું, જે સામાન્ય રીતે બાઈબલમાં બલિ ઉપાડીને તેને વેદી ઉપર મૂકવાના અર્થમાં વપરાય છે. જેમ કે ઈબ્રાહિમે ઈસહાકને વેદી ઉપર બલિદાન માટે મૂક્યો ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ છે (યાકૂ. ૨:૨૮). તેમ જ "ખ્રિસ્તે ઘણાંઓનાં પાપ માથે લેવા સારુ એક જ વાર બલિદાન આપ્યું" (હિબ્રૂ. ૯:૨૮) ત્યાં પણ આ જ મૂળ શબ્દ છે.

યશાયાએ આવનાર તારનાર સંબંધી જે કહેલું તેનો પિતર અહીં ઉલ્લેખ કરે છે, જેમ કે "યહોવાએ તેમના પર આપણ સર્વનાં પાપનો ભાર મૂક્યો છે" (યશા. ૫૩:૬); "યહોવાએ તેને દુઃખી કર્યો, તેના આત્માનું દોષાથાર્પણ થશે" (યશા. ૫૩:૧૦); "તેણે તો ઘણાંઓનાં પાપ માથે લીધાં" (યશા. ૫૩:૧૨). ઈસુ ખ્રિસ્તનું મૃત્યુ એ શહીદ તરીકે નહિ, માનવજાતના તારનાર તરીકે હતું. જેમ યોહાન બાપ્તિસ્તે તેમને જોતાં જાહેર કર્યું, "જુઓ, ઈશ્વરનું હલવાન કે, જે જગતનું પાપ હરણ કરે છે" (યોહ. ૧:૨૮).

પછીના વાક્યમાં તેમણે આપણાં પાપ પોતાને માથે લઈને વધસ્તંભ પર પોતાનું બલિદાન આપ્યું તેની પાછળનો હેતુ રજૂ કર્યો છે, જે વાક્યની શરૂઆતમાં આવતા જેથી શબ્દથી સૂચવાય છે, જેથી આપણે પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામીને ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ. તેમાં પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામવાનો નકારાત્મક તથા ન્યાયીપણા સંબંધી જીવવાનો હકારાત્મક એમ બેવડા હેતુ રજૂ કર્યા છે. પાપો સંબંધી મૃત્યુ પામવું એટલે જેમ મૃત્યુ પામેલી વ્યક્તિ કોઈ કાર્યમાં સંડોવાય નહિ, કોઈ પણ પ્રવૃત્તિમાંથી તે સંપૂર્ણપણે અટકી જાય, તેમ જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્તને પોતાના તારનાર તરીકે સ્વીકાર્યા છે તેઓ પાપ કરતાં બંધ પડી જાય.

મૃત્યુ પામવા માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ આખા નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ જગ્યાએ વપરાયો છે. તેનો શાબ્દિક અર્થ છે કોઈ વસ્તુથી અલગ થવું, તેમાં કોઈ લાગભાગ ન હોવો. પાઉલ પ્રેરિત આવી જ વાત કરતાં સવાલ ઊભો કરે છે, "આપણે પાપના સંબંધમાં

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

મૂઆ, તો પછી એમાં કેમ જીવીએ?” (રોમ. ૬:૨). પાપથી સંપૂર્ણ અળગા થવું કે પાપ સંબંધી મરણ પામવું એટલે શું તે પિતરે હવે પછી ૪:૧-૪માં સમજાવ્યું છે.

આ જ બાબતનું હકારાત્મક પાસું છે તે એ કે, ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ. પાપ સંબંધી મૃત્યુ પામવું એ બાબત પહેલી આવે છે, ત્યાર પછી ન્યાયીપણા સંબંધી જીવવાની વાત. જ્યાં સુધી પાપ સંબંધી મૃત્યુ પામ્યા ન હોઈએ, ત્યાં સુધી ન્યાયીપણા સંબંધી જીવવાનું શક્ય ન બને, કારણ માણસ પાપનો ગુલામ છે. ન્યાયીપણા સંબંધી જીવવું એટલે, પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તે પ્રમાણે, “અધર્મ તથા વિષયવાસનાનો ત્યાગ કરીને હાલના જમાનામાં ઠાવકાઈથી, પ્રામાણિકપણે તથા ભક્તિભાવ રાખીને વર્તવું” (તિત. ૨:૧૨). પિતરના આ આખા અધ્યાયનો લગભગ એ જ વિષય છે કે “તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો” (૨:૧૨).

પાપ સંબંધી મૃત્યુ પામી ન્યાયીપણા સંબંધી જીવવું એ પાઉલ પ્રેરિતનાં લખાણોમાં એક મુખ્ય વિષય છે. તે કહે છે, “તમે પણ પોતાને પાપના સંબંધમાં મૂએલા, પણ આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તને આશરે ઈશ્વરના સંબંધમાં જીવતા ગણો... વળી તમારા અવયવોને અન્યાયના હથિયાર થવા સારુ પાપને ન સોંપો; પણ મૂએલામાંથી સજીવન થયેલા (એટલે કે, પાપ સંબંધી મૃત્યુ પામી ન્યાયીપણા સંબંધી જીવન પ્રાપ્ત કર્યું હોવાને લીધે) એવા તમે પોતાને ઈશ્વરને સોંપો તથા પોતાના અવયવોને ન્યાયીપણાનાં હથિયાર થવા સારુ ઈશ્વરને સોંપો” (રોમ. ૬:૧૧-૧૩).

કલમના છેલ્લા વાક્યમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના વધસ્તંભ પરના મૃત્યુને કારણે આપણને મળેલા ન્યાયીપણામય જીવનની બાબતનો ઉપસંહાર કર્યો છે, તેમના ઘાઓથી તમે સાજા થયા. આ પહેલાંની જેમ અહીં પણ યશાયા પૃષ્ઠા અધ્યાયમાંથી પિતર ટાંકે છે; “તેમના સોળથી આપણને સાજાપણું મળ્યું છે” (યશા. ૫૩:૫). યશાયામાં આપણને શબ્દ છે, તેને બદલે પિતર અહીં તમે શબ્દ વાપરે છે, કારણ આ કલમોમાં પિતર ચાકરોને આધીનતાનો આદેશ આપી રહ્યો છે. પિતરના સમયમાં કડક માલિકો ગુલામોને શિક્ષા કરવા ચાબખા ફટકારતા અને ગુલામોની પીઠ પર ઘણા સોળ પડેલા હોય તે સામાન્ય બાબત હતી. પિતર કહે છે, આપણાં પાપોની શિક્ષારૂપે તેમણે ચાબખાનો માર સહન કર્યો અને આપણને પાપોની શિક્ષામાંથી મુક્તિ આપી.

માથ્થી પોતાની સુવાર્તામાં યશાયા ૫૩:૪ ઈસુ ખ્રિસ્તે લોકોને આપેલા શારીરિક સાજાપણાના સંદર્ભમાં ટાંકે છે, “તેમણે... સઘળા માંદાંઓને સાજાં કર્યાં એ માટે કે યશાયા પ્રબોધકે જે કહ્યું હતું તે પૂરું થાય કે, તેમણે પોતે આપણા મંદવાડ લીધા, ને આપણા રોગ ભોગવ્યા” (માથ. ૮:૧૭). તોપણ પિતરના તથા યશાયાના સંદર્ભમાં શારીરિક સાજાપણાની નહિ, આત્મિક સાજાપણાની વાત છે. બાઈબલમાં કેટલીક વાર શારીરિક માંદગીના પ્રતીક મારફતે આત્મિક બીમારીની, માણસની પાપમય અવસ્થાની

રજૂઆત કરવામાં આવી છે. જેમ કે યશાયા ઈસ્ત્રાએલની પાપમય પરિસ્થિતિનું વર્ણન કરતાં કહે છે, "આખું માથું રોગિષ્ઠ અને આખું હૃદય નિર્ગત છે. પગના તળિયાથી તે માથા સુધીમાં કોઈ પણ ભાગ સાજો નથી; કેવળ ઘા, સોળ તથા પાકેલા જખમ છે" (યશા. ૧:૫-૬).

પિતર પોતાના પત્રમાં સામાન્ય રીતે ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહન ઉપર વિશેષ ભાર મૂકે છે, તેમના મરણ ઉપર નહિ. આખા પત્રમાં માત્ર એક જ વખત (૩:૧૮) તેમના મરણનો ઉલ્લેખ છે (૧:૩ અને ૨૧માં મૂએલાંમાંથી પુનરુત્થાનનો ઉલ્લેખ છે). તે સિવાય બધે તેમના દુઃખસહનની જ વાત કરી છે. આ પહેલાંની કલમ ૨૧-૨૩માં તેમના દુઃખસહનનું વર્ણન છે; તેમણે તમારે માટે સહન કર્યું, તેમણે નિંદા સહન કરી, દુઃખ સહન કર્યાં, આ કલમમાં લાકડા પર આપણાં પાપ માથે લીધાં, ઘા સહન કર્યાં.

મરણ કરતાં ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહન પર ભાર મૂકવા પાછળ પિતરનો હેતુ વાયકો આગળ ઈસુ ખ્રિસ્તનો આદર્શ રજૂ કરવાનો છે; ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો" (કલમ ૨૧). જો કે તે ખ્રિસ્તને તારનાર તથા આપણા પાપોના બલિદાન તરીકે રજૂ કરે છે, પણ પત્રના મધ્યવર્તી કથાવસ્તુને અનુરૂપ થવા તેમના મરણ કરતાં દુઃખસહન પર વિશેષ ભાર આપે છે.

આગલી કલમમાં લાકડા પર તેમણે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લેવાની વાત કરી ત્યાર પછી બનેલા બનાવો, ઈસુ ખ્રિસ્તનું મૃત્યુ, દફન, પુનરુત્થાન તથા સ્વર્ગારોહણ તરફ ધ્યાન ખેંચ્યા વગર કલમ ૨૫માં પિતર વાયકોના સંદર્ભમાં ઈસુ ખ્રિસ્તની વર્તમાન કાર્યવાહી તરફ ધ્યાન ખેંચે છે. પિતરની દૃષ્ટિએ તો ઈસુ ખ્રિસ્ત સદાસર્વદા જીવંત ઈશ્વર છે જે પોતાનાં ઘેટાંની સતત સારસંભાળ રાખે છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે કહ્યું: "અને હું જીવંત છું; હું મૂઓ પણ હતો, અને જુઓ, સદાકાળ જીવતો છું" (પ્રક. ૧:૧૮). આગલી ત્રણ કલમોમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના ભૂતકાળના એક વખતના કામની વાત છે, જ્યારે આ કલમમાં તેમના વર્તમાનના સતત ચાલતા કામની વાત છે.

કેમ કે ભૂલાં પહેલાં ઘેટાંના જેવા હતા તે વાક્યમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસે આવી તારણ પ્રાપ્ત કર્યા પહેલાંની વાયકોની આત્મિક પરિસ્થિતિનું વર્ણન છે. કલમની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે કારણ આગલી કલમમાં જેનો ઉલ્લેખ હતો તે વિશ્વાસીના ન્યાયીપણા સંબંધી જીવન બાબતમાં અહીં વિશેષ કારણ આપ્યું છે. આપણે ન્યાયીપણા સંબંધી જીવીએ, કારણ પહેલાં આપણે જેમ ભૂલાં પહેલાં ઘેટાં જેવા હતા તેવા નથી, પણ હવે આપણે આપણા પાળક તથા અધ્યક્ષ એવા ઈસુ ખ્રિસ્તની પાસે આવ્યા છીએ.

બાઈબલમાં ઘણીવાર તારણ પામ્યા પહેલાંની માણસની અવસ્થાને માટે ખોવાયેલાં ઘેટાંનું પ્રતીક વાપર્યું છે. યશાયા આવું જ ચિત્ર રજૂ કરે છે જે પિતરની પ્રસ્તુત કલમની પશ્ચાદ્ભૂમિકામાં છે, "આપણે સર્વ ઘેટાંની પેઠે ભટકી ગયા છીએ, દરેક પોતપોતાને માર્ગે

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

વળી ગયો છે” (યશા. ૫૩:૬). ગીતકર્તા કહે છે, “હું ભૂલા પડેલા મેઢાની પેઠે ભટક્યો છું; તમારા સેવકને શોધી કાઢો” (ગી. શા. ૧૧૮:૧૭૬). પિતરે આ પહેલાં પણ વાયકોની તારણ પામ્યા પહેલાંની અવસ્થાનું જુદા જુદા શબ્દોમાં નિરૂપણ કરેલું; જેમ કે “પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થા” (૧:૧૪); “પૂર્વજોથી ચાલતાં આવેલાં અવસ્થા આચરણો”માં ચાલતા (૧:૧૮); “પહેલાં પ્રજા જ નહોતા,” “દયા પામેલા નહોતા” (૨:૧૦). આખા પત્રમાં પિતરનો હેતુ છે હવે તમારું જીવન પહેલાંના જેવું ન હોવું જોઈએ.

પણ હવે તમારા જીવોના પાળક તથા અધ્યક્ષની પાસે પાછા આવ્યા છે વાક્યમાં પણ હવે શબ્દો તેમની ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસે આવ્યા પહેલાંની અવસ્થા તથા તેમની પાસે આવ્યા પછીની અવસ્થા સાથે ભારે વિરોધ વ્યક્ત કરે છે. તેમના જીવોના પાળક તથા અધ્યક્ષ કોણ છે તેમનો નામથી ઉલ્લેખ નથી કર્યો. કલમ ૨૧માં ખ્રિસ્તનો એક વખત ઉલ્લેખ કર્યા પછી બાકીના ફકરામાં માત્ર સર્વનામોથી જ તેમનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. આ પહેલાં તેઓ ભૂલાં પડેલાં ઘેટાં જેવા હતા, કારણ તેમના આત્માની સંભાળ લેનાર કોઈ પાળક નહોતો. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તના સમયના લોકો સંબંધી કહેવામાં આવેલું; “લોકોને જોઈને તેમને (ઈસુ ખ્રિસ્તને) તેઓ પર દયા આવી; કેમ કે તેઓ પાળક વગરનાં ઘેટાંના જેવા હેરાન થયેલા તથા વેરાઈ ગયેલા હતા” (માથ. ૯:૩૬; માર્ક ૬:૩૪). તેવી જ વાત જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી લોકોના સંદર્ભમાં કહેવામાં આવી છે (ગણ. ૨૭:૧૭; ૧૨. ૨૨:૧૭; ૨ કાળ. ૧૮:૬; હઝ. ૩૪:૫; ઝખ. ૧૦:૨).

તમારા જીવોના પાળક વાક્યમાં જીવો માટે મૂળમાં આત્મા શબ્દ છે, જે ઈસુ ખ્રિસ્ત મારફતે તેમના આત્મિક સંરક્ષણનો અર્થ સૂચવે છે. આપણા શારીરિક રક્ષણ કરતાં ઈશ્વરને આત્મિક રક્ષણની વધારે ચિંતા છે. પિતરના વાયકોએ પોતાના વિશ્વાસને કારણે શારીરિક હાનિ ભોગવવી પડે, પણ આત્મિક રીતે તેઓ ઈશ્વરના સર્વસમર્થ હાથમાં સલામત છે. એટલે આ અર્થમાં પિતર “તમારા આત્મા” શબ્દ અવારનવાર વાપરે છે. જેમ કે ૧:૮માં “તમારા આત્માઓનું તારણ”; ૧:૨૨માં “તમારા આત્મા પવિત્ર કર્યા છે”; ૪:૨૦માં “તેઓ પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારના હાથમાં સોંપી દે”. એ જ અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, “શરીરને જેઓ મારી નાખે છે, પણ આત્માને મારી નાખી શકતા નથી, તેઓથી બીહો મા; પણ એના કરતાં આત્મા તથા શરીર એ બન્નેનો નાશ નરકમાં જે કરી શકે છે તેનાથી બીહો” (માથ. ૧૦:૨૮; તેમ જ લૂ. ૧૨:૪).

પાળકના પ્રતીકમાં કાળજીપૂર્વકની સારસંભાળ તથા સર્વ જરૂરિયાતો, આત્મિક તેમ જ દૈહિક પણ, પૂરી પાડવાનો અર્થ રહેલો છે. ગીતશાસ્ત્ર ૨૩માં પાળકનું આ ચિત્ર બહુ જ સ્પષ્ટ તથા સુંદર શબ્દોમાં વ્યક્ત થયું છે. “યહોવા મારા પાળક છે; તેથી મને કશી ખોટ પડશે નહિ. તે લીલાં બીડમાં મને સુવાડે છે; તે શાંત પાણીની પાસે મને દોરી જાય

છે. તે મારા આત્માને તાજો કરે છે” (ગી.શા. ૨૩:૧-૩). આવું જ ચિત્ર વ્યક્ત કરતાં યશાયા કહે છે “ભરવાડની પેઠે તે પોતાના ટોળાનું પાલન કરશે, ને તે બચ્યાંને પોતાના હાથથી એકઠાં કરીને તેમને પોતાની ગોદમાં ઊંચકી લેશે, તે ધવડાવનારીઓ (એટલે, નવી વિચાયેલી ઘેટીઓ)ને સંભાળીને ચલાવશે” (યશા. ૪૦:૧૧).

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાને માટે ભરવાડનું પ્રતીક વાપરેલું. તેમણે કહ્યું ખોવાયેલું શોધવા તથા તેને બચાવવા હું આવ્યો છું (માથ. ૧૮:૧૨-૧૪; લૂ. ૧૫:૨-૭). તેમણે પોતાને “સર્વોત્તમ ઘેટાંપાળક” તરીકે ઓળખાવેલા જે ઘેટાંને સારુ જીવ આપવા તથા તેમને જીવન મળે અને તે પુષ્કળ મળે માટે આવ્યા (યોહ. ૧૦:૧-૧૬). પ્રક્ટીકરણના પુસ્તકમાં કહ્યું છે “તેઓને (ઈશ્વરના લોકોને) ફરી ભૂખ લાગશે નહિ, અને ફરી તરસ પણ લાગશે નહિ; અને સૂર્યની ઝાળ અથવા કોઈ પ્રકારનો તાપ તેઓના ઉપર પડશે નહિ; કેમ કે રાજ્યાસનની મધ્યે જે હલવાન છે તે તેઓના પાળક થશે, અને જીવનના પાણીના ઝરાઓ પાસે તેઓને દોરી લઈ જશે” (પ્રક. ૭:૧૬-૧૭). આ પછી પિતર ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે “મુખ્ય ઘેટાંપાળક” શબ્દો વાપરે છે (પ:૪).

અધ્યક્ષ એ પાળકની સાથે સંકળાયેલો તથા તેના જેવો જ અર્થ વ્યક્ત કરતો બીજો શબ્દ છે. તમારા આત્માના શબ્દો પાળક તથા અધ્યક્ષ બન્ને સાથે જાય છે, તમારા આત્માના પાળક અને તમારા આત્માના અધ્યક્ષ. પાળક શબ્દમાં સારસંભાળ ઉપર ભાર છે, જ્યારે અધ્યક્ષ શબ્દમાં દેખરેખ રાખવાનો અર્થ છે. આ પહેલાં ૨:૧૨માં ત્યાયકરણના દિવસ માટે મૂળમાં અધ્યક્ષ માટેનો આ જ શબ્દ બીજા રૂપમાં વપરાયો છે. ત્યાં સમજાવેલું તેમ તેમાં સુપરવાઈઝર સુપરવીઝન કરવા આવે તેવો અર્થ છે. આ પછી ૫:૨માં આ જ શબ્દ મંડળીના આગેવાનો માટે વપરાયો છે, જેમ પાઉલ પ્રેરિત પણ તે અર્થમાં વાપરે છે (ફિલિ. ૧:૧; ૧ તિમ. ૩:૧,૨; તિત. ૧:૭).

આ બધી કલમોમાં પાળક તથા અધ્યક્ષ વચ્ચે અર્થની દૃષ્ટિએ ખાસ તફાવત નથી. જેમ પાળક પોતાના ઘેટાંની સારસંભાળ રાખે, તેમ અધ્યક્ષે મંડળીના લોકોની સંભાળ રાખવાની છે. પાઉલ પ્રેરિત મંડળીના આગેવાનોને બોધ કરતાં આદેશ આપે છે, “તમે પોતાના સંબંધી તથા જે ટોળા ઉપર પવિત્ર આત્માએ તમને અધ્યક્ષો નીમ્યા છે તે સર્વ સંબંધી સાવધાન રહો, જેથી ઈશ્વરની જે મંડળી તેમણે પોતાના લોહીથી ખરીદી છે તેનું તમે પાલન કરો (ભરવાડ બનો),” ત્યાં આ બન્ને શબ્દો એક સાથે વપરાયા છે (પ્રે. કૃ. ૨૦:૨૮). અલબત્ત, જેમ ઈસુ ખ્રિસ્ત “મુખ્ય ઘેટાંપાળક” છે (પ:૪), તેમ જ તે મુખ્ય અધ્યક્ષ પણ છે; જો કે પ્રસ્તુત કલમ સિવાય નવા કરારમાં બીજે ક્યાંય ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે અધ્યક્ષનું ઉપનામ સીધી રીતે વાપરવામાં આવ્યું નથી.

પાછા ફર્યા છો શબ્દોમાં આ લોકો પહેલાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસે હતા, પછી જતા રહેલા અને હવે પાછા આવ્યા છે તેવો અર્થ નથી; જો કે તે અર્થમાં આ શબ્દ નવા કરારમાં બીજે

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

વપરાયો છે (માથ. ૧૦:૧૩; ૧૨:૪૪; ૨૪:૧૮; વગેરે). પણ અહીં વિશ્વાસથી ઈશ્વર પાસે આવી તારણ પ્રાપ્ત કરવાનો અર્થ છે, જેમ કે પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૩:૧૯; ૯:૩૫; ૧૧:૨૧; ૧૪:૧૫; ૧ થેસ્સાલોનિકી ૧:૧૦ બધે ઈશ્વર તરફ ફરી તારણ મેળવવાના અર્થમાં આ શબ્દ વપરાયો છે.

પિતર આ ફકરામાં (કલમ ૨૧-૨૫) ઈસુ ખ્રિસ્તના સંદર્ભમાં ત્રણ બાબતો રજૂ કરે છે. એક તો, તે આપણો નમૂનો છે (કલમ ૨૧-૨૩). "ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમોને નમૂનો આપ્યો છે" (કલમ ૨૧). પણ ઈસુ ખ્રિસ્ત માત્ર નમૂનો જ નથી, તે તારનાર પણ છે. "લાકડા પર તેમણે પોતે પોતાના શરીરમાં આપણાં પાપ માથે લીધાં" (કલમ ૨૪). ઈસુ ખ્રિસ્તને નમૂના તરીકે રજૂ કરી પિતર અટકતો નથી, કારણ પાપી માણસને નમૂના કરતાં સૌથી પહેલાં તો તારનારની જરૂર છે. જેઓએ તેમનો પોતાના તારનાર તરીકે સ્વીકાર કર્યો છે, તેઓ જ તેમના નમૂનાને અનુસરી શકે.

ઈસુ ખ્રિસ્તે દાસના જ સંદર્ભમાં વાત કરતાં શિષ્યોને સંબોધીને કહેલું, "જે કોઈ તમારામાં મુખ્ય થવા ચાહે, તે તમારો દાસ થાય; જેમ માણસનો દીકરો સેવા કરાવવાને નહિ, પણ સેવા કરવાને તથા ઘણા લોકની ખંડણી સારુ પોતાનો જીવ આપવાને આવ્યો છે તેમ" (માથ. ૨૦:૨૭-૨૮; માર્ક ૧૦:૪૪-૪૫). છેલ્લે પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તને પાળક તથા અધ્યક્ષ તરીકે રજૂ કરે છે જે બન્નેનો સંયુક્ત અર્થ છે સારસંભાળ લેનાર. પિતરના વાચકો માટે જેઓ સતાવણીના સમયમાં થઈને પસાર થઈ રહ્યા હતા અને થોડા જ સમયમાં આથીયે ભારે સતાવણી તેમના પર ઝઝૂમી રહી હતી, ત્યારે આથી વિશેષ હિંમતદાયક શબ્દો બીજા કોઈ હોય નહિ. કદાચ તમારા જીવને હાનિ આવે, પણ તમારા આત્માને તો કદાપિ નહિ કારણ ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે તમારા પાળક તથા અધ્યક્ષ છે.

ઉપરની ત્રણે બાબતોમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત તારનાર હોવાની બાબત વચ્ચે આવે છે કારણ તે બાબત બીજી બે બાબતોના કેન્દ્રમાં રહેલી છે. તે તમારા તારનાર છે, તેમણે તમારે માટે સહન કર્યું, એટલે તમે તેમનો નમૂનો લઈને ગમે તેવી સતાવણી સહન કરવા તૈયાર રહો. તો બીજી બાજુ જોતાં, તે તમારા તારનાર છે, જેમણે તમારા ઉદ્ધાર માટે પોતાનો જીવ આપ્યો, ને તંમારી સારસંભાળ લેવા શું નહિ કરે? "જેમણે પોતાના દીકરાને પાછો રાખ્યો નહિ, પણ આપણ સર્વને માટે તેને સોંપી દીધો, તે કૃપા કરીને આપણને તેની સાથે બધુંએ કેમ નહિ આપશે?" અને "ખ્રિસ્તના પ્રેમથી આપણને કોણ જુદા પાડશે? શું વિપત્તિ કે વેદના કે, સતાવણી કે, દુકાળ કે, નગ્નતા કે, જોખમ કે, તરવાર ?" (રોમ. ૮:૩૨,૩૫).

૩:૧-૭ પતિ-પત્નીના અરસપરસ સંબધો

કલમ ૧૩માં "તમે માણસોએ સ્થાપેલી દરેક પ્રકારની સત્તાને પ્રભુને ખાતર

આધીન રહો” શબ્દોથી ખ્રિસ્તી માણસની આધીનતાની વાત શરૂ કરી. તેમાં સૌથી પ્રથમ રાજકીય અધિકારીઓને આધીન થવાની વાત કરી છે (કલમ ૧૩-૧૭). ત્યાર પછી ચાકરોએ પોતાના માલિકને આધીન થવાની વાત છે (કલમ ૧૮-૨૦). તે આધીનતાની વાત કરતાં કરતાં પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તની આધીનતાનો નમૂનો તથા તેમની મારફતે આપણને મળેલા તારણ તથા આત્મિક રક્ષણની વાત કરવા લાગી જાય છે (૨:૨૧-૨૫). હવે આ અધ્યાયની શરૂઆતની થોડી કલમોમાં આધીનતાનો વિષય ફરી લાવવામાં આવ્યો છે.

આધીનતાના વિષયની શરૂઆત રાજકીય આધીનતાથી કરી, જે સૌથી વ્યાપક પ્રકારની આધીનતા છે. તેમાં આધીન થનારનો જેને આધીન થવાનું છે તેની સાથે કોઈ નિકટ સંબંધ હોતો નથી. રાજ્યવ્યવસ્થાનું તંત્ર એવી રીતે ગોઠવવામાં આવ્યું હોય છે કે દરેક આધીન થાય. તેથી આગળ વધતાં ચાકર માલિકના સંબંધની વાત કરી જેમાં એકમેક સાથે નિકટના સંબંધો હોય, અંગત ઓળખાણ હોય. ખાસ કરીને પિતરના સમયમાં જ્યારે વર્તમાન સમયના જેવી મોટી મોટી કંપનીઓ નહોતી. હવે આ ફકરામાં તેથી આગળ વધી પતિ-પત્નીના સૌથી વધારે નિકટના સંબંધોની વાત કરી છે.

આગલા બે ફકરાઓની જેમ અહીં પણ એકબીજાના અધિકારોની નહિ, માત્ર અરસપરસ પ્રત્યેની ફરજોની વાત કરી છે. પણ આગલા બે ફકરાઓમાં માત્ર આધીન થનારની જ ફરજોની વાત કરેલી, રાજાની પ્રજા પ્રત્યેની ફરજો કે માલિકની ચાકર પ્રત્યેની ફરજોનો ઉલ્લેખ નહોતો. જ્યારે આ એકલા જ વિષયમાં પત્ની તથા પતિ બન્નેની ફરજોની વાત કરી છે. તોપણ પત્નીની આધીનતા એ મુખ્ય વિષય છે જે માટે છ કલમો ફાળવવામાં આવી છે. જ્યારે પતિની ફરજની વાત માત્ર એક જ કલમમાં. પતિની પત્ની પ્રત્યેની ફરજો કરતાં પત્નીની પતિ પ્રત્યેની ફરજોને પિતર પ્રાધાન્ય આપે છે. તેની પાછળનું કારણ એ કે પિતર આ અધ્યાયમાં ખ્રિસ્તી વ્યક્તિઓની આધીનતાની ફરજની વાત કરી રહ્યો છે, અને જે પત્નીઓને તે સંબોધે છે તે, ફકરામાંથી જણાય છે તેમ, આખ્રિસ્તી પતિઓની સાથે લગ્નસંબંધમાં છે. એટલે જેમ ખ્રિસ્તી સેવકોને કડક તથા અન્યાયી માલિકોને આધીન થવાની વાત લખેલી, તેમ અહીં ખ્રિસ્તી પત્નીઓને “સુવાર્તાનાં વચન માનનાર ન હોય” તેવા પતિઓને આધીન થવાનો આદેશ આપે છે.

૩:૧ એ જ પ્રમાણે, સ્ત્રીઓ, તમે તમારા પતિઓને આધીન રહો; કે જેથી જો કોઈ પતિ સુવાર્તાનાં વચન માનનાર ન હોય, તો તેઓ પોતાની સ્ત્રીઓનાં આચરણથી,
 ૨ એટલે તમારાં મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ જોઈને સુવાર્તાનાં વચન વગર મેળવી લેવાય. ૩ તમારો શણગાર બહારનો ન હોય, એટલે ગૂંથેલી વેણીનો તથા સોનાનાં ઘરેણાંનો અથવા જાત જાતનાં વસ્ત્ર પહેરવાનો એવો ન હોય; ૪ પણ અંતઃકરણમાં રહેલા ગુપ્ત મનુષ્યત્વનો, એટલે દીન તથા નમ્ર આત્માનો, જે

ઈશ્વરની નજરમાં બહુ મૂલ્યવાન છે, તેના અવિનાશી અલંકારોનો થાય. ૫ જેમ કે પ્રાચીન સમયમાં જે પવિત્ર સ્ત્રીઓ ઈશ્વર પર આશા રાખતી હતી, તેઓ પોતપોતાના પતિને આધીન રહીને, તે જ પ્રમાણે પોતાને શણગારતી હતી. ૬ જેમ સારા ઈબ્રાહિમને સ્વામી કહીને તેને આધીન રહેતી હતી તેમ; જો તમે રૂડું કરો છો, અને કંઈ પણ ભયથી ગભરાતી નથી, તો તમે તેની દીકરીઓ છો.

કલમ ૧-૨ એક સંયુક્ત વાક્ય છે. કલમ ૧ ની શરૂઆત એ જ પ્રમાણ શબ્દોથી થાય છે જે આ ફકરાને આગલી કલમોમાં દર્શાવેલા આધીનતાના આદર્શ સાથે જોડે છે. જેમ દરેક ખ્રિસ્તી માણસની સરકારી અધિકારીઓને આધીન થવાની ફરજ છે, અને જેમ ખ્રિસ્તી સેવકની પોતાના માલિકને આધીન થવાની ફરજ છે, તેમ જ ખ્રિસ્તી પત્નીની પોતાના પતિને આધીન થવાની ફરજ છે. કલમની શરૂઆતમાં આદેશ આપ્યો છે; સ્ત્રીઓ, તમે તમારા પતિઓને આધીન રહો અને બાકીની કલમમાં તથા કલમ ૨માં આ આધીનતાની પાછળ મુખ્ય પ્રયોજન આપ્યું છે.

પિતર પત્નીની આધીનતાની વાત સીધેસીધી રજૂ કરે છે, પાઉલ પ્રેરિતની જેમ તેની પાછળનું કારણ આપતો નથી. પત્નીએ પતિને આધીન થવાના સિધ્ધાંતની પાછળ પાઉલ પ્રેરિત બે કારણો આપે છે. એક તો, "આદમ પહેલાં ઉત્પન્ન થયો, પછી, હવા" (૧ તિમ. ૨:૧૩), અને "પુરુષ સ્ત્રીથી થયો નથી, પણ સ્ત્રી પુરુષથી; અને પુરુષને સ્ત્રીને સારું સરજાવવામાં આવ્યો નહોતો, પણ સ્ત્રીને પુરુષને સારું" (૧ કોરિ. ૧૧:૮-૯). સ્ત્રીની આધીનતાનું બીજું કારણ પાઉલ પ્રેરિત આપે છે તે "આદમ છેતરાયો નહિ, પણ સ્ત્રી છેતરાઈને પાપમાં પડી" (૧ તિમ. ૨:૧૪). એટલે સ્ત્રીઓને આદેશ આપતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "સ્ત્રીઓ, જેમ પ્રભુમાં તમને ઘટે છે તેમ પોતાના પતિઓને આધીન રહો" (કલો. ૩:૧૮), તેમ જ, "પત્નીઓ, જેમ પ્રભુને તેમ પોતાના પતિઓને આધીન રહો. કેમ કે જેમ પ્રભુ મંડળીનું શિર છે તેમ પતિ પત્નીનું શિર છે" (એફે. ૫:૨૨).

જેમ આગળ ચાકરની બાબતમાં કહેલું કે જેઓ ભલા તથા માયાળુ છે તેઓને તો આધીન થાઓ જ, પણ જેઓ કડક તથા અન્યાયી છે તેમને પણ આધીન થાઓ, તેમ જ સ્ત્રીઓની બાબતમાં પણ છે. જો કે અહીં વિશ્વાસુ પતિને આધીન થવાનો શબ્દશ: ઉલ્લેખ નથી, પણ અવિશ્વાસુ પતિને આધીન થવાની વાત ઉપર ભાર મૂક્યો છે. અવિશ્વાસુ પતિને પણ આધીન થવા પાછળનું મુખ્ય પ્રયોજન એ કે, કે જેથી જો કોઈ પતિ સુવાર્તાનાં વચન માનનાર ન હોય, તો તેઓ ... મેળવી લેવાય. મૂળમાં સુવાર્તાનાં શબ્દ નથી પણ વચન શબ્દમાં સુવાર્તાનાં વચનનો અર્થ છે.

નહિ માનનારને માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે વચન સાંભળીને તેને આધીન થવું નહિ. નવા કરારમાં આ ક્રિયાપદ ૧૬ વખત વપરાયું છે તેમાંથી પિતરના આ પત્રમાં પાંચ વખત અને દરેક વખત સુવાર્તાનાં વચનમાં વિશ્વાસ નહિ કરનાર માટે વપરાયું છે.

૪:૧૭માં તેમને માટે “જેઓ ઈશ્વરની સુવાર્તા માનતા નથી” શબ્દો વપરાયા છે. ૨:૭માં આ જ શબ્દનો અર્થ “અવિશ્વાસીઓ”; ૨:૮માં “આજ્ઞા માનતા નથી”; ૩:૨૦માં “અનાશાંકિત” શબ્દ છે. દરેક વખત ઈશ્વરનાં વચનો સાંભળી તેનો નકાર કરવાનો અર્થ છે. આ રીતે વચન નહિ માનનાર ઘણીવાર વચન માનનારાંઓ માટે ઘણી મુશ્કેલી તથા સતાવણી ઊભી કરે, જેમ કે પાઉલ પ્રેરિતની સેવા દરમિયાન ઘણી વાર અવિશ્વાસી યહૂદીઓએ વિશ્વાસીઓ માટે કરેલું (પ્રે. કૃ. ૧૪:૨).

આવી પરિસ્થિતિમાં પણ, પિતર કહે છે, પત્નીએ પતિને આધીન રહેવું કે જેથી તે વચન વગર મેળવી લેવાય. મેળવી લેવાય માટેના મૂળ શબ્દમાં કમાવાનો, નફો કરવાનો અર્થ છે. જેમ કે આ જ શબ્દ બીજે વેપાર કરીને કમાણી કરવાના અર્થમાં વપરાયો છે (યાકૂ. ૪:૧૩). તેમ જ માથ્થી ૨૫:૧૭, ૨૦, ૨૨માં પાંચ વખત અવિશ્વાસીઓને વિશ્વાસમાં લાવવાના અર્થમાં વપરાયો છે, જે અર્થમાં પિતર અહીં વાપરે છે. અવિશ્વાસીઓને વિશ્વાસમાં લાવવા તે ખ્રિસ્તી મંડળીની વૃદ્ધિ માટે અને ઈશ્વરના મહિમા માટે નફાકારક, લાભકારક છે. વિશેષ કરીને સતાવણીના સમયમાં જેટલી વધારે સંખ્યામાં અવિશ્વાસીઓ વિશ્વાસ કરીને મંડળીમાં સામેલ થાય તેટલું વધારે સારું.

તેમને વચન વગર મેળવી લેવાની વાત છે. અલબત્ત, તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે પત્નીએ કાયમ મૂંગુ રહેવાનું છે, ને એક પણ શબ્દ બોલવાનો નથી. પણ વચન વગર એટલે લાંબા ઉપદેશ સિવાય. કલમ ૧માં વચન ન માનનાર અને કલમ ૨માં વચન વગર બન્ને જગાએ વચન માટે મૂળમાં એક જ શબ્દ છે. અર્થાત્, આ લોકોએ ઈશ્વરનાં વચનો સાંભળ્યાં તો છે, પણ તે માન્યાં નથી, વચન પર વિશ્વાસ કર્યો નથી. એટલે હવે બીજો અને વધારે અસરકારક માર્ગ લેવાનો છે.

વચનના ઉપદેશ કરતાં બીજો વધારે અસરકારક ઉપાય તે તેમનાં સદાયરણ; તેઓ (વચનમાં વિશ્વાસ નહિ કરનાર પતિઓ) પોતાની સ્ત્રીઓનાં આચરણથી, એટલે તમારાં મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ જોઈને વચન વગર મેળવી લેવાય. વચન કરતાં વર્તન વધારે જોરથી બોલે છે. વચન તો ન માન્યું, પણ વર્તનની નોંધ લીધા સિવાય રહી શકે નહિ. બે કલમોમાં (કલમ ૧-૨) આચરણ શબ્દ બે વખત વપરાયો છે, એક વખત માત્ર તેનો ઉલ્લેખ છે. બીજી વખત મર્યાદાયુક્ત અને નિર્મળ એ બે શબ્દોથી તેની વધારે સ્પષ્ટતા કરી છે. આચરણ શબ્દમાં એકાદબે વખતના સદાયરણનો નહિ, પણ સમગ્ર જીવનવ્યવહારને આવરી લે તેવા રોજબરોજના સારા વર્તનનો અર્થ છે. જેમ આ પહેલાં, “સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થવા” ની આજ્ઞા હતી (૧:૧૫).

આચરણ માટે કલમ ૨માં મર્યાદાયુક્ત તથા નિર્મળ શબ્દો વાપર્યાં છે. મર્યાદાયુક્ત માટે મૂળમાં ભયપૂર્વકનું શબ્દો છે જેમાં ઈશ્વરની ખીકમાં જીવન જીવવાનો અર્થ છે.

આ પહેલાં ૧:૧૭માં "તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં કાઢો"; તેમ જ, ૨:૧૭માં "ઈશ્વરનું ભય રાખો"; ૨:૧૮માં "પૂરું ભય રાખીને"; તેમ જ આ પછી ૩:૧૫માં "સત્યતાથી" જ્યાં મૂળમાં "ભય સાથે" શબ્દ છે, ત્યાં બધે આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે. આખા પત્રમાં કપરા સંજોગોમાં પણ વિશ્વાસીઓએ ઈશ્વરની બીક રાખીને જીવવાની જે વાત કરી છે તે અહીં ખાસ કરીને અવિશ્વાસી પતિ સાથે રહેતી વિશ્વાસી પત્નીને લાગુ પાડવામાં આવી છે. ઈશ્વરની બીક સમગ્ર ખ્રિસ્તી જીવનનો મૂળ પાયો છે. જેઓ ઈશ્વરની બીક રાખે છે તેઓએ, પિતર બીજે કહે છે તેમ, બીજા કશાથી બીવાનું રહેતું નથી (૩:૬, ૧૪).

બીજું કે, નિર્મળ આચરણ, જેમાં દોષરહિત પવિત્ર આચરણનો અર્થ છે. નિર્મળ માટેનો જ મૂળ શબ્દ ક્રિયાપદરૂપમાં આ પહેલાં ૧:૨૨માં વપરાયેલો, જ્યાં તેનો "તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે" તેવો અર્થ કરેલો. એ રીતે મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ શબ્દોમાં ઈશ્વરની બીક રાખી પવિત્ર જીવન જીવવાની વાત છે જે જોઈને વચન નહિ માનનાર પણ વચન સિવાય જ ખ્રિસ્તમાં મેળવાય. આ પહેલાં સમગ્ર મંડળીને સંબોધતાં પિતરે આવી જ વાત કરેલી, "વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો; જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તેઓ તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે" (૧:૧૨; ત્યાં પણ અવિશ્વાસીને વિશ્વાસમાં લાવવાની જ વાત છે, તે કલમની સમજૂતી જુઓ).

વચન વગર માં એ અર્થ સમજવાનો નથી કે આપણે સુવાર્તાપ્રચાર કરવાની જરૂર નથી અને ઈશ્વરનાં વચન વગર માત્ર માણસનું સદાચરણ જોઈને જ અખ્રિસ્તી માણસ વિશ્વાસ કરે છે. કહેવાનો અર્થ એ છે કે વારંવાર સુવાર્તા સંભળાવવા કરતાં સુવાર્તાની સાથે સદાચરણ વધારે અસરકારક છે. બાકી આ પહેલાં પિતરે કહેલું જ છે કે સત્ય વચનને આદીન થવાથી આત્મા પવિત્ર થાય છે (૧:૨૨). યાકૂબ પણ પોતાના પત્રમાં કહે છે, "ઈશ્વરે પોતાની ઈચ્છાથી સત્યના વચન દ્વારા આપણને (નવો) જન્મ આપ્યો છે" (યાકૂ. ૧:૧૮); અને "તમારા હૃદયમાં રાખેલું જે વચન તમારા આત્માઓને તારવાને શક્તિમાન છે" (યાકૂ. ૧:૨૧). તેમ જ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહ્યું; "જે વચનો મેં તમને કહ્યાં છે તે વડે તમે હવે શુદ્ધ થઈ ગયા છો" (યોહ. ૧૫:૩), ત્યાં બધે આ જ વચનની વાત છે.

બીજી વાત એ પણ નોંધવાની કે પિતર અહીં ખાતરી આપતો નથી કે વિશ્વાસી સ્ત્રીના ઈશ્વરની બીક સાથેના નિર્મળ આચરણથી અવિશ્વાસી પતિ વિશ્વાસમાં આવશે જ, જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "અરે સ્ત્રી, તું તારા પતિને તારીશ કે નહિ એ તું શી રીતે જાણે? અથવા, અરે પતિ, તું શી રીતે જાણે કે તું તારી સ્ત્રીને તારીશ કે નહિ?" (૧ કરિ. ૭:૧૬). પણ તેના કહેવાનો અર્થ એ છે કે રોજ રોજ સતત ટકટક કરવા કરતાં ઈશ્વરના બીકપૂર્વકના સદાચરણથી પતિના વિશ્વાસમાં આવવાની શક્યતા ઘણી વધારે છે.

વળી, અવિશ્વાસી માણસને વિશ્વાસમાં લાવવાના ઈરાદાથી વિશ્વાસી સ્ત્રી તેની સાથે લગ્ન કરે તેવી પણ અહીં વાત નથી. આ બાબતની તો બાઈબલમાં બીજે સ્પષ્ટ મના કરવામાં આવી છે, જેમ કે જૂના કરારમાં બિનયહૂદીઓ સાથે લગ્નવ્યવહારની મના કરવામાં આવેલી (નિર્ગ. ૩૪:૧૬; પુન. ૭:૩-૪; એઝ. ૯:૧-૨; વગેરે). તેમ જ નવા કરારમાં સામાન્ય સિધ્ધાંત આપતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "અવિશ્વાસીઓની સાથે અઘટિત સંબંધ ન રાખો; કેમ કે ન્યાયીપણાને અન્યાયીપણા સાથે સોબત કેમ હોય? અજવાળાને અંધકારની સાથે શી સંગત હોય? ખ્રિસ્તને બલિયાલની સાથે શો મિલાપ હોય? કે વિશ્વાસીને અવિશ્વાસીની સાથે શો ભાગ હોય" (૨ કોરિ. ૬:૧૪-૧૫).

પણ પિતર અહીં એવી પરિસ્થિતિની વાત કરે છે જેમાં અવિશ્વાસી સ્ત્રીએ અવિશ્વાસી પુરુષની સાથે લગ્ન કર્યા હોય અને લગ્ન પછી સ્ત્રી વિશ્વાસમાં આવે અને પુરુષ અવિશ્વાસી રહ્યો હોય. આવી પરિસ્થિતિની પાઉલ પ્રેરિત વિગતથી છણાવટ કરે છે અને જણાવે છે કે વિશ્વાસી સ્ત્રીએ આવા સંજોગોમાં અવિશ્વાસી પતિથી અલગ થવાની જરૂર નથી, સિવાય કે અવિશ્વાસી પતિ પોતે તેનો ત્યાગ કરે (૧ કોરિ. ૭:૧૦-૧૬).

કલમ ૩ અને ૪માં આગલી કલમમાં જેનો ઉલ્લેખ છે તે મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણની વિશેષ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે. કલમ ૩માં નકારાત્મક શબ્દોમાં વાત કરી છે, મર્યાદાયુક્ત નિર્મળ આચરણ એ શું નથી, અને કલમ ૪માં હકારાત્મક શબ્દોમાં એ શું છે તેની વાત છે.

તમારો શણગાર બહારનો ન હોય તેમાં સામાન્ય વિધાન આપ્યું છે જેની વિગતો બાકીની કલમમાં આપી છે. શણગાર માટે મૂળમાં કોસ્મોસ શબ્દ છે જેમાંથી અંગ્રેજી શબ્દ કોસ્મેટીક બન્યો છે. બાહ્ય અર્થાત્ બહારના દેખાવ પૂરતો. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે આ શબ્દ ફરોશીઓ તથા શાસ્ત્રીઓના બાહ્યાડંબરના સંદર્ભમાં વાપરેલો; "તમે ફરોશીઓ તો થાળીવાટકો બહારથી શુદ્ધ કરો છો; પણ તમારું અંતર જુલમે તથા ભૂંડાઈથી ભરેલું છે" (લૂ. ૧૧:૩૯; તેમ જ માથ. ૨૩:૨૫, ૨૭, ૨૮; માર્ક ૭:૧૫, ૧૮).

બાહ્ય શણગારનાં ઉદાહરણ તરીકે ત્રણ બાબતો બતાવી છે. એક તો, ગૂંથેલી વેણી, જેમાં વાળની સામાન્ય સંભાળની નહિ, પણ પુષ્કળ મહેનત કરીને અને ઘણો સમય લઈને કળાત્મક રીતે વાળને ગૂંથવાનું કાર્ય જે માટે તે કાર્યમાં નિપુણ કારીગરોની મદદ લેવામાં આવતી, તેની વાત છે. બીજી વાત છે સોનાનાં ઘરેણાં જેમાં ભારે વજનવાળાં મોટાં મોટાં ઘરેણાં પહેરવાની વાત છે. ત્રીજી વાત તે જાત જાતનાં વસ્ત્ર પહેરવાં. મૂળમાં જાત જાતનાં શબ્દ નથી, પણ વસ્ત્ર પહેરવામાં સામાન્ય વસ્ત્રોનો નહિ, ઉમદા કોટીનાં રંગબેરંગી વસ્ત્રોના ઠઠારાનો અર્થ છે, તે વ્યક્ત કરવા આપણા બાઈબલમાં જાતજાતનાં શબ્દ ઉમેર્યા છે.

અલબત્ત, આ બધી વસ્તુઓના પ્રમાણસરના ઉપયોગની અહીં મના નથી, જેમ કે

વસ્ત્રો પહેર્યા સિવાય ચાલી શકે જ નહિ. ઉત્સવના પ્રસંગે આનંદ વ્યક્ત કરવા આવી વસ્તુઓના પ્રમાણસરના ઉપયોગની પણ અહીં મના નથી. જેમ કે ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે આપેલા ઉડાઉ દીકરાના ઉદાહરણમાં જ્યારે દીકરો પાછો આવે છે ત્યારે તેને માટે કિંમતી વસ્ત્રો, વીંટી વગેરેની વાત છે. પણ આ વસ્તુઓના ઉપયોગની પાછળનો હેતુ અહીં કેન્દ્રમાં છે, બાહ્ય દેખાડો કરવાના હેતુથી ભભકાદાર વસ્તુઓના ઉપયોગની અહીં વાત છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "એમ જ સ્ત્રીઓ પણ મર્યાદા તથા ગાંભીર્ય રાખીને શોભતાં વસ્ત્રથી પોતાને શણગારે; ગૂંથેલા વાળથી તથા સોના કે મોતીના અંલકારથી કે કિંમતી પોશાકથી નહિ" (૧ તિમ. ૨:૯).

પ્રાચીન સમયમાં વર્તમાન સમય કરતાંય વિશેષ કપડાં તથા અલંકારો વગેરેનો બાહ્ય ઠઠારો કરવામાં આવતો. યશાયા (આઠમી સદી ઈ.સ.પૂ) પોતાના સમયની સ્ત્રી બાહ્ય ઠઠારાનો જે અતિરેક કરતી તેનો ખ્યાલ આપવા "કલ્લાં, માથાબાંધણાં, ચંદનહાર, ઝૂમખા, બંગડીઓ, ઘૂમટા, મુંગટો, સાંકળાં, પટકા, અતરદાનીઓ, માદળિયાં, બુરખાઓ" એ બધી વસ્તુઓની લાંબી યાદી આપે છે. પિતરના સમયમાં રોમન તથા ગ્રીક સંસ્કૃતિમાં બાહ્ય શણગારનો બહોળો ઉપયોગ કરવામાં આવતો.

કલમ ૪માં તેથી ઊલટું સાચા શણગારની વાત કરી છે. કલમની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે જે આ કલમનો આગલી કલમ સાથે સ્પષ્ટ વિરોધ વ્યક્ત કરે છે; તમારો શણગાર બહારનો ન હોય, પણ અંતઃકરણમાં રહેલા ગુપ્ત મનુષ્યત્વનો...થાય.

અંતઃકરણમાં રહેલું ગુપ્ત મનુષ્યત્વ એટલે માણસનો સાચા અંતઃકરણનો હૃદયના ઊડાણનો સ્વભાવ. આ પહેલાં પિતરે હૃદયના ઊડાણથી આગ્રહપૂર્વક એકબીજા પર પ્રેમ કરવાની વાત કરેલી. આ પછી ૩ : ૧૫માં હૃદયના ઊડાણથી ખ્રિસ્તને પ્રભુ તરીકે પવિત્ર માનવાની તથા ૩:૧૬માં કોઈપણ જાતના કપટભાવ વગર શુદ્ધ અંતઃકરણ રાખવાની વાત કરે છે. માણસનું અંતઃકરણ (હૃદય) તે તેના બરાપણાની પારાશીશી છે અને પિતરના અહીં કહેવા પ્રમાણે સ્ત્રીના સાચા સૌંદર્યનું ઉદ્ભવસ્થાન છે અને સ્ત્રીનો શ્રેષ્ઠ શણગાર છે. આ શણગાર સોનાની મોટી તથા મોંઘી હાંસડીની જેમ ગળે નથી લટકાવવામાં આવતો, પણ સ્ત્રીના અંતઃકરણમાંથી ઉદ્ભવે છે અને તેના સમગ્ર વ્યક્તિત્વને અનેરી શોભા આપે છે.

ગુપ્ત મનુષ્યત્વ ને બદલે પાઉલ પ્રેરિત આંતરિક મનુષ્યત્વ શબ્દ વાપરે છે જ્યાં લગભગ પિતરના જેવો જ અર્થ છે; જેમ કે "હું મારા આંતરિક મનુષ્યત્વ પ્રમાણે ઈશ્વરના નિયમમાં આનંદ માનું છું" (રોમ. ૭:૨૨); તેમ જ, "જો કે અમારું બાહ્ય મનુષ્યત્વ ક્ષય પામે છે, તોપણ અમારું આંતરિક મનુષ્યત્વ રોજ રોજ નવું થતું જાય છે" (૨ કોરિ. ૪:૧૬). ત્યાં બાહ્ય મનુષ્યત્વ તથા આંતરિક મનુષ્યત્વ વચ્ચેનો વિરોધ બતાવ્યો છે, જ્યારે અહીં કલમ ૩-૪માં બાહ્ય શણગાર અને શુદ્ધ અંતઃકરણના સાચા શણગાર

વચ્ચેનો વિરોધ બતાવ્યો છે.

હૃદયના ઊડાણનો જે સાચો શણગાર છે તે દીન તથા નમ્ર આત્માનો છે. દીન તથા નમ્ર આત્મા એટલે આત્માની દીનતા તથા નમ્રતા. દીન શબ્દ વાપરતાં ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, “જેઓ નમ્ર છે તેઓને ધન્ય છે” (માથ. ૫:૫). આ જ શબ્દ ઈસુ ખ્રિસ્તને પોતાને માટે વપરાયો છે (માથ. ૨૧:૫). તેમ જ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પોતાને માટે કહ્યું “મારી પાસેથી શીખો; કેમ કે હું મનમાં નમ્ર તથા રાંકડો છું” (માથ. ૧૧:૧૯; નવા કરારમાં પિતરના પત્રમાં આ શબ્દ અહીં એક વાર તથા માથ્થીની સુવાર્તામાં ત્રણ વાર એમ નવા કરારમાં આ શબ્દ કુલે ચાર વાર વપરાયો છે. માથ્થીમાં ત્રણે જગાએ આપણા બાઈબલમાં તેનું નમ્ર શબ્દથી ભાષાંતર કર્યું છે).

દીન તથા નમ્ર આત્મા માં વપરાયેલા બીજા શબ્દ નમ્ર માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે શાંત. આ શબ્દ બીજે ઘોંઘાટ બંધ કરી શાંત રહેવાના અર્થમાં વપરાયો છે (પ્રે. કૃ. ૨૨:૨; ૧ તિમ. ૨:૧૧-૧૨). પણ અહીં તેનો અર્થ છે શાંત તથા સૌમ્ય જીવનવ્યવહાર, જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત આ જ શબ્દ વાપરતાં કહે છે, “અમે તમને આજ્ઞા આપી તેમ શાંત રહેવાને, પોતપોતાનાં જ કામ કરવાને અને પોતાને હાથે ઉદ્યોગ કરવાને યત્ન કરો (૧ થેસ. ૪:૧૧; તેમ જ ૨ થેસ. ૩:૧૨). દીન તથા નમ્ર બન્ને શબ્દોનો સંયુક્ત અર્થ છે એવો શાંત તથા સૌમ્ય જીવનવ્યવહાર જે પોતાની જાત કરતાં બીજાને વધારે મહત્વ આપે છે અને પોતાની તરફ કરવામાં આવેલા દુર્વ્યવહારને ધીરજપૂર્વક સહન કરી લે છે પણ પોતે ક્યારેય બીજા તરફ દુર્વ્યવહાર કરતો નથી.

અંતરના આ સાચા અલંકારને માટે પિતર બે બાબત નોંધે છે. એક તો, આ અંલકાર ઈશ્વરની નજરમાં બહુ મૂલ્યવાન છે. મૂલ્યવાન માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં બીજે મોંઘા અંતર માટે (માર્ક ૧૪:૩) તથા મોંઘાં વસ્ત્રો માટે (૧ તિમ. ૨:૯) વપરાયો છે. પણ અહીં તેનો અર્થ છે ઈશ્વરની દૃષ્ટિએ જેનું અતિઘણું મહત્વ છે, ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં જે પ્રશસાંપાત્ર છે. સોના વગરે કિંમતી ધાતુઓમાંથી બનાવેલાં ઘરેણાં કે મોંઘાં ને ભભકાદાર વસ્ત્રો કદાચ લોકોની આંખો આંજી નાખે (ખરેખર તો લોકો પણ તેનાથી પ્રભાવિત થતા નથી), પણ ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં તેનું કોઈ મૂલ્ય નથી. તેથી ઊલટું અંતરના ઊડાણનો સાચો અલંકાર ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં વધુ મૂલ્યવાન છે. જેમ યહોવાએ શમુએલ પ્રબોધકને કહેલું, “માણસ જેમ જુએ છે તેમ યહોવા જોતા નથી; કેમ કે માણસ બહારના દેખાવ તરફ જુએ છે, પણ યહોવા હૃદય તરફ જુએ છે” (૧ શમુ. ૧૬:૭). પિતરને મતે માણસો તરફથી મળતા સન્માન કરતાં ઈશ્વર તરફથી મળતું સન્માન ઘણું વધારે મહત્વનું છે (દા. ત. ૨:૨૦).

બીજું કે, આ અલંકાર અવિનાશી અંલકાર છે. અવિનાશી માટેનો મૂળ શબ્દ આ પહેલાં પિતરે “અવિનાશી, નિર્મળ, કરમાઈ ન જનારા” (સ્વર્ગીય) વારસા માટે વાપરેલો

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

(૧:૪), તેમ જ "અવિનાશી, ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનારા વચન" માટે વાપરેલો (૧:૨૩). આ જ શબ્દ બીજે અવિનાશી ઈશ્વર માટે વપરાયો છે (રોમ. ૧:૨૩; ૧ તિમ. ૧:૧૭). આ શબ્દ પાર્થિવ અને ક્ષણિક વસ્તુઓની સાથે સ્વર્ગીય તથા અનંતકાળ સુધી ટકનારી વસ્તુઓનો વિરોધ બતાવે છે. બાહ્ય અલંકાર કે શારીરિક સૌંદર્ય થોડા સમય માટે જ ટકનારું છે, જ્યારે ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં પ્રશંસાપાત્ર અંતરનું ચારિત્ર્ય અવિનાશી પરિણામ લાવે છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "તેઓ તો વિનાશી મુગટ મેળવવા સારુ એમ કરે છે; પણ આપણે તો અવિનાશી મુગટ મેળવવા સારુ" (૧ કરિ. ૮:૨૫).

તમારો શણગાર કેવો ન હોવો જોઈએ (કલમ ૩) તથા કેવો હોવો જોઈએ (કલમ ૪) તે બતાવ્યા પછી હવે પછીની કલમોમાં નમ્ર તથા શાંત હૃદયના આવા બહુ મૂલ્યવાન અંતરના શણગારવાળી સ્ત્રીઓનું ઉદાહરણ આપ્યું છે. કલમ ૫માં પ્રાચીન સમયની સ્ત્રીઓનો સામાન્ય ઉલ્લેખ છે, તો કલમ ૬માં આમાંથી એક એવી સારાનું વ્યક્તિગત ઉદાહરણ છે.

કલમ ૫ માં પ્રાચીન સમયની સ્ત્રીઓ એટલે પ્રસ્તુત સંદર્ભમાં જૂના કરારની સ્ત્રીઓનો અર્થ છે, ખાસ કરીને યહૂદી આદિપિતાઓ ઈબ્રાહિમ, ઈસ્હાક તથા યાકૂબની પત્નીઓનો ઉલ્લેખ છે, જે આ પછીની કલમમાં સારાના ઉલ્લેખથી સ્પષ્ટ થાય છે. કલમની શરૂઆતના કેમ કે શબ્દો આ કલમને આગલી ચાર કલમોમાં આપેલા આદેશ સાથે જોડે છે. તમારો શણગાર બહારનો ન હોય પણ અંતઃકરણના શુદ્ધ ચારિત્ર્યનો હોય, કેમ કે પ્રાચીન સમયની સ્ત્રીઓએ આવો જ આદર્શ આપણી આગળ રજૂ કર્યો છે.

આ સ્ત્રીઓને પવિત્ર સ્ત્રીઓ કહેવામાં આવી છે. તે તેમની પોતાની અંગત પવિત્રતાને કારણે નહિ, પણ ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરીને તેઓએ પોતાનું જીવન ઈશ્વરને અર્પણ કર્યું હોવાને કારણે. પત્રની શરૂઆતમાં પિતરે આ જ અર્થમાં વાયકોના પવિત્રીકરણની વાત કરેલી. તેમ જ ૨:૫માં તેમને કહેલું કે જીવંત પથ્થર એવા ઈસુ ખ્રિસ્તની પાસે આવવાને કારણે તેઓ પવિત્ર યાજકર્વગ થયા છે. એ જ રીતે ૨:૮માં વાયકોને માટે "પવિત્ર પ્રજ્ઞ" શબ્દો વાપર્યા છે. ઈશ્વરની આગળ કોઈપણ મનુષ્ય વ્યક્તિ પવિત્ર હોઈ શકે નહિ. પણ જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર, જૂના કરારમાં ઈશ્વર પર, વિશ્વાસ કરી પાપોની માફી મેળવી લીધી છે તેઓને પવિત્ર પ્રજ્ઞ ગણવામાં આવે છે. પિતરે એવી સ્ત્રીઓનો નિર્દેશ કરે છે જેઓએ પોતાનાં જીવનોનું સમર્પણ ઈશ્વરને કરી દીધું હતું. આ જ અર્થમાં નવા કરારમાં "પવિત્ર પ્રબોધકો" શબ્દો અવારનવાર વપરાયા છે (લૂ. ૧:૬૮; પ્રે. કૃ. ૩:૨૧; એફે. ૩:૫; ૨ પિત. ૩:૨).

બીજી વાત આ સ્ત્રીઓ માટે નોંધવામાં આવી છે તે એ કે તેઓ ઈશ્વર પર આશા રાખતી હતી. આશા શબ્દમાં છેવટે આવનાર સારા સમયનો તથા તે આવે ત્યાં સુધી

ધીરજથી રાહ જોવાનો અર્થ છે. આ અર્થમાં પિતરે આ પહેલાં ત્રણ વાર આશા શબ્દ વાપર્યો છે (૧:૩, ૧૩, ૨૧) તથા આ પછીની કલમ ૧૫માં પણ એ જ અર્થ છે. ગમે તેવી મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ ઈશ્વર પર દૃઢ વિશ્વાસ તથા આશા એ પિતરના આ પત્રનો એક મુખ્ય વિચાર છે. જેની આશા ઈશ્વર પર છે તે ગમે તેવી કઠિન પરિસ્થિતિમાં ટકી રહી શકે છે. દાઉદ ભક્ત કહે છે, "હે મારા આત્મા, તું કેવળ શાંતિથી ઈશ્વરની વાટ જો; કેમ કે હું તેમની જ અપેક્ષા (આશા) રાખું છું. એકલા તે જ મારા ખડક તથા મારું તારણ છે; તે મોટો ગઢ છે; હું ઉથલાઈ જનાર નથી. ઈશ્વરમાં મારું તારણ તથા ગૌરવ છે; મારા સામર્થ્યનો ખડક તથા મારો આશ્રય ઈશ્વરમાં છે" (ગી. શા. ૬૨:૫-૭). ત્યાં આશાનો અર્થ સુંદર રીતે વ્યક્ત થયો છે.

ત્રીજી વાત, જે આ ફકરામાં પિતરનો મુખ્ય વિષય છે તે એ કે, તેઓ પોતપોતાના પતિને આધીન રહેતી હતી. તેમની આધીનતા કેટલી હદ સુધી હતી તેનું ઉદાહરણ સારાના વર્તનથી આ પછીની કલમમાં આપ્યું છે. ફકરાની શરૂઆતમાં ફકરાનો મુખ્ય વિષય આપતાં પિતરે કહેલું, "તમે તમારા પતિઓને આધીન રહો", જે વાતનું અહીં પ્રાચીન સ્ત્રીઓના જીવનમાંથી ઉદાહરણ આપ્યું છે.

આ સ્ત્રીઓ તે જ પ્રમાણે પોતાને શણગારતી હતી તે વાક્યમાં તે જ પ્રમાણે શબ્દો આ પહેલાંની કલમ ૩-૪ને લાગુ પડે છે, જેમાં બાહ્ય શણગારનો ઠઠારો નહિ પણ અંત:કરણના મનુષ્યત્વના સાચા શણગારની વાત કહી. પ્રાચીન સમયની સ્ત્રીઓએ આ જ રીતે પોતાને શણગારેલી તે આદર્શ તમારે પણ અનુસરવાનો છે.

કલમ ૬ માં આગલી કલમમાં જે સામાન્ય વાત કરી તેનું એક વિશિષ્ટ ઉદાહરણ આપ્યું છે. પિતર બીજી કોઈ પત્નીને બદલે સારાનો ઉલ્લેખ કરે છે તેની પાછળનું કારણ એ હોય કે જેમ ઈબ્રાહિમ યહૂદી ધર્મનો આદિપિતા મનાય છે, તેમ તેની પત્ની સારા આદિમાતા મનાય. હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક સારાને યહૂદી ધર્મની આદિમાતા તરીકે રજૂ કરે છે (હિબ્રુ. ૧૧:૧૧-૧૨ તેમ જ પાઉલ પ્રેરિત ગલ. ૪:૩૧). માણસોમાં ઈબ્રાહિમ યહૂદી ધર્મમાં જેમ સૌથી વધારે સન્માનીય ગણાય, તેમ સ્ત્રીઓમાં સારાનું સ્થાન છે, અને એટલે પિતર તેને અહીં વિશ્વાસી સ્ત્રીઓ માટે આદર્શરૂપે રજૂ કરે છે.

સારાને આદર્શ તરીકે રજૂ કરતાં તેની તેના પતિને આધીનતાની વાત કરે છે, સારા ઈબ્રાહિમને સ્વામી કહીને તેને આધીન રહેતી હતી. પિતર અહીં જે વાત કરે છે તેમાં ઉત્પત્તિ ૧૮:૧૨નો સંદર્ભ છે, "સારા મનમાં હસી ને બોલી, હું ઘરડી થઈ, ને મારો ઘણી પણ ઘરડો છે, તો હવે શું મને હર્ષ પ્રાપ્ત થાય?" ત્યાં ઘણી માટે મૂળમાં એ જ શબ્દ છે જે તે પહેલાંની કલમ ૩માં ઈબ્રાહિમ ઈશ્વરને "મારા સ્વામી" કહીને સંબોધે છે ત્યાં વપરાયો છે.

અહીં માત્ર એટલી જ વાત નથી કે સારા ઈબ્રાહિમને આધીન રહેતી હતી, પણ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

વિશેષ ભાર છે તેને સ્વામી કહીને શબ્દો પર. સ્વામી માટે મૂળમાં એ જ ગ્રીક શબ્દ છે જે પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત બાબતમાં પ્રભુ માટે વપરાય છે અને એ જ રીતે જૂના કરારની જે કલમમાંથી પિતર અહીં ટાંકે છે ત્યાં ઉપર નોંધ્યું તેમ સ્વામી માટે મૂળમાં એ જ હિબ્રૂ શબ્દ છે જે ઈશ્વરને સંબોધનમાં વપરાય છે. આનો અર્થ અલબત્ત એ તો નહીં જ કે પતિ પત્નીને માટે ઈશ્વર સમાન છે, પણ પતિ પત્નીના આદરને યોગ્ય છે. પાઉલ પ્રેરિત લગભગ આવી જ વાત કરતાં કહે છે; “પત્નીઓ જેમ પ્રભુને તેમ પોતાના પતિઓને આધીન રહો. કેમ કે જેમ ખ્રિસ્ત મંડળીનું શિર છે, તેમ પતિ પત્નીનું શિર છે... જેમ મંડળી ખ્રિસ્તને આધીન છે, તેમ પત્નીઓએ સર્વ બાબતમાં પોતાના પતિઓને આધીન રહેવું” (એફ. પ:૨૨-૨૪).

જો તમે રૂડું કરો છો, અર્થાત્ સારાની માફક પતિનું સન્માન કરો છો તથા આદરપૂર્વક તેને આધીન રહો છો. જો કે ઉત્પત્તિ ૧૮:૧૨ની જે કલમમાં સારાનો પોતાના પતિને સ્વામી કહીને ઉલ્લેખ કરવાની વાત છે ત્યાં સારાના ઈશ્વરની વાત પર અવિશ્વાસ કરવાનો તથા પોતે હસી નથી તેમ કહી જૂઠું બોલવાનો સંદર્ભ છે. તોપણ પિતર અહીં સારાની તે નબળાઈ ઉપર ભાર મૂકતો નથી. પણ ઘણી વાર મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ પોતાના પતિને આધીન થવાનો (ઉત.૧૨:૧, પ, ૧૦-૧૫; ૧૩:૧; ૨૦:૨-૬; ૨૨:૩; વગેરે) તેના સામાન્ય વ્યવહારનો આદર્શ રજૂ કરે છે.

કંઈ પણ ભયથી ગભરાતી નથી માં ભય માટે એ જ શબ્દ છે જે પિતરના પત્રમાં બીજે ઈશ્વરની બીક માટે વપરાયો છે (૧:૧૭; ૨:૧૭, ૧૮). ત્યાં બધે ભયનો અર્થ છે ઈશ્વર પ્રત્યે આદરભાવ જેને કારણે માણસ ખોટું કરતાં અચકાય. જ્યારે અહીં તેથી બિલકુલ ઊલટો જ ખોટી રીતે કોઈ બાબતનો ડર રાખવાનો અર્થ છે. જેઓ રૂડું કરે છે તેમણે બીજા કંઈ પણ ભયથી ગભરાવાનું રહેતું નથી. જેમ આ પછી કલમ ૧૪માં કહ્યું છે, “જે ભલું છે તેને જો તમે અનુસરનારા થયા, તો તમારું ભૂંડું કરનાર કોણ છે?”

તો તમે તેની, એટલે કે સારાની, દીકરીઓ છો. અર્થાત્ જો સારાની જેમ તમે તમારા પતિને આધીન રહો છો અને તમારો શણગાર દીન તથા નમ્ર આત્માનો રાખો છો, તો તમે સારાની દીકરીઓ છો. સમગ્ર યહૂદી પ્રજા શારીરિક અર્થમાં ઈબ્રાહિમ તથા સારાનાં બાળકો છે, તેમનાં બાળકો થવા તેમણે કશું કરવાની જરૂર નથી. અને ઈસુ ખ્રિસ્તના સમયમાં યહૂદીઓ ઈબ્રાહિમનાં બાળકો હોવાનો ગર્વ અનુભવતા હતા (માથ. ૩:૯; લૂ. ૩:૮; યોહ. ૮:૩૯, ૫૩). પણ પિતર અહીં ઈબ્રાહિમ તથા સારાનાં દૈહિક બાળકોની નહિ, આત્મિક બાળકોની વાત કરે છે. આ આત્મિક બાળકોમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરનાર યહૂદી તથા બિનયહૂદી સર્વનો સમાવેશ થાય છે (૨:૪-૧૦). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “માટે તમારે એમ જાણવું કે જેઓ વિશ્વાસ કરનારા છે, તેઓ ઈબ્રાહિમના દીકરા છે” (ગલ. ૩:૭); તેમ જ, “માટે હવે યહૂદી કે ગ્રીક કોઈ નથી... કેમ કે તમે બધાં ખ્રિસ્તમાં એક છો.

અને જો તમે ખ્રિસ્તનાં છો, તો તમે ઈબ્રાહિમના સંતાન, અને વચન પ્રમાણે વારસ પણ છો" (ગલ. ૩:૨૮-૨૯).

૩:૭ એ જ પ્રમાણે પતિઓ, સ્ત્રી નબળું પાત્ર છે એમ જાણીને, તેની સાથે સમજણપૂર્વક રહો, અને તમે તેઓની સાથે જીવનની કૃપાના સહવારસ છો એમ ગણીને, તેને માન આપો; કે જેથી તમારી પ્રાર્થનાઓ અટકાવવામાં ન આવે.

આગલી છ કલમોમાં પત્નીએ પોતાના પતિને આધીન થવાની વાત કર્યા પછી હવે આ એક કલમમાં પતિની સમજણપૂર્વકની જવાબદારીની વાત કરી છે. આગળ જણાવ્યું તેમ રાજા તથા પ્રજા, માલિક તથા ચાકરના સંદર્ભમાં માત્ર પ્રજા તથા ચાકરની ફરજોની જ વાત કરી છે, માત્ર પતિ-પત્નીના સંદર્ભમાં જ એકલી પત્ની જ નહિ, પતિની ફરજની પણ વાત કરી છે.

એ જ પ્રમાણ શબ્દો આગલી છ કલમોની સાથે જાય છે. જેમ પત્નીએ પતિને આધીન રહેવાનું છે તેમ પતિએ પત્ની સાથે સમજણપૂર્વકનો વ્યવહાર કરવાનો છે. પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રોમાં આવો જ આદેશ આપે છે; "પતિઓ, જેમ ખ્રિસ્તે મંડળી પર પ્રેમ રાખ્યો, અને તેની ખાતર પોતાનું સ્વાર્પણ કર્યું, તેમ તમે પોતાની પત્નીઓ પર પ્રેમ રાખો" (એફ. પ:૨૧); તેમ જ, "પતિઓ, તમે પોતાની પત્નીઓ પર પ્રેમ રાખો, અને તેઓ પ્રત્યે કઠોર ન થાઓ" (કલો. ૩:૧૯).

પત્નીઓને સંબોધતાં આ પહેલાં પિતરે એવી પરિસ્થિતિની વાત કરેલી જેમાં વિશ્વાસી પત્ની અવિશ્વાસી પતિની સાથે રહેતી હોય અને તેની આધીનતા તથા સદાચરણથી અવિશ્વાસી પતિને વિશ્વાસમાં લાવી શકે. તેથી ઊલટું પતિને સંબોધતાં એવી પરિસ્થિતિની વાત કરે છે જેમાં પતિ તથા પત્ની બન્ને વિશ્વાસી છે. જીવનની કૃપાના એકમેક સાથે વારસદાર છે. વિશ્વાસી પત્નીએ અવિશ્વાસી પતિને આધીન થવું જેટલું મુશ્કેલ છે તેટલું વિશ્વાસી પતિએ વિશ્વાસુ પત્ની સાથે સમજણપૂર્વક રહેવું મુશ્કેલ નથી.

સ્ત્રી નબળું પાત્ર છે એમ જાણીને તેની સાથે સમજણપૂર્વક રહો તેમાં સ્ત્રીની આત્મિક નબળાઈ કે પુરુષ કરતાં આત્મિક રીતે ઉતરતી કક્ષાની હોવાનો અર્થ નથી. જેમ પાઉલ પ્રેરિતે કહ્યું છે તેમ ખ્રિસ્તમાં બધાં એક છે અને પુરુષ કે સ્ત્રી વચ્ચે કોઈ આત્મિક તફાવત નથી (ગલ. ૩:૨૮). જો કે પિતરે એ સ્પષ્ટ નથી કરતો કે કઈ રીતે સ્ત્રી નબળું પાત્ર છે, પણ તેના પત્રનો તથા આગલી છ કલમોનો સંદર્ભ જોતાં સ્ત્રીની બે પ્રકારની નબળાઈનો અર્થ જણાય છે. એક તો, શારીરિક રીતે સ્ત્રી પુરુષ કરતાં નબળું પાત્ર છે. એટલે પતિના રક્ષણની, ભરણપોષણ વગેરેની તેને જરૂર રહે છે. ખાસ કરીને તે સમયની પરિસ્થિતિમાં જ્યારે સ્ત્રી પોતાના ભરણપોષણ વગેરે માટે પતિ ઉપર પૂરેપૂરો આધાર રાખતી. બીજું કે, સામાજિક રીતે સ્ત્રી પુરુષ કરતાં નબળું પાત્ર ગણાતી. ઘરમાં પતિને

આધારે રહેતી હોવાને કારણે તેના હકો કરતાં તેની ફરજો વધારે હતી.

પાત્ર માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે વાસણ. નવા કરારમાં બીજે આ શબ્દ તેના શબ્દશઃ અર્થમાં ઘરમાં વપરાતાં વાસણો માટે વપરાયો છે (લૂ. ૮:૧૬; વગેરે). પ્રતીકાત્મક રીતે લેતાં તેનો અર્થ વ્યક્તિ કે જાત થાય છે, જે નવા કરારમાં બીજે સ્ત્રી કે પુરુષ બન્ને માટે વપરાયો છે (૨ કરિ. ૪:૭; ૨ તિમ. ૨:૨૦-૨૧). પુરુષ તથા સ્ત્રી બન્ને નબળાં પાત્રો છે તે જણાવવા પાઉલ પ્રેરિત "માટીનાં પાત્રો" શબ્દો વાપરે છે (૨ કરિ. ૪:૭). જ્યારે પિતર અહીં સ્ત્રીને પુરુષની સરખામણીમાં વધારે નબળું પાત્ર કહે છે. ધાતુનાં વાસણોની સરખામણીમાં જેમ માટીનાં કે કાચનાં વાસણોની વધારે સંભાળપૂર્વક કાળજી રાખવી પડે, તેમ પુરુષની સરખામણીમાં સ્ત્રીની અહીં વાત છે.

તેની સાથે સમજણપૂર્વક રહો શબ્દોમાં સાથે રહો માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ જગ્યાએ વપરાયો છે. જેનો શબ્દશઃ અર્થ છે સાથે ઘર બાંધવ. ઘર બાંધવ શબ્દો આપણે ગુજરાતીમાં લગ્નજીવનના અર્થમાં વાપરીએ છીએ, તે જ અર્થમાં પિતર અહીં વાપરે છે. ગીતશાસ્ત્ર ૧૨૭:૧માં, "જો યહોવા ઘર ન બાંધે તો તેના બાંધનારનો શ્રમ મિથ્યા છે" ત્યાં પણ ઘર બાંધવામાં આવો જ વિચાર વ્યક્ત થયો છે. સમગ્ર લગ્નજીવન દરમિયાન પતિએ પત્ની સાથે કેવી રીતે વ્યવહાર કરવાનો છે તેની પિતર અહીં વાત કરે છે. સંપૂર્ણ બાઈબલ આ વાક્યનું ભાષાંતર કરે છે; "તમે પત્નીઓને જીવનસંગિની ગણી તેમની સાથે સમજદારીપૂર્વક રહેજો"

સ્ત્રીની શારીરિક તથા સામાજિક રીતે નબળી પરિસ્થિતિનો વિચાર કરી તેની સાથે સમજપૂર્વક રહેવાની વાત કર્યા પછી બાકીની કલમમાં આત્મિક દૃષ્ટિએ તેની સાથે સમજપૂર્વક રહેવાની વાત કરે છે. તમે તેઓની સાથે જીવનની કૃપાના સહવારસ છો શબ્દો આગળ કહ્યું તેમ સ્પષ્ટ રીતે સૂચવે છે કે પતિ-પત્ની બન્ને વિશ્વાસી છે. જીવનની કૃપાનો સહવારસ એટલે સઘળા આત્મિક આશીર્વાદોના તમે બન્ને સાથે ભાગીદાર છો. જે તારનાર પર વિશ્વાસ કરી પતિ અનંતજીવનનો ભાગીદાર થયો છે, તે જ તારનાર પર વિશ્વાસ કરીને પત્ની અનંતજીવનની ભાગીદાર બની છે. જે તારનારના મૂલ્યવાન રક્તથી પતિને ખંડી લેવામાં આવ્યો છે (૧:૧૮), તે જ તારનારના મૂલ્યવાન રક્તથી પત્નીને ખંડી લેવામાં આવી છે. જે અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા વતનનો વારસો પતિને મળવાનો છે (૧:૪), તે જ વારસો પત્નીને મળવાનો છે. "એમનો પણ ઈશ્વરે બક્ષેલા શાશ્વત જીવનમાં ભાગ છે" (સંપૂર્ણ બાઈબલ).

તેને માન આપો માં આપો માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ વાર વપરાયો છે. તેનો અર્થ છે ને ભાગે આવતું વહેંચી આપવ. અર્થાત્ તેને જેટલું માન આપવું યોગ્ય છે તેટલું માન આપો. માન આપવામાં તેનું મહત્વ સમજીને તેની યોગ્ય કદર કરવાનો અર્થ છે. જેમ સુલેમાન કહે છે, "તેના હાથની પેદાશમાંથી તેને આપો અને

તેનાં કામોને માટે ભાગળોમાં તેની પ્રશંસા થાઓ” (નીતિ. ૩૧:૩૧).

આત્મિક રીતે જોતાં પત્નીની સાથે સમજણપૂર્વકનો વ્યવહાર કરવાનું બીજું કારણ એ કે જેથી તમારી પ્રાર્થનાઓ અટકાવવામાં ન આવ. અર્થાત્ જો તમારે તમારી પ્રાર્થનાઓનો યોગ્ય પ્રત્યુત્તર મેળવવો હોય તો પત્નીની સાથે સમજણપૂર્વકનો વ્યવહાર કરો. માણસનો ઈશ્વર સાથેનો સંબંધ ઘણી વાર બીજા માણસો સાથેના સંબંધ ઉપર આધારિત છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, “જો તું તારું અર્પણ વેદી પાસે લાવે, ને ત્યાં તને યાદ આવે કે મારા ભાઈને મારે વિરુદ્ધ કાંઈ છે, તો ત્યાં વેદી આગળ તારું અર્પણ મૂકીને જા, પહેલાં તારા ભાઈની સાથે સલાહ કર, ને ત્યાર પછી આવીને તારું અર્પણ ચઢાવ. આ નિયમ પતિ-પત્નીના સંબંધોમાં સૌથી વિશેષ લાગુ પડે છે, કારણ માનવજાતના સઘળા સંબંધોમાં પતિ-પત્નીના સંબંધો સૌથી વધારે નિકટના છે.

૩:૮-૧૨ દુષ્ટતાથી દૂર રહો

૩:૮ છેવટે તમે સર્વ એક મનનાં, બીજાના સુખદુઃખમાં ભાગ લેનારાં ભાઈઓ પર પ્રીતિ રાખનારાં, ક્રુણાળુ તથા નમ્ર થાઓ ^૯ ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ ને નિંદાને બદલે નિંદા ન કરો; પણ તેથી ઊલટું આશીર્વાદ આપો; કેમ કે તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ, એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે. ^{૧૦} કેમ કે, જે માણસ દીર્ઘાયુષ્ય યાહે છે, અને સારા દિવસો જોવાને ઈચ્છે છે, તેણે પોતાની જીભને દુષ્ટતાથી, અને પોતાના હોઠોને કપટી વાતો બોલવાથી અટકાવવા; ^{૧૧} તેણે દુષ્ટતાથી દૂર રહેવું, ને ભલું કરવું; તેણે સલાહશાંતિ શોધવી, અને તેની પાછળ મંડ્યા રહેવું. ^{૧૨} કેમ કે ન્યાયીઓ પર પ્રભુની નજર છે; અને તેઓની પ્રાર્થનાઓ તેમને કાને પડે છે; પણ પ્રભુ દુષ્ટતા કરનારાઓથી વિમુખ છે.

૨:૧૧થી શરૂ કરીને આ વિભાગમાં પિતરે અવિશ્વાસીઓના સંબંધમાં તારણ પામેલાઓનું જીવન કેવું હોવું જોઈએ તે વાત કરી છે. ૨:૧૩-૩:૭માં ખ્રિસ્તી માણસે અખ્રિસ્તી સમાજમાં કેવી નમ્રતા તથા આધીનતામાં રહેવાનું છે અને એ રીતે પોતાના વિશ્વાસની સાક્ષી આપવાની છે તે વાત કરી. હવે વિભાગની શરૂઆતની બે કલમોમાં (૨:૧૧-૧૨) તેણે કહેલું તેમજ હવે વિભાગને અંતે આ પાંચ કલમોમાં દુનિયાના લોકો સમક્ષ તેમનું જીવન કેવું અણીશુદ્ધ હોવું જોઈએ તે વાત તરફ પાછો ફરે છે.

કલમ ૮માં મંડળીમાં અરસપરસ પ્રેમભાવથી રહેવાની વાત છે, તો કલમ ૯માં વિધર્મીઓ સાથે મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ ભલમનસાઈભર્યા વ્યવહારની વાત છે. કલમ ૧૦-૧૨ માં કલમ ૯માં કરેલી વાતના સમર્થનમાં જૂના કરારમાંથી કલમો ટાંકી છે.

કલમ ૮માં મંડળીના લોકોના અરસપરસના પ્રેમભાવભર્યા સંબંધોનું સુંદર ચિત્ર

રજૂ કર્યું છે. હવે પછીના ફકરામાં પિતર આવનાર સતાવણીના સંદર્ભમાં વાત કરવાનો છે. તે સતાવણીની વાત કરે તે પહેલાં મંડળીની એકતા ઉપર આ કલમમાં ભાર મૂક્યો છે. અંગ્રેજીમાં કહેવત છે કે, United we stand, divided we fall (સંપથી આપણે ટકી રહીશું, વિખવાદથી ભાંગી પડીશું). તે પ્રમાણે આવનાર સતાવણી સામે ટકી રહેવાનો જો કોઈ માર્ગ હોય તો તે છે એકતા તથા સંપ. શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળી અંગે નોંધવામાં આવ્યું છે કે "વિશ્વાસ કરનારાઓનું મંડળ એક મનનું તથા એક જીવનું હતું" (પ્રે.કૃ. ૪:૩૨). અને "તેઓ સર્વ એક ચિત્તે સુલેમાનની પરસાળમાં એકઠાં થતાં હતાં" (પ્રે. કૃ. ૫:૧૨). પરિણામ એ આવ્યું કે "પ્રભુ પર વિશ્વાસ કરનારાં, સંખ્યાબંધ પુરુષો તથા સ્ત્રીઓ, વધારે ને વધારે ઉમેરાતાં ગયાં" (પ્રે. કૃ. ૫:૧૪).

કલમની શરૂઆત છેવટે શબ્દથી થાય છે જે પત્રનો અંત નહિ પણ આ પહેલાં ૨:૧૩થી શરૂ કરેલી માનવસંબંધોની વાતનો ઉપસંહાર કરવા માટે વપરાયો છે. આગલી કલમમાં વિશ્વાસી પતિ તથા વિશ્વાસી પત્નીના સંબંધોની વાત પછી અહીં મંડળીના લોકોના સામુહિક સંબંધોની વાતથી તે વાતનો ઉપસંહાર કરવામાં આવ્યો છે.

પિતર અહીં પાંચ સદ્ગુણોનો ઉલ્લેખ કરે છે જેમના આચરણ દ્વારા મંડળીના લોકોની અરસપરસની એકતા તથા એકમેક પ્રત્યે પ્રેમભાવભર્યા સંબંધોનો ખ્યાલ આવે છે. આ પાંચ સદ્ગુણો માટે વપરાયેલા મૂળ ગ્રીક શબ્દો આખા નવા કરારમાં આ સ્વરૂપમાં માત્ર આ એક જ જગાએ વપરાયા છે, સિવાય કે કુરુણાણુ માટેનો ગ્રીક શબ્દ એકેસી ૪:૩૨માં પણ વપરાયો છે. જાણે કે પિતર એવી અનન્ય એકતા તથા પ્રેમભાવભર્યા સંબંધોની વાત કરે છે જેનો જોટો બીજે ક્યાંય મળે નહિ.

એક મનના એટલે એક જ વિચાર, એક જ હેતુ કે ધ્યેય હોવું તે. જેમ ઉપર નોંધ્યું તેમ ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતમાં વિશ્વાસ કરનારાંઓનું મંડળ એક મનનું તથા એક જીવનું તથા એક ચિત્તનું હતું (પ્રે. કૃ. ૪:૩૨; ૫:૧૨). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "અરસપરસ એક દિલના થાઓ" (રોમ. ૧૨:૧૬), તેમજ "તમે એક ચિત્તે તથા એક અવાજે ઈશ્વરનો ... મહિમા પ્રગટ કરો" (રોમ. ૧૫:૫). તેમ જ, "તમે સર્વ એક સરખી વાત કરો, અને તમારામાં પક્ષ પડવા ન દેતાં એક જ મનના તથા એક જ મતના થઈને પૂર્ણ ઐક્ય રાખો" (૧ કોરિ. ૧:૧૦). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "હું તમને નવી આજ્ઞા આપું છું કે, તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો; જેવો મેં તમારા પર પ્રેમ રાખ્યો તેવો તમે પણ એકબીજા પર પ્રેમ રાખો. જો તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો, તો તેથી સર્વ માણસો જાણશે કે તમે મારા શિષ્યો છો" (યોહ. ૧૩:૩૪-૩૫).

પાઉલ પ્રેરિતે આ વાત વિસ્તારપૂર્વક રજૂ કરી છે, "એ માટે જો ખ્રિસ્તમાં કંઈ ઉત્તેજન, જો પ્રેમનો કંઈ દિલાસો, જો પવિત્ર આત્માની કંઈ સંગત, જો કંઈ હૃદયની કુરુણા તથા દયા હોય, તો મારો આનંદ એવી રીતે સંપૂર્ણ કરો કે, તમે એક જ મનના થાઓ, એક

સરખો પ્રેમ રાખો, એક જીવના તથા એક દિલના થાઓ. પક્ષાપક્ષીથી કે મિથ્યાભિમાનથી કંઈ ન કરો, દરેકે નમ્ર ભાવથી પોતાના કરતાં બીજાઓને ઉત્તમ ગણવા. તમે દરેક પોતાના હિત પર જ નહિ, પણ બીજાઓના હિત પર પણ લક્ષ રાખો. ખ્રિસ્ત ઈસુનું મન જેવું હતું, તેવું તમે પણ રાખો” (ફિલિ. ૨:૧-૫).

એક મનના હોવામાં હૃદયના ઊંડાણથી સાચો પ્રેમભાવ હોવાનો અર્થ છે. હૃદયના ઊંડાણનો સાચો પ્રેમભાવ બાહ્ય રીતે કેવી રીતે વ્યક્ત થાય છે તે પછીની ચાર બાબતોથી જણાય છે. બીજાના સુખદુઃખમાં ભાગ લેનારા માટે ગ્રીકમાં માત્ર એક જ શબ્દ છે જે નવા કરારમાં આ એક જ જગાએ વપરાયો છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત આવો જ વિચાર વ્યક્ત કરતાં કહે છે; “આનંદ કરનારાઓની સાથે આનંદ કરો; રડનારાઓની સાથે રડો” (રોમ. ૧૨:૧૫). જો કે આનંદ કરનારાઓની સાથે આનંદમાં જોડાવું સહેલું છે, પણ રડનારાઓ સાથે રડવામાં જોડાવું અને અંતરના ઊંડાણથી તેના દુઃખમાં ભાગ લેવો તેટલું સહેલું નથી.

પાઉલ પ્રેરિત બીજે મંડળીને માટે શરીરના અવયવોનું પ્રતીક વાપરે છે, “શરીરમાં ફટફૂટ ન પડે; પણ બધા અવયવો એકબીજાને માટે એક સરખી ચિંતા રાખે. જો એક અવયવ દુઃખી થાય તો તેની સાથે સર્વ અવયવો દુઃખી થાય છે; તેમ જ જો એક અવયવને માન મળે, તો તેની સાથે સર્વ અવયવો આનંદ પામે છે. હવે તમે ખ્રિસ્તનું શરીર, અને તેના જુદા જુદા અવયવો છો” (૧ કોરિ. ૧૨:૨૫-૨૭).

ત્રીજું ભાઈઓ પર પ્રીતિ રાખનારાં માટે પણ મૂળમાં એક ગ્રીક શબ્દ છે. ભાઈઓ શબ્દ અહીં મંડળીના સર્વ સત્યો માટે વપરાયો છે જેમાં ભાઈઓ તથા બહેનો, વૃદ્ધો તથા બાળકો સર્વનો સમાવેશ થઈ જાય છે. ભાઈઓ પરનો અરસપરસનો પ્રેમ એ પિતરના પત્રના મુખ્ય વિચારોમાંનો એક છે. આ પહેલાં પિતરે કહેલું, “તમે સત્યને આધીન રહીને ભાઈઓ પરની નિષ્કપટ પ્રીતિને માટે તમારાં મન પવિત્ર કર્યાં છે” (૧:૨૨). તેમજ, “બંધુમંડળ પર પ્રીતિ રાખો” (૨:૧૭); “તમે એકબીજા પર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો” (૪:૮). ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું તેમ એકબીજા પરનો પ્રેમ એ ઈસુ ખ્રિસ્તના શિષ્ય હોવાની મુખ્ય નિશાની છે. યોહાન પોતાના પત્રમાં કહે છે, “જે કોઈ કહે છે કે હું પ્રકાશમાં છું, છતાં પોતાના ભાઈ પર દ્વેષ રાખે છે, તે હજી સુધી અંધકારમાં છે” (૧ યોહ. ૨:૯).

ચોથી વાત, કરુણાળુ જેનો અર્થ છે દયાળુ હૃદયવાળા. મૂળ ગ્રીક શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર અહીં તથા એફેસી ૪:૩૨માં વપરાયો છે જ્યાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “તમે એકબીજા પ્રત્યે માયાળુ તથા કરુણાળુ થાઓ.” દયા કે કરુણામાં કાં તો ભાઈની કફોડી પરિસ્થિતિમાં તેને જરૂર પ્રમાણેની મદદ કરવાની વાત હોય, જેમ કે યોહાન પોતાના પત્રમાં કહે છે, “જેની પાસે આ જગતનું દ્રવ્ય હોય, ને પોતાના ભાઈને ગરજ છે એવું જોયા છતાં તેના

પર દયા ન કરે, તો તેનામાં ઈશ્વરનો પ્રેમ શી રીતે રહી શકે?" (૧ યોહ. ૩:૧૭). કાં તો ઈશ્વરે જેવી આપણા પર દયા કરીને આપણાં પાપોની શિક્ષાથી બચાવ્યા તેમ એકમેક પર દયા કરીને તેમના અપરાધોની ક્ષમા કરવાનો અર્થ હોય. જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, "ઈશ્વરના પસંદ કરવાને ઘટે તેમ, દયાળુ હૃદય, મમતા, નમ્રતા, વિનય તથા સહનશીલતા પહેરો. એકબીજાનું સહન કરો, ને જો કોઈને કોઈની સાથે કષ્ટિયો હોય તો તેને ક્ષમા કરો, જેમ ખ્રિસ્તે તમને ક્ષમા આપી તેમ તમે પણ કરો" (કલો. ૩:૧૨-૧૩).

છેલ્લી વાત, નમ્ર થાઓ. મૂળમાં એક શબ્દ છે જેનો શબ્દશઃ અર્થ છે નમ્ર મનવાળા થાઓ. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે "પક્ષાપક્ષીથી કે મિથ્યાભિમાનથી કંઈ ન કરો, દરેકે નમ્ર ભાવથી પોતાના કરતાં બીજાઓને ઉત્તમ ગણવા" (ફિલિ. ૨:૩). ત્યાં પાઉલ પ્રેરિત ઈસુ ખ્રિસ્તની નમ્રતાનું ઉદાહરણ આપે છે, જેમણે ઈશ્વરના રૂપમાં હોવા છતાં ઈશ્વર સમાન હોવાનું પકડી રાખ્યું નહિ, પણ તેમણે દાસનું રૂપ ધારણ કરીને માણસોના રૂપમાં આવીને પોતાને ખાલી કર્યાં (ફિલિ. ૨:૬-૮). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહ્યું, "મેં પ્રભુએ તથા ગુરુએ જો તમારા પગ ધોયા, તો તમારે પણ એકબીજાના પગ ધોવા જોઈએ" (યોહ. ૧૩:૧૩).

આ પાંચ સદ્ગુણો ખ્રિસ્તી એકતાનો પાયો છે એટલું જ નહિ, ખ્રિસ્તીપણાની, ખ્રિસ્તી હોવાની બાહ્ય નિશાનીઓ છે. પોતાને ખ્રિસ્તી તરીકે ઓળખાવવાથી નહિ, પણ આ ગુણોના આચરણથી માણસ પોતાના ખ્રિસ્તીપણાની સાબિતી આપે છે. આ ગુણોની યાદીની શરૂઆત થાય છે એક મનવાળા થવાની વાતથી ને તેનો અંત આવે છે નમ્ર મનવાળા થવાની વાતથી. મંડળીના સભ્યો જ્યારે સાચા મનથી નમ્રતા ધારણ કરે ત્યારે જ અરસપરસ એક મનના થઈ શકે ને એકબીજા પ્રત્યે સહાનુભૂતિ, ભાઈચારો અને મમતા રાખી શકે. આ જ બે બાબતોની વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "અરસપરસ એક દિલના થાઓ... નમ્ર ભાવે દીનોની કાળજી રાખો" (રોમ. ૧૨:૧૬).

કલમ ૯માં અરસપરસના વ્યવહારની વાત ચાલુ છે પણ કલમ ૮માં ભાઈઓ સાથેના, ખ્રિસ્તી મંડળીના સભ્યો સાથેના વ્યવહારની વાત હતી; તો આ કલમમાં આપણા પ્રત્યે ભૂંડાઈ કરનાર મંડળીની બહારના લોકો સાથેના વ્યવહારની વાત છે. જો કે મંડળીના સભ્યો અરસપરસ પ્રેમભર્યા સંબંધો રાખવાને બદલે વેરભાવથી એકબીજા પ્રત્યે ભૂંડાઈભર્યું આચરણ કરે તે સંભવિત છે, અને ઘણીવાર તેમ બને પણ છે. તોપણ કલમ ૧૩થી શરૂ કરીને પિતર ખ્રિસ્તીઓનું ભૂંડું કરનાર અખ્રિસ્તીઓની વાત કરે છે. તે સંદર્ભ

જોતાં અહીં પણ તે જ અર્થ વધારે બંધબેસતો લાગે છે. એ રીતે આ ચાર કલમો (૯-૧૨) આ વિભાગ (૨:૧૧-૩:૧૨) ના મુખ્ય વિષય દુનિયાના લોકો સમક્ષ ખ્રિસ્તી માણસની સાક્ષી કેવી હોવી જોઈએ તેનો ઉપસંહાર કરે છે, તો સાથે સાથે હવે પછીના વિભાગ

(૩:૧૩-૫:૧૧) જેનો મુખ્ય વિષય છે દુનિયાના લોકો તરફથી આવતી સતાવણી તેની પ્રસ્તાવના પૂરી પાડે છે.

કલમના પહેલા અડધા ભાગમાં ખ્રિસ્તી તરીકે વિરોધીઓ સાથે કેવો વર્તાવ ન કરવો તે બતાવ્યું છે અને તેથી ઊલટું પછીના અડધા ભાગમાં કેવો વ્યવહાર કરવો તે જણાવ્યું છે. ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ ને નિંદાને બદલે નિંદા ન કરો. ભૂંડાઈ કરવામાં કાર્ય મારફતે કોઈનું ભૂંડું કરવાની વાત છે, તો નિંદા કરવામાં શબ્દો મારફતે કોઈનું ભૂંડું બોલવાની વાત છે. કોઈ ભૂંડું કરે તો તેનું ભૂંડું કરવું કે કોઈ ભૂંડું બોલે તો સામે તેનું ભૂંડું બોલવું તે માનવસહજ સ્વભાવ છે. પણ ખ્રિસ્તી માણસ આત્મિક રીતે જન્મેલો હોવાને કારણે દૈહિક સ્વભાવ પ્રમાણે વર્તતો નથી. ઈશ્વરના જીવંત તથા સદાકાળ રહેનાર વચન વડે આપણને પુનર્જન્મ આપવામાં આવ્યો છે (૧:૨૩), એટલે સઘળી દુષ્ટતા, કપટ, દંભ, અદેખાઈ તથા સઘળા પ્રકારની નિંદા દૂર કરીને આત્મિક વૃદ્ધિ પામતા જવાનું છે (૨:૧-૩).

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "તમે તમારા વૈરીઓ પર પ્રેમ કરો, ને જેઓ તમારી પૂઠે લાગે છે તેઓને સારું પ્રાર્થના કરો; એ માટે કે તમે આકાશમાંના તમારા બાપના દીકરા થાઓ; કારણ કે તે પોતાના સૂરજને ભૂંડા તથા ભલા પર ઉગાવે છે, ને ન્યાયી તથા અન્યાયી પર વરસાદ મોકલે છે" (માથ. ૫:૪૪-૪૫; ૩૮:૫-૪૮ આખો ફકરો વાંચો). એવા જ અર્થમાં પાઉલ પ્રેરિતે કહેલું કે "ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડું ન કરો" અને "ઓ વહાલાંઓ, તમે સામું વૈર ન વાળો" (રોમ. ૧૨:૧૭-૨૧).

પિતર તેના સમયના ખ્રિસ્તીઓને સંબોધીને વાત કરી રહ્યો છે, કારણ તેઓ સતાવણીનો ભોગ બની રહ્યા હતા જેમાં લોકો તેમને શારીરિક રીતે સતાવતા એટલું જ નહિ, તેમના માટે તરેહ તરેહની ભૂંડી વાત અસત્યતાથી કહેતા હતા. આ પહેલાં ૨:૧૨, ૧૫ વગેરે જગ્યાએ પિતરે અખ્રિસ્તીઓ દુષ્ટ સમજીને તેમની વિરુદ્ધ બોલતા હતા, મૂર્ખ માણસોની જેમ અજ્ઞાનતાની વાતો કહેતા હતા તે બાબતનો ઉલ્લેખ કર્યો જ છે. અને હવે પછી ૩:૧૬; ૪:૪, ૧૪ બધે ખ્રિસ્તના નામને લીધે થતી તેમની નિંદાની વાત કરે છે. ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ ખ્રિસ્તી લોકો અખ્રિસ્તીઓની શંકા તથા ગેરસમજનું કારણ બનતા અને તેને કારણે સતાવણી સહન કરતા આવ્યા છે, જે આજ સુધી ચાલુ જ છે.

પણ તેથી ઊલટું આશીર્વાદ આપો જે વાત ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને ઉપર ટાંકેલી માથથી ૫:૩૮-૪૮માં કરેલી. આશીર્વાદ આપવાનો સામાન્ય અર્થ થાય છે કોઈને માટે સારું બોલવું. પણ ખ્રિસ્તી અર્થમાં લેતાં તેનો અર્થ થાય છે ઈશ્વરનો આશીર્વાદ તેમના ઉપર આવે એવી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરવી, ઈશ્વર તમારું ભલું કરો તેમ કહેવું. આ જ અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે વૈરીઓને માટે પ્રાર્થના કરવાની વાત કહેલી (માથ. ૫:૪૪; લૂ.

૬:૨૮). અલબત્ત અખ્રિસ્તીઓ માટે શ્રેષ્ઠ આશીર્વાદજનક વાત તો એ કે તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તને પોતાના તારનાર તરીકે સ્વીકારી અનંતજીવનના ભાગીદાર બને. અને જેમ આગળ અખ્રિસ્તી પતિ સાથે રહેતી ખ્રિસ્તી પત્ની માટે પિતરે આદર્શ રજૂ કરેલો કે તમારાં નિર્મળ આચરણ જોઈને તેઓ ખ્રિસ્તમાં મેળવી લેવાય, તેવી જ વાત ખ્રિસ્તીઓના અખ્રિસ્તી લોકો સાથેના સંબંધમાં છે. જેમ પિતરે આ પહેલાં કહેલું, "તેઓ તમને દુષ્ટ સમજી તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તેઓ તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે" (૨:૧૨; તે કલમની સમજૂતી જુઓ).

વળી, આશીર્વાદ માત્ર શબ્દોમાં જ નહિ, કાર્યો મારફતે આપવાનો છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિતે કહ્યું છે; "જો તારો વૈરી ભૂખ્યો હોય તો તેને ખવાડ; જો તરસ્યો હોય તો તેને પાણી પા ... ભૂંડાથી તું હારી ન જા, પણ સારાથી ભૂંડાનો પરાજય કર" (રોમ. ૧૨:૨૦-૨૧).

કેમ કે તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ, એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે શબ્દોની મૂળ વાક્યરચના જરા જૂદી છે. મૂળમાં કેમ કે એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે કે જેથી તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ તેવી વાક્યરચના છે. તે વાક્યરચના પ્રમાણે એ માટે શબ્દો કાં તો આગલા વાક્ય સાથે જાય ને તે રીતે જોતાં કહેવાનો અર્થ એ થાય કે તમે આશીર્વાદ આપો એટલા માટે ઈશ્વરે તમને તેડ્યા છે અને જો તમે તેમ કરશો તો તમે આશીર્વાદના વારસ બનશો. જેમ આ પહેલાં આવા જ અર્થમાં પિતરે આવી વાક્યરચનાનો ઉપયોગ કરેલો કે સારું કરવાને લીધે તમે દુઃખ ભોગવો અને સહન કરો એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે; કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું" (૨:૨૦-૨૧).

તો બીજા અર્થમાં લેતાં એ માટ શબ્દો તેની પછી આવતા શબ્દોને લાગુ પડે છે ને અર્થ થાય છે કે એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે કે તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ જે અર્થ આપણા ભાષાંતરમાં શબ્દરચનામાં ફેરફાર કરી સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે.

ઉપરના બેમાંથી સંદર્ભ જોતાં પહેલો અર્થ વધારે બંધબેસતો આવે છે. પ્રસ્તુત સંદર્ભમાં પિતરે ખ્રિસ્તીને ભવિષ્યમાં મળવાના આશીર્વાદ કરતાં તેના વર્તમાન વ્યવહારની વાત ઉપર વધારે ભાર મુકે છે. તેના કહેવાનો અર્થ એ છે કે ભૂંડાઈ તથા નિંદાને બદલે તમે આશીર્વાદ આપો કે જેથી તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "જો તમે માણસોને તેઓના અપરાધ માફ કરો, તો તમારા આકાશમાંના પિતા તમને પણ માફ કરશે. પણ જો તમે માણસોને તેઓના અપરાધ માફ નહિ કરો, તો તમારા પિતા તમારા અપરાધ પણ તમને માફ નહિ કરશે" (માથ. ૬:૧૪-૧૫; માર્ક ૧૧:૨૫-૨૬). અલબત્ત, ઈશ્વરનો આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરવાની લાલચથી લોકો સાથે સારો વ્યવહાર કરવાનો અર્થ નથી, પણ આપણા ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવા વ્યવહારનો આશીર્વાદ આપ્યા સિવાય ઈશ્વર રહેશે નહિ તેવો અર્થ છે.

તેડવામાં આવ્યા છ શબ્દો પિતરે આ પહેલાં ૨:૨૧માં વાપરેલા (તેમ જ ૧:૧૫; ૨:૮). ૨:૨૧માં ખ્રિસ્તને માટે સહન કરવા તમને તેડવામાં આવ્યા છે તેવી વાત હતી. જ્યારે પ્રસ્તુત કલમમાં ભૂંડાઈ તથા નિંદાને બદલે આશીર્વાદ આપવા તમને તેડવામાં આવ્યા છે તેવી વાત છે. પણ બન્ને જગાએ કહેવાની વાત એક જ કે તમે ખ્રિસ્તના નામને લીધે દુઃખ તથા સતાવણી સહન કરવા તૈયાર રહો ને જ્યારે દુઃખ તથા સતાવણી સહન કરવાં પડે ત્યારે જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે "નિંદા સહન કરીને સામી નિંદા કરી નહિ; દુઃખો સહન કરીને ધમકી આપી નહિ" (૨:૨૧), તેમ જ તમે તેમને પગલે ચાલી ભૂંડાઈને બદલે ભલાઈ ને નિંદાને બદલે આશીર્વાદ આપશો તો ઈશ્વર તમને આશીર્વાદ આપશે.

કેવા પ્રકારના આશીર્વાદની પિતર અહીં વાત કરે છે, ભૌતિક કે આત્મિક? વારસ થાઓ શબ્દો આ જીવન પછી આવતા જીવનના આશીર્વાદનો અર્થ સૂચવે છે, જેની વાત પિતરે ૧:૪માં કરેલી, અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનાર વતન (ખરેખર તો ત્યાં આ જ વારસો શબ્દ છે; તે કલમની સમજૂતી જુઓ) જે તમારે સારુ આકાશમાં રાખી મૂકેલું છે. આ પછી પણ કહે છે "ખ્રિસ્તના દુઃખોના તમે ભાગીદાર છો એને લીધે હરખાઓ; કે જેથી તેમનો મહિમા પ્રગટ થાય ત્યારે તમે પણ બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરો" (૪:૧૩).

અલબત્ત, એ વાત સાચી કે આ જીવનના ભૌતિક આશીર્વાદો કરતાં અનંતકાલીન આત્મિક આશીર્વાદો પર આપણું મન લાગેલું હોવું જોઈએ. તોપણ જ્યારે આપણું મન ઈશ્વરના રાજ્ય તથા તેમના ન્યાયીપણા પર લાગેલું હોય છે ત્યારે ઈશ્વર ભૌતિક આશીર્વાદો આપ્યા સિવાય રહેતા નથી અને એ જ રીતે પ્રસ્તુત સંદર્ભમાં હવે પછીની ત્રણ કલમો જણાવે છે તે પ્રમાણે અહીં પૃથ્વી ઉપરના જીવન દરમિયાનના આશીર્વાદોની વાત છે.

જ્યારે માણસ ઈશ્વરને પોતાના જીવનમાં પ્રથમ સ્થાન આપે છે, તેમનાં વચનોનું રાતદિવસ મનન કરી તે પ્રમાણે પોતાના જીવનમાં આચરણ કરે છે, ત્યારે ઈશ્વર સર્વ બાબતમાં તેને સફળતા આપે છે તથા તેની સર્વ જરૂરિયાતો ભરપૂરતાથી પૂરી કરે છે (પુન. ૨૮:૧-૬; યોહ. ૧:૮; ગી. શા. ૧:૧-૩; યશા. ૫૫:૧-૨; માલ. ૩:૧૦; માથ. ૬:૧૮-૩૪; વગેરે). ઈશ્વરને તથા ઈશ્વરની વાતોને પ્રથમ સ્થાન આપવાને બદલે જ્યારે માણસ, ખ્રિસ્તી માણસો પણ, ભૌતિક વાનાંઓ પાછળ આંધળી દોટ લગાવે છે ત્યારે અનંતકાલીન વારસો તો ગુમાવે છે જ, પણ આ જીવનનો પણ સાચો તથા ભરપૂર આનંદ મેળવી શકતો નથી; એમ બન્ને ગુમાવે છે. તેથી ઊલટું ઈશ્વરને તથા ઈશ્વરની વાતોને પ્રથમ સ્થાન આપવાથી આ જીવનનો ભરપૂર તથા સાચો આનંદ તથા અનંતકાલીન વારસો એમ બન્ને મેળવે છે. આ જ વાતનું જૂના કરારની કલમો ટાંકીને પછીની ત્રણ કલમોમાં સમર્થન કર્યું છે.

કલમ ૧૦-૧૨માં પિતર ગીતશાસ્ત્ર ૩૪:૧૨-૧૬ ટાંકે છે, જેમાં ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવનાર ઉપર ઈશ્વરની ચાર આંખો હોય છે તેવી વાત કરી છે. આ ત્રણ કલમોને ગીતશાસ્ત્ર ૩૪:૧૨-૧૬ સાથે સરખાવતાં શબ્દરચનામાં થોડો તફાવત જણાશે. તેનાં બે કારણો છે. એક એ કે પિતર મૂળ હિબ્રૂ જૂના કરારમાંથી નહિ, પણ જૂના કરારના ગ્રીક ભાષાંતર સપ્તતિમાંથી ટાંકે છે. અને બીજું કે પોતાના સંદર્ભને અનુરૂપ વાક્યરચનામાં તેણે થોડો ફેરફાર કર્યો છે.

કલમ ૧૦ ના પહેલા અડધા ભાગમાં તથા કલમ ૧૨માં ઈશ્વરના આશીર્વાદના વારસ થવું એટલે શું તેની વ્યાખ્યા આપી છે. તેમાં ઈશ્વરના એવા આશીર્વાદોની ગણતરી કરી છે જે માત્ર તેઓને જ મળે જેમના પર ઈશ્વર ખુશ છે. કલમ ૧૦ના બીજા અડધા ભાગમાં તથા કલમ ૧૧માં આ બધા આશીર્વાદો પ્રાપ્ત કરવાનો કદી પણ નિષ્ફળ ન જાય તેવો ઈલાજ આપ્યો છે.

કલમ ૧૦ની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે કારણ આગલી કલમમાં પિતરે જે આદેશ આપ્યો કે ભૂંડાઈને બદલે ભલાઈ ને નિંદાને બદલે આશીર્વાદ આપો તો તમે આશીર્વાદ પામશો તે આદેશની પાછળનું કારણ આ કલમોમાં આપ્યું છે.

જે માણસ દીર્ઘાયુષ્ય ચાહે છે તેમાં માત્ર લાંબા આયુષ્યની વાત નથી, પણ હર્યાભર્યા સુખી જીવનની વાત છે, કારણ બીજી પંક્તિમાં કહ્યું છે, અને સારા દિવસો જોવાને ઈચ્છે છે. અર્થાત્ એવું લાંબુ આયુષ્ય જેમાં બધા જ દિવસો સુખ તથા આનંદથી ભરેલા હોય. માત્ર જીવન નહિ પણ પુષ્કળ જીવન, ભરપૂર જીવન, હર્ષુભર્યું અને સુખી જીવન. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું કે "તેઓને જીવન મળે, અને તે પુષ્કળ મળે, માટે હું આવ્યો છું" (યોહ. ૧૦:૧૦).

એ વાત નોંધનીય છે કે પિતર જે લોકોને સંબોધીને આ વાત લખે છે તેઓ સતાવણીના સમયમાં થઈને પસાર થઈ રહ્યા છે અને એથી યે ભારે સતાવણીની તલવાર તેમના પર ઝઝૂમી રહી છે. બોન્ડ નામનો એક વિવેચક કહે છે કે પ્રાચીન કે અર્વાચીન સમયમાં બીજો એવો કોઈ લેખક નહિ મળે કે જે ભારે સતાવણીમાં પસાર થયેલા લોકોને સારા દિવસોની વાત કરે. પણ પિતર એવી વાત કરી શકે છે, કારણ માણસના જીવનની ભરપૂરતાનો આધાર બાહ્ય સંજોગો પર નહિ, ઈશ્વરની વાતો પર રહેલો છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, "જાણે મરતા હોઈએ એવા છતાં જુઓ, અમે તો જીવતા છીએ; શિક્ષા પામેલાઓના જેવા છતાં મારી નંખાયેલા નથી; શોકાતુર જેવા છતાં સદા આનંદ કરનાર; દરિદ્રી જેવા છતાં ઘણાને ધનવાન જેવા કરનાર; નાદાર જેવા છતાં સર્વસંપન્ન છીએ" (૨ કોરિ. ૬:૯-૧૦).

ગીતશાસ્ત્ર ૩૪, જેમાંથી પિતર આ કલમો ટાંકે છે, તે ગીતની પ્રસ્તાવના જુઓ. આ ગીત દાઉદે એ સમયે લખ્યું હતું જ્યારે તે શાઉલ રાજાની બીકથી નાસતો ફરતો હતો અને

પલિસ્તી રાજા આખીશની આગળ તેને હાજર કરવામાં આવ્યો હતો જ્યાંથી તે ગાંડપણનો ડોળ કરીને જાન બચાવી નાસી છૂટે છે (૧ શમુ. ૨૧:૧૩-૧૫). તે સર્વ પ્રકારના ભયથી છવાયેલો હતો (કલમ ૪), કંગાલ અવસ્થામાં આવી પડેલો તથા સંકટોથી ઘેરાયેલો હતો (કલમ ૬). ત્યાં તે લખે છે, “ન્યાયી માણસને માથે ઘણાં દુ:ખ આવે છે; પણ યહોવા તે સર્વમાંથી તેને છોડાવે છે” (કલમ ૧૯). જીવનનો સાચો તથા ભરપૂર આનંદ, જે માત્ર ઈશ્વર પાસેથી જ મળે છે તે આનંદ, દુનિયાની કોઈ સત્તા કે મુશ્કેલી છીનવી લઈ શકતી નથી.

આવો આનંદ કોને ન જોઈએ? તે આનંદ મેળવવાનો સચોટ ઈલાજ બતાવતાં પિતર (મૂળમાં દાઉદ ભક્ત) કહે છે, જે માણસે આવું ભરપૂર જીવન મેળવવું હોય તેણે પોતાની જીભને દુષ્ટતાથી, અને પોતાના હોઠોને કપટી વાતો બોલવાથી અટકાવવા. સમાનાર્થી શબ્દો દ્વારા બન્ને પંક્તિમાં એક જ વાત કહી છે અને એક જ વાત સમાનાર્થી શબ્દો દ્વારા બેવડાવીને ભારપૂર્વક રજૂ કરી છે. અહીં માત્ર જીભની કે હોઠોની જ વાત નથી. પણ તે પ્રતીક મારફતે ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવા સમગ્ર જીવનની વાત કરી છે, જેમ યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે, “જો કોઈ બોલવામાં ભૂલ કરતો નથી, તો તે સંપૂર્ણ માણસ છે, અને પોતાના આખા શરીરને પણ અંકુશમાં રાખવાને શક્તિમાન છે,” અને દરેક જાતનાં જાનવરોને માણસે વશ કર્યાં છે, “પણ જીભને કોઈ માણસ વશ કરી શકતું નથી” (યાકૂ. ૩:૨, ૭, ૮; ૩:૧-૧૨ વાંચો).

કલમ ૯માં પિતરે બે વાત ન કરવાની કહેલી, ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ અને નિંદાને બદલે નિંદા. તેમાંથી બીજી વાતનો અહીં ઉલ્લેખ છે. લોકો ભલે તમારા માટે ગમે તેટલું બુરું બોલે, પણ જો તમારે ઈશ્વરનો આશીર્વાદ મેળવવો હોય તો તમે પોતે તમારા હોઠ તથા જીભને બુરું બોલતાં અટકાવો.

કલમ ૧૧ કલમ ૯માં કહેલી પહેલી વાત, ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ ન વાળવાની વાતના સમર્થનમાં પિતરે ટાંકે છે. જે માણસ ભરપૂર જીવનનો સાચો આનંદ માણવા માગે છે તેણે દુષ્ટતાથી દૂર રહેવું, ને ભલું કરવ. તેમાં નકારાત્મક શબ્દોમાં દુષ્ટતા નહિ આચરવાની તથા હકારાત્મક શબ્દોમાં ભલું કરવાની, એમ બન્ને રીતની રજૂઆત છે. દુષ્ટતા માટે અહીં એ જ શબ્દ છે જે કલમ ૧૦માં વપરાયેલો. પણ ત્યાં દુષ્ટ વાત બોલવાથી દૂર રહેવાની વાત હતી, જ્યારે અહીં દુષ્ટ કામ કરવાથી દૂર રહેવાની વાત છે.

વળી, અહીં દુષ્ટતાથી દૂર રહેવાની જ વાત નથી, ભલું કરવાની પણ વાત છે. પાપ બે પ્રકારનાં છે; દુષ્ટતાનું આચરણ અને ભલાઈનું અનાચરણ (Sin of commission and sin of omission). જેમ યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે, “માટે જે ભલું કરી જાણે છે, પણ કરતો નથી, તેને પાપ લાગે છે” (યાકૂ. ૪:૧૭). એટલે અહીં ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ ન કરવાની જ વાત નથી, પણ ભૂંડાઈને બદલે ભલાઈ કરવાની વાત છે. જેમ પાઉલ

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

પ્રેરિતે કહેલું, “પણ જો તારો વૈરી ભૂખ્યો હોય તો તેને ખવાડ; જો તરસ્યો હોય તો તેને પાણી પા... ભૂંડાઈથી તું હારી ન જા, પણ સારાથી તેનો પરાજય કર” (રોમ. ૧૨:૨૦-૨૧). જેમ પિતરે પણ આ પહેલાં કહેલું, “વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો; જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે” (૨:૧૨); અને “કેમ કે ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી છે કે સારું કરીને મૂર્ખ માણસોની અજ્ઞાનતાની વાતોને તમે બંધ પાડો” (૨:૧૫).

તેણે સલાહશાંતિ શોધવી, અને તેની પાછળ મંડ્યા રહેવ શબ્દોમાં એક પ્રકારની ભલાઈની વાત છે. શોધવી તથા તેની પાછળ મંડ્યા રહેવ શબ્દોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પોતાથી બનતા બધા જ પ્રયાસો કરીને શાંતિ જાળવવી. સતાવણીના સમયમાં વિરોધીઓ અશાંતિ ઊભી કરવા બધા જ પ્રયાસો કરવાના. તેના જવાબમાં ખ્રિસ્તી મંડળીએ શાંતિ જાળવવાના બધા જ પ્રયાસો કરવાના. ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું તેમ, “સલાહ કરાવનારાઓને ધન્ય છે; કેમ કે તેઓ ઈશ્વરના દીકરા કહેવાશે” (માથ. ૫:૯). પાઉલ પ્રેરિતે ભૂંડાઈને બદલે ભૂંડાઈ ન કરવાના આવા જ સંદર્ભમાં કહેલું, “જો બની શકે તો, ગમે તેમ કરીને, સઘળાં માણસોની સાથે હળીમળીને ચાલો” (રોમ. ૧૨:૧૮); તેમજ, “તેથી જે બાબતો શાંતિકારક છે તથા જે વડે આપણે એકબીજામાં સુધારોવધારો કરી શકીએ એવી બાબતોની પાછળ આપણે લાગુ રહેવું (રોમ. ૧૪:૧૯).

કલમ ૧૨માં ઈશ્વરના બીજા આશીર્વાદોની વાત છે. કલમ ૧૦-૧૧માં ભૂંડાઈને બદલે ભલાઈ, નિંદાને બદલે આશીર્વાદ, ઝઘડાને બદલે શાંતિની પાછળ લાગ્યા રહેવાની વાત કરી. સવાલ એ થાય કે આ બધું કર્યા છતાં વિધર્મીઓમાં ખ્રિસ્તી માણસ પ્રત્યેના બૂરા વ્યવહારમાં કોઈ ફેરફાર ન થાય તો શું? આપણે ભલાઈ કરીએ ને લોકો બૂરાઈ કર્યા કરે, આપણે શાંતિ શોધીએ ને લોકો લડાઈ કર્યા કરે તો શું? કલમ ૧૨માં તેનો જવાબ છે કે ત્યારે ઈશ્વર પર બધું છોડી દેવું. કારણ ઈશ્વર ન્યાયીઓ ઉપર પોતાની કૃપાદષ્ટિ રાખશે ને તેથી ઊલટું દુષ્ટોને તેમની દુષ્ટતા માટે જોઈ લેશે.

કલમની શરૂઆતમાં કેમ કે શબ્દો મારફતે પિતર આ કલમને આગલી કલમ સાથે જોડે છે (ગીતશાસ્ત્ર ૩૪:૧૫, જેમાંથી આ કલમ લીધી છે ત્યાં કેમ કે શબ્દો નથી). દુષ્ટતાથી દૂર રહીને ભલું કર્યા કરો ને શાંતિની પાછળ મંડ્યા રહો, કારણ જો તમે એમ કરશો તો ઈશ્વરની કૃપાદષ્ટિ સતત તમારા ઉપર રહેશે. માણસ પર પ્રભુની નજર હોવી એટલે તેમની કૃપાદષ્ટિ હોવી, તેમની પૂરેપૂરી સંભાળ હોવી, તેમને સંકટમાંથી બચાવવા (ગી. શા. ૩૪:૬), તેમનું સંપૂર્ણ રક્ષણ કરવું (ગી.શા. ૩૪:૭), તેમની સર્વ જરૂરિયાતો ભરપૂરતાથી પૂરી પાડવી (ગી. શા. ૩૪:૯-૧૦); વગેરે. ગીતશાસ્ત્ર ૩૩:૧૮-૧૯માં ગીતકર્તા કહે છે; “જુઓ યહોવાના ભક્તો તથા તેમની કૃપા પર આશા રાખનારાં પર તેમની કૃપાદષ્ટિ છે; જેથી તે તેઓના જીવને મોતથી બચાવે, અને દુકાળને સમયે

તેઓને જીવતાં રાખે”.

આવી જ વાત બીજી પંકિતમાં છે, અને તેઓની પ્રાર્થનાઓ તેમને કાને પડે છે. અર્થાત્ ઈશ્વર તેમની પ્રાર્થનાઓનો ઉત્તર આપે છે. મૂળમાં આથી ઊલટો શબ્દક્રમ છે; પ્રાર્થનાઓ તેમને કાને પડે છે તેમ નહિ પણ તેમના કાન તેમની પ્રાર્થનાઓ તરફ માંડેલા હોય છે. અર્થાત્ ઈશ્વર જાણે તેમના કાન વાંકા વાળીને ન્યાયી માણસ ક્યારે કાંઈ વિનંતી કરે ને તે સાંભળીને હું ત્વરિત જવાબ આપું તેમ રાહ જોઈ રહ્યા હોય છે. અલબત્ત, અહીં કહેવાનો અર્થ એ નથી કે ઈશ્વર દરેક વખત આપણી પ્રાર્થનાઓનો આપણી ઈચ્છા પ્રમાણે જવાબ આપશે. અહીં માત્ર એટલું જ કહ્યું છે કે તે આપણી પ્રાર્થના સાંભળવા હંમેશાં તત્પર છે અને તેનો પ્રત્યુત્તર તેમની ઈચ્છા તથા યોજના તથા આપણા શ્રેષ્ઠ હિતને ધ્યાનમાં રાખીને આપે છે. આપણા માટે શું શ્રેષ્ઠ છે તેની આપણા કરતાં ઈશ્વરને વધારે ખબર છે અને એટલે તે પ્રમાણે તેનો તે પ્રત્યુત્તર આપે છે.

ન્યાયીઓ ઉપર પ્રભુની સતત નજર હોય છે તો દુષ્ટતા કરનારાઓ ઉપર પણ પ્રભુની નજર હોય છે. પણ પ્રભુ દુષ્ટતા કરનારાઓથી વિમુખ છે. મૂળનો શબ્દશ: અર્થ છે, પણ પ્રભુનું મોં દુષ્ટતા કરનારાઓ ઉપર હોય છે, જેમાં મોં શબ્દ આગલી પંકિતના આંખો શબ્દના સમાનાર્થી શબ્દ તરીકે વપરાયો છે. ન્યાયી માણસ ઉપર ઈશ્વરની નજર હોય છે તેમ જ દુષ્ટતા કરનારાઓ ઉપર પણ ઈશ્વરની નજર હોય છે. એકની ઉપર કૃપાદષ્ટિ, બીજાની ઉપર કરડી નજર. એકની પ્રેમાળ સંભાળ, બીજાની શિક્ષા. અયૂબના પુસ્તકમાં અલીહૂ કહે છે; “કેમ કે તેમની આંખો મનુષ્યના આચારવિચાર ઉપર છે, તે તેની સઘળી વર્તણૂક જુએ છે. દુષ્કર્મીઓ સંતાઈ શકે એવો કોઈ અંધકાર કે મૃત્યુદાયા નથી” (અયૂ. ૩૪:૨૧-૨૨). તેથી ઊલટું, “નેક માણસો ઉપરથી તે પોતાની દષ્ટિ પાછી ખેંચી લેતા નથી; પણ તે તેઓને રાજાઓની સાથે ઊંચા આસન પર સદા બેસાડે છે, અને તેઓને ઉચ્ચ પદવીએ ચઢાવે છે” (અયૂ. ૩૬:૭).

આગળ કહ્યું તેમ પિતર આ ત્રણ કલમો (કલમ ૧૦-૧૨)માં ગીતશાસ્ત્ર ૩૪:૧૨-૧૬ ટાંકે છે. તે આખું ગીત વાંચવાથી તે ગીતનો પૂરો ભાવાર્થ સમજી શકાશે. દાઉદ ભક્ત ઉપર જ્યારે ઘણી મુશ્કેલીઓ આવી પડેલી તથા આપત્તિઓના પહાડ ખડકાયેલા તે સંજોગોમાં તેણે આ ગીત લખેલું. તેને પોતાના પર આવી પડેલી આપત્તિઓનો ભય લાગેલો (કલમ ૪); તેના પર ઘણાં સંકટ આવી પડેલાં (કલમ ૬, ૧૭); ઘણાં દુ:ખ ભોગવેલાં (કલમ ૧૮); એટલી હદ સુધી કે તેની સઘળી આશાઓ ભાંગી પડેલી (કલમ ૧૮). તેમ છતાં ગીતની શરૂઆતમાં જ તે કહે છે, “હું સર્વ સમયે યહોવાને ધન્યવાદ આપીશ; મારે મુખે તેમની સ્તુતિ નિરંતર થશે”. પોતાના અનુભવના નિયોડરૂપે તે કહે છે, “અનુભવ કરો અને જુઓ કે યહોવા ઉત્તમ છે; જે માણસ તેમના પર ભરોસો રાખે છે તેને ધન્ય છે” (કલમ ૮). સતાવણીમાંથી પસાર થઈ રહેલા પિતરના વાયકો માટે, અને

તારણ પામેલાંઓનું જીવન (બહારના લોકોની સમક્ષ)

આજના ખ્રિસ્તીઓ માટે પણ, આથી વધારે પ્રેરણાદાયક, આશ્વાસનજનક, હિંમતપ્રેરક વાત બીજી કઈ હોઈ શકે?

આ સાથે આ વિભાગ (૨:૧૦-૩:૧૨) પૂરો થાય છે. આ વિભાગનો સૂર એ છે કે, "વિદેશી લોકોમાં તમારાં આચરણ સારાં રાખો; જેથી તેઓ તમને દુષ્ટ સમજીને તમારી વિરુદ્ધ બોલે ત્યારે તેઓ તમારાં રૂડાં કામ જોઈને ન્યાયકરણને દિવસે ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે" (૨:૧૨). એટલે જ ખ્રિસ્તી લોકો વિદ્યમા રાજ્યસત્તાને આધીન રહે, ખ્રિસ્તી ચાકરો કડક માલિકોના હાથ નીચે અન્યાય વેઠીને દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહે. કેમ કે ઈસુખ્રિસ્તે પોતે પોતાના જીવન મારફતે તેનો નમૂનો આપ્યો છે. એટલે જ ખ્રિસ્તી પત્ની અખ્રિસ્તી પતિને આધીન રહે ને ખ્રિસ્તી પતિ પોતાની પત્ની સાથે સમજણપૂર્વકનો વ્યવહાર કરે, એટલે જ ખ્રિસ્તીઓ અરસપરસ પ્રેમભાવથી રહે અને અખ્રિસ્તીઓ સાથે જેવા સાથે તેવા એવો વ્યવહાર કરવાને બદલે સહનશીલતા દાખવીને ભૂંડાઈથી દૂર રહે અને સલાહશાંતિ પાછળ મંડ્યા રહે. અને આ બધામાં ઈશ્વર પર પૂરો ભરોસો રાખે જે છેવટ સુધી તેમની સંભાળ લેશે ને દુષ્ટોને તેમની દુષ્ટતા માટે છેવટે જોઈ લેશે.

પ્રકરણ ૫

તારણ પામેલાંઓના વિશ્વાસની કસોટી (૩:૧૩-૫:૧૧)

આગલા પ્રકરણની છેલ્લી કલમમાં જૂના કરારની કલમો ટાંકીને પિતરે જણાવ્યું કે “ન્યાયીઓ પર પ્રભુની નજર છે”. ઈશ્વર પોતાના લોકોની સંભાળ રાખે છે, પણ તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે ઈશ્વરના લોકો પર મુશ્કેલીઓ ન આવે. દુષ્ટતા કરનારાઓ પર પ્રભુ કડક નજર રાખે છે અને છેવટે તેમની દુષ્ટતાનો બદલો આપશે. પણ દુન્યવી વ્યવહારમાં ઘણી વાર દુષ્ટતા કરનારા ફાવી જાય છે ને ન્યાયીઓને મુસીબતો વેઠવી પડે છે અને ઘણીવાર દુષ્ટતા કરનારા ન્યાયીઓની સામે પડે છે. એટલે બાકીના પત્રમાં પિતર હવે દુષ્ટતા કરનારાઓ મારફતે ન્યાયીઓની થતી સતાવણીની વાત રજૂ કરે છે.

અખ્રિસ્તીઓ મારફતે થતી ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી એ આ પત્રનો મુખ્ય વિષય છે. અત્યાર સુધી તેણે જે કહ્યું તે આ મુખ્ય વિષયની પૂર્વભૂમિકા ઊભી કરવા જ કહ્યું. ક્યારેક ક્યારેક તેણે અખ્રિસ્તીઓ મારફતે થતી ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીનો અછડતો ઉલ્લેખ કર્યો છે (૧:૬, ૨:૧૨, ૧૫, ૧૮-૨૧; ૩:૯). પણ હવે સતાવણી એ મુખ્ય વિષય બને છે. આ પત્ર લખવામાં પિતરનો મુખ્ય હેતુ છે સતાવણીમાં થઈને પસાર થતી મંડળીને હિંમત તથા પોતાના વિશ્વાસમાં દૃઢ તથા મક્કમ રહેવા પ્રોત્સાહન આપવાનો, જે હેતુ આ વિભાગમાં સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થયો છે.

પહેલા ફકરામાં (૩:૧૩-૧૭) પિતર એ કહે છે કે સારું કરનારને લોકો પજવે તેવું સામાન્ય રીતે બનતું નથી. પણ જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય કે સારું કરવા છતાં લોકો તમને સતાવે તો ભૂંડું કરવાને માટે દુઃખ સહેવા કરતાં સારું કરવા માટે દુઃખ સહેવું વધારે

પસંદગીપાત્ર છે. બીજા ફકરા (૩:૧૮-૨૨)માં પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તનો દાખલો આપે છે કે તેમણે પોતે ન્યાયી હોવા છતાં અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યું. ૪:૧-૬માં પિતરની સલાહ છે કે ભલે વિદ્યર્થીઓ તમારા સદાયરણને કારણે તમને સતાવતા, પણ તમે ક્યારેય તેમના જેવું આચરણ કરવાની ભૂલ કરશો નહિ. ૪:૭-૧૧માં મંડળીમાં અરસપરસના પ્રેમભાવ તથા સેવાભાવનાની વાત પર ભાર મૂક્યો છે જેથી મંડળી બાહ્ય દબાણ સામે ટકી શકે. ૪:૧૨-૧૮માં પિતરના કહેવાનો ભાવાર્થ એ છે કે ખ્રિસ્તી તરીકે સતાવણી સહન કરવી પડે તે શરમનું નહિ પણ આનંદનું કારણ છે, કારણ તે સતાવણી મારફતે તમે ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના ભાગીદાર બનો છો. ૫:૧-૧૧માં આવી સતાવણીના સંદર્ભમાં મંડળીના આગેવાનોએ પોતાના લોકોની કેવી સંભાળ લેવાની છે તથા સભ્યોએ સેવાની ભાવના રાખવાની તે વાત કરી છે.

૩:૧૩-૧૭ સારું કરવા છતાં સહન કરવા તૈયાર રહો

૩:૧૩ જે ભલું છે તેને જો તમે અનુસરનારા થયા, તો તમારું ભૂંડું કરનાર કોણ છે? ^{૧૪} પણ જો તમે ન્યાયીપણાને સારું સહન કરો છો, તો તમને ધન્ય છે; તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા; ^{૧૫} પણ ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારાં અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો; અને જે આશા તમે રાખો છો તેનો ખુલાસો જો કોઈ માગે તો તેને નમ્રતાથી તથા સત્યતાથી પ્રત્યુત્તર આપવાને સદા તૈયાર રહો; ^{૧૬} શુદ્ધ અંતઃકરણ રાખો, કે, જેથી જે બાબત વિષે તમારું ભૂંડું બોલાય છે તે વિષે જેઓ ખ્રિસ્તમાંની તમારી સારી ચાલની નિંદા કરે છે તેઓ શરમાઈ જાય. ^{૧૭} કેમ કે જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય, તો ભૂંડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેવું એ કરતાં રૂડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેવું એ વધારે સારું છે.

કલમ ૧૩માં પિતર સવાલ ઊભો કરે છે, જે ભલું છે તેને જો તમે અનુસરનારા થયા, તો તમારું ભૂંડું કરનાર કોણ છે? જવાબ સ્પષ્ટ જ છે, કોઈ નહિ; આ સામાન્ય વ્યવહારનો નિયમ છે. સામાન્ય રીતે કોઈ એવું મૂરખ હોય નહિ જે માણસ સારું કામ કે કોઈના લાભનું કામ કરતો હોય તેની કનડગત કરે. સાથે સાથે આગળ કલમ ૧૩માં પિતરે કહ્યું તેમ ન્યાયીઓ ઉપર પ્રભુની નજર છે ને તેથી કોઈ તેમનો વાળ વાંકો કરી શકે નહિ. તોપણ સંદર્ભ જોતાં પહેલો અર્થ વધારે બંધબેસતો છે, કારણ હવે પછી તેમના દુઃખ સહન કરવાની, અખ્રિસ્તીઓ મારફતે થતી નિંદાની વાત કરે છે. આડકતરી રીતે પિતર એ પણ કહેવા માગે છે કે ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં એવું કશું ન હોવું જોઈએ કે સામા માણસને તેની સતાવણી કરવાનું વાજબી કારણ મળે. આ પછી પિતર કહે છે ખ્રિસ્તી હોવાને કારણે દુઃખ સહન કરવું પડે તેમાં કોઈ શરમ નથી. પણ ભૂંડું કરવાને લીધે સહન કરવું પડે તે ખ્રિસ્તી માણસ માટે ભારે શરમજનક કહેવાય.

ભલું છે તેને અનુસરનારા માં અનુસરનારા માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ઝનૂની, ભારે ઘગશ કે ઉત્સાહપૂર્ણ. જેમ કે સંપૂર્ણ બાઈબલ, "સત્કર્મ કરવામાં ઉત્સાહથી મંડ્યા હો". અર્થાત અહીં માત્ર ક્યારેક ક્યારેક કોઈ સારું કામ કરવાની વાત નથી, પણ ઘગશપૂર્વક પૂરેપૂરું અણીશુદ્ધ જીવન જીવવાની તમન્ના હોવાની વાત છે. આવા માણસને કોણ સતાવે?

કલમ ૧૪માં તરત જ તેથી ઊલટી વાત કરે છે, એટલે તેની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે. અલબત્ત, એ વાત સાચી કે જે માણસ હંમેશા ભલું જ કરતો હોય અને ક્યારેય કોઈનું ભૂંડું કરવામાં રાજી ન હોય, તેવા માણસને સામાન્ય રીતે કોઈ સતાવે નહિ. તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે ન્યાયી માણસે ક્યારેય સહન નહીં કરવું પડે. અને જો ન્યાયી હોવા છતાં સહન કરવું પડે તો તમારો પ્રતિભાવ કેવો હોવો જોઈએ તેની વાત પિતર કરે છે. સૌથી પહેલી વાત પિતર કહે છે કે ન્યાયીપણાને લીધે સહન કરવું પડે તે તો માણસ માટે મોટા આનંદની વાત કહેવાય.

પિતરના આ પત્રના સંદર્ભમાં ન્યાયીપણાને સાર શબ્દોનો અર્થ છે ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે, ઈસુ ખ્રિસ્તના અનુયાયીઓ હોવાને લીધે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "જ્યારે લોક તમારી નિંદા કરશે, ને પૂઠે લાગશે, ને મારે લીધે તમારી વિરુદ્ધ તરેહ તરેહની ભૂડી વાત અસત્યતાથી કહેશે, ત્યારે તમને ધન્ય છે" (માથ. ૫:૧૧). ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી ખરેખર તો તેમનાં સારાં કામને લીધે નહિ, પણ તે સારાં કામ ઈસુ ખ્રિસ્તના નામે કરવામાં આવે છે તેને કારણે થાય છે. આ પછી પણ પિતર સ્પષ્ટ રીતે કહે છે, "જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય તો તમને ધન્ય છે" (૪:૧૪). જ્યારે ખ્રિસ્તીઓ ખ્રિસ્તના નામને લીધે ખ્રિસ્તીઓ તરીકેની પોતાની ફરજોનું પાલન કરે ત્યારે તેમની સતાવણી થવાની જ. તેથી ઊલટું સતાવણીનો અભાવ ક્યારેક એ પણ સૂચવે છે કે ખ્રિસ્તીઓ ઊંધે છે અને ખ્રિસ્તના નામનો પ્રચાર કરવાની કે ખ્રિસ્તના નામમાં સારાં કામ કરવાની પોતાની જવાબદારીનું પાલન કરતા નથી.

સહન કરવા માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ નવા કરારમાં ૪૨ વખત વપરાયો છે તેમાંથી પિતરના આ ટૂંકા પત્રમાં ૧૨ વખત (૨:૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૩; ૩:૧૪, ૧૭, ૧૮; ૪:૧, ૧૫; ૧૯; ૫:૧૦), ખાસ કરીને અધ્યાય ૩ અને ૪ માં. આ જ શબ્દ ઈસુ ખ્રિસ્તના વધસ્તંભ પરના દુઃખસહન માટે વપરાયો છે (૨:૨૧, ૨૩; ૩:૧૮; ૪:૧). ઈસુખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "દાસ પોતાના શેઠથી મોટો નથી... જો તેઓ મારી પૂઠે પડ્યા, તો તેઓ તમારી પૂઠે પણ પડશે; જો તેઓએ મારાં વચન પાળ્યાં, તો તેઓ તમારાં પણ પાળશે. પણ એ બધું મારા નામની ખાતર તેઓ તમને કરશે, કેમ કે તેઓ મારા મોકલનારને ઓળખતા નથી" (યોહ. ૧૫:૨૦-૨૧). જ્યારે ખ્રિસ્તી માણસ ઈસુ ખ્રિસ્તના નામને ખાતર દુઃખ સહન કરે છે ત્યારે તે પોતાના સ્વામીનું જ અનુકરણ કરે છે.

તો તમને ધન્ય છ શબ્દો શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ પ્રકારનો આશીર્વાદ સૂચવે છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પહાડ પરના પ્રવચનની ધન્યતાઓમાં આ જ શબ્દ વાપરેલો. આમાં પૃથ્વી ઉપરના સુખી જીવન કે ભૌતિક આશીર્વાદોની વાત નથી, પણ સ્વર્ગીય વારસાની વાત છે. થોડો વખત પૃથ્વી ઉપર સહન કરવું પડે, પણ તેનું છેવટનું પરિણામ અનંતકાળનો આનંદ. આ જ અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, "ન્યાયીપણાને લીધે જેઓની સતાવણી કરાઈ છે તેઓને ધન્ય છે કેમ કે આકાશનું રાજ્ય તેઓનું છે; તેમ જ "તમે આનંદ કરો તથા ઘણા હરખાઓ; કેમ કે આકાશમાં તમારો બદલો મોટો છે." જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "કેમ કે અમારી જૂજ તથા ક્ષણિક વિપત્તિ અમારે સારુ અત્યંત વધારે સદાકાલિક તથા ભારે મહિમા ઉત્પન્ન કરે છે" (૨ કોરિ. ૪:૧૭).

ખ્રિસ્તના નામને લીધે દુઃખ સહન કરવું પડે તો તે ખ્રિસ્તી માણસ માટે અનેરો લડાવો છે, આનંદની વાત છે. જેમ પ્રેરિતોની બાબતમાં લખવામાં આવ્યું છે કે, "તેઓ તે નામને લીધે અપમાન પામવા જોગ ગણાયા, તેથી હરખાતા હરખાતા તેઓ સભામાંથી ચાલ્યા ગયા" (પ્રે. કૃ. પ:૪૧). જો કે ખ્રિસ્તના નામને લીધે આપણી સતાવણી થાય તેવું આપણે સામે ચાલીને ઈચ્છતા નથી, પણ જ્યારે તે આવે ત્યારે સહર્ષ સ્વીકારીને તે લડાવા માટે પ્રભુની સ્તુતિ કરીએ છીએ.

ન્યાયીપણાને લીધે સહન કરવું પડે ત્યારે પહેલો પ્રતિભાવ એ કે તેનો સહર્ષ સ્વીકાર કરો તથા તેમાં ધન્યતા અનુભવો. બીજો પ્રતિભાવ એ કે તેનાથી ડરી જશો નહિ; તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા. મનુષ્ય તરીકે સ્વાભાવિક પ્રતિભાવ એ કે જ્યારે કોઈ જાનથી મારી નાખવાની કે ભારે ઈજા કરવાની ધમકી આપે તથા તે ધમકીની પાછળ ધમકી આપનારને મોટું પીઠબળ હોય કે જેથી તેની સામે આપણું કશું ચાલી શકે તેમ ન હોય, ત્યારે આપણે ભયથી થથરવા લાગીએ. પિતર કહે છે તેમ થવા દેશો નહિ.

પિતરે અહીં યશાયા ૮:૧૨-૧૩ ટાંકી છે. તે સંદર્ભમાં યહૂદિયાના લોકો પરદેશી આક્રમણના ભયથી થથરતા હતા. તે સમયે પ્રબોધક યશાયા વિશ્વાસી લોકોને હિંમત આપતાં કહે છે કે બીજા લોકો જેમ ડરે છે તેમ તમારે ડરવાની જરૂર નથી. તે જ શબ્દો ટાંકીને પિતર પોતાના વાયકોને હૈયાધારણ આપે છે કે તમારે આ લોકોની ધમકીઓથી બીવાની જરૂર નથી.

તે જ વાત અને ગભરાઓ પણ મા શબ્દોમાં બીજી વાર ભારપૂર્વક રજૂ કરી છે. ગભરાવા માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દનો અર્થ છે વલોવાવું, જેમ કે બેથઝાથાના કુંડના પાણીને હલાવવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (યોહ. પ:૪). અર્થાત્ ભયથી ખળભળી ઊઠવાનો અર્થ છે. આ જ શબ્દ હેરોદ રાજા જ્યારે યહૂદીઓના રાજાના જન્મના સમાચાર સાંભળે છે ત્યારે ગભરાય છે ત્યાં વપરાયો છે. જાણે તેના હાંજા ગગડી ગયા. પણ, પિતર

કહે છે, ખ્રિસ્તી માણસ માટે આ રીતે હયમયી જવાની કે તેનું હૃદય વલોવાઈ જવાની જરૂર નથી. ઈશ્વર પરના વિશ્વાસને કારણે ગમે તેવી જોખમકારક પરિસ્થિતિમાં પણ ખ્રિસ્તી માણસ શાંતિ અનુભવી શકે છે.

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "તમારાં હૃદયોને વ્યાકુળ થવા ન દો (આ જ મૂળ શબ્દ); તમે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ રાખો છો, મારા પર પણ વિશ્વાસ રાખો" (યોહ. ૧૪:૧). તેમ જ, હું તમને શાંતિ આપીને જાઉં છું, મારી શાંતિ હું તમને આપું છું, ...તમારાં હૃદયોને વ્યાકુળ થવા ન દો, અને બીવા પણ ન દો" (યોહ. ૧૪:૨૭).

કલમ ૧૪માં મનુષ્યસહજ પ્રતિભાવ ન આપવાની સલાહ આપી છે, તો તેથી ઊલટું કલમ ૧૫ તથા ૧૬માં ખ્રિસ્તી માણસને છાજે તેવા પ્રતિભાવ આપવાની સલાહ આપી છે.

કલમ ૧૫માં આવી પડેલી સતાવણીનો સામનો કરવાની તૈયારીરૂપે બે બાબતો બતાવી છે. એક તો, પણ ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારાં અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો. આ શબ્દો પણ યશાયામાંથી લીધા છે (૮:૧૩) અને થોડા ફેરફાર સાથે અહીં ટાંક્યા છે. આગળ જણાવ્યું તેમ પરદેશી આક્રમણથી જ્યારે યહૂદિયાના લોકો ડરી ગયા હતા ત્યારે યશાયા તેમને સલાહ આપે છે કે તેમની બીકથી બીહો નહિ; પણ "સૈન્યોના પ્રભુ યહોવાને પવિત્ર માનો; અને તેમનાથી બીઓ તથા તેમનાથી ડરો" (યશા. ૮:૧૩). "સૈન્યોના પ્રભુ યહોવા" ને બદલે પિતર અહીં "ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ માનો" લખે છે અને એ દ્વારા ઈસુ ખ્રિસ્ત એ જ સૈન્યોના સર્વશક્તિશાળી યહોવા છે તેમ આડકતરી રીતે વ્યક્ત કરે છે.

ત્યાં યશાયાનો અને અહીં પિતરનો કહેવાનો અર્થ એ છે કે જો તમે ઈશ્વરને પવિત્ર માનીને તેમની બીકમાં તેમને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવતા હો, તો બીજા કોઈથી તમારે ડરવાની જરૂર નથી. જેમણે ઈશ્વરની આગળ પોતાનાં અંતઃકરણોં નમાવ્યાં છે, તેમણે બીજા કોઈની આગળ નમવાનું રહેતું નથી. જેમ પિતરે આ પહેલાં કહેલું, "જે પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે, તેમને જો તમે પિતા કહીને વિનંતી કરો છો, તો તમારા અહીંના પ્રવાસનો વખત બીકમાં (ઈશ્વરની) કાઢો" (૧:૧૭). ઈસુ ખ્રિસ્તે કહ્યું તેમ, "હું તમને કહું છું, જેઓ શરીરને મારી નાખે, અને તે પછી બીજું કંઈ કરી ન શકે, તેઓથી બીહો મા. પણ તમારે કોનાથી બીવું તે વિષે હું તમને ચેતવણી આપીશ; મારી નાખ્યા પછી નરકમાં નાખી દેવાનો જેને અધિકાર છે તેમનાથી બીહો; હા, હું તમને કહું છું કે, તેમનાથી બીહો" (લૂ. ૧૨:૪-૫).

ખ્રિસ્તી સતાવણી વખતે બીજી વાત કરવાની તે એ છે કે હંમેશાં તમારી સાક્ષી આપવા તૈયાર રહો. સતાવણીનો પ્રત્યુત્તર સામી સતાવણીથી આપવાને બદલે જ્યારે ખ્રિસ્તી સમાજ ઈસુ ખ્રિસ્તના સ્વામીપણાને આધીન થઈ તેમના નામને છાજે તેવું

વર્તન કરવાનું ચાલું રાખે છે ત્યારે હંમેશાં ખ્રિસ્તી સાક્ષી માટે તક ઊભી થાય છે.

કઈ બાબતની સાક્ષી આપવાની છે તથા કેવી રીતે આપવાની છે તે બે વાત બાકીની કલમમાં કરી છે. જે આશા તમે રાખો છો તેનો ખુલાસો માગે તો તેને... પ્રત્યુત્તર આપવા સદા તૈયાર રહો. પિતરે આ પહેલાં ખ્રિસ્તી આશા વિષે વાત કરી જ છે. ૧:૩માં તેણે "સજીવન આશા" નો ઉલ્લેખ કરેલો (તે કલમની સમજૂતી વાંચો). ૧:૧૩માં ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાને સમયે થનારી કૃપાની આશા રાખવાનો તેણે આદેશ આપેલો. ૧:૨૧માં ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાનને કારણે ઈશ્વર પરના આપણા વિશ્વાસ તથા આશાની તેણે વાત કરેલી. ૩:૫માં પ્રાચીન સમયની પવિત્ર સ્ત્રીઓની ઈશ્વર પરની આશાનો દાખલો આપેલો. ખ્રિસ્તી માણસ ગમે તેવા કપરા સંજોગો તથા ભારે સતાવણી સામે ટકી રહી શકે છે, કારણ તેના જીવનનો આધાર વર્તમાન સંજોગો ઉપર નહિ, પણ ભાવિ જીવનની સજીવન આશા ઉપર રહેલો છે.

આ આશા અંગે જો કોઈ ખુલાસો માગે તો તેમાં ખુલાસો માટે વપરાયેલા શબ્દનો અર્થ છે વિગતવાર સમજૂતી. આ જ શબ્દ આ પછી ન્યાયકાળે હિસાબ આપવા માટે વપરાયો છે (૪:૫). ઉપર કહ્યું તેમ ખ્રિસ્તી માણસોનું જીવન વર્તમાન ભૌતિક જીવનને ધ્યાનમાં રાખીને નહિ, પણ અનંતકાલીન સજીવન આશાને ધ્યાનમાં રાખીને જીવાતું હોવાને કારણે તેમનાં જીવનો બાકીના જગિક લોકોનાં જીવનોથી એવાં જુદાં તરી આવતાં હોવાં જોઈએ કે જેથી લોકોના મનમાં સવાલ થાય કે આ લોકોનું જીવન આવું જુદું કેમ છે? આ લોકો આવી સતાવણીમાં પણ આવો આનંદ કેવી રીતે અનુભવી શકે છે? જ્યારે લોકો આ બાબતમાં સવાલ કરે ત્યારે જે આશાને ધ્યાનમાં રાખીને પોતે જીવે છે તે અંગે વિગતવાર ખુલાસો આપવા ખ્રિસ્તી માણસે તૈયાર રહેવાનું છે.

પ્રત્યુત્તર આપવા માં પ્રત્યુત્તર માટે વપરાયેલો ગ્રીક શબ્દ આપોલોગિઆ અદાલતી કાર્યવાહીને લગતો શબ્દ છે. અદાલતમાં આરોપી ઉપર જ્યારે તહોમત મૂકવામાં આવે ત્યારે આરોપી પોતાના બચાવમાં જે દલીલ કરે તે માટે આ શબ્દ સામાન્ય રીતે વપરાય છે. જેમ કે રાજાઓ તથા હાકેમોની આગળ લઈ જવામાં આવે ત્યારે પોતાના બચાવમાં રજૂઆત કરવાના અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે આ શબ્દ વાપરેલો (લૂ. ૧૨:૧૧; ૨૧:૧૪). પાઉલ પ્રેરિત પોતાના બચાવમાં દલીલો રજૂ કરે છે ત્યાં આ શબ્દ વપરાયો છે (પ્રે. કૃ.૨૨:૧; ૨૪:૧૦; ૨૫:૮, ૧૬; ૨૬:૧, ૨, ૨૪). પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૨૫:૧૬માં પાઉલ પ્રેરિત દલીલ કરે છે, "કોઈ પણ તહોમતદારને ફરિયાદીઓની રૂબરૂ તહોમત વિષે પોતાના બચાવમાં પ્રત્યુત્તર આપવાની તક ન મળે ત્યાં સુધી તેને મારી નાખવાને સૌંપી દેવો એ રોમનોની રીત નથી." આ ઉપરથી અદાલતી કાર્યવાહીમાં વપરાતા આ શબ્દનો અર્થ સ્પષ્ટ થાય છે.

જ્યારે ખ્રિસ્તી સુવાર્તાના બચાવમાં સમજૂતી આપવા આ શબ્દ વપરાય છે ત્યારે પણ તેનો લગભગ એવો જ અર્થ છે કે જ્યારે અખ્રિસ્તી માણસો તમારી વિચારસરણી, કે

ભવિષ્યની તમારી આશા વાહિયાત છે કે બુદ્ધિપૂર્વકની નથી તેવો તમારી પર આરોપ કરે ત્યારે તે આરોપ જૂઠો છે તે પૂરવાર કરવા સામી દલીલો કરવી. આ અર્થમાં આ શબ્દનો ઉપયોગ કરતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "સુવાર્તા વિષે પ્રત્યુત્તર આપવા સારુ હું નિર્મિત થયો છું" (ફિલિ. ૧:૧૭). એ જ અર્થમાં પિતર પ્રસ્તુત કલમમાં તે શબ્દ વાપરે છે. ખ્રિસ્તી ઈશ્વરવિદ્યામાં એપોલોજેટીક નામની એક વિશિષ્ટ શાખા છે જેમાં અખ્રિસ્તી માણસો મારફતે ખ્રિસ્તી માન્યતાઓ બાબતમાં જે કાંઈ સવાલો ઊભા કરવામાં આવે તેના પ્રત્યુત્તરો આપવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે.

વળી અહીં સદા તૈયાર રહેવાની વાત છે. સદા તૈયાર રહેવામાં એવી પરિસ્થિતિ માટે તૈયાર રહેવાનો અર્થ છે જે ક્યારે આવશે તે આપણને ખબર નથી, ગમે ત્યારે, જ્યારે આપણે ધારતા ન હોય ત્યારે આવે, પણ આવશે તો ખરી જ તે ચોક્કસ છે. તૈયાર માટેનો જે મૂળ શબ્દ આ પહેલાં "જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે" (૧:૫) ત્યાં વપરાયેલો. તેમ જ આ પછી ખ્રિસ્ત જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવા તૈયાર છે ત્યાં. માથ્થી ૨૪:૪૪ તથા લૂક ૧૨:૪૦માં "એ માટે તમે પણ તૈયાર રહો; કેમ કે જે ઘડીએ તમે ધારતા નથી તે જ ઘડીએ માણસનો દીકરો આવશે," ત્યાં ઈસુ ખ્રિસ્તે આ જ મૂળ શબ્દ વાપર્યો છે.

જેમ ઈસુ ખ્રિસ્ત આપણને લેવા ક્યારે આવવાના છે તે આપણને ખબર નથી, પણ આવવાના છે તે તો ચોક્કસ. એટલે આપણે તેમને મળવા તૈયાર રહેવાનું છે. તેમ જ આપણી આશા બાબતમાં સાક્ષી આપવાની તક ક્યારે આવશે તે કહેવાય નહિ; પણ જો તે આશાને અનુરૂપ જીવન જીવતાં હોઈએ તો તેવી તકો અવારનવાર આવતી જ રહેવાની. એટલે તે તક આવે ત્યારે તે તક ઝડપી લેવા તૈયાર રહેવાની વાત છે. એટલે પિતર સદા તૈયાર રહેવાનું કહે છે.

તૈયાર માટેનો મૂળ શબ્દ આ પહેલાં પિતરે એકબીજાથી ઊલટી પરિસ્થિતિ માટે વાપર્યો છે; ખ્રિસ્તી માણસનું તારણ પ્રગટ થવા તૈયાર છે તે અર્થમાં, તો તેથી એકદમ વિપરિત અવિશ્વાસીઓનો ન્યાય કરવા ઈસુ ખ્રિસ્ત તૈયાર છે તે અર્થમાં. એટલે લોકોને એ આવનાર ન્યાયકાળથી બચી જઈને (રોમ. ૮:૧) તારણના ભાગીદાર બનાવવાની તક ઝડપવા ખ્રિસ્તી માણસે હંમેશાં તૈયાર રહેવાનું છે.

અલબત્ત, આપણી ગુજરાતી કહેવત છે તેમ આગ લાગે ત્યારે ફૂવો ખોદવા ન બેસાય. આવી તૈયારી તક આવે ત્યારે કરવા બેસવાનું નથી, તે તક આવે તે પહેલાં સતત કરતું રહેવાનું છે. ઈશ્વરનાં વચનોનો સતત અભ્યાસ, ઈશ્વરનાં વચનો વિશ્વાસુપણે સમજાવતાં પુસ્તકોનું નિયમિત વાંચન, તેમ જ ઈશ્વરવિદ્યાશાસ્ત્રનાં પુસ્તકોના સતત વાચન વગેરે મારફતે આ તૈયારી કરી શકાય. માત્ર અઠવાડિયામાં એક વખત રવિવારે દેવળમાં સંદેશો સાંભળવાથી આ બાબતની પૂરતી તૈયારી ન થઈ શકે.

આ ખુલાસાનો પ્રત્યુત્તર કેવી રીતે આપવાનો છે તે માટે બે શબ્દો વાપર્યા છે; **નમ્રતાથી તથા સત્યતાથી**. મૂળમાં આ શબ્દો વાક્યને છેડે અને કલમ ૧૬ની શરૂઆતમાં આવે છે, પણ ગુજરાતી વાક્યરચના પ્રમાણે શબ્દક્રમ બદલ્યો છે. શબ્દોની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે; પણ જવાબ **નમ્રતાથી તથા સત્યતાથી** આપો. અર્થાત્ જવાબ આપવા સદા તૈયાર રહો, પણ જોજો કે જવાબ આપવામાં તમારું ધર્મડ ન દેખાય કે સામા માણસની માનહાનિ ન થાય.

નમ્રતાથી શબ્દમાં સામા માણસનું માન રાખી વિનયપૂર્વક વાત કરવાનો અર્થ છે, જ્યારે **સત્યતાથી** શબ્દમાં બીક રાખીને વાત કરવાનો અર્થ છે. મૂળમાં **બીક રાખીન** શબ્દો છે જે આ પહેલાં પિતરે ઈશ્વરની બીક માટે વાપરેલો (૧:૧૭; ૨:૧૭, ૧૮). આ જ શબ્દ ૩:૨માં મર્યાદાયુક્ત આચરણ માટે વપરાયેલો. પિતરના પત્રમાં બીક શબ્દ ઈશ્વરની બીકના અર્થમાં વધારે બંધબેસતો આવે છે. પણ પ્રસ્તુત સંદર્ભમાં માણસની સાથે આદરપૂર્વક વાત કરવાનો અર્થ છે, "નમ્રભાવે, આદરસહિત જવાબ આપવા તમે સદા તત્પર રહો" (ઈ. બા. સો. નું ભાષાંતર).

અલબત્ત, આ બધાની પાછળનો હેતુ એ કે જેઓ ખ્રિસ્તને ઓળખતા નથી તે તમારા બુદ્ધિપૂર્વકના તથા સમજપૂર્વકના જવાબથી ઈસુ ખ્રિસ્તને ઓળખે તથા અનંતજીવનના ભાગીદાર બને. જેમ પાઉલ પ્રેરિત તિમોથીને લખતાં કહે છે કે, પ્રભુનો દાસ "વિરોધીઓને નમ્રતાથી સમજાવનાર હોવો જોઈએ; કદાચને ઈશ્વર તેઓને પસ્તાવો કરવાની બુદ્ધિ આપે, જેથી તેઓને સત્યનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય; અને જેઓ શેતાનના ફાંદામાં ફસાયા છે તેઓની બુદ્ધિ ઠેકાણે આવે, અને તેમાંથી છૂટીને તેઓની પ્રભુની ઈચ્છા પૂરી કરવાને માટે તેમના સેવકને આદીન થાય" (૨ તિમ. ૨:૨૫-૨૬).

કલમ ૧૬માં સતાવણી સમયે ત્રીજી વાત કરવાની સલાહ આપે છે. આગલી કલમમાં બે વાત બતાવી; ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારાં અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો અને તમારામાં રહેલી આશાનો ખુલાસો આપવા માટે સદા તૈયાર રહો. હવે ત્રીજી બાબત બતાવે છે, શુદ્ધ અંતઃકરણ રાખો. શુદ્ધ અંતઃકરણ માટેનો મૂળ શબ્દ આ પહેલાં ૨:૧૮માં વપરાયેલો જ્યાં આપણા બાઈબલમાં તેનો અર્થ "ઈશ્વર તરફનો ભક્તિભાવ" કર્યો છે. ત્યાં તેનો અર્થ હતો ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં જે સારું છે તે પ્રમાણે આચરણ કરવું અને જે ખોટું છે તેથી દૂર રહેવું. જ્યારે અહીં તે શબ્દનો અર્થ છે માણસનો પોતાનો અંતરાત્મા, પોતાનું અંતઃકરણ, પોતાની પ્રેરકબુદ્ધિ, તેને ડંબે નહિ તે પ્રકારનું વર્તન કરવું.

ઈશ્વરે માણસને પોતાની પ્રતિમા પ્રમાણે બનાવ્યું હોવાથી માણસમાં સારાનરસાનો પ્યાલ છે; પછી તે ઈશ્વરના નિયમોથી જ્ઞાત હોય કે ન હોય. વિદેશીઓ, જેમને ઈશ્વરના નિયમો આપવામાં આવ્યા ન હતા, તેઓની બાબતમાં પાઉલ પ્રેરિત લખે છે; "વિદેશીઓની પાસે નિયમશાસ્ત્ર હોવા ન છતાં તેઓ પોતે પોતાને સારુ નિયમરૂપ છે;

તેઓના અંતઃકરણમાં નિયમ લખેલો છે તે તેઓનાં કામ દેખાડી આપે છે. તેઓની પ્રેરકબુદ્ધિ તે વિષે સાક્ષી આપે છે; અને તેઓના વિચાર એકબીજાને દોષિત અથવા નિર્દોષ ઠરાવે છે” (રોમ. ૨:૧૪-૧૫). એટલે દરેક માણસને અંતરાત્મા હોય છે; સારાનરસાનો ખ્યાલ હોય. પછી તે ઈશ્વરના નિયમોથી જ્ઞાત હોય કે ન હોય.

તોપણ, માણસનો પાપી સ્વભાવ હોવાને કારણે તેનો અંતરાત્મા તેને સારા જ માર્ગ દોરે તેમ હંમેશા બનતું નથી. ક્યારેક માણસ ખોટું કરે તોપણ તેનો અંતરાત્મા ડંખે નહિ; કારણ તેને તેમાં કાંઈ ખોટું દેખાતું નથી. પાઉલ પ્રેરિત આને “ભ્રષ્ટ અંતઃકરણ” તરીકે ઓળખાવે છે (૧ કોરિ. ૮:૬-૭). ઈશ્વર પર વિશ્વાસ નહિ કરનારાઓ સંબંધી પાઉલ પ્રેરિત લખે છે, “તેઓનાં મન તથા અંતઃકરણ ભ્રષ્ટ થયેલાં છે. તેઓ તેમનો નકાર કરે છે; તેઓ ધિક્કારપાત્ર, આજ્ઞાભંગ કરનારા, ને સર્વ સારાં કામને માટે નકામા છે” (તિત. ૧:૧૫-૧૬).

જ્યારે માણસ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી પોતાનાં પાપોની માફી મેળવી લે છે, ત્યારે ઈસુ ખ્રિસ્તના લોહીથી તેનો અંતરાત્મા શુદ્ધ થાય છે ને આપણે દ્રુષ્ટ અંતઃકરણથી છૂટીને શુદ્ધ હૃદયથી અને પૂરેપૂરા નિશ્ચયથી વિશ્વાસ રાખીને ઈશ્વરની સન્નિધિ જઈ શકીએ છીએ (હિબ્રૂ. ૧૦:૨૨). વળી પવિત્ર આત્મા પણ આપણને તે બાબતની સાક્ષી આપે છે ને સારાનરસાનું યોગ્ય ભાન કરાવતો રહે છે.

વળી, ઈશ્વરનાં વચનોનો સતત તથા સઘન અભ્યાસ આપણને સારાનરસાનું યોગ્ય ભાન કરાવે છે તથા અંતરાત્માને ડંખે તેવું કોઈપણ કામ કરતાં દૂર રાખે છે. જેમ ગીતકર્તા કહે છે, “મારા પગોને સારુ તમારું વચન દીવારૂપ છે; તે મારા માર્ગને સારુ અજવાળારૂપ છે” (ગી. શા. ૧૧૯:૧૦૫); તેમ જ, “હું તમારી વિરુદ્ધ પાપ ન કરું માટે મેં તમારું વચન મારા હૃદયમાં રાખી મૂક્યું છે” (ગી. શા. ૧૧૯:૧૧).

જ્યારે માણસ ઈશ્વરનાં વચનોને અનુસરી પોતાના જીવનને શુદ્ધ રાખે છે ત્યારે તેનો અંતરાત્મા શુદ્ધ બને છે, ડંખતો નથી. જેમ પાઉલ પ્રેરિત હિંમતપૂર્વક કહી શકે છે કે, “હું આજ દિન સુધી ઈશ્વરની સમક્ષ શુદ્ધ અંતઃકરણથી વર્ત્યો છું” (પ્રે. કૃ. ૨૩:૧). પિતર પ્રસ્તુત કલમમાં આવા શુદ્ધ અંતઃકરણની વાત કરે છે.

શુદ્ધ અંતઃકરણ તથા ખ્રિસ્તમાંની તમારી સારી ચાલ શબ્દો એકમેક સાથે અર્થની દ્રષ્ટિએ સંકળાયેલા છે. ખ્રિસ્તમાં સારી ચાલ રાખનાર માણસનું અંતઃકરણ શુદ્ધ હોય છે. ખ્રિસ્તમાંની કે ખ્રિસ્તમાં શબ્દ પિતરના આ પત્રમાં ત્રણ વખત વપરાયો છે (૩:૧૬, ૫:૧૦, ૧૪), જ્યારે પાઉલ પ્રેરિતના પત્રોમાં કુલ ૧૬૪ વાર. ખ્રિસ્તમાં હોવું એટલે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરીને તેમની સાથે એકતાના સંબંધમાં હોવું. ઈસુ ખ્રિસ્તમાં આપણું તારણ છે (૫:૧૦) અને જેઓનું ખ્રિસ્તમાં તારણ થયેલું છે તેઓનું ઈસુ ખ્રિસ્તમાં જીવન છે. ખ્રિસ્તી માણસના શુદ્ધ અંતરાત્મા સાથેના વર્તનનું મૂળ છે તેનો ખ્રિસ્તની સાથેનો

સંબંધ. ખ્રિસ્ત તેનો માપદંડ છે, ખ્રિસ્ત તેનો આધાર છે, ખ્રિસ્ત તેના જીવનનું લક્ષ્ય છે, ખ્રિસ્તને તથા તેમના મહિમાને ધ્યાનમાં રાખીને તે પોતાના શુદ્ધ અંતઃકરણપૂર્વકનો વ્યવહાર રાખે છે, પછી સંજોગો ભલેને ગમે તેવા કપરા હોય.

ખ્રિસ્તમાંની સારી ચાલની નિંદા શબ્દોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ખ્રિસ્તી હોવાને કારણે થતી નિંદાનો અર્થ છે. આખા પત્રમાં ખ્રિસ્તી માણસની સતાવણી એ મુખ્ય વિષય છે. આ પછી પિતર કહે છે "ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય" (૪:૧૪), કે "ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે જો કોઈને સહેવું પડે" (૪:૧૬); જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને અવારનવાર ચેતવેલા (લૂ. ૨૧:૧૨; યોહ. ૧૫:૨૦-૨૧).

વોરેન વીઅર્સર્બી પોતાની કોમેન્ટરીમાં કહે છે કે જ્યારે માણસ ખ્રિસ્તને અનુરૂપ સારી ચાલથી પોતાનું અંતઃકરણ શુદ્ધ રાખે છે ત્યારે તેને ત્રણ ફાયદા થાય છે. એક તો, તે ગમે તેવા કપરા સંજોગોમાં હિંમત રાખી શકે છે, કારણ તેને ખાતરી છે કે ઈશ્વરની આગળ તથા માણસની આગળ તેનું અંતઃકરણ શુદ્ધ છે એટલે તેણે કશાથી બીવાની જરૂર નથી. તે પોતાનો જીવ આપી દેશે, પણ જેને તે સત્ય માને છે તેમાંથી ચલિત થશે નહિ. બીજું, તેના મનમાં ઈશ્વરની શાંતિ હોય છે. જ્યારે માણસ ખોટું કામ કરે છે ત્યારે તેનો અંતરાત્મા ડખતો રહે છે, માણસના જીવનમાંથી શાંતિ જતી રહે છે અને પોતાના કોઈ કામમાં તે સફળ થઈ શકતો નથી. જ્યારે ઈશ્વરનાં વચન પ્રમાણે જીવનાર માણસ "જે કંઈ તે કરે છે તે સફળ થાય છે" (ગી. શા. ૧:૧-૩). ત્રીજું, જેનો અંતરાત્મા શુદ્ધ છે તેણે બીજા તેને માટે શું કહે છે તેનાથી ડરવાનું રહેતું નથી. તેનું જીવન ઊંધાડું પુસ્તક છે; તેણે કશું છુપાવવાનું રહેતું નથી. જે માણસ ઈશ્વરની બીક રાખે છે તેણે બીજા કોઈની બીક રાખવાની રહેતી નથી.

એટલે પિતર કહે છે શુદ્ધ અંતઃકરણ રાખો કે જેથી જે બાબત વિષે તમારું ભૂંડું બોલાય છે તે વિષે જેઓ ખ્રિસ્તમાંની તમારી ચાલની નિંદા કરે છે તેઓ શરમાઈ જાય. શુદ્ધ અંતઃકરણવાળા માણસે પોતે ક્યારેય શરમાવાનો વખત નથી આવતો, તેની ખોટી રીતે નિંદા કરનારાઓને છેવટે શરમાવાનો વખત આવે છે. સંસ્કૃતમાં કહ્યું છે, સત્યમેવ જયતે, માત્ર સત્યનો જ છેવટે વિજય થાય છે, જૂઠ ઊંધાડું પડ્યા સિવાય રહેતું નથી. શુદ્ધ અંતઃકરણવાળા માણસના સદાયારી જીવનની સારી જ સાક્ષી હોય છે, એટલે તેની ખોટી રીતે નિંદા કરનારે છેવટે શરમાવાનું થાય છે, તેણે નહિ. બીજું કે, આ પૃથ્વી ઉપરના જીવનમાં ઘણી વાર ન્યાયનો તથા ન્યાયીનો પરાજય તથા અન્યાય અને અન્યાયીઓનો વિજય થતો જણાય. પણ જ્યારે "જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેને તેઓ હિસાબ આપશે" (૪:૫) ત્યારે તેમણે શરમાવાનો વખત આવશે.

તમારું ભૂંડું બોલાય છે તથા તમારી નિંદા કરે છે આમ તો લગભગ સરખો અર્થ ધરાવે છે. પણ ભૂંડું બોલવામાં માત્ર શબ્દોથી તેમના વિષે ભૂંડું બોલવાનો અર્થ છે, જ્યારે

નિંદા કરવા માટેના મૂળ શબ્દમાં શબ્દો તથા વર્તનથી ભૂરૂં કરવાનો અર્થ છે. લૂક ૬:૨૮માં આ જ શબ્દનો "અપમાન કરે છે" અર્થ કર્યો છે. પણ ત્યાં ત્યાર પછીની કલમોમાંથી જણાય છે તેમ તેમાં ગાલ પર તમાચો મારવો, અંગરખો લઈ લેવો કે માલ ઝૂંટવી લેવો એ બધી ક્રિયાઓનો સમાવેશ થાય છે. એટલે અહીં સામાન્ય નિંદાની વાત નથી, બધી રીતે થતી સતાવણીનો અર્થ છે.

કલમ ૧૭માં આ વિષય ચાલુ છે અને ભલું કરવા છતાં દુઃખ સહન કરવું પડે તો તે સહન કરવા તૈયાર રહેવાના વિષયનો (કલમ ૧૩-૧૭) ઉપસંહાર કરવામાં આવ્યો છે.

બે જાતનાં સંભવિત દુઃખોની વાત કરે છે; ભૂંડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેવું અને રૂડું કરવાને લીધે દુઃખ સહેવ. ભૂંડું કરવાને લીધે શિક્ષા સહન કરવી પડે તે તો વાજબી શિક્ષા કહેવાય અને એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે ખ્રિસ્તી માણસ માટે તે સારી વાત કહેવાય નહિ. આ પહેલાં પિતરે જે વાત ખ્રિસ્તી ચાકરના સંદર્ભમાં કરેલી (૨:૨૦) તે જ વાત અહીં સમગ્ર ખ્રિસ્તી સમાજને લાગુ પાડે છે. આ પછી પણ તે કહે છે, "ખૂની, દુષ્કર્મ, ચોર, અથવા ઘાલમેલ કરનાર તરીકે તમારામાંના કોઈને શિક્ષા ન થાય" (૪:૧૫).

ઈગ્લેન્ડના એક ખ્રિસ્તી ઉપદેશક વિષે કહેવાય છે કે સાંજની ભક્તિસભામાં જતાં રસ્તામાં કોઈએ હુમલો કરીને તેમની પાસે જે થોડાક પૈસા હતા તે લૂંટી લીધા. ભક્તિસભામાં સંદેશો આપતાં તેમણે કહ્યું કે આજે રસ્તામાં મને લૂંટી લેવામાં આવ્યો માટે હું પ્રભુની સ્તુતિ કરું છું, કારણ એક તો લૂંટનારાએ માત્ર મારા થોડા પૈસા જ લીધા, મારું જીવન નથી લીધું. બીજું કે, તેણે જે લીધું તે બહુ નહોતું. ત્રીજું ને મુખ્ય કારણ એ કે મને કોઈએ લૂંટ્યો, પ્રભુની સ્તુતિ કરું છું કે મેં કોઈને લૂંટ્યો નથી.

ઉપરના અર્થમાં એ વાત સાચી કે ભૂંડું કરવાને લીધે દુઃખ સહન કરવા કરતાં રૂડું કરવાને લીધે સહન કરવું વધારે સારું છે. પણ પિતરના આ પત્રનો સંદર્ભ જોતાં અહીં તેથી વધારે ઊંડો બીજો અર્થ સમાયેલો છે. તે એ કે સારું કરવાને લીધે માણસે સહન કરવું પડે તો તે માત્ર પૃથ્વી ઉપરના જીવન દરમિયાન થોડા જ સમય માટે છે. જ્યારે ભૂંડું કરવાને લીધે માણસને કદાચ આ પૃથ્વી ઉપર સહન ન કરવું પડે, પણ અનંતકાળ માટે તે સહન કરશે. એટલે ભૂંડું કરીને અનંતકાળ માટે સહન કરવું પડે તે કરતાં સારું કરીને અત્યારે થોડી વાર સહન કરવું પડે તે વધારે સારું છે. આ જ અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું કે તારો હાથ, કે પગ, કે આંખ તને ઠોકર ખવડાવે તો તેને કાપી નાખીને ફેંકી દે. કારણ બે હાથ કે બે પગ કે બે આંખ સાથે અનંત અગ્નિમાં નંખાવા કરતાં એક હાથ, એક પગ, એક આંખ સાથે જીવનમાં પેસવું વધારે સારું છે.

આ જ અર્થમાં આ પહેલાં પિતરે કહેલું, "જો તમે ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરો છો તો તમને ધન્ય છે" (૩:૧૪; તે કલમની સમજૂતી વાંચો). હમણાં થોડી વાર સુધી વિવિધ પ્રકારનાં દુઃખો આવે, પણ છેવટે અગ્નિથી પરખાયેલો વિશ્વાસ ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસેથી

તારણ પામેલાંઓના વિશ્વાસની કસોટી

પ્રશંસા, માન તથા મહિમા પ્રાપ્ત કરશે (૧:૬-૭). આ પછી પણ કહે છે, "ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના તમે ભાગીદાર છો, અને લીધે હરખાઓ; કે જેથી તેમનો મહિમા પ્રગટ થાય ત્યારે તમે પણ બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરો" (૪:૧૩).

જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય તો શબ્દોથી બે વાત સ્પષ્ટ થાય છે. એક તો, સારું કરવાને લીધે દુઃખ સહન કરવું જ પડે તેમ હંમેશાં બનતું નથી. સંભવિતતા છે, ચોક્કસ થશે જ તેમ નહિ. સામાન્ય રીતે "જે ભલું છે તેને જો તમે અનુસરનારા થયા, તો તમારું ભૂંડું કરનાર કોણ છે?" (૩:૧૩). ભૂંડું કરનારે તો દુઃખ ભોગવવું જ પડશે તે ચોક્કસ; આ જીવનમાં નહિ તો આવતા જીવનમાં. પણ ભલું કરનારે દુઃખ સહન કરવું જ પડે તેમ ચોક્કસ નહિ.

બીજું કે, ઈશ્વરની ઈચ્છા હોય તો તેનો અર્થ એ કે ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં આવતું દુઃખ ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય આવતું નથી, અને જો ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે આવતું હોય તો તેમાં ઈશ્વરની ઈચ્છા સારી જ હોય, પોતાનાં બાળકોના છેવટના ભલા માટે જ હોય. જો ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય પાંદડુંયે હાલતું ન હોય તો, ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય સદાચારીના જીવનમાં આપત્તિ કેવી રીતે આવી શકે? ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં દુઃખ લાવવા માટે ઈશ્વરની ઈચ્છા પાછળનું એક કારણ પિતરે આ પહેલાં તથા આ પછી પણ જણાવ્યું છે જ (૧:૬-૭; ૪:૧૩ જે કલમો ઉપર ટાંકી છે).

કલમની શરૂઆતમાં કહ્યું તેમ કલમ ૧૭ ખ્રિસ્તી માણસના ખ્રિસ્તના નામને લીધે સહન કરવાની વાતનો (કલમ ૧૩-૧૭) ઉપસંહાર કરે છે. તો તે સાથે આ પછીના ફકરાની (કલમ ૧૮-૨૨) પ્રસ્તાવના આપે છે જેમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના આપણા તારણ માટે સહન કરવાની વાત છે.

૩:૧૮-૨૨ ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું

૩:૧૮ કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ એક વેળા પાપોને સારું, એટલે ન્યાયીએ અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યું કે, જેથી તે આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડે; તેમને દેહમાં મારી નાખવામાં આવ્યા, પણ આત્મામાં સજીવન કરવામાં આવ્યા; ^{૧૯} તે આત્મામાં પણ તેમણે જઈને બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ કર્યા; ^{૨૦} પ્રાચીન સમયમાં એટલે નૂહના સમયમાં, જ્યારે વહાણ તૈયાર થતું હતું, અને ઈશ્વર સહન કરીને ધીરજ રાખતા હતા, અને જ્યારે વહાણમાં થોડાં, એટલે આઠ જણ પાણીથી બચી ગયાં, ત્યારે તેઓ અનાજાંકિત હતાં. ^{૨૧} એ દષ્ટાંત પ્રમાણે બાપ્તિસ્માનું પાણી, જે શરીરનો મેલ દૂર કરવાથી નહિ, પણ ઈશ્વર પ્રત્યે શુદ્ધ હૃદયની માગણીથી ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાન વડે હમણાં તમને પણ તારે છે.

^{૨૨} દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓને પોતાને સ્વાધીન કર્યા પછી તે તો આકાશમાં ગયા છે, અને ઈશ્વરની જમણી તરફ બેઠેલા છે.

આગલો ફકરો (કલમ ૧૩-૧૭) અને આ ફકરો (કલમ ૧૮-૨૨) વિષયવસ્તુની દૃષ્ટિએ એકબીજા સાથે સીધી રીતે સંકળાયેલા છે. તમે ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરવા તૈયાર રહો (કલમ ૧૩-૧૭), કારણ ખ્રિસ્તે પણ ન્યાયી હોવા છતાં અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યું (કલમ ૧૮-૨૨). આગળ ચાકરોને સલાહ આપતાં આવી જ વાત હતી કે તમે સારું કરવાને લીધે દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહો (૨:૧૮-૨૦), કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું (૨:૨૧-૨૫).

ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે આ ફકરાનો મુખ્ય વિષય એકદમ સ્પષ્ટ છે. પણ તે ઉપરાંત પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહન સાથે સંકળાયેલી જે બીજી વાતો કરે છે તે સમજવી કઠિન છે અને કોઈ વિવેચક પૂરેપૂરી રીતે સમજાવી શકે તેવી નથી. પિતર પોતે પાઉલ પ્રેરિતનાં લખાણ માટે કહે છે કે, તેના પત્રોમાં "કેટલીએક વાતો સમજવાને અઘરી છે" (૨ પિતર. ૩:૧૬), તે આ ફકરામાં પિતરને પોતાને લાગુ પડે છે!

મૂસાએ ઈસ્રાએલપુત્રોને ઈશ્વરનાં વચનો સંબંધી વાત કરતાં જણાવેલું એ, "મર્મા (કે, ગુપ્ત વાતો) યહોવા આપણા ઈશ્વરના છે; પણ પ્રગટ કરેલી વાતો સદા આપણી તથા આપણાં સંતાનોની છે કે, આપણે આ નિયમનાં સર્વ વચનો પાળીએ" (પુન. ૨૮:૨૮). તે પ્રમાણે ઈશ્વરની બધી જ વાત આપણે આપણી મર્યાદિત માનવબુદ્ધિને કારણે સમજી શકીએ તેવી નથી. પણ બાઈબલમાંની મોટા ભાગની વાતો ઈશ્વરે આપણી આગળ સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કરી છે. એટલે જે સમજી ન શકાય તેવી વાતો છે તેની ચિંતા કરવાને બદલે જે સ્પષ્ટ કહેલી વાતો છે તેને જીવનમાં ઉતારીએ, "આપણે આ નિયમનાં સર્વ વચનો પાળીએ".

આ ફકરામાં બે બાબતો એવી છે કે જે સમજવી મુશ્કેલ છે. એક તો ઈસુ ખ્રિસ્તે બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ કર્યો તે વાત (કલમ ૧૯) અને નૂહના સમયનાં પાણીને નવા કરારના બાપ્તિસ્મા સાથે સરખાવવાની વાત (૨૦-૨૧). બાકી ફકરાની શરૂઆત જેમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનની વાત છે તથા અંત જેમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના છેવટે થયેલા સર્વોત્તમ વિજયની વાત છે તે સ્પષ્ટ જ છે.

કલમ ૧૮ની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે કારણ આ કલમમાં આગલા ફકરામાં જણાવેલી વાતનું સમર્થન આપ્યું છે. ભૂંડું કરવાને માટે દુઃખ સહેવું તે કરતાં રૂડું કરવાને માટે દુઃખ સહેવું તે વધારે સારું છે, કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તેમ જ કર્યું. પિતર પોતાના વાયકોને ફરીથી (૨:૨૦) એ યાદ દેવડાવવા માગે છે કે ખ્રિસ્તે પણ અન્યાયપૂર્વક દુઃખ સહ્યું, કારણ ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હતી. પણ છેવટે જેમ ખ્રિસ્ત વિજયવંત નીવડ્યા અને દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓને પોતાને આધીન કરીને ઈશ્વરને જમણે હાથે બિરાજમાન

છે (કલમ ૨૨), તેમ જ સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલા વાયકોને ઈશ્વર વિજયવંત જીવન આપશે.

ખ્રિસ્તે પણ એક વેળા પાપોને સારુ... દુઃખ સહ્ય એમાં એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે પાપોને સારુ શબ્દોનો અર્થ એ નથી કે તેમનાં પોતાનાં પાપોને કારણે, કારણ પછીના શબ્દોમાં ન્યાયીએ અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યાની વાત છે. પણ પાપોને સારુ શબ્દોનો અર્થ છે પાપીઓનાં પાપનિવારણને સારુ, માનવજાતના ઉધ્ધારનો માર્ગ ઊભો કરવાને સારુ. જેમ યોહાન બાપ્તિસ્તે પોકાર કરેલો, "જુઓ, ઈશ્વરનું હલવાન કે, જે જગતનું પાપ હરણ કરે છે!" (યોહ. ૧:૨૮).

એક વેળા શબ્દો અગત્યના છે. માત્ર એક વખત, વારંવાર નહિ. જૂના નિયમશાસ્ત્રની વ્યવસ્થા પ્રમાણે એક પછી એક કેટલાંય અને વારંવાર બલિદાનો આપવાં પડતાં હતા. કારણ "ગોધાઓનું તથા બકરાઓનું રક્ત પાપો દૂર કરવા સમર્થ નથી" (હિબ્રૂ. ૧૦:૪). પણ ઈસુ ખ્રિસ્તે જૂના કરારના પ્રમુખયાજકોની જેમ દરરોજ બલિદાન આપવાની અગત્ય રહેતી નથી; "કેમ કે તેમણે પોતાનું સ્વાર્પણ કરીને એ કામ એક જ વખત કર્યું" (હિબ્રૂ. ૭:૨૭). તેમ જ, "જેમ આગળ પ્રમુખયાજક બીજાનું રક્ત લઈને પરમપવિત્રસ્થાનમાં વર્ષોવર્ષ પ્રવેશ કરતો, તેમ તેમણે (ઈસુ ખ્રિસ્તે) વારે વારે પોતાનું બલિદાન આપવાની જરૂર રહી નહિ; કેમ કે એમ હોત, તો જગતના આરંભથી ઘણી વાર તેમને દુઃખ સહન કરવાની અગત્ય પડત; પણ હવે છેલ્લા કાળમાં પોતાના બલિદાનથી પાપને દૂર કરવા માટે તે એક જ વખત પ્રગટ થયા (હિબ્રૂ. ૧૦:૨૫-૨૬).

ન્યાયીએ અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્ય તેમાં કહેવાનો અર્થ છે સંપૂર્ણ ન્યાયી હોવા છતાં અન્યાયીઓનાં પાપોની માફીનો ઈલાજ કરવા તેમણે દુઃખ સહ્યું. ન્યાયી શબ્દ ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે બીજે ઘણી વાર વપરાયો છે (પ્રે. કૃ. ૩:૧૪; ૭:૫૨; ૨૨:૧૪; ૧ યોહ. ૨:૧, ૨૯; ૩:૭). આ મારફતે ઈસુ ખ્રિસ્તના પાપરહિત હોવાનું સ્પષ્ટ વિધાન કરવામાં આવ્યું છે. જેમનામાં સહેજે પાપ નહોતું તેમણે પાપીઓનાં પાપ માથે લીધાં ને આપણાં પાપોની શિક્ષા સહન કરી. જેમ આ પહેલાં પિતરે કહેલું, "વિનાશી વસ્તુઓ વડે, એટલે રૂપા તથા સોના વડે નહિ; પણ ખ્રિસ્ત, જે નિષ્કલંક તથા નિર્દોષ હલવાન જેવા છે, તેમના મૂલ્યવાન રક્તથી, તમારો ઉધ્ધાર કરવામાં આવ્યો છે" (૧:૧૮-૧૯); તેમ જ "તેમણે કંઈ પાપ કર્યું નહિ, અને તેમના મોંમાં કદી કંઈ કપટ માલૂમ પડ્યું નહિ" (૨:૨૨).

જૂના કરારમાં ઘણા સમય પહેલાં યશાયા પ્રબોધકે કહેલું "આપણા અપરાધોને લીધે તે વીંધાયા, આપણાં પાપોને લીધે તે કચડાયા, આપણને શાંતિ પ્રાપ્ત કરાવવાને માટે તેમને શિક્ષા થઈ, ને તેમના સોળથી આપણને સાજાપણું મળ્યું છે. આપણે સર્વ ઘેટાંની પેઠે ભટકી ગયા છીએ, દરેક પોતપોતાને માર્ગે વળી ગયો છે, અને યહોવાએ તેમના પર આપણ સર્વનાં પાપનો ભાર મૂક્યો છે" (યશા. ૫૩:૫-૬). હવે જે કોઈ તેમના

પર વિશ્વાસ કરે તે પોતાનાં પાપોની શિક્ષારૂપે અનંતકાલિક નાશ નહિ, પણ પાપોની માફી મેળવીને અનંતકાલિક જીવન પ્રાપ્ત કરે છે (યોહ. ૩:૧૬; વગેરે).

ખ્રિસ્તના દુઃખસહન તથા આપણા દુઃખસહન વચ્ચે આ મૂળભૂત તફાવત. અહીં સરખામણી એટલી જ કે તમે ન્યાયીપણાને સારુ દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહો, જેમ ખ્રિસ્તે પણ ન્યાયી હોવા છતાં દુઃખ સહન કર્યું. પણ તફાવત એ કે આપણું દુઃખસહન બીજા કોઈના ફાયદા માટે નથી. જો કોઈને તેથી ફાયદો થવાનો હોય તો તે આપણને પોતાને છે (૧:૬-૭; ૩:૧૩, ૧૭; ૪:૧૩; વગેરે). જ્યારે ખ્રિસ્તનું દુઃખસહન બીજાનાં પાપોને લીધે, બીજાના અનંતકાલિક લાભ માટે હતું.

કે જેથી તે આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડ. આગળ પાપોને સારુ, અન્યાયીઓને બદલે, વગેરે શબ્દોમાં જે વાત આડકતરી રીતે કહેલી તે અહીં સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કરી છે. પાપીઓનાં પાપોની માફીને સારુ પાપરહિત એવા ઈસુ ખ્રિસ્તે દુઃખ સહન કર્યું કે જેથી પાપીઓનું ઈશ્વર સાથે સમાધાન થાય અને ઈશ્વરની સાથે અનંતકાળ માટે રહેવાનો માર્ગ ખુલ્લો થાય. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે કે ખ્રિસ્તના બલિદાન દ્વારા આપણે ઈશ્વરપિતાની હજૂરમાં જવા પામીએ છીએ (એફે. ૨:૧૮). તેમ જ “ઈસુ ખ્રિસ્તમાં તેમના પરના વિશ્વાસથી આપણને હિંમત તથા ભરોસાસહિત પ્રવેશ છે” (એફે. ૩:૧૨). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે કહેલું, “માર્ગ, સત્ય તથા જીવન હું છું; મારા આશ્રય સિવાય પિતાની પાસે કોઈ આવતું નથી” (યોહ. ૧૪:૬). ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરવાથી જેનાં પાપ માફ થયાં છે તે પવિત્ર ઈશ્વરની હજૂરમાં બેઠકક જઈ શકે છે.

તેમને દેહમાં મારી નાખવામાં આવ્યા, અર્થાત્ શારીરિક રીતે તેમનો દેહ મૃત્યુ પામ્યો. તેમના દેહધારીપણાના સમયમાં તેમણે વાસ્તવિક મરણ અનુભવ્યું તથા પૃથ્વી પરનાં તેમના જીવનનો અંત આવ્યો. મારી નાખવામાં આવ્યા શબ્દોથી સૂચવાય છે તેમ તેમનું કુદરતી રીતે મૃત્યુ થયું નહોતું, પણ તેમના જીવનનો કુરુણ અંજામ આવેલો.

દેહમાં તેમને મારી નાખવામાં આવ્યા, પણ આત્મામાં સજીવન કરવામાં આવ્યા, તે કાયમ માટે મૃત્યુ અવસ્થામાં રહ્યા નહિ, પણ તેમનો આત્મા ફરીથી સજીવન થયો. તેમનો દેહ ત્રણ દિવસ મૃત્યુ પામેલી અવસ્થામાં હતો, પણ આત્મા સજીવન હતો. તે આત્માથી દેહ ફરીથી સજીવન થયો. મૃત્યુ વખતે ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, “હે પિતા, હું મારો આત્મા તમારા હાથમાં સોંપું છું” (લૂ. ૨૩:૪૬). જાણે કે તે આત્મા તેમણે પાછો લીધો.

સજીવન કરવામાં આવ્યા શબ્દો સૂચવે છે કે તેમને કોઈએ સજીવન કર્યા અને તે છે ઈશ્વરપિતા. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે કહેલું, “હું મારો જીવ આપું છું કે હું તે પાછો લઉં. કોઈ મારી પાસેથી તે લેતો નથી, પણ હું મારી પોતાની મેળે આપું છું; તે આપવાનો મને અધિકાર છે, અને તે પાછો લેવાનો પણ મને અધિકાર છે; એ આજ્ઞા મારા પિતા તરફથી મને આપવામાં આવી છે” (યોહ. ૧૦:૧૭-૧૮). ત્યાં છેલ્લી પંક્તિમાં સ્પષ્ટ થાય છે કે

ઈસુ ખ્રિસ્તે આ બાબતમાં પોતાને ઈશ્વરપિતાના હાથમાં સોંપ્યા હતા અને બાઈબલમાં બીજે કહ્યું છે તેમ ઈશ્વર મૂએલાંમાંથી સજીવન કરનાર છે (રોમ. ૪:૧૭), અને ઈશ્વરે "ઈસુને મૂએલાંમાંથી ઉઠાડ્યા" (રોમ. ૮:૧૧; તેમ જ પ્રે. કૃ. ૨:૨૪, ૩૨; એફે. ૧:૨૦; વગેરે).

કલમ ૧૯માં આગલી કલમનું જ વાક્ય આગળ વધે છે તથા આગલી કલમમાં આત્મામાં સજીવન કરવાની જે વાત હતી તે ચાલુ છે. જે આત્મામાં તેમને સજીવન કરવામાં આવ્યા તે આત્મામાં પણ તેમણે જઈને બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ કર્યો. પુનરુત્થાન પછી ઈસુ ખ્રિસ્તનું શું થયું તે વાત કલમ ૨૨માં કરી છે. વચ્ચેની ત્રણ કલમો (કલમ ૧૯-૨૧)માં ઈસુ ખ્રિસ્તના મૃત્યુ તથા પુનરુત્થાન વચ્ચેના ગાળામાં તેમણે કરેલા કાર્યની માહિતી આપી છે જે વિષે બાઈબલમાં બીજે ક્યાંય ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી તથા ઈશ્વરવિદ્યાશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો પ્રમાણે સહેલાઈથી સમજી શકાય તેમ નથી. કલમ ૧૯-૨૧માં કહેલી બાબતો અંગે વિવિધ મતો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. તે દરેક મતના સમર્થન તથા વિરોધમાં દલીલો રજૂ કરવી જરૂરી લાગતી નથી. પણ જે મત સૌથી વધારે સ્વીકારવા યોગ્ય છે તે મત રજૂ કરી તે પ્રમાણે આ કલમોની સમજૂતી જોઈશું.

તે આત્મામાં શબ્દોમાં મૂળમાં આત્મા શબ્દ નથી, માત્ર તેમાં છે. તેમાં એટલે શેમાં તે સ્પષ્ટ કરવા આપણા ભાષાંતરમાં આત્મા શબ્દ ઉમેરવામાં આવ્યો છે. જે આત્મામાં તેમને સજીવન કરવામાં આવ્યા, તે આત્મામાં તેમણે પોતાના મૃત્યુ તથા પુનરુત્થાન વચ્ચેના ગાળામાં બંધનમાં પડેલા દુષ્ટ આત્માઓ આગળ જઈને પોતાના વિજયની જાહેરાત કરી.

તે આત્મામાં પણ શબ્દોમાં આપણા ગુજરાતી ભાષાંતરમાં પણ શબ્દમાં મૂળનો અર્થ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થતો નથી. પણ શબ્દ અહીં તે ઉપરાંત ના અર્થમાં વપરાયો છે. આત્મામાં તેમને સજીવન કરવામાં આવ્યા (કલમ ૧૮). તે ઉપરાંત આત્મામાં તેમણે બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ કર્યો. અર્થાત આત્મામાં બે પ્રવૃત્તિઓ થઈ; સજીવન થવાની અને આત્માઓને ઉપદેશ કરવાની. આપણી ગુજરાતી વાક્યરચનામાં પણ શબ્દ બીજે સ્થાને મૂકવાથી અર્થ વધારે સ્પષ્ટ થશે: આત્મામાં તેમને સજીવન કરવામાં આવ્યા. તે આત્મામાં તેમણે જઈને બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ પણ કયો. સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર આ અર્થ સ્પષ્ટ રીતે રજૂ કરે છે: "ભૌતિક રીતે તેમને મારી નાખવામાં આવ્યા, પણ આધ્યાત્મિક રીતે તેમને સજીવન કરવામાં આવ્યા હતા. એ રૂપે જ જઈને તેમણે બંધનમાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ સંભળાવ્યો હતો."

બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને એટલે કોને તે બાબતમાં વિવિધ મતો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. એક મત પ્રમાણે, આ પછીની કલમમાંથી સૂચવાય છે તેમ, નૂહના સમયમાં જળપ્રલયથી નાશ થયેલા લોકોના આત્માઓની વાત છે. આ લોકોને જળપ્રલય આવતાં પહેલાં ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે નૂહ મારફતે આવનાર નાશથી બચી જવાનો ઉપદેશ

કર્ચો. ઈસુ ખ્રિસ્ત પૃથ્વી ઉપર સદેહ અવતર્યા તે પહેલાં અનાદિકાળથી અસ્તિત્વ ધરાવતા હતા અને જગતના બનાવોમાં વિવિધ રીતે કાર્યશીલ હતા; જેમ યોહાન ૧:૧-૨માં લખ્યું છે.

સંત ઓગસ્ટીનથી માંડીને અર્વાચીન સમય સુધીના ઘણા વિવેચકોએ આ મતનું સમર્થન કર્યું છે. તોપણ આ મતમાં ઘણા સવાલો વણઉકલ્યા રહે છે જેને કારણે તે મત સ્વીકારી શકાય તેવો લાગતો નથી.

૧. પ્રસ્તુત કલમમાં બંદીખાનામાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ આપવાની વાત છે, નૂહના સમયમાં હયાત લોકોને નહિ.
૨. નૂહના ઉપદેશકાર્યને ખ્રિસ્તના ઉપદેશકાર્ય સાથે સરખાવવું વાજબી લાગતું નથી.
૩. સંદર્ભ પ્રમાણે અહીં ઈસુ ખ્રિસ્તના મૃત્યુ પછીના સમયની વાત છે, અને આગળ કહ્યું તેમ મૃત્યુ તથા પુનરુત્થાનની વચ્ચેના ગાળામાં ખ્રિસ્ત બંદીખાનામાં જઈ આ આત્માઓને ઉપદેશ કરે છે તે વાત દૂરના ભૂતકાળમાં બનેલા નૂહના સમયના બનાવો સાથે લાગુ કરી શકાય નહિ.
૪. બંદીખાનામાં જઈને તેમણે ઉપદેશ કર્યો તેમ કહ્યું છે. તેમાં જાણે પૃથ્વીના નીચલા ભાગમાં જઈને બંધનમાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ કરવાની વાત છે, જે નૂહના સમયના પૃથ્વી ઉપરના લોકોને ઉપદેશ કરવાની વાત સાથે બંધબેસતી આવે તેમ લાગતી નથી.
૫. બાઈબલમાં ક્યાંય અનાજાંકિતપણામાં વિશ્વાસ કર્યા સિવાય મૃત્યુ પામેલા લોકોને મૃત્યુ પછી સુવાર્તાપ્રચાર કરવાની વાત જણાવી નથી. એ વાત સ્પષ્ટ છે કે માણસને માત્ર જીવતેજીવ જ વિશ્વાસ કરવાની તક છે. માણસ એક વાર મૃત્યુ પામે પછી તેને ફરીથી સુવાર્તા સાંભળવાની કે વિશ્વાસ કરવાની તક મળવાની નથી; જેમકે લાજરસ ભિખારી સાથેનો ધનવાન માણસ (લૂ. ૧૬:૧૯-૩૧).
૬. નવા કરારમાં "આત્માઓ" (spirits) શબ્દ મૃત્યુ પામેલા માણસોના આત્માઓના અર્થમાં નહિ, પણ અલૌકિક તત્વો માટે અને ઘણી વાર અશુદ્ધ આત્માઓ માટે વપરાયો છે; સિવાય કે હિબ્રુઓને પત્ર ૧૨:૨૩માં "સંપૂર્ણ થયેલા ન્યાયીઓના આત્માઓ" માટે. જ્યારે લોકોના આત્માઓના ઉલ્લેખ માટે આ પછીની કલમમાં પિતર આઠ જણ માં જણ (Souls) શબ્દ વાપરે છે, આત્માઓ (spirits) શબ્દ નહિ.

એટલે બીજો મત, જેને પણ પ્રાચીન સમયના તેમ જ અર્વાચીન સમયના વિવેચકોનો બહોળો ટેકો છે, તે એ છે કે પોતાના પાપને કારણે જેમનું પતન થયેલું તેવા દૂતો, એટલે કે અશુદ્ધ આત્માઓની અહીં વાત છે. ઉત્પત્તિ અધ્યાય ૬માં "ઈશ્વરના

દીકરાઓ” જેમણે માણસની દીકરીઓ સાથે સમાગમ કર્યો તેની વાત છે, તથા તે ભૂંડાઈને પરિણામે ઈશ્વરે જળપ્રલય દ્વારા પૃથ્વીનો સંહાર કરવાનો નિર્ણય કરેલો (ઉત. ૬:૫-૮). “ઈશ્વરના દીકરાઓ” શબ્દો ત્યાં દૂતોના અર્થમાં વાપરવામાં આવ્યા છે તથા તે અધ્યાયમાં દૂતોના પતનની વાત છે તેવું પ્રેરિતોના સમયથી માનવામાં આવ્યું છે, જે ૨ પિતર ૨:૪-૫ તથા યહૂદા ૬ પરથી જણાય છે. ઉત્પત્તિ અધ્યાય ૬માં જેમ દૂતોના પતનની વાત પછી તરત જ નૂહના સમયના જળપ્રલયની વાત આવે છે, તેમ જ પ્રસ્તુત કલમ પણ દૂતોના પતનની વાત પછી તરત પછીની કલમ પમાં નૂહના સમયના જળપ્રલયની વાત છે. એટલે આ મત પ્રમાણે પાપને કારણે જેમનું પતન થયેલું તથા તેવા બંધનમાં પડેલા આત્માઓને ઉપદેશ કરવાનો અર્થ હોય તેવું માનવામાં આવે છે.

ઉપરનો બીજો મત પડેલા મત કરતાં વધારે સ્વીકાર્ય લાગે છે. તોપણ તેમાં એક વાંધાજનક બાબત છે. પ્રસ્તુત કલમમાં પિતર જે આત્માઓની વાત કરે છે તે બંધનમાં પડેલા અશુદ્ધ આત્માઓ છે. જ્યારે ઉત્પત્તિ ૬:૪માં તેમને માટે “ઈશ્વરના દીકરાઓ” શબ્દો વપરાયા છે, જે શબ્દો પતન પામેલા દૂતો માટે ક્યારેય વપરાયા નથી. દૂતોમાં પતન પામેલા દુષ્ટ દૂતો, કે અશુદ્ધ આત્માઓ હોય કે પછી પતન નહિ પામેલા પવિત્ર દૂતો હોય. “ઈશ્વરના દીકરાઓ” શબ્દ બાઈબલમાં માત્ર પવિત્ર દૂતો માટે જ વપરાય છે, જેમ કે અયૂબ ૧:૬ તથા ૨:૧માં “દેવદૂતો” માટે મૂળમાં “ઈશ્વરના દીકરાઓ” શબ્દો છે જેમાં શેતાન, જે પતન પામેલો અપવિત્ર દૂત છે, તેનો સમાવેશ નથી થતો. એટલે પ્રસ્તુત કલમમાં ઉત્પત્તિ ૬:૪માં જેમનો ઉલ્લેખ છે તે “ઈશ્વરના દીકરાઓ” ની વાત નથી, પણ પતન પામેલા અશુદ્ધ આત્માઓની વાત છે.

આ અશુદ્ધ આત્માઓનું ક્યારે પતન થયું તથા ક્યારે તેમને બંદીખાનામાં નાખવામાં આવ્યા તે બાબતમાં બાઈબલમાં જણાવ્યું નથી. પણ એમ લાગે છે કે સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિના સમય પડેલાં દેવદૂતોમાંના એક એવા શેતાને ઈશ્વર સામે બંડ પોકાર્યું (યશા. ૧૪:૧૨-૧૫; હઝ. ૨૮:૧૩-૧૭). તે સમયે તેની સાથે બીજા કેટલાક દૂતોએ પણ ઈશ્વર સામે બંડ પોકાર્યું હશે તથા તેમને ઈશ્વરની હાજરીમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યા હશે. ત્યારથી માંડીને શેતાન તથા તેના દૂતો માણસોને ભ્રમવાનીને ઈશ્વરથી દૂર કરવા સતત પ્રયાસ કરે છે.

આમ તો શેતાન તથા તેના દૂતો છૂટા છે તથા તેમનું કાર્ય કરે જાય છે અને ઈસુ ખ્રિસ્તના સેવાકાર્ય દરમિયાન ઘણા દુષ્ટાત્માઓએ તેમનો વિરોધ કરેલો તથા શેતાને તેમનું પરીક્ષણ કરેલું. પણ પ્રસ્તુત કલમ પરથી જણાય છે કે આમાંના કેટલાક અપદૂતોને બંધનમાં રાખવામાં આવ્યા છે. યહૂદાના પત્રની ૬ઠ્ઠી કલમમાં જણાવ્યું છે, “જે દૂતોએ પોતાની પદવી જાળવી રાખી નહિ, પણ પોતાનું સ્થાન છોડી દીધું, તેઓને મોટા દિવસના ન્યાયકરણ સુધી તેમણે (ઈશ્વરે) અંધકારમાં સનાતન બંધનમાં રાખ્યા છે.”

આવી જ વાત પિતર પોતાના બીજા પત્રમાં કહે છે, "જે દૂતોએ પાપ કર્યું તેઓને ઈશ્વરે છોડ્યા નહિ, પણ તેઓને નરકમાં નાખીને ન્યાયકરણ થતાં સુધી અંધકારના ખાડાઓમાં રાખ્યા" (૨ પિત. ૨:૪).

ઈસુ ખ્રિસ્તના પૃથ્વી ઉપરના હવે પછીના આવનાર હજાર વર્ષના રાજ્ય દરમિયાન શેતાનને પણ આ જ રીતે બંધનમાં નાખવામાં આવશે તથા તે હજાર વર્ષ પૂરાં થયા પછી તે બંદીખાનામાંથી શેતાન તથા તેના અપદૂતોને છોડી છેવટે કાયમ માટે અગ્નિ તથા ગંધકની ખાઈમાં નાખવામાં આવશે (પ્રક. ૨૦:૧-૧૦). પણ આ છેવટના ન્યાયકાળનો સમય આવે ત્યાં સુધી શેતાનના કેટલાક દૂતોને બંધનમાં રાખવામાં આવ્યા છે જેની પિતર અહીં વાત કરતો લાગે છે

ગદરાનીના દેશમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત જ્યારે ભૂત વળગેલા માણસમાં રહેલાં મોટી સંખ્યાનાં ભૂતોને કાઢે છે ત્યારે આ અશુદ્ધ આત્માઓ ઈસુ ખ્રિસ્તને સંબોધીને કહે છે, "હે ઈશ્વરના દીકરા, અમારે ને તારે શું છે? સમય અગાઉ તું અમને પીડા દેવાને અહીં આવ્યો છે શું?" (માથ. ૮:૨૯). તે ઉપરથી જણાય છે કે આ આત્માઓને શિક્ષા કરવાનો એક ચોક્કસ સમય નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. તે સમય આવતાં સુધી કેટલાક છૂટા ફરે છે તથા માણસોને ભ્રમાવવાનું કામ કરે છે, તો કેટલાકને અધઃસ્થાનમાં બંધ રાખવામાં આવ્યા છે. ઈસુ ખ્રિસ્તનાં કાર્યો મારફતે શેતાનનો અધિકાર હચમચાવી દેવામાં આવ્યો (માથ. ૧૨:૨૫; માર્ક ૩:૨૩-૨૪; લૂ. ૧૧:૧૭-૧૨); પણ પૂરો ઉથલાવી દેવામાં આવ્યો નહોતો. એ રીતે જોતાં અહીં કહેવાનો અર્થ એ લાગે છે કે શેતાન તથા તેના દૂતો એમ માનતા હોય કે તેઓ તેમના નિવાસસ્થાનમાં નિશ્ચિંત રહી શકશે, તો તે ખોટું છે. ખ્રિસ્તે તેમને હરાવ્યા છે તથા તેમની ઉપર વિજય મેળવ્યો છે. અને હવે તેમના છેવટના નાશનો સમય ચોક્કસ આવવાનો જ છે તથા પાસે જ છે.

આ કહેવાની પાછળ પિતરનો હેતુ સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલા વિશ્વાસીઓને હિંમત આપવાનો છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "મારામાં તમને શાંતિ મળે માટે મેં તમને એ વચનો કહ્યાં છે; જગતમાં તમને સંકટ છે; પણ હિંમત રાખો; જગતને મેં જીત્યું છે" (યોહ. ૧૬:૩૩).

આપણે નોંધેલું કે આ પહેલાં ચાકરોને કડક માલિકોને આઘીન રહેવાની સલાહ આપતાં પિતરે ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનનું ઉદાહરણ આપેલું, જેમ અહીં ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરવા ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનની વાત કરે છે. પણ ત્યાં (૨:૨૧-૨૪) ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનને એક નમૂના તરીકે રજૂ કરવામાં આવેલું, જેનું આપણે અનુસરણ કરવાનું છે. જ્યારે પ્રસ્તુત ફકરામાં (૩:૧૮-૨૨) ઈસુ ખ્રિસ્તના દુષ્ટ બળો ઉપર વિજયની વાત છે અને એ વિજયને ધ્યાનમાં રાખી ગમે તેવા કપરા સંજોગોમાં ધીરજથી ટકી રહેવાની સલાહ છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત સલાહ આપે છે, "પ્રભુમાં તથા તેમના સામર્થ્યના

બળમાં શક્તિમાન થાઓ. શેતાનની યુક્તિઓ સામે તમે દૃઢ રહી શકો માટે ઈશ્વરનાં હથિયારો સજો. કેમ કે આપણું આ યુદ્ધ રક્ત તથા માંસની સામે નથી, પણ અધિપતિઓની સામે, અધિકારીઓની સામે, આ અંધકારરૂપી જગતના સતાધારીઓની સામે, આકાશી સ્થાનોમાં દુષ્ટતાનાં આત્મિક લશ્કરોની સામે છે. એ માટે તમે ઈશ્વરનાં સર્વ હથિયારો સજી લો કે, તમે ભૂંડે દહાડે સામા થઈ શકો, અને બને તેટલું સર્વ કરીને તેની સામે ટકી શકો” (એફ. ૬:૧૦-૧૩).

આત્માઓને ઉપદેશ કર્યો વાક્યમાં ઉપદેશ કરવા માટેનો મૂળ શબ્દ પિતરના આ પત્રમાં આ એક જ જગાએ વપરાયો છે, જ્યારે નવા કરારમાં કુલ ૬૧ વખત. આ શબ્દોનો મુખ્ય અર્થ છે જાહેરાત કરવી, ઘોષણા કરવી. મોટા ભાગના ઉપયોગમાં આ શબ્દનો અર્થ છે ઉપદેશ કરવો કે સુવાર્તાનો પ્રચાર કરવો (માથ. ૩:૧; ૪:૧૭; ૯:૩૫; ૨૪:૧૪; વગેરે). પણ અહીં એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે અશુદ્ધ આત્માઓને સુવાર્તા આપવાની હોય નહિ. કારણ દૂતો, પવિત્ર કે અશુદ્ધ, તારણનો અનુભવ કરતા નથી એટલું જ નહિ આ અશુદ્ધ આત્માઓ છે, જેઓને છેવટના નાશ માટે રાખી મૂકવામાં આવેલા છે. એટલે અહીં આ શબ્દ સુવાર્તાના શુભ સમાચાર માટે નહિ, પણ તેમના નાશના માઠા સમાચાર આપવાના અર્થમાં વપરાયો છે.

આ માટેના ગ્રીક શબ્દનો મૂળ અર્થ છે ઘોષણા કે જાહેરાત કરવી, પછી તે સારા સમાચારની હોય, કે માઠા સમાચારની હોય. જેમ કે માણસોનાં અંધકારમાં કે ગુપ્તમાં કરેલા કામ જાહેરમાં પ્રગટ કરવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (લૂ. ૧૨:૩). જૂના કરારના ગ્રીક ભાષાંતર સપ્તતિમાં યૂના ૧:૨; ૩:૨, ૪માં યૂના નિનવેહને તેમની દુષ્ટતા માટે આવનાર શિક્ષાની જાહેરાત કરે છે ત્યાં આ જ શબ્દ વપરાયો છે. એટલે અહીં બંધનમાં પડેલા અશુદ્ધ આત્માઓને માઠા સમાચારની જાહેરાત કરવાનો અર્થ છે. જ્યારે સુવાર્તાના શુભસમાચાર માટે પિતર બીજો ગ્રીક શબ્દ વાપરે છે જે ૧:૧૨, ૨૫; ૪:૬, ૧૭માં વપરાયો છે (તે કલમો વાંચો).

ઈસુ ખ્રિસ્તે આ આત્માઓને કયા માઠા સમાચાર આપ્યા? તેમની આગળ તેમણે વધસ્તંભ પર પોતાના વિજયની તથા તે આત્માઓના આવનાર સર્વનાશની જાહેરાત કરી. આગળ કહ્યું તેમ આ ફકરાનો (૩:૧૯-૨૨) મુખ્ય સૂર છે ઈસુ ખ્રિસ્તનો છેવટનો વિજય જેની નોંધ કલમ ૨૨માં સ્પષ્ટ રીતે કરવામાં આવી છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “રાજ્યો તથા અધિકારોને તોડી પાડીને, વધસ્તંભે તેઓ પર જય મેળવીને તેઓને જાહેર રીતે ઉઘાડાં પાડ્યાં” (કલો. ૨:૧૫). ઈસુ ખ્રિસ્તનો વધસ્તંભ પરનો વિજય પિતરના વાચકો માટે શુભ તથા હિંમત આપનાર સમાચાર હતા, જ્યારે અશુદ્ધ આત્માઓ માટે માઠા તથા હાંજા ગગડાવી નાખનાર સમાચાર હતા.

પ્રેરિતોના વિશ્વાસનામામાં (ભજનસંગ્રહ પાન ૩૨૪) ઈસુ ખ્રિસ્તના અધઃસ્થાનમાં

ઉતરવાનો જે ઉલ્લેખ છે તે આ કલમને આધારે હોય તેમ લાગે છે; “તે કૂસે જડાયો, મરણ પામ્યો, તથા દટાયો, અધઃસ્થાનમાં ઉતર્યો; તે ત્રીજે દિવસે મૂએલામાંથી ઉત્થાન પામ્યો” ગુજરાતીમાં “અધઃસ્થાન” શબ્દ વાપર્યો છે, જેને બદલે અંગ્રેજીમાં ખોટીરીતે Hell શબ્દ વાપર્યો છે; “He descended to hell”. પણ તે નરકમાં નહિ, અધઃસ્થાનમાં ગયા, જેને માટે નવા કરારમાં હાડેસ શબ્દ વપરાયો છે (પ્રે. કૃ. ૨:૩૧). હાડેસ તે વિશ્વાસ કર્યા સિવાય મૃત્યુ પામેલાંઓ માટે ક્રમચલાઉ રહેવાની જગા છે, જ્યાંથી તેમને ન્યાયકરણના દિવસે બહાર કાઢવામાં આવશે (પ્રે. કૃ. ૨૦:૧૧-૧૫). જ્યારે નરક તે તેમના માટે છેવટનું ને કાયમી નિવાસસ્થાન છે જેમાંથી તેઓ ક્યારેય બહાર આવશે નહિ. વિશ્વાસી માણસ જ્યારે મૃત્યુ પામે છે ત્યારે તે હાડેસમાં નથી જતો કે નરકમાં પણ નથી જતો, પણ સીધો ઈશ્વરની હાજરીમાં જાય છે (લૂ. ૨૩:૪૩; ફિલિ. ૧:૨૩; વગેરે), જ્યાં તે સદાકાળ રહેશે (પ્રે. કૃ. ૨૦:૩, ૪; ૨૨:૩-૫).

કલમ ૨૦ની શરૂઆત મૂળમાં તેઓ અનાર્જકિત હતા શબ્દોથી થાય છે અને ત્યાર પછી તે સમય શબ્દો છે જેનો અર્થ આપણા ભાષાંતરમાં પ્રાચીન સમયમાં કર્યો છે. બાકીની કલમમાં કયા સમયમાં તેઓ અનાર્જકિત હતા તેની સ્પષ્ટતા છે.

તેઓ એટલે આગલી કલમમાં જેમનો ઉલ્લેખ છે તે આત્માઓ, અશુદ્ધ આત્માઓ. અલબત્ત, અહીં માત્ર તે આત્માઓની જ વાત નથી, તેમની સાથે નૂહના સમયના સઘળા લોકનો પણ સમાવેશ થાય છે. અનાર્જકિત માટેના મૂળ શબ્દમાં આજ્ઞાનો જાણીબુઝીને અનાદર કરવાનો અર્થ છે. પિતરના પત્રમાં આ શબ્દ પાંચ વખત વપરાયો છે અને દરેક વખત ઈશ્વરનાં વચનો ન માનનાર, ઈશ્વર પર વિશ્વાસ નહિ કરનાર માટે વપરાયો છે (૨:૭, ૮; ૩૦:૧, ૨૦; ૪:૧૭). દરેક જગાએ પિતર પોતાના સમયના લોકોના અનાર્જકિતપણાની વાત કરે છે. વિશ્વાસ નહિ કરનાર યહૂદીઓ માટે આ શબ્દ અવારનવાર વપરાયો છે (પ્રે. કૃ. ૧૪:૨; ૧૭:૫; ૧૮:૮; રોમ. ૨:૮; ૧૦:૨૧; ૧૧:૩૦, ૩૧; ૧૫:૩૧; વગેરે).

તેમણે ક્યારે ઈશ્વરની વાતોનો અનાદર કર્યો તથા તે પર વિશ્વાસ કરવાનો નકાર કર્યો તે બાકીની કલમમાં જણાવ્યું છે. પ્રાચીન સમયમાં, એટલે નૂહના સમયમાં અને તે સમયની બે વાત બતાવી છે. એક તો, જ્યારે વહાણ તૈયાર થતું હતું તે સમયે તેઓએ ઈશ્વરનાં વચનો માન્યાં નહિ. ઉપર કહ્યું તેમ આ કલમમાં અશુદ્ધ આત્માઓની સાથે નૂહના સમયના લોકોનો સમાવેશ થાય છે. નૂહે અશુદ્ધ આત્માઓને ઉપદેશ કર્યો નહોતો, પોતાના સમયના લોકોને ઉપદેશ કર્યો હતો. વહાણ તૈયાર થતું હતું શબ્દો દ્વારા એ લાંબા સમયગાળાનો ઉલ્લેખ છે જે દરમિયાન નૂહે વિશ્વાસુપણે ઉપદેશ કર્યા કર્યો. એટલું જ નહિ, તેમની નજર સામે બંધાતું વહાણ જોઈને પણ તેમની આંખો ઊઘડવી જોઈતી હતી. ૨ પિતર ૨:૭માં પિતર નૂહને માટે “ન્યાયીપણાનો ઉપદેશક” શબ્દો વાપરે

છે. અર્થાત્ તેણે લોકો આગળ ઈશ્વર તેમની પાસે કેવા ન્યાયીપણાની અપેક્ષા રાખે છે તે બાબતનો સતત ઉપદેશ કર્યા કર્યો. ઉત્પત્તિ ૫:૩૨ તથા ૭:૬ સાથે મૂકતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઓછામાં ઓછું એકસો વર્ષ નૂલે ઉપદેશ કરેલો.

એટલા લાંબા સમય દરમિયાન જ્યારે વહાણ તૈયાર થતું હતું અને નૂલ લોકોને ઉપદેશ કરતો હતો ત્યારે ઈશ્વર સહન કરીને ધીરજ રાખતા હતા, અર્થાત્, ધીરજથી વાટ જોઈ રહ્યા હતા કે ક્યારે આ લોકો નૂલ મારફતે મારાં વચનો સાંભળે તથા પસ્તાવો કરીને મારી તરફ ફરે ને હું તેમનો ઉદ્ધાર કરું. તેના માટેના મૂળ શબ્દમાં સહનશીલતા રાખીને લાંબો સમય રાહ જોવાનો અર્થ છે જે અર્થ આપણા ગુજરાતી ભાષાંતર સહન કરીને ધીરજ રાખવામાં અને તેના અંગ્રેજી ભાષાંતર long-suffering માં સરસ રીતે વ્યક્ત થાય છે.

પિતર પોતાના બીજા પત્રમાં આ જ શબ્દનો ઉપયોગ કરી કહે છે, “પ્રભુ પોતાના વચન સંબંધી વિલંબ કરતા નથી, પણ કોઈનો નાશ ન થાય પણ સઘળાં પશ્ચાતાપ કરે, એવું ઈચ્છીને પ્રભુ તમારે વિષે ધીરજ રાખે છે” (૨ પિત્ર. ૩:૯). ઈશ્વરની ઈચ્છા તો એવી છે કે સર્વ તેમનાં વચનો સાંભળે તથા વિશ્વાસ કરીને અનંતજીવનના વારસદાર બને અને ઉડાઉ દીકરાના બાપની માફક તે સતત રાહ જોતા રહે છે. પણ મોટા ભાગના લોકો ઈશ્વરની સહનશીલતાપૂર્વક ધીરજથી રાહ જોવાની વાતનો અનાદર કરે છે. તેઓ છેવટે ઈશ્વરના ક્રોધના ભાગીદાર બનશે (રોમ. ૨:૪-૯).

સો વર્ષ જેટલા લાંબા સમય દરમિયાન ઈશ્વરની સહનશીલતાપૂર્વકની ધીરજ તથા નૂલનો વિશ્વાસુપણે સતત ઉપદેશ તેમ જ તેમની નજર સામે બંધાતું વહાણ, તે બધાની અવગણના કરી મોટા ભાગના લોકોએ જળપ્રલય દ્વારા સર્વનાશ વહોરી લીધો. માત્ર વહાણમાં થોડાં, એટલે આઠ જણ પાણીથી બચી ગયાં. આઠ જણ અર્થાત્ નૂલ પોતે, તેની પત્ની, તેના ત્રણ દીકરાઓ અને તેમની પત્નીઓ. પિતર પોતાના બીજા પત્રમાં આ બાબત વિષે કહે છે કે, ઈશ્વરે “અધર્મી જગત પર જળપ્રલય લાવીને ન્યાયીપણાના ઉપદેશક નૂલને તથા તેની સાથેનાં સાત માણસોને બચાવ્યાં” (૨ પિત્ર. ૨:૫). જણ માટે મૂળમાં જીવો (souls) શબ્દ છે, જે આગલી કલમમાં વપરાયેલા આત્માઓ (spirits) કરતાં જુદો છે. ત્યાં અશુદ્ધ આત્માઓની વાત છે, અહીં બચી ગયેલા લોકોની વાત છે.

માત્ર આઠ જીવો બચી ગયા, બાકીનાં સર્વનો નાશ થયો. તે મારફતે પિતરના કહેવાનો હેતુ એ છે કે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરી બચી જનાર લોકોની સંખ્યા હંમેશા ઓછી જ હોય છે, અને અવિશ્વાસ કરી નાશ પામનારાંઓની સંખ્યા હંમેશાં મોટી હોય છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું, “તમે સાંકડે બારણેથી માંહે પેસો; કેમ કે જે માર્ગ નાશમાં પહોંચાડે છે, તે ચોડો છે, ને તેનું બારણું પહોળું છે, ને ઘણા તેમાં થઈને પેસે છે. કેમ કે જે માર્ગ જીવનમાં પહોંચાડે છે, તે સાંકડો છે, ને તેનું બારણું સાંકડું છે. અને જેઓને તે જડે

છે તેઓ થોડા જ છે” (માથ. ૭:૧૩-૧૪).

નૂહના સમયની જેમ જ પિતરના સમયના ખ્રિસ્તીઓની સંખ્યા ઘણી નાની, સતાવણી પામતી, ચારે બાજુ અનાજાકિત લોકોથી ઘેરાયેલ, છતાં ઈશ્વર તેમનું રક્ષણ કરશે. જેમ પિતર પોતાના બીજા પત્રમાં કહે છે, “પ્રભુ તે ભક્તોને પરીક્ષણમાંથી છોડાવવાનું જાણે છે, અને અન્યાયીઓને તથા વિશેષ કરીને જેઓ દુર્વાસનાઓથી દૈહિક વિકારો પ્રમાણે ચાલે છે, ને પ્રભુના અધિકારને તુચ્છ ગણે છે તેઓને ન્યાયકાળ સુધી શિક્ષાને માટે રાખી મૂકવાનું તે જાણે છે” (૨ પિત. ૨:૯-૧૦). નૂહના સમયમાં હોય કે, પિતરના સમયમાં હોય કે, વર્તમાન સમયમાં હોય, ક્ષણભરના મોજશોખ માટે સ્વચ્છંદે જીવન જીવનારની સંખ્યા મોટી જ રહેવાની અને ગમે તે મુશ્કેલીમાં પણ ઈશ્વરને વળગી રહેનારાઓની સંખ્યા થોડી જ રહેવાની. પણ છેવટે તો ઈશ્વરના ભક્તોને ઈશ્વર બચાવીને અનંતજીવન આપશે, ભલે પૃથ્વી ઉપરના જીવનમાં તેમણે સતાવણી સહન કરવી પડે. અને તેથી ઊલટું અન્યાયીઓ ભલે પૃથ્વી ઉપરનો ક્ષણિક મોજશોખ માણે, છેવટે સર્વકાળનો નાશ વહોરી લેશે.

આ સિવાય પણ વેયન ગુડમ નામનો એક વિવેચક બતાવે છે તેમ નૂહના સમયના લોકો અને પિતરના સમયના લોકો વચ્ચે બીજી ઘણી સામ્યતા છે:

૧. નૂહનું વિશ્વાસી કુટુંબ આસપાસના મોટી સંખ્યાના અવિશ્વાસી લોકોથી ઘેરાયેલું હતું તેવી જ પિતરના સમયના ખ્રિસ્તી લોકોની પરિસ્થિતિ હતી (૩:૧૩-૧૪; ૪:૪, ૧૨-૧૩).
૨. દુષ્ટ અવિશ્વાસી લોકોની વચ્ચે રહેતો હોવા છતાં નૂહ ન્યાયી જીવન જીવતો હતો. પિતરની તેના સમયના લોકોને આ જ સલાહ છે કે “તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા; પણ ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારાં અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો” (૩:૧૩-૧૫; ૧૬-૧૭; ૪:૩-૪).
૩. નૂહ પોતાની આસપાસના લોકોને ન્યાયીપણાનો ઉપદેશ કર્યા કર્યો (૨ પિત. ૨:૫), કે જેથી લોકો ઈશ્વર તરફ ફરે ને આવનાર નાશથી બચી જાય. પિતરની પોતાના સમયના લોકોને એવી જ સલાહ છે કે, “જે આશા તમે રાખો છો તેનો ખુલાસો જો કોઈ માગે તો તેને નમ્રતાથી તથા સત્યતાથી પ્રત્યુત્તર આપવાને સદા તૈયાર રહો” (૩:૧૫).
૪. નૂહને ઈશ્વરે આવનાર સર્વનાશની ચેતવણી આપેલી તથા પૃથ્વીના લોકોના પાપની શિક્ષા માટે સર્વનાશ નજીકમાં આવવાનો હતો તે વાત પણ જણાવી હતી. એ જ રીતે પિતર આવનાર ન્યાયકાળની ચેતવણી આપે છે (૪:૫-૬, ૧૭; ૨ પિત. ૩:૧૦).

૫. નૂહના સમયના લોકો પર શિક્ષા લાવતાં પહેલાં ઈશ્વર સહન કરીને ધીરજ રાખતા હતા. તેમ જ પિતર તેના બીજા પત્રમાં પોતાના સમયના લોકોને સંબોધીને કહે છે કે, "પ્રભુ પોતાના વચન સંબંધી વિલંબ કરતા નથી; પણ કોઈનો નાશ ન થાય પણ સઘળાં પશ્ચાતાપ કરે, એવું ઈચ્છીને પ્રભુ તમારે વિષે ધીરજ રાખે છે. પણ જેમ ચોર આવે છે, તેમ પ્રભુનો દિવસ આવશે" (૨ પિત. ૩:૧૦-૧૧).

ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ પોતાના સમયના લોકોને આવનાર ન્યાયકાળની ચેતવણી આપવા નૂહના સમયના લોકોનો દાખલો આપેલો. "જેમ નૂહના સમયમાં થયું, તેમ જ માણસના દીકરાનું આવવું પણ થશે. કેમ કે જેમ જળપ્રલયની અગાઉ નૂહ વહાણમાં ચઢી બેઠો ત્યાં સુધી તેઓ ખાતાપીતા, ને પરણતાપરણાવતા હતા; અને જળપ્રલય આવીને સહુને તાણી લઈ ગયો ત્યાં સુધી તેઓ ન સમજ્યા, તેમ જ માણસના દીકરાનું આવવું પણ થશે (માથ. ૨૪:૩૭-૩૯; લૂ. ૧૭:૨૬-૨૭). તેવી જ પરિસ્થિતિ પિતરના સમયમાં હતી અને તેવી જ પરિસ્થિતિ વર્તમાન સમયમાં છે. ઈશ્વરના અસંખ્ય સેવકો ઈશ્વરના રાજ્ય તથા તેમના ન્યાયીપણાને શોધવા અંગે સતત ઉપદેશ કર્યા કરે છે, પણ તે સાંભળનારાં કેટલાં હોય છે?

આ કલમમાં છેલ્લે એક વાત નોંધવાની રહી તે એ કે આ આઠ જણ પાણીથી બચી ગયાં. પાણીથી બચી ગયાં તેમાં એવો અર્થ વ્યક્ત થતો લાગે છે કે પાણીથી તેઓનો નાશ થયો નહિ, પણ તેઓ બચી ગયાં. સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર "જળપ્રલયથી બચી ગયાં" આ જ અર્થ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરે છે. મૂળ શબ્દોનો અર્થ આવો અર્થ થઈ શકે અને હકીકતમાં તેમ બન્યું પણ ખરું. પણ સંદર્ભ પ્રમાણે જોતાં પાણીથી નો અર્થ પાણીની ઈજામાંથી બચી ગયાં તેવો નથી, પણ પાણી દ્વારા કે પાણી મારફત બચી ગયાં તેવો છે. અર્થાત્ પાણીએ એ લોકોનો બચાવ કર્યો. જે પાણીએ અનાજાંકિત લોકોને ડૂબાડીને તેઓનો નાશ કર્યો, તે જ પાણીએ તેમના વહાણને તરતું કરીને તેમનો બચાવ કર્યો. જે પાણી દ્વારા એકનો નાશ, તે જ પાણી દ્વારા બીજાનો બચાવ.

અલબત્ત, એમ કહેવું વધારે યોગ્ય છે કે વહાણ મારફત તેઓ પાણીથી નાશ પામતાં બચી ગયાં. પણ તેને બદલે પિતર તેઓ પાણી મારફત બચી ગયાં તેમ કહે છે. કારણ હવે પછીની કલમમાં બાપ્તિસ્માનું પાણી આપણને બચાવે છે તેવી વાત પિતર કહેવા માગે છે. જેમ નૂહના સમયના પાણીએ લોકોને તરતાં કરી બચાવ્યાં, તેમ જ બાપ્તિસ્માનું પાણી આપણને તારે છે, તરતાં કરે છે. નૂહના સમયના પાણીએ લોકોને તરતાં કરીને તેમને શારીરિક મોતથી બચાવ્યાં, તેમ જ બાપ્તિસ્માનું પાણી માણસનો ઉદ્ધાર કરીને તેને અનંતકાલિક મોતથી બચાવે છે, જે વાત હવે પછીની કલમનો વિષય છે.

કલમ ૨૧નું મુખ્ય વાક્ય છે, બાપ્તિસ્માનું પાણી... હમણાં તમને પણ તારે છે.

અર્થાત્ નૂહના સમયના પાણીએ વહાણને તરતું કરીને લોકોનો બચાવ કર્યો, તેમ જ હાલમાં બાપ્તિસ્માનું પાણી પણ તમારો બચાવ કરે છે. હમણાં શબ્દ (ભૂતકાળના બનાવનું વર્તમાન સમયમાં લાગુ કરણ કરે છે, જે માત્ર પિતરના આ પત્ર લખવાના સમયને જ નહિ, ત્યાર પછીના સર્વ સમયને લાગુ પડે છે. ખાસ કરીને અહીં જૂના કરારની વ્યવસ્થા તથા નવા કરારની વ્યવસ્થા વચ્ચે તફાવત દર્શાવ્યો છે. આ પહેલાં ૧:૧૨માં આ અર્થમાં હમણાં શબ્દ વાપરેલો જેમાં જૂના કરારના સમયમાં પ્રબોધકો જે બાબતની જિજ્ઞાસાપૂર્વક તપાસ કરતા હતા તે સુસમાચાર હમણાં તમને જણાવવામાં આવ્યા છે તેવો અર્થ હતો. તેથી ઊલટું ૨:૧૦, ૨૫માં બે વખત પિતરના સમયના લોકોની તારણ પામ્યા પહેલાંની પરિસ્થિતિ સાથે તેમની વર્તમાન પરિસ્થિતિનો તફાવત દર્શાવવા પિતર હમણાં શબ્દ વાપરે છે, તો ૧:૬ અને ૮માં તેમની વર્તમાન પરિસ્થિતિનો જે સમયે તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તની સમક્ષ ઊભા રહેશે તે સમયની પરિસ્થિતિ સાથે તફાવત બતાવવા હમણાં શબ્દ વપરાયો છે. આમ પિતર અવારનવાર હમણાં શબ્દ વાપરે છે.

એ દૃષ્ટાંત પ્રમાણ શબ્દોમાં દૃષ્ટાંત શબ્દ એ ખાસ વિશિષ્ટ અર્થમાં વપરાયો છે. ગ્રીકમાં એન્ટીટાઈપ શબ્દ છે જેનો ખરેખર અર્થ થાય પ્રતિ-દૃષ્ટાંત કે પ્રતિ-રૂપ. જ્યારે બીજો ગ્રીક શબ્દ છે ટાઈપ જેનો અર્થ થાય દૃષ્ટાંત કે રૂપ. જૂના કરારની કોઈ વસ્તુ, વ્યક્તિ, રિવાજ કે બનાવને જ્યારે નવા કરારમાં આવતી વસ્તુ, વ્યક્તિ, રિવાજ કે બનાવના ઉદાહરણ તરીકે રજૂ કરવામાં આવે ત્યારે જૂના કરારની જે તે વસ્તુને ટાઈપ કે દૃષ્ટાંત અને તેને અનુરૂપ નવા કરારની વસ્તુને એન્ટી-ટાઈપ કે પ્રતિ-દૃષ્ટાંત તરીકે ઓળખાવવામાં આવે છે.

જેમ કે જૂના કરારનો આદમ તે નવા કરારમાં આવનાર આદમ, ઈસુ ખ્રિસ્તની એઘાણીરૂપ (ટાઈપ) હતો; આદમથી પાપ દ્વારા મરણ આવ્યું, તો ઈસુ ખ્રિસ્તથી જીવનરૂપ ન્યાયીકરણ આવ્યું (રોમ. ૫:૧૨-૨૧). તે જ રીતે યૂના આવનાર ખ્રિસ્તની નિશાની પૂરી પાડે છે; "જેમ યૂના ત્રણ રાતદહાડા મોટા માછલાના પેટમાં રહ્યો હતો, તેમ માણસનો દીકરો પણ ત્રણ રાતદહાડા પૃથ્વીના પેટમાં રહેશે" (માથ. ૧૨:૩૯). એ જ રીતે જૂના કરારનો એલિયા પ્રબોધક નવા કરારમાં યોહાન બાપ્તિસ્તના ઉદાહરણરૂપ હતો. એ જ રીતે જૂના કરારનો મુલાકાતમંડપ તથા તેમાં અપાતાં અર્પણો નવા કરારના સ્વર્ગીય મુલાકાતમંડપ તથા આત્મિક અર્પણોની નિશાનીરૂપ હતાં. તેમ જ જૂના કરારમાં હલવાનનું બલિદાન નવા કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના નિષ્કલંક હલવાનના બલિદાનનું સૂચન કરે છે, જેમ યોહાન બાપ્તિસ્તે કહ્યું, "જુઓ, ઈશ્વરનું હલવાન જે જગતનું પાપ હરણ કરે છે" (યોહ. ૧:૨૯).

દૃષ્ટાંત (ટાઈપ) તથા પ્રતિ-દૃષ્ટાંત (એન્ટી-ટાઈપ) માં કહેવાનો અર્થ એ છે કે જૂના કરારની વસ્તુઓ તો માત્ર આવનાર બાબતોની એઘાણી માત્ર છે, તેમનું કાયમી મૂલ્ય

નથી. નવા કરારમાં આવેલી વસ્તુઓ, વ્યક્તિઓ, બનાવો જૂના કરારની વસ્તુઓ, વ્યક્તિઓ તથા બનાવોથી ક્યાંય ચઢી જાય તેવાં છે. જેમ કે આદમ કરતાં કે યૂના કરતાં ઈસુ ખ્રિસ્ત. એલિયા કરતાં યોહાન બાપ્તિસ્ત, જૂના કરારનાં અર્પણો તથા મુલાકાતમંડપ કરતાં નવા કરારનાં આત્મિક અર્પણો તથા આત્મિક મુલાકાતમંડપ ક્યાંય ચઢી જાય તેવો છે. તેમ જ જૂના કરારનાં રેલના પાણીથી શારીરિક બચાવ કરતાં બાપ્તિસ્માના પાણીથી થયેલો આત્મિક બચાવ ક્યાંય ચઢિયાતો છે.

પિતર કહે છે બાપ્તિસ્માનું પાણી તમને તારે છે. એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે બાપ્તિસ્માની વિધિથી કે બાપ્તિસ્માના પાણીથી માણસનું તારણ થતું નથી; પણ પાપનો પસ્તાવો કરી ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરવાથી માણસનું તારણ થાય છે. પણ પિતર અહીં બાપ્તિસ્માને માણસના આત્મિક વિશ્વાસના બાહ્ય પ્રતીક તરીકે રજૂ કરે છે. પાઉલ પ્રેરિત પણ પોતાના પત્રોમાં આવી જ રજૂઆત કરે છે જ્યારે તે કહે છે, "આપણે બાપ્તિસ્માદ્વારા તેમની સાથે મરણમાં દટાયા" (રોમ. ૬:૪); "તમારામાંના જેટલા ખ્રિસ્તમાં બાપ્તિસ્મા પામ્યા તેટલાએ ખ્રિસ્તને પહેરી લીધા" (ગલ. ૩:૨૭); "તેમની સાથે તમે બાપ્તિસ્મામાં દટાયા" (કલો. ૨:૧૨). નવાં કરારમાં માણસ વિશ્વાસ કરે કે તરત જ વિનાવિલંબે બાપ્તિસ્મા લેતો. જેમ કે હબશી ખોજો વિશ્વાસ કર્યા પછી તરત જ બાપ્તિસ્માની ઈચ્છા વ્યક્ત કરે છે (પ્રે. કૃ. ૮:૩૬-૩૮). એટલે નવા કરારમાં વિશ્વાસ તથા બાપ્તિસ્માને સાથે સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યાં છે (પ્રે. કૃ. ૨:૩૮; ૮:૧૨; ૧૮:૮) તથા ક્યારેક, આગળ પાઉલના પત્રોમાં નોંધ્યું તેમ, બન્નેને એક જ ક્રિયા તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યાં છે.

તોપણ પિતર બાકીની કલમમાં બાપ્તિસ્માનું પાણી તમને કેવી રીતે તારે છે તે બાબતની સ્પષ્ટતા કરે છે કે જેથી કોઈ ગેરસમજને સ્થાન રહે નહિ. તેમાં ત્રણ વિધાનો છે, એક નકારાત્મક અને બે હકારાત્મક. એક તો, બાપ્તિસ્મા લેવામાં પાણીથી શારીરિક મેલ શુદ્ધ કરવાનું પ્રયોજન નથી, શરીરનો મેલ દૂર કરવાથી નહિ, શરીરનો મેલ દૂર કરવાથી બાપ્તિસ્માનું પાણી તારતું નથી. સાચા હૃદયના પૂરા વિશ્વાસ સિવાય માત્ર બાપ્તિસ્માની બાહ્ય તથા શારીરિક વિધિ મારફતે માણસનું તારણ થતું નથી. એટલે જ હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક કહે છે "દુષ્ટ અંતઃકરણથી છૂટવા સારુ આપણાં હૃદયો પર છંટકાવ પામીને (અંતરથી વિશ્વાસ કરીને) તથા નિર્મળ પાણીથી શરીરને ધોઈને (ખરા અર્થમાં બાપ્તિસ્મા લઈને), આપણે શુદ્ધ હૃદયથી અને પૂરેપૂરા નિશ્ચયથી વિશ્વાસ રાખીને ઈશ્વરની સન્નિધિ જઈએ" (હિબ્રુ. ૧૦:૨૨). તેમ જ પિતર બીજે કહે છે, "પસ્તાવો કરો, અને ઈસુ ખ્રિસ્તને નામે તમારામાંનો દરેક બાપ્તિસ્મા પામો કે, તમારાં પાપોનું નિવારણ થાય" (પ્રે. કૃ. ૨:૩૮).

પિતરના પત્ર સાથે જેનો સીધો સંબંધ નથી તેવી બીજી એક વાત બાપ્તિસ્મા સંબંધી નોંધવાની કે પિતરના આ સંદર્ભ તથા નવા કરારમાં બાપ્તિસ્માનો બીજે જે રીતે

ઉલ્લેખ છે તે જોતાં સ્પષ્ટ થાય છે કે નવા કરારના સમયમાં બાળકોનું માત્ર પાણીના છંટકાવથી નહિ, પણ સમજશક્તિ આવ્યાની ઊંમરે પહોંચ્યા પછી વિશ્વાસ કર્યા બાદ ડૂબકીનું બાપ્તિસ્મા કરવામાં આવતું. બાપ્તિસ્માની ક્રિયામાં પાણીમાં ડૂબકી મારીને બહાર નીકળવામાં ઈસુ ખ્રિસ્તની સાથે મરણ પામીને દટાઈને નવા જીવનમાં પ્રવેશ કરવાનો જે અર્થ છે તે ડૂબકીના બાપ્તિસ્મામાં જ વ્યક્ત થઈ શકે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "તે માટે આપણે બાપ્તિસ્માદ્વારા તેમની સાથે મરણમાં દટાયા કે, જેમ ખ્રિસ્તને બાપના મહિમાથી મૂએલાંમાંથી ઉઠાડવામાં આવ્યા તેમ જ આપણે પણ નવા જીવનમાં ચાલીએ" (રોમ. ૬:૪). પિતર શરીરનો મેલ ધોવાનો જે ઉલ્લેખ કરે છે તે ડૂબકીના બાપ્તિસ્માના સંદર્ભમાં જ છે (તેમ જ પ્રે. કૃ. ૮:૩૬-૩૮; હિબ્રૂ ૧૦:૨૨).

બાપ્તિસ્માનું પાણી કેવી રીતે તારતું નથી તે બાબતમાં એક વિધાન કર્યા પછી તે કેવી રીતે તારે છે તે બાબતમાં બે વિધાનો કરે છે. એક તો, ઈશ્વર પ્રત્યે શુદ્ધ હૃદયની માગણીથી તારે છે. માગણી માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ આખા નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ વખત વપરાયો છે. પણ ક્રિયાપદના રૂપમાં આની સાથે સંકળાયેલો શબ્દ માથ્થી ૧૬:૧માં વપરાયો છે જ્યાં તેનો અર્થ છે માગણી કરવી, કે વિનંતી કરવી. તેને આધારે કેટલાક વિવેચકો અહીં ઈશ્વરની પાસે માગણી કરવાના અર્થમાં આ શબ્દ ઘટાવે છે જે અર્થ આપણા બાઈબલના ભાષાંતરમાં સ્વીકારવામાં આવ્યો છે. તે રીતે જોતાં અહીં કહેવાનો અર્થ એ લાગે છે કે બાપ્તિસ્મા લેતી વખતે બાપ્તિસ્મા લેનાર વિશ્વાસી વ્યક્તિ ઈશ્વરને પોતાના પૂરા અંતઃકરણથી વિનંતી કરે છે કે મારાં પાપ માફ કરીને મને સંપૂર્ણ રીતે શુદ્ધ કરો.

ક્રિયાપદના રૂપમાં આ શબ્દ નવા કરારમાં ૫૮ વખત વપરાયો છે, પણ ઉપર માથ્થી ૧૬:૧માં નોંધ્યું તે સિવાય બીજે બધે આ શબ્દ સવાલ પૂછવાના અર્થમાં વપરાયો છે અને પિતરની પ્રસ્તુત કલમમાં સવાલ પૂછવાનો અર્થ બંધબેસતો આવતો નથી. એટલે કેટલાક વિવેચકો આ શબ્દનો માગણી કે વિનંતી ને બદલે કોલકરાર કરવો, વચન આપવ, તેવો અર્થ કરે છે. અને તેના સમર્થનમાં નવા કરારના સમયમાં બીજાં ગ્રીક લખાણોમાં આ શબ્દ આ અર્થમાં વપરાયાના દાખલા ટાંકે છે. આ અર્થમાં લેતાં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે બાપ્તિસ્મા લેતી વખતે માણસ ઈશ્વર આગળ વચન આપે છે કે હવે પછીનું જીવન તે ઈશ્વરના મહિમા માટે ગાળશે. ઈશ્વર આગળ તે શુદ્ધ હૃદયની, એટલે કે પોતાનું અંતઃકરણ શુદ્ધ રાખશે તથા અંતરાત્માને ડબ્બે તેવું કોઈ કાર્ય કરશે નહિ તેવી પ્રતિજ્ઞા કરે છે.

ઉપરના બન્ને અર્થો; ઈશ્વર આગળ શુદ્ધ હૃદયથી કરવામાં આવેલી માગણી, કે શુદ્ધ હૃદય રાખવાની પ્રતિજ્ઞા, અહીં બંધબેસતા આવે છે. પણ નવા કરારમાં બીજે ક્યાંય બાપ્તિસ્માની સાથે આ બેમાંથી એકે વાત સંકળાયેલી હોય તેવો ઉલ્લેખ નથી. એટલે

તારણ પામેલાંઓના વિશ્વાસની કસોટી

કયો અર્થ લેવો તે ચોક્કસ કહી શકાય તેમ નથી.

બાપ્તિસ્માની સાથે સંકળાયેલી બીજી વાત તે ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન. ઈસુ ખ્રિસ્તના વધસ્તંભ પરના મૃત્યુથી માણસનાં પાપનિવારણનો ઉપાય થયો. પણ જો તેમનું પુનરુત્થાન ન થયું હોત તો તેમનું મૃત્યુ સામાન્ય માણસના મૃત્યુથી વિશેષ ન હોત તથા તેનાથી પાપનિવારણનો માર્ગ ઊભો થયો ન હોત. એટલે છેવટના અર્થમાં જોતાં, પિતર અહીં કહે છે, બાપ્તિસ્માનું પાણી ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાન વડે તારે છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "જો ખ્રિસ્ત ઊઠ્યા નથી, તો અમારો ઉપદેશ વ્યર્થ છે, અને તમારો વિશ્વાસ પણ વ્યર્થ છે" અને "જો ખ્રિસ્ત ઊઠ્યા નથી, તો તમારો વિશ્વાસ વ્યર્થ છે; હજી સુધી તમે તમારા પાપમાં જ છો" (૧ કરિ. ૧૫:૧૪, ૧૭). પિતરે પત્રની શરૂઆતમાં જ કહેલું, "આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વર તથા બાપને ધન્યવાદ હો; તેમણે પોતે ઘણી દયા રાખીને મૂએલાંમાંથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરુત્થાન કરીને સજીવન આશાને સારુ...આપણને પુનર્જન્મ આપ્યો છે" (૧:૩-૪).

પુનરુત્થાનના ઉલ્લેખ મારફતે પિતર કલમ ૧૮માં શરૂ કરેલી વાત તરફ પાછો વળે છે અને ત્યાં અધૂરી છોડેલી તે વાત કલમ ૨૨માં પૂરી કરે છે. તેમણે દુઃખ ભોગવ્યું, વધસ્તંભે જડાયા, મરણ પામ્યા તથા દટાયા (કલમ ૧૮), અધઃસ્થાનમાં ઊતર્યા (કલમ ૧૯), મૂએલાંમાંથી ઉત્થાન પામ્યા (કલમ ૨૧) અને સ્વર્ગમાં ચઢી ગયા અને સર્વસમર્થ ઈશ્વરપિતાને જમણે હાથે બિરાજમાન છે (કલમ ૨૨).

કલમ ૨૨માં ઈસુ ખ્રિસ્તના છેવટના તથા સર્વોપરી વિજયની વાત સાથે પિતર આ ફકરાનો અંત લાવે છે.

દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓને સ્વાધીન કર્યા તે શબ્દોમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે કોના ઉપર વિજય મેળવ્યો તે સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું છે. અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓ શબ્દોમાં પૃથ્વી ઉપરના માનવી સત્તાધારીઓ કે રાજા મહારાજાઓ અને બીજા પરાક્રમી માણસોની વાત નથી. પણ દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓ એ ત્રણે શબ્દોમાં આત્મિક પરિબળોની વાત છે, જે વાત નવા કરારમાં બીજે અવારનવાર કરવામાં આવી છે.

પૃથ્વી ઉપરના અધિકારીઓ તથા રાજા મહારાજા જેવા પરાક્રમીઓની પાછળ આત્મિક પરિબળો કાર્યશીલ હોય છે, અને આત્મિક પરિબળો પૃથ્વી ઉપરના અધિકારીઓ મારફતે પોતાનો હેતુ સિધ્ધ કરવા કાર્યશીલ હોય છે. એકેસી ૨:૨માં પાઉલ પ્રેરિત શેતાન માટે "વાયુની સત્તાનો અધિકારી" શબ્દ વાપરે છે, જે પૃથ્વી ઉપરના લોકોને ઈશ્વરની સામે બંડ કરવા પ્રેરે છે. એકેસી ૩:૧૦ માં આ આત્મિક પરિબળો માટે "સ્વર્ગીય સ્થાનોમાં રહેલા અધિપતિઓ તથા અધિકારીઓ" શબ્દો વાપર્યા છે. એકેસી ૬:૧૨માં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "આપણુ આયુધ્ધરક્ત તથા માંસની સામે નથી, પણ અધિપતિઓની સામે, અધિકારીઓની સામે, આ અંધકારરૂપી જગતના સત્તાધારીઓની સામે, આકાશી

સ્થાનોમાં દ્રુષ્ટતાનાં આત્મિક લશ્કરોની સામે છે”.

ઈસુ ખ્રિસ્તે શેતાનને માટે અવારનવાર “આ જગતનો અધિકારી”, મૂળમાં “આ જગત ઉપર રાજ્ય ચલાવનાર,” શબ્દો વાપર્યા હતા (યોહ. ૧૨:૩૧; ૧૪:૩૦; ૧૬:૧૧). પાઉલ પ્રેરિત શેતાનને માટે કહે છે, “તેઓમાં આ જગતના દેવે અવિશ્વાસીઓનાં મન આંધળાં કર્યાં છે, એ સારુ કે ખ્રિસ્ત જે ઈશ્વરની પ્રતિમા છે તેમના મહિમાની સુવાર્તાના પ્રકાશનો ઉદય તેઓ પર ન થાય” (૨ કરિ. ૪:૪). એ પ્રમાણે જોતાં લોકોના અવિશ્વાસની પાછળ, તેમ જ અવિશ્વાસી લોકો તરફથી ખ્રિસ્તી માણસોની સતાવણી પાછળ શેતાન તથા તેના અધિકારીઓનો હાથ રહેલો છે.

પણ, પિતર કહે છે, ઈસુ ખ્રિસ્તે વધસ્તંભ પરના પોતાના મૃત્યુ તથા પુનરુત્થાન મારફતે આ સઘળાં પરિબળો ઉપર વિજય મેળવ્યો છે. અલબત્ત, આનો અર્થ એ તો નહીં જ કે વધસ્તંભ પરના મૃત્યુ તથા પુનરુત્થાન પછી જ ઈસુ ખ્રિસ્તે આ અધિકાર મેળવ્યો અને તે પહેલાં તેમની પાસે તે અધિકાર નહોતો. અનાદિકાળથી તેમની પાસે તે અધિકાર હતો જ. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે તેમની પાસે સર્વોપરી અધિકાર હોવાની વાત જાહેર કરેલી (માથ. ૮:૬; માર્ક ૧:૨૨, ૨૭; ૨:૧૦; લૂક. ૪:૩૨, ૩૬; ૫:૨૪; યોહ. ૧૭:૨). તેમની પોતાની પાસે આ અધિકાર હતો એટલું જ નહિ, પણ તેમના શિષ્યોને પણ તેમણે આ અધિકાર આપેલો (માર્ક ૬:૭; લૂ. ૯:૧; ૧૦:૧૮). એ રીતે ઈસુ ખ્રિસ્ત પાસે આ સર્વોપરી અધિકાર અનાદિકાળથી હતો જ.

પુનરુત્થાન મારફતે મૃત્યુ ઉપર વિજય મેળવીને તે અધિકાર તેમણે સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કર્યો. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે “તેમણે (ઈશ્વરપિતાએ) તે સામર્થ્ય ખ્રિસ્તમાં દેખાડીને તેમને મૂએલાંમાંથી ઉઠાડ્યા, અને સર્વ રાજસતા, અધિકાર, પરાક્રમ, ઘણીપણું અને કેવળ આ કાળમાંનું નહિ, પણ ભવિષ્યકાળમાંનું દરેક નામ જે હોય, એ સર્વ કરતાં ઊંચા કરીને પોતાની જમણી ગમ સ્વર્ગીય સ્થાનોમાં તેમને બેસાડ્યા” (એફ. ૧:૨૦-૨૧). તેમ જ, “માણસના આકારમાં પ્રગટ થઈને, મરણને, હા, વધસ્તંભના મરણને, આધીન થઈને, પોતાને નમ્ર કર્યાં. એને લીધે, ઈશ્વરે તેમને ઘણા ઊંચા કર્યાં, અને સર્વ નામો કરતાં તેમણે તેમને એવું શ્રેષ્ઠ નામ આપ્યું કે, આકાશમાંનાં, ભૂમિ પરનાં તથા ભૂમિ તળેનાં સર્વ ઈસુને નામે ઘૂંટણે પડીને નમે; અને ઈશ્વર પિતાના મહિમાને અર્થ દરેક જીભ કબૂલ કરે કે ઈસુ ખ્રિસ્ત પ્રભુ છે” (ફિલિ. ૨:૮-૧૧).

જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના મૃત્યુ તથા પુનરુત્થાન પહેલાં પોતાના શિષ્યોને ઈશ્વરની સામે બંડ પોકારનાર આત્મિક પરિબળો પર અધિકાર આપેલો (માર્ક ૬:૭; લૂ. ૯: ૧; ૧૦:૧૭-૨૦); તેમ જ પુનરુત્થાન પછી તેમણે પોતાના શિષ્યોને સર્વોપરી અધિકાર આપ્યો. સ્વર્ગારોહણ પહેલાં પુનરુત્થાન પામેલા ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને સંબોધીને કહેલું, “આકાશમાં તથા પૃથ્વી પર સર્વ અધિકાર મને અપાયો છે. એ માટે તમે જઈને

તારણ પામેલાંઓના વિશ્વાસની કસોટી

સર્વ દેશનાઓને શિષ્ય કરો” (માથ. ૨૮:૧૮-૧૯). તે વાત ઈસુ ખ્રિસ્તના માત્ર નજીકના અગિયાર શિષ્યોને જ નહિ, પણ પછી આવનાર સર્વ સમયમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી ખ્રિસ્તી બનનાર સર્વને લાગુ પડે છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “આપણે પાપમાં મૂએલા હતા ત્યારે તેમણે (ઈશ્વરે) ખ્રિસ્તની સાથે આપણને સજીવન કર્યા ... અને સાથે ઉઠાડ્યા, ને ખ્રિસ્ત ઈસુમાં સ્વર્ગીય સ્થાનોમાં તેમની સાથે બેસાડ્યા” (એફ. ૨:૫-૬).

એ રીતે ઈસુ ખ્રિસ્તના સર્વોપરી અધિકારમાં દરેક વિશ્વાસીનો હિસ્સો છે, જે અધિકારનો ઉપયોગ આત્મિક પરિબળો ઉપર વિજય મેળવવા તે કરી શકે છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “અમારી લડાઈનાં હથિયાર સાંસારિક (દૈહિક) નથી, પણ ઈશ્વરની સહાયથી કિલ્લાઓને તોડી પાડવાને તેઓ સમર્થ છે. અમે વિતંડાવાદોને તથા ઈશ્વરના જ્ઞાનની વિરુદ્ધ જે કંઈ માથું ઊંચકે છે તેને તોડી પાડીએ છીએ, અને દરેક વિચારને વશ કરી ખ્રિસ્તની આધીનતામાં લાવીએ છીએ” (૨ કરિ. ૧૦:૪-૫). તેમ જ યોહાન કહે છે, “બાળકો, તમે ઈશ્વરના છો, ને તમે તેઓને (ખ્રિસ્તવિરોધી આત્મિક પરિબળોને) જીત્યા છો; કેમ કે જગતમાં જે છે તેના કરતા તમારામાં જે છે તે મોટો છે” (૧ યોહ. ૪:૪). જો ખ્રિસ્તી માણસ શેતાનની સામો થાય તો શેતાનને તેની પાસેથી નાસી જવું પડે (યાકૂ. ૪:૭; ૧ પિત. ૫:૯).

તોપણ આ વિષયમાં કેટલીક બાબતો નોંધવાની. એક તો એ કે જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તની પાસે સમગ્ર સૃષ્ટિ ઉપર તથા આકાશ, પૃથ્વી તથા પૃથ્વી તળેનાં સર્વ આત્મિક પરિબળો ઉપર સર્વોપરી સત્તા તથા અધિકાર છે તેવો અધિકાર ખ્રિસ્તી માણસ પાસે નથી. હિંદુ તત્વજ્ઞાનના કહેવા પ્રમાણે અહમ્મલ બધ્ધેસમ, હું બ્રહ્મન છું, અર્થાત્ માણસ ઈશ્વરની સમકક્ષ થઈ શકે છે, જે વાત ખ્રિસ્તી ઈશ્વરવિદ્યા પ્રમાણે શેતાની જૂઠ છે. કેમ કે એકલા ઈશ્વર જ મહિમા માન તથા સામર્થ્ય પામવાને યોગ્ય છે” (પ્રક. ૪:૧૧) તેમ જ “જે હલવાનને મારી નાખવામાં આવ્યું હતું તે (અને તે એકલું જ) પરાક્રમ, સંપત્તિ, જ્ઞાન, સામર્થ્ય, માન, મહિમા તથા સ્તુતિ પામવાને યોગ્ય છે” (પ્રક. ૫:૧૨).

બીજું કે, આ અધિકાર ખ્રિસ્તી માણસ પૂરેપૂરા અર્થમાં ત્યારે જ અનુભવી શકે કે જ્યારે તે ઈશ્વરની પૂરી આધીનતામાં રહી ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવે. જેમ યાકૂબ કહે છે, “ઈશ્વર ગર્વિષ્ઠોની વિરુદ્ધ છે, પણ તે નમ્ર માણસો પર કૃપા રાખે છે. માટે ઈશ્વરને આધીન થાઓ; પણ શેતાનની સામા થાઓ, એટલે તે તમારી પાસેથી નાસી જશે” (યાકૂ. ૪:૬-૭). પિતર પણ યાકૂબની જેમ જ જૂના કરારમાંથી ટાંકતાં (નીતિ. ૩:૩૪) એ જ શબ્દોમાં કહે છે, “ઈશ્વર ગર્વિષ્ઠોની વિરુદ્ધ છે, પણ તે નમ્ર માણસો પર કૃપા રાખે છે. એ માટે ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો કે તે તમને યોગ્ય સમયે ઉચ્ચપદ મૂકે” (૧ પિત. ૫:૫-૬).

ખ્રિસ્તી માણસ પોતાની શક્તિથી નહિ, પણ ઈશ્વરની આધીનતામાં રહી ઈશ્વરની

શક્તિથી જ શેતાનની સામે ટકી રહી શકે છે. એટલે જ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “છેવટે, હું કહું છું, પ્રભુમાં તથા તેમના સામર્થ્યના બળમાં શક્તિમાન થાઓ. શેતાનની કુયુક્તિઓની સામે તમે દઢ રહી શકો માટે ઈશ્વરનાં સર્વ હથિયાર સજો... એ માટે તમે ઈશ્વરનાં સર્વ હથિયારો સજી લો કે, તમે ભૂડે દહાડે સામા થઈ શકો, અને બને તેટલું સર્વ કરીને તેની (શેતાનની) સામે ટકી શકો” (એફે. ૬:૧૦-૧૩) અને ત્યાર પછી ખ્રિસ્તી માણસે ધારણ કરી લેવાનાં આત્મિક હથિયારોની યાદી આપે છે (એફે. ૬:૧૪-૧૮). ખ્રિસ્તી જીવનમાં નિર્બળતામાં સામર્થ્ય છે અને નમ્રતામાં સન્માન છે, કારણ ખ્રિસ્તનું સામર્થ્ય નિર્બળતામાં સંપૂર્ણ થાય છે (૨ કરિ. ૧૨:૯) ને જે પોતાને ઊંચો કરે છે તેને નીચો કરવામાં આવશે ને જે પોતાને નીચો કરે છે તેને ઊંચો કરવામાં આવશે (માથ. ૨૩:૧૨; લૂ. ૧૪:૧૧; ૧૮:૧૪).

ત્રીજું કે, પિતર આ કલમમાં દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓ ઈસુ ખ્રિસ્તને સ્વાધીન થયાની વાત કરે છે તે હજી પૂરેપૂરા અર્થમાં અમલમાં આવી નથી, કારણ આ પછી પિતર કહે છે તેમ હજી પણ ઈશ્વરનો ને વિશ્વાસીઓનો “વૈરી એવો શેતાન ગાજનાર સિંહની માફક કોઈ મળે તેને ગળી જવાને શોધતો ફરે છે” (૫:૮). પિતર એ જાણે છે કે દુષ્ટતાનાં બળોનો હજી પૂરેપૂરો નાશ કરવામાં આવ્યો નથી કે તેમનો અવાજ શાંત થયો નથી (૨:૧૫). તોપણ તે ખાતરીપૂર્વક જણાવે છે કે ઈસુ ખ્રિસ્તના મૃત્યુ ઉપરના વિજયને પરિણામે ખ્રિસ્તી માણસનો છેવટનો વિજય ચોક્કસ જ છે એટલે તેમણે હિંમત રાખી ધીરજથી શેતાની બળોનો સામનો કરતા રહેવાનું છે. ખ્રિસ્તી માણસ એવી શરતમાં દોડી રહ્યો છે કે જેના વિજેતાઓની આગળથી જાહેરાત કરવામાં આવી છે! ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનને સમયે “જ્યારે તે ઈશ્વરને એટલે બાપને રાજ્ય સોંપી દેશે, જ્યારે તે સઘળી રાજ્યસત્તા, સઘળો અધિકાર તથા પરાક્રમ તોડી પાડશે ત્યારે અંત આવશે” (૨ કરિ. ૧૫:૨૪). ત્યાં સુધી શેતાની પરિબળો પોતાનું કામ ચાલુ રાખવાનાં અને ખ્રિસ્તી માણસનું તેવાં બળોની સામે આત્મિક શક્તિથી વેષ્ટિત થઈને યુદ્ધ કરવાનું ચાલુ રહેવાનું.

દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓને પોતાને સ્વાધીન કર્યા પછી તે તો આકાશમાં ગયા છે, જેમાં તેમના પુનરુત્થાન પછીના સ્વર્ગારોહણની વાત છે. પિતરે પોતે તેમના સ્વર્ગારોહણનો અજાયબ બનાવ તેની સગી આંખે જોયો હતો, “એ વાતો કહી રહ્યા પછી તેઓના દેખતાં તેમને ઉપર લઈ જવામાં આવ્યા” અને જ્યારે તેઓ આકાશ તરફ એકી નજરે જોઈ રહ્યા હતા ત્યારે બે દૂતોએ તેમને કહ્યું, “તમે આકાશ તરફ જોતા કેમ ઊભા રહ્યા છો? એ જ ઈસુ, જેમને તમારી પાસેથી આકાશમાં લઈ લેવામાં આવ્યા છે તે, જેમ તમે તેમને આકાશમાં જતાં જોયા તેમ જ પાછા આવશે” (પ્રે. કૃ. ૧:૯-૧૧). એ દૃશ્ય પિતર પોતાનાં મનોચક્ષુ આગળથી ક્યારેય દૂર નહિ કરી શક્યો હોય.

પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તના ઈશ્વરની જમણી તરફ બેઠેલા હોવાની વાત કરે છે જે

ગીતશાસ્ત્ર ૧૧૦:૧ને આધારે છે. ગીતશાસ્ત્ર ૧૧૦:૧ તે નવા કરારમાં સૌથી વધારે ટાંકવામાં આવેલી કલમ છે (માથ. ૨૨:૪૪; માર્ક ૧૨:૩૬; લૂ. ૪૦:૪૨; પ્રે. કૃ. ૨:૩૪-૩૫; ૧ કરિ. ૧૫:૨૫; એફે. ૧:૨૧; કલો. ૩:૧; હિબ્રૂ. ૧:૧૩; ૮:૧; ૧૦:૧૨). જૂના કરારમાં દાઉદ ભક્તે કરેલી ભવિષ્યવાણી ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાની બાબતમાં લાગુ કરેલી (માથ. ૨૨:૪૪; માર્ક ૧૨:૩૬; લૂ. ૪૦:૪૨) અને તેને અનુસરીને નવા કરારના બીજા લેખકોએ ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાન પછી તે ભવિષ્યવાણી તેના પૂરેપૂરા અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તની બાબતમાં સાચી પડવાની જાહેરાત કરી.

ભારતીય સંસ્કૃતિની જેમ હિબ્રૂ સંસ્કૃતિમાં પણ જમણો હાથ સન્માનનીય પદવી વ્યક્ત કરે છે. શપથ લેવા, આશીર્વાદ આપવા, દાનધર્મ કરવા જેવાં અગત્યનાં કાર્યો માટે જમણો હાથ જ વપરાતો (ઉત. ૪૮:૧૩-૧૯માં યાકૂબ યૂસફના દીકરાઓને આશીર્વાદ આપતાં ડાબા-જમણા હાથનો જે ઉપયોગ કરે છે તે વાંચો). ઈસુ ખ્રિસ્ત ઈશ્વરને જમણે હાથે બેઠેલા છે, અર્થાત્ સર્વોચ્ચ તથા સન્માનભરી પદવી પર તે બિરાજમાન છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પોતાને ઈશ્વરની સમકક્ષ જાહેર કરતાં આ જ શબ્દો વાપરેલા, "હું તમને કહું છું કે, હવે પછી માણસના દીકરાને પરાક્રમના (સર્વશક્તિશાળી ઈશ્વરના) જમણા હાથ પર બેઠેલો તથા આકાશના મેઘો પર આવતો તમે જોશો" (માથ. ૨૬:૬૪). મંડળીની શરૂઆતના સમયમાં પિતર તથા બીજા પ્રેરિતોએ આ જ વાત રજૂ કરેલી, "જે ઈસુને તમે વધસ્તંભ પર ટાંગીને મારી નાખ્યો, તેને આપણા પૂર્વજોના ઈશ્વરે ઉઠાડ્યો છે. તેને ઈશ્વરે પોતાને જમણે હાથે રાજા તથા તારનાર થવાને ઊંચો કર્યો છે" (પ્રે. કૃ. ૫:૩૦-૩૧).

અલબત્ત, આ બધું કહેવાની પાછળ પિતરનો આશય છે પોતાના વાયકોને પ્રોત્સાહન આપવાનો. આ આખા વિભાગનો (૩:૧૩-૫:૧૧) મુખ્ય વિષય છે તારણ પામેલાઓના વિશ્વાસની કસોટી. સારું કરવા છતાં સહન કરવા તમે તૈયાર રહો (૩:૧૩-૧૭), કારણ ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું (૩:૧૮-૨૨). પણ મૃત્યુ એ ખ્રિસ્ત માટે છેવટનો અંત નહોતો. મૃત્યુ પછી પુનરુત્થાન અને સ્વર્ગમાં ચઢી જવું અને ઈશ્વરપિતાના જમણે હાથે બિરાજીને સઘળી સત્તા પોતાના હાથમાં લેવી તે છેવટનું પરિણામ હતું.

ઈસુ ખ્રિસ્તનો જવલંત તથા અંતિમ વિજય વાયકોને ખાતરી આપે છે કે જો તેઓ પોતાના વિશ્વાસમાં દૃઢ ઊભા રહેશે તો દુનિયાની એવી કોઈ તાકાત નથી કે જે તેમને નુકસાન કરી શકે. દુઃખસહન ક્ષણભર માટે છે, છેવટનો વિજય કાયમી છે. "રુદન રાતપર્યંત રહે, પણ સવારમાં હર્ષાનંદ થાય છે" (ગી. શા. ૩૦:૫). જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "મારી ખાતરી છે કે મરણ કે જીવન, દૂતો કે અધિકારીઓ, વર્તમાનનું કે ભવિષ્યનું કે, પરાક્રમીઓ, ઊંચાણ કે ઊંડાણ કે, કોઈ પણ બીજી સૃષ્ટ વસ્તુ, ઈશ્વરની જે પ્રીતિ ખ્રિસ્ત ઈસુ આપણા પ્રભુમાં છે, તેનાથી આપણને જુદા પાડી શકશે નહિ" (રોમ. ૮:૩૮-૩૯).

કારણ ઈશ્વરને જમણે હાથે સર્વોચ્ચ સ્થાને બેઠેલા ઈસુ ખ્રિસ્ત આ બધા પર પોતાનો કાબૂ ધરાવે છે અને જ્યારે તે પોતાના સેવકોની સાથે હોય ત્યારે ઈશ્વરના સેવકોને બીજા કશાથી ડરવાની શી જરૂર હોય? જેમ આ વિભાગની શરૂઆતમાં જ પિતરે કહેલું, "જે ભલું છે તેને જો તમે અનુસરનારા થયા, તો તમારું ભૂંડું કરનાર કોણ છે? પણ જો તમે ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરો છો, તો તમને ધન્ય છે; તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા; પણ ખ્રિસ્તને તમારા પ્રભુ તરીકે તમારા અંતઃકરણમાં પવિત્ર માનો" (૩:૧૩-૧૫).

૪:૧-૬ જીવનનું ધ્યેય વાસના નહિ, પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા

આ પહેલાં ૩:૧૩-૧૭માં પિતરે ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરવા તૈયાર રહેવાની વાત કરી અને ત્યાર પછીના ફકરામાં (૩:૧૮-૨૨) ઈસુ ખ્રિસ્તનો દાખલો આપ્યો જેમણે પોતે ન્યાયી હોવા છતાં અન્યાયી એવા આપણાં પાપોને લીધે દુઃખ સહન કર્યું. હવે આ ફકરામાં પિતરે ઈસુ ખ્રિસ્તના આપણાં પાપોને માટે અપાયેલા બલિદાનને અનુરૂપ ખ્રિસ્તી જીવન જીવવાની વાત કરે છે. જો ખ્રિસ્તે આપણે માટે આટલું બધું સહન કર્યું તો શું આપણે આપણાં પાપોમાં જીવવાનું ચાલુ રાખીશું? તેમણે આપણા માટે વધસ્તંભ પર પોતાનો જીવ આપ્યો, તો તેમને આઘીન થઈને તેમને પસંદ પડે તેવું જીવન કેમ ન જીવીએ? અને એવું જીવન જીવતાં જો સાંસારિક માણસો તરફથી કનડગતી સહન કરવી પડે તો તે સહન કરવા, અરે, ખ્રિસ્તને માટે જાન પણ આપી દેવા, કેમ ન તૈયાર રહીએ? ભલે અત્યારે તેઓ આપણને સતાવે. એક વખતે તેમણે ઈશ્વરને પોતાનાં કામનો હિસાબ આપવો પડશે.

પિતરે આ ફકરામાં મનુષ્યજીવનનાં બે ધ્યેય રજૂ કરે છે. એક તો દુન્યવી મોજશોખ તથા દૈહિક લાલસા અને ભોગવિલાસને ધ્યાનમાં રાખીને જીવવું. ને બીજું ઈશ્વરે આપણા પર કરેલી કૃપા યાદ રાખીને તેમની ઈચ્છા પ્રમાણેનું જીવન જીવવું. પિતરે કહે છે કે જેણે ઈશ્વરની કૃપાનો અનુભવ કર્યો છે તે ઈશ્વરની ઈચ્છાને અનુસરીને જ જીવશે, પછી ભલે તેમ કરતાં તેણે લોકોનાં અપમાન સહેલાં પડે કે જાનનું જોખમ પણ વહોરવું પડે.

૪:૧ હવે ખ્રિસ્તે આપણે સારુ દેહમાં દુઃખ સહ્યું છે, માટે તમે પણ એવું જ મન રાખીને હથિયારબંધ થાઓ; કેમ કે જેણે દેહમાં દુઃખ સહ્યું છે તે પાપથી મુક્ત થયો છે; ૨ કે જેથી તે ત્યાર પછી દેહમાંનો બાકી રહેલો વખત માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે નહિ, પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે ગુજારે. ૩ કેમ કે જેમાં વિદેશીઓ આનંદ માને છે એવાં કૃત્યો કરવામાં તમે તમારા આયુષ્યનો જેટલો વખત ગુમાવ્યો છે તે બસ છે; તે વખતે તમે વ્યભિચારમાં, વિષયભોગમાં,

મધેપાનમાં, મોજશોખમાં તથા ધિક્કારપાત્ર મૂર્તિપૂજામાં મગ્ન હતા. ૪ આ બાબતમાં તમે તેઓની સાથે તે જ દુરાચારના પૂરમાં ધસી પડતા નથી, તેથી તેઓ આશ્ચર્ય પામીને તમારી નિંદા કરે છે. ૫ જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેને તેઓ હિસાબ આપશે. ૬ કેમ કે મૂએલાંઓને પણ સુવાર્તા પ્રગટ કરવામાં આવી હતી કે જેથી દેહમાં રહેનાર માણસોના જેવો ન્યાય થયા પછી તેઓ ઈશ્વરના જેવા આત્મામાં જીવે.

કલમ ૧ની શરૂઆત હવે ખ્રિસ્તે આપણે સારુ દેહમાં દુઃખ સહ્યું છે માટ શબ્દોથી થાય છે જે આ ફકરાને આગલા ફકરા (૩:૧૮-૨૨) સાથે જોડે છે. કારણ કે ખ્રિસ્ત આપણાં પાપોને માટે મૃત્યુ પામ્યા, એટલે હવે આપણે તેમના મહિમાને અર્થ જીવીએ એવો આ ફકરાનો ભાવાર્થ છે. આ શબ્દોનો સીધો સંબંધ આગલા ફકરાની કલમ ૧૮ સાથે છે "કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ એક વેળા પાપોને સારુ એટલે ન્યાયીએ અન્યાયીઓને બદલે દુઃખ સહ્યું." તો પછી આપણે પણ દુઃખ સહન કરવું પડે તો સહન કરીને બાકીનું જીવન તેમની ઈચ્છા પ્રમાણે જીવીએ.

આ પહેલાં પિતરે ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનનો ત્રણ વાર ઉલ્લેખ કર્યો છે (૧:૧૧; ૨:૨૧; ૩:૧૮) અને આ ચોથો ઉલ્લેખ છે. દરેક વખત ઈસુ ખ્રિસ્તના દુઃખસહનને માણસનાં પાપોની માફી તથા તારણના ઉપાય તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે. ખાસ કરીને ૨:૨૧, ૩:૧૮ અને પ્રસ્તુત કલમમાં તેમણે આપણે સારુ દુઃખ સહન કર્યું તે વાત પર ભાર મૂકે છે જે દ્વારા તેના કહેવાનો અર્થ છે કે જો તેમણે આપણે માટે આટલું બધું સહન કર્યું, તો આપણે તેમના માટે દુઃખ સહન કરવા કેમ ન તૈયાર રહીએ?

ઈસુ ખ્રિસ્તે દેહમાં દુઃખ સહ્ય અર્થાત્ શારીરિક રીતે દુઃખ સહ્યું તથા શારીરિક રીતે મૃત્યુનો અનુભવ કર્યો. જેમ યશાયા વર્ણવે છે તેમ તેમનું શરીર વીંધાયું, કચડાયું, શરીર પર સોળ પડ્યા (યશા. ૫૩:૪-૬). એ જ રીતે પિતર કલમના છેલ્લા વાક્યમાં વિશ્વાસીઓ ખ્રિસ્તને માટે શારીરિક દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહેવાની વાત કરે છે. બન્ને જગાએ દેહમાં દુઃખ સહ્યું શબ્દો વપરાયા છે.

માટે તમે પણ એવું જ મન રાખીને હથિયારબંધ થાઓ. ખ્રિસ્તે જેમ દુઃખ સહન કર્યું તેમ તમે પણ દુઃખ સહન કરવા સજ્જ થાઓ. જેમ આ પહેલાં પિતરે કહેલું, "કારણ કે એને માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે; કેમ કે ખ્રિસ્તે પણ તમારે માટે સહન કર્યું, અને તમે તેમને પગલે ચાલો, માટે તેમણે તમોને નમૂનો આપ્યો છે" (૨:૨૧).

એવું જ મન રાખીને એટલે ખ્રિસ્તના જેવું જ વલણ અપનાવીને. જેમ ખ્રિસ્તે આપણાં પાપોને માટે શારીરિક દુઃખ સહન કર્યું, તેમના જેવું જ મન રાખીને તેમને માટે દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહીએ. જેમ પાઉલ પ્રેરિત ઈસુ ખ્રિસ્તની નમ્રતા ધારણ કરવાનો

અનુરોધ કરતાં કહે છે, "ખ્રિસ્ત ઈસુનું મન જેવું હતું, તેવું તમે પણ રાખો" (ફિલિ. ૨:૫). ફિલિપિ ૨:૫માં મન માટે બીજો શબ્દ છે. પિતરે અહીં મન માટે જે શબ્દ વાપર્યો છે તે આ સિવાય બીજે માત્ર હિબ્રૂ ૪:૧૨માં વપરાયો છે ત્યાં આપણા બાઈબલમાં તેનો અર્થ હૃદયની ભાવનાઓ ક્યાં છે. તેમ અહીં પણ હૃદયની ભાવના, ઈચ્છાશક્તિને તૈયાર કરવાની વાત છે.

હથિયારબંધ થાઓ માં શસ્ત્રસજ્જ થવાનું લશ્કરી રૂપક વપરાયું છે. જેમ યુદ્ધમાં સૈનિક શસ્ત્રો ધારણ કરી સજ્જ થાય, તેમ હૃદયની ભાવનાઓને વશ કરી સજ્જ થવાનો અર્થ છે. બાઈબલમાં બીજે ઘણી જગાએ આ પ્રતીક વપરાયું છે. જેમ કે એકેસી ૬:૧૧-૧૭માં પાઉલ આત્મિક હથિયારો ધારણ કરી સજ્જ થવાની વાત કરે છે (તેમ જ રોમ. ૬:૧૩; ૧૩:૧૨; ૨ કોરિ. ૬:૭; ૧૦:૪; ૧ થેસ. ૫:૮માં આવો જ વિચાર છે).

ખ્રિસ્તના જેવું જ મન રાખીને ખ્રિસ્તની જેમ જ દેહમાં દુઃખ સહન કરવા માટેનું કારણ આપતાં છેલ્લા વાક્યમાં કહે છે, કેમ કે જેણે દેહમાં દુઃખ સહ્યું છે તે પાપથી મુક્ત થયો છે. કલમની શરૂઆતમાં ખ્રિસ્તે દેહમાં દુઃખ સહ્યું શબ્દો હતા તે જ શબ્દો ફરીથી આ વાક્યમાં વપરાયા છે. આ વાક્યના અર્થ બાબતમાં વિવેચકોમાં મતભેદ છે. એક મત પ્રમાણે અહીં કહેવાનો અર્થ એ છે કે જ્યારે ખ્રિસ્તી માણસ ઈસુ ખ્રિસ્તના નામને કારણે દુઃખ સહન કરે છે ત્યારે તે દુઃખ સહન મારફતે તે બતાવે છે કે પાપની સાથે મારે હવે કોઈ સંબંધ નથી. પાપથી મુક્ત થવાનો અર્થ અલબત્ત એ નહિ કે હવેથી તે ક્યારેય પાપ કરતો નથી. કારણ વિશ્વાસ ક્યાં પછી પણ માણસ સંપૂર્ણપણે પાપરહિત રહી શકતો નથી (યાકૂ. ૩:૨; ૧ યોહ. ૧:૮; નીતિ. ૨૦:૯; ૧ રા. ૮:૪૬; સભા. ૭:૨૦; વગેરે). પણ પાપથી મુક્ત થવાનો અર્થ છે પાપની પકડથી મુક્ત થવાનો.

બીજા મત પ્રમાણે અહીં ખ્રિસ્તની સાથે ખ્રિસ્તના દુઃખસહનમાં તથા મૃત્યુમાં એકત્વ અનુભવવાનો અર્થ છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ જ્યારે માણસ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી બાપ્તિસ્મા લે છે ત્યારે તે ખ્રિસ્તના મરણમાં બાપ્તિસ્મા પામે છે અને તેની સાથે દટાય છે ને ખ્રિસ્તને જેમ મૂએલાંમાંથી ઉઠાડવામાં આવ્યા તેમ નવા જીવનમાં પ્રવેશ પામે છે. તેનું જૂનું માણસપણું ખ્રિસ્તની સાથે વધસ્તંભે જડાય છે એટલે હવે પછી તે પાપની ગુલામીમાં રહેતો નથી, "કેમ કે જે મૂઓ છે તે ન્યાયી ઠરીને પાપથી મુક્ત થયો છે" (રોમ. ૬:૪-૭).

ઈશ્વરવિદ્યાશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ બન્ને અર્થ સ્વીકાર્ય છે. પણ સંદર્ભની દૃષ્ટિએ પહેલો અર્થ વધારે બંધબેસતો છે. અહીં પિતર આત્મિક અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથે મરણમાં એકતા અનુભવવાની વાત નથી કરતો, પણ શારીરિક રીતે ખ્રિસ્તના નામને લીધે દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહેવાની વાત કરે છે. જેમ આ પછીની કલમમાં અખ્રિસ્તીઓ તરફથી નિંદા સહન કરવાની વાત છે. સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર ઉપરનો પહેલો અર્થ

સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરે છે, "જે કોઈએ મર્ત્ય દેહે કષ્ટો વેઠ્યા તેનો પાપ સાથેનો સંબંધ પૂરો થયો છે". તેમ જ ઈ. બા. સો.નું ભાષાંતર, "જ્યારે તમારું શરીર પીડા સહન કરે છે ત્યારે તેના પર પાપનું સામર્થ્ય ટકી શકતું નથી"

કલમ ૨ માં આગલી કલમનો વિચાર આગળ વધાર્યો છે; ઈસુ ખ્રિસ્તની જેમ દેહમાં દુઃખ સહન કરવાથી પાપની પકડ તમારા પર રહી નથી એટલે હવે તમારું જીવન તે પહેલાંના તમારા જીવન કરતાં જૂદા પ્રકારનું હોવું જોઈએ. ત્યાર પછી દેહમાંનો બાકી રહેલો વખત અર્થાત્ ખ્રિસ્તના વિશ્વાસમાં આવ્યા પછી બાકી રહેલું તમારું જીવન. દેહ શબ્દ અહીં પાપી દેહના નકારાત્મક અર્થમાં વપરાયો નથી, જેમ પાઉલ પ્રેરિતનાં લખાણોમાં છે (દા. ત. રોમ. ૭:૫, ૧૪, ૨૪; ૮:૩, ૪-૯; વગેરે). પણ મનુષ્યજીવનના સામાન્ય અર્થમાં વપરાયો છે. પિતર અવારનવાર તેમના વિશ્વાસમાં આવ્યા પહેલાંની જીવનપદ્ધતિ તથા વિશ્વાસમાં આવ્યા પછીની જીવનપદ્ધતિનો વિરોધ વ્યક્ત કરે છે (૧:૧૪, ૧૮; ૨:૧૦, ૨૪, ૨૫ તેમ જ આ કલમમાં). તેમની આ પહેલાંની જીવનપદ્ધતિની વાત કલમ ૩માં કરી છે અને હવેની જીવનપદ્ધતિ પ્રમાણે જીવવાનું દુન્યવી પરિણામ કલમ ૪માં બતાવ્યું છે.

માણસના જીવન માટે માત્ર બે જ હેતુ હોઈ શકે. એક તો, માણસના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણ જીવવું અને બીજો ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે જીવવું. માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે જીવવું એટલે શું તેની વધારે સ્પષ્ટતા આ પછીની કલમમાં છે તે પ્રમાણે, વ્યભિચારમાં, વિષયભોગમાં, મધેપાનમાં, મોજશોખમાં તથા ધિક્કારપાત્ર મૂર્તિપૂજામાં મગ્ન" રહેવું. આ પહેલાં આ જ વાત કરતાં પિતરે કહેલું, "તમારી પૂર્વની અજ્ઞાન અવસ્થામાં રાખેલી દુર્વાસનાની રૂએ ન વર્તો (૧:૧૪). તેમ જ "વહાલાઓ, હું તમને વિનંતી કરું છું કે, જે દૈહિક વિષયો આત્માની સામે લડે છે, તેઓથી તમે પરદેશી તથા પ્રવાસી જેવા દૂર રહો" (૨:૧૧).

તેથી ઊલટું ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે જીવવું એટલે ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવવું. પોતાના લોકો માટે ઈશ્વરની ઈચ્છા શી છે તે વાત પિતરે આ પહેલાં જણાવી જ છે. જેમ કે, "જેમણે તમને તેજા છે, તે જેવા પવિત્ર છે તેવા તમે પણ સર્વ પ્રકારનાં આચરણમાં પવિત્ર થાઓ; કેમ કે લખેલું છે કે, હું પવિત્ર છું, માટે તમે પવિત્ર થાઓ" (૧:૧૫-૧૬). તેમ જ "વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ શુદ્ધ રાખો" (૨:૧૧); "ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી છે કે સારું કરીને મૂર્ખ માણસોની અજ્ઞાનતાની વાતોને તમે બંધ પાડો" ...અને "ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો." (૨:૧૫-૧૬). "કેમ કે ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય, તો ભૂંડું કરવાને લીધે સહેવું એ કરતાં રૂડું કરવાને લીધે સહેવું એ વધારે સારું છે" (૩:૧૭).

ઉપર કહ્યું તેમ માણસ પાસે બે વિકલ્પો છે, કાંતો માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે

જીવવું, કાં તો ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે જીવવું. પણ ખ્રિસ્તી માણસ પાસે તો માત્ર એક જ વિકલ્પ છે, ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે જીવવાનો. જો ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી તે નવા જીવનમાં પ્રવેશ્યો હોય, તો માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે જીવવાનો વિકલ્પ હવે પછી તેને માટે બાકી રહેતો નથી. ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં એક જ હેતુ હોય છે, ઈશ્વરને ખુશ કરવાનો તથા પોતાના જીવનથી તેમનો મહિમા કરવાનો. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે "માટે તમે ખાઓ કે પીઓ કે, જે કંઈ કરો તે સર્વ ઈશ્વરના મહિમાને અર્થ કરો" (૧ કરિ. ૧૦:૩૧). તેમ જ "વચનથી કે કાર્યથી જે કંઈ તમે કરો, તે સર્વ પ્રભુ ઈસુને નામે કરો, અને તે દ્વારા ઈશ્વરપિતાની આભારસ્તુતિ કરો" (કલો. ૩:૧૭). તેમ જ, "ઈશ્વરપિતાની દયાની ખાતર તમે તમારાં જીવનોનું જીવતું, પવિત્ર તથા ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવું અર્પણ કરો; એ તમારી બુદ્ધિપૂર્વક સેવા છે. આ જગતનું રૂપ તમે ન ધરો; પણ તમારાં મનથી નવીનતાને યોગે પૂર્ણ રીતે રૂપાંતર પામો, જેથી ઈશ્વરની સારી તથા માન્ય તથા સંપૂર્ણ ઈચ્છા શી છે, તે તમે પારખી શકો" (રોમ. ૧૨:૧-૨).

કલમ ઉમાં વિશ્વાસમાં આવ્યા પહેલાં તેઓ કેવી રીતે માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે જીવતા હતા તેની આગળ સ્પષ્ટતા કરી છે. કલમની શરૂઆત કેમ કે શબ્દોથી થાય છે, કારણ કલમના પહેલા અડધા ભાગમાં આગલી કલમમાં કહેલી વાતનું કારણ આપ્યું છે. તમે હવે માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે નહિ, પણ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે જીવો, કારણ માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે જીવવામાં તમે આ પહેલાં ઘણો સમય બરબાદ કર્યો છે, હવે તેમાં તમારે વધારે સમય બરબાદ કરવાનો નથી.

જેમાં વિદેશીઓ આનંદ માને છે તેવાં કૃત્યો વાક્યમાં વપરાયેલો વિદેશીઓ શબ્દ સામાન્ય રીતે બિનચહુદી લોકો માટે વપરાય છે. પણ અહીં અખ્રિસ્તીઓ કે અવિશ્વાસીઓના અર્થમાં વપરાયો છે. અખ્રિસ્તીઓ ઉપર કોઈ સારાનરસાનું બંધન હોતું નથી. તેથી તેઓ આગલી કલમમાં જણાવ્યું તેમ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે નહિ, પણ માણસોના ભૂંડા વિકારો પ્રમાણે જીવન ગુજારે છે. તેવાં કૃત્યો એટલે કેવાં તેની યાદી કલમના બીજા અડધા ભાગમાં આપી છે. એવાં કૃત્યો કરવામાં તમે તમારા આયુષ્યનો જેટલો વખત ગુમાવ્યો છે તે બસ છે, ઉપર કહ્યું તેમ, તેવાં કામ કરવામાં ઘણો સમય નકામો વેડફાયો છે. હવે તેમાં વધારે સમય બરબાદ કરવાનું પાલવે નહિ. જીવન ટૂંકું છે, આજ છે ને કાલ નથી. એટલે બાકી રહેલા સમયમાંથી જેટલો ઈશ્વરની સેવામાં વપરાય તેટલો ઓછો જ છે.

મૂળમાં છ બાબતો બતાવી છે (આપણા બાઈબલમાં પાંચ) તેમાંથી પ્રથમ બે જાતીય વાસનાને લગતાં પાપ છે, વ્યભિચાર તથા વિષયભોગ. બીજાં ત્રણ સામાજિક સંબંધોમાં તથા આનંદપ્રમોદના પ્રસંગોમાં કરવામાં આવતાં પાપો છે; મધેપાન, રંગરાગ તથા મોજશોખ. કોઈ ખાસ આનંદના પ્રસંગે ભોજન સમારંભ વગેરે રાખવામાં આવે તેની

વિરુદ્ધ કોઈ વાત નથી. પણ અહીં તેના અતિરેકની તથા રાતદહાડો સતત આમાં જ મર્યા રહેવાની વાત છે. જીવનનો સાચો આનંદ મધપાન, રંગરાગ કે મોજશોખમાં સમાયેલો નથી, ઊલટું આવી બાબતો માણસને ઈશ્વરથી દૂર લઈ જાય છે એટલું જ નહિ, મોટી શારીરિક હાની કરે છે જેથી માણસના જીવનનો મોટો ભાગ બરબાદ થાય છે તથા ઈશ્વરની સેવામાં ગાળવા માટે સમય રહેતો નથી.

છેલ્લી વાત બતાવે છે તે છે ધિક્કારપાત્ર મૂર્તિપૂજા. મૂર્તિપૂજા તો ધિક્કારપાત્ર જ હોય, તેને માટે ધિક્કારપાત્ર વિશેષણ વાપરવાની જરૂર ન પડે. પણ અહીં એ વિશેષણના ઉપયોગથી મૂર્તિપૂજાની સાથે સંકળાયેલી એવી બીજી બાબતોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે જે એકદમ ઘૃણાસ્પદ બાબતો હતી, જેવી કે મૂર્તિપૂજાના ભાગ તરીકે દેવદાસીઓ તેમ જ પુંમૈથુનીઓનાં કામ સંકળાયેલાં હતાં. ખરેખર તો આ કલમમાં દર્શાવેલાં બધાં જ કૃત્યો, વ્યભિચાર, વિષયભોગ, મધપાન, રંગરાગ, મોજશોખ, બધાંજ એક યા બીજી રીતે મૂર્તિપૂજા સાથે સંકળાયેલાં હતાં તથા મૂર્તિપૂજાના ભાગ તરીકે તે બધાંનો એટલો બધો અતિરેક કરવામાં આવતો કે બિનખ્રિસ્તી માણસો પણ તેને ઘૃણાસ્પદ માનતા. પાઉલ પ્રેરિત રોમનોને પત્ર ૧:૨૩-૨૪માં મૂર્તિપૂજા સાથે સંકળાયેલાં ઘૃણાસ્પદ કાર્યોની લાંબી યાદી આપે છે. તેમ જ ગલાતી ૫:૧૮-૨૧માં આવાં કામોની યાદી છે.

પિતરના જેવી જ વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે, "રાત ઘણી ગઈ છે, દિવસ પાસે આવ્યો છે; માટે આપણે અંધકારનાં કામો તજી દઈને પ્રકાશનાં હથિયારો સજીએ. દિવસે જેમ ઘટે તેમ આપણે શોભતી રીતે વર્તીએ; મોજશોખમાં તથા નિશામાં નહિ; વિષયભોગમાં તથા લંપટપણામાં નહિ; ઝગડામાં તથા અદેખાઈમાં નહિ. પણ તમે પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તને પહેરી લો, અને દેહને માટે, એટલે તેની દુષ્ટ વાસનાઓને અર્થ, ચિંતન ન કરો" (રોમ. ૧૩:૧૨-૧૪).

કલમ ૪માંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પિતરના વાચકો ખ્રિસ્તી બન્યા પહેલાં વ્યભિચાર વગેરે દુરાચારોમાં ફસાયેલા હતા, પણ ખ્રિસ્તી બન્યા પછી તેમના જીવનમાં ધરમૂળનો ફેરફાર થયો છે અને હવે આ બધા દુરાચારમાં તેઓ સંડોવાયેલા નથી. તેઓના જીવનવ્યવહારમાં આવો ધરમૂળનો ફેરફાર થયો હોવાને કારણે સમાજના લોકોની નિંદા તથા સતાવણીનો તેઓ ભોગ બને છે જે વાત પિતર આ કલમમાં રજૂ કરે છે.

આ બાબતમાં, અર્થાત્ આગલી કલમમાં બતાવેલા વિવિધ પ્રકારના દુરાચારમાં, તમે તેઓની સાથે તે જ દુરાચારના પૂરમાં ઘસી પડતા નથી, તમે કોઈ રીતે સંડોવાતા નથી, ભાગ લેતા નથી. તેઓની સાથે એટલે કલમ ઉમાં જેમનો ઉલ્લેખ હતો તે અખ્રિસ્તીઓ સાથે, જેઓનો જીવનવ્યવહાર વ્યભિચાર વગેરે દુરાચારોથી ભરેલો છે.

વિદ્યર્થીઓના જીવનવ્યવહાર માટે પિતર દુરાચારનું પૂર શબ્દો વાપરે છે. અર્થાત્ ભરપૂરપણે, કોઈ પણ જાતના સંકોચ વગર હદ બહારનો દુરાચાર આચરવો. ક્ષણે ક્ષણે

તથા પળે પળે એમાં જ રચ્યાપરચ્યા રહેવું. તે સિવાય બીજો કોઈ વિચાર જ ન આવે. બીજે મધેપાન કરીને મસ્ત થવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (એકે. પ:૧૮). તેમ જ ઉડાઉ દીકરો બદકેલીમાં પોતાની સંપત્તિ ઉડાવી નાખે છ તે માટે પણ આ જ શબ્દ વપરાયો છે. એટલે જીવનનો બધો જ સમય, શક્તિ, મિલકત, બધું દુરાચારના અતિરેકમાં ખરચી નાખવાનો અર્થ છે.

ધસી પડવા માં જાણ્યાજોયા સિવાય, વગર વિચારે હદ બહારના અમલનો અર્થ છે, જેમ પેલાં બે હજાર ભૂડોનું ટોળું કરાડ પરથી સમુદ્રમાં ધસી પડ્યું (જો કે ત્યાં બીજો ગ્રીક શબ્દ છે, પણ આ જ ભાવાર્થ છે), તેમ પરિણામનો કશો વિચાર કર્યા વગર માઝા મૂકીને દુરાચારનું આચરણ કરવું. માર્ક ૬:૩૩માં લોકોનું ટોળું ઈસુ ખ્રિસ્ત આગળ ધસી જાય છે તેને માટે તથા લોકોનું ટોળું પ્રેરિતો પાસે દોડી આવે છ તેને માટે (પ્રે. કૃ. ૩:૧૧) આ જ શબ્દ વપરાયો છે.

આવી છે વિધર્મીઓની જીવનવ્યવસ્થા. પણ તમે હવે ખ્રિસ્તી બન્યા હોવાને કારણે તેમના એવા દુરાચારમાં સામેલ થતા નથી. તેથી તેઓ આશ્ચર્ય પામીને તમારી નિંદા કરે છ. પહેલાં તમે તેમના જેવો જ વ્યવહાર કરતા હતા. પણ હવે એકદમ જ એ વ્યવહાર કરતા બિલકુલ બંધ થઈ ગયા. તેથી તેઓને નવાઈ લાગે છે. આશ્ચર્ય પામવા માટેનો મૂળ શબ્દ પિતરે આ પછી કલમ ૧૨માં વાપર્યો છે, "જાણે કંઈ નવું થયું હોય એમ સમજીને આશ્ચર્ય પામવું." ત્યાં આ શબ્દનો અર્થ સરસ રીતે વ્યક્ત થયો છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તને તેમનાં પોતાનાં સગાંઓએ ઘેલા માની લીધેલા (માર્ક ૩:૨૧), તેમ જ અખ્રિસ્તી લોકો તેમના જેવા દુરાચારમાં સામેલ નહિ થતા ખ્રિસ્તીઓને ઘેલામાં ગણી લે છે.

તેઓ માત્ર આશ્ચર્ય પામીને અટકતા નથી, પણ તમારી નિંદા કરે છ. મૂળમાં તમારી શબ્દ નથી, પણ સંદર્ભને આધારે આવો દુરાચાર નહિ આચરતા ખ્રિસ્તીઓની નિંદાની વાત છે, એટલે આપણા ભાષાંતરમાં ઉમેરવામાં આવ્યો છે. આ જ શબ્દ વધસ્તંભ પર ઈસુ ખ્રિસ્તની મશ્કરી કરવા માટે પણ વપરાયો છે (માથ. ૨૭:૩૯; લૂ. ૨૩:૩૯). આ ઉપરથી તેમની નિંદા તથા મશ્કરીઓના પ્રમાણનો ખ્યાલ આવે છે. હવે પછી કલમ ૧૪માં "ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય" ત્યાં આ જ શબ્દ ફરીથી વપરાયો છે.

વળી નિંદા માટે મૂળમાં જે શબ્દ વપરાયો છે તે સામાન્ય રીતે ઈશ્વરનિંદા માટે વપરાય છે. જેમ કે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર ઈશ્વરનિંદાના આરોપ માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (માથ. ૯:૩; ૨૬:૬૫; માર્ક ૩:૨૮; વગેરે). તેમ જ મૂળમાં તમારી શબ્દ નથી. એટલે એમ લાગે છે કે અહીં ખ્રિસ્તી લોકોની નિંદા કરતાં ઈશ્વરનિંદા ઉપર વધારે ભાર છે. ખ્રિસ્તીઓની નિંદા કરવા મારફતે આડકતરી રીતે તેઓ ઈશ્વરની જ નિંદા કરે છે. કારણ ખ્રિસ્તીઓની નિંદા તેઓ એટલા માટે કરે છે કે ખ્રિસ્તીઓ જે ઈશ્વરમાં માને છે તે ઈશ્વરમાં તેઓ

માનતા નથી, તે ઈશ્વર તરફ તેઓ ઘૃણાની દષ્ટિથી જુએ છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "જો જગત તમારા પર દ્રેષ રાખે છે તો તમારા અગાઉ તેણે મારા પર દ્રેષ રાખ્યો છે...જો તેઓ મારી પૂઠે પડ્યા, તો તેઓ તમારી પૂઠે પણ પડશે... પણ એ બંધુ મારા નામની ખાતર તેઓ તમને કરશે; કેમ કે તેઓ મારા ગોકલનારને ઓળખતા નથી" (યોહ. ૧૫:૧૮-૨૧). એટલે ખ્રિસ્તીઓના વિરોધની પાછળ મૂળ કારણ રાજકીય કે સામાજિક નહિ, પણ લોકોનું આત્મિક આંધળાપણું છે. તેઓ સાચા ઈશ્વરને ઓળખતા નથી કે ઓળખવા માગતા નથી.

ભારતમાં આજે આવી જ પરિસ્થિતિ છે, જ્યારે અખ્રિસ્તીઓ ખ્રિસ્તી લોકો પર વિવિધ પ્રકારના જૂઠા આક્ષેપો કરી સતાવણી કરે છે. ખાસ કરીને ગામડાંઓમાં જ્યારે કોઈ કુટુંબ ખ્રિસ્તી બને ત્યારે તેમણે લોકોનો ભારે વિરોધ સહન કરવો પડે છે. કારણ ખ્રિસ્તી બન્યા પહેલાં તેઓ શ્રાદ્ધ કે બારમું વગેરેમાં ભાગ લેતા હતા, પણ ખ્રિસ્તી બન્યા પછી તેવી વિધર્મી ક્રિયાઓમાં તેઓ ભાગ લેતા બંધ થાય છે ત્યારે અખ્રિસ્તીઓ આશ્ચર્ય પામીને તેમની નિંદા કરે છે.

કલમ પમાં પિતરના કહેવાનો ભાવાર્થ એ છે કે વિધર્મીઓ ભલે અત્યારે તમને સતાવતા હોય, પરંતુ એક વખત એવો સમય આવશે કે જ્યારે તેમણે તેમનાં કામોનો હિસાબ આપવો પડશે; જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરવાને જે તૈયાર છે તેને તેઓ હિસાબ આપશે.

કોણ તેમનો ન્યાય કરનાર છે? આ પહેલાં બે વખત પિતરે ઈશ્વરની મનુષ્યનાં કૃત્યોના ન્યાય કરનાર તરીકે રજૂઆત કરેલી જે "પક્ષપાત વગર તેની કરણી પ્રમાણે દરેકનો ન્યાય કરે છે" (૧:૧૭), તથા "અદલ ન્યાય કરનાર" છે (૨:૨૩). પણ પ્રસ્તુત કલમમાં પિતર ઈશ્વરપિતાની નહિ, ઈસુ ખ્રિસ્તની માણસોનો ન્યાય કરનાર તરીકે રજૂઆત કરે છે. આગલા ફકરામાં પિતરે ઈસુ ખ્રિસ્તના વધસ્તંભ પર મરણ, પુનરુત્થાન તથા આકાશમાં ચઢી ગયા પછી વર્તમાનમાં ઈશ્વરપિતાની જમણી તરફ બેઠેલા હોવાની વાત કરેલી. આ કલમમાં હવે પછીના તેમના આગમનની વાત છે જ્યારે તે જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય કરશે. વિશ્વાસીઓ માટે ભવિષ્યની આશા તથા અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારું કાયમી વતન (૧:૩-૪) તથા વર્તમાનમાં દુઃખો તથા મુશ્કેલીઓ છતાં ઈશ્વરની સંભાળ તથા ભરપૂર આનંદ (૧:૫-૬,૮; ૪:૧૩). જ્યારે અવિશ્વાસીઓ માટે ન્યાયદંડ.

ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પોતાના ફરીથી આવવાની તથા જગતના લોકોનો તે ન્યાય કરશે તેની વાત અવારનવાર કરેલી. તેમણે કહેલું, "જ્યારે માણસનો દીકરો પોતાના મહિમામાં સર્વ પવિત્ર દૂતો સુધ્ધાં આવશે, ત્યારે તે પોતાના મહિમાના રાજ્યાસન પર બેસશે" અને સર્વ દેશજાતિઓનો ન્યાય કરશે. અન્યાયીઓ (અવિશ્વાસીઓ) "સાર્વકાલિક શાસનમાં

જશે, પણ ન્યાયીઓ (વિશ્વાસીઓ) સાર્વકલિક જીવનમાં જશે” (માથ. ૨૫:૩૧-૪૬; તેમ જ માર્ક ૮:૩૮; યોહ. ૫:૨૨-૨૯).

જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો ન્યાય શબ્દો આ સિવાય નવા કરારમાં બીજે પણ સૃષ્ટિના અંતે આવનાર ન્યાયકાળના સંદર્ભમાં વપરાયા છે. મંડળીની શરૂઆતના ઈતિહાસમાં પિતરે પોતે પોતાના સંદેશામાં કહેલું, “તેમણે (ઈસુ ખ્રિસ્તે) અમને આજ્ઞા આપી કે લોકોને ઉપદેશ કરો અને સાક્ષી આપો કે ઈશ્વરે એમને જ (ઈસુ ખ્રિસ્તને) જીવતાંઓના તથા મૂએલાંઓના ન્યાયાધીશ ઠરાવેલા છે” (પ્રે. કૃ. ૧૦:૪૨). પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે, “ઈસુ ખ્રિસ્ત જે જીવતાં તથા મૂએલાંનો ન્યાય કરવાના છે” (૨ તિમ. ૪:૧). પ્રકટીકરણ ૨૦:૧૨-૧૫માં આ ન્યાયકાળનું વર્ણન છે. જૂના કરારમાં પણ દાનિયેલ આ ન્યાયકાળનો ઉલ્લેખ કરતાં કહે છે, “તે સમયે...જેઓ પૃથ્વીની ધૂળમાં ઊંધેલા છે તેઓમાંના ઘણા જાગી ઊઠશે; કેટલાક અનંતજીવનમાં દાખલ થશે અને કેટલાક અનંતકાળ સુધી લજ્જિત અને ધિક્કારપાત્ર થશે” (દા. ૧૨:૧-૨).

જીવતાંઓ એટલે ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરીથી આવવાના સમયે જે લોકો જીવતાં હશે અને તેથી ઊલટું મૂએલાંઓ એટલે તે સમય પહેલાં જેઓ મૃત્યુ પામી ચૂક્યાં હશે.

પિતર તૈયાર છે શબ્દો વાપરે છે જેનો અર્થ છે ક્યારે આવશે તે કહેવાય નહિ, પણ કોઈપણ ઘડીએ કે પળે આવી જાય. આ પહેલાં આ જ શબ્દો વાપરતાં પિતરે કહેલું, “જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે” (૧:૫૩). ત્યાં ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાને સમયે વિશ્વાસીઓ પોતાના છેવટના તથા સંપૂર્ણ તારણનો અનુભવ કરશે ને અનંતજીવનમાં પ્રવેશ કરશે તેની વાત હતી. તેથી ઊલટું અહીં અવિશ્વાસીઓના ન્યાયકાળની વાત છે.

ઈસુ ખ્રિસ્ત પાછા ક્યારે આવવાના છે તે કોઈ જાણતું નથી. પણ તે ગમે તે ક્ષણે આવી જાય, એટલે તેમને મળવા તૈયાર રહેવાનો અનુરોધ નવા કરારમાં ઘણી જગ્યાએ કરવામાં આવ્યો છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે આ બાબતની ચેતવણી આપતાં કહેલું, “એ માટે તમે પણ તૈયાર રહો; કેમ કે જે ઘડીએ તમે ધારતા નથી તે જ ઘડીએ માણસનો દીકરો આવશે” (માથ. ૨૪:૪૪). તેમ જ, “માટે તમે જાગતા રહો; કેમ કે તમે જાણતા નથી કે ઘરનો ઘણી ક્યારે આવશે, સાંજે કે, મધરાતે કે મરઘો બોલતી વેળાએ કે, સવારે; રખેને તે અચાનક આવીને તમને ઊંધતા જુએ” (માર્ક ૧૩:૩૫-૩૬; તેમ જ લૂ. ૧૨:૩૫-૪૦; ૨૧:૩૪-૩૬).

હિસાબ આપશ શબ્દો જરા જૂદા અર્થમાં આ પહેલાં ૩:૧૫માં વપરાયેલા. ત્યાં અવિશ્વાસીઓ વિશ્વાસી લોકોની આજ્ઞા માટે ખુલાસો માગે, હિસાબ માટે, તેવી વાત હતી. તેથી ઊલટું અહીં તેમનાં સઘળાં કામનો હિસાબ કે ખુલાસો આપવાની વાત છે. ખ્રિસ્તીઓ પાસેથી અખ્રિસ્તીઓ આજે હિસાબ માગે છે, અને ખ્રિસ્તીઓએ એ હિસાબ

આપવા સદા તૈયાર રહેવાનું છે. તો છેવટે ઈશ્વર અખિસ્તીઓ પાસે હિસાબ માગશે અને તેમણે ઈશ્વરને હિસાબ આપવો પડશે ત્યારે તેમને ભારે પડી જશે. કાં તો વિશ્વાસીઓ તરીકે આજે માણસોને હિસાબ આપવા તૈયાર રહો, કાં તો અવિશ્વાસીઓ તરીકે છેવટે ઈશ્વરને હિસાબ આપવા તૈયાર રહો. આ બેમાંથી વધારે સહેલી વાત કઈ છે?

કલમ ૬ની શરૂઆત કેમ ક શબ્દોથી થાય છે, કારણ આગલી કલમમાં કહેલી વાતનું આ કલમમાં કારણ આપવામાં આવ્યું છે. જીવતાંઓનો તથા મૂએલાંઓનો બધાંનો એક સમયે ન્યાય થવાનો છે (કલમ ૫), એટલા માટે જ મૂએલાંઓને પણ સુવાર્તા પ્રગટ કરવામાં આવી હતી. અલબત્ત, આગલી કલમમાં મૂએલાંઓ એટલે ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાને સમયે જેઓ મૃત્યુ પામેલાં હશે. જ્યારે આ કલમમાં મૂએલાં એટલે પિતરના લખવાના સમયે જેઓ મૃત્યુ પામેલાં છે. તેમ જ કલમ ૫માં જે મૂએલાંઓની વાત છે તે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યા સિવાય મૃત્યુ પામેલાંની વાત છે. કારણ ત્યાં તેમનો ન્યાય કરવામાં આવશે તથા તેમણે ઈશ્વરને હિસાબ આપવો પડશે તેવી વાત છે જે વિશ્વાસીઓને લાગુ પડતી નથી. "જેઓ ખ્રિસ્ત ઈસુમાં છે તેઓને હવે દંડાજ્ઞા નથી" (રોમ. ૮:૧). તેથી ઊલટું અહીં જે મૂએલાંઓની વાત છે તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી મૃત્યુ પામેલાં છે, કારણ પિતર ઈશ્વરની સાથેતેમના અનંતજીવનની વાત કરે છે.

મૂએલાંઓને પણ સુવાર્તા પ્રગટ કરવામાં આવી તેનો અર્થ એવો ન જ થઈ શકે કે મૃત્યુ પામ્યા પછી તેમને સુવાર્તા પ્રગટ કરવામાં આવી. કારણ મૃત્યુ પામ્યા પછી તારણ પામવાની કોઈ તક રહેતી નથી, તે વાત આપણે ૩:૧૮માં જોયેલી. વળી ૩:૧૮માં "ઉપદેશ કર્યો" શબ્દો હતા જે માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ થાય છે જાહેરાત કરી. જ્યારે આ કલમમાં "સુવાર્તાપ્રચાર કર્યો" શબ્દો છે જે સુવાર્તા પ્રચારના ખાસ અર્થમાં નવા કરારમાં બધે વપરાયા છે. ૩:૧૮માં આપણે જોયેલું તેમ ત્યાં બંધનમાં પડેલા આત્માઓ આગળ ખ્રિસ્તે પોતાના વિજયની જાહેરાત કરવાની વાત હતી, જ્યારે અહીં સુવાર્તાના સુસમાચાર પ્રગટ કરવાની વાત છે, જે મૃત્યુ પામેલાંઓના સંદર્ભમાં થઈ શકે નહિ. એટલે અહીં એવા લોકોની વાત છે જે પિતરના પત્ર લખવાના સમયે મૃત્યુ પામેલાં છે, પણ જ્યારે તેઓ જીવતાં હતાં ત્યારે તેમને સુવાર્તા પ્રગટ કરવામાં આવેલી અને તેઓએ તે સુવાર્તાનો સ્વીકાર કરીને અનંતજીવન પ્રાપ્ત કરેલું.

બાકીની કલમમાં તેમને સુવાર્તા આપવાની પાછળનો હેતુ દર્શાવ્યો છે, કે જેથી દેહમાં રહેનાર માણસોના જેવો ન્યાય થયા પછી તેઓ ઈશ્વરના જેવા આત્મામાં જીવ. આ વાક્યમાં ત્રણ જોડકાં આપ્યાં છે, દરેક જોડકામાંની બે બાબતો એકમેકથી વિરોધ બતાવે છે; દેહમાં રહેનાર અને આત્મામાં જીવનાર; માણસોના જેવો અને ઈશ્વરના જેવો; ન્યાય થાય અને જીવે.

દેહમાં રહેનાર અને આત્મામાં જીવનાર શબ્દોમાં દૈહિક વાસનાઓ પ્રમાણે જીવનાર

તથા આત્માની દોરવણી પ્રમાણે જીવનાર એવો તફાવત નથી (જે પાઉલ પ્રેરિતના પત્રોમાં ઘણી જગાએ જોવા મળે છે). પણ અહીં માણસના પૃથ્વી ઉપરના દૈહિક જીવન તથા તેના મૃત્યુ પછી પણ ચાલુ રહેલા આત્મિક જીવન વચ્ચે તફાવત બતાવ્યો છે. દૈહિક રીતે તો તેઓ મૃત્યુ પામ્યાં, પણ આત્મિક રીતે તો તેઓ જીવે છે. "તેમને દેહમાં મારી નાખવામાં આવ્યા, પણ આત્મામાં સજીવન કરવામાં આવ્યા" (૩:૧૮). એ જ રીતે ૪:૧-૨માં દેહ શબ્દ પૃથ્વી ઉપરના જીવનના અર્થમાં ત્રણ વખત વપરાયો છે.

ન્યાય થાય અને જીવ શબ્દોમાં મૃત્યુ પામે અને જીવે તેવો વિરોધ છે. ન્યાય થાય શબ્દોમાં સજા ભોગવવાની, મૃત્યુ પામવાની વાત છે. આગલા જોડકામાં કહ્યું તેમ અહીં શારીરિક રીતે તો તેમને મૃત્યુની સજા થઈ, પણ આત્મિક રીતે તો તેઓ જીવતાં છે. અલબત્ત અહીં ન્યાય થઈને મૃત્યુની સજા થવામાં પૃથ્વી ઉપરના જીવનની દૃષ્ટિએ વાત કરવામાં આવી છે. બાકી ખ્રિસ્તી માણસ માટે મૃત્યુ તે સજા નહિ, પણ ઈશ્વરની હાજરીમાં જવાનો રસ્તો છે.

છેલ્લે, માણસોના જેવો અને ઈશ્વરના જેવો શબ્દોમાં તે વિરોધ ચાલુ છે. માણસોના જેવો શબ્દોના બે અર્થ સૂચવવામાં આવ્યા છે. એક તો દૈહિક રીતે માણસોના જેવો તેમનો ન્યાય થાય, અર્થાત્ જેમ દરેક જન્મેલું છેવટે મૃત્યુ પામે છે તે માણસોનો સામાન્ય પ્રતિક્રમ છે, તે સામાન્ય નિયમ પ્રમાણે તેઓ પણ દૈહિક રીતે મૃત્યુ પામ્યાં. આપણા બાઈબલમાં મૂળ ગ્રીક શબ્દોનો માણસોના જેવો ભાષાંતર કરી આ અર્થ સ્વીકારવામાં આવ્યો છે. સંપૂર્ણ બાઈબલ પણ આ અર્થ પ્રમાણે ભાષાંતર કરે છે, "ભૌતિક રીતે ભલે તેમણે માણસમાત્રે ભોગવવાની સજા ભોગવી".

માણસોના જેવો માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દોનો એવો પણ અર્થ થાય કે માણસોના ધોરણ કે નિયમ પ્રમાણેનો. અર્થાત્ અહીં માણસોના ધોરણ તથા ઈશ્વરના ધોરણ વચ્ચે વિરોધ બતાવવામાં આવ્યો છે. માણસોના ધોરણ પ્રમાણે તો તેમનો એક રીતે ન્યાય કરીને તેમને મૃત્યુની સજા ફરમાવવામાં આવી, પણ ઈશ્વરે તો તેમનું મૂલ્ય ઊંચું આંકીને તેમને અનંતજીવનના વારસ બનાવ્યા. માણસોના મૂલ્યાંકન તથા ઈશ્વરના મૂલ્યાંકન વચ્ચે પિતરે આ પહેલાં ઈસુ ખ્રિસ્તની બાબતમાં વિરોધ બતાવેલો; "જેને માણસોએ નકાર્યા હતા ખરો, પણ ઈશ્વરથી પસંદ કરાયેલો તથા મૂલ્યવાન છે" (૨:૪). જૂના કરારમાં માણસના મૂલ્યાંકન તથા ઈશ્વરના મૂલ્યાંકન વચ્ચે આ જ રીતનો તફાવત વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે, "માણસ જેમ જુએ છે તેમ યહોવા જોતા નથી; કેમ કે માણસ બહારના દેખાવ તરફ જુએ છે, પણ યહોવા હૃદય તરફ જુએ છે" (૧ શુ. ૧૬:૭).

ઉપરના બન્ને અર્થ સંભવિત છે; પણ સંદર્ભની દૃષ્ટિએ બીજો અર્થ વધારે બંધબેસતો આવે છે. પિતર અહીં એ લોકોને પોતાનો પત્ર લખી રહ્યો છે જેમાંનાં ઘણાંએ શક્ય છે કે, પોતાનાં સગાવહાલાંઓ તે વખતે ચાલી રહેલી સતાવણીને કારણે ગુમાવ્યાં હોય.

તેમને હિંમત તથા આશ્વાસન આપતાં પિતર અહીં કહેવા માગે છે કે “ઈશ્વરની દષ્ટિમાં તેના ભક્તોનું મરણ કિંમતી છે” (ગી. શા. ૧૧૬:૧૫). માણસોનું મૂલ્યાંકન ભલે ખ્રિસ્તી માણસને શારીરિક મૃત્યુ તરફ દોરી જાય, ઈશ્વરનું મૂલ્યાંકન તેને અનંતજીવન તરફ દોરી જાય છે. અને અંતિમ ન્યાય કરનાર માણસ નથી, ઈશ્વર છે. ઈશ્વરનું મૂલ્યાંકન છેવટનું તથા સૌથી વધારે મહત્વનું છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, “મારા મિત્રો, હું તમને કહું છું કે, જેઓ શરીરને મારી નાખે, અને તે પછી બીજું કંઈ કરી ન શકે, તેઓથી બીહો મા. પણ તમારે કોનાથી બીવું તે વિષે હું તમને ચેતવણી આપીશ; મારી નાખ્યા પછી નરકમાં નાખી દેવાનો જેને અધિકાર છે તેમનાથી બીહો; હા હું તમને કહું છું કે તેમનાથી બીહો” (લૂ. ૧૨:૪-૫).

ઈશ્વરના જેવા આત્મામાં જીવ શબ્દોનો પણ માણસોના જેવા શબ્દોની જેમ બે અર્થ સંભવિત છે. ઈશ્વરના જેવા એટલે જેમ ઈશ્વર આત્મામાં જીવે છે, તેમ તેઓ પણ ઈશ્વરની સાથે આત્મિક રીતે અનંતકાલિક જીવન ભોગવે. તો બીજી રીતે જોતાં, ઉપર માણસોના જેવા શબ્દોના સંદર્ભમાં સમજાવ્યું તેમ, ઈશ્વરના મૂલ્યાંકન પ્રમાણે તેઓ દૈહિક રીતે મૃત્યુ પામેલા હોવા છતાં આત્મિક રીતે અનંતજીવનના ભાગીદાર થાય.

એટલે, આ કલમમાં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે સુવાર્તાપ્રચારનો હેતુ આ છે કે માણસ ઈશ્વરની સાથે અનંતકાળનું જીવન પ્રાપ્ત કરે; પછી ભલે શારીરિક રીતે તેનો નાશ થાય. “ઈશ્વરે માણસ પર એટલો બધો પ્રેમ કર્યો કે તેમણે પોતાનો એકાકીજનિત દીકરો આપ્યો એ સારુ કે જે કોઈ તેના પર વિશ્વાસ કરે તેનો નાશ ન થાય, પણ તે અનંતજીવન પામે” (યોહ. ૩:૧૬).

ખ્રિસ્તી માણસ આ પૃથ્વી ઉપરના ક્ષણિક તથા નાશવંત જીવન તથા ભૌતિક વાનાંઓને ધ્યાનમાં રાખીને નહિ, પણ ઈશ્વરની સાથેના અનંતકાલિક જીવન સાથે તથા આત્મિક વાનાંઓને ધ્યાનમાં રાખીને પોતાનું જીવન જીવે છે. એ છે હવે પછીના ફકરાનો વિષય.

૪:૭-૧૧ આવનાર અંતના સંદર્ભમાં ખ્રિસ્તી જીવન

આગલા ફકરામાં પિતરે આવનાર ન્યાયકાળની તથા ખ્રિસ્તી માણસના ઈશ્વર સાથેના અનંતકાલિક જીવનની વાત કરી. હવે પત્રના બાકીના ભાગમાં તેને અનુરૂપ ખ્રિસ્તી માણસનું જીવન કેવું હોવું જોઈએ તે તરફ તે પાછો ફરે છે. ભૌતિક વાનાંઓ કાયમ માટે ટકવાનાં નથી; થોડા જ સમયમાં તેમનો નાશ થવાનો છે. તે સંદર્ભમાં ખ્રિસ્તી માણસે બીજા ખ્રિસ્તીઓ સાથેના અરસપરસના સંબંધોમાં કેવા પ્રેમભાવથી રહેવાનું છે તેની વાત પિતરે કલમ ૭-૧૧માં કરી છે (અખ્રિસ્તીઓ સાથેના સંબંધોની વાત ૧૨-૧૯માં આવશે). અંગત રીતે ખ્રિસ્તી માણસે સંયમી તથા પ્રાર્થનામય જીવન

ગાળવાનું છે (કલમ ૭). તો બીજા ખ્રિસ્તીઓ સાથેના સંબંધોમાં તેણે પ્રેમભાવથી તથા પૂરી સેવાભાવનાથી જીવવાનું છે (કલમ ૮-૧૧અ); કે જેથી ઈસુ ખ્રિસ્તનું નામ મહિમામય મનાય (કલમ ૧૧બ). ફકરામાં એકબીજા શબ્દનો પિતર ત્રણ વખત ઉપયોગ કરે છે; એકબીજા પર પ્રેમ રાખો (કલમ ૮), એકબીજાને પરોણા રાખો (કલમ ૯) અને એકબીજાની સેવા કરો (કલમ ૧૦). તે પરથી ફકરાનો મુખ્ય વિષય સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય છે.

વોરેન વીઅરબી પિતરના પહેલા પત્રની તેમની વિવેચનામાં કહે છે કે આ બે ફકરામાં (૭-૧૧; ૧૨-૧૯) પિતર ખ્રિસ્તી માણસના આ પૃથ્વી ઉપરના જીવન વિષે દસ આજ્ઞાઓ આપે છે. તેમાંની પહેલી પાંચ કલમ ૭-૧૧માં છે; સંયમી થાઓ (કલમ ૭), સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરો (કલમ ૭), આગ્રહથી પ્રીતિ કરો (કલમ ૮), એકબીજાને પરોણા રાખો (કલમ ૯) અને એકબીજાની સેવા કરો (કલમ ૧૦-૧૧). બીજી પાંચ આજ્ઞાઓ કલમ ૧૨-૧૯માં આપી છે; આશ્ચર્ય ન પામો (કલમ ૧૨), આનંદ કરો (કલમ ૧૩), શરમાઓ નહિ (કલમ ૧૫-૧૬), ઈશ્વરની સ્તુતિ કરો (કલમ ૧૬-૧૮) અને પોતાને ઈશ્વરને સોંપી દો (કલમ ૧૯).

૪: ૭ પણ સર્વનો અંત પાસે આવ્યો છે, માટે તમે સંયમી થાઓ, ને સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરો; ૮ વિશેષે કરીને તમે એકબીજા પર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો; કેમ કે પ્રીતિ પાપના પુંજને ઢાંકે છે; ૯ જીવ ક્યવાયા વગર તમે એકબીજાને પરોણા રાખો; ૧૦ દરેકને જે કૃપાદાન મળ્યું તે એકબીજાની સેવા કરવામાં ઈશ્વરની અનેક પ્રકારની કૃપાના સારા કારભારીઓ તરીકે વાપરવું: ૧૧ જો કોઈ બોધ કરે, તો તેણે ઈશ્વરનાં વચન પ્રમાણે બોધ કરવો; જો કોઈ સેવા કરે, તો તેણે ઈશ્વરે આપેલા સામર્થ્ય પ્રમાણે સેવા કરવી; જેથી સર્વ બાબતમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વર મહિમાવાન થાય; તેમને સદાસર્વકાળ મહિમા તથા સત્તા છે. આમીન.

કલમ ૭ની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે જે તેનો આગલા ફકરા સાથે વિરોધ નહિ, પણ અનુસંધાન વ્યક્ત કરે છે. પિતર એમ કહેવા માગે છે કે જે વાત મેં કલમ ૫-૬માં કહી તે બનવાનો સમય આવી પહોંચ્યો છે, એટલે તેને ધ્યાનમાં રાખી તમારું ખ્રિસ્તી જીવન જીવો.

સર્વનો અંત પાસે આવ્યો છે તેમાં સર્વ એટલે અનંતકાળ ટકનારાં જે આત્મિક વાનાં છે તે સિવાયની સઘળી બાબતો, દરેક વસ્તુ જે આપણે જોઈ, સ્પર્શી શકીએ છીએ, જે વસ્તુઓ મેળવવા તથા ભોગવવા માણસ પોતાના જીવનનો મોટો ભાગ ખર્ચે છે. તે સઘળાનો ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમન સમયે અંત આવશે.

અંત માટેના ગ્રીક શબ્દ ટેલોસ નો અર્થ છે અંતિમ હેતુ પરિપૂર્ણ થવો. અર્થાત્ અહીં

માત્ર સર્વ ભૌતિક વસ્તુઓના નાશની જ વાત નથી; પણ એ કહેવાનો અર્થ છે કે જ્યારે ઈસુ ખ્રિસ્ત ફરીથી પાછા આવશે ત્યારે સૃષ્ટિની સઘળી વસ્તુઓ તથા ઈતિહાસના સઘળા બનાવોની સાર્થકતા તથા પરિપૂર્ણતા સિદ્ધ થશે. ત્યારે વિશ્વાસી માણસનું તારણ પરિપૂર્ણ થશે (૧:૫). ત્યારે વિશ્વાસીનો વિશ્વાસ તેની પરિપક્વતાની પરમ સીમાએ પહોંચશે (૧:૬). ત્યારે તેમના મહિમાના આપણે ભાગીદાર થઈશું (૪:૧૩, ૫:૧). ત્યારે સઘળા અન્યાય તથા દુષ્ટતાનો ન્યાય કરવામાં આવશે (૪:૫, ૧૮). ત્યારે તે છેવટે આપણને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે અને પોતે સદાસર્વકાળ માટે સત્તા ધારણ કરશે (૫:૧૦).

પાસે આવ્યો છે અર્થાત્ નજદીકમાં જ છે, થોડા જ સમયમાં થવાનો છે. આ જ શબ્દો ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રથમ આગમન બાબતમાં વપરાયા હતા, "પસ્તાવો કરો; કેમ કે આકાશનું રાજ્ય પાસે આવ્યું છે (માથ. ૩:૨; માથ. ૧૦:૭; માર્ક ૧:૧૫; લૂ. ૧૦:૯, ૧૧). એ જ શબ્દો નવા કરારમાં અવારનવાર ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનના સંદર્ભમાં વાપરવામાં આવ્યા છે અને ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ ઈસુ ખ્રિસ્તનું આગમન નજદીકમાં જ છે તેવો વિચાર વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે (રોમ. ૧૩:૧૨; ૧ કોરિ. ૭:૨૯; ફિલિ. ૪:૫; હિબ્રૂ. ૧૦:૨૫; યાકૂ. ૫:૮, ૯; ૧ યોહ. ૨:૧૮; પ્રક. ૧:૩; ૨૨:૧૦, ૨૦).

સઘળી ભૌતિક બાબતોનો અંત તથા ઈસુ ખ્રિસ્તનું પુનરાગમન પાસે જ છે તેનો અર્થ એ તો નહીં જ કે તે બનાવની રાહ જોઈને બેસી રહેવાનું, પણ તે બનાવને ધ્યાનમાં રાખીને જીવનના સઘળા દિવસો પસાર કરવાના. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પોતાના શિષ્યોને એ ઘડી માટે તૈયાર રહેવાનું કહેતાં જણાવેલું, "જે ચાકરને તેનો ઘણી આવીને તેમ કરતો (વિશ્વાસુપણે પોતાની ફરજ અદા કરતો) દેખે, તે ચાકરને ધન્ય છે" (માથ. ૨૪:૪૫). જેમ યાકૂબ કહે છે, "તમે પણ ધીરજ રાખો, તમારાં મન દૃઢ રાખો; કેમ કે પ્રભુનું આગમન નજીક છે. ભાઈઓ, તમારો ન્યાય કરવામાં ન આવે માટે એકબીજાની સામે બડબડાટ ન કરો; જુઓ, ન્યાયાધીશ બારણા આગળ ઊભો રહે છે" (યાકૂ. ૫:૮-૯). પ્રકટીકરણના પુસ્તકની શરૂઆતના ભાગમાં કહ્યું છે, "આ ભવિષ્યવચનો જે વાંચે છે, ને જેઓ સાંભળે છે, અને એમાં જે લખેલું છે તે પાળે છે, તેઓને ધન્ય છે; કેમ કે સમય પાસે છે" (પ્રક. ૧:૩) અને એવી જ વાત વિસ્તારપૂર્વક પુસ્તકને અંતે કરવામાં આવી છે (પ્રક. ૨૨:૧૦-૨૦).

એ જ રીતે પિતર સર્વનો અંત નજીક હોવાના સંદર્ભમાં વાત કરતાં કહે છે, માટે તમે સંયમી થાઓ, ને સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરો. સંયમી માટેના મૂળ શબ્દનો શબ્દશઃ અર્થ છે સંયમી મનવાળા. મગજમાં કોઈ જાતનું ભૂસું ન ભરેલું હોય, પણ સ્પષ્ટ રીતે સારાનરસાનો વિચાર કરી શકે, તથા સર્વ બાબતમાં સમતોલપણું જાળવી શકે. જે માણસમાં ભૂતોની સેના હતી તે ભૂતો દૂર થતાં તે શુદ્ધિમાં આવે છે ત્યાં આ જ શબ્દ

વપરાયો છે (માર્ક ૫:૧૫; લૂ. ૮:૩૫). પોતાને જેવો ગણવો જોઈએ તેથી વિશેષ ન ગણવા પણ નમ્રતાથી યોગ્ય ગણવા માટે આ શબ્દ વપરાયો છે (રોમ. ૧૨:૩). અભિમાનથી ઘેલા થઈ જવાને બદલે સંયમી મનવાળા હોવા માટે આ શબ્દ વપરાયો છે (૨કોરિ. ૫:૧૪ જ્યાં તેનો સાવધ અર્થ કર્યો છે). તિતસ ૨:૫માં મર્યાદાશીલ સ્ત્રીને માટે આ શબ્દ વપરાયો છે (નવા કરારમાં આ છ જગાએ આ શબ્દ વપરાયો છે). તે ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ શબ્દમાં નમ્ર, સંયમી, મર્યાદાશીલ, સમતોલ મનોવૃત્તિ, વિચારશીલ મનોવૃત્તિ વગેરે અર્થો સમાયેલા છે. અર્થાત્ સર્વ વસ્તુનો અંત નજીક હોવાથી ખ્રિસ્તી માણસે બહુ જ વિચારપૂર્વક તથા સમતોલ જીવન જીવવાનું છે. ભૌતિક વાનાંઓ જે ક્ષણભર માટે જ ટકવાનાં છે તેની પાછળ આંધળી દોટ લગાવવાને બદલે તે બાબતમાં સંયમ રાખીને ઈશ્વરની વાતો તરફ ધ્યાન દોરવાનો અર્થ છે.

અંત નજીક જ છે તે સંદર્ભમાં ખ્રિસ્તી માણસના અંગત જીવનને લગતી બીજી બાબત પિતર કહે છે તે, સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરો. સાવધ રહેવા માં સંભાળપૂર્વક કે સાવચેતીપૂર્વક જીવન જીવવાની વાત છે કે જેથી ખ્રિસ્તી માણસ ઈશ્વરના રાજ્યને લગતી ન હોય તેવી બાબતોમાં ફસાઈ ન જાય. આ પહેલાં આવી જ વાત કરતાં ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાના સંદર્ભમાં પિતરે કહેલું, "આ માટે તમે પોતાના મનની કમર બાંધીને સાવધ રહો" (૧:૧૩). આ પછી પણ આ જ શબ્દનો પ્રયોગ કરતાં તે કહે છે; "સાવચેત થાઓ, જાગતા રહો; કેમ કે તમારો વૈરી શેતાન ગાજનાર સિંહની પેઠે કોઈ મળે તેને ગળી જવાને શોધતો ફરે છે" (૫:૮). પાઉલ પ્રેરિત યુવાન તિમોથીને સલાહ આપતાં કહે છે, "પરંતુ તું સર્વ બાબતમાં સાવધ રહ, દુઃખ સહન કર, સુવાર્તિકનું કામ કર, તારું સેવાકાર્ય પૂર્ણ કર" (૨ તિમ. ૪:૫).

સાવધ રહેવા તથા પ્રાર્થના કરવામાં ખ્રિસ્તી જીવનની બે બાજુ વ્યક્ત થઈ છે. સાવધ રહેવામાં ખ્રિસ્તી માણસની પોતાની જવાબદારી વ્યક્ત થાય છે, જ્યારે પ્રાર્થના કરવામાં ઈશ્વરની મદદ સિવાય તે પોતે પોતાને સંભાળી શકે નહિ એટલે પ્રાર્થનામાં ઈશ્વરને આધારે જીવવાની વાત વ્યક્ત થાય છે. આવા જ અર્થમાં સાવધ રહેવાના અર્થમાં બીજો શબ્દ વાપરી ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને ચેતવેલા કે, "જાગતા રહો ને પ્રાર્થના કરો કે તમે પરીક્ષણમાં ન આવો; આત્મા તત્પર છે ખરો, પણ શરીર અબળ છે" (માથ. ૨૬:૪૧; માર્ક ૧૪:૩૮).

આ કલમમાં સર્વનો અંત નજીક જ હોવાને કારણે ખ્રિસ્તી માણસે પોતાના અંગત જીવનમાં સંયમી બનવાની તથા સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરવાની વાત કરી. હવે કલમ ૮-૧૧માં ખ્રિસ્તી મંડળીએ, ખ્રિસ્તી સમાજે એકમેકની સાથે કેવો વ્યવહાર કરવાનો છે તે વાત કરે છે. કલમ ૮-૧૧માં પણ સર્વનો અંત પાસે આવ્યો છે તે સંદર્ભ ચાલુ જ છે. સર્વનો અંત પાસે જ હોવાને કારણે તમે બધાં એકબીજા સાથે પ્રેમભાવથી રહો, એકમેકની

પરોણાગત કરો અને એકબીજાની સેવા કરવા તત્પર રહો.

કલમ ૮ માં ખ્રિસ્તી મંડળીમાં અરસપરસના સંબંધોમાં સૌથી મહત્વની વાત સૌથી પ્રથમ રજૂ કરે છે. વિશેષે કરીન માટેના મૂળ શબ્દોનો અર્થ છે, "સૌથી મહત્વની વાત" (સંપૂર્ણ બાઈબલ). ખ્રિસ્તી સમાજમાં કે મંડળીમાં એકબીજા સાથે પ્રેમભાવભર્યાં વર્તનને નવા કરારમાં ઘણું જ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે આ બાબત ઉપર ઘણો ભાર મૂકેલો, "હું તમને નવી આજ્ઞા આપું છું કે, તમે એકબીજા પર પ્રેમ રાખો; જેવો મેં તમારા પર પ્રેમ રાખ્યો તેવો તમે પણ એકબીજા પર પ્રેમ રાખો, તો તેથી સર્વ માણસો જાણશે કે તમે મારા શિષ્યો છો" (યોહ. ૧:૩;૩૪-૩૫; તેમ જ યોહ. ૧૫:૧૨,૧૭; ૧ યોહ. ૩:૨૩; ૨ યોહ. ૫). આ બધી કલમોમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ખ્રિસ્તી મંડળીમાં અરસપરસનો પ્રેમભાવ એ ખ્રિસ્તી હોવાની એક બાહ્ય નિશાની છે.

પિતર ખાસ કરીને સતાવણીમાં થઈને પસાર થતા ખ્રિસ્તીઓને સંબોધીને આ પત્ર લખી રહ્યો છે. મંડળી જ્યારે અખ્રિસ્તી લોકો તરફથી સતાવણી અનુભવી રહી હોય, ત્યારે એ વાત વિશેષ મહત્વની બની રહે છે કે મંડળીમાં લોકો એકમેક સાથે પ્રેમભાવથી રહે તથા એકમેકની મુશ્કેલીઓમાં તથા જરૂરિયાતોમાં મદદરૂપ થવા તત્પર રહે.

આગ્રહથી પ્રીતિ કરવાની વાત છે. આગ્રહથી માટેના મૂળ શબ્દોમાં છેવટની હદ સુધી, શક્તિનું બુંદેબુંદ વપરાય જાય ત્યાં સુધી પ્રેમ કરવાનો અર્થ છે. આ શબ્દ પિતરે આ પહેલાં પણ વાપરેલાં જ્યાં "ખરા અંતઃકરણથી એકબીજા ઉપર આગ્રહથી પ્રીતિ કરો" તેવી વાત કરેલી. તેમાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ એક જીવના તથા એક દિલના થઈ પક્ષાપક્ષી કે મિથ્યાભિમાનનો ત્યાગ કરી દરેકે નમ્ર ભાવથી પોતાના કરતાં બીજાઓને ઉતમ ગણવા અને પોતાના જ હિત પર નહિ, પણ બીજાઓના હિત પર લક્ષ રાખવાની વાત છે (ફિલિ. ૨:૨-૪). આવા પ્રેમનું વર્ણન પાઉલ પ્રેરિત ૧ કરિંથી ૧૩:૪-૭માં સરસ રીતે રજૂ કરે છે તે વાંચો.

આ પહેલાં ૨:૧૭માં પણ પિતરે આવી જ વાત કરેલી, "તમે સર્વને માન આપો. બંધુમંડળ પર પ્રીતિ રાખો" તેમ જ "તમે સર્વ એક મનનાં, બીજાના સુખદુઃખમાં ભાગ લેનારાં, ભાઈઓ પર પ્રીતિ રાખનારાં, કરુણાળુ તથા નમ્ર થાઓ" (૩:૮). સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલી મંડળી માટે આ સૌથી વિશેષ મહત્વની બાબત હતી તે પિતર તેની અવારનવાર રજૂઆત કરી સ્પષ્ટ કરે છે.

પોતાની આ વાતને વધારે ભારપૂર્વક રજૂ કરવા પિતર જૂના કરારમાંથી ટાંકે છે પ્રીતિ પાપના પુજને ઢાંકે છે, જે નીતિવચન ૧૦:૧૨માંથી લેવામાં આવેલું વાક્ય છે. યાકૂબ પણ પોતાના પત્રમાં આ વાક્ય જરા જુદા સંદર્ભમાં ટાંકે છે (યાકૂ. ૫:૨૦). ઢાંકે છે માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં બીજે સમુદ્રમાં મોટા તોફાનથી હોડી મોજાંઓથી ઢંકાઈ જવા માટે (માથ. ૮:૨૪) કે, દીવો સળગાવીને વાસણ તળે ઢાંકવા માટે (લૂ. ૮:૧૬) વપરાયો છે. તે

ઉપરથી અહીં સંપૂર્ણ ઢાંકી દેવાનો કે જેથી બિલકુલ બહાર દેખાય નહિ તેવો અર્થ સ્પષ્ટ થાય છે.

અલબત્ત, અહીં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ નથી કે પ્રેમને કારણે આપણે બીજા ખ્રિસ્તી ભાઈનાં પાપ-અપરાધો પર ઢાંકપીછાડો કરીએ કે તેની બિલકુલ અવગણના કરીએ. પોતાનો ભાઈ અપરાધ કરે ત્યારે તેની સાથે કેવો વ્યવહાર કરવો તેની સૂચના ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે આપેલી (માથ. ૧૮:૧૫-૧૭). પાઉલ પ્રેરિત પણ પાપી વ્યવહારમાં સપડાયેલા મંડળીના સભ્ય સામે કડક પગલાં લેવાની સૂચના આપે છે (૧ કરિ. ૫:૧-૩).

પણ પિતરના કહેવાનો અર્થ અહીં એ છે કે જ્યારે મંડળીમાં લોકો અરસપરસ પ્રેમભાવથી રહે ત્યારે નાની નાની બાબતોમાં તેઓ એકબીજાનો વાંક કાઢશે નહિ; અને ખાસ કરીને જાણે અજાણે બીજાએ પોતાની સાથે કરેલા દુર્વ્યવહાર કે અપમાનજનક વર્તાવની અવગણના કરી પ્રેમભાવપૂર્વકનો વ્યવહાર રાખવાનું ચાલુ રાખશે. જેમ પિતરે પોતે ઈસુ ખ્રિસ્ત સાથેના વાર્તાલાપમાં પૂછેલું, "ઓ પ્રભુ, મારો ભાઈ મારી વિરુદ્ધ કેટલી વાર અપરાધ કરે, ને હું તેને માફ કરું? શું સાત વાર સુધી?" ઈસુ ખ્રિસ્તે તેને જવાબ આપેલો, "સાત વાર સુધીનું હું તને નથી કહેતો, પણ સિત્તેરગણી સાત વાર સુધી" (માથ. ૧૮:૨૧-૨૨).

પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે, "પ્રીતિ ખીજવાતી નથી, અપકારને લેખવતી નથી" (૧ કરિ. ૧૩:૫). જ્યાં અરસપરસ પ્રેમભાવ છે ત્યાં કેટલીક વાર મોટા મતભેદો પણ મનભેદો કરતા નથી; પણ જ્યાં પ્રેમભાવનો અભાવ છે ત્યાં નાની નાની બાબતો મોટા મનભેદો તથા વિખવાદો ઊભા કરે છે. જેમ જે કલમમાંથી પિતરે આ કલમ લીધી છે ત્યાં પૂરી કલમમાં કહે છે, "દ્વેષથી ટંટા ઊભા થાય છે; પણ પ્રીતિ સર્વ અપરાધોને ઢાંકી દે છે" (નીતિ. ૧૦:૧૨).

કલમ ૯માં અરસપરસના પ્રેમભાવનું એક વ્યવહારુ ઉદાહરણ આપ્યું છે, જીવ ક્યવાયા વગર તમે એકબીજાને પરોણા રાખો, જેમાં ઉદારદિલથી તથા ઉત્સાહપૂર્વક એકબીજાની મહેમાનગીરી કરવાની વાત છે.

બાઈબલના સમયમાં આજના સમયમાં હોય છે તેટલા પ્રમાણમાં હોટલો ઉપલબ્ધ નહોતી અને હોય તો પણ ગરીબ વર્ગના માણસોને તે પોષાય નહિ. એટલે મુસાફરી કરતા સામાન્ય ખ્રિસ્તીઓ કે ઉપદેશકોએ લોકોના ઘરમાં આશરો લેવો પડતો. ઈસુ ખ્રિસ્તની પોતાની પાસે કોઈ ઘરબાર નહોતું, પોતાના શિષ્યો (બારથી વિશેષ ઘણા)ના ઘરમાં જ તે કાયમ ઉતારો લેતા. તેમના શિષ્યોને જ્યારે તે સેવાકાર્ય માટે બહાર મોકલે છે ત્યારે બીજાના ઘરમાં ઉતારો લેવા બાબતમાં કેટલાંક સૂચનો આપે છે (લૂ. ૯:૧-૫). તેમ જ શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીમાં સેવાકાર્ય કરતા ઉપદેશકો અને મિશનરીઓ બીજા ખ્રિસ્તીઓને ઘેર જ ઉતારો લેતા (પ્રે. કૃ. ૧૦:૬, ૨૩; ૧૬:૧૫; ૨૧:૧૫-૧૬; ૨૮:૭; ૩:૫૦).

૧:૭-૮).

ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું તેમ ઈશ્વરના લોકોની પરોણાગત તથા સેવાયાકરી કરવી તે ઈશ્વરની પોતાની પરોણાગત તથા સેવાયાકરી કર્યા બરાબર છે (માથ. ૨૫:૩૫-૪૬). એટલે જ નવા કરારના સમયમાં ખ્રિસ્તી આગેવાનોમાં પરોણાગત કરવાના સ્વભાવની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી (૧ તિમ. ૩:૨; તિત. ૧:૮).

પિતર અહીં એકબીજાને પરોણો રાખવાની વાત કરે છે તે પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે મુસાફરી કરતા ઈશ્વરના સેવકો કે બીજા ખ્રિસ્તીઓને ઘરમાં પરોણા તરીકે રાખવા કરતાં અહીં મંડળીના ભાઈ-બહેનોમાંથી એકબીજાને પરોણા તરીકે રાખવાની વાત છે. એક તો, નવા કરારના સમયમાં મંડળી પાસે એકઠા મળવા માટે પ્રભુમંદિરો નહોતાં અને તેઓ ભક્તિસભા માટે એકબીજાના ઘરમાં મળતાં હતાં (રોમ. ૧૬:૫, ૨૩; ૧ કોરિ. ૧૬:૧૯; કલો. ૪:૧૫; ફિલે. ૧:૧).

તે ઉપરાંત ખ્રિસ્તી સતાવણીને સમયે જ્યારે માણસ ઈસુ ખ્રિસ્તનો પોતાના તારનાર તરીકે સ્વીકાર કરે ત્યારે ઘણી વાર તેને કુટુંબમાંથી દૂર કરી ઘરમાંથી કાઢી નાખવામાં આવે તેમ બનતું. તેવા સમયે જો તેનો બીજા ખ્રિસ્તીઓ સ્વીકાર કરી તેને પોતાના ઘરમાં આશ્રય ન આપે તો તેને માટે પોતાના વિશ્વાસનો ત્યાગ કરવા સુધીનો પ્રસંગ આવે. આજે પણ ભારતમાં તેમ જ વિશ્વના ઘણા દેશોમાં આવું બને છે.

જીવ ક્યવાયા વગર પરોણો રાખવાની વાત છે. જેમ ખુશીથી આપનારને ઈશ્વર ચાહે છે (૨ કોરિ. ૯:૭), તેમ જ પરોણાગતની સેવા ખુશીથી કરનાર ઈશ્વરનો આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરે છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "બડબડાટ તથા તકરાર વગર બધું કરો" (ફિલિ. ૨:૧૪), ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ છે. તે સમયે સંદેશાવ્યવહારની સગવડ નહોતી. એટલે મહેમાન સામાન્ય રીતે અગાઉથી કોઈપણ જાતની ખબર આપ્યા સિવાય આવી પહોંચતા. તે સમય યજમાન માટે સગવડભર્યાં ન હોય અને શક્ય છે કે તેની પાસે પોતાના કુટુંબ પૂરતું પણ ખાવાનું ન હોય. તેવી પરિસ્થિતિમાં "આ વળી અત્યારે ક્યાં આવી પડ્યો?" કે એકાદ દિવસ પછી મહેમાન વિદાય ન લે તો "આ વળી બરાબર ચોંટયો છે, ખબર નહિ, ક્યારે જશે?" તેવો ભાવ યજમાન-કુટુંબમાં ઊભો થાય તે સ્વાભાવિક હતું. એટલે પિતર **જીવ ક્યવાયા વગર** પરોણાગત કરવાની વાત કરે છે.

અલબત્ત, પરોણાગત કરવામાં માત્ર પરોણાના જ લાભની વાત નથી, યજમાનનું કુટુંબ પણ ઈશ્વરની સેવા કરવાની તક, નવા માણસની ઓળખાણ, ક્યારેક જીવનભરના સંબંધોની સ્થાપના, એવા ઘણા આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરે છે. લેખકે પોતે છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષમાં ભારત તથા વિદેશમાં મુસાફરી દરમિયાન એક-બે અપવાદ સિવાય હોટલમાં ઉતારો લેવો પડ્યો નથી અને ખ્રિસ્તી ઘરોમાં પરોણાગત માણી છે અને તે દ્વારા જીવનભરના સંબંધો બંધાયા છે.

કલમ ૧૦-૧૧માં બીજા વિષય સંદર્ભમાં પ્રેમથી એકબીજાની સેવા કરવાની વાતનો વિસ્તાર કર્યો છે. આ બન્ને કલમોમાં મુખ્ય વિચાર એ છે કે ઈશ્વરે આપેલાં કૃપાદાનોનો દરેકે ઈશ્વરની મંડળીની સેવામાં પૂરો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. કલમ ૧૦માં કૃપાદાનોના યોગ્ય ઉપયોગને લગતો સામાન્ય નિયમ આપ્યો છે અને કલમ ૧૧માં બે કૃપાદાનોનો નામથી ઉલ્લેખ કરી આ કૃપાદાનોની પાછળ રહેલો મુખ્ય હેતુ બતાવ્યો છે.

કલમ ૧૦માં સૌથી પહેલી વાત પિતર બતાવે છે તે એ કે દરેકને જે કૃપાદાન મળ્યું છે તેમાં કૃપાદાન એટલે, આપણા તે ગુજરાતી ભાષાંતરમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે તેમ, ઈશ્વરે કૃપા કરીને વિશ્વાસી માણસને આપેલું દાન, વિશિષ્ટ પ્રકારની આવડત કે શક્તિ. આ શક્તિ માણસની કોઈ વિશિષ્ટ લાયકાતને કારણે નહિ, પણ ઈશ્વરની કૃપાથી આપવામાં આવે છે.

વળી, આ કૃપાદાન દરેકનું, એટલે કે, દરેક વિશ્વાસી વ્યક્તિને, આપવામાં આવે છે. પાઉલ પ્રેરિત જ્યાં આ કૃપાદાનોની વાત કરે છે ત્યાં, અહીં પિતરની જેમ, દરેકનું શબ્દ અવારનવાર વાપરે છે, "આત્માનું પ્રકટીકરણ દરેકનું સામાન્ય હિતને માટે આપવામાં આવ્યું છે" (૧ કરિ. ૧૨:૭); અને "પોતાની (ઈશ્વરના પવિત્ર આત્માની) ઈચ્છા પ્રમાણે દરેકનું જુદાં જુદાં દાન વહેંચી" આપવામાં આવ્યાં છે (૧ કરિ. ૧૨:૧૧). દરેક વિશ્વાસી પાસે ઓછામાં ઓછું એક કૃપાદાન છે જેનો ઉપયોગ તેણે ઈશ્વરની સેવામાં મંડળીના સંદર્ભમાં કરવાનો છે. અલબત્ત, કોઈ વિશ્વાસી પાસે એકથી વધારે કૃપાદાન હોઈ શકે, જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત પાસે હતાં. પણ વધારે નહીં તો ઓછામાં ઓછું એક કૃપાદાન તો દરેક વિશ્વાસી પાસે હોય જ. વળી, માત્ર દીક્ષિત પાળકો કે પૂર્ણસમયી ઈશ્વરના સેવકોની જ અહીં વાત નથી. દરેક વિશ્વાસી વ્યક્તિની વાત છે, "આપણામાંના દરેકનું ખ્રિસ્તના કૃપાદાનના પરિમાણ પ્રમાણે કૃપા આપવામાં આવેલી છે" (એફ. ૪:૭).

આ કૃપાદાન જેને આપવામાં આવ્યું છે તેણે તેના પોતાના લાભ માટે નહિ પણ એકબીજાની સેવા કરવામાં ...વાપરવ. નવા કરારમાં કૃપાદાનોની વાત હંમેશાં ખ્રિસ્તી મંડળીના સંદર્ભમાં જ કરવામાં આવી છે. જો કે દરેક વિશ્વાસીની વિધર્મીઓને સાક્ષી આપવાની તથા તક મળે ત્યાં મદદ કરવા હાજર રહેવાની ફરજ છે, પણ આત્મિક કૃપાદાનો મંડળીના સભ્યોની સેવામાં તથા મંડળીની ઉન્નતિમાં વાપરવાનાં છે.

ઈશ્વરે મંડળીના સભ્યોને આ કૃપાદાનો "સંતોની સંપૂર્ણતા કરવાને અર્થે, સેવાના કામને સારું, ખ્રિસ્તના શરીરની (એટલે કે મંડળીની) ઉન્નતિ કરવાને સારું" આપ્યાં છે કે જેથી "આપણે સહુ ઈશ્વરના દીકરા પરના વિશ્વાસથી તથા તેમના જ્ઞાનથી જે ઐક્ય થાય છે તે પ્રાપ્ત કરીએ, અને એમ પ્રૌઢ પુરુષત્વમાં, એટલે ખ્રિસ્તની સંપૂર્ણતાની પાયરીએ પહોંચીએ" (એફ. ૪:૧૧, ૧૩). ૧ કરિથી ૧૪:૧-૧૯માં કૃપાદાનોની વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિતના કહેવાનો મુખ્ય સૂર એ છે કે તેનો ઉપયોગ મંડળીની ઉન્નતિ માટે જ થવો

જોઈએ; "એ પ્રમાણે તમે પણ આત્મિક દાનો પ્રાપ્ત કરવાને ઉત્સુક છો, માટે મંડળીની ઉન્નતિને અર્થ તમે તેથી ભરપૂર થાઓ તેવી કોશિશ કરો" (૧ કરિ. ૧૪:૧૨; તેમ જ કલમ ૪, ૫, ૧૭).

કૃપાદાનો મંડળીમાં બીજાઓની સેવામાં વાપરવાની વાત આગળ વધારે સ્પષ્ટ કરતાં પિતર કહે છે, ઈશ્વરની અનેક પ્રકારની કૃપાના સારા કારભારીઓ તરીકે વાપરવ. કારભારી એટલે એવી વ્યક્તિ, સામાન્ય રીતે નોકર કે ગુલામ, જેને તેના માલિકે અમુક મિલકતનો વ્યવહાર સોંપ્યો હોય. કારભારીની સર્વોત્તમ ફરજ એ કે તે મિલકત પોતાના લાભમાં ન વાપરે પણ પોતાના માલિકને વફાદાર રહી વિશ્વાસુપણે તેનો વહિવટ કરે. કારભારી શબ્દમાં માલિકને છેવટે હિસાબ આપવા તૈયાર રહેવાની વાત પણ આવી જાય છે; જેમ શ્રીમંત માણસ પોતાના કારભારી પાસેથી હિસાબ માગે છે (લૂ. ૧૬:૧-૨). ઈસુ ખ્રિસ્તે પિતરના જ પ્રશ્નના જવાબમાં કહેલું, "જેને તેનો ઘણી પોતાનાં ઘરનાંઓને યોગ્ય સમયે અન્ન આપવા સારુ પોતાના ઘર પર ઠરાવશે એવો વિશ્વાસુ તથા શાણો કારભારી કોણ છે? જે દાસને તેનો ઘણી આવીને એમ કરતો જોશે તેને ધન્ય છે!" (લૂ. ૧૨:૪૧-૪૩).

ઈશ્વરની અનેક પ્રકારની કૃપા શબ્દો સૂચવે છે કે આ કૃપાદાનો ઈશ્વર પાસેથી મળેલાં છે અને વિવિધ પ્રકારનાં છે. રોમન ૧૨:૧-૧૩; એફેસી. ૪:૧-૧૬; ૧ કરિ. ૧૨:૪-૧૧ એ બધે આ કૃપાદાનોની યાદી આપી છે. પણ આ સિવાયનાં બીજાં કૃપાદાનો પણ હોઈ શકે જેનો આ યાદીઓમાં ઉલ્લેખ નથી. સમય સમય પ્રમાણે મંડળીની જરૂરિયાતો પ્રમાણે ઈશ્વર પોતાના લોકોને વિશિષ્ટ કૃપાદાનો આપતા રહે છે કે જેથી મંડળીની ઉન્નતિ થતી રહે.

અનેક પ્રકારની માટેનો મૂળ શબ્દ પિતરે આ પહેલાં નાના પ્રકારનાં પરીક્ષણો માટે વાપરેલો. જેમ ઈશ્વરના લોકો સામે વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણો આવતાં રહે છે, તો તેની સામે મંડળી દૃઢતાપૂર્વક ઊભી રહી શકે તે માટે વિવિધ પ્રકારનાં ઈશ્વરનાં કૃપાદાનો પણ મળતાં રહે છે! ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ તથા ખ્રિસ્તી મંડળી માટે દરેક સંજોગ તથા દરેક પરિસ્થિતિમાં ઈશ્વરની કૃપા બસ છે, જેમ ઈશ્વરે પાઉલ પ્રેરિતને સંબોધીને કહેલું "તારે વાસ્તે મારી કૃપા બસ છે" (૨ કરિ. ૧૨:૯).

કલમ ૧૧ માં વિવિધ કૃપાદાનોમાંથી માત્ર બેનો જુદો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે; બોધ કરવાનું અને સેવા કરવાનું. પણ આ બેના ઉલ્લેખ મારફતે પિતરના કહેવાનો હેતુ એ છે કે વચન મારફતે કે સેવાકાર્ય મારફતે તમે જે કંઈ કરો તે મંડળીની ઉન્નતિને માટે (કલમ ૧૦) અને ઈશ્વરના મહિમાને માટે (કલમ ૧૧) કરો. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "વચનથી કે કાર્યથી જે કંઈ તમે કરો, તે સર્વ પ્રભુ ઈસુને નામે કરો, અને તે દ્વારા ઈશ્વર પિતાની આભારસ્તુતિ કરો" (કલો. ૩:૧૭).

જો કોઈ બોધ કર તેમાં માત્ર ભકિતસભામાં બોધ કરવાની જ વાત નથી. મૂળ

શબ્દનો અર્થ છે બોલવ, વચનો કહેવાં; જેમાં ભક્તિસભામાં ઉપદેશ આપવો, બે-ચાર લોકો એકઠા મળ્યા હોય ત્યાં ઈશ્વરનાં વચનોનું શિક્ષણ આપવું, અરસપરસ પ્રોત્સાહનના બે શબ્દો કહેવા, કોઈને વ્યક્તિગત ઈશ્વરનાં વચનો સમજાવવાં કે તેમાંથી સલાહ આપવી, તે બધાનો સમાવેશ થાય છે.

જ્યારે પણ આ રીતે ઈશ્વરની સેવામાં, મંડળીના સભ્યોના લાભમાં, કોઈપણ વચનો ઉચ્ચારવામાં આવે ત્યારે તેણે ઈશ્વરનાં વચન પ્રમાણે બોધ કરવા. મૂળ શબ્દોનો અર્થ છે જાણે કે તે ઈશ્વરના જ શબ્દો બોલતો હોય તેમ બોલવું, "તેણે હું ઈશ્વરની વાણી ઉચ્ચારું છું એ ભાવથી" બોલવું (સંપૂર્ણ બાઈબલ). જૂના કરારમાં પ્રબોધકો ઈશ્વરનાં વચનો બોલ્યા એટલે તેઓ પોતાનાં વચનો આપતાં ઘણી વાર "યહોવા કહે છે" શબ્દોથી શરૂઆત કરતા. પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રોમાં અવારનવાર ખાતરી આપે છે, "ઘણાની પેઠે અમે ઈશ્વરની વાતમાં ભેળ કરતા નથી, પણ શુદ્ધ અંતઃકરણથી તથા ઈશ્વરના અખત્યારથી તથા ઈશ્વરની સમક્ષ બોલતા હોઈએ તેમ અમે ખ્રિસ્તમાં બોલીએ છીએ" (૨ કરિ. ૨:૧૭; તેમ જ ૨ કરિ. ૨:૧૭; ૪:૨, ૧૩; ૧ થેસ. ૨:૧૩).

તે જ રીતે જો કોઈ સેવા કરે, તો તેણે ઈશ્વરે આપેલા સામર્થ્ય પ્રમાણે સેવા કરવી તેમાં વિવિધ કાર્યો મારફતે મંડળીમાં સેવા આપવાની વાત છે, જેમ કે મંડળીમાં એકમેકને જરૂરિયાત પ્રમાણે મદદ કરવી, તંગીમાં નાણાકીય સહાય કરવી, માંદગીમાં મુલાકાત લેવી કે ખોરાક પૂરો પાડવો, મરણપ્રસંગે કુટુંબ સાથે સમય ગાળવો, તે તથા તેના જેવાં બીજાં સેવાકાર્યોનો અહીં ઉલ્લેખ છે.

જેમ વચનમાં જાણે ઈશ્વરનાં જ વચન બોલતા હોય તેમ વિશ્વાસુપણે બોલવાની વાત હતી, તેમ સેવા કરવામાં પોતાની શક્તિથી નહિ પણ ઈશ્વરે આપેલા સામર્થ્ય પ્રમાણે સેવા કરવાની વાત છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "મારાથી નિરાળા રહીને તમે કંઈ કરી શકતા નથી" (યોહ. ૧૫:૫). અલબત્ત, માણસને ઘણી વાર એમ લાગે કે ઘણાં કામો તે ઈશ્વરની સહાય સિવાય પોતે પોતાની મેળે કરી શકે છે.

પણ જ્યારે માણસ ઈશ્વર પર આધાર રાખ્યા સિવાય પોતાના જ બળથી કરે છે ત્યારે તેમાં અંગત માન મરતબો કે પોતાની જાતને આગળ કરવાની મહેચ્છા આવી જવાનો સંભવ રહે છે. પરિણામે મંડળીની ઉન્નતિને બદલે માણસ પોતાની ઉન્નતિ ઈચ્છે છે. પણ જ્યારે માણસ સંપૂર્ણપણે ઈશ્વરને આધારે રહીને જ સેવાકાર્ય કરે છે ત્યારે તેની પોતાની જાત આડે આવતી નથી અને તેના સેવાકાર્ય મારફતે સાચા અર્થમાં મંડળીને લાભ થાય છે અને ઈશ્વરનો જ મહિમા થાય છે, જે વાત પિતર બાકીની કલમમાં કરે છે.

જેથી સર્વ બાબતમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વર મહિમાવાન થાય તેમાં જેથી શબ્દ આગલાં બે વાક્યોને લાગુ પડે છે. તેણે ઈશ્વરનાં જ વચન બોલતો હોય તેમ બોલવું અને

ઈશ્વરના સામર્થ્યથી જ સેવા કરવી, જો તેમ કરશે તો જ ઈશ્વર મહિમાવાન થશે, નહિ તો નહિ. જ્યારે માણસ પોતાને આગળ કરે છે ત્યારે મંડળીની ઉન્નતિ થતી નથી અને ઈશ્વરનો મહિમા થતો નથી, ઊલટું મંડળીમાં ભાગલા પડે છે અને ઈશ્વરનું નામ વગોવાય છે.

અહીં ઈશ્વરના મહિમાવાન થવાની જે વાત પિતર કરે છે તે ઈશ્વરે આપેલાં કૃપાદાનોના ઉપયોગના સંદર્ભમાં છે. પણ વ્યાપક અર્થમાં આ વાત સમગ્ર ખ્રિસ્તી જીવનને લાગુ પડે છે; આ છે સમગ્ર ખ્રિસ્તી જીવનનો છેવટનો હેતુ. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “માટે તમે ખાઓ કે, પીઓ કે, જે કંઈ કરો તે સર્વ ઈશ્વરના મહિમાને અર્થ કરો” (૧ કરિ. ૧૦:૩૧). ઈશ્વર, ઈશ્વરની સેવા, ઈશ્વરના નામનો મહિમા એ ખ્રિસ્તી વ્યક્તિના જીવનનો એકમાત્ર હેતુ. જે કંઈ તે કરે તે આ હેતુ માટે જ કરે અને જે કંઈ વસ્તુ, કાર્ય કે લક્ષણ આ હેતુ માં વિઘ્ન લાવે તેથી દૂર રહેવાનું.

ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા ઈશ્વર મહિમાવાન થવાની વાત છે, કારણ ખ્રિસ્તી વ્યક્તિનો ઈશ્વર સાથેનો સંબંધ ઈસુ ખ્રિસ્તે વધસ્તંભ પર આપણે માટે આપેલા બલિદાન દ્વારા બંધાયો છે. તે દ્વારા જ આપણને ઈશ્વરની સેવામાં વપરાવાની તક આપવામાં આવી છે. ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી છંટાવા દ્વારા આપણો ઈશ્વર સાથે સંબંધ જોડાય છે (૧:૧); ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાન દ્વારા આપણને સજીવન આશા તથા સ્વર્ગનું વતન મળ્યું છે (૧:૩-૪); ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા જ આપણે ઈશ્વર પર વિશ્વાસ કરીએ છીએ (૧:૨૧); ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા જ ઈશ્વરને પસંદ પડે તેવા આત્મિક યજ્ઞો આપણે કરી શકીએ છીએ (૨:૫); ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા જ આપણને ઈશ્વરની પાસે પહોંચાડવામાં આવ્યા છે (૩:૧૮); ઈસુ ખ્રિસ્ત દ્વારા જ આપણે ઈશ્વરને મહિમા આપી શકીએ છીએ (૪:૧૧); અને ઈસુ ખ્રિસ્તમાં જ આપણને ઈશ્વરે પોતાના સર્વકાળના મહિમાને અર્થ બોલાવ્યા છે (૫:૧૦). ખ્રિસ્તી જીવનનો દરેક અંશ ઈસુ ખ્રિસ્તમાં તથા ઈસુ ખ્રિસ્તદ્વારા જ છે.

છેલ્લે પિતર ઈશ્વરના મહિમાની વાત કરતાં કરતાં ઈશ્વરની સ્તુતિ કરવા લાગી જાય છે; તેમને સદાસર્વકાળ મહિમા તથા સત્તા છે. નવા કરારના પત્રોમાં ઘણી વાર બને છે કે લેખક ઈશ્વરનું નામ લેતાંની સાથે તેમનો મહિમા કરવા લાગે; જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત (રોમ. ૧:૨૫; ૧૧:૩૬; ૧૬:૨૭; ગલ. ૧:૫; એફ. ૩:૨૧; ફિલિ. ૪:૨૦). આ બે કલમોમાં પિતર ઈશ્વરનો ચાર વખત ઉલ્લેખ કરે છે; કલમ ૧૦માં એક વખત અને કલમ ૧૧માં ત્રણ વખત અને ઈશ્વરના મહિમાની વાત સાથે તેમની સ્તુતિ કરતાં ફકરાનો અંત લાવે છે.

૪:૧૨-૧૯ ખ્રિસ્તને ખાતર દુઃખ સહેવાનો આનંદ

૪:૧૨ વહાલાંઓ, તમારી કસોટી કરવાને સારુ તમારા પર જે અગ્નિરૂપી દુઃખ

પડેછે, તેમાં જાણે તમને કંઈ નવું થયું હોય, એમ સમજીને આશ્ચર્ય ન પામો; ^{૧૩} પણ એને બદલે ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના તમે ભાગીદાર છો એને લીધે હરખાઓ; કે જેથી તેમનો મહિમા પ્રગટ થાય ત્યારે તમે ઉલ્લાસથી આનંદ કરો. ^{૧૪} જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય, તો તમને ધન્ય છે; કેમ કે મહિમાનો તથા ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર રહે છે. ^{૧૫} પણ ખૂની, દુષ્કર્મી, ચોર, અથવા બીજા માણસોના કામમાં ઘાલમેલ કરનાર તરીકે તમારામાંના કોઈને શિક્ષા ન થાય; ^{૧૬} પણ ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે જો કોઈને સહેવું પડે છે, તો તેથી શરમાય નહિ; પણ તે નામમાં ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે. ^{૧૭} કેમ કે ન્યાયકરણનો આરંભ ઈશ્વરની મંડળીમાં થાય, એવો સમય આવ્યો છે; અને જો આપણામાં તેનો આરંભ થાય, તો ઈશ્વરની સુવાર્તા જેઓ માનતા નથી તેઓના શા હાલ થશે? ^{૧૮} અને જો ન્યાયી માણસનો ઉદ્ધાર મુશ્કેલીથી થાય છે, તો અધર્મી અને પાપી માણસનું ઠેકાણું ક્યાં પડશે? ^{૧૯} માટે જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુઃખ વેઠે છે, તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે.

આ વિભાગની શરૂઆતથી જ પિતર ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીના વિષય અંગે પોતાના વાયકોની સાથે વાત કરી રહ્યો છે. વિભાગની શરૂઆત જ ન્યાયીપણાને સારુ સહન કરવાની વાતથી થયેલી (૩:૧૩-૧૪). ખ્રિસ્તી સતાવણીના વિષય પર વાત કરતાં કરતાં આગલા ફકરામાં (૪:૭-૧૧) તેણે સતાવણી દરમિયાન ખ્રિસ્તી મંડળીના સભ્યોએ કેવા પ્રેમભાવથી રહેવાનું તથા મુશ્કેલીમાં એકમેકની પડખે ઊભા રહેવાનું છે તેની વાત કરી. હવે આ ફકરામાં કલમ ૧૨થી પિતર સતાવણીના વિષય તરફ પાછો વળે છે.

અલબત્ત, આખો પત્ર ખ્રિસ્તીઓની સતાવણીના સંદર્ભમાં લખાયો છે. શરૂઆતના ભાગમાં જ પિતરે વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણો થવાથી દુઃખી થવાની વાત કરેલી (૧:૬). પણ અત્યાર સુધી સતાવણી કરનારાઓના સંદર્ભમાં પિતરે વાત કરી છે; તેઓની ધમકીથી બીહો મા (૩:૧૪); તેઓને તમારી આશાનો ખુલાસો આપવા તૈયાર રહો (૩:૧૫); તેઓ તમારું શુદ્ધ જીવન જોઈને શરમાઈ જાય (૩:૧૬); તેઓના જેવાં ભૂડાં કામ તમે નથી કરતા તેથી તેઓ તમારી નિંદા કરે છે (૪:૩-૫); તેઓ છેવટે ઈશ્વરને જવાબ આપશે (૪:૫). જ્યારે પ્રસ્તુત ફકરામાં (૪:૧૨-૧૮) તમે પર ભાર છે, સતાવણીના સમયે તમ આશ્ચર્ય ન પામો, તમ ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના ભાગીદાર છો, તમ હરખાઓ, તમે ઉલ્લાસથી આનંદ કરો, તમન ધન્ય છે, ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર છે. આ ફકરામાં સતાવણી સમયે ખ્રિસ્તી માણસની વિચારસરણી કેવી હોવી જોઈએ તે ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, તથા સતાવણીમાં ખ્રિસ્તી માણસ કેવી રીતે શાંતવન મેળવી શકે તથા આનંદ અનુભવી શકે તેની રજૂઆત કરી છે.

ઉપરના જ સંદર્ભમાં તેની સાથે સંલગ્ન બીજી વાત એ છે કે ૩:૧૩-૪:૬માં સતાવણી કરનારાઓ શરમાઈ જવાની (૩:૧૬) તથા છેવટે તેમના પર આવનાર ન્યાયદંડની વાત પર ભાર હતો. જ્યારે આ ફકરામાં સતાવણી સહન કરનાર ખ્રિસ્તીઓના આનંદ તથા આશીર્વાદો પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. ખ્રિસ્તીઓ માટે સતાવણી અનિવાર્ય છે એટલું જ નહિ, આશીર્વાદજનક છે. તેનાથી બીવાનું ના હોય, તેમાં તો હરખાવાનું હોય! આખા પત્રમાં સતાવણીનો જે વિષય છે તે આ ફકરામાં જ્યારે ચરમ સીમાએ પહોંચે છે ત્યારે પિતર તેને સર્વશ્રેષ્ઠ આશીર્વાદજનક બાબત તરીકે રજૂ કરે છે.

પિતરે આ ફકરામાં ખ્રિસ્તી સતાવણીના છ આશીર્વાદો રજૂ કર્યા છે. ૧. સતાવણી ખ્રિસ્તી માણસના વિશ્વાસની કસોટી કરીને તેને તેમાં દૃઢ તથા મજબૂત કરે છે (કલમ ૧૪). ૨. સતાવણી આપણને ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગ લેવાનો લ્હાવો આપે છે (કલમ ૧૩). ૩. સતાવણીમાંથી સફળતાપૂર્વક પસાર થયા પછી છેવટે આપણે ઈસુ ખ્રિસ્ત આગળ આનંદ તથા ઉલ્લાસભરે ઊભાં રહી શકીશું (કલમ ૧૩). ૪. સતાવણીને કારણે ઈશ્વરના આત્માની સાક્ષાત્ હાજરીનો અનુભવ કરી શકીશું (કલમ ૧૪). ૫. સતાવણી મારફતે ઈશ્વરનો મહિમા તથા સ્તુતિ કરી શકીશું (કલમ ૧૫-૧૬). ૬. સતાવણીમાંથી સફળતાપૂર્વક પસાર થયા પછી ન્યાયને દિવસે ઈશ્વરનો ઠપકો સાંભળવો નહિ પડે (કલમ ૧૭-૧૮). એટલે, કલમ ૧૮માં પિતર ફકરાનો ઉપસંહાર કરતાં કહે છે, તમે ઈશ્વર ઉપર પૂરો ભરોસો રાખો, તે તમને નિરાશ કરશે નહિ (કલમ ૧૮).

આગલા ફકરા (૪:૭-૧૧) ની પ્રસ્તાવનામાં કહેલું તેમ વોરેન વીઅરર્બી નામના વિવેચક આ બે ફકરાઓમાં પિતરની દસ આજ્ઞાઓની નોંધ લે છે. પહેલી પાંચ કલમ ૭-૧૧માં હતી. બીજી પાંચ આ ફકરામાં છે; આશ્ચર્ય ન પામો (કલમ ૧૨), આનંદ કરો (કલમ ૧૨), શરમાઓ નહિ (કલમ ૧૫-૧૬), ઈશ્વરની સ્તુતિ કરો (કલમ ૧૬-૧૮), અને પોતાને ઈશ્વરને સોંપી દો (કલમ ૧૮).

કલમ ૧૨માં સતાવણીના સંદર્ભમાં સૌથી પહેલી વાત કરતાં પિતર પોતાના વાયકોને જણાવે છે કે અખ્રિસ્તીઓ ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી કરે તે કાંઈ નવાઈની વાત નથી; ઊલટું તે આશીર્વાદજનક બાબત છે, કારણ તેનાથી ખ્રિસ્તી વિશ્વાસ કસવામાં આવે છે, અને પરિણામે ખ્રિસ્તી માણસનો વિશ્વાસ વધારે દૃઢ તથા મજબૂત બને છે.

વિશ્વાસીઓની સતાવણી વિષે વાત કરતાં પિતર વહાલાંઓ ના વહાલભર્યા સંબોધનથી શરૂઆત કરે છે. આ પહેલાં ૨:૧૧માં આ શબ્દ વાપરેલો. ત્યાં દૈહિક વાસનાઓ સામે ટક્કર લેવાની વાત હતી. અહીં વિધર્મીઓ તરફથી આવનાર સતાવણી સામે મક્કમ ઊભા રહેવાની વાત છે.

તમારા પર જે અગ્નિરૂપી દુઃખ પડે છે તે વાક્યમાં અગ્નિરૂપી દુઃખ માટે મૂળનો શબ્દશ: અર્થ થાય છે અગ્નિ કે આગ; તમારામાં આગથી... આશ્ચર્ય ન પામો. આ મારફતે

તેમની સતાવણીની તીવ્રતા વ્યક્ત થાય છે. પ્રકટીકરણ ૧૮:૮, અને ૧૮માં આ જ આગ શબ્દ બાબિલોનને ભસ્મ કરનારી આગ માટે વપરાયો છે (નવા કરારમાં આ ત્રણ જગાએ આ શબ્દ વપરાયો છે). પ્રકટીકરણમાં બાબિલોનને ભસ્મ કરનારી આગનો અર્થ છે; જ્યારે અહીં શુદ્ધ કરનારી આગનો અર્થ છે.

વિશ્વાસીઓ માટે આ ભસ્મ કરનારી આગ નથી, પણ શુદ્ધ કરનારી ભઠ્ઠી છે તે સ્પષ્ટ કરતાં આ અગ્નિપરીક્ષા પાછળનો હેતુ પિતર સ્પષ્ટ શબ્દોમાં રંજૂ કરે છે; તમારી કસોટી કરવાને સાર. અર્થાત, આ ઈશ્વરનું હેતુપૂર્વકનું કાર્ય છે. વિદ્યાર્થીઓ એમ માને કે તેઓ ખ્રિસ્તીઓને કેવા સતાવી રહ્યા છે. પણ તેઓ જાણતા નથી કે ઈશ્વર તેમનો પોતાના હાથા તરીકે ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. કસોટી માટેનો મૂળ શબ્દ ૧:૬માં વપરાયેલો. ત્યાં વિદ્યાર્થી લોકો તરફથી આવતાં વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણોનો અર્થ હતો. જ્યારે અહીં ઈશ્વર તરફથી આવતી કસોટીઓનો અર્થ છે (ગ્રીકમાં પરીક્ષણ તથા કસોટી માટે એક જ શબ્દ છે).

યાકૂબ કહે છે તેમ ઈશ્વર ક્યારેય માણસને પરીક્ષણમાં પાડતા નથી (યાકૂ. ૧:૧૩), તે કામ શેતાનનું છે. પણ ઈશ્વર માણસની કસોટી કરે છે કે જેથી તે પોતાના વિશ્વાસમાં વધારે દૃઢ તથા મજબૂત થાય. પરીક્ષણ પાછળ માણસને વિશ્વાસમાંથી ડગાવવાનો હેતુ હોય છે, કસોટીમાં માણસને તેના વિશ્વાસમાં દૃઢ કરવાનો હેતુ હોય છે. જેમ યાકૂબ કહે છે, "મારા ભાઈઓ, જ્યારે તમને તરેહ તરેહનાં પરીક્ષણો થાય છે ત્યારે તેમાં પૂરો આનંદ માનો (જ્યાં પરીક્ષણોને બદલે કસોટીનો અર્થ છે). કેમ કે તમે જાણો છો કે તમારા વિશ્વાસની ચકાસણી થવાને પરિણામે ધીરજ ઉત્પન્ન થાય છે. તમે પરિપક્વ તથા સંપૂર્ણ થાઓ, અને કશામાં અપૂર્ણ રહો નહિ, માટે ધીરજને પોતાનું કામ કરવા દો" (યાકૂ. ૧૨-૪).

વિશ્વાસીઓની કસોટી આગથી થઈ રહી છે, જેમાં ભઠ્ઠીમાં ગાળી સોના જેવી કિંમતી ધાતુને શુદ્ધ કરવાનું પ્રતીક છે. નીતિવચનમાં આ રૂપકનો ઉપયોગ કરતાં કહ્યું છે, "રૂપું ગાળવા સારુ કુલડી અને સોનાને સારુ ભઠ્ઠી હોય છે" (નીતિ. ૧૭:૩; ૨૭:૨૧). સોના કે ચાંદીને ભઠ્ઠીમાં તપાવવા પાછળ એ હેતુ નથી હોતો કે તેને બાળીને નષ્ટ કરવામાં આવે, પણ તેમાંથી કચરો કાઢી શુદ્ધ કરવામાં આવે. જેમ પિતરે આ પહેલાં કહેલું, "જો કે હમણાં થોડી વાર સુધી અગત્યના કારણથી નાના પ્રકારનાં પરીક્ષણ થવાથી તમે દુઃખી થયા છો, જેથી તમારા વિશ્વાસની પરીક્ષા જે અગ્નિથી પરખાયેલા નાશવંત સોના કરતાં બહુ મૂલ્યવાન છે તે ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય" (૧:૬.૭).

એ વાત નોંધનીય છે કે લોખંડ જેવી સસ્તી ધાતુને ભઠ્ઠીમાં તપાવી શુદ્ધ કરવાની વાત આપણે કરતા નથી, પણ સોના કે ચાંદી જેવી કિંમતી ધાતુને જ ભઠ્ઠીમાં તપાવવામાં

આવે છે. અર્થાત્ ક્યારેક વિશ્વાસીઓ પર કે મંડળી પર સતાવણી ન આવે તેનો અર્થ એ નહીં કે ઈશ્વર તેમના પર પૂરેપૂરા ખુશ છે તથા તેમના પર ઈશ્વરનો આશીર્વાદ છે. ઈશ્વર પોતાના પસંદગીપાત્ર સેવકો પર ક્યારેક વધારે કસોટીઓ લાવે છે કે જેથી તેઓ જે છે તે કરતાં પણ વિશેષ ઉપયોગી પાત્ર બને. જો અયૂબની ભક્તિ અધકચરી હોત તો ઈશ્વર તેના પર આપત્તિઓ લાવવાનો શેતાનનો પડકાર ઝીલી લઈ શક્યા હોત ખરા? "કેમ કે જેના પર પ્રભુ પ્રેમ રાખે છે, તેને તે શિક્ષા કરે છે, અને જે પુત્રનો તે અંગીકાર કરે છે, તે દરેકને તે કોરડા મારે છે" (હિબ્રૂ. ૧૨:૬).

તમારી કસોટી કરવાના હેતુથી તમારી જે અગ્નિપરીક્ષા થઈ રહી છે તેમાં જાણે તમને કંઈ નવું થયું હોય એમ સમજીને આશ્ચર્ય ન પામો. ખ્રિસ્તી સમાજ જ્યારે સમાજમાં ખ્રિસ્તી સમાજ તરીકેનું કર્તવ્ય પૂરેપૂરું બજાવે છે ત્યારે અખ્રિસ્તીઓ તરફથી તેનો વિરોધ કરવામાં આવે તેમાં કોઈ નવાઈ નથી. તેથી ઊલટું અખ્રિસ્તીઓ તરફથી કોઈ સતાવણી ન આવતી હોય ત્યારે ખ્રિસ્તી સમાજે પોતાની આત્મપરીક્ષા કરવાની જરૂર છે કે તેઓ પોતાનું કર્તવ્ય ભૂલીને અખ્રિસ્તીઓના જેવા જ જીવનવ્યવહારમાં લાગી ગયા નથીને! લગભગ આવા જ શબ્દોમાં વાત કરતાં યોહાન પોતાના પત્રમાં કહે છે, "ભાઈઓ, જો જગત તમારા પર દ્રેષ કરે તો તેથી તમે આશ્ચર્ય ન પામો" કારણ જગતનાં કામ ભૂંડાં હોય છે, ને આપણાં કામ ભૂંડાં હોતાં નથી તેથી તેઓ આપણો દ્રેષ કરે છે (૧ યોહ. ૩:૧૨-૧૩).

આશ્ચર્ય પામવા નો શબ્દ પિતરે આ પહેલાં ૪:૪માં વાપરેલો ત્યાં અખ્રિસ્તી લોકોના આશ્ચર્ય પામવાની વાત હતી કારણ વિશ્વાસીઓ તેમની સાથે દુરાચારમાં જોડાતા નથી. તેથી ઊલટું અહીં ખ્રિસ્તીઓએ આશ્ચર્ય ન પામવાની વાત છે. તેમની સાથે તમે દુરાચારના પુરમાં ઘસી પડતા નથી તેથી આશ્ચર્ય પામીને તેઓ તમારી સતાવણી કરે, તો તેમાં તમારે આશ્ચર્ય પામવા જેવું કંઈ નથી. કારણ "જેઓ ખ્રિસ્ત ઈસુમાં ભક્તિભાવથી ચાલવા ઈચ્છે છે, તેઓ સઘળા પર સતાવણી થશે જ" (૨ તિમ. ૩:૧૨). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે પણ પોતાના શિષ્યોને આ બાબતની અગાઉથી ચેતવણી આપેલી (માથ. ૫:૧૧-૧૨; ૧૦:૨૪-૨૬; માર્ક ૧૩:૯-૧૩; યોહ. ૧૫:૧૮-૨૦).

તમને કંઈ નવું થયું હોય તે વાક્યમાં થયું હોય માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે આકસ્મિક બનાવ બનવો, એવો બનાવ જેની પાછળ વિચારપૂર્વકની યોજના કે હેતુ ન હોય. પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈશ્વરના લોકોના જીવનમાં એવું કશું નથી બનતું કે જે આકસ્મિક હોય, જેની પાછળ ઈશ્વરની વિચારપૂર્વકની યોજના કે શુભ હેતુ ન હોય. અર્થાત્ ઈશ્વરના લોકોના જીવનમાં જે કાંઈ બને છે તેની પાછળ ઈશ્વરનો હાથ રહેલો હોય છે, ઈશ્વરનો શુભ આશય રહેલો હોય છે. "આપણે જાણીએ છીએ કે જેઓ ઈશ્વરના ઉપર પ્રેમ રાખે છે, જેઓ તેમના સંકલ્પ પ્રમાણે તેડાયેલા છે, તેઓને એકદરે

સઘળું હિતકારક નીવડે છે” (રોમ. ૮:૨૮).

ખ્રિસ્તી સતાવણીનો પહેલો આશીર્વાદ પિતરે બતાવ્યો તે એ કે સતાવણી મારફતે ઈશ્વર આપણને વિશ્વાસમાં દૃઢ તથા મજબૂત કરે છે અને જો આપણે વિશ્વાસમાં આગળ વધતા રહીશું તો સતાવણી તો આવવાની જ, તેમાં કાંઈ નવાઈ નથી.

કલમ ૧૩ માં સતાવણીનો બીજો આશીર્વાદ બતાવે છે તે એ કે સતાવણી મારફતે આપણને ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના ભાગીદાર થવાનો અણમોલ લ્હાવો મળે છે. કલમની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે જે મારફતે આ કલમનો આગલી કલમ સાથે વિરોધ બતાવ્યો છે; તમારી સતાવણીને કારણે આશ્ચર્ય પામશો નહિ, પણ એને બદલે ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના તમે ભાગીદાર છો, એને લીધે હરખાઓ.

ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના ભાગીદાર એટલે ખ્રિસ્તના જેવાં જ દુઃખો ભોગવનાર. ખ્રિસ્તે પોતાના કોઈ દોષ વગર અન્યાય વેઠીને સહન કર્યું, તેમ જ તેમના અનુયાયીઓ પોતાના કોઈ વાંકગુના વગર વિદ્યર્મીઓ તરફથી સતાવણી સહન કરવા તૈયાર રહે. આ પહેલાં પિતરે ખ્રિસ્તના દુઃખસહનને આપણા નમૂના તરીકે રજૂ કરેલું, જેમ તેમણે દુઃખ સહન કર્યું તેમ તમે પણ દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહો (૨:૨૧-૨૩; ૩:૧૭-૧૮; ૪:૧). જ્યારે અહીં ખ્રિસ્તના જેવાં જ દુઃખો સહન કરી ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થવાની વાત છે. પાઉલ પ્રેરિત આ જ અર્થમાં “ખ્રિસ્તનાં દુઃખ અમને પુષ્કળ પડે છે” (૨ કોરિ. ૧:૫) શબ્દો વાપરે છે અને ઈસુ ખ્રિસ્તના મરણ સાથે ઐક્ય અનુભવવાની વાત કરતાં કહે છે, “અમારા શરીરમાં ઈસુનું મરણ સદા ઊંચકીને ફરીએ છીએ” (૨ કોરિ. ૪:૧૦).

ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થવું એટલે ખ્રિસ્તના નામને ખાતર દુઃખ સહન કરવું. પિતર અહીં જે દુઃખોની વાત કરે છે તે સામાન્ય પ્રકારનાં દુઃખો નથી, જેમ કે માંદગી કે અકસ્માત કે એવાં બીજાં શારીરિક દુઃખો જે ખ્રિસ્તીઓ કે અખ્રિસ્તીઓ બધાંને માટે સામાન્ય છે. પણ અહીં સારું કરવા છતાં ખ્રિસ્તના નામને ખાતર અન્યાયથી સહન કરવાં પડતાં દુઃખો (૨:૧૯), કે ન્યાયીપણાને કારણે સહન કરવાં પડતાં (૪:૧૪) કે, ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે સહન કરવાં પડતાં દુઃખોની વાત છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરવો એટલાથી જ ખ્રિસ્તી જીવનની વાત પૂરી થતી નથી, પણ ખ્રિસ્તની ખાતર દુઃખ સહન કરવા તૈયાર રહેવાનું છે (ફિલિ. ૧:૨૯), અને કહે છે કે મને જે કાંઈ લાભકારક હતું તે સઘળાનું મેં નુકસાન સહન કર્યું કે જેથી “તેમનાં દુઃખોના ભાગિયાપણાને જાણું” (ફિલિ. ૩:૧-૧૦).

બીજું કે, ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થવું એટલે મંડળી જે ખ્રિસ્તનું શરીર છે તેને ખાતર દુઃખ સહેવું. પાઉલ પ્રેરિત કલોસીઓને પત્ર લખતાં કહે છે, “તમારે સારુ મારા પર જે દુઃખો પડે છે તેમાં હું હમણાં આનંદ પામું છું, અને ખ્રિસ્તનાં સંકટોની જે ન્યૂનતા હોય તે હું તેમનું શરીર જે મંડળી છે તેની ખાતર મારા શરીરદ્વારા પૂરી કરું છું” (કલો. ૧:૨૪).

એને લીધે હરખાઓ, ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થવાનો જે લ્હાવો મળ્યો તેને માટે આનંદ કરો. હરખાઓ કે આનંદ કરો માટે આ કલમમાં બે ગ્રીક શબ્દો છે અને તેમાંનો એક બે વખત વપરાયો છે, તેમ આ કલમમાં આનંદ કરવાની વાત ત્રણ વખત રજૂ કરવામાં આવી છે, જે ખ્રિસ્તી જીવનના આનંદની ભરપૂરતા સૂચવે છે. એ નોંધનીય છે કે ખ્રિસ્તી જીવનના આનંદની ભરપૂરતાની વાત પિતર ઈશ્વરના આશીર્વાદના સંદર્ભમાં નહિ, પણ ઈશ્વરને માટે સહન કરવાં પડતાં દુઃખોના સંદર્ભમાં કરે છે.

આ પહેલાં પણ જ્યાં પિતરે ભરપૂર આનંદની વાત કરેલી તે પરીક્ષણો તથા દુઃખોના સંદર્ભમાં જ હતી; હમણાં તમે વિવિધ પ્રકારનાં પરીક્ષણોથી દુઃખી થયા છો પણ તમારા વિશ્વાસમાં "તમે બહુ આનંદ કરો છો" (૧:૬); તેમ જ હમણાં તમે તેમને જોતા નથી તો પણ "તમે તેમનામાં અવાચ્ય તથા મહિમાથી ભરપૂર આનંદથી હરખાઓ છો" (૧:૮). આ ત્રણ કલમોમાં (૧:૬, ૮; ૪:૧૩) પિતરે ખ્રિસ્તી જીવનના ભરપૂર આનંદની વાત કરી છે અને એ ત્રણે જગાએ ખ્રિસ્તના નામને ખાતર સહન કરવાં પડતાં દુઃખોને કારણે અનુભવાતા આનંદની વાત છે.

ખ્રિસ્તી જીવનનો છેવટનો હેતુ એ નથી કે ઈશ્વરના આશીર્વાદોના ભાગીદાર બનીએ; પણ એ છે કે ગમે તેવાં દુઃખ સહન કરીને તેમનો મહિમા કરીએ. ખ્રિસ્તના નામને ખાતર દુઃખ સહન કરવું તેથી વિશેષ મોટો લ્હાવો ખ્રિસ્તી માણસ માટે બીજો હોઈ શકે નહિ. જેમ પિતરનો પોતાનો અનુભવ હતો, "તેઓ તે નામને લીધે અપમાન પામવા જોગ ગણાયા, તેથી હરખાતા હરખાતા તેઓ સભામાંથી ચાલ્યા ગયા" (પ્રે. કૃ. ૫:૪૧).

ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થવું તે મોટા આનંદનો વિષય છે, કારણ કે જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, "અમારી જૂજ તથા ક્ષણિક વિપત્તિ અમારે સારુ અત્યંત વધારે સદાકાલિક તથા ભારે મહિમા ઉત્પન્ન કરે છે" (૨ કોરિ. ૪:૧૭). લગભગ એવી જ વાત કરતાં પિતર આ કલમમાં કહે છે, તમે ઈસુ ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થવાની તક માટે હરખાઓ કે જેથી તેમનો મહિમા પ્રગટ થાય ત્યારે તમે પણ બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરો.

તેમનો એટલે ઈસુ ખ્રિસ્તનો અને મહિમા પ્રગટ થાય એટલે પોતાના સઘળા મહિમા સહિત તે ફરીથી આવે ત્યારે. ઈસુ ખ્રિસ્તના મહિમાથી ભરપૂર પુનરાગમનનું વર્ણન પ્રક્ટીકરણ ૧૯:૧૧-૧૬માં વાંચો. ઈસુ ખ્રિસ્તનું પ્રથમ આગમન એવું હતું કે કોઈ એમને લેખામાં ન લે. પ્રબોધક તેમના પ્રથમ આગમનનું વર્ણન કરતાં કહે છે, "તેનામાં કંઈ સૌંદર્ય નહોતું, ને લાવણ્ય નહોતું; આપણે તેને જોયો ત્યારે તેનું સ્વરૂપ એવું નહોતું કે આપણે તેને ચાહીએ. તે માણસોથી ધિક્કારાયેલો તથા તજાયેલો હતો; દુઃખી પુરુષ ને દરદનો અનુભવી, ને જેને જોઈને આપણે મુખ અવળું ફેરવીએ, એવો તે ધિક્કાર પામેલો હતો, ને આપણે તેની કદર બૂજી નહિ (૫શા. ૫૩:૨-૪).

તેથી ઊલટું, બીજા આગમન વખતે તેમની આંખો અગ્નિની જવાળા જેવી, માથા પર ઘણા મુગટ, મોંમાંથી ધારદાર તરવાર નીકળતી હશે જે વડે તે વિદેશીઓને મારશે ને લોઢાના દંડથી તેઓ પર અધિકાર ચલાવશે (પ્રક. ૧૮:૧૨-૧૫). તેમની વર્તમાન મહિમામય પરિસ્થિતિની વાત પિતરે આ પહેલાં કરી જ છે કે, "દૂતો, અધિકારીઓ તથા પરાક્રમીઓને પોતાને સ્વાધીન કર્યા પછી તે તો આકાશમાં ગયા છે, અને ઈશ્વરની જમણી તરફ બેઠેલા છે" (૩:૨૨).

તે સમયે તમે પણ બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરો તે વાક્યમાં પણ શબ્દ સૂચવે છે કે તે સમયે જેમ ઈસુ ખ્રિસ્ત તેમના મહિમાથી ભરપૂર હશે, તેમ જ તમે પણ તેમની સાથે પૂરા ઊભરાતા આનંદથી ભરપૂર હશો. બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરો તે શબ્દોમાં ઊભરાતા ભરપૂર આનંદની વાત કરવા આનંદ માટે બે શબ્દો એક સાથે વાપર્યા છે, જે વાત આપણા ગુજરાતી ભાષાંતરમાં ઉલ્લાસ અને આનંદ એ બે શબ્દોથી વ્યક્ત થાય છે. તેમાંનો એક શબ્દ જે આ પહેલાં ૧:૬ તથા ૮ માં એમ બે વાર વપરાયેલો તે આગાદિલઆઓ છે જે આપણા ગુજરાતી શબ્દ ગલગલિયાં સાથે મળતો આવે છે. એવો ભરપૂર આનંદ કે માણસને પેટમાં ગલગલિયાં થાય ને આનંદમાં માણસ ઝાલ્યો રહે નહિ, નાયવા ને કૂદવા ને આનંદથી જોરશોરથી ગીતો ગાવા લાગી જાય.

વર્તમાન સમયમાં ખ્રિસ્તના નામને લીધે દુ:ખસહન તેમના પુનરાગમનને સમયે ભરપૂર આનંદનું બનવાનું કારણ એ કે દુ:ખ વેઠીને પણ તેમના વિશ્વાસમાં ટકી રહેવાને પરિણામે આપણે તેમની પાસેથી શાબાશી મેળવીશું. વર્તમાન દુ:ખસહનમાં આનંદ ખ્રિસ્તી માણસને ઈસુ ખ્રિસ્તની સામે આનંદસહિત ઊભા રહેવા તૈયાર કરે છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ ઈશ્વરના મહિમાની આશાથી વર્તમાન વિપત્તિમાં પણ આનંદ કરીએ છીએ (રોમ. ૫:૨-૩). ખ્રિસ્તી જીવનનો હેતુ ઈસુ ખ્રિસ્તને મળવા તૈયાર થવાનો છે. ગમે તેવી મુશ્કેલીઓમાં પણ પોતાના વિશ્વાસમાં ટકી રહેનાર અને ઈસુ ખ્રિસ્તને પસંદ પડે તેવું જીવન જીવનાર ખ્રિસ્તી માણસના આનંદનો તે સમયે પાર નહિ હોય!

એટલે જ ખ્રિસ્તી સતાવણીના સંદર્ભમાં પિતર અવારનવાર પોતાના પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનની તથા મહિમામાં પ્રગટ થવાની વાત કરે છે. તમે અત્યારે દુ:ખ સહન કરીને પણ વિશ્વાસમાં ટકી રહો કે જેથી તમારો તે વિશ્વાસ "ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય ગણાય" (૧:૭); "ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તમારા પર જે કૃપા થશે તેની પૂર્ણ આશા" રાખીને ખ્રિસ્તી જીવન જીવવા સાવધ રહો (૧:૧૩); તમારી ખ્રિસ્તી તરીકેની ફરજ સારી રીતે અદા કરશો તો "જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ તમને મળશે" (૫:૪).

પિતરના આખા પત્રમાં ખ્રિસ્તના પુનરાગમનના સંદર્ભમાં બધી વાત કરવામાં

આવી છે. જો અત્યારે તેમનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થઈએ, તો તે સમયે તેમના પ્રગટ થનાર મહિમામાં પણ ભાગીદાર થઈશું (પ:૧) તથા "સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે" (પ:૧૦).

અલબત્ત આ તો થઈ ભવિષ્યની વાત કે અત્યારે તમે ખ્રિસ્તનાં દુઃખોમાં ભાગીદાર થાઓ કે જેથી તેમના આવવાને સમયે તમે આનંદથી હરખાઓ. પણ વર્તમાનનું શું? તે વર્તમાન આશીર્વાદની વાત પછીની કલમમાં છે.

કલમ ૧૪માં પિતર હમણાં ને અત્યારે જ ખ્રિસ્તી માણસના ઈસુ ખ્રિસ્તના નામને લીધે દુઃખસહનના આશીર્વાદની વાત કરે છે જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય, તો તમને ધન્ય છે તેમાં જાણે પિતર ઈસુ ખ્રિસ્તના જ શબ્દો યાદ કરે છે, લોકો "મારે લીધે તમારી વિરુદ્ધ તરેહ તરેહની ભૂંડી વાત અસત્યતાથી કહેશે, ત્યારે તમને ધન્ય છે" (માથ. ૫:૧૧).

ખ્રિસ્તના નામને લીધે એટલે ખ્રિસ્તના અનુયાયીઓ હોવાને કારણે, કે હવે પછી કલમ ૧૬માં કહે છે તેમ "ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે". ઈસુ ખ્રિસ્તે અવારનવાર આવા શબ્દો વાપરેલા, "મારા નામને સારુ સહુ તમારો દ્વેષ કરશે" (માથ. ૧૦:૨૨); તેમ જ "મારા નામને લીધે સર્વ પ્રજાઓ તમારો દ્વેષ કરશે" (માથ. ૨૪:૯; તેમ જ માર્ક ૧૩:૧૩; લૂ. ૨૧:૧૭). ખ્રિસ્તી મંડળીના ઈતિહાસની શરૂઆતના સમયથી જ ઈસુ ખ્રિસ્તનું નામ અવિશ્વાસીઓને એટલું અકારું લાગતું આવ્યું છે કે તે નામ લેવાનું પણ તેઓ ટાળે છે (પ્રે. કૃ. ૪:૧૭, ૧૮). તેથી ઊલટું પ્રેરિતો તે નામને લીધે મરવાને પણ તૈયાર હતા (પ્રે. કૃ. ૧૫:૨૬; ૨૧:૧૩). પિતર જે નિંદાની વાત કરે છે તે ખ્રિસ્તના નામને લીધે થતી નિંદા છે, નહીં કે, હવે પછીની કલમમાં કહે છે તેમ, ખૂની, દુષ્કર્મી કે ચોર જેવાં કામ કરવાને લીધે થતી નિંદા.

નિંદા માટે પિતરે આ પત્રમાં જુદા જુદા ગ્રીક શબ્દો વાપર્યા છે. આ કલમમાં વપરાયેલો શબ્દ આ સિવાય આ પત્રમાં બીજે વપરાયો નથી, પણ ઉપર ટાંકેલી માથ્થી ૫:૧૧માં નિંદા માટે ઈસુ ખ્રિસ્તે આ જ શબ્દ વાપરેલો. આ પત્રમાં પિતર વિવિધ પ્રકારની નિંદાની વાત કરે છે; જેમ કે અખ્રિસ્તીઓ તરફથી ખ્રિસ્તીઓની નિંદા (૨:૧૨, ૧૫; ૩:૧૬; ૪:૪) કે ખ્રિસ્તીઓ એકબીજાની નિંદા ન કરે (૨:૧) કે, ખ્રિસ્તે પોતે સહન કરેલી નિંદા (૨:૨૩). ૨:૧૨, ૧૫; ૩:૧૬; ૪:૪માં તેમનાં સારાં કામને લીધે લોકો તેમની નિંદા કરે તેવી વાત હતી. જ્યારે અહીં તેથી વધારે વ્યાપક અર્થમાં, ખ્રિસ્તી હોવાની સાથે સંકળાયેલી બધી જ બાબતમાં, નિંદા હોવાની વાત છે. સતત, સર્વ પ્રસંગે લોકોની ઘૃણા તથા મહેણાંનો અર્થ છે. જેમ કે ગીતકર્તા કહે છે, "આખો દિવસ મારા શત્રુ મને મહેણાં મારે છે" (ગી. શા. ૧૦૨:૮). ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે સમાજમાં કોઈ આબરૂ ન હોવી, કોઈ

સન્માનનું સ્થાન ન હોવું, લોકો તેમની આભડછેટ રાખે, તેમના તરફ ઘૃણા દર્શાવે, તેમને નાતબહાર કાઢે, તેમને નોકરી પર ન રાખે અને રાખે તો તેમની સાથે પક્ષપાતભર્યા વ્યવહાર કરે. એવા વ્યવહારની વાત છે જેનાથી તેમનો સામાન્ય જીવનવ્યવહાર મુશ્કેલ બની જાય, જીવવું ભારે પડે.

જ્યારે આવું થાય ત્યારે, ઈસુ ખ્રિસ્તે માથ્થી ૫:૧૧માં કહેલું તે જ શબ્દો વાપરીને પિતર કહે છે, તમને ધન્ય છે, તમે સદ્ભાગી કહેવાવ, તમે આશીર્વાદિત કહેવાવ! કેટલા સુખી છો તમે! અલબત્ત, પિતર અહીં કોઈ દુન્યવી આશીર્વાદની વાત નથી કરતો, પણ ઈશ્વરના આશીર્વાદની વાત કરે છે. તેના કહેવાનો અર્થ એ છે કે જ્યારે ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમે આવી નિંદા સહન કરો છો ત્યારે ઈશ્વર તમારા પર ખુશ છે, પ્રસન્ન છે. અને માણસ પર ઈશ્વર ખુશ હોય તેથી મોટો આશીર્વાદ બીજો કયો હોઈ શકે? આ વાત બાકીની કલમમાં કરી છે.

કેમ કે મહિમાનો તથા ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર રહે છે. અર્થાત્, જ્યારે તમે ખ્રિસ્તના નામને લીધે નિંદા સહન કરો છો ત્યારે સૌથી મોટો આશીર્વાદ એ કે ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર રહે છે. મહિમાનો તથા ઈશ્વરનો આત્મા તેમાં મહિમાનો આત્મા અને ઈશ્વરનો આત્મા એમ બે પ્રકારના આત્માની વાત નથી. પણ કહેવાનો અર્થ છે ઈશ્વરનો મહિમામય આત્મા. જેમ આગલી કલમમાં ઈસુ ખ્રિસ્તનો મહિમા પ્રગટ થાય તેનો અર્થ એ કે ઈસુ ખ્રિસ્ત મહિમા સાથે પ્રગટ થાય.

ઈશ્વરનો મહિમામય આત્મા તમારા પર રહેવામાં ત્રણેક બાબતો સમાયેલી છે. એક તો, ઈશ્વરનો મહિમા તમારી સાથે રહે છે. લોકો ભલે તમારી તરફ ઘૃણાનો ભાવ રાખે, પણ ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં તમે મહિમાવાન છો. પિતરે આ પત્રમાં બીજે ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનને સમયે વિશ્વાસીની સ્તુતિ, માન તથા મહિમાની વાત કરી છે (૧:૭; ૫:૪ તેમજ કલો. ૩:૪). પણ આ કલમમાં તેમના વર્તમાન મહિમાની વાત કરે છે. લોકોની નિંદા તેમના માટે ઈશ્વરની દૃષ્ટિમાં સ્તુતિ, માન તથા મહિમાને પાત્ર છે.

બીજું કે, ઈશ્વરનો મહિમામય આત્મા તમારા પર રહે છે એટલે ઈશ્વરની સાક્ષાત્ હાજરી તમારી સાથે રહે છે. જૂના કરારમાં અરણ્યપ્રવાસ દરમિયાન ઈશ્વરની હાજરી સતત ઈસ્ત્રાએલી લોકો સાથે હતી અને “યહોવા દિવસે તેઓને માર્ગ દેખાડવા સારુ મેઘસ્તંભમાં, ને રાત્રે તેમને અજવાળું આપવાને અગ્નિસ્તંભમાં, તેઓની આગળ આગળ ચાલતા” (નિર્ગ. ૧૩:૨૧). મૂસાએ યહોવાને વિનંતી કરતાં કહેલું, “જો તમારી સમક્ષતા સાથે ન આવે તો અમને અહીંથી લઈ ન જાવ” (નિર્ગ. ૩૩:૧૫). તે જ રીતે જ્યારે મુલાકાતમંડપ ઊભો કરવાનું કામ પૂરું થયું ત્યારે “યહોવાના ગૌરવથી મંડપ ભરાઈ ગયો ... ને તંબૂ યહોવાના ગૌરવથી ભરપૂર હતો” (નિર્ગ. ૪૦:૩૪-૩૫). ત્યાં યહોવાની સાક્ષાત્ હાજરી છે.

જ્યારે ઈશ્વરના લોકો ઈશ્વરને વફાદાર રહીને ઈશ્વરના મહિમાને અર્થ ગમે તે સહેવા તૈયાર રહે છે ત્યારે તેમના જીવનોમાં ઈશ્વરની સાક્ષાત્ હાજરી દેખાઈ આવે છે અને તેથી ઈશ્વરનો મહિમા પ્રગટ થાય છે. સ્તેફનને જ્યારે લોકો તેના પર ખોટું આળ ચઢાવી તેને પથ્થરે મારવાની સજા ફરમાવે છે ત્યારે તેનું મોં દેવદૂત જેવું ઝળહળી ઉઠે છે (પ્રે. કૃ. ૬:૧૫) અને મરણની ઘડીએ તે પવિત્ર આત્માથી ભરપૂર થઈને આકાશ તરફ જુએ છે તો તે ઈશ્વરનો મહિમા તથા ઈશ્વરને જમણે હાથે ઈસુ ખ્રિસ્તને ઊભેલા જુએ છે (પ્રે. કૃ. ૭:૫૫-૫૬).

ત્રીજું કે, ઈશ્વરનો આત્મા તમારા પર રહે છે એટલે કે ઈશ્વર પોતાના મહિમામય આત્માની મારફતે પોતાના લોકોને દોરે છે, ચલાવે છે, જરૂર પ્રમાણે તેમને દોરવણી આપતા રહે છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "મારે લીધે તમે હાકેમોની તથા રાજાઓની આગળ લઈ જવાશો. પણ જ્યારે તેઓ તમને પકડાવે ત્યારે તમે ચિંતા ન કરો કે અમે શી રીતે અથવા શું બોલીએ, કેમ કે શું બોલવું તે તે જ ઘડીએ તમને અપાશે. કેમ કે જે બોલે છે તે તો તમે નથી, પણ તમારા બાપનો જે આત્મા તે તમારામાં બોલે છે" (માથ. ૧૦:૧૯-૨૦; તેમ જ માર્ક ૧૩:૧૧; લૂ. ૧૨:૧૧-૧૨).

એટલે આ કલમમાં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે જ્યારે ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થાય ત્યારે તે તમારે માટે મોટા આશીર્વાદની વાત છે કારણ ઈશ્વરનો આત્મા તથા તેમની સાક્ષાત્ હાજરી અને મહિમા તમારી સાથે છે.

ઉપરની બે કલમોમાં સતાવણીને કારણે મોટા આનંદ તથા ઉલ્લાસની અને ઈશ્વરનો આત્મા તેમના ઉપર રહેવાની વાત કરી તે ખ્રિસ્તના નામને લીધે કે ખ્રિસ્તી હોવાને કારણે થતી સતાવણીના જ સંદર્ભમાં છે. પણ જ્યારે પોતાનાં જ દુષ્કર્મોના ફળરૂપે ખ્રિસ્તી માણસ શિક્ષા ભોગવે તો તેમાં નથી તેને ગૌરવ કે નથી ઈશ્વરનો મહિમા, જે વાત પછીની કલમમાં કરી છે.

કલમ ૧૭ની શરૂઆત પણ શબ્દથી થાય છે જે આગલી કલમ સાથે તેનો વિરોધ વ્યક્ત કરે છે. જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય તો તમને ધન્ય છે. પણ ખૂની, દુષ્કર્મી, ચોર, અથવા બીજા માણસોના ક્રમમાં ઘાલમેલ કરનાર તરીકે તમારામાંના કોઈને શિક્ષા ન થાય. જો કે મૂળમાં પણ ને બદલે કારણ શબ્દ છે; જો ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય તો તમને ધન્ય છે, કારણ ખૂની, દુષ્કર્મી વગેરે તરીકે તો તમારી નિંદા ન જ થવી જોઈએ. ખ્રિસ્તી જીવનમાં આ બધી બાબતોનું નામોનિશાન ન હોવું જોઈએ.

પિતરે આ બાબતની રજૂઆત આ પહેલાં અવારનવાર કરી જ છે; "વિદેશી લોકોમાં તમે તમારાં આચરણ સારાં રાખો" (૨:૧૨); "સ્વતંત્ર હોવા છતાં દુષ્ટતાને છાવરવાને માટે તમારી સ્વતંત્રતાનો ઉપયોગ ન કરો, પણ ઈશ્વરના સેવકોને શોભે તેમ વર્તો" (૨:૧૬);

“જ્યારે પાપ કરવાને લીધે તમે માર ખાવ છો ત્યારે જો સહન કરો છો, તો તેમાં પ્રશંસાપાત્ર શું છે? (૨:૨૦); જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય, તો ભૂંડું કરવાને લીધે દુ:ખ સહેવું એ કરતાં રૂડું કરવાને લીધે દુ:ખ સહેવું એ વધારે સારું છે” (૩:૧૭). અવારનવાર આ વાત રજૂ કરીને પિતર ભારપૂર્વક એ કહેવા માગે છે કે કાયદાનો ભંગ કરવાને કારણે કે બીજી કોઈ રીતે ખરાબ વર્તનને કારણે વાજબી રીતે શિક્ષા ભોગવવી પડે તે ખ્રિસ્તી માણસ માટે ક્યારેય સ્વીકાર્ય નથી. “તેના કરતાં તો તેની કોટે ઘંટીનું પડ બંધાય, ને તે સમુદ્રના ઊંડાણમાં ડુબાડાય એ તેને માટે સારું છે” (માથ. ૧૮:૬; તેમ માર્ક ૯:૪૨; લૂ. ૧૭:૨). અથવા આપણી ગુજરાતી ભાષામાં કહીએ તો તેના કરતાં ઢાંકણીમાં પાણી લઈને ડૂબી મરે તે સારું!

અહીં જે ચાર બાબતોનો ઉલ્લેખ છે તે માત્ર ઉદાહરણરૂપ છે, આ સિવાયનાં આના જેવાં બીજાં કામોનો તેમાં સમાવેશ થઈ જાય છે. એવું કોઈપણ કામ જે ખ્રિસ્તી માણસ ઉપર વાજબી શિક્ષા લાવે જેને કારણે તેની પોતાની આબરૂ ને ઈશ્વરના નામને કલંક લાગે. વળી, આ ચારના ઉલ્લેખનો અર્થ એવો પણ નથી કે પિતર જે લોકોને સંબોધીને આ પત્ર લખી રહ્યો છે તેમાંના કોઈ આ બધાં દુષ્કૃત્યોમાં સંડોવાયેલા હતા. અહીં એક સામાન્ય નિયમ તરીકે પિતર વાત કરે છે.

બીજા માણસોના કામમાં ધાલમેલ કરનાર માટે મૂળમાં એક જ શબ્દ છે જે આ સિવાય નવા કરારમાં બીજે વપરાયો નથી. બે શબ્દો ભેગા કરીને બનેલો આ શબ્દ છે જેનો શબ્દશઃ અર્થ છે બીજાનાં કામનું સુપરવીઝન કરનાર. આપણા ભાષાંતરમાં તેનો શબ્દશઃ અર્થ આપ્યો છે જે મૂળનો અર્થ બરાબર વ્યક્ત કરે છે (**બીજા માણસોના કામમાં શબ્દો મૂળ શબ્દનો ભાગ છે, એટલે તેમને કૌંસમાં ન આપવા જોઈએ**). આવા પ્રકારના માણસની વાત કરતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે કે આવા લોકો “ઉદ્યોગ કરતા નથી, પણ ધાલમેલ કરે છે” (૧ થેસ. ૩:૧૧). નવરા બેઠા નખખોદ વાળે તેના જેવી વાત છે.

કલમ ૧૬ માં આ જ વાતનું હકારાત્મક પાસું રજૂ કરે છે. ખ્રિસ્તી માણસ માટે ખૂની, દુષ્કર્મી, ચોર કે ધાલમેલ કરનાર તરીકે શિક્ષા સહન કરવી પડે તે મોટી શરમની વાત છે, પણ, તેથી ઊલટું, ખ્રિસ્તી હોવાને લીધે જો કોઈને સહેવું પડે છે, તો તેથી શરમાય નહિ, તે તો ખ્રિસ્તી માણસ માટે મોટા આનંદ તથા ઉલ્લાસ અને ગર્વનું કારણ છે.

ખ્રિસ્તી શબ્દ નવા કરારમાં માત્ર ત્રણ વખત વપરાયો છે, અને માત્ર આ એક જ જગાએ ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ દ્વારા વપરાયો છે. બીજી બે જગાએ (પ્રે. કૃ. ૧૧:૨૬ અને ૨૬:૨૮) અખ્રિસ્તી લોકો તેમને આ નામ આપે છે ત્યાં બન્ને જગાએ ખ્રિસ્તી શબ્દ મશ્કરી કે નિંદાના અર્થમાં વપરાયો છે. પણ અહીં પિતર પોતે તે નામનો ગર્વ સાથે ઉલ્લેખ કરે છે.

ખ્રિસ્તી તરીકે સહન કરવું પડે ત્યારે બે શક્ય પ્રતિભાવની પિતર વાત કરે છે; નકારાત્મક રીતે ક્યારેય શરમાવું નહિ, અને હકારાત્મક રીતે પણ તે નામમાં ઈશ્વરની

સ્તુતિ કરવી. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “સુવાર્તા વિષે મને શરમ લાગતી નથી” (રોમ. ૧:૧૬). તેમ જ, “એ પ્રમાણે મારી આકાંક્ષા તથા આશા છે કે, હું કોઈ પણ વાતમાં શરમાઈશ નહિ; પણ પૂરી હિંમતથી, હંમેશ મુજબ હમણાં પણ, ગમે તો જીવનથી કે ગમે તો મરણથી, મારા શરીરદ્વારા ખ્રિસ્તના મહિમાની વૃદ્ધિ કરવામાં આવે” (ફિલિ ૧:૨૦); અને “એ કારણથી હું દુઃખો સહન કરું છું; તોપણ હું શરમાતો નથી” (૨ તિમ. ૧:૧૨).

વિદ્યાર્થીઓ માટે પિતર બે વિકલ્પ રજૂ કરે છે; કાં તો ન્યાયકરણને દિવસે તેઓ ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે (૨:૧૨), કાં તો શરમાઈ જાય (૩:૧૬). વિશ્વાસી માટે આવા બે વિકલ્પ નથી; તેમના જીવનથી ઈશ્વરના નામનો મહિમા જ થવો જોઈએ.

તે નામમાં ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે અર્થાત જે નામને વિદ્યાર્થીઓ અપમાનજનક ગણે છે કે ઘૃણાસ્પદ બાબત માને છે (પ્રે. કૃ. ૧૧:૨૬; ૨૬:૨૮) તે નામ ખ્રિસ્તી માટે સ્તુતિ તથા ગૌરવનું કારણ છે.

કલમ ૧૭ની શરૂઆત કેમ ક શબ્દોથી થાય છે, કારણ આગલી કલમમાં ખ્રિસ્તી હોવાને કારણે કેમ સહેવું પડે છે તેવી જે વાત કરી તેનું કારણ હવે કલમ ૧૭-૧૮માં આપ્યું છે. ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી તે ઈશ્વરના ન્યાયકરણનો એક ભાગ છે કે જેથી તેમની મંડળી અગ્નિપરીક્ષામાં થઈને પસાર થયા પછી શુદ્ધ અને પવિત્ર બને.

ન્યાયકરણ શબ્દ અહીં સૃષ્ટિને અંતે થનાર અવિશ્વાસીઓના ન્યાયકરણના અર્થમાં નહિ; પણ વિશ્વાસીઓ ઉપર વર્તમાન સમયમાં આવતાં દુઃખોના અર્થમાં વપરાયો છે. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ખ્રિસ્તીઓની સતાવણી તથા તેને કારણે તેમના પર આવેલાં દુઃખ તે ઈશ્વરની પોતાના લોકો મોટેની યોજનાનો એક ભાગ છે. કારણ એ દ્વારા ઈશ્વર તેમને અગ્નિપરીક્ષામાંથી પસાર કરી રહ્યા છે કે જેથી તેઓ શુદ્ધ તથા પવિત્ર બને (કલમ ૧૨) અને ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનને સમયે બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરી શકે (કલમ ૧૩). આવી વાત તેણે પત્રની શરૂઆતમાં (૧:૬-૭) પણ કરેલી.

અહીં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે સૃષ્ટિના અંતે આવનાર ન્યાયકરણમાં અવિશ્વાસીઓની સાથે શિક્ષા ભોગવવા કરતાં વર્તમાન સમયમાં દુઃખ સહન કરી વિશ્વાસમાં ટકી રહેવું વધારે સારું છે. તમારામાંનો જો કોઈ વર્તમાન સમયનાં દુઃખોને કારણે નાસીપાસ થઈ વિશ્વાસનો ત્યાગ કરવાનું વિચારતું હોય, તો તેણે યાદ રાખવું જોઈએ કે અત્યારનાં દુઃખોમાંથી તો કદાચ તે છટકી જાય, પણ સૃષ્ટિને અંતે અતિઘણી ભારે પીડા તેના માથે ઝઝૂમી રહી છે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, “આપણો ન્યાય કરવામાં આવે છે ત્યારે પ્રભુથી શિક્ષા પામીએ છીએ, જેથી જગતની સાથે આપણને શિક્ષા ન થાય” (૧ કરિ. ૧૧:૩૨).

ઈશ્વરની મંડળી ને બદલે મૂળમાં ઈશ્વરનું ઘર શબ્દો છે. આ પહેલાં ૨:૫માં પિતરે જણાવેલું, “તેમની પાસે આવીને તમે પણ જીવંત પથ્થરોના જેવા આત્મિક ઘરમાં

યજ્ઞાયા છો” તેવો જ વિચાર અહીં છે; ખ્રિસ્તી વ્યક્તિ ઈશ્વરના ઘરની જાણે એક ઈંટ છે, અને તે બધી ઈંટો સાથે મળીને ઈશ્વરનું ઘર, મંડળી બંધાય છે.

પિતર અહીં મંડળી માટે ઈશ્વરનું ઘર શબ્દો વાપરે છે કારણ ન્યાયકરણનો આરંભ ઈશ્વરના ઘરથી થાય છે તે વિચાર પિતરે જૂના કરારમાંથી લીધો છે જ્યાં ઈશ્વરના ઘર એટલે યરૂશાલેમના મંદિરના સંદર્ભમાં આવી વાત કરવામાં આવી છે. ત્યાં આવનાર ન્યાયકરણની વાત કરતાં પ્રબોધકો કહે છે કે ન્યાયકરણની શરૂઆત ઈશ્વરના મંદિર તથા યાજકોથી થશે અને છેવટે સર્વ ઈસ્રાએલ પર તે આવશે. હઝકિયેલ કહે છે, “તમે મારા પવિત્રસ્થાનથી માંડીને શરૂઆત કરો. ત્યારે તેઓએ યહોવાના મંદિર આગળ જે વડીલો હતા તેમનાથી શરૂઆત કરી. તેણે તેઓને કહ્યું, મંદિરને ભ્રષ્ટ કરો, ને લાશોથી તેનાં આંગણાં ભરી કાઢો; નીકળી પડો. તેઓએ નીકળી પડીને નગરમાં કતલ ચલાવી” (હઝ. ૯:૬-૭). તે જ રીતે ઝખાર્યા સંહારની શરૂઆત પાળકથી થશે તે પછી આખા દેશમાં ફેલાઈ જશે તેવી વાત કરે છે (ઝખ. ૧૩:૭-૯).

પિતર અહીં જે વાત કરે છે તે માલાખી ૩:૧-૭માં વિસ્તારથી જોવા મળે છે. માલાખીમાં સૈન્યોના પ્રભુ યહોવા પોતે શુદ્ધ કરનાર અગ્નિ તરીકે કામ કરે છે, “તે ઘાતુ ગાળનારના અગ્નિરૂપ તથા ધોબીના સાબુરૂપ છે; તે રૂપુ ગાળનાર તથા શુદ્ધ કરનારની પેઠે બિરાજશે, ને તે લેવીના પુત્રોને શુદ્ધ કરીને ચોખ્ખા સોનારૂપા જેવા કરશે; અને તેઓ યહોવાને ન્યાયીપણાથી અર્પણો ચઢાવશે” (માલ. ૩:૨-૬). ત્યાર પછી જાદુગરો, વ્યભિચારીઓ વગેરે અવિશ્વાસીઓ ઉપર તૂટી પડી તેમનો સંહાર કરશે (માલ. ૩:૫). એ જ રીતે પિતરના કહેવા પ્રમાણે ન્યાયકરણની શરૂઆત ઈશ્વરના લોકો જેઓ “પસંદ કરેલી જાતિ, રાજમાન્ય યાજકવર્ગ, પવિત્ર પ્રજા તથા પ્રભુના ખાસ લોક” છે (૨:૮) તેમનાથી થશે કે જેથી તેઓને શુદ્ધ કરવામાં આવે ને ઈશ્વરને પ્રસન્ન છે તેવા આત્મિક યજ્ઞ કરી શકે (૨:૫).

ત્યાર પછી ઈશ્વરના ન્યાયકરણનો ફેલાવો અવિશ્વાસીઓમાં થશે. ત્યાં ઈશ્વર શુદ્ધ કરનાર અગ્નિ તરીકે નહિ, પણ સંહારક અગ્નિ તરીકે કાર્ય કરશે. ઈશ્વરે પોતાના શુદ્ધ કરનાર અગ્નિથી પોતાના લોકોના ન્યાયકરણની શરૂઆત કરી જ દીધી છે (કલમ ૧૨). એ બતાવે છે કે ઈશ્વરનો મહિમામય આત્મા તેમના પર છે (કલમ ૧૪). “કરારનો દૂત જેમાં તમે આનંદ માનો છો” તે આવી ચૂક્યો છે (માલ. ૩:૧). એટલે હવે વિધર્મીઓના ન્યાયકરણનો સમય બહુ દૂર નથી. “જુઓ, ન્યાયાધીશ બારણા આગળ ઊભો છે” (યાકૂ. ૫:૮) અને “જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે” (૧:૫) તે કાળ આવી પહોંચ્યો છે. એટલે, જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, જે વેળાએ આપણે વિશ્વાસ કરવા માંડ્યો, તે કરતાં હાલ આપણું તારણ નજીક આવેલું છે” (રોમ. ૧૩:૧૧). એટલે, “સર્વનો અંત પાસે આવ્યો છે, માટે તમે સંયમી થાઓ, ને સાવધ રહીને પ્રાર્થના કરો” (૧ પિત. ૪:૭).

એટલે જો આપણામાં, ઈશ્વરના પોતાના જ લોકોમાં તેનો, તે ન્યાયકરણનો આરંભ થાય, તો ઈશ્વરની સુવાર્તા જેઓ માનતા નથી તેઓના શા હાલ થશે? જો ઈશ્વર પોતાના લોકોને છોડવાના નથી, તેમનામાં જે કંઈ કમી હોય, અશુદ્ધતા હોય તે દૂર કરવા તેમને અગ્નિમાંથી પસાર કરી શુદ્ધ કરે છે, તો પછી જેઓ ઈશ્વરની સામે પડેલા છે તેમની અનાજ્ઞાનીતા તે કેવી રીતે સહન કરશે? પોતાના લોકોને તો તે અગ્નિ દ્વારા શુદ્ધ કરશે, પણ તે અગ્નિ અવિશ્વાસીઓ માટે તો સંહારકનું કામ કરશે.

પિતરના પત્રમાં બે પ્રકારના લોકોની વાત છે. એક તો જેઓ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી ઈશ્વરને આધીન થયા છે. આ લોકોએ પવિત્ર આત્માએ તેમના હૃદયમાં કામ કર્યું ત્યારે તેને આધીન થઈને ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તથી પાપોની માફી મેળવી લીધી છે (૧:૧), અને તેઓ સત્યને આધીન થયા છે (૧:૨૨). એટલે પિતર આ લોકોને "આજ્ઞાકિત છોકરાં" તરીકે સંબોધે છે. તેથી ઊલટું બીજા લોક જેમની વાત છે તેઓ અવિશ્વાસીઓ છે જેમણે ખૂણાના મુખ્ય પથ્થરનો નકાર કર્યો છે (૨:૭), તેઓ આજ્ઞા માનતા નથી (૨:૮), તેઓએ સુવાર્તાનાં વચન માન્યાં નથી (૩:૧) અને નૂહના સમયના લોકોના જેવા જ અનાજ્ઞાકિત છે (૩:૨૦). જેઓ અનાજ્ઞાકિત છે તેઓ ઈશ્વરનાં વચનો માનતા ન હોવાને કારણે, ઈશ્વર સામે બંડ પોકાર્યું હોવાને કારણે, જેઓએ ઈશ્વરની આજ્ઞા માની છે તેમને સતાવે છે.

પિતરનો આ પત્ર આજ્ઞાકિત છોકરાંઓને સંબોધીને છે કે આ લોકો ભલે તમને સતાવે. તમે તમારા વિશ્વાસમાં અડગ રહો, તમારાં જીવનોમાં ઈશ્વરનાં ધોરણોનું પાલન કરો, આ સતાવણીનો ઉપયોગ ઈશ્વર તમારા આશીર્વાદ માટે જ કરશે. પણ તમને સતાવનારાઓની તે છેવટે ખબર લેશે ત્યારે તે તેમને ભારે પડી જશે. આ કલમનું સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર મૂળ અર્થ સરસ રીતે વ્યક્ત કરે છે, "ઈશ્વરના ન્યાયનો સમય આવી પહોંચ્યો છે. એની શરૂઆત ઈશ્વરના પોતાના જનોથી જ થશે, અને જો આપણાથી જ એની શરૂઆત થતી હોય, તો જેઓ ઈશ્વરનો શુભસંદેશ સ્વીકારવાનો ઈન્કાર કરે છે તેમનો અંત કોણ જાણે કેવોય આવશે." અલબત્ત, તેમનો અંત કેવો આવશે તે તો બાઈબલમાંથી સ્પષ્ટ જ છે.

કલમ ૧૮માં આ જ વાત બીજા શબ્દોમાં વ્યક્ત કરી છે જેમાં આગલી કલમમાં કહેલી વાતનું જૂના કરારની કલમ ટાંકીને સમર્થન કરવામાં આવ્યું છે. જો ન્યાયી માણસનો ઉદ્ધાર મુશ્કેલીથી થાય છે, તો અધર્મી અને પાપી માણસનું ઠેકાણું ક્યાં પડશે? જેમાં નીતિવચન ૧૧:૩૧ ટાંકી છે.

પિતર ન્યાયી માણસના ઉદ્ધારની વાત કરે છે. અલબત્ત, બાઈબલ પ્રમાણે તો કોઈ ન્યાયી નથી (ગી. શા. ૧૪:૧-૩; પ૩:૧:૪; રોમ. ૩:૨૩; વગેરે). પણ અહીં ન્યાયી માણસ એટલે નવા કરારના અર્થમાં એવો માણસ જેણે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરીને પોતાનાં

પાપોની માફી મેળવી લીધી છે, ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તના છંટકાવથી તેઓને પવિત્ર કરવામાં આવ્યા છે (૧:૧) અને ઈસુ ખ્રિસ્ત પરના વિશ્વાસથી ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરુત્થાન વડે તારણ પામેલા છે (૩:૨૧).

ન્યાયી માણસનો ઉદ્ધાર મુશ્કેલીથી થાય છે તેમાં કહેવાનો અર્થ એ નથી કે તેમનો ઉદ્ધાર કરવામાં ઈશ્વરને બહુ મુશ્કેલી પડેલી ને ઈશ્વર તેમને માંડ માંડ બચાવી શક્યા. પણ કહેવાનો અર્થ એ છે કે આ દુનિયામાં વિધર્મીઓ વચ્ચે જીવતા ન્યાયી માણસ માટે પોતાના વિશ્વાસમાં ટકી રહેવું એ સહેલી બાબત નથી. તેમના વિશ્વાસની કસોટી ભારે થશે (૧:૬; ૪:૧૨; ૫:૮-૯). આ અગ્નિપરીક્ષા જેઓએ ખરેખરા અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તને પોતાનું જીવન સમર્પણ કર્યું છે તેમનાથી જેઓએ માત્ર ઉપરછલ્લો વિશ્વાસ કર્યો છે કે માત્ર નામધારી છે તેઓને જુદા પાડશે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે શિષ્યોને ચેતવણી આપતાં કહેલું તેમ, "તે વેળાએ ઘણા ઠાકર ખાશે... અને જૂદા પ્રબોધકો ઘણાને ભુલાવશે, અને અન્યાય વધી જવાના કારણથી ઘણાખરાનો પ્રેમ ઠડો પડી જશે. પણ અંત સુધી જે કોઈ ટકશે તે જ તારણ પામશે" (માથ. ૨૪:૧૦-૧૨; તેમ જ માથ. ૧૦:૨૨; માર્ક ૧૩:૧૩).

વિશ્વાસીના છેવટે થનારા ઉદ્ધાર બાબતમાં પિતરને શંકા નથી. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, ખ્રિસ્તના મરણ દ્વારા "આપણને હમણાં તેમના રક્તથી ન્યાયી ઠરાવવામાં આવ્યા છે, માટે તેની (તે રક્તની) મારફતે ઈશ્વરના કોપથી બચીશું તે કેટલું ખાતરીપૂર્વક છે" (રોમ. ૫:૮-૧૧). પણ પિતર પોતાના વાચકોને ચેતવવા માગે છે કે ગમે તેવી કપરી પરિસ્થિતિમાં તમારા વિશ્વાસને વળગી રહેજો. કારણ જો તમારો વિશ્વાસ ઉપરછલ્લો હશે કે તમે નામધારી હશો તો અત્યારે કદાચ તમારો જીવ બચાવી શકશો, પણ ન્યાયકાળે તમારો આત્મા અનંતકાળના નાશમાં જશે.

અધર્મી તથા પાપી માણસ એટલે આગળ ઉપર ન્યાયી માણસની બાબતમાં કહ્યું તેથી ઊલટું જેઓ તેમના હૃદયમાં પવિત્ર આત્માના કાર્યને આધીન થયા નથી અને જેમણે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યો નથી. તેણે ઈશ્વર સામે બંડ પોકાર્યું છે તથા તેમની આજ્ઞાઓનો ધરાહાર અનાદર કર્યો છે. પાપી હોવું તે અધર્મી હોવાનું સીધું પરિણામ છે. ઈશ્વરને આધીન નહિ થવાને પરિણામે પોતાને મનફાવે તેમ, ઈશ્વરનાં સ્પષ્ટ ધોરણોથી વિપરિત જીવન જીવે છે. ઈશ્વરની બીક નહિ તેથી પાપ કરવામાં રચ્યાપરચ્યા રહે. યહૂદાના પત્રમાં આ બન્નેની વાત સ્પષ્ટ થાય છે, "તેઓ અધર્મી છે (આ જ શબ્દ), ને આપણા ઈશ્વરની કૃપાનો વિષયાસકિતમાં દુરુપયોગ કરે છે (અર્થાત્ પાપમાં રચ્યા પરચ્યા રહે છે, કારણ) ઈસુ ખ્રિસ્ત જે આપણા એકલા સ્વામી તથા પ્રભુ છે તેમનો નકાર કરે છે" (યહૂ. ૧:૪).

તેઓના શા હાલ થશે ને બદલે મૂળ શબ્દોનો શબ્દશ: અર્થ છે ક્યાં દેખા દેશ, ક્યાં પ્રગટ થશે? આ જ શબ્દ ૨ પિતર ૧:૧૯માં પ્રકાશના પ્રગટ થવા માટે તથા આ પહેલાં

૧:૨૦માં ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવા માટે અને આ પછી ૫:૪માં મુખ્ય ઘેટાંપાળકના પ્રગટ થવા માટે વપરાયો છે. અર્થાત્ અહીં કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ તેઓ ક્યાં હશે? તેમનું નામોનિશાન નહિ મળે, તેઓ શોધ્યા પણ જડશે નહિ. જેઓએ ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કર્યો છે અને ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં પોતાના વિશ્વાસમાં ટકી રહ્યા છે તેઓ તેમના આવવાને સમયે હિંમતથી તેમની સામે ઊભા રહી શકશે. તેથી ઊલટું અવિશ્વાસીઓ તથા પાપીઓ તેમનાથી દૂર અનંતકાળના અગ્નિમાં ફેંકાશે (માથ. ૨૫:૪૬), કારણ "જીવતા ઈશ્વરના હાથમાં ૫૩૦૦ એ ભયંકર છે" (હિબ્રૂ ૧૦:૩૧).

આ બન્ને કલમોમાં (કલમ ૧૭, ૧૮) પિતરે સવાલ ઊભો કર્યો છે કે, સુવાર્તા નહિ સાંભળનારાંના કેવા હાલ થશે અને અધર્મી તથા પાપી માણસનું ઠેકાણું ક્યાં પડશે? પણ તેનો જવાબ આપ્યો નથી. તેની પાછળ એ કારણ હોય કે તે જવાબ સ્પષ્ટ જ છે, જવાબ આપવાની જરૂર નથી. તેની પાછળનું કારણ એ પણ હોય કે આખા પત્રમાં પિતરનો હેતુ વિશ્વાસીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે, અધર્મીઓના વિનાશનું વિગતવાર ચિત્ર આપવાનો નહિ. એટલે ૨:૮; ૩:૧૨; ૩:૧૬-૧૭ વગેરે જગાએ પિતર અવિશ્વાસીઓના છેવટે આવનાર નાશનો સીધો કે આડકતરી રીતે ઉલ્લેખ કરે છે, પણ ક્યાંય તે નાશ કેવી રીતે થશે કે કેવો હશે તેનું વિગતથી નિરૂપણ કરતો નથી.

કલમ ૧૯માં આખા ફકરાનો ઉપસંહાર છે. આખા ફકરામાં પિતરે ખ્રિસ્તી સતાવણીના સંદર્ભમાં વાત કરી છે અને દરેક કલમમાં તેનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ છે. તમારા પર અગ્નિરૂપી દુ:ખ પડે છે તેથી નવાઈ ન પામતા (કલમ ૧૨), પણ ઊલટું ખ્રિસ્તનાં દુ:ખોમાં ભાગ લેવાનો લડાવો માની આનંદ કરો (કલમ ૧૩). ખ્રિસ્તના નામને લીધે તમારી નિંદા થતી હોય તો તમને ધન્ય છે (કલમ ૧૪), પણ સાવચેત રહેજો કે તમારાં જીવનો મારફતે ખ્રિસ્તનું નામ ન વગોવાય (કલમ ૧૫), ખ્રિસ્તી તરીકે દુ:ખ સહન કરવામાં ક્યારેય નાનમ અનુભવશો નહિ (કલમ ૧૬). અત્યારનું તમારું દુ:ખ તે અવિશ્વાસીઓના છેવટે આવનાર સર્વનાશની સરખામણીમાં કાંઈ વિસાતમાં નથી (કલમ ૧૭-૧૮). એટલે છેવટે પિતરની તેમને સલાહ છે, માટે જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુ:ખ વેઠે છે, તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે. આ કલમમાં પિતર જે કહેવા માગે છે તેમાં આખા પત્રનો સાર આવી જાય છે.

જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુ:ખ વેઠે છે તેમાં કહેવાનો અર્થ એ છે કે ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય તેમના સેવકોનો કોઈ વાળ પણ વાંકો કરી શકે નહિ. ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય ચકલી પણ જમીન પર પડતી નથી (માથ. ૧૦:૨૮; લૂ. ૧૨:૬). આ પહેલાં પણ પિતરે કહેલું કે "જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય તો" ભલે આપણા પર દુ:ખ પડે (૩:૧૭). ઈશ્વરની ઈચ્છા સિવાય પાદંડુય હાલતું નથી.

ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુ:ખ વેઠે છે તેનો અર્થ એ પણ કે ઈશ્વરની ઈચ્છા હોય

તેટલું જ, તેથી સહેજે વધારે નહિ. કારણ ઈશ્વરના લોકોને સતાવનારા ઈશ્વરની હકૂમત હેઠળ કામ કરે છે. જેમ અયૂબની બાબતમાં ઈશ્વરે મૂકેલી મર્યાદા શેતાન વટાવી શકતો નથી (અયૂ. ૧:૧૨; ૨:૬).

ત્રીજું, કે જો ઈશ્વરની ઈચ્છા એવી હોય કે પોતાના લોક દુઃખ ભોગવે, તો તેવી ઈચ્છા પાછળ કોઈ સારો આશય રહેલો છે. તે આશયનો પિતરે ક્યાંક ક્યાંક સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરેલો જ છે (૧:૬-૭; ૨:૧૨; ૩:૧; ૪:૧૨; વગેરે).

જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા તથા યોજના અનુસાર દુઃખ વેઠે છે તેમણે બે વાત કરવાની. એક તો, તેઓ સારું કર, સારું કરવાનું ચાલુ રાખે. ખ્રિસ્તી સતાવણી ભૂંડું કરવાનો પરવાનો ક્યારેય નથી આપતી, ઉપરથી સારું કરવાની તકો આપે છે. પિતરે આ આદર્શ અવારનવાર પોતાના વાચકો આગળ રજૂ કર્યો છે કે સતાવણીનો સામનો સારું કરવાનું ચાલુ રાખીને કરો (૨:૧૪-૧૭, ૨૦; ૩:૬, ૧૧, ૧૭).

ઈશ્વરની ઈચ્છા અનુસાર દુઃખ વેઠતાં બીજી વાત એ કરવાની કે, પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે. અહીં પોતાના આત્માઓનો સીધોસાદો અર્થ એ હોય કે તમારી જાતને ઈશ્વરને આશરે છોડી દો, તે તમારું રક્ષણ કરશે. પિતરે અવારનવાર આત્મા શબ્દ જાતના અર્થમાં આ પત્રમાં વાપર્યો છે (૧:૨૨; ૨:૨૫; ૩:૨૦). તોપણ આત્માઓ શબ્દના ઉપયોગ પાછળ પિતરનો કહેવાનો હેતુ એ હોય કે ભલે લોકો તમારી જાનહાનિ કરે, તમારો આત્મા તો ઈશ્વરના હાથમાં સલામત છે.

આત્માઓ વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપવાની વાત છે. અલબત્ત, અહીં ઈશ્વરનો અર્થ છે. પણ પિતરે ઈશ્વર માટે અહીં વાપરેલા શબ્દો અગત્યના છે. એક તો, તે વિશ્વાસ છે. પોતાને સોંપેલી બાબત તે વિશ્વાસુપણે સાચવશે, ક્યારેય તમને નિરાશ કરશે નહિ. પત્રની શરૂઆતમાં જ પિતરે કહેલું, "જે તારણ છેલ્લા કાળમાં પ્રગટ થવાની તૈયારીમાં છે તે તમને મળશે ત્યાં સુધી ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડે વિશ્વાસથી તમને સંભાળી રાખવામાં આવ્યા છે" (૧:૫). અને પત્રને અંતે પણ કહે છે, "સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે" (૫:૧૦). પાઉલ પ્રેરિત પણ કહે છે, "જે ઈશ્વરે તમને તેમના દીકરા આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તની સંગતમાં તેડેલા છે, તે વિશ્વાસુ છે" (૧ કોરિ. ૧:૯). તેમ જ, "પ્રભુ વિશ્વસનીય છે, તે તમને દઢ કરશે, ને દુષ્ટ શેતાનથી તમારું રક્ષણ કરશે" (૨ થેસ. ૩:૩).

ઈશ્વર માટે બીજું વિશેષણ પિતર વાપરે છે, ઉત્પન્ન કરનાર. જેમ કુંભાર પોતે ઘડેલાં પાત્રોનું સંભાળથી જતન કરે, તેમ ઈશ્વર પોતે જેમનું સર્જન કર્યું છે તેમનું જતન કરશે તથા સંભાળ રાખશે. વળી, તેમણે આપણને ઉત્પન્ન કર્યા હોવાથી તે આપણી જરૂરિયાતો જાણે છે, આપણું બંધારણ જાણે છે; જેમ દાઉદ ભક્ત કહે છે, "કેમ કે તે આપણું બંધારણ

જાણે છે; આપણે ધૂળનાં છીએ એવું તે સંભારે છે” (ગી. શા. ૧૦૩:૧૪). વળી, તે આપણી મર્યાદાઓ જાણે છે, અને એટલે આપણી સહનશક્તિની બહાર આપણા પર દુઃખ પડવા નહિ દે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “માણસ સહન ન કરી શકે એવું કંઈ પરીક્ષણ તમને થયું નથી. વળી ઈશ્વર વિશ્વાસુ છે, તે તમારી શક્તિ ઉપરાંત પરીક્ષણ તમારા પર આવવા દેશે નહિ; પણ તમે તે સહન કરી શકો, માટે પરીક્ષણ સાથે છૂટકાનો માર્ગ પણ રાખશે” (૧ કરિ. ૧૦:૧૩).

સોપી દેવા માટેના મૂળ ગ્રીક શબ્દમાં વિશ્વાસુ માણસને અનામત સાચવવા સોંપવાનો અર્થ છે. જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “એ કારણથી હું એ દુઃખો સહન કરું છું; તોપણ હું શરમાતો નથી; કેમ કે જેના પર મેં વિશ્વાસ કર્યો તેને હું ઓળખું છું, અને મને ભરોસો છે કે, તેમને સોંપેલી મારી અનામત તે દહાડા સુધી સાચવી રાખવાને તે શક્તિમાન છે” (૨ તિમ. ૧:૧૨), જ્યાં સોપી દેવાનો મૂળ શબ્દ જે અહીં ક્રિયાપદના રૂપમાં પિતરે વાપર્યો છે તે પાઉલ સર્વનામના રૂપમાં વાપરે છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે વધસ્તંભ પરથી ઈશ્વર પિતાને સંબોધીને કહેલું, “હે પિતા, હું મારો આત્મા તમારા હાથમાં સોંપું છું” (લૂ. ૨૩:૪૬) ત્યાં આ જ શબ્દ વપરાયો છે.

ઈશ્વરના હાથમાં આત્મા સોપી દેવો અર્થાત્ તેમના ભરોસે જીવન જીવવું, પછી ભલે ગમે તેવી મુશ્કેલી આવે, કારણ તે વિશ્વાસુ છે અને પોતાના લોકોની સંભાળ લેવા માટે સર્વશક્તિમાન છે. ઈશ્વર તેમની ઈચ્છા તથા યોજના પ્રમાણે, તેમના પોતાના મહિમા માટે તથા પોતાના લોકોની આત્મિક ઉન્નતિ માટે જરૂર પ્રમાણેની મુસીબતો લાવે. પણ તેની પાછળ તેમનો શુભ આશય જ રહેલો છે. એટલે, પિતરે આ પહેલાં કહેલું તેમ, “જો તમે ન્યાયીપણાને સારું સહન કરો છો, તો તમને ધન્ય છે; તેઓની ધમકીથી બીહો મા, અને ગભરાઓ પણ મા” (૩:૧૪). ખ્રિસ્તી સતાવણી એ ઈશ્વરનો આશીર્વાદ જ છે. જો કે આપણે સતાવણી ઈચ્છતા નથી કે સામે ચાલીને માગતા નથી, પણ આવે ત્યારે ખ્રિસ્તના નામમાં સહન કરવું તે લઘાવો માની હિંમતથી વિશ્વાસમાં વધુ ને વધુ દૃઢ થતા જઈએ છીએ.

પ:૧-૫ નમ્રતાથી એકબીજાની સેવા કરો

આ અધ્યાયમાં પણ વિશ્વાસીઓએ સતાવણીનો સામનો કેવી રીતે કરવો તે બાબતની સૂચના ચાલુ છે. પણ આ પહેલાં જેમ ૪:૧-૬માં સતાવણીના સંદર્ભમાં ખ્રિસ્તી મંડળીમાં અરસપરસના પ્રેમભર્યા સંબંધોની વાત કરેલી, તેમ અહીં પણ ૪:૧૨-૧૮ માં સતાવણીમાં છૂપાયેલા આશીર્વાદોની વાત કર્યા પછી આ ફકરામાં મંડળીમાં અરસપરસના સંબંધોની વાત કરવા લાગે છે. આ પછીના ફકરામાં (૫:૬-૧૫) સ્પષ્ટ રીતે સતાવણીની વાત ચાલુ જ છે.

ખ્રિસ્તી સતાવણીના સમયે મંડળીના આગેવાનોની જવાબદારી ઘણી વધી જાય છે. એટલે કલમ ૧-૪માં સૌથી પહેલાં આગેવાનોની જવાબદારી સંબંધમાં પિતર વાત કરે છે. ત્યાર પછી કલમ ૫ની શરૂઆતમાં જુવાનોને અને ત્યાર પછી મંડળીમાં બધાંને એકબીજાની સેવા કરવાની સૂચના આપે છે.

૫:૧ તમારામાં જે વડીલો છે, તેઓનો હું સાથી વડીલ તથા ખ્રિસ્તનાં દુઃખોનો સાક્ષી તથા પ્રગટ થનાર મહિમાનો ભાગીદાર છું, એથી તેઓને વિનંતી કરું છું કે, ^૧ ઈશ્વરનું જે ટોળું તમારામાં છે તેનું પ્રતિપાલન કરો, અધ્યક્ષનું કામ ફરજ પડ્યાથી નહિ પણ ખુશીથી કરો, નીચ લોભને સારુ નહિ પણ હોંશથી કરો; ^૨ વળી તમે તે ટોળાને આદર્શરૂપ થાઓ. ^૩ જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ તમને મળશે.

કલમ ૧માં પિતર મંડળીના આગેવાનોને સંબોધીને વાત કરે છે. તમારામાં જે વડીલો છે... તેઓને વિનંતી કરું છું કે, અને કલમ ૪માં આ વિનંતી રજૂ કરી છે.

વડીલો શબ્દ અહીં વૃદ્ધ માણસોના અર્થમાં નહિ, પણ મંડળીના આગેવાનોના અર્થમાં વપરાયો છે જે સામાન્ય રીતે ઉંમરમાં વયોવૃદ્ધ હોય. ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆત થઈ તે પહેલાં યહૂદીઓમાં વડીલોની વ્યવસ્થા હતી જ (માથ. ૧૬:૨૧; ૨૧:૨૩; ૨૬:૩; ૨૭:૧૩; લૂ. ૭:૩; પ્રે. કૃ. ૪:૫; વગેરે) અને ખ્રિસ્તી મંડળીમાં તેનું અનુસરણ કરવામાં આવ્યું. પાઉલે પોતે સ્થાપેલી મંડળીઓમાં તેણે વડીલો નીમેલા (પ્રે. કૃ. ૧૪:૨૩; તિત. ૧:૫). પોતાની મિશનરી મુસાફરીમાંથી પાછા આવ્યા પછી પાઉલે યરૂશાલેમની મંડળીના વડીલો આગળ પોતાનો અહેવાલ આપેલો (પ્રે. કૃ. ૨૧:૧૮-૨૫).

વડીલો શબ્દ નવા કરારમાં દર વખત બહુવચનમાં વપરાયો છે, જે એક કરતાં વધારે આગેવાનો હોવાની વાત સ્પષ્ટ કરે છે. તેમની જવાબદારી મંડળીનો વહીવટ કરવાની, ઉપદેશ કરવાની તથા શાસ્ત્રનું શિક્ષણ આપવાની રહેતી (૧ તિમ. ૫:૧૭), જેમ આપણી મંડળીઓમાં પાળક કરે છે. પાળક તરીકે પોતાની મંડળીના સભ્યોની આત્મિક બાબતોની જવાબદારી તેમના શિર રહેતી (પ્રે. કૃ. ૨૦:૨૮-૨૯). તેઓ મંડળીનો નાણાકીય વહીવટ સંભાળતા (પ્રે. કૃ. ૧૧:૨૯-૩૦), મંડળીમાં વિવાદાસ્પદ બાબતોમાં નિર્ણય લેતા (પ્રે. કૃ. ૧૫:૨; ૧૬:૪); મંડળીમાં માંદાઓની મુલાકાત લઈ તેમને માટે પ્રાર્થના કરતા (યાકૂ. ૫:૧૪), તથા મંડળીમાં સન્માનનીય તથા આબરૂદાર સ્થાન ધરાવતા.

પિતરે આગલા ફકરામાં ૪:૧૭-૧૮માં ન્યાયકરણનો આરંભ ઈશ્વરના મંદિરથી થવાની વાત કરેલી. ત્યાં આપણે જોયું તે સંદર્ભમાં મંડળીના વડીલોની જવાબદારી બહુ જ મહત્વની બની રહે છે અને એટલે પિતર આ ફકરામાં તેમને થોડી સૂચનાઓ આપે છે.

પિતર આ કલમમાં પોતાને માટે ત્રણ બાબતો બતાવે છે, જેમાં આવાં સલાહસૂચનો આપવા માટે તેની પોતાની લાયકાત વ્યક્ત કરવાના હેતુ કરતાં તે મંડળીના વડીલો સાથે ઐક્ય વ્યક્ત કરવાનો હેતુ વિશેષ છે. હું તમારામાંનો જ એક છું, તમારી સાથે હું પણ ખ્રિસ્તનાં દુઃખોનો સાક્ષી છું તથા તેમના પ્રગટ થનાર મહિમાનો ભાગીદાર છું અને એથી હું તમને આ વિનંતી કરું છું.

પિતર પોતાને તેઓના સાથી-વડીલ તરીકે ઓળખાવે છે, તમારા જેવો જ હું પણ વડીલ છું. જેમ પાઉલ પ્રેરિત પોતાને સાથી કામદાર કે સહકાર્યકર્તા તરીકે (રોમ. ૧૬:૩, ૯, ૨૧; ફિલિ. ૨:૨૫; ૪:૩; વગેરે); કે સહયોદ્ધા તરીકે (ફિલિ. ૨:૨૫; ફિલે. ૧:૨) ઓળખાવે છે. પત્રની શરૂઆતમાં પિતરે પોતાને ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રેરિત તરીકે ઓળખાવેલો. જ્યારે અહીં મંડળીના વડીલ તરીકે ઓળખાવે છે. મંડળીની શરૂઆતના સમયમાં પ્રેરિતોએ મંડળીની આગેવાની લીધી હતી, એટલે પ્રેરિતો એ જ વડીલો હતા. એટલું જ નહિ, પત્રની શરૂઆતમાં તે પોતાની આ પત્ર લખવા માટેની લાયકાત વ્યક્ત કરે છે, જ્યારે અહીં, આગળ કહ્યું તેમ, તેનો હેતુ તેમની સાથે ઐક્ય વ્યક્ત કરવાનો છે.

પિતર પોતાને માટે બીજી વાત કહે છે, ખ્રિસ્તનાં દુઃખોની સાક્ષાં. મૂળ ગ્રીકમાં સાક્ષી માટે માર્ટર શબ્દ છે જેમાંથી અંગ્રેજી શબ્દ Martyr બન્યો જેનો અર્થ છે ઉમદા હેતુ માટે શહીદ થનાર માણસ. પણ આ શબ્દ અહીં શહીદના અર્થમાં વપરાયો નથી તે સ્પષ્ટ જ છે, જો કે પાછળથી પિતર શહીદ તરીકે મૃત્યુને ભેટે છે. સાક્ષી શબ્દના બીજા બે અર્થ છે, જે બન્ને પિતરને લાગુ પડી શકે. એક તો નજરે જોનાર, જેમ કે પિતર પોતાના એક ઉપદેશમાં કહે છે; ઈસુ ખ્રિસ્તે "યહૂદીઓના પ્રાંતમાં તથા યરૂશાલેમમાં જે કાર્યો કર્યા તે સર્વના અમે સાક્ષી છીએ" (પ્રે. કૃ. ૧૦:૩૯). આ અર્થમાં પિતરના કહેવાનો અર્થ એ હોય કે મેં પોતે મારી સગી આંખે તેમનાં દુઃખો જોયાં છે. પણ આ અર્થ પ્રસ્તુત સંદર્ભમાં બરાબર બંધબેસતો નથી. કારણ અહીં પિતર પોતાની લાયકાતની વાત કરતો નથી. પોતાને સાથી-વડીલ તરીકે ઓળખાવી પોતાને તેમની કક્ષામાં મૂકે છે. તમે જેવા છો એવો હું પણ છું તેમ કહેવા માગે છે. એ રીતે જોતાં તેના કહેવાનો અર્થ એ છે કે તમે જેમ ખ્રિસ્તનાં દુઃખોના સાક્ષી છો તેમ હું તમારી જેમ જ ખ્રિસ્તનાં દુઃખોનો સાક્ષી છું;

ઉપરના સંદર્ભમાં જોતાં સાક્ષી શબ્દનો બીજો અર્થ જે અહીં બંધબેસતો આવે છે તે છે સાક્ષી આપનાર કે પોતે જોયેલું કહી બતાવનાર. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "પવિત્ર આત્મા તમારા પર આવશે ત્યારે તમે સામર્થ્ય પામશો; અને યરૂશાલેમમાં, આખા યહૂદિયામાં, સમરૂનમાં તથા પૃથ્વીના છેડા સુધી તમે મારા સાક્ષી થશો (પ્રે. કૃ. ૧:૮; તેમ જ પ્રે. કૃ. ૨૨:૧૫; રોમ. ૩:૨૧; વગેરે). આ અર્થમાં જોતાં પિતર, મંડળીના વડીલો, તથા વ્યાપક અર્થમાં સર્વ વિશ્વાસીઓ માટે આ શબ્દ વાપરવામાં આવે છે, કારણ તેઓ ઈસુ ખ્રિસ્તે તેમના જીવનમાં કરેલા કામની સાક્ષી આપે છે.

ત્રીજી વાત પિતર પોતાને માટે કહે છે જે મંડળીના વડીલોને તથા વ્યાપક અર્થમાં સર્વ વિશ્વાસીઓને લાગુ પડે છે તે છે પ્રગટ થનાર મહિમાનો ભાગીદાર. અલબત્ત, ભૂતકાળમાં તેણે ઈસુ ખ્રિસ્તના મહિમાની એક ઝલક જોયેલી તે વાતની તે તેના બીજા પત્રમાં સાક્ષી આપે છે, "અમે...તેમની મહાન પ્રભુતાને પ્રત્યક્ષ જોનાર હતા. કેમ કે જ્યારે બહુ તેજસ્વી મહિમામાંથી તે સંબંધી એવી વાણી થઈ કે, એ મારો વહાલો પુત્ર છે, એના પર હું બહુ પ્રસન્ન છું...જ્યારે અમે તેમની સાથે પવિત્ર પહાડ પર હતા ત્યારે અમે તે આકાશવાણી સાંભળી હતી" (૨ પિત. ૧:૧૬-૧૮). પણ પ્રસ્તુત કલમમાં હવે પછી પ્રગટ થનાર મહિમાની તે વાત કરે છે જે ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાને સમયે પ્રગટ થશે. તેનો ઉલ્લેખ પિતરે આ પત્રમાં આ પહેલાં કર્યો છે (૧:૭-૪:૧૩). આ જ વાતનો તેણે ૧:૩માં "સજીવન આશા" તરીકે ઉલ્લેખ કરેલો. સમગ્ર ખ્રિસ્તી જીવન આ આશાને અનુલક્ષીને જીવવાનું હોય છે.

જો કે આ મહિમા ભવિષ્યમાં પ્રગટ થનાર છે પણ તે બાબત ખાતરીપૂર્વકની હોવાને કારણે તેનો ભાગીદાર છું તેવી હાલમાં ભાગીદાર હોય તેવી રજૂઆત કરે છે. ખ્રિસ્તી વિશ્વાસ જે વસ્તુઓની આપણે આશા રાખીએ છીએ તેની ખાતરી આપે છે (હિબ્રૂ ૧૧:૧). એ ખાતરીપૂર્વકની આશાને કારણે જ અત્યારનાં દુ:ખોમાં પણ ખ્રિસ્તી માણસ ભરપૂર આનંદ અનુભવે છે (૧:૬; ૪:૧૩). પિતરે એક વખત તે મહિમાની ઝાંખી જોયેલી. પણ તે વખતે તે તેનો ભાગીદાર નહોતો. પણ હવે સજીવન આશાને કારણે મહિમાનો આનંદ અત્યારે જ અનુભવે છે, જો કે પૂરેપૂરા અર્થમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનને સમયે તેના ભાગીદાર થશે.

કલમ ૨થી મંડળીના વડીલોને સૂચના છે. કલમના પહેલા વાક્યમાં આદેશ છે જેનું પાલન કેવી રીતે કરવાનું તેની વિગતો બાકીની કલમ ૨ તથા કલમ ૩માં આપી છે અને કલમ ૪માં તેઓ પોતાની ફરજો પિતર કહે છે તે પ્રમાણે બજાવશે તો તેનો બદલો છેવટે મળ્યા સિવાય રહેશે નહિ તેવી વાત કરી છે.

ઈશ્વરનું જે ટોળું તમારામાં છે તેનું પ્રતિપાલન કરો, જેમાં ટોળું માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ઘેટાંનું ટોળું અને પ્રતિપાલન કરો માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ગોવાળિયા તરીકે કામ કરવું. સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર આ અર્થ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરે છે. "ઈશ્વરે તમને જે ઘેટાંનું ટોળું સોંપ્યું છે, તેના સાચા ગોવાળ થજો." ઈશ્વરના લોકોને જૂના કરારમાં ઘેટાંના ટોળા સાથે સરખાવવામાં આવ્યા છે અને ઈશ્વર પોતે તેમના ઘેટાંપાળક છે તેવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે. યાકૂબ પોતાના જીવનને અંતે સાક્ષી આપતાં કહે છે, "જે ઈશ્વરે મને મારા આખા આયુષ્યમાં આજ પર્યંત પાળ્યો" (ઉત. ૪૮:૧૨; મૂળમાં "આજ પર્યંત મારા પાળક બન્યા") અને તે "ઘેટાંપાળક, એટલે ઈસ્રાએલના ખડક થયા" (ઉત. ૪૮:૨૪). સૌથી વધારે જાણીતા એવા ગીતશાસ્ત્ર ૨૩માં દાઉદ ભક્ત વ્યક્તિગત રીતે કહે

છે, "યહોવા મારા પાળક છે," જ્યારે ગીતશાસ્ત્ર ૮૦:૧માં સામૂહિક રીતે ઈશ્વરને "ઈસ્ત્રાએલના પાળક યૂસફને ટોળાની પેઠે દોરનાર" કહેવામાં આવ્યા છે. તેમ જ મીખાહ ઈશ્વરને સંબોધીને પ્રાર્થનામાં કહે છે, "તમારા લોકો જેઓ તમારા વારસાનું ટોળું છે...તેઓને તમારી લાકડી તમારી પાસે રાખીને કર્મલના વનમાં (જ્યાં ભરપૂર લીલોતરી હતી) ચારો; પુરાતન કાળની પેઠે તેઓને બાશાનમાં તથા ગિલયાદમાં ચરવા દો" (મી. ૭:૧૪).

પોતાના લોકોને દોરવાની જવાબદારી ઈશ્વરે તેમણે પોતે પસંદ કરેલા આગેવાનોને આપી. મૂસા પોતાના જીવનને અંતે પ્રાર્થના કરે છે, "યહોવા...તે લોકો ઉપર એક માણસને ઠરાવે, જે તેઓની મોખરે રહીને માંહે આવે, ને જે તેઓને બહાર ચલાવે ને તેઓને માંહે લાવે; કે યહોવાના લોક પાળક વગરના ઘેટાંના જેવા થઈ ન જાય" અને યહોવા તેની પ્રાર્થના સાંભળીને યહોશુઆની પસંદગી કરે છે (ગણ. ૧૭:૧૭-૧૮). ત્યાર પછીના સમયમાં દાઉદ વગેરે રાજાઓને ઈસ્ત્રાએલ લોકોનું પાલન કરવાની આજ્ઞા આપી (૨ શમુ. ૭:૭).

આ જ પ્રતીકને અનુસરીને નવા કરારમાં ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાને વિષે કહ્યું, "હું ઉત્તમ ઘેટાંપાળક છું; ઉત્તમ ઘેટાંપાળક ઘેટાંને સારું પોતાનો જીવ આપે છે" (યોહ. ૧૦:૧૦-૧૬). ખ્રિસ્તી મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ મંડળીને માટે ઘેટાંના ટોળાનું પ્રતીક વાપરવામાં આવ્યું છે તથા ઈશ્વરે પોતે મંડળીના આગેવાનોને તેનું પાલન કરવાની આજ્ઞા આપી છે (પ્રે. કૃ. ૨૦:૨૮). આ જ પ્રણાલિકાને અનુસરીને પિતર અહીં મંડળીના આગેવાનોને ઈશ્વરના લોકાના સારા ગોવાળિયા બનવાનો આદેશ આપે છે. આ જ અર્થમાં આપણે ગુજરાતીમાં ધર્મસેવક માટે પાળક શબ્દ વાપરીએ છીએ.

પ્રતિપાલન કરો શબ્દોનો, આગળ કહ્યું તેમ, મૂળ અર્થ છે ઘેટાંપાળકે ઘેટાંના ટોળાનું પાલન કરવું જેમાં તેમની સંભાળ લેવી, ખોરાક-પાણી પૂરાં પાડવાં, જોખમોથી તેમનું રક્ષણ કરવું તે બધી વાત આવી જાય છે. ગીતશાસ્ત્ર ૨૩માં આ અર્થ સરસ રીતે વ્યક્ત થાય છે જ્યાં પાળક તરીકે યહોવા પોતાના ટોળાને કશી ખોટ પડવા દેતા નથી, તેમને તે લીલાં બીડમાં સુવાડે છે, શાંત પાણીની પાસે દોરી જાય છે, તેમને યોગ્ય માર્ગ ચલાવે છે, તેમની હાજરી હોય ત્યાં સુધી ટોળાએ કશાથી બીવાની જરૂર હોતી નથી, તેમની લાકડી તથા છડી ઘેટાંને દિલાસો આપે છે.

પિતર મંડળીના પાળકોને જ્યારે આ આદેશ આપે છે ત્યારે તેની પૂર્વભૂમિકામાં ઈસુ ખ્રિસ્તે તેને પોતાને જે આદેશ આપેલો તે વાત રહેલી છે. પુનરુત્થાન પામેલા ખ્રિસ્તે તેને આદેશ આપેલો "મારા ઘેટાંને પાળ" (યોહ. ૨૧:૧૫-૧૭); જ્યાં કલમ ૧૬માં સાચવ માટે જે શબ્દ વપરાયો છે તે જ શબ્દ પિતર અહીં વાપરે છે.

ઈશ્વરના લોકોના સારા ગોવાળિયા બનવામાં સૌથી મહત્વની વાત છે તેમને

આત્મિક ખોરાક પૂરો પાડવાની. એટલે પાઉલ પ્રેરિત અધ્યક્ષની લાયકાત બતાવતાં કહે છે કે "શીખવી શકે તેવો" હોવો જોઈએ (૧ તિમ. ૩:૨). તેમ જ તે "ઉપદેશ પ્રમાણેનાં વિશ્વાસયોગ્ય વચનોને દઢતાથી વળગી રહેનાર હોવો જોઈએ, એ સારુ કે શુદ્ધ ઉપદેશ પ્રમાણે બોધ કરવાને તથા વિરોધીઓની દલીલો તોડી પાડવાને તે શક્તિમાન થાય" (તિત. ૧:૮). તેમ જ તિમોથીને કહે છે, "આ વાતો ફરમાવજે તથા શીખવજે...હું આવું ત્યાં સુધી શાસ્ત્રવચન પર, બોધ કરવા પર તથા શિક્ષણ આપવા પર ખાસ લક્ષ રાખજે. તારે પોતાને વિષે તથા તારા ઉપદેશ વિષે સાવધ રહેજે. આ બાબતોમાં યુસ્ત રહેજે, કેમ કે આ પ્રમાણે કરવાથી તું પોતાને તેમ જ તારાં સાંભળનારાંને પણ તારીશ" (૧ તિમ. ૩:૬-૧૫).

પાળકની સર્વશ્રેષ્ઠ જવાબદારી છે પોતાની હાથ નીચેના ટોળાને આત્મિક ખોરાક પૂરો પાડે અને તેમ કરી શકે તે માટે તે પોતે ઈશ્વરનાં વચનોનો સઘન અભ્યાસ કરી પોતાની જાતનું પહેલાં પોષણ કરે (૧ તિમ. ૩:૬-૮). આપણી ગુજરાતી કહેવત કે કૂવામાં હોય તો જ હવાડામાં આવે. તે પ્રમાણે પાળકના પોતાના ઈશ્વરનાં વચનોના સઘન અભ્યાસ સિવાય તે પોતાને સોંપાયેલા ટોળાને આત્મિક ખોરાક પૂરો પાડી શકે નહિ. પરિણામ એ કે મંડળીના લોકો જાતજાતના વિતંડાવાદોમાં દોરાઈ જાય અને આત્મિક ઉન્નતિ પામી શકે નહિ. એટલે પાઉલ પ્રેરિત એકેસસના પાળકોને સંબોધીને કહે છે, "તમે પોતાના સંબંધી તથા જે ટોળા પર પવિત્ર આત્માએ તમને અધ્યક્ષો નીમ્યા છે તે સર્વ સંબંધી સાવધાન રહો, જેથી ઈશ્વરની જે મંડળી તેમણે પોતાના લોહીથી ખરીદી છે તેનું તમે પાલન કરો" (પ્રે. કૃ. ૨૦:૨૮).

વળી, પિતર કહે છે આ ટોળું ઈશ્વરનું ટોળ છે. પાળકને તો માત્ર તેની સંભાળ સોંપેલી છે. ઉપર પ્રેરિતોનાં કૃત્યોની ૨૦:૨૮ કલમ ટાંકી તેમાં કહ્યું છે તેમ "ઈશ્વરની મંડળી જે તેમણે પોતાના લોહીથી ખરીદી છે." છેવટે તો ઈશ્વર પોતે તેમના "જીવોના પાળક તથા અધ્યક્ષ" છે (૨:૨૫). આ "ઈશ્વરની પ્રજા" છે (૨:૧૦). ઈસુ ખ્રિસ્તનાં પોતાનાં ઘેટાં છે (યોહ. ૧૦:૧૧-૧૮, ૨૬-૨૭; ૨૧:૧૫-૧૭). એટલે પિતર આ પછીની કલમમાં પાળકોને આદેશ આપતાં કહે છે, તમને સોંપેલા ટોળા પર ઘણીપણું ન કરો.

ઈશ્વરે તમને સોંપેલા ટોળાનું પ્રતિપાલન કેવી રીતે કરવાનું તે બાબતમાં આદેશ આપતાં પિતર ત્રણ જોડકાં વાપરે છે. દરેક જોડકામાં નકારાત્મક તથા હકારાત્મક રજૂઆત છે, કેવી રીતે નહિ... પણ કેવી રીતે કરવાનું તેવી શબ્દરચના છે. બાકીની કલમ રમાં બે જોડકાં છે અને કલમ ૩માં એક જોડકું છે.

તેનું પ્રતિપાલન ફરજ પડ્યાથી નહિ, પણ ખુશીથી કરો તે શબ્દોમાં તે સેવાકાર્ય કેવી રીતે નહિ કરવાનું તથા કેવી રીતે કરવાનું તે બાબતનું પહેલું જોડકું છે. ફરજ પડ્યાથી એટલે બળજબરીથી, ઈચ્છા ન હોવા છતાં, માથે ઠોકી બેસાડવામાં આવ્યું હોય એ રીતે.

આને જ મળતો શબ્દ વાપરી પાઉલ પ્રેરિત ફિલોમોનને લખે છે કે “તારો ઉપકાર પરાણ નહિ, પણ રાજીખુશીથી થાય” (ફિલે. ૧૪). તેવી જ વાત અહીં પિતર કહે છે. ખુશીથી માટેનો શબ્દ હિબ્રૂ ૧૦:૨૬માં વપરાયો છે જ્યાં તેનું આપણા બાઈબલમાં તેનું જાણીજોઈન ભાષાંતર કર્યું છે. તેમાંથી તેનો અર્થ સ્પષ્ટ થાય છે કે માણસ પોતે પોતાની મરજીથી, તેનાં પરિણામો ગમે તેવાં આવે તે સહન કરવું પડે તો તે સહન કરવાની તૈયારી સાથે કામ કરવા તૈયાર થાય છે. પિતરે આ પહેલાં પરોણા રાખવાની બાબતમાં કહેલું “જીવ ક્યવાયા સિવાય તમે એકબીજાને પરોણા રાખો” (૪:૯). તેવી જ અહીં વાત છે. દાન આપવાની બાબતમાં પાઉલ પ્રેરિત જે સામાન્ય નિયમ આપે છે કે, “જેમ દરેકે પોતાના હૃદયમાં અગાઉથી ઠરાવ્યું છે તે પ્રમાણે તેણે આપવું; ખેદથી નહિ કે, ફરજિયાત નહિ; કેમ કે ખુશીથી આપનારને ઈશ્વર ચાહે છે” (૨ કરિ. ૯:૭), તે અહીં પણ લાગુ પડે છે.

માણસ પૂર્ણસમયથી સેવાકાર્યમાં ઈશ્વરનું તેડું મેળવી ઉત્સાહથી જોડાય તો જ તે ઈશ્વરનું કામ નિષ્ઠાથી તથા પૂરા ભક્તિભાવથી કરી શકે. તે સિવાય આર્થિક, સામાજિક કે બીજાં કોઈ દબાણો કે જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં રાખી જોડાય તો તેના સેવાકાર્યમાં ધગશ આવવી મુશ્કેલ છે. આ પછીના જોડકામાં નીચ લોભની વાત કરી છે, જેમાં આર્થિક દબાણની વાત છે.

તેનું પ્રતિપાલન નીચ લોભને સારું નહિ, પણ હોંશથી કરો તેમાં તે કામ કેવી રીતે નહિ કરવાનું અને કેવી રીતે કરવાનું એનું બીજું જોડકું છે. અલબત્ત, પિતર પાળક તરીકેના વેતનની વિરુદ્ધ અહીં કશું કહેતો નથી. મંડળીની શરૂઆતના સમયથી જ પાઉલ પ્રેરિત જેવા કેટલાક સેવકો વેતન લીધા સિવાય સેવાકાર્ય કરતા હતા (૧ કરિ. ૯:૧૨-૧૮). તોપણ તે જ ફકરામાં પાઉલ પ્રેરિત સ્પષ્ટ રીતે જણાવે છે કે પાળક પોતાના સેવાકાર્ય માટે યોગ્ય વેતનનો અધિકારી છે. ત્યાં ઘેટાંપાળકનું જ પ્રતીક વાપરી પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “ઘેટાંબકરાંનું ટોળું પાળીને તે ટોળાનું દૂધ કોણ ખાતો નથી?” (૧ કરિ. ૯:૭); અને એટલે “જેઓ સુવાર્તા પ્રગટ કરે છે, તેઓ સુવાર્તાથી પોતાની આજીવિકા ચલાવે એમ પ્રભુએ ઠરાવ્યું છે” (૧ કરિ. ૯:૧૪). ત્યાં તે ઈસુ ખ્રિસ્તના જ શબ્દો ટાંકે છે, “મજૂર પોતાના પોષણને યોગ્ય છે” (માથ. ૧૦:૧૦; લૂ. ૧૦:૭). મંડળીએ પાળકોને પૂરતું વેતન આપવું જોઈએ કે જેથી પોતાનું સેવાકાર્ય તે પોતાની આજીવિકાની ચિંતા વગર પૂરા સમયથી તથા પૂરી શક્તિથી કરી શકે.

પણ પિતર નીચ લોભના હેતુથી સેવાકાર્ય નહિ કરવાની વાત કરે છે. અધ્યક્ષની લાયકાતો દર્શાવતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે કે તે દ્રવ્યલોભી ન હોવો જોઈએ (૧ તિમ. ૩:૩; ૬:૫-૧૦; તિત. ૧:૭). ખોટા ઉપદેશકો હંમેશા દ્રવ્યલોભને કારણે ઈશ્વરનાં વચનોમાં ભેળસેળ કરી લોકોને ખોટા માર્ગ દોરી જાય છે (૧ થેસ. ૨:૩-૫). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતે કહેલું “ચોરી કરવા, મારી નાખવા તથા નાશ કરવા સિવાય બીજી કોઈ મતલબથી ચોર આવતો

નથી” (યોહ. ૧૦:૧૦). પિતર પોતાના બીજા પત્રમાં ખોટા ઉપદેશકો અંગે ચેતવતાં કહે છે, “તેઓ દ્રવ્યલોભથી કપટી વાતો બોલીને તમને વેચવાના માલ જેવા કરશે” (૨ પિત. ૨:૩).

નીચ લોભને સારુ નહિ, પણ હોશથી કરો, જ્યારે માણસ દ્રવ્યલોભ કે એવા બીજા કોઈ સ્વાર્થથી ઈશ્વરના કામમાં જોડાય છે ત્યારે તેના અંતરના ઊડાણથી સેવા નથી કરતો, પણ તેને જેટલો લાભ થાય તે લાભના પ્રમાણમાં સેવાકાર્ય કરશે. તેથી ઊલટું હોશથી માં અંતરના ઊડાણથી, પોતાના પૂરા હૃદયથી, તથા શક્તિથી કામ કરવાની વાત છે. મૂળ શબ્દનો અર્થ છે તમન્ના કે ઉત્કંઠા. જ્યારે માણસ સાચા ભાવથી ઈશ્વરના સેવાકાર્યમાં જોડાયો હોય છે ત્યારે તેમાંથી શું મેળવું તેવી નહિ, પણ તે કાર્યમાં હું શું આપું તેવી તેની ધગશ હોય છે. શું કરું ને શું ન કરું તેવી તલપાપડ ઈચ્છા હોય છે. પાઉલ પ્રેરિત પોતાને માટે કહે છે, “મેં કોઈના રૂપાનો, સોનાનો કે વસ્ત્રનો લોભ કર્યો નથી,” કારણ તેનો સિધ્ધાંત હતો, “લેવા કરતાં આપવામાં વધારે ધન્યતા છે” (પ્રે. કૃ. ૨૦:૩૩-૩૫).

કલમ ૩ માં નકારાત્મક અને હકારાત્મક વિધાનનું ત્રીજું જોડકું છે; વળી, તમને સોંપેલા ટોળા પર ઘણી તરીકે નહિ, પણ તમે તે ટોળાને આદર્શરૂપ થાઓ.

તમને સોંપેલા શબ્દોમાં સોંપેલા માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે ચિઠ્ઠી નાખીને વહેંચી આપવામાં આવેલા જેમ કે ચિઠ્ઠી નાખીને લૂગડાં માંહોમાંહે વહેંચી લેવા માટે (માથ. ૨૭:૩૫) આ જ શબ્દ વપરાયો છે. પણ પ્રસ્તુત સંદર્ભમાં તેનો અર્થ છે કે જે લોકો તેમને સોંપવામાં આવ્યા છે તે તેમની પોતાની પસંદગીને આધારે નહિ, પણ ઈશ્વરની પસંદગીને આધારે છે. યહૂદા ઈસ્કારિયોતની ખાલી જગા પૂરવા માટે આ જ રીતે ચિઠ્ઠીઓ નાખી પસંદગી કરવામાં આવી હતી (પ્રે. કૃ. ૧:૨૬). તેની પાછળનો સિધ્ધાંત એ કે “ચિઠ્ઠી ખોળામાં નાખવામાં આવે છે, પણ તે બધાનો નિર્ણય યહોવાના હાથમાં છે” (નીતિ. ૧૬:૩૩). અર્થાત આ સેવાકાર્ય તેમણે પોતાની માનવી ઈચ્છાથી નથી લીધું, પણ ઈશ્વર તરફથી તેમને સોંપવામાં આવ્યું છે.

વંશપરંપરામાં ભાગે આવતી જમીન ચિઠ્ઠીઓ નાખી વારસામાં વહેંચવામાં આવતી. એટલે આ શબ્દનો બીજો અર્થ વારસો, હિસ્સો કે ભાગ પણ કરવામાં આવે છે. એ રીતે જોતાં આ લોકોનું સેવાકાર્ય ઈશ્વરે તેમને ફાળવ્યું છે. જૂના કરારમાં ઈસ્રાએલી લોક ઈશ્વરના લોક તથા તેમનો વારસો કહેવામાં આવ્યા છે; “કેમ કે યહોવાનો હિસ્સો તે તેમના લોક છે; યાકૂબ તેમના વારસાનો ભાગ છે” (પુન. ૯:૨૯; ૩૨:૯; તેમ જ ગી. શા. ૩૩:૧૨; વગેરે). નવા કરારમાં ખ્રિસ્તી લોક ઈશ્વરનો વારસો છે અને તે વારસો તેમણે આગેવાનોની સંભાળમાં સોંપેલો છે. તે ઉપરથી મંડળીના આગેવાનોની જવાબદારીની ગંભીરતા વ્યક્ત થાય છે.

તેમના પર ઘણીપણું કરવાનું નથી. આગલી કલમમાં પિતરે લોભથી કામ નહિ

કરવાની વાત કરી. ક્યારેક આર્થિક લો ભ કરતાં સત્તાની ભૂખ વધારે તીવ્ર હોય છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને આ બાબતમાં સ્પષ્ટ આદેશ આપેલો “તમે જાણો છો કે વિદેશીઓના રાજાઓ તેઓ પર ઘણીપણું કરે છે, ને જેઓ મોટા છે તેઓ તેઓના પર અધિકાર ચલાવે છે, પણ તમારામાં એવું ન થાય; અને જે કોઈ મોટો થવા ચાહે, તે તમારો સેવક થાય; અને જે કોઈ મુખ્ય થવા ચાહે, તે તમારો દાસ થાય” (માથ. ૨૦:૨૫-૨૭; માર્ક ૧૦:૪૨-૪૪; લૂ. ૨૨:૨૫-૨૭). ગુજરાતીમાં આપણે સેવક શબ્દ વાપરીએ છીએ, જેઓ અર્થ થાય છે સેવા કરનાર, નહીં કે સેવા કરાવનાર.

પણ તમે તે ટોળાને આદર્શરૂપ થાઓ તેમાં ઘણીપણું કરવાને બદલે તેથી ઊલટું પોતે કામ કરી નમૂનો આપવાની વાત છે. ઘણીપણું કરનાર બીજાને બતાવે છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે ઉપર ટાંકેલી કલમોમાં પોતાના શિષ્યોને મોટો થવા ચાહે તે તમારો સેવક થાય તેવી આજ્ઞા આપી તેમાં તેમણે પોતાને જ આદર્શરૂપ બતાવેલા, “જેમ માણસનો દીકરો સેવા કરાવવાને નહિ, પણ સેવા કરવાને, તથા ઘણા લોકની ખંડણી સારુ પોતાનો જીવ આપવાને આવ્યો છે તેમ” (માથ. ૨૦:૨૮; માર્ક ૧૦:૪૫; લૂ. ૨૨:૨૭). શિષ્યોના પગ ધોયા પછી તે ક્રિયા સમજાવતાં તેમણે તેમને કહેલું, “માટે મેં પ્રભુએ તથા ગુરુએ જો તમારા પગ ધોયા, તો તમારે પણ એકબીજાના પગ ધોવા જોઈએ. કેમ કે જેવું મેં તમને કર્યું તેવું તમે પણ કરો, એ માટે મેં તમને નમૂનો આપ્યો છે” (યોહ. ૧૩:૧૪-૧૫), ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે. પિતરે આ પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના નમૂનાની વાત આ પહેલાં કરી જ છે (૩:૨૧).

પાઉલ પ્રેરિત તે પોતે નમૂનારૂપ બન્યાની વાત અવારનવાર કરે છે, “કેવી રીતે ઉદ્યોગ કરીને તમારે નબળાઓને સહાય કરવી જોઈએ, તે મેં બધી વાતે તમને કરી બતાવ્યું છે” (પ્રે. કૃ. ૨૦:૩૫). તેમ જ, “ભાઈઓ, મારું અનુકરણ કરો, અને અમે જે નમૂનો તમારી આગળ મૂકીએ છીએ તે પ્રમાણે જેઓ ચાલનારા છે તેઓ પર લક્ષ રાખો (ફિલિ. ૩:૧૭; તેમ જ ૧ કોરિ ૪:૧૬; ૧૧:૧; ૧ થેસ. ૨:૮-૧૨; ૨ થેસ. ૩:૮). તિમોથીને લખતાં પણ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, “વચનમાં, વર્તનમાં, પ્રીતિમાં, વિશ્વાસમાં અને પવિત્રતામાં તું વિશ્વાસીઓને નમૂનારૂપ થજે” (૧ તિમ. ૩:૧૨). તેમ જ તિતસને પણ કહે છે, “સારી કરણીઓ કરીને તું પોતે સર્વ વાતે નમૂનારૂપ થા” (તિત. ૨:૭). ઘેટાંને પાછળથી હાંકવાના નથી હોતાં, આગળ ચાલીને દોરવાનાં હોય છે, જેમાં નમૂનાનો અર્થ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય છે. ગાંધીજીએ પોતાના જીવનમાં એવો નિયમ બનાવેલો કે જે કામ કરવામાં નાનમ લાગતી હોય તે કામ ક્યારેય બીજાને ન સોંપવું, પોતે જ કરી લેવું.

આગલી બે કલમોમાં પિતરે જે આદર્શ રજૂ કર્યો તેનું પાળકના જીવનમાં બરાબર પાલન કરવામાં આવે તો તેને છેવટે શું ફળ મળશે તે વાત કલમ ૪માં કરી છે. આમ કરશો તો તમારો બદલો ઘણો મોટો છે. અલબત્ત, પાળકનું કાર્ય ઈશ્વર પ્રત્યેના નિર્ભળ

પ્રેમને કારણે છે, નહીં કે કોઈ બદલાની આશાથી. પણ બાઈબલમાં ઘણી વાર એ વાત કહેવામાં આવી છે કે જ્યારે માણસ નિઃસ્વાર્થ ભાવે ઈશ્વરની સેવા કરે છે, ત્યારે ઈશ્વર તેને તેનો બદલો આપ્યા સિવાય રહેતા નથી (૨ કાળ. ૧૫:૭; ૧ કરિ. ૧૫:૫૭; ૨ તિમ. ૪:૮).

મુખ્ય ઘેટાંપાળક કોણ છે તે સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું નથી. પણ બાકીના પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની જે રીતની રજૂઆત છે તેવી જ અહીં મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થવાની રજૂઆત છે. એટલે સ્પષ્ટ રીતે ઈસુ ખ્રિસ્તનો મુખ્ય ઘેટાંપાળક તરીકે ઉલ્લેખ થયો છે. મુખ્ય ઘેટાંપાળક માટે ગ્રીકમાં એક શબ્દ છે જે આખા નવા કરારમાં માત્ર અહીં આ એક વાર વપરાયો છે. મુખ્ય ઘેટાંપાળક એટલે પાળકોનો પણ પાળક, સઘળા પાળકો જેમની દોરવણી તથા હકુમત હેઠળ કામ કરે છે તેવો પાળક. આ પહેલાં ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે પિતરે “તમારા જીવોના પાળક તથા અધ્યક્ષ” શબ્દો વાપરેલા. ત્યાં સમગ્ર ખ્રિસ્તી સમાજના પાળક અને અધ્યક્ષ હોવાની વાત છે. હિબ્રુઓને પત્રમાં ઈસુ ખ્રિસ્ત માટે “ઘેટાંના મોટા રખેવાળ” શબ્દો વપરાયા છે (હિબ્રુ. ૧૩:૨૦).

ઈસુ ખ્રિસ્તને મુખ્ય ઘેટાંપાળક તરીકે રજૂ કરવાની પાછળ પિતરનો આશય એ છે કે પાળકોની ઉપર પણ બીજો પાળક છે, જેને પાળકોએ એક દિવસ જવાબ આપવાનો છે. પાળક જો પોતાનું સેવાકાર્ય વિશ્વાસુપણે અદા કરશે તો તેને મુખ્ય ઘેટાંપાળક તરફથી શાબાશી મળશે. નહીં તો તેણે નીચું જોવાનો વખત આવશે.

મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે તેમાં સ્પષ્ટ રીતે ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાની વાતનો ઉલ્લેખ છે જે બાબત પિતરે આ પત્રમાં અવારનવાર રજૂ કરી છે. તે એક વાર શારીરિક રૂપમાં પ્રગટ થયા તે વાત પિતરે આ પહેલાં ૧:૨૦માં કરેલી જ્યાં પ્રગટ થવા માટે આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે. તે ઉપરાંત પિતરે ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની (૧:૭, ૧૩), તેમનો મહિમા પ્રગટ થવાની (૪:૧૩; ૫:૧) તથા છેલ્લા કાળમાં આપણું તારણ પ્રગટ થવાની વાત કરી છે જ્યાં બધે જુદો ગ્રીક શબ્દ વપરાયો છે, પણ ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વાત જુદા જુદા શબ્દોમાં વ્યક્ત કરી છે.

સતાવણીના સમયમાં થઈને પસાર થઈ રહેલી ખ્રિસ્તી મંડળી માટે ઈસુ ખ્રિસ્તના પુનરાગમનથી વધારે આનંદ તથા આશ્વાસનની બીજી કોઈ વાત હોઈ શકે નહિ. એટલે પિતર એ બાબત અવારનવાર રજૂ કરે છે. જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે તેમની સર્વ મુશ્કેલીઓનો અંત આવશે, “તેઓને ફરી ભૂખ લાગશે નહિ, અને ફરી તરસ પણ લાગશે નહિ; અને સૂર્યની ઝાળ અથવા કોઈ પ્રકારનો તાપ તેઓના ઉપર પડશે નહિ; કેમ કે રાજ્યાસનની મધ્યે જે હલવાન છે, તે તેઓના પાળક થશે, અને જીવનના પાણીના ઝરાઓ પાસે તેઓને દોરી લઈ જશે; અને ઈશ્વર તેઓની આંખોમાંથી પ્રત્યેક આંસુ લોહી નાખશે” (પ્રક. ૧૬:૧૭). તેવી જ વાત જૂના કરારના પ્રબોધકોએ પણ રજૂ કરેલી

(દા. ત. હઝ. ૩૪:૧૪-૧૬), જે છેવટે ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાને સમયે તેના પૂરા અર્થમાં પરિપૂર્ણ થશે.

જ્યારે મુખ્ય ઘેટાંપાળક પ્રગટ થશે ત્યારે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ તમને મળશે. તમને એટલે આ કલમના સંદર્ભમાં ઈશ્વરના ટોળાનું યોગ્ય રીતે પ્રતિપાલન કરનાર ઈશ્વરના સેવકોને. બાઈબલમાં બીજે આ વચન પ્રત્યેક વિશ્વાસુ ખ્રિસ્તી વ્યક્તિને માટે આપવામાં આવ્યું છે. જેમ કે પાઉલ પ્રેરિત તે દહાડે પ્રભુ ન્યાયીપણાનો મુગટ "મને આપશે; અને કેવળ મને નહિ, પણ જે સર્વ તેમના પ્રગટ થવાની ઈચ્છા રાખે છે તેઓને પણ આપશે" તેવી વાત કરે છે (૨ તિમ. ૪:૮).

મહિમાનો મુગટ એટલે શબ્દશઃ અર્થમાં મુગટની વાત નથી, પણ જેમ માણસના માથા ઉપર મુગટ મૂકી તેનું સન્માન કરવામાં આવે તેમ મુખ્ય ઘેટાંપાળક પોતાનો મહિમા તમને આપી તમારું સર્વોત્તમ સન્માન કરશે તેવો અર્થ છે. અલબત્ત, પ્રકટીકરણના પુસ્તકમાં ઈશ્વરના સેવકોને માથે સોનાનો મુગટ હોવાની વાત કરી છે જે મુગટ તેઓ ઈશ્વરના પગો આગળ નાખી તેમની આરાધના કરશે (પ્રક. ૪:૪,૧૦). પણ પિતરની પ્રસ્તુત કલમમાં શબ્દશઃ મુગટની નહિ, ઈશ્વર પોતાનો મહિમા તેમને આપી તેમનું સર્વોત્તમ સન્માન કરશે તેની વાત છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત થેસ્સાલોનિકાની મંડળીના લોકોને સંબોધીને કહે છે કે તમે અમારી આશા કે આનંદ કે અભિમાનનો મુગટ છો (૧ થેસ. ૨:૧૯). અર્થાત્ તમે અમારી સર્વોત્તમ આશા છો, તમે અમારો સર્વોત્તમ આનંદ છો, તમારામાં અમારા સર્વોત્તમ ગર્વ કે અભિમાનનું કારણ છે. તેમ જ અહીં મહિમાનો મુગટ એટલે સર્વોત્તમ મહિમા, જે ઈસુ ખ્રિસ્તના ફરી આવવાને સમયે તેમના વિશ્વાસુ સેવકોને મળશે, જે વાત પિતરે આ પહેલાં કરી જ છે (૧:૭; ૪:૧૩-૧૪; ૫:૧).

આવા જ અર્થમાં નવા કરારમાં બીજે તે સમયે "જીવનનો મુગટ મળવાની (યાકૂ. ૧:૧૨; પ્રક. ૨૦:૧૦); "ન્યાયીપણાનો મુગટ" મળવાની (૨ તિમ. ૪:૮) વાત કરી છે. અર્થાત્ તે સમયે સર્વોત્તમ જીવનમાં તેઓ પ્રવેશ કરશે, ઈશ્વર તેમને સર્વોત્તમ ન્યાયીપણું આપી અનંતજીવનના વારસદાર બનાવશે. ઈશ્વરના સાનિધ્યમાં તેમના સેવકોના સર્વોત્તમ આનંદ, સર્વોત્તમ મહિમા તથા ભરપૂર જીવનથી ભરપૂર એવા જીવનની રજૂઆત માટે મુગટના પ્રતીકનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

આ મુગટ કદી પણ કરમાઈ ન જનાર છે. આ પહેલાં પિતરે "અવિનાશી, નિર્મળ તથા કરમાઈ ન જનારા વતન" ની વાત કરેલી (૧:૪) ત્યાં આ જ મૂળ શબ્દ હતો (આ શબ્દ નવા કરારમાં આ બે જ જગ્યાએ વપરાયો છે). આની પાછળ રમતગમતમાં વિજેતાને આપવામાં આવતા મુગટ કે હારમાળાનું ચિત્ર છે, જે ફૂલોમાંથી બનાવાતો અને થોડા જ સમયમાં કરમાઈ જતો. પાઉલ પ્રેરિત શરતમાં દોડનાર વિજેતાને આપવામાં આવતા "વિનાશી મુગટ"ની વાત કરે છે (૧ કોરિ. ૯:૨૫). પૃથ્વી ઉપરનો બદલો છેવટે

કરમાઈ જશે, નાશ પામશે. "નીચ લોભને સારુ" (કલમ ૨) કરેલા કામને પરિણામે મળેલો આર્થિક લાભ કે માનમરતબો ક્ષણભરનો હશે. પણ ઈશ્વરને વિશ્વાસુ રહીને તેમની સેવામાં કરેલા કામનો બદલો અવિનાશી હશે, ક્યારેય કરમાઈ જશે નહિ કે તેનો નાશ થશે નહિ કે પાછો લઈ લેવામાં આવશે નહિ (માથ. ૬:૧૯-૨૧).

તમને મળશે એટલે મુખ્ય ઘેટાંપાળક તરફથી તમને આપવામાં આવશે. મૂળ શબ્દનો અર્થ છે કરેલા કામનું વેતન કે બદલો મેળવવો. જેમ કે શેઠ પોતાનાં નાણાંનો બદલો વ્યાજસહિત માગે છે ત્યાં આ જ શબ્દ વપરાયો છે (માથ. ૨૫:૨૭). તેમ જ જીવનભર કરેલા સારા કે માઠા કામનું ફળ મેળવવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (૨ કરિ. ૫:૧૦; તેમ જ એફે. ૬:૮; કલો. ૩:૨૫; હિબ્રૂ. ૧૦:૩૬; ૧૧:૩૮). ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરવા માત્રથી જ માણસ અનંતજીવનનો ભાગીદાર બને છે અને માણસ પોતાનાં સત્કર્મોથી અનંતજીવન મેળવી શકતો નથી (એફે. ૨:૬-૮). પણ વિશ્વાસથી તારણ પામ્યા પછી વિશ્વાસીએ પોતાનું જીવન ઈશ્વરની સેવામાં તથા અનંતકાળની વાતોને ધ્યાનમાં રાખીને જીવવાનું છે કે જેથી ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાને સમયે મહિમાનો કદી પણ કરમાઈ ન જનાર મુગટ ઈનામ તરીકે મેળવી શકે. વિશ્વાસના પાયા પર જે પ્રકારનું બાંધકામ કર્યું હશે તે પ્રકારનો બદલો પ્રત્યેકને મળશે (૧ કરિ. ૩:૧૦-૧૫).

પ:૫ એ જ પ્રમાણે જુવાનો તમે વડીલોને આધીન થાઓ, અને તમે સઘળા એકબીજાની સેવા કરવાને સારુ નમ્રતા પહેરી લો; કેમ કે ઈશ્વર ગર્વિષ્ઠોની વિરુદ્ધ છે, પણ તે નમ્ર માણસો પર કૃપા રાખે છે.

કલમ ૫માં ઈશ્વરનું ટોળું તથા તેના પર અધ્યક્ષનું કામ કરનાર ભરવાડની વાત ચાલુ છે. આગલી ચાર કલમોમાં ભરવાડને સંબોધીને વાત હતી, જ્યારે આ કલમમાં ટોળાને સંબોધીને વાત છે.

કલમની શરૂઆતમાં એ જ પ્રમાણે શબ્દો આ કલમને આગલી ચાર કલમો સાથે જોડે છે. સાથે સાથે આગલી ચાર કલમોમાં વડીલોને સંબોધન હતું. એ જ પ્રમાણે આ કલમમાં યુવાનોને સંબોધન છે. તે રીતે જોતાં વિષયમાં ફેરફાર વ્યક્ત કરે છે. એ રીતે આ કલમ ૧-૪ તથા ૬-૧૧ એ બે ફકરાઓને સાંધનારી કડી છે. એટલે કેટલાક વિવેચકો તથા ભાષાંતરો આ કલમને ૧-૪ સાથે જોડી કલમ ૧-૫નો ફકરો બનાવે છે, જેમ આપણે અહીં કર્યું છે. તો કેટલાક વિવેચકો તથા ભાષાંતરો આ કલમને કલમ ૬-૧૧ સાથે જોડી કલમ ૫-૧૧નો ફકરો બનાવે છે. આગળ કહ્યું તેમ આ કલમ બન્ને ફકરાઓ સાથે જઈ શકે તેમ છે, તેથી વિષયવસ્તુ સમજવામાં કંઈ ફેર પડતો નથી. એ જ પ્રમાણે શબ્દો પિતરે આ પહેલાં બે વખત વાપરેલા (૩:૧, ૭), જ્યાં અહીંની જેમ જ એકબીજાને આધીન થવાનો વિષય હતો.

જુવાનો, તમે વડીલોને આધીન થાઓ તેમાં જુવાનો માટે જે મૂળ શબ્દ છે તેનો અર્થ સ્પષ્ટ રીતે ઉમરમાં યુવાન થાય છે તથા તે જ અર્થમાં મંડળીના સંદર્ભમાં આ શબ્દ બીજે વપરાયો છે (૧ તિમ. ૫:૧-૨; તિત. ૨:૬). તો પણ અહીં માત્ર જુવાનોને જ નહિ, મંડળીના સર્વ સભ્યોને સંબોધન છે. કારણ જે વડીલોને આધીન થવાની વાત છે તે વડીલોની જવાબદારીઓ આગલી ચાર કલમમાં બતાવી તે જોતાં વૃદ્ધ પુરુષોનો નહીં પણ મંડળીના ધાર્મિક આગેવાનોનો, પાળકો વગેરે સેવકોનો અર્થ છે. એટલે મંડળીના બધા જ સભ્યોએ મંડળીના આત્મિક આગેવાનોને આધીન થવાની વાત છે. આ પછીના વાક્યમાં કહ્યું છે તેમ તમે સઘળા એકબીજાની સેવા કરવા નમ્રતા પહેરી લો.

આધીન થાઓ માટેનો ગ્રીક શબ્દ પિતરે આ પહેલાં દરેક પ્રકારની સત્તાને આધીન રહેવા માટે (૨:૧૩); ચાકરોએ પોતાના શેઠને આધીન રહેવા માટે (૨:૧૮); સ્ત્રીઓએ પતિઓને આધીન રહેવા માટે (૩:૧, ૫) વાપરેલો. ત્યાં રાજકીય, સામાજિક તથા કૌટુંબિક સંબંધોની વાત હતી. તે જ પ્રમાણે અહીં મંડળીની વ્યવસ્થામાં સભ્યોએ વડીલોને, આગેવાનોને આધીન થવાની વાત છે. આધીન થવા માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે, પોતાની જાતને બીજા કોઈની હુકમત હેઠળ મૂકવી.

નમ્રતાથી આધીન થવાની વાત માત્ર જુવાનોને જ નથી લાગુ પડતી, પણ સમગ્ર મંડળીને લાગુ પડે છે તે સ્પષ્ટ કરવા જુવાનોને આપેલો આદેશ સઘળાને લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે કે, તમે સઘળા એકબીજાની સેવા કરવાને સારુ નમ્રતા પહેરી લો. પિતરના કહેવાનો અર્થ છે કે તમે નમ્ર થઈને એકબીજાની સેવા કરો. પણ તે એવા શબ્દોમાં રજૂઆત કરે છે કે જેથી આ વિચાર સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત થાય. જેમ કે નમ્રતા પહેરી લો શબ્દોમાં નમ્રતાને કપડાંની જેમ પહેરી લેવાનું શબ્દ ચિત્ર છે. પહેરી લો માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ નવા કારારમાં માત્ર અહીં જ વપરાયો છે. તેનો શબ્દશઃ અર્થ છે નોકરે પહેરવાનું કપડું ગાંઠ મારીને પહેરવું. જેમ નોકર માલિકની સેવા કરવા માટે એપ્રન ગાંઠ મારીને ધારણ કરે, તેમ તમે નમ્રતા ધારણ કરી એકબીજાની સેવા કરવા તત્પર રહો. પિતર આ લખે છે ત્યારે કદાચ તેના મનમાં ઈસુ ખ્રિસ્તના પોતાના કાર્યનો વિચાર રમી રહ્યો હશે, “પોતાનાં લૂગડાં ઉતારીને તેમણે રૂમાલ લીધો, અને પોતાની કમરે બાંધ્યો, ત્યાર પછી વાસણમાં પાણી રેડીને શિષ્યોના પગ ધોવા લાગ્યા (યોહ. ૧૩:૪-૫). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે કે ઈસુ ખ્રિસ્તે દાસનું રૂપ ધારણ કર્યું તેમ “દરેકે નમ્ર ભાવથી પોતાના કરતાં બીજાઓને ઉત્તમ ગણવા” (ફિલિ. ૨:૩-૮).

બાકીની કલમમાં નમ્રતા ધારણ કરવાના આદેશ પાછળનું કારણ આપે છે; કેમ કે ઈશ્વર ગર્વિષ્ઠોની વિરુદ્ધ છે, પણ તે નમ્ર માણસો પર કૃપા રાખે છે. પિતર અહીં નીતિવચનો ૩:૩૪ ટાંકે છે અને નીતિવચનોમાંથી ટાંકેલું આ ત્રીજું વિધાન છે. નીતિવચનો ૩:૩૪ની પહેલી પંક્તિ, “નિશ્ચે તે તિરસ્કાર કરનારાઓનો તિરસ્કાર કરે છે” ને બદલે

પિતર અહીં ઈશ્વર ગવિષ્ઠોની વિરુદ્ધ છ શબ્દો વાપરે છે. જ્યારે બીજી પંક્તિ બરાબર સરખી જ છે.

ગર્વિષ્ઠો એટલે જે લોકોએ પોતાના ઘમંડમાં ઈશ્વરની સામે બંડ પોકાર્યું છે તેવા અવિશ્વાસીઓ. આ માટેનો મૂળ શબ્દ નવા કરારમાં બીજે ચાર વખત વપરાયો છે અને દરેક વખત આ જ અર્થમાં વપરાયો છે (લૂ. ૧:૫૧; રોમ. ૧:૩૦; ૨ તિમ. ૩:૨; યાકૂ. ૪:૬). તેથી ઊલટું નમ્ર માણસો એટલે જેઓએ પવિત્ર આત્માના કાર્યને આધીન થઈને ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી નવા જન્મનો અનુભવ કર્યો છે (૧:૧). પિતરના કહેવાનો અર્થ એ છે કે જો તમે નમ્ર થઈને પવિત્ર આત્માના કાર્યને આધીન થયા છો, તો હવે તે આધીનતાનો વ્યવહારમાં અમલ કરો, નમ્રતા ધારણ કરી એકબીજાની સેવા કરવા તૈયાર રહો. જો તમે ઈસુ ખ્રિસ્ત પર વિશ્વાસ કરી ઈશ્વરને આધીન થયા છો, તો જે લોકોએ ઈશ્વર સામે બંડ પોકાર્યું છે તેવા ગર્વિષ્ઠોના જેવું વર્તન ન કરો.

વિરુદ્ધ છ માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે તેની સામે યુદ્ધ કરવા સજ્જ થઈને બેસે છે. ઈશ્વરનું સમગ્ર સૈન્ય જાણે કે ગર્વિષ્ઠોનો નાશ કરવા તેમની સામે પડે છે! ઈશ્વર પોતાના સૈન્ય સાથે ગર્વિષ્ઠોની સામે પડે, પછી ગર્વિષ્ઠોનું શું ગજું કે ઈશ્વર સામે ટકી શકે? તેથી ઊલટું નમ્ર માણસો પર ઈશ્વર કૃપા રાખે છે, તેમની સંપૂર્ણ સંભાળ રાખે છે. તેમને સઘળા આશીર્વાદોથી ભરપૂર કરે છે, સઘળા સંજોગોમાં તેમનું રક્ષણ કરે છે, તેમને સંભાળી રાખે છે; જે હવે પછીની કલમોનો વિષય છે. યશાયા કહે છે, "કેમ કે જે ઉચ્ચ તથા ઉન્નત છે, જે સનાતનકાળથી છે, જેનું નામ પવિત્ર છે, તે એવું કહે છે: હું ઉચ્ચસ્થાને તથા પવિત્રસ્થાને રહું છું, વળી જે અંત:કરણથી પશ્યાતાપ કરે છે તથા નમ્ર છે તેની સાથે પણ વસુ છું, જેથી હું નમ્રોના આત્માને તથા પશ્યાતાપ કરનારાઓના હૃદયને ઉત્તેજીત કરું" (યશા. ૫૭:૧૫).

એટલે આ ફકરાનો વિષય છે કે મંડળીના આત્મિક આગેવાનોએ પોતાની આગેવાનીનું કામ વિશ્વાસુપણે તથા ખંતથી અને ઈશ્વરની બીક રાખીને કરવું. મુખ્ય ઘેટાંપાળક તે તેમનો આદર્શ છે તથા તેમની પાસેથી તેમને તેમની સેવાનો યોગ્ય બદલો મળવાનો છે. અને મંડળીના સભ્યોએ આગેવાનોને આધીન થવું અને નમ્રતાથી એકમેકની સેવા કરવા તૈયાર રહેવું. કલમ પમાં શરૂ કરેલી વાત પછીના ફકરાની શરૂઆતમાં ચાલુ છે, પણ તે ઉપરાંત બીજી કેટલીક સૂચનાઓ પણ આપી છે.

પ:૬-૧૧ નમ્ર થઈને વિશ્વાસમાં મક્કમ રહેજો.

પ:૬ એ માટે ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો કે તે તમને યોગ્ય સમયે ઉચ્ચપદે મૂકે. ° તમારી સર્વ ચિંતા તેમના પર નાખો, કેમ કે તે તમારી સંભાળ રાખે છે. † સાવચેત થાઓ, જાગતા રહો; કેમ કે તમારો વૈરી શેતાન

ગાજનાર સિંહની પેઠે કોઈ મળે તેને ગળી જવાને શોધતો ફરે છે. ૯ તમે વિશ્વાસમાં દઢ રહીને તેની સામા થાઓ, કેમ કે પૃથ્વી પરના તમારા ભાઈઓ પર એ જ પ્રકારનાં દુઃખો પડે છે, તે તમે જાણો છો. ૧૦ સર્વ કૃપાના ઈશ્વર જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે, તે પોતે તમે થોડી વાર સહન કરો ત્યાર પછી, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે. ૧૧ તેમને સદાસર્વકાળ સત્તા હોજો. આમીન.

કલમ ૬માં કલમ પમાં શરૂ કરેલી વાત ચાલુ છે. કલમ પની સમજૂતીમાં જોયેલું કે તે કલમનો પહેલો અડધો ભાગ આગલા ફકરાનો ઉપસંહાર કરે છે, જ્યારે બીજો અડધો ભાગ પછીના ફકરાની પ્રસ્તાવના આપે છે. આગલી કલમમાં નીતિવચનોમાંથી ટાંકેલા વિધાનમાં જે વિચાર વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે તે આ કલમમાં આગળ વધારવામાં આવ્યો છે. કલમની શરૂઆતમાં આવતા એ માટે શબ્દોનો ભાવાર્થ છે કે, ઈશ્વર ગર્વિષ્ઠોની વિરુદ્ધ છે તથા નમ્ર માણસો પર કૃપા રાખે છે, એટલા માટે ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો.

ઈશ્વરનો સમર્થ હાથ એ જૂના કરારનો હિબ્રુ ભાષાનો રૂઢિપ્રયોગ છે. કહેવાનો અર્થ છે ઈશ્વરના આધિપત્ય હેઠળ તમારી જાતને મૂકો. જૂના કરારમાં ઈશ્વરનાં પરાક્રમી કામોના વર્ણનમાં ઈશ્વરના હાથનો વારંવાર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. ઈશ્વરે પોતાના સમર્થ હાથથી ઈસ્રાએલી લોકોને ફારૂનના હાથમાંથી છોડાવ્યા (નિર્ગ. ૩:૧૯; ૬:૧; ૧૩:૩, ૯, ૧૪, ૧૬; પુન. ૩:૨૪; ૪:૩૪; ૫:૧૫; ૬:૨૧; વગેરે). ઈશ્વર પોતાના પરાક્રમી હાથ વડે પૃથ્વીના માંધાતાઓને વશ કરે છે, જેમ ફારૂનની બાબતમાં બન્યું (તેમ જ ૯૭. ૨૦:૩૪માં બીજી પ્રજાઓ જેમણે ઈસ્રાએલને પોતાની હકૂમતમાં રાખ્યા હતા).

તો તેથી ઊલટું ઈશ્વર પોતાના બળવાન હાથથી પોતાના લોકનું રક્ષણ કરે છે, તેમને આશીર્વાદ આપે છે, તેમના હકમાં પોતાની યોજના તથા ઈરાદા પરિપૂર્ણ કરે છે. જેમ કે લોકોએ ઈસુ ખ્રિસ્તને વધસ્તંભે જડાવ્યા, પણ ઈશ્વરે પોતાના હાથે અગાઉથી નક્કી કરેલી પોતાની યોજના પૂરી કરી (પ્રે. કૃ. ૪:૨૮). ઈશ્વરે પોતાનો હાથ લાંબો કરી પ્રેરિતો મારફતે ચમત્કારો કર્યા (પ્રે. કૃ. ૪:૩૦); તથા પ્રભુનો હાથ પ્રેરિતોની સાથે હતો (પ્રે. કૃ. ૧૧:૨૧). તે જ હાથ ઈશ્વરની મંડળીને સત્તાવાન શાઉલની વિરુદ્ધ હતો (પ્રે. કૃ. ૧૩:૧૧).

પ્રસ્તુત કલમમાં ઈશ્વરના સમર્થ હાથનું પ્રતીક ઈશ્વરના રક્ષણના અર્થમાં વપરાયું છે. સત્તાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલી ઈશ્વરની મંડળી ઈશ્વરના સમર્થ હાથના રક્ષણ હેઠળ છે. જેમ ઈસુ ખ્રિસ્તની બાબતમાં લોકોએ તેમને વધસ્તંભે ચઢાવી ઈશ્વરની જ યોજના પૂરી કરેલી (પ્રે. કૃ. ૪:૨૮). તેમ ભલે વિધર્મીઓ એમ માનતા કે અમે ખ્રિસ્તીઓને કેવા સત્તાવીએ છીએ, પણ તેમની મારફતે ઈશ્વર પોતાના લોકોને

અગ્નિપરીક્ષામાં થઈને લઈ જઈ રહ્યા છે કે જેથી તેઓ "ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય (૧:૬-૭). તેમની સતાવણી પાછળ પણ ઈશ્વરનો જ હાથ છે. તેમના માટે ઈશ્વરની સારી તથા ઉમદા ઈચ્છા છે.

તેમણે તો એટલું જ કરવાનું કે, ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો. અર્થાત્ ઈશ્વરને સંપૂર્ણ રીતે આધીન થઈ તેમને તમારા લાભમાં કામ કરવા દો. મંડળીમાં એકબીજા સાથેના સંબંધોમાં નમ્ર થવાની કે નમ્રતા પહેરી લેવાની વાત પિતરે આ પહેલાં કરી જ છે (૩:૮; ૫:૫). પણ અહીં ઈશ્વરના આધિપત્ય હેઠળ નમવાની વાત છે. ઈશ્વરની આગળ નમ્ર થવા સિવાય માણસ માટે બીજો કોઈ વિકલ્પ જ નથી. અગલી કલમમાં કહેલું તેમ ઈશ્વર ગર્વિષ્ઠોની વિરુદ્ધ જાણે પોતાની સેના ખડી કરે છે, પણ જે લોકો તેમને સ્વેચ્છાએ આધીન થાય છે તેમના પર તેમની સર્વ કૃપા હોય છે. એવી જ વાત અહીં છે. જો તમે ઈશ્વરના સામર્થ્યવાન હાથ નીચે પોતાને નમાવશો, તેમની ઈચ્છા તથા યોજનાને આધીન થશો, તો ઈશ્વર તમને યોગ્ય સમયે ઉચ્ચપદે મૂકશે.

ઉચ્ચપદે મૂક અર્થાત્ છેવટે તમને સન્માનિત સ્થાને મૂકે, તમને પોતાના સઘળા આશીર્વાદોથી ભરપૂર કરે, જે લોકો અત્યારે તમારી નિંદા કરે છે, તમારા માટે તરેહ તરેહની ભૂડી વાતો અસત્યતાથી કહે છે તેઓની આગળ તમને સન્માનિત જાહેર કરે. અલબત્ત, પિતરના મનમાં પૃથ્વી ઉપરના જીવન દરમિયાન ઉચ્ચપદે મૂકવા કરતાં આવતા જીવનમાં ઈશ્વરની સમક્ષ ઊભા રહીએ ત્યારે ઈશ્વરની પાસેથી સન્માન મેળવવાની વાત છે. જેમ આ પહેલાં તેણે કહેલું કે તેમનો વિશ્વાસ "ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય" (૧:૭).

એટલે યોગ્ય સમય શબ્દો અગત્યના છે. ઈશ્વરની ઈચ્છા તથા યોજના પ્રમાણે અને ઈશ્વરના સમયે. યોગ્ય સમયનો અર્થ એવો હોય કે આ પૃથ્વી ઉપરના તમારા જીવન દરમિયાન ઈશ્વર પોતાને યોગ્ય લાગે તે સમયે તમારી પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર કરી તમને ઉચ્ચસ્થાને મૂકે. પણ સમગ્ર પત્રનો સંદર્ભ જોતાં પિતરને મન આ પૃથ્વી ઉપરના જીવન દરમિયાન ઈશ્વરનો બદલો મેળવવા કરતાં આવતા જીવનમાં, ઈશ્વરની સમક્ષતામાં ઊભા રહેવાને સમયે, ઈશ્વરનો બદલો મેળવવાનું ઘણું જ વધારે મહત્વનું છે.

સમય માટેનો મૂળ ગ્રીક શબ્દ આ પહેલાં ૧:૫માં છેલ્લા કાળ માટે વપરાયેલો અને તે જ અર્થ અહીં પણ લઈ શકાય. છેલ્લા કાળમાં તેમનું તારણ પ્રગટ થવાનું છે (૧:૫), છેલ્લા કાળમાં તેમને સ્તુતિ, માન તથા મહિમા મળવાનાં છે (૧:૭), છેલ્લા કાળમાં તેમના પર થનારી કૃપાની તેઓ આશા રાખે છે (૧:૧૩), તેમનાં રૂડાં કામ જોઈને છેલ્લા કાળમાં લોકો ઈશ્વરની સ્તુતિ કરશે (૨:૧૨), છેલ્લા કાળમાં ખ્રિસ્તનો મહિમા પ્રગટ થાય ત્યારે તેઓ બહુ ઉલ્લાસથી આનંદ કરશે (૪:૧૩), છેલ્લા કાળમાં તેઓ ખ્રિસ્તના

મહિમાના ભાગીદાર થશે (પ:૧) અને છેલ્લા કાળમાં તેઓને મહિમાનો કદી ન કરમાઈ જનાર મુગટ મળશે (પ:૪).

ખ્રિસ્તી વ્યક્તિની મીટ આ પૃથ્વી ઉપરના જીવન કે આશીર્વાદો પર નહિ, પણ અનંતજીવનના આશીર્વાદો પર માંડેલી છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, “જો આપણે કેવળ આ જિંદગીમાં ખ્રિસ્ત પર આશા રાખી હોય, તો સર્વ માણસોના કરતાં આપણે વધારે દયાપાત્ર છીએ” (૧ કરિ. ૧૫:૧૮). ઈસુ ખ્રિસ્તે પણ આ કલમના જેવો જ વિચાર વ્યક્ત કરતાં પોતાના શિષ્યોને સંબોધીને કહેલું, “જે કોઈ પોતાને ઊંચો કરશે, તે નીચો કરાશે; અને જે કોઈ પોતાને નીચો કરશે (ઈશ્વરના સમર્થ હાથ હેઠળ), તે ઊંચો કરાશે” (માથ. ૨૩:૧૨; લૂ. ૧૪:૧૧; ૧૮:૧૪).

કલમ ૭માં આગલી કલમનો જ વિચાર ચાલુ છે. કલમ ૬માં અત્યારે તમે ઈશ્વરને આધીન થાઓ, છેવટે ઈશ્વર તમને ઉચ્ચસ્થાને મૂકશે તેવી વાત હતી. ત્યાં છેવટે એટલે આવતા જીવનમાં, ઈસુ ખ્રિસ્તની સામે તમે ઊભા રહો તે વખતની વાત છે. પણ ભારે સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલા ખ્રિસ્તીઓ કે વર્તમાનમાં એક યા બીજા પ્રકારની મુશ્કેલીઓ અનુભવતા ખ્રિસ્તીઓને કદાચ સવાલ થાય કે તે બધું આવતાં આવશે. પણ અત્યારની આ બધી મુસીબતોનું શું? તેઓ ઈશ્વરની આગળ ઘા નાખીને કહે કે અત્યારે તો અમે “તમારે લીધે આખો દિવસ માર્યા જઈએ છીએ; કપાવાનાં ઘેટાંના જેવા ગણાયેલા છીએ” (રોમ. ૮:૩૬) તેનું શું? તેનો જવાબ પિતર આ કલમમાં આપે છે. વ્યાકરણની દ્રષ્ટિએ કલમ ૭ સ્વતંત્ર વાક્ય નથી, પણ કલમ ૬ સાથે જોડાયેલું છે; “એ માટે તમારી સર્વ ચિંતા તેમના પર નાખીને ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો ...”

તમારી સર્વ ચિંતા તેમના પર નાખો અર્થાત્ તમારી મુસીબતોમાં કે મુશ્કેલીઓમાં હવે અમે શું કરીશું કે આ બધામાંથી કેવી રીતે બહાર નીકળીશું તેવી ચિંતા કર્યા સિવાય ઈશ્વર પર પૂરો ભરોસો રાખો, તે તેનો માર્ગ કાઢશે અને તમને તે બધામાંથી બચાવશે. ઈસુ ખ્રિસ્તે અવારનવાર પોતાના શિષ્યોને ચિંતા ન કરવા બાબતમાં આદેશ આપેલો (માથ. ૬:૨૫-૩૪; ૧૦:૧૮; લૂ. ૧૦:૪૧; ૧૨:૪-૭; ૨૨-૩૪; ૨૧:૧૪, ૧૮, ૩૪). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે; “કશાની ચિંતા ન કરો; પણ દરેક બાબતમાં પ્રાર્થના તથા વિનંતીઓ વડે આભારસ્તુતિસહિત તમારી અરજો ઈશ્વરને જણાવો. અને ઈશ્વરની શાંતિ જે સર્વ સમજશક્તિની બહાર છે, તે ખ્રિસ્ત ઈસુમાં તમારાં હૃદયોની તથા મનોની સંભાળ રાખશે” (ફિલિ. ૪:૬-૭). જૂના કરારમાં દાઉદ ભક્ત આવો જ વિચાર વ્યક્ત કરે છે, “તારો બોજો યહોવા પર નાખ, એટલે તે તને નિભાવી રાખશે; તે કદી ન્યાયીને ઠોકર ખાવા દેશે નહિ” (ગી. શા. ૫૫:૨૨).

તેમના પર નાખો શબ્દોમાં નાખો ક્રિયાપદ ભારપૂર્વક ફેંકી દેવાનો અર્થ વ્યક્ત કરે

છે. લૂક ૧૯:૩૫માં વછેરા પર કપડાં નાખવા માટે આ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે. પાછું લેવાની ઈચ્છા વગર પૂરેપૂરું નાખી દેવાનો અર્થ છે. પોતાની સઘળી મુસીબતો, મુશ્કેલીઓ, મૂંઝવણો તથા ચિંતાનું પોટલું જાણે ઈશ્વર પર નાખી દેવાનું ને ફરીથી ક્યારેય તે બાબતમાં ચિંતા નહિ કરવાની.

ઈશ્વર પર સઘળી ચિંતાનું પોટલું નાખી દેવા માટે બીજી પંક્તિમાં કારણ આપ્યું છે; કેમ કે તે તમારી સંભાળ રાખે છે અથવા તો સંપૂર્ણ બાઈબલનું ભાષાંતર "કેમ કે તે જ તમારી ચિંતા કરે છે." ઈશ્વરને માથે એ પોટલું ફેંકી દીધું, પછી તે બાબતની ચિંતા તેમણે કરવાની, આપણે નહિ. ઈશ્વર પર સઘળી ચિંતા છોડી દેવી તે તેમના હાથ નીચે નમવાનો એક ભાગ છે. આગળ કહ્યું તેમ આ કલમ આગલી કલમ સાથે જોડાયેલી છે, તમારી સર્વ ચિંતા તેમના પર નાખીને ઈશ્વરના સમર્થ હાથ નીચે તમે પોતાને નમાવો. અર્થાત્ ઈશ્વર પર ફેંકવાને બદલે માણસ જ્યારે પોતે ચિંતા કરવાનું ચાલુ રાખે છે ત્યારે તે ઈશ્વર આગળ પોતાને નમાવતો નથી. ચિંતા દ્વારા માણસ ઈશ્વરને એમ કહેતો લાગે છે કે આ બાબત હું તમને સોંપવા માગતો નથી, તેનો નિકાલ મારે જ કરવાનો છે, તે માટે મારે તમારી મદદની જરૂર નથી. એટલે પિતરે આ પહેલાં પણ કહેલું, "માટે જેઓ ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે દુઃખ વેઠે છે, તેઓ સારું કરીને પોતાના આત્માઓને વિશ્વાસુ ઉત્પન્ન કરનારને સોંપી દે" (૪:૧૯).

તે તમારી સંભાળ રાખે છે તે શબ્દોમાં ખ્રિસ્તી ધર્મનો એક મહત્વનો સિદ્ધાંત વ્યક્ત થાય છે. યહૂદી તથા ખ્રિસ્તી ધર્મમાં ઈશ્વરને એક વ્યક્તિગત ઈશ્વર તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા છે જે માણસોથી પોતાની જાતને અળગા રાખતા નથી, પણ તેમની સાથે ખાસ સંબંધોથી જોડાયેલા છે, માણસોના વ્યક્તિગત જીવનમાં તેમને રસ છે, માણસોની મુશ્કેલીઓ તથા મુસીબતોનો તે ખ્યાલ રાખી તેમને મદદ કરવા તત્પર રહે છે. માણસ સાથે વ્યક્તિગત સંબંધ તથા સંગતની ઝંખના રાખે છે, જેમ મૂસાની સાથે વાત કરતાં ઈશ્વરે તેને કહેલું, "મેં મિસરમાંના મારા લોકનું દુઃખ નિશ્ચે જાણ્યું છે...ને તેમનો વિલાપ સાંભળ્યો છે, કેમ કે તેઓનો ખેદ હું જાણું છું; તેઓને ...છોડાવવા સારું ...હું નીચે ઊતર્યો છું" (નિર્ગ. ૩:૭-૮). યહૂદી તથા ખ્રિસ્તી ધર્મો સિવાય બીજા કોઈ ધર્મમાં ઈશ્વરની આવી રજૂઆત નથી.

કલમ ૮માં માણસની જવાબદારીની વાત કરી છે. આગલી કલમમાં સઘળી ચિંતા ઈશ્વરને માથે નાખી દેવાની વાત કરી. પણ તેનો અર્થ એવો તો નહીં જ કે માણસ નફિકરો બની જાય. તેની પોતાની જવાબદારી તો તેણે સંભાળવાની જ. તે વાત આ કલમમાં કરી છે. ખ્રિસ્તી માણસે એક બાજુ ઈશ્વરને સંપૂર્ણ આધીન થઈને સઘળી ચિંતા તેમના માથે નાખવાની છે; તો બીજી બાજુ વિશ્વાસમાં દઢ રહીને શેતાનની સામા થવાનું છે.

સાવચેત થાઓ, જાગતા રહો શબ્દોમાં સમાનાર્થી શબ્દોમાં લગભગ એક જ વાત બે વખત રજૂ કરી તે ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. સાવચેત થાઓ માટેનો મૂળ શબ્દ પિતરે આ પહેલાં બે વખત વાપર્યો છે (૧:૧૩; ૪:૭). ત્યાં બન્ને જગાએ ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાના સમય સુધી સર્વ બાબતમાં સાવધ રહેવાની સલાહ હતી, તેવી જ વાત અહીં પણ છે. પાઉલ પ્રેરિત તિમોથીને સલાહ આપે છે; "પરંતુ તું સર્વ બાબતોમાં સાવધ રહે, દુઃખ સહન કર, સુવાર્તિકનું કામ કર, તારું સેવાકાર્ય પૂર્ણ કર" (૨ તિમ. ૪:૫).

જાગતા રહો શબ્દમાં પણ લગભગ એવી જ વાત છે. ઊઘતો માણસ સાવધ નહિ હોવાને કારણે ગમે ત્યારે ગમે તેવી મુસીબત તેની પર આવી પડે, તેમ વિશ્વાસમાં જાગત નહિ રહેનાર માણસ આત્મિક પરીક્ષણોમાં આવી પડે ને તેની તેને ખબર પણ ન પડે તેવી વાત છે. પિતરના મનમાં કદાચ ઈસુ ખ્રિસ્તના શબ્દો રમતા હશે. તેમણે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "જાગતા રહો ને પ્રાર્થના કરો કે તમે પરીક્ષણમાં ન આવો" (માથ. ૨૬:૪૧; માર્ક ૧૪:૩૮). પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "જે કોઈ પોતાને સ્થિર ઊભેલો ધારે છે, તે પોતે ન પડે માટે સાવચેત રહે" (૧ કોરિ. ૧૦:૧૨). પાઉલ પ્રેરિતે પિતરની જેમ જ આ બન્ને શબ્દો એક સાથે વાપરીને કહેલું, "એ માટે બીજાઓની પેઠે આપણે ઊઘીએ નહિ, પણ જાગીએ અને સાવધ રહીએ" (૧ થેસ. ૫:૬).

સાવચેત થવા તથા જાગતા રહેવાનું કારણ બીજી પંક્તિમાં આપ્યું છે. જેમ શારીરિક અર્થમાં ચોર ગમે ત્યારે આવી માણસના ઘરમાં ચોરી કરી જાય એટલે માણસે જાગતા રહેવાની જરૂર છે (માથ. ૨૪:૪૩; લૂ. ૧૨:૩૮); તેમ જ આત્મિક રીતે શેતાન ગમે ત્યારે હુમલો કરી માણસને વિશ્વાસમાં ડગાવી દે એટલે તેણે જાગતા રહેવાની જરૂર છે.

મૂળ ગ્રીક શબ્દનું આપણું ગુજરાતી ભાષાંતર શેતાન એ ખરેખર તો હિબ્રૂ ભાષાનો શબ્દ છે જેનો શબ્દશ: અર્થ થાય છે દોષ કે આરોપ મૂકનાર. તે ઉપરથી શેતાનના મૂળભૂત કાર્યક્ષેત્રનો ખ્યાલ આવે છે. તેનું મુખ્ય કામ છે ઈશ્વરના સેવકોની વિરુદ્ધ ઈશ્વર આગળ જૂઠા આક્ષેપો મૂકવા. જેમ કે તે અયૂબની સામે ઈશ્વર આગળ જૂઠો આક્ષેપ મૂકે છે (અયૂ. ૧:૯-૧૦; ૨:૪); પ્રમુખ યાજક યહોશુઆ સામે ઈશ્વર આગળ આક્ષેપ મૂકે છે (ઝખ. ૩:૧). પ્રકટીકરણમાં "અમારા ભાઈઓ પર દોષ મૂકનાર, જે અમારા ઈશ્વરની આગળ રાતદહાડો તેઓના પર દોષ મૂકે છે" તેવા શબ્દોમાં તેનું વર્ણન છે (પ્રક. ૧૨:૧૦).

શેતાનનું મુખ્ય કામ છે દોષારોપણ કરવાનું. તે ઉપરાંત તેને તમારો વૈરી કહ્યો છે જેમાં વૈરી માટેના મૂળ શબ્દનો અર્થ છે વાદી જે અદાલતમાં કોઈની સામે કેસ માંડતો હોય છે. આ જ શબ્દનો બે વખત ઉપયોગ કરતાં ઈસુ ખ્રિસ્તે કહેલું "જ્યાં સુધી તું તારા વાદીની જોડે માર્ગમાં છે, ત્યાં સુધી તેની સાથે વહેલો મળી જા. રખેને વાદી તને ન્યાયાધીશને સોંપે..." (માથ. ૫:૨૫; લૂ. ૧૨:૫૮). વાદી શબ્દમાં અદાલતમાં જૂઠો કેસ

માંડવાનો અર્થ નથી. પણ અહીં આ શબ્દ શેતાનના સંદર્ભમાં વપરાયો છે, એટલે તેના જૂઠા આરોપો રજૂ કરવાના સ્વભાવની વાત છે જે અર્થ આપણા વેરી શબ્દમાં સારી રીતે વ્યક્ત થાય છે.

શેતાન ગાજનાર સિંહની પેઠે કોઈ મળે તેને ગળી જવાને શોધતો ફરે છે એ શબ્દોમાં વિશ્વાસીની વિરુદ્ધ શેતાનના કાર્યનું સુંદર શબ્દચિત્ર રજૂ કર્યું છે. શેતાન તથા તેના અપદ્વૃતો વિશ્વાસીઓને લાલચમાં પાડવા તથા તેમને વિશ્વાસમાં ડગાવી ઈશ્વરથી દૂર કરવા સતત પ્રયત્નશીલ હોય છે. ગાજનાર સિંહના પ્રતીક મારફતે તેના વિકરાળ સ્વભાવ તથા ઈશ્વરના લોકોનો નાશ કરવાની તેની તીવ્ર ભૂખનો અર્થ વ્યક્ત થાય છે. ખાસ કરીને સતાવણીને સમયે વિશ્વાસીઓ પોતાના વિશ્વાસમાં મક્કમ ન રહે તો સહેલાઈથી શેતાનના પંજામાં આવી જાય અને તે તેમને સ્વાહા કરી જાય. “જેઓ ઈશ્વરની આજ્ઞા પાળે છે, તથા ઈસુની સાક્ષીને વળગી રહે છે, તેઓની સાથે લડવાને” તે હંમેશા તત્પર હોય છે (પ્રક. ૧૨:૧૭). એટલે પાઉલ પ્રેરિત સલાહ આપે છે, “સર્વ ઉપસંત વિશ્વાસની ઢાલ ધારણ કરો, જેથી તમે દુષ્ટના બળતા ભાલાઓ હોલવી શકશો” (એફ. ૬:૧૬). દાઉદ ભક્ત પોતાના વિરોધીઓ બાબતમાં વાત કરતાં પિતરના જેવા જ શબ્દો વાપરે છે “ફાડી ખાનાર તથા ગર્જનાર સિંહની પેઠે તેઓ મારી સામે પોતાનું મોં વિકસે છે” (ગી. શા. ૨૨:૧૩).

પત્રમાં વિવિધ પ્રકારના લોકો વિશ્વાસીઓની સામે પડ્યા હોવાની વાત કરી છે. આ એ લોકો છે જેઓએ ઈશ્વરની સુવાર્તાઓનો નકાર કર્યો છે (૨:૭-૮; ૪:૧૭); આ એ લોકો છે જેઓ વિશ્વાસીઓને દુષ્ટ સમજીને તેમની વિરુદ્ધ ખોટી વાતો કહે છે (૨:૧૨); જેઓ મૂર્ખતાથી અજ્ઞાનપણાની વાતો કરે છે (૨:૧૫); જેઓ કડક થઈને પોતાની હાથ નીચેના વિશ્વાસી સેવકોને હેરાન કરે છે (૨:૧૮); સુવાર્તાનાં વચન ન માનનાર પતિઓ છે (૩:૧); જેઓ ખ્રિસ્તમાંની તેમની સારી ચાલની નિંદા કરે છે (૩:૧૬) તથા વિશ્વાસીઓ તેમની સાથે દુરાચારમાં ન જોડાય ત્યારે તેમની નિંદા કરે છે (૪:૪). આ બધાની પાછળ છેવટે તો શેતાનનો હાથ રહેલો છે જે ઈશ્વરની સામે અને ઈશ્વરના લોકોની સામે પડ્યો છે. એટલે પાઉલ પ્રેરિત કહે છે; “આપણું આ યુદ્ધ રક્ત તથા માંસની (માણસની) સામે નથી, પણ અધિપતિઓની સામે, અધિકારીઓની સામે, આકાશી સ્થાનોમાં દુષ્ટતાનાં આત્મિક લશ્કરોની સામે છે. એ માટે તમે ઈશ્વરનાં સર્વ હથિયારો સજી લો કે તમે ભૂડે દંહાડે સામા થઈ શકો, અને બને તેટલું સર્વ કરીને તેની (એટલે કે, શેતાનની) સામે ટકી શકો” (એફ. ૬:૧૨-૧૩).

શોધતો ફરે છે શબ્દોમાં રઘવાયો થઈને આમેતેમ દોડતો ફરતો હોવાનો અર્થ સરસ રીતે વ્યક્ત થાય છે. અયૂબના પુસ્તકમાં જ્યારે ઈશ્વર શેતાનને પૂછે છે કે તું ક્યાં જઈ આવ્યો? ત્યારે તેનો જવાબ છે, “પૃથ્વી પર આમેતેમ સર્વત્ર ફરીને આવ્યો છું” (અયૂ.

૧:૭; ૨:૨). તેના આમતેમ ફરવાથી એ વાત પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે જેમ ઈશ્વર સર્વવ્યાપી છે, તેમ શેતાન સર્વવ્યાપી નથી તેથી એક જગાએથી બીજી જગાએ તેણે જવું પડે છે.

કલમ ૯માં શેતાન સંબંધી વિશ્વાસીઓને બીજો આદેશ આપ્યો છે. આગલી કલમમાં એવો આદેશ હતો કે સાવચેત રહો તથા જાગતા રહો કે જેથી શેતાન તમારા પર હુમલો કરે ત્યારે તમે ઊઘતા ન પકડાવ. આ કલમમાં આદેશ છે કે જ્યારે તમારી પર શેતાન હુમલો કરે ત્યારે હારી જવાને બદલે સફળતાપૂર્વક તેની સામા થાઓ.

સામા થાઓ શબ્દમાં યુદ્ધમાં હુમલો કરતા સૈનિકની સામે ટક્કર ઝીલવાનો અર્થ છે. આ જ શબ્દ બીજા રૂપમાં કલમ ૫માં વપરાયેલો જ્યાં ગર્વિષ્ઠોની સામે ઈશ્વર જાણે પોતાની સેના ખડકાવી ઊભા રહે છે તેવો અર્થ હતો. આ શબ્દ નવા કરારમાં ઘણી વાર જુદા જુદા લોકો ઈશ્વરના સેવકોનો વિરોધ કરે છે તે અર્થમાં વપરાયો છે. જેમ કે યાન્નેસ તથા યાબ્રેસ મૂસાની સામા થયા (૨ તિમ. ૩:૮), લોકોએ પાઉલ પ્રેરિતના પ્રચારનો વિરોધ કર્યો (૨ તિમ. ૪:૧૫; પ્રે. કૃ. ૧૩:૮). પ્રસ્તુત કલમમાં શેતાન તરફથી આવતા હુમલા સામે દૃઢ રહી ટક્કર ઝીલવાનો અર્થ છે.

શેતાનની ઉપર ખ્રિસ્તી માણસે સામા ચાલીને હુમલો કરવાની બાઈબલમાં ક્યાંય સલાહ આપવામાં આવી નથી. કારણ તેમ કરવાથી ખ્રિસ્તી માણસમાં આત્માભિમાન આવવાની તથા પોતાની શક્તિ ઉપર આધારિત રહેવાની સંભવિતતા રહે છે. પણ જ્યારે શેતાન હુમલો કરે ત્યારે તેનો સામનો કરવાની સલાહ છે. તે જ રીતે ખ્રિસ્તી માણસોએ ક્યારેય તેમના સતાવનારાઓ ઉપર હુમલો કરવાનો કે સામા આક્ષેપો કરવાના નથી. પણ તેમની સતાવણીમાં પોતાના વિશ્વાસમાં દૃઢ ઊભા રહેવાનું છે (દા. ત. ૪:૧૨-૧૬).

વળી, શેતાનની સામે દૃઢ ઊભા રહેવાનો આદેશ છે, તેનાથી નાસી જવાની વાત નથી. નવા કરારમાં વિવિધ પ્રકારનાં દુરાચરણોથી નાસી જવાની સલાહ આપવામાં આવી છે. જેમ કે, ૧ કરિંથી ૬:૧૮ "વ્યભિચારથી નાસો"; ૧ કરિંથી ૧૦:૧૪ "મૂર્તિપૂજાથી નાસી જાઓ"; ૧ તિમોથી ૬:૧૧ દ્રવ્યલોભ વગેરેથી નાસી જા; ૨ તિમોથી ૨:૨૨ "જુવાનીના વિષયોથી નાસી જા". પણ ક્યાંય શેતાનથી નાસી જવાની સલાહ નથી. યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે, "માટે તમે ઈશ્વરને આધીન થાઓ; પણ શેતાનની સામા થાઓ, એટલે તે તમારી પાસેથી નાસી જશે" (યાકૂ. ૪:૭).

કેવી રીતે શેતાનની સામા થવાનું છે તે બાબતમાં કહે છે, વિશ્વાસમાં દૃઢ રહીન. ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં વિશ્વાસમાં ડગ્યા સિવાય દૃઢ ઊભા રહેવાની વાત છે. પત્રની શરૂઆતમાં જ પિતરે કહેલું કે વિશ્વાસીઓને "ઈશ્વરના સામર્થ્ય વડે વિશ્વાસથી સંભાળી રાખવામાં આવે છે" (૧:૬) અને પરીક્ષામાં થઈને પસાર થયા પછી તેમનો વિશ્વાસ "ઈસુ ખ્રિસ્તના પ્રગટ થવાની વેળાએ સ્તુતિ, માન તથા મહિમા યોગ્ય થાય" (૧:૭). એ જ રીતે અહીં શેતાનનાં આક્રમણો સામે વિશ્વાસમાં દૃઢ રહી ટક્કર ઝીલવાની

વાત છે. પાઉલ પ્રેરિત આવી જ વાત કરતાં કહે છે, "વિશ્વાસમાં સ્થાપિત થઈને દઢ રહો અને જે સુવાર્તા તમે સાંભળી છે, તેની આશામાંથી ચલિત ન થાઓ" (કલો. ૧:૨૩).

વિશ્વાસમાં દઢ રહી શેતાનની સામા થવા બાબતમાં તેમને હિંમત તથા પ્રોત્સાહન મળે તેવી વાત કરતાં કહે છે, કેમ કે પૃથ્વી પરના તમારા ભાઈઓ પર એ જ પ્રકારના દુઃખો પડે છે, તે તમે જાણો છો. પિતરના કહેવાનો અર્થ છે કે આવાં પરીક્ષણો કે મુસીબતો કંઈ તમારા એકલા પર નથી. આ તો સર્વસામાન્ય વાત છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે; "માણસ સહન ન કરી શકે એવું કંઈ પરીક્ષણ તમને થયું નથી" (૧ કરિ. ૧૦:૧૩). પિતરે પણ આ પહેલાં કહેલું "તમારી કસોટી કરવાને સારુ તમારા પર જે અગ્નિરૂપી દુઃખ પડે છે, તેમાં જાણે તમને કંઈ નવું થયું હોય, એમ સમજીને આશ્ચર્ય ન પામો" (૪:૧૨). બીજા વિશ્વાસીઓ પર પણ આવી જ સતાવણી આવી છે અને તેઓ સતાવણી છતાં વિશ્વાસમાં દઢ રહ્યા છે તે વાત સઘળા વિશ્વાસીઓ માટે હિંમત તથા પ્રોત્સાહનનું કારણ બને છે.

પૃથ્વી પરના તમારા ભાઈઓ શબ્દોથી એ વાત સ્પષ્ટ થાય છે કે તે વખતે ખ્રિસ્તી લોકો પરની સતાવણી માત્ર એસિયા માઈનોરના જે લોકોને સંબોધીને પિતર આ પત્ર લખી રહ્યો છે તે લોકો પૂરતી જ સીમિત નહોતી, બીજા વિસ્તારોમાં પણ ઓછેવતે અંશે સતાવણી ચાલતી હતી.

કલમ ૧૦માં સતાવણી છતાં શેતાનની સામા થઈ વિશ્વાસમાં દઢ રહેવાનું છેવટનું પરિણામ બતાવ્યું છે. કલમ ૮-૯માં તેમના વૈરી શેતાન તેમની સામા પડવાની વાત હતી; તો આ કલમમાં સર્વ કૃપાના ઈશ્વર તેમની સાથે હોવાની વાત છે. ત્યાં વિશ્વાસમાં દઢ થઈને શેતાનની સામા થવાની વાત હતી, તો આ કલમમાં ઈશ્વર પોતે જ તેમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે તેવી વાત છે.

લગભગ આવી જ વાત બીજા પત્રોમાં પણ જોવા મળે છે. જેમ કે, "હવે શાંતિના ઈશ્વર પોતે તમને પૂરા પવિત્ર કરો; અને આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્તના આવતાં સુધી તમારો આત્મા, પ્રાણ તથા શરીર સંપૂર્ણ તથા નિર્દોષ રાખવામાં આવો" (૧ થેસ. ૫:૨૩). કે, "હવે આપણા પ્રભુ ઈસુ ખ્રિસ્ત પોતે ને ઈશ્વર આપણા પિતા...તમારાં હૃદયો ને દિલાસો આપો, ને દરેક સારા કામમાં તથા વચનમાં તમને દઢ કરો" (૨થેસ. ૨:૧૬-૧૭); તેમ જ, "હવે શાંતિના ઈશ્વર...તે તમને દરેક સારા કામમાં એવા સંપૂર્ણ કરે કે તમે તેમની ઈચ્છા પ્રમાણે સઘળું કરો, અને તેમની દ્રષ્ટિમાં જે સંતોષકારક છે, તે તે ઈસુ ખ્રિસ્તદ્વારા આપણી પાસે કરાવે" (હિબ્રૂ. ૧૩:૨૦-૨૧). પણ ત્યાં અને પિતરની આ કલમમાં તફાવત એ કે તે બધી જગાએ ઈશ્વર તમારા માટે આવું કરે તેવી શુભેચ્છા કે પ્રાર્થના વ્યક્ત કરવામાં આવી છે, જ્યારે પિતરની આ કલમમાં તેમ કરશે તેવું ખાતરીપૂર્વકનું વચન આપવામાં આવ્યું છે.

ઈશ્વરને માટે પિતર આ કલમમાં સર્વ કૃપાના ઈશ્વર શબ્દો વાપરે છે જે આખા

નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ જગાએ વપરાયા છે. ઉપર ટાંકેલી કલમોમાં ઈશ્વરને "શાંતિના ઈશ્વર" કહેવામાં આવ્યા છે (૧ થેસ. ૫:૨૩; હિબ્રૂ. ૧૩:૨૦). પાઉલ પ્રેરિત બીજે "સર્વ દિલાસાના ઈશ્વર" શબ્દો વાપરે છે (૨ કઃ૨. ૧:૩). પિતરના પત્રમાં ઈશ્વરની કૃપા પર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. પત્રની શરૂઆતમાં જ તે કહે છે, "તમારા પર પુષ્કળ કૃપા તથા શાંતિ થાઓ" (૧:૨). ઈશ્વરની કૃપાથી તેમનું તારણ થયું છે (૧:૧૦). તથા ઈસુ ખ્રિસ્તના આવવાના સમયે તેમના પર થવાની કૃપાની આશામાં તેઓ જીવે છે (૧:૧૩; ૩:૭); ઈશ્વરની કૃપાના તેમણે સારા કારભારીઓ થવાનું છે (૪:૧૦), જ્યાં આપણે જોયેલું કે ઈશ્વરે તેમના પર અનેક પ્રકારની કૃપા વરસાવી છે. આ અધ્યાયમાં આ પહેલાં પિતરે કહ્યું કે ઈશ્વર નમ્ર માણસ પર કૃપા રાખે છે (૫:૫) તથા આ પછી પત્રને અંતે વાચકોને પિતર ઈશ્વરની કૃપામાં સ્થિર ઊભા રહેવાનો આદેશ આપે છે (૫:૧૨).

તેઓએ વિશ્વાસમાં દૃઢ રહીને શેતાનની સામા થવાનું છે તથા ગમે તેટલાં પરીક્ષણોમાં પણ ડગવાનું નથી. પણ તેમાં તેમને ઈશ્વરનો પૂરેપૂરો સાથ છે. સર્વ કૃપાના ઈશ્વર, કૃપાથી ભરપૂર ઈશ્વર, પોતે તેમને તેમના વિશ્વાસમાં ટકાવી રાખશે એટલું જ નહિ, છેવટે તેમને પરિપૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે. યાકૂબ પોતાના પત્રમાં કહે છે તેમ "તે તો વધારે ને વધારે કૃપા આપે છે" (યાકૂ. ૪:૬). સર્વ પ્રકારની સતાવણીમાં, સર્વ પ્રકારની મુસીબતોમાં કે પરીક્ષણોમાં સર્વ કૃપાના ઈશ્વર પોતાના લોકોને ટકાવી રાખે છે, જેમ ઈશ્વરે પાઉલ પ્રેરિતને કહેલું તેમ, "તેમણે મને કહ્યું છે કે, તારે વાસ્તે મારી કૃપા બસ છે" (૨ કોરિ. ૧૨:૯).

ઈશ્વરને માટે બીજી વાત પિતર કહે છે, જેમણે ખ્રિસ્તમાં તમને પોતાના સર્વકાળના મહિમાને સારુ બોલાવ્યા છે. અહીં જેમણે...તમને બોલાવ્યા છે તે મુખ્ય વાક્ય છે. બોલાવવા શબ્દમાં પત્રની શરૂઆતમાં જ આપણે જોયેલું તેમ ઈશ્વરે તેમને તારણ આપવા પૃથ્વીનો પાયો નાખવામાં આવ્યો તે અગાઉથી તેમને પસંદ કર્યા તે જ અર્થ છે. ૧:૧૫માં જેમણે તમને તેડ્યા છે (આ જ મૂળ શબ્દ) તે જેવા પવિત્ર છે તેવા પવિત્ર થવાની વાત હતી. ૨:૨૧માં ખ્રિસ્તને પગલે ચાલી સહન કરવા માટે તેમને તેડવામાં આવ્યા છે તેવી વાત હતી. ૩:૯માં તમે આશીર્વાદના વારસ થાઓ એ માટે તમને તેડવામાં આવ્યા છે તેવી વાત હતી. તે જ રીતે અહીં તેમના પોતાના સર્વકાળના મહિમાને માટે તેડવામાં આવ્યા છે, બોલાવ્યા છે, તેવી વાત છે.

આ બોલાવવાનું કાર્ય ખ્રિસ્તમાં થયું છે, અર્થાત્ ઈસુ ખ્રિસ્તના રક્તના છંટકાવથી તેમનો નવો જન્મ થયો; તેમના મૂલ્યવાન રક્તથી તેમનો ઉદ્ધાર કરવામાં આવ્યો (૧:૧૯); ઈસુ ખ્રિસ્તદ્વારા ઈશ્વરને પ્રસન્ન છે તેવા આત્મિક યજ્ઞો કરવાને તેઓને પવિત્ર યાજકપદ મળ્યું(૨:૫). છેવટે ઈસુ ખ્રિસ્તમાં તેઓ ઈશ્વરના સર્વકાળના મહિમાના

ભાગીદાર પણ થશે, જે વાત પિતરે આ પહેલાં બીજા શબ્દોમાં રજૂ કરી જ છે (૧:૭; ૪:૧૩, ૧૪). આ જ અધ્યાયમાં આ પહેલાં બે વખત ખ્રિસ્તના મહિમાના ભાગીદાર હોવાની વાત પિતરે કરી છે (કલમ ૧, ૪).

આ કલમનો અને આખા પત્રનો મુખ્ય વિચાર એ છે કે થોડી વાર તમે સહન કરો, ત્યારે પછી સર્વકાળનો મહિમા. જેમ પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "કેમ કે અમારી જૂજ તથા ક્ષણિક વિપત્તિ અમારે સારુ અત્યંત વધારે સદાકાલિક તથા ભારે મહિમા ઉત્પન્ન કરે છે" (૨ કોરિ. ૪:૧૭). તેમ જ, "કેમ કે હું એમ માનું છું કે, જે મહિમા આપણને પ્રગટ થનાર છે તેની સાથે આ વખતનાં દુઃખો સરખાવવા લાયક નથી" (રોમ. ૮:૧૮). ઈશ્વરનો છેવટનો હેતુ ખ્રિસ્તી માણસના જીવનમાં સિદ્ધિ શ્રેય તે માટે એ જરૂરી છે કે ખ્રિસ્તી માણસ ઈશ્વર પર પૂરો ભરોસો રાખી ગમે તેવી વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ વિશ્વાસમાં ટકી રહે. કારણ "મારા નામને લીધે સહુ તમારો દ્રષ કરશે; પણ જે અંત સુધી ટકશે તે જ તારણ પામશે" (માર્ક ૧૩:૧૩; માથ. ૧૦:૨૨; ૨૪:૧૩).

અલબત્ત, વિપત્તિના સમયે વિશ્વાસમાં દૃઢ રહેવાનું માણસની પોતાની શક્તિથી નહિ પણ ઈશ્વરના આપેલા સામર્થ્યથી જ છે તે વાત તે પોત, ઈશ્વર પોતે, તમને પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન કરશે શબ્દોથી ભારપૂર્વક કહેવામાં આવી છે. આપણા બાઈબલમાં ત્રણ શબ્દો છે; પૂર્ણ, સ્થિર તથા બળવાન. મૂળમાં ચોથો શબ્દ છે, અડગ (કેટલીક મૂળ હસ્તપ્રતોમાં આ ચોથો શબ્દ નથી, એટલે કેટલાંક ભાષાંતરો તેને સ્વીકારતાં નથી. પણ ઘણી જૂની તથા આધારભૂત હસ્તપ્રતોમાં તે શબ્દ છે એટલે તેને આપણે આધારભૂત માની સ્વીકારીશું). આ ચારે શબ્દો લગભગ સમાનાર્થી છે, અને લગભગ સમાનાર્થી એવા ચાર શબ્દોનો એક સાથે ઉપયોગ કરી પિતર ખૂબ જ ભારપૂર્વક એ વાત રજૂ કરવા માગે છે કે ઈશ્વર પોતાનાં બાળકોને ગમે તેવી મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ તેમના વિશ્વાસમાં ટકાવી રાખવા સર્વસમર્થ છે. જેમ યહૂદા પોતાના પત્રમાં કહે છે, "જે તમને ઠોકર ખાતાં બચાવવા, અને પોતાના ગૌરવની સમક્ષ તમને પરમ આનંદ સહિત નિર્દોષ રજૂ કરવા સમર્થ છે" (કલમર૪; તેમ જ ૧ કોરિ. ૧:૯; ૧ થેસ. ૫:૨૩-૨૪; ૨ થેસ. ૫:૩; હિબ્રુ. ૧૦:૨૩).

ચારમાંનો પહેલો શબ્દ પૂર્ણ માં દોષ કે ક્ષતિ દૂર કરી જાણે નવુંનકોર હોય તેમ પરિપૂર્ણ કે સાજુંસમું કરવાનો અર્થ છે. માછલી પકડવાની તૂટી ગયેલી જાળ સાંધવા માટે આ જ મૂળ શબ્દ વપરાયો છે (માથ. ૪:૨૧; ૧:૧૯). તે જ રીતે અપરાધ કરતા ભાઈને પ્રેમભાવપૂર્વક સમજાવીને વિશ્વાસમાં પાછો દૃઢ કરવા માટે આ જ શબ્દ વપરાયો છે (ગલ. ૬:૧). વ્યક્તિગત રીતે દરેક ખ્રિસ્તી માણસને તથા સામૂહિક રીતે મંડળીને ઈશ્વર વિકટ પરિસ્થિતિમાં થઈને પસાર કરીને શુદ્ધ તથા પરિપૂર્ણ કરે છે. પરિપૂર્ણ કરવાની તે પ્રક્રિયા વર્તમાનમાં ચાલુ છે અને ઈસુ ખ્રિસ્તના આવતાં સુધી ચાલુ રહેશે કે જેથી ખ્રિસ્તી

મંડળીને પવિત્ર કરે, અને "જેને ડાઘ, કરચલી કે એવું કંઈ ન હોય, પણ પવિત્ર તથા નિર્દોષ હોય, એવી મંડળી તરીકે પોતાની આગળ મહિમાવંતી રજૂ કરે" (એફે પ:૨૬-૨૭).

સ્થિર શબ્દમાં દઢ હોવાનો અર્થ છે. પોતાનો સમય આવતાં ઈસુ ખ્રિસ્તે યરૂશાલેમ જવા પોતાનું મોં દઢ રાખ્યું ત્યાં આ જ શબ્દ વપરાયો છે. ઈસુ ખ્રિસ્તે પિતરને એ જ આજ્ઞા આપેલી કે, "તું તારા ફર્યા પછી તારા ભાઈઓને સ્થિર કરજે (લૂ. ૨૨:૩૨). આગલી કલમમાં પિતરે તેમને પોતાના વિશ્વાસમાં દઢ રહેવાની વાત કરી ત્યાં આને મળતો જ શબ્દ વપરાયો છે. તેમણે પોતાના વિશ્વાસમાં સ્થિર રહેવાનું છે, પણ છેવટે તેમને સ્થિર કરનાર તો ઈશ્વર પોતે જ છે. પાઉલે પ્રેરિત કહે છે, "પ્રભુ વિશ્વસનીય છે, તે તમને દઢ કરશે, ને દુષ્ટ શેતાનથી તમારું રક્ષણ કરશે" (૨થેસ. ૩:૩). તેમ જ, "તમને દઢ કરવાને જે શક્તિમાન છે, તે એકલા જ્ઞાની ઈશ્વર ને... સર્વકાળ મહિમા હો" (રોમ. ૧૬:૨૬-૨૭).

ત્રીજો શબ્દ બળવાન નવા કરારમાં માત્ર આ એક જ વાર વપરાયો છે. પણ તેમાં મજબૂત મનોબળ હોવાનો અર્થ છે. આગલા શબ્દમાં વિશ્વાસમાં સ્થિર હોવાની વાત છે, જ્યારે અહીં મજબૂત મનોબળ રાખવાની વાત છે. પાઉલ પ્રેરિત બીજા શબ્દોમાં આવી જ વાત કરતાં કહે છે, "ઈશ્વરપિતાની આગળ હું ઘૂંટણે પડીને વિનંતી કરું છું કે, તે પોતાના મહિમાની સંપત્તિ પ્રમાણે પોતાના આત્મા વડે તમને આંતરિક મનુષ્યત્વમાં સામર્થ્યથી બળવાન કરે" (એફે. ૩:૧૬).

ચોથા શબ્દ અડગ કર (જે આપણા ગુજરાતી ભાષાંતરમાં નથી આપ્યો) માં મજબૂત પાયા ઉપર સ્થિર કરવાનો અર્થ છે. ખડક પર પાયો નાખી ઘર બાંધવા માટે આ શબ્દ વપરાયો છે (માથ. ૭:૨૫; લૂ. ૬:૪૮). તેમ જ પૃથ્વીનો પાયો નાખવા માટે પણ આ જ શબ્દ વપરાયો છે (હિબ્રૂ ૧:૧૦). તે પરથી આ શબ્દનો અર્થ સ્પષ્ટ થાય છે કે એવા મજબૂત પાયા ઉપર સ્થિર રહેવું કે ગમે તેવાં જોખમો આવવા છતાં ડગી ન જવાય. આ જ શબ્દ વાપરતાં પાઉલ પ્રેરિત કહે છે, "વિશ્વાસમાં સ્થાપિત થઈને દઢ રહો, અને જે સુવાર્તા તમે સાંભળી છે તેની આશામાંથી ચલિત ન થાઓ" (કલો. ૧:૨૩).

આગળ કહ્યું તેમ ચારે શબ્દોનો લગભગ સરખો જ અર્થ છે. પણ સમાનાર્થી એવા ચાર શબ્દો એક સામટા વાપરીને ઈશ્વર વિશ્વાસીના જીવનમાં તેમનું પોતાનું કામ છેવટે પરિપૂર્ણ કરશે તે વાત પિતરે ભારપૂર્વક રજૂ કરી છે. તેમનામાં કાંઈ કમી હશે કે કશું ભાંગ્યું તૂટ્યું હશે તો તે સમારીને પરિપૂર્ણ કરશે, વિશ્વાસમાં ડગી જવાની પળે તેમને સ્થિર કરશે, નબળાઈની ક્ષણોમાં તેમને બળવાન કરશે અને હયમચી જાય તેવી પરિસ્થિતિમાં તેમને ખડક ઉપર બાંધેલા ઘરની માફક અડગ પાયા પર સ્થાપિત કરશે.

વિશ્વાસીના આત્મિક લાભમાં જે ઈશ્વર આટઆટલું કરવા તૈયાર છે તે ઈશ્વરની પિતર કલમ ૧૧માં સ્તુતિ કરવા લાગી જાય છે કે આવા પરમકૃપાળુ ઈશ્વરને સદાસર્વકાળ

સત્તા હોજો. આ પહેલાં ૪:૧૧માં "તેમને (ઈશ્વરને) સદાસર્વકાળ મહિમા તથા સત્તા છે" ત્યાં મહિમા તથા સત્તા બેનો ઉલ્લેખ હતો. જ્યારે અહીં માત્ર સત્તાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. સત્તાનો અર્થ છે સર્વોપરી સામર્થ્ય જેનાથી સઘળી બાબતો ઉપર તે પોતાની હકૂમત ચલાવી શકે છે. કલમ ૬માં "ઈશ્વરના સમર્થ હાથ" ની વાત કરેલી, ત્યાં પણ આવો જ અર્થ હતો. કલમ ૧૦માં કરેલી વાતો પ્રમાણે કરવાનું ઈશ્વરે વચન આપ્યું છે, એટલું જ નહિ, પણ તે વચન પરિપૂર્ણ કરવા માટે તેમની પાસે પૂરેપૂરું સામર્થ્ય છે. પોતાની મરણપથારી પરથી ઈશ્વરની સ્તુતિ કરતાં દાઉદ ભક્ત કહે છે, "હે યહોવા, મોટાઈ, પરાક્રમ, ગૌરવ, જય તથા પ્રતાપ તમારાં છે; કેમ કે આકાશમાં તથા પૃથ્વીમાં જે કંઈ છે તે સર્વ તમારું છે; હે યહોવા, રાજ્ય તમારું છે, ને સર્વોપરી અધિકાર પણ તમારો છે. તમારા તરફથી ધન તથા માન બન્ને પ્રાપ્ત થાય છે, ને સર્વ ઉપર તમે રાજ કરો છો; તમારા હાથમાં સામર્થ્ય તથા પરાક્રમ છે" (૧ કાળ. ૨૯:૧૧-૧૨).

૫:૧૨-૧૪ છેલ્લા બે બોલ તથા આશીર્વચન

^{૧૨} સિલ્વાનસ, જે મારી ધારણા પ્રમાણે વિશ્વાસુ ભાઈ છે, તેની હસ્તક મેં ટૂંકમાં તમારા ઉપર લખ્યું છે, ને તમને વિનંતી કરીને સાક્ષી આપી છે કે, આ તો ઈશ્વરની ખરી કૃપા છે; તેમાં તમે સ્થિર ઊભા રહો. ^{૧૩} બાબિલોનમાંની મંડળી જેને તમારી સાથે પસંદ કરવામાં આવેલી છે તે તથા મારો દીકરો માર્ક તમને સલામ કહે છે. ^{૧૪} તમે પ્રીતિના ચુંબનથી એકબીજાને સલામ કરજો. ખ્રિસ્ત ઈસુમાંના તમ સર્વને શાંતિ થાયો. આમીન.

કલમ ૧૨માં સિલ્વાનસ નામના વિશ્વાસુ સાથીસેવકની આ પત્રમાં સહાયતાની નોંધ લેવામાં આવી છે. સામાન્ય રીતે માનવામાં આવે છે કે આ એ જ વ્યક્તિ છે જેનો પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં સિલાસ નામથી, તો પાઉલ પ્રેરિતનાં લખાણોમાં સિલ્વાનસ નામથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીમાં તે એક આગેવાન હતો (પ્રે. કૃ. ૧૫:૨૨) તથા તેનો પ્રબોધક તરીકે પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે (પ્રે. કૃ. ૧૫:૩૨). પાઉલ પ્રેરિતનો તે સહાયકર્તા હતો (૨ કરિ. ૧:૧૯; ૧ થેસ. ૧:૧).

તેના વિશ્વાસુપણાની ખાતરી આપતાં પિતર કહે છે મારી ધારણા પ્રમાણે તે વિશ્વાસુ ભાઈ છે. મારી ધારણા પ્રમાણે શબ્દોમાં તેના કહેવાનો અર્થ એ નથી કે બીજા તેને વિષે ગમે તે માનતા હોય, પણ મારી ધારણા પ્રમાણે તો તે વિશ્વાસુ છે. પણ અહીં તેના વિશ્વાસુપણાની આ રીતે ખાતરીપૂર્વક રજૂઆત છે. પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રોમાં આ રીતે ઘણી વાર પોતાના સાથીસેવકોનો વિશ્વાસુ માણસો તરીકે ઉલ્લેખ કરે છે, જેમ કે તિમોથી (૧કરિ. ૪:૧૭); તુખિકસ (એફે. ૬:૨૧; કલો. ૪:૭); એપાફ્રાસ (કલો. ૧:૭); ઓનેસિમસ (કલો. ૪:૯).

તેની હસ્તક મેં ટૂંકમાં તમારા પર લખ્યું છે. પ્રસ્તાવનાના પ્રકરણમાં આપણે નોંધેલું કે સિલ્વાનસ હસ્તક મેં લખ્યું છે શબ્દોનો અર્થ મૂળમાં સ્પષ્ટ નથી કે સિલ્વાનસ મારફતે પિતરે આ પત્ર લખાવ્યો કે પિતરે પોતે લખીને સિલ્વાનસ મારફતે તેમની પર મોકલ્યો. ટીકાકરો આ બેમાંથી કયો અર્થ લેવો તે બાબતમાં સહમત થતા નથી. શક્ય છે કે પિતરે સિલ્વાનસ મારફતે આ પત્ર લખાવ્યો પણ હોય અને મોકલ્યો પણ હોય.

તે ટૂંકમાં લખ્યાની વાત કરે છે. આપણા અત્યારના સમયના પત્રો જોતાં આ પત્ર ટૂંકે ન લાગે. પણ નવા કરારના બીજા કેટલાક પત્રો (દા. ત. રોમનોને, કરિંથીઓને) ની સરખામણીમાં તે ટૂંકે જ છે. હિબ્રુઓને પત્રનો લેખક પણ પત્રને અંતે “મેં તમારા ઉપર ટૂંકમાં જ લખ્યું છે” તેવી વાત કરે છે (હિબ્રુ ૧૩:૨૨).

બાકીની કલમમાં પત્રના બે મુખ્ય વિષયવસ્તુનો ટૂંક ઉલ્લેખ છે. એક તો, વિનંતી કરવી અને બીજું સાક્ષી આપવી (આપણા ગુજરાતી ભાષાંતરમાં આ બંનેને ભેગાં કરી લેવામાં આવ્યાં છે). વિનંતી કરીને શબ્દોમાં પ્રોત્સાહન આપવાનો અર્થ છે, જે આ પત્ર પાછળનો એક મુખ્ય હેતુ રહેલો છે. સતાવણીના વિકટ સમયમાં તમે તમારા વિશ્વાસમાં દૃઢ ઊભા રહો.

બીજું કે પિતરે આ પત્રમાં સાક્ષી આપી છે કે, આ તો ઈશ્વરની ખરી કૃપા છે. ઈશ્વરે પોતાની કૃપાથી તમને પસંદ કર્યાં છે, ઈશ્વર પોતાની કૃપાથી તમને સંભાળી રાખે છે, અને ઈશ્વર પોતાની કૃપાથી છેવટે તમને પૂર્ણ, સ્થિર, બળવાન તથા અડગ કરીને પોતાના સર્વકાળના મહિમામાં તમને દોરી જશે. એટલે તમારે તો હવે એટલું જ કરવાનું કે તેમાં, તે કૃપામાં, સ્થિર ઊભા રહો, તેમાંથી આધા કે પાછા ખસશો નહિ.

ઉપરના પહેલા હેતુમાં તેમની પોતાની જવાબદારી ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે; મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ વિશ્વાસમાંથી ડગશો નહિ. તો બીજા હેતુમાં ઈશ્વરની સંભાળ ઉપર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. ઈશ્વર પોતાની કૃપાથી તમને સંભાળી રાખશે. આખા પત્રમાં આ બે મુખ્ય વાત પિતરે રજૂ કરી છે.

કલમ ૧૩માં જેમ આપણે ગુજરાતી પત્રોમાં છેવટે બીજા મિત્રો કે સગાવહાલાંઓની સલામ લખીએ છીએ તેમ પિતર પોતાની સાથેના લોકોની સલામ કહે છે.

બાબિલોનમાંની મંડળી શબ્દોમાં મૂળમાં મંડળી શબ્દ નથી. કેટલાક વિવેચકો અહીં પિતરની પત્નીનો ઉલ્લેખ હોવાની વાત સમજે છે. જો કે પિતર પરણેલો હતો (માથ. ૮:૧૪) તથા મુસાફરીમાં તેની પત્ની તેની સાથે પણ ફરતી હતી (૧ કરિ. ૮:૫). તેમ છતાં અહીં પિતરની પત્નીનો ઉલ્લેખ હોય તે સંભવિત નથી. કારણ જો તેમ હોત તો તેનો નામ સાથે ઉલ્લેખ કર્યો હોત અને તમારી સાથે પસંદ કરવામાં આવેલી ને બદલે મારી સાથે શબ્દો વાપર્યાં હોત. એટલે મોટા ભાગના વિવેચકો અહીં જે શહેરનો ઉલ્લેખ

છે તે શહેરમાં આવેલી મંડળીનો અર્થ ઘટાવે છે જે અર્થ આપણા બાઈબલના ભાષાંતરમાં સ્વીકારવામાં આવ્યો છે.

બાબિલોનની ઓળખ બાબતમાં મતભેદ છે. એ તો સ્પષ્ટ જ છે કે જૂના કરારમાં જે બાબિલોનમાં યહૂદી પ્રજા બંદીવાસમાં હતી તે બાબિલોન હોઈ શકે નહિ, કારણ પિતર ત્યાં ગયો હોવાનું ક્યાંય જણાવાયું નથી કે સંભવિત પણ નથી. પણ સામાન્ય રીતે માનવામાં આવે છે કે પિતર પોતાના જીવનના છેલ્લા ભાગમાં રોમમાં જઈને વસેલો જ્યાં તે શહીદ તરીકે મૃત્યુ પામેલો. તે ધ્યાનમાં લઈ મોટા ભાગના અર્વાચીન વિવેચકો અહીં રોમ શહેરનો અર્થ ઘટાવે છે. બાબિલોન તે પ્રાચીન બાબિલોન નહિ પણ રોમ છે તેના સમર્થનમાં પ્રક્ટીકરણ ૧૪:૮; ૧૭:૫; ૧૮:૨, ૧૦ જ્યાં રોમ શહેરનો બાબિલોનના નામથી ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે ઉદાહરણ આપવામાં આવે છે. એટલે પિતર રોમમાંથી આ પત્ર લખી રહ્યો છે અને તે શહેરમાં આવેલી મંડળીની સલામ લખાવે છે.

તે મંડળીને માટે જેને તમારી સાથે પસંદ કરવામાં આવેલી છ શબ્દો વાપર્યાં છે. અર્થાત્ જે મંડળીને સંબોધીને પિતર લખે છે તે મંડળીના લોકોને ઈશ્વરે તારણ માટે પસંદ કરેલા (૧:૧; ૪:૯), તેમ જ બાબિલોનની મંડળીના લોકોને પણ તારણ માટે પસંદ કરવામાં આવેલા છે. પાઉલ પ્રેરિત પોતાના પત્રોમાં જે મંડળી સાથે તે સંકળાયેલો છે તે મંડળીની સલામ લખે છે (૧ કોરિ. ૧૬:૧૯). તેમ જ પિતર પણ અહીં કરે છે.

બીજી એક વ્યક્તિની સલામ છે તે મારો દીકરો માર્ક તમને સલામ કહે છે. આ એ જ માર્ક જેનો પ્રેરિતોનાં કૃત્યોમાં "થોહાન, જેનું બીજું નામ માર્ક હતું" તરીકે ઉલ્લેખ છે (પ્રે. કૃ. ૧૨:૧૨). તે પાઉલ પ્રેરિતની પહેલી સુવાર્તિક મુસાફરીમાં તેની સાથે જોડાયેલો (પ્રે. કૃ. ૧૩:૫) અને પાઉલને છોડીને પાછો ફરેલો (પ્રે. કૃ. ૧૩:૧૩; ૧૫:૩૮). પણ પાછળથી પાઉલ પ્રેરિતની સેવામાં તે ઉપયોગી નીવડેલો (૨ તિમ. ૪:૧૧). આ એ જ માર્ક જેણે માર્કની સુવાર્તા લખી. માર્ક ઈસુ ખ્રિસ્તના બાર શિષ્યોમાંનો એક નહોતો, પણ એમ માનવામાં આવે છે કે પિતરની પાસેથી આંખે દેખ્યો અહેવાલ સાંભળીને તેણે તે સુવાર્તા લખેલી.

માર્કને માટે પિતર મારો દીકરો શબ્દો વાપરે છે તે શબ્દશ: પિતા-પુત્રના અર્થમાં નહિ, પણ ગુરૂ-શિષ્યના અર્થમાં લેવાના છે. જેમ પાઉલ પ્રેરિત તિમોથીને માટે "વિશ્વાસમાં મારા ખરા દીકરા તિમોથી" શબ્દો વાપરે છે (૨ તિમ. ૧:૧), અને પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૧૬:૧માં તિમોથીની શિષ્ય તરીકે ઓળખાણ છે.

કલમ ૧૪માં વિદાયના બે શબ્દો કહી આશીર્વાદનાં વચનો સાથે પત્રનો અંત લાવે છે. તમે પ્રીતિના ચુંબનથી એકબીજાને સલામ કહેજો જેમાં એકબીજાને મારા તરફથી ભાવભીનાં અભિવાદન કરજો તેવી વાત છે. શરૂઆતની ખ્રિસ્તી મંડળીમાં એકબીજાને ચુંબન કરી પ્રેમભાવ વ્યક્ત કરવાની સામાન્ય રીત હતી જે પાઉલ પ્રેરિતના પત્રોમાં પણ

આવાં જ વિધાનોથી સ્પષ્ટ થાય છે (રોમ. ૧૬:૧૬; ૧ કરિ. ૧૬:૨૦; ૨ કરિ. ૧૩:૧૨; ૧ થેસ. ૫:૨૬જ્યાં બધે "પવિત્ર યુંબનથી" એકબીજાને અભિવાદન કરવાની વાત છે). ઘેર મહેમાન આવે ત્યારે પણ તેને યુંબન કરી આવકારવાનો (લૂ. ૭:૪૫) કે વિદાય વખતે પણ યુંબન કરી વિદાય લેવાનો (પ્રે. ફૂ.૨૦:૩૭) તે સમયનો સામાન્ય રિવાજ હતો.

પત્રને અંતે આશીર્વાચન ઉચ્ચારે છે; ખ્રિસ્ત ઈસુમાંના તમ સર્વને શાંતિ થાઓ, આમીન. ખ્રિસ્ત ઈસુમાંના સવ એટલે દરેક વિશ્વાસી ભાઈ. પિતર ખ્રિસ્તી મંડળીના લોકોને સંબોધીને પત્ર લખતો હોવાથી આ શબ્દો વાપરે છે. આ પહેલાં "ખ્રિસ્તમાંની તમારી ચાલ" શબ્દો વાપરેલા ત્યાં ખ્રિસ્તીઓ હોવાને લીધે સદાચારભર્યું તમારું જીવન એવો અર્થ હતો (૩:૧૬). તેમ જ ઉપર કલમ ૧૦માં ખ્રિસ્તમાં સદાકાળના મહિમાની વાત કરી ત્યાં ઈસુ ખ્રિસ્તના સંબંધમાં આવ્યા હોવાને કારણે મળનાર સદાકાળના મહિમાનો અર્થ હતો.

તમ સર્વને શાંતિ થાઓ તેમાં અરસપરસની શાંતિની વાત નથી. પણ કહેવાનો અર્થ છે "તમને સર્વને ઈશ્વર શાંતિ બક્ષો" (સંપૂર્ણ બાઈબલ). પત્રની શરૂઆત પિતરે આવી જ પ્રાર્થનાથી કરેલી કે "તમારા પર પુષ્કળ કૃપા તથા શાંતિ થાઓ" (૧:૨). એ જ રીતે પત્રનો અંત પણ લાવે છે. ઈશ્વરની શાંતિમાં જીવનમાં સુખશાંતિ, જીવનનો આનંદ, જીવનમાં સાફલ્યનો ભાવ, પરિપૂર્ણતા, આત્મિક સલામતી સર્વનો સમાવેશ થાય છે. સતાવણીમાં થઈને પસાર થઈ રહેલી મંડળી માટે આથી વિશેષ મહત્વનું બીજું કોઈ આશીર્વાચન ન હોઈ શકે. પાઉલ પ્રેરિત કહે છે તેમ, "ઈશ્વરની શાંતિ જે સર્વ સમજશક્તિની બહાર છે, તે ખ્રિસ્ત ઈસુમાં તમારાં હૃદયોની તથા મનોની સંભાળ રાખશે" (ફિલિ. ૪:૭). ઈસુ ખ્રિસ્તે પોતાના શિષ્યોને કહેલું, "હું તમને શાંતિ આપીને જાઉં છું, મારી શાંતિ હું તમને આપું છું; જેમ જગત આપે છે તેમ હું તમને આપતો નથી. તમારાં હૃદયોને વ્યાકુળ થવા ન દો, અને બીવા પણ ન દો" (યોહ. ૧૪:૨૭).

અને એ પ્રાર્થના સાથે પત્રનો અંત આવે છે. આમીન.

BIBLIOGRAPHY

TEXTS AND VERSIONS:

Greek: *The Greek New Testament*. Edited by Kurt Aland, Matthew Black, Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger, and Allen Wikgren, Second Edition, United Bible Societies. 1968

English: King James Version (KJV)

The New King James Version (New KJV)

New International Version (NIV)

New American Standard Bible (NASB)

Revised Standard Version (RSV)

Gujarati: *પવિત્ર શાસ્ત્ર*. 1990-91 Reference Edition, The Bible Society of India. (Used as the base text)

પવિત્ર બાઈબલ. 1994. International Bible Society (ઈ. બા. સો.)

સંપૂર્ણ બાઈબલ. 1981. Gujarati Sahitya Prakash

COMMENTARIES:

Arichea, Daniel C. and Eugene A. Nida. *A Translator's Handbook on the First Letter from Peter*. New York: United Bible Society, 1980.

Best, Ernest. *1 Peter*. In New Century Bible Commentary. Grand Rapids: William Eerdmans Publishing Company, 1971.

Blum, Edwin A. *1 Peter*. In Zondervan NIV Commentary, Vol. 2: New Testament. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1994

Davids, Peter H. *The First Epistle of Peter*. In The New International Commentary on the New Testament. Grand Rapids: William Eerdmans Publishing Company, 1990.

Elderen, B. Van. *Peter, First Epistle*. In The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible; edited by Merrill C. Tenney. 4:723-726. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1975.

Goppelt, Leonhard. *A Commentary on 1 Peter*. Edited by Ferdinand Hahn; Translated from German to English by John E. Alsop. Grand Rapids: William Eerdmans Publishing Company, 1993.

Guthrie, Donald. *The First Epistle of Peter*. In New Testament Introduction,

Pp. 771-813. Downers Grove: Inter-Varsity Press, 1973.

Grudem, Wayne A. *The First Epistle of Peter: An Introduction and Commentary*. In Tyndale New Testament Commentaries. Grand Rapids: William Eerdmans Publishing Company, 1988.

Hiebert, D. Edmond. *First Peter: An Expositional Commentary*. Chicago: Moody Press, 1984.

Hillyer, Norman. *1 and 2 Peter, Jude*. In New International Biblical Commentary. Peabody: Hendrickson Publishers, 1992.

Kelly, J. N. D. *The Epistles of Peter and of Jude*. In Black's New Testament Commentaries. Peabody: Hendrickson Publishers, 1969.

Lenski, R. C. H. *The Interpretation of the Epistles of St. Peter, St. John and St. Jude*. Minneapolis: Augsburg, 1966.

MacArthur, John. *First Peter*. In The MacArthur Study Bible. Nashville: Word Publishing, 1997.

Michaels, J. Ramsey. *1 Peter*. In Word Biblical Commentary, Vol. 49. Waco: Word Books Publisher.

Richards, Lawrence O. *Zondervan Expository Dictionary of Bible Words*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1991.

Vincent, Marvin R. *Word Studies in the New Testament*, Vol. 1. New York: Charles Scribners Sons, 1911.

Wand, J. W. C. *The General Epistles of St. Peter and St. Jude*. In Westminster Commentaries. London: Methuen, 1934.

Wiersbe, Warren W. *Be Hopeful: How to Make the Best of Times out of Your Worst of Times*. Colorado Springs: Victor Books, 1982.

